

Bibliotheca

*Palatino
Dusseldor-
piensis.*

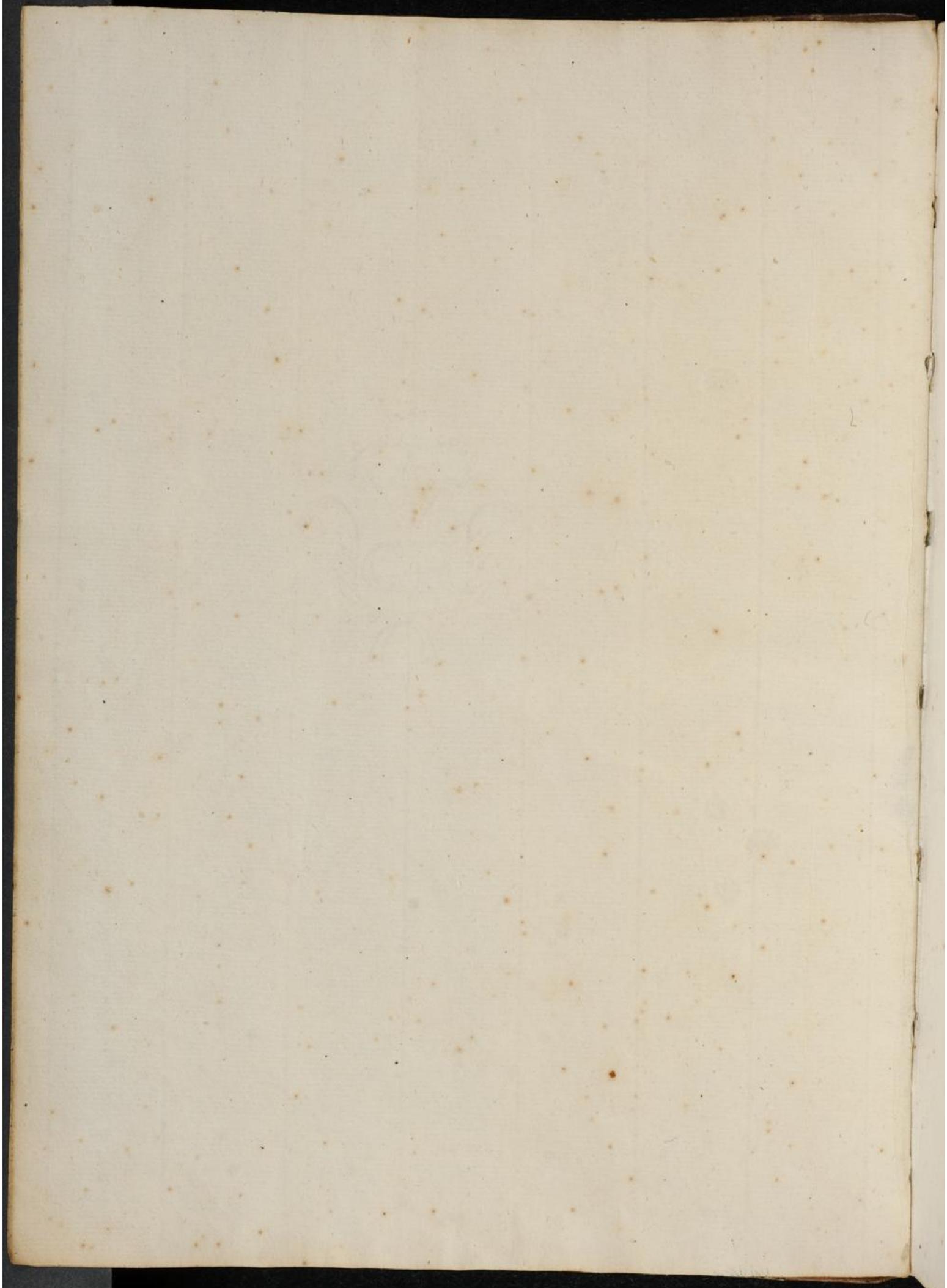
H. 33.78

For. Lat. No 15.
20e

[Faint, illegible handwriting or bleed-through from the reverse side of the page]

[Handwritten signature or initials]

Incipit tabula sup libris Boetij de consolatione philosophice fm ordinē alphabeti.

Accidiosi tardi 7 viciosi arguūt lib. iij. metro. v.

Accusatō crudelis. lib. pmo pro sa. iij.

Accusatio Boetij erga regē habuit tria via. lib. primo. pfa. iij.

Actus quilibet reqrit ordinez tps 7 loci. lib. pmo. metro. vj. In vere flores 7 autūno vne colligunt. li. me. vt supra.

Actus sequit pditionē potentie cui⁹ ē act⁹ lib. v. prosa. iij.

Admirationis exemplū de septē stellis et eclipsi lune. li. iij. metro. v.

Admirantē hoies de illo qd raro fit. ibidē.

Admirari fecit senes phari. ibidem

Aduersa fortuna plus pdest q̄ pspera. lib. ij. pfa. viij.

Aduersa bonis: pspera malis: quare ptingant. lib. iij. prosa. vj.

Aduersa 7 pspera adueniunt bonis 7 malis. lib. lib. iij. prosa. vij.

Aduersitas veros amicos ostendit. lib. ij. prosa. viij.

Aduersitati fortune dolendū nō est ppter quinqz. libro. ij. pfa. j.

Aduersitate nō debet sapiēs molestari nec fortis multitudine hoim terreri. libro. iij. prosa. vij.

Aduersitate 7 in psperitate vt se hō equaliter habeat hortat exemplis. lib. iij. metro. septimo.

Affectiones quatuor gaudiū spes timor 7 dolor impediūt cognitōem veri. lib. j. me. vij.

Affectus q̄tuor sunt. reqre infra. cathene.

Ager mentē homis designat. lib. ij. me. j.

Aliena pbitas 7 pulchritudo hoiem nō te corant. lib. ij. prosa. v.

Amātibz q̄s dat legē. li. iij. me. xij.

Amicitia dissilitudo dissoluit. li. j. pfa. iij.

Amicoz triplex genus. li. ij. pfa. iij.

Amicus verus. reqre aduersitas supra.

Amicos fortuna. infortuniū inimicos facit. lib. iij. prosa. v.

Amor diuinus tria facit in hom inibo. lib. ij. metro. viij.

Anaxagoras phus stulticiā hoim solē pro deo colentiū rephendit. lib. j. pfa. iij.

Anni sunt q̄tuor ptes. li. j. metro. v.

Anni ptes quatuor. require regimen dei.

Anni transformatio peior est q̄ corporis. libro. iij. me. iij.

Antiquoz etas fuit sine cupiditate. lib. ij. metro. v.

Appetunt. oia pmanere. require bonū est.

Appetitus. require pmanentia.

Appetitus est duplex. li. iij. pfa. xj.

Appetitus. require desiderium.

Arca fortune quare mūd⁹ dicit. li. ij. pfa. j.

Arma phie. lib. j. pfa. ij.

Artes liberales dicuntur lac ibidem.

Asinus ad lyram est homo sine attēione verba sacra audiens. li. j. pfa. iij.

Asinus dicit piger seu tardus. li. iij. pfa. iij.

Auari dicunt canes. li. pmo. pfa. iij. 7 idē habetur libro. ij. metro. ij.

Auari insatiabiles. lib. iij. metro. iij.

Aues tenebray. require tenebre.

Auriga. require currus.

Auarus. require lupus.

Autūnus. require tempus autūnale.

Aurilium diuinū in mīmīs debet inuocari. lib. iij. pfa. ix.

Aurilij diuiniuocatio a Boetio. li. iij. metro. ix.

Arbitros. require in securitas

Beate tunc republice sunt si p sapientes et studiosos regantur

lib. primo. pfa. iij.

Beatitudo sine felicitas est duplex. li. ij. pfa. iij.

Beatitudo nō est in dignitatibz. li. ij. p. vj.

Beatitudo sine felicitas nō p̄sistit in bonis fortuitis. li. ij. pfa. iij. 7 pbat tribus rōnibz ibidem.

Beatitudinis descriptio. li. iij. pfa. ij.

Beatitudinē ad verā oēs vocant. libro. iij. metro. x.

Beatitudinē attingere. reqre ambulare.

Beatus omnis deus est. li. iij. pfa. r.

Beatitudo. reqre patria. Itē oēs. Itē in verbo voluptas.

Bellū instū licet. lib. iij. me. iij.

Bestie nō beatificant. lib. iij. pfa. vij.

Bibliotheca vnde dicit. li. pmo. pfa. iij.

Boetio multu nomia anectūt. in phemio.

Boetius ordianit act⁹ suos ad cōmunem patet septem exemplis. li. j. pfa. iij.

Boetius quare infirmus iudicabatur. li. j. pfa. vj.

Bona corporis sunt vilia. li. iij. pfa. viij.

Bona hominis sunt ratio 7 intellectus nō temporalia. li. pmo. pfa. vj.

Bona temporalia somniant esse felicitas. li. iij. pfa. prima.

Bona tpalia querens in varia incidit. lib.

Aut. vet. Lapin
Doubt #6

ij. prosa. viij.
Bona spalia nec sufficientiā nec potentiā
pstant. lib. iij. pfa. ix.
Boni semp sunt potentes: mali vero im-
potentes. li. iij. pfa. ij.
Bonū est duplex. li. ij. pfa. vj.
Bonoz p̄mia. require premia.
Boni p̄mio hic priuant. req̄r e iusti.
Boni veri imagines vbi inueniunt. lib. iij.
prosa. ix.
Bonū 7 vnū idem sunt. require vnū.
Bonū est q̄d oīa appetūt. li. iij. pfa. xj.
Bonū summū cui libet videt id q̄d appetit
lib. iij. pfa. ij.
Boreas vent⁹ significat p̄hiam. li. j. me. iij.
Breuitas vite humane. li. iij. pfa. iij.
Brutum. require Ulixes.
Q Alacritas vnde dicat. li. ij. pro-
sa prima.
Canis dicitur rixos⁹ 7 lup⁹ aua-
rus. li. iij. pfa. iij.
Caro nihil aliud ē nisi sanguis coagulat⁹
lib. primo. me. primo.
Casus nō est euentus p̄uisus. li. v. pfa. j.
Casus diffinitur. ibidem.
Cathene rōnis sunt quatuor affectus. li. j.
metro. ij.
Causa mali. require nihil.
Celū quare dicit stabile. li. j. me. ij.
Celū mouet duplici motore. ibidez.
Celū quare dicit stare eiusdē stelle. li. j. me-
tro. iij.
Circulo ppatur vita hoīs. li. iij. me. ij.
Circe dea. require Ulixes.
Claritas solis. req̄r p̄uidencia rei.
Cognitio summi boni fit p̄ creaturas gra-
datim transcendendo. lib. iij. metro. j.
Cognitio sequitur naturam cognoscentis
lib. v. pfa. v.
Cognitionis veritatis impedimenta. req̄r
Turbationes.
Cognitio veri repellit cecitatē ignorantie
lib. iij. pfa. iij.
Cognitiua virtus aliter in nobis intelle-
ctiua et aliter sensitiua. lib. iij. pfa. iij.
Cognoscit rotundū aliter visu 7 aliter ta-
ctu. li. v. pfa. iij.
Cognoscit hoīem aliter sensus aliter ima-
ginatio. aliter rō aliter intelligentia diui-
na. ibidem.
Color p̄hie. lib. j. pfa. j.
Comedere parentes in certis p̄tibus lau-
dabile est. lib. v. pfa. vj.
Cōcordare nō p̄nt mali cū bonis. nec etiā

inter se. libro. iij. pfa. vj.
Cōcordia elementoz. req̄r regimē dei.
Cōcupiscētia terrena supata homo fit di-
uinus. li. iij. metro. vj.
Confiteri nō abscondas si medicātis op⁹
expectas: oportet vt vulnus detegas. lib. j.
pfa. iij.
Conscientie libertas 7 p̄scientia libera. li.
p̄mo. pfa. iij.
Concīa praua punit malū intrinsicē si ex-
terius nō punitur. li. iij. pfa. iij.
Consolatio philosophie. lib. j. pfa. iij.
Consules electi ducti in pretorium p̄m cō-
suetudinem romanorum. lib. ij. pfa. iij.
Contemplatio supnoruz ē nost̄r p̄ra stul-
tos ppugnaculum. libro. j. prosa. iij.
Contingens require necessarium.
Conuictus. require dānari.
Crapula. hoīem debilitat. li. ij. pfa. v.
Cupiditas multoz maloz cā ē. li. ij. me. v.
Cupiditas veri boni naturaliter est inter-
ta hominibz. lib. iij. pfa. ij.
Currus p̄ aurigam necessario nō vehitur.
lib. v. pfa. iij.
Damnari nullus debet nisi p̄ui-
ctus. li. j. pfa. iij.
Damnatoz pena. require pena.
Desiderium siue appetitū eozuz
implere soli sapientes possunt. li. iij. pfa. ij.
Desiderij et libidinis differentia. ibidem.
Deus intuetur omnia. lib. v. pfa. vj.
Deo sunt p̄ces offerende. ibidem.
Deus p̄sident vt p̄ditoz mūdi. li. j. pfa. vj.
Deus cōmendatur de gubernatione celesti-
um et terrestrium. lib. j. metro. v.
Deus siue summū bonū nō inuenitur ī ter-
renis sicut nec auz in arboribus. lib. iij. me-
tro. viij.
Deus regit oīa. li. iij. me. ix.
Deus a nullo ppulsus s; sua bonitate fecit
oīa. 7 cōmendat ex p̄te sapientie sue. ibidez.
Deus oīa gubernat. li. iij. pfa. xij.
Deo omnia recta fiant. lib. iij. pfa. j.
Deus rotat orbem dicit permenides. lib.
iij. pfa. xij.
Deus tonans. require tonitru.
Deus verissime est. require esse.
Deus fons oīs bonitatis p̄ oīp̄potentiā: ius-
dex equitatis p̄ iusticiā. lib. iij. me. vj.
Dei regimen. li. iij. me. vj.
Deum eternū omnes sapientes dixerunt. li.
v. pfa. vj.
Deus omnia videt. lib. v. pfa. vj.
Dignitas siue p̄tās est duplex. li. ij. pfa. vj.

Dignitas reddit malos peiores vt patz te romanis. lib. ij. pfa. vj.

Dignitas reddit peiores ptz te Nerone eponit quatuor malicias. li. ij. me. vj.

Dignitas si est; bōa nō adueniret pessimis. lib. ij. metro. vj.

Dignitas collata iprobis nō efficit dignos sōndit indignos. li. ij. pfa. vj.

Dignitas nō reddit hominē honorabilem si nō est virtuosus. li. iij. pfa. iij. 7 pbat qua druplici via.

Dignitas pfecte dignitas senatoria ibidē dūplicere malis laudabile ē. li. j. pfa. iij.

Diuitie in qnq; pstant. lib. ij. p. v.

Diuitie disperse minuūtur. scia vo dispersa augmentat. li. ij. pfa. v.

Diuitie nō sunt appetende tribu rōnib; pbat ibidem. et ppter diuitias multi perierunt ibidem.

Diuites soli reputant honore digni. ibidē. diuitie nō auferunt indigentia. li. iij. p. iij.

Diuinatio quid sit. lib. v. pfa. iij.

Diuina puidencia. require ingenium.

Diuino amoz tria regunt. s. astra. elemēta 7 rpa. lib. ij. me. viij.

Diuinus amoz tria facit in homib; ibidē.

Dolendū nō esse. require aduersitati.

Dolere faciunt tria Boetiū. li. j. pfa. iij.

Dolor ira meroz. lib. j. pfa. v.

Dolia duo vini in limite Jouis. li. ij. pfa. ij.

Duo principia rerū bonū 7 malū. require. pitagorici.

Durare malū. require miserioz.

Debetatur 7 ingrossat mens hūana rpalib; li. j. me. ij.

Deius volens ire domū sic errans ad felicitatē. li. iij. p. ij.

Ecclipsis lune. require admiratōnis.

Eget ois eo qd desiderat. li. iij. pfa. iij.

Elementoz pcordia. require reginē rei.

Eloquētia sine sapientia. et eloquentia cū sapientia. lib. ij. pfa. prima.

Epicuri stoici. lib. pmo. pfa. iij.

Equaliter se habere. reqre aduersitate.

Erroz sapientis est duplici de cā peior q̄ in sapientis. lib. j. pfa. j.

Esse malos simpliciter nō pceditur sed esse homines malos sicut cadauer esse hominē lib. iij. pfa. ij.

Esse verissime habet primū ens. quanto ergo aliquis magis p vicia recedit a pmo eē. tanto magis desinit esse. li. iij. pfa. ij.

Eras phie. li. pmo. pfa. j.

Etates quatuor p poetas distinguunt. li.

ij. metro. v.

Eternitas deo attribuit. ppetuitas mūdo lib. v. pl. vj.

Eternitatis diffinitio. lib. v. pfa. vj.

Eternitatis cognitio habetur ex cognitō. ne rps. ibidem.

Eternitatis vocabulo multi sūt abusi. ibidem.

Eternū triplex. lib. v. pfa. vj.

Euenire. require libez arbitriū.

Euentus. require casus. Itē fortuiti.

Eufrates 7 tigris duplex origo. li. v. metro. primo.

Exilium. require miseria.

Facies sine vultus phie. lib. pmo pfa. iij. Falli nō pōt reus. require puidētia diuina.

Falsa felicitas dicit mēday. lib. iij. pfa. ix.

Fama popularis nō puenit ex recto iuditō rōnis. lib. iij. pfa. vj.

Familiaris inimicus efficacissima pestis. lib. iij. pfa. v.

Familiares regum. require potens.

Fatalis ordo. lib. iij. pfa. vj.

Fatum duplex notificat. ibidem.

Fatum ad puidenciam habet differentia. ibidem.

Fatum dependet a diuina puidencia exemplum ibidem.

Fati diuerse opinionones. ibidem.

Fato omnia que subsunt etiam diuine puidencie subsunt ibidem.

Fatum se habet ad puidenciam sicut ratiocinatio ad intellectum. ibidem.

Fatum incipit vbi motus. 7 quicqd supra motum est fatum est. ibidem.

Felicitas est duplex scz politica 7 speculatiua. li. j. metro. j.

Felicitas rpalis in tribus consistit. li. ij. pfa. iij.

Felicitas nemini totaliter aduenit. ibidē.

Felicitas falsa. libro. iij. me. primo.

Felicitatē a vero bono errantes in qnq; pauerunt pssistere. lib. iij. pfa. ij.

Felix quātūcunq; quis sit tñ alterius stat⁹ apparet felicioz. lib. ij. pfa. vj.

Figura sine forma hominis et etiam brutorum. lib. v. me. v.

Finis cū sit cā causaz ideo nihil pōt pfecte sciri. nisi sine cognito. lib. j. pfa. vj.

Finis 7 principū in vnū coincidunt patet in circulo. ergo cognito pncipio cognoscat⁹ finis oīm rez scz deus. lib. pmo. pfa. vj.

Fletus duplex. verus et fictus siue adulatorius. lib. primo. me. primo.

Fons bonitatis require deus.

Fortis require aduersitate.

Fortitudo siue potentia. vera. require refrinare.

Fortune bona transitoria et deceptoria nulli seruant fidem. libro. j. me. j.

Fortuna caduca propter duo. duplicem habet faciem ante albam et retro nigram ibidem.

Fortuna ceca depingitur duplici fronte capillata et calua. li. ij. psa. j.

Fortuna non est in potestate hois ibidem.

Fortuna depingit cum rota ibidem.

Fortuna non assuescit in oppositum nec natura ibidem.

Fortuna quelibet dupliciter considerat. lib. iij. psa. vj.

Fortuna esse bona vel mala stat in voluntate hominis. lib. iij. psa. vij.

Fortuna superba quia nulla veretur. li. ij. metro. primo.

Fortuna inuehitur contra auaricia. lib. ij. metro. ij.

Fortune bona non efficiunt quod permittunt. li. iij. psa. iij.

Fortuna omnis aut iocunda aut aspera. lib. iij. psa. vij.

Fortuiti euentus declarant per flumina paradisi scilicet tigrim et eufratem. quorum duplex est origo. lib. quinto. me. j.

Fuga passionum siue affectionum. lib. iij. me. septimo.

Futura ex necessitate eueniunt require spes.

Gloria mundana non dicitur beatorum. lib. iij. psa. vj.

Gloriandum non est in vestibulo. lib. ij. psa. v.

Gloriandum non est in multitudine suorum. lib. ij. psa. v.

Gloria sine fama non spectat ad virtuosos. lib. ij. psa. vij.

Gloria humana non est appetenda propter quatuor. lib. ij. psa. vij.

Gloria vana ex nobilitate sanguinis. li. iij. psa. vj.

Gubernatio celi et terre. require deus.

Gubernaculum quo deus regit mundum est bonitas dei. li. j. psa. vj.

Gubernare omnia. require deus.

Herculis labores duodecim. lib. iij. metro. vij.

Homo diuinus. require percipientia.

Domini bona sunt ratio et intellectus non temporalia. lib. j. psa. vj.

Domini proprium require ratio. cinatio.

Domines mali naturam amittunt humanam et in bruta conuertuntur. libro. iij. psa. tertia.

Domini forma est sursum ad celos creata brutorum vero deorsum ad terram. libro. v. metro. v.

Domo non vilis sed nobilis pars mundi. lib. j. metro. quinto.

Domo vere scit qui seipsum scit. et ignorat qui seipsum ignorat. lib. j. psa. vj.

Domo non est homo nisi rationalis. lib. iij. psa. iij.

Humani actus regantur a deo. libro. primo. metro. v.

Ignorantia est duplex: interna siue naturalis et hec est iuuenum. externa siue extra naturam et hec est senum et negligentium. libro.

primo. metro. ij.

Ignorantia sui ipsius. require homo.

Ignorantia. require cognitio veri.

Imagines veri boni. require boni veri.

Infelicissimi. require miserrimi.

Inclinatio capitis signum est profunde imaginationis. lib. iij. psa. ij.

Ingenium humanum non valet ordinem diuine providentie comprehendere. lib. iij. psa. vj.

Impedimenta cognitionis veritatis. require turbationes.

Impunitas. require pena.

Impuniti mali. require veritas.

Insecuritas regie potestatis patet in Dyonisio. lib. iij. psa. v.

Intellectus. require sol.

Inuenire deum. require deus.

Iudex equitatis. require deus.

Inuidus comparatur veseno monti ardenti. lib. primo. metro. iij.

Ira quid sit. lib. j. psa. v.

Iudices mouentur ad misericordiam duplici de causa. lib. j. psa. iij.

Iudicium vulgare dicitur infortunatum miserum: fortunatum felicem. libro. primo. psa. iij.

Iudicium naturale et rationale differunt. li. v. psa. ij.

Iusticia quid sit. libro. ij. psa. j.

Iusti siue boni non solum hic presentibus priuantur. sed a malis calcantur. libro. quarto. psa. prima.

Iuuentus viridis et felix differunt. libro. j.

metro. pmo.

Libores duodecim. require her-
culis.

Lac. require artes liberales.

Laborintus domus multis cir-
culis pstructa. lib. iij. pfa. xij.

Laudare pntem dupliciter ptingit. lib. ij.
prosa iij.

Lecto siue thoro studium assimilatur. lib.
pmo. pfa. j.

Letargia qualis infirmitas. lib. j. pfa. ij.

Leuia documenta pcedere debent diffici-
lia. lib. pmo. pfa. ij.

Libez arbitriū est in rōnali creatura. li. v.
pfa. ij.

Liberū arbitriū aliter est in angelis aliter
in hominibz bonis et aliter in prauis. ibi-
dem.

Libez arbitriū nō necessitat: sed deus oia
picipit. ibidem.

Liberū arbitriū sequūtur premia 7 pene.
lib. v. pfa. iij.

Liberi arbitriū 7 puidentie diuine nō ē di-
scordia sicut aliquo aliter apparet. li. v. met.
tercio.

Libero arbitrio possunt res sic et alit eue-
nire. lib. v. pfa. vj.

Libidinis et desiderij differentia. li. iij. p
fa. iij.

Ligatus cathenis. require princeps mal^o.

Lumen. require tenebre.

Lupus dicit auarus. lib. iij. pfa. iij.

Luxuriosi ppanē rabiei maris. li. j. me. iij.

Luxuriosus. require porcus.

Magistratum quare assumpsit
Boetius. lib. j. pfa. iij.

Mala sunt in mundo. lib. iij. p
fa. prima.

Mali 7 stulti nō sunt timēdi. li. j. pfa. iij.

Malos esse nō simplicitē pcedit. reqre esse.

Malū posse siue velle. require posse.

Malicia eternaliter duraret. lib. iij. p. iij.

Malū nusq̄ est. lib. iij. pfa. vj.

Manus phie. lib. j. pfa. j.

Malū nihil est. libro. iij. pfa. xij.

Medicus qualiter inuestigat morbu. lib. j
pfa. ij.

Medica dicit phia. lib. j. pfa. iij.

Medicus nō solū p signa vrine querit mor-
bum. sed etiam p interrogationes. libro. j.
pfa. vj.

Memorari. require recordari.

Mendatium est triplex. lib. j. pfa. iij.

Mendax. require felicitas falsa.

Meror. require dolor.

Meretrici assimilant muse poetice. lib. j. p
fa. prima.

Metro et pfa vtitur Boetius ppter duo
lib. j. metro. j.

Miseria et exiliū. li. j. pfa. v.

Misericordia. require iudices.

Miser est ois mal^o. lib. iij. pfa. iij.

Miserior tāto q̄s quanto supplicio digni^o
Miserores essent mali. or. ibidem.

Miserrimi sunt infelicissimi. si malicia eter-
naliter duraret. lib. iij. pfa. iij.

Mors. require periodi.

Mors. etbna semp ardet. lib. ij. pfa. v.

Mors. lib. ij. me. vj.

Mors felix 7 infelix fm vulgares. li. j. me-
tro primo.

Mundus. require arca fortune.

Mundus ppatur mari. li. j. p. iij.

Mundus. require de us.

Mundum posuit Plato incepisse. li. v. p. v.

Murem vellem muribus dominari ridi-
culosum est. lib. ij. pfa. vj.

Mutabilitas rez pbat tribz exēplis. scz so-
le. floribz 7 mari. lib. iij. pfa. viij.

Mutabilia omnia pter decum. lib. iij. pro-
sa. vj.

Natura non assuescit in opposi-
tum nec fortuna. lib. ij. pfa. j.

Natura ē triplex. li. iij. metro. ij.

Natura humana paucis mīmif-
qz pnta est. lib. ij. pfa. v.

Natura si interdū violentat tamē quādo
qz ad id redit quod naturaliter sibi puenit
vt patet de leone vegetabilib^o 7 volatilib^o

lib. iij. me. ij.

Naturale iudiciū differt a rōnali. lib. v. p-
fa. ij.

Necessitare require pntia Itē reqre signū

Necessitates sunt due. lib. v. pfa. vj.

Necessariū idē pōt esse 7 ptingens ad diuer-
sa relatum. lib. v. pfa. vj.

Neronis q̄tuor malicie. require dignitas.

Neronis luxuria. lib. j. me. iij.

Nescire. require homo vere.

Nihil ē causa mali. li. iij. pfa. vj.

Nixnihil n̄ nihil fieri q̄o intelligit. lib. v.
pfa. prima.

Nigromanticū p̄suu pferūt Boetiū ppter
duo. li. j. pfa. iij.

Nebilis quis p̄ter illū qui est dedit^o vi-
rijs. lib. iij. me. vj.

Nomen significat substantiā cū qualitate
lib. iij. me. iij.

Nonens est duplex. li. v. pfa. vj.

Nouū antiquū. require pati.
Prox est duplex accidentalis et natural' li.
primo. metro. iij.

Obediunt deo cuncta naturalit'
existentia. lib. iij. metro. vj.
Ocius dicit' studiū fm vulgares
lib. primo. pfa. iij.

Oculi phie rō 7 intellectus 7 triplici rōne
dicuntur ardentes. lib. j. pfa. prima.

Odiū nō habet locū apud sapientes. li. iij.
pfa. iij.

Oēs laborant licet diuerso calle ad vnum
beatitudinis finē puenire. lib. iij. pfa. ij.

Omnes tendūt ad beatitudinē vi natura
li apulsi sed varie. lib. iij. pfa. ij.

Opinio vulgariū. require veritas.

Opus qđ facere vis requirit' voluntas 7 po
tetas. lib. iij. pfa. iij.

Oratio siue deprecatio qđ sit. li. v. pfa. iij.

Oraciones siue preces sunt deo porrigēde
lib. v. pfa. vj.

Oratores qui sint. li. iij. pfa. iij.

Ordo debet' t'pis 7 loci debet esse in quoli
bet ope siue actu. lib. pmo. me. vj.

Ordine debito seruant' res i suo esse. ibidē.

Ornamentis ornari est error. li. ij. pfa. v.

Orpheus citharista. lib. iij. me. iij.

Orphēi fabule moralitas. ibidem.

Parentes. require comedere.
Paripoterici. lib. j. pfa. iij.
Passio est quidā motus cellule
appetitiue. lib. j. pfa. vj.

Passiones animi impediunt rectuz rōnis
iudiciū. lib. j. pfa. vj. Et ibidē. me. vj.

Pati sapientes nō est nouū sed antiquū. li.
pmo. pfa. iij

Patria est beatitudo: via ad eam sunt vir
tutes. lib. v. pfa. j.

Pauptas duplex. lib. ij. metro. iij.

Paulin' senator romanoz. lib. ij. pfa. ij.

Pax seu tranquillitas mentis. lib. j. pfa. v.

Peccata. require vicia.

Pellende sunt affectiones. lib. j. me. vj.

Pena maloꝝ bona. ipunitas mala. lib. iij.
pfa. iij.

Pene dānatoꝝ siue purgandoꝝ non sunt
edifferende. lib. iij. pfa. iij.

Pene maloꝝ quare fieri pmittunt' bonis
7 malis iocūda qđ debent' bonis. li. iij. p. v.

Pene. require libez arbitriū.

Pene mētis speculatio rōnis. li. iij. pfa. j.

Perilitari. li. i. metro. vj.

Periodi mort' siue mete vite. li. iij. metro.
quarto.

Permanentia est appetitus naturalis nō
voluntarius. lib. iij. pfa. vj.

Piger. require asinus.

Piragorici posuerunt duo principia reruz
bonū et malū. lib. iij. pfa. vj.

Phari. require admirari.

Phia dī mulier ppter tria. lib. j. pfa. j.

Phie statura. ibidem.

Philosophie ptes tres: mathematica: na
turalis 7 methaphisica. ibidem.

Phie vestes artes liberales. ibidem.

Phie vestes erāt filis tenuissimis. ibidē.

Phia manibus suis texerat vestē. ibidē.

Phie vestes obscurantur quia non vsita
ta vt gladius in quiete rubiginosus erit.
ibidem.

Phie vestis scindit' vario modo. ibidē.

Phia diu idit' in practica 7 speculatiuam.
ibidem.

Phia practica habetur in ethica yconomi
ca et politica s; speculatiua seu theozica tri
plex est. scz phisica. mathematica 7 metha
phisica 7 in talibus est ordo p modū scale.
ibidem.

Phie ornamenta. ibidem.

Phie ira. ibidem.

Phia magistra oīm virtutum 7 est a deo li.
pmo. pfa. iij

Phia est via ad cognoscendū verū lumen.
li. iij. pfa. prima.

Phus fuisses si tacuisses. lib. ij. pfa. vj.

Plato. require scire. Item require mūd'.

Poeta. require meretrici.

Poetica ars a phia fugat. li. j. pfa. j.

Popularis. require fama.

Porcus dicitur luxuriosus. li. iij. pfa. iij.

Posse malū peius est qđ velle. li. iij. pfa. iij.
qualiter intelligitur.

Posse malum non est posse. li. iij. pfa. ij.

Posse implere. require desiderium.

Potentia non potest in liberū arbitrium.
libro. ij. pfa. vj. vt patet de illo qui momoz
dit linguam.

Potentia vera. require refrenare.

Potentia: sufficientia: reuerētia claritudo
iocūditas sunt vnū in re. lib. iij. pfa. ix.

Potentia ligata. reqre princeps malus.

Potentia plus. require actus.

Potentium familiaritate Seneca 7 ples
mortui sunt. lib. iij. pfa. v.

Potentes huius mundi non sunt timendi.
lib. j. me. iij.

Potens econtra patitur potentia: exēplū
te busiride interfecto ab Hercule.

Item de regulo romano. lib. ij. pfa. vj.
Potestas regia nō est vera potestas. lib. iij. pfa. v.
Potestas gladio sup caput pendenti ppat̄ ibidem.
Potestatis inseguritas. req̄re inseguritas.
Potestates pcedunt̄ malis. li. iij. pfa. vj.
Potestas plus. require dignitas.
Preces. require orationes.
Premia nunq̄ defunt bonis nec malis sup plicia. lib. iij. pfa. iij.
Premia. req̄re libez arbitrium.
Premiū extrinsecū nō curat bonus cū habeat in animo intrinsecū. li. iij. p. iij.
Prescientia dei. li. v. pfa. iij.
Prescientia dei nullā necessitatē dei imponit futuris. lib. v. pfa. iij.
Prescientia dei nō mutat p̄rietates rei. li. v. p. vj.
Presentialiter omnia sunt in deo. lib. v. pfa. vj.
Pretorio inducebantur p̄sules romani require p̄sules.
Pincipia duo. require pitagorici.
Pincipiū maloz potentia ligata est multis cathenis. li. iij. metro. ij.
Prodigiū qd̄ sit. lib. ij. pfa. j.
Promittere. require sapiens.
Propositionū veritas est sup naturā rerū. lib. iij. pfa. ij.
Propriū bonū hoīm. require rō recta.
Prosopopeia est fictio noue p̄sone. li. p̄mo. p. vj. p. vj.
Prospera. require aduersa.
Providentia dei solis claritatē excellit. li. v. metro. ij.
Providentia diuina quo ad diuersos act̄ homis nō fallit. lib. v. pfa. vj.
Profa et metro vtr̄ bocti? duabz de causis. li. p̄mo. metro. p̄mo.
Prudēs tria respicit tpa. li. ij. pfa. j.
Pulchritudo quaduplex. li. ij. pfa. v.
Pulchritudo corporis velociter rapit. lib. ij. pfa. viij.
Pulchrum videri nō reddit natura. s; oculoz tebilitas. ibidē. Exēplū de Alcibiade
Puniantur alibi grauius mali hic impuniti. lib. iij. pfa. iij.
Puniri intrinsece. require p̄scientia pura.
Puniri non. require misereor.
Ques mentis. require par.
Quings vnū in re. require potētia.
Quid nominis 7 quid rei differunt. libro.

quinto. p. vj. p. vj.
Ratio recta est homini p̄riū bonū. lib. j. pfa. v.
Rationalis. require homo.
Recordari quid sit. lib. iij. p. ij.
Refrenare aīm est potentia vera. libro. iij. metro. v.
Regendū tria requirunt. li. ij. pfa. vj.
Regere. require deus.
Regūnen dei in p̄cordia elementoz apparet 7 in temporibz anni. li. iij. me. vj.
Republica. require beate.
Rixosus. require canis.
Rotare orbem. require deus rotat.
Ruge fiūt q̄re in senibz nō in iuuenibz. li. j. metro primo.

Ririlegiū. li. p̄mo. pfa. iij.
Sanitas corporis triduanē febr̄i soluit. lib. iij. p. vj.
Sapiens habet se vniformit̄ ad vtr̄q; fortunā. li. ij. pfa. prima.
Sapiens. require tetragonū.
Sapientis nō est p̄mittere que nō pōt implere. libro. iij. pfa. ij.
Sapiens. require desiderium. Item req̄re aduersitate. Itē require odium.
Sapiēs nō odit stultū. li. iij. pfa. iij.
Sapientis est declarare difficultia. lib. iij. pfa. vj.
Sapientū est simplicibz arridere cū sapiētiā adquirant. ibidem.
Scientia dispersa augmentat̄ oppositum de diuitijs. require diuitie.
Scia diuina qualis sit noīanda. li. v. p. vj.
Scire. require finis.
Scire seipsum. require homo vere scit.
Scire fm̄ platonē. lib. v. me. iij.
Senes quare sunt rugosi. lib. j. me. p̄mo.
Seniū generat̄ tripliciter. li. j. me. ij.
Seniū multa incōmoda. ibidem.
Sensualitas p̄trariat̄ rōni. li. j. me. ij.
Sermones accipiendi sunt fm̄ materiā subiectam. lib. ij. metro. xij.
Serenitas vespertina. li. v. pfa. iij.
Ser̄ dolorosa. require dolore.
Signū ostendit signatū nō necessitat. li. v. p. vj. p. vj.
Socrates plus in nomine vnus dei bibit venenū 7 nihil sibi nocuit. lib. j. pfa. iij.
Socrates docet sp̄ p̄d̄ere v̄itatē. li. j. p. iij.
Sol q̄q; significat intellectum. lib. p̄mo. metro. iij.
Solis calor. lib. p̄mo. metro. ij.
Solis claritas. require p̄videntia dei.

Spes et deprecatio cessarent: si futura d' ne
cessitate euenirent. li. v. pfa. ij.
Status nō placens. reqre felicitas.
Stelle seprē: reqre admirationis.
Stroici vnde dicant. lib. v. metro. iij.
Stem plus. require epicuri.
Studiū duplex florens 7 aridū. li. j. me. j.
Stē plus. require lecto. **S**tē pl^o: reqre ocū
Stupor quid sit. lib. j. pfa. j.
Stupor Boetij. ibidem.
Stupor 7 pudor differūt. lib. j. pfa. ij.
Supbo patur fulmini. lib. j. me. iij.
Contra supbos vanā gloriā querentes. li.
vij. metro. vij.
Supplicia. require premia.
Acurnitas dupliciē puenit. li.
pmo. pfa. ij.
Tacurnitas triplex. libro. ij. p
sa prima.
Tactus. require cognoscitur.
Tardus. require asinus.
Talia hebetat et ingrossant mentē hūa-
nam. li. j. metro. ij.
Tēpus vernale puenit vite humane. ibidē
Tēps autūnale dat vvas. ibidem.
Tenebris assueri nō queūt lumen intueri.
vt sunt certe aues. li. iij. pfa. iij.
Terra habitabilis solū ad tres ptes. lib. ij.
pfa. vij.
Terrena bona excecant vulgares. lib. iij.
pfa. iij.
Testis pditiones. li. j. pfa. iij.
Terragonū corpus ppat sapiēti. lib. iij.
pfa. vij.
Tigris flumē. reqre eufratis.
Tiresia vaticinauit. require vaticinatio.
Tontru dicit deus tonare vt sic diuina p-
uidētia recogite. li. iij. me. vj.
Transformatio. require animi.
Transformatus. reqre Ulixis.
Turbationes animi impediunt cognitōz
veritatis. lib. j. me. vij.
Atriciatio Tiresie quid dicam
hoc erit vel non erit. li. v. pfa. iij.
Ubi nūc fabritius: vbi Catho
lib. ij. metro. vij.
Velle malum. require posse.
Venenū bibere. require Socrates.
Venti quatuor principales a quatuor pri-
bus mundi: quilibet duos habet collatera-
les. 7 sic sunt duodecim. lib. j. me. iij.
Ventoz generatio. lib. j. metro. ij.
Veritas. require Socrates.
Veritas. qualiter latet in principio in no-

stro intellectu. lib. iij. metro. xj.
Veritatem nō oēs eodē mō capiunt. nam
quidam demonstratiue: qdā auto: ratiue:
quidā p modū fabule. lib. iij. me. xj.
Veritas ppositionū. reqre ppositio.
Veritas pria opimoni vulgariū q putat
malos impunitos felices. li. iij. pfa. iij.
Vertex capitis tres habet ptes: fantasia ī
anteriori: cogitativa in medio: memorati-
ua in occipite. lib. j. pfa. j.
Vespertina. require serenitas.
Vestib nō est gloriandū. li. ij. pfa. v.
Via ad beatitudinē. require patria.
Vicia sunt spernenda. li. v. pfa. vj.
Vicia nō sunt sine penis. li. iij. pfa. j.
Viciosus. require accidiosus.
Videre omnia. require deus.
Vini duo dolia in limite Jouis. li. ij. p. ij.
Virtutes sunt colende. li. v. pfa. vj.
Virtus interpretatur. li. iij. pfa. vij.
Virtutes sunt via ad beatitudinē. requi-
re patria.
Visus. require cognoscit.
Vita humana. reqre tempus vernale.
Vita virtuosa est status mediocris ppter
similitudinē edificij. lib. ij. me. iij.
Vita hominis. require circulo.
Vita hominis. require periodi.
Vliris focij p potū Lircis ī bruta sūt trās
formati. li. iij. me. iij.
Vlixes plus. require aduersitas.
Vnum et bonū idem sunt. li. iij. pfa. xj.
Vnū manet interim q est vnū. ibidem.
Volitū nihil nisi cognitū. li. v. me. iij.
Volūtas. require opus.
Voluntas et potestas requirunt ad omnē
actum. lib. iij. pfa. ij.
Voluntas duplex. li. iij. pfa. vij.
In volūate nō est beatitudo. ibidem.
Voluptas pugalis habet anxietatem an-
neram. vide exemplum notabile. lib. iij. p-
fa. vij.
Voluptas est sicut stimulus apū. li. iij. me.
septimo.
Voluptatē quid mali sequitur. ibidem.
Vulnus tēgere. require pferi.
Vultus. require. facies.
Vultus referendi dicit pbia: qz sicut vult^o
honestus facit hominem reuereri: sic pbia
amatores. suos. li. j. pfa. j.

Primum predicariq; doctoris thome sup libris Boetij de solatu philosophico comentuz feliciter Incipit.

Philosophia seruias oportet vt tibi ptingat vera libertas. Hec sunt verba Seneca octaua epla ad lucillu quia vocari pbiam sciaz veritatis recte se habet ex scdo methaphisice. 7 pbia asert delecta tiones mirabiles firmitate 7 puritate ex. r. ethicoz. Et multis visa est pbia res mirabilis 7 diuina ex de celo 7 mudo Aristotelis. Itē q nulla scia similis est pbie que clarificat anim 7 facit delectari ea in hoc seculo in pfectione 7 rectitudine. ex libro de pomo 7 morte. Et pbia trahit hominē ab obfcurnitate ignorantie ad sciam a tenebris stulticie ad lucē sapie. 7 ad claritatē intellectus. ex eodē libro Aristotelis Itē qz pbia a supstitutione liberat metu mortis nō p̄turbat fm Tulliu in li. de sibus bonoz 7 maloz. 3o Gene ca has 7 osiles p̄ditiones et effectus laudabiles pbie aduertēs. hortat nos ad seruiū pbie in p̄positione p̄ posita sic dicens. P̄bie seruias oportet. Que quidē p̄positio p̄t. p̄bri multis rōmbus. Primo sic. Illi optz seruire p̄ cuius seruitutē boi p̄tingit vera libertas. s; pbia est hmoi igitur. Maior nota. qz libertas est nobi lissima p̄ditio quā natura humana desiderat 7 affectat. Minor patet p̄ eundē Senecā. qui postq̄ p̄misit p̄o positionē istā pbie seruias oportet. subiūgit. vt tibi ptingat vera libertas. 7 paucis interpositis dicit. hec em s; ipm seruire pbie libertas est. Probat secundo sic. Illi optet seruire qd̄ animū pficit. vitā disponit. actōes regit. agenda 7 obmittenda demonstrat. 7 sine quo nemo ē securus. pbia ē hmoi. igit̄ rē. Maior nota. nā iste p̄ditiones sunt de p̄fectione bois. Minor declaratur p̄ Sen ecā. xvj. epla ad lucillū. qui loquens de pbia di cit sic. Hec animū format 7 fabricat. vitā disponit. actiones regit et obmittenda demonstrat. sedet ad gubernā dū errantia. fluctuantū dirigit cursū. s; sine hac nemo est securus. Probat tercio sic. Illi est seruendū qd̄ tradit cognitioni vltimi finis magnū incrementū. pbia est hmoi. igit̄ rē. Maior nota. qz cognitio vltimi fi nis magnū incrementū ofert ad vitā ex p̄mo ethicoz. Minor declarat. nam vltim⁹ finis vite humane ē be atitudo cuius cognitionē pbia tradit. dicit em pbia in tercio d̄ solatione. p̄sa secūda. q̄ beatitudo est status oim bonoz aggregationē p̄fectus. 7 in eodē tercio ondit pbia in quo sit vera beatitudo 7 quō ad eā pueniat Probat̄ quarto. Illi oportet seruire qd̄ facit hominē parē deo. pbia ē hmoi igit̄ rē. Maior nota d̄ se. Mi nor patet p̄ Senecā. xlij. epla ad lucillū qui dicit. Hec em mihi pbia p̄mittit vt me parē deo reddat. Probat̄ quinto. Illi est seruendū qd̄ est magistra oim sciaz. nutrit omniū virtutū. summū solaciū lapsoz aioz qd̄ est p̄miū veri luminis. et cuius exhoratio ē recta sui auctoritate dignissima. pbia est hmoi. igit̄ rē. Maior no ta. qz rōnabiliter p̄pter has p̄ditiones laudabiles alicui seruit. Minor declarat. nā pbia est magistra omniū virtutum ex primo d̄ solatione. p̄sa tercia. Ipsa est nutritrix omniū virtutum scdo d̄ solatione. p̄sa q̄tra Ipsa est summū solaciū lapsoz animoz tercio d̄ solatione. p̄sa p̄ma. Ipsa est p̄mia veri luminis. quarto d̄ solatione. p̄sa p̄ma et eius exhoratio ē recta sui auctoritate dignissima. q̄nto d̄ solatione p̄sa p̄ma. Sic ergo patet p̄positio declarata que dicit. P̄bie seruias oportet. Sed dicerēs. quid mihi p̄dest pbia si factū est. quid mihi p̄dest pbia si deus rector est. quid mihi p̄dest pbia si casus impat. Ad hoc ridet Seneca. xij. epla sua. Siue inextorabili lege fati nō stringant. siue deus arbiter vniuersis cuncta disponit. siue casus actō nes humanas sine ordine p̄misceat. adhuc pbie insistentū est. P̄bia em nos tueri habet. Hec em exhortatur vt libenter deo placeam⁹ vt ipsū sequimur vt p̄tinue fortune resistam⁹ 7 vt casū feramus. licet aut omēs boies fm Aristotelem primo methaphisice natura scire desiderent. tamen pauci / de quoz dolor est / philosophie vacant. qd̄ ideo p̄tingit. qz plures obmissis delectationibus interioribus ad delectationes refugium corpa les. Non tamen oportet delectationes corpa les esse eligibiliores interiorib⁹. qz delectationes corpa les im pediunt a summo bono. interiores aut ad id p̄mouēt. Ante Boetius in tractatu de summo bono dicit. Do lere debent q̄ delectationib⁹ sensualibus detinentur bona interiora obmittēdo. Nā dedit bonis sensualibus summa bona nō attingunt. Quos homies sensuales Boetij. iij. de consolatione. p̄sa quarta. Compat vesp rilionibus dicens. Neque em oculos suos terebris asuetos ad lucē p̄spicue veritatis attollere. simileq; sunt aubus quaz intuitū nox illuminat dies excecet. Et s; boies sensuales 7 vulgares nō magnificēt nomē pbie. sed magis blasphemāt. nihilomin⁹ tñ ipa pbia in sua dignitate p̄suerat. teste Seneca. xij. epla ad lu cillū. Non q̄ inualecet ad tantū malicia. neq; ad tantū excedit p̄tra virtutes. vt nō nomē pbie sacrū et venera bile p̄maneat. Sed dicerēs p̄bri nō valeo qz paup sum. sed si diuitias habuero. totū me pbie dabo. 7 hoc v detur rōnabile. qz natura p̄ se nō est sufficiens ad speculandū sed optet abuz et potū 7 reliquū famulatu p̄ri stere. 7 p̄ tanto sacerdotes in egypto habitis necessarijs p̄pter ammirari ceperunt p̄bri. vt dicit Aristoteles primo methaphisice. Hec exculatio rōne paup̄tatis nō valet. audi Senecā. xvij. epla ad lucillū. q̄ dicit. Nō est quo nos paup̄tas a pbia reuocet. toleranda em est fames quā tolerauerunt quidā in obsidionibus. 7 qd̄ aliud erat p̄miū patientie illoz q̄ in arbitriū nō cadere s; inimicoz. quanto magis est qd̄ p̄mittit p̄petua libertas. nullius bois timor 7 qd̄ animū liberat a furoribus. multis em ad philosophandū obstitere diuitie. Paup̄tas aut expedita securā est si vis animo vacari paup̄ sis optet. aut paupi similis. qz nō p̄t studiū sa lutare fieri siue cura frugalitatis. frugalitas autem est voluntaria paup̄tas. hec Seneca. Hec est igitur ad philosophandū exiguntur necessaria sed sufficiunt homini pauca. nō em optet futurz felices deū terre 7 ma ris esse. qz natura paucis mimisq; p̄tenta est. Et scdo d̄ solatione. p̄sa quinta. Proūce ergo omnia a te 7 ad pbiam in agno cursu totisq; viribus intende hec. Seneca. xvij. epla ad lucillū. P̄bie ergo seruias oportet vt tibi ptingat vera libertas. vt tibi ptingat vera securitas. vt tibi innotescat felicitas. vt par deo fias. 7 p̄cipue vt in aduersitatibus 7 tribulationibus positus q̄ ipam verissime consolēris exēplo Boetij. que pbia in exili um relegatum. ab omnibus bonis pulsum. dignitatibus exutum. multis miseris afflictū dulcissime p̄solaba tur. de cuius pbie p̄solatione agit in hoc lib. Boetij. qui intitatur liber de cōsolatione pbie. de quo ad p̄sens nostra est intentio. hec sufficiant de intro ductione huius libri. Sed anteq̄ ad lram accedamus quinq; sūe p̄mittenda. Primum de cā suscepti opis. Secundū de causis huius libri. Tercū de titulo huius libri 7 ei⁹ ex positione. Quartum de causis intitulationis p̄sentis libri. Quintū de generali summa et sententia huius libri. cepti opis. quare Boetius hunc libū p̄scripsit. est sciendū. Qz Bo etholicus extitit. qui disputans de fide catholica p̄tra duos hereti cillus esset qui eis resisteret Boetius ipsos in cōmuni cōsilio deuic it in chrissto. Ape vero theodora regis gottoz cū idem Theodorice re. et quoslibet bonos opprimere. Boetius virtute dei armat⁹ p̄ ca rabies inuaserat. Boetius amore iusticie exponens se periculis is rex gottoz solū ipsum Boetij sibi resistentem cogitabat qualiter um non inueniret duas fallas cās p̄fingit. dixit em Boetium impe

diuisse quendam delatorem sibi scribere que continebant accusationem senatus romanorum et sic senatus redderet reus
lese maiestatis. Hanc causam tangit Boetius prosa quarta huius primi dicens. Delatorem ne documenta de
ferret quibus senatus maiestatis reus faceret impedisse criminamur. Secundo accusabatur Boetius quod quosdam
liras direxisset ad imperatores constantinopolitanum per quas restitueret libertatem punitam ipsis romanis. Hanc
causam tangit Boetius eadem prosa sic dicens. Nam de compositis falso libris quibus libertatem arguere sperasse romanam
quid attinet dicere. His de causis Boetius pro viles personas et infames accusatus. in defensus. reus est iudica
tus. et a rege Theodorico papie in exilium relegatus. Boetius autem in exilio positus preteritam prosperitatem secum
reputans et presentem aduersitatem considerans. Ne aliquis homo in simili statu positus desperaret sed videret solati
retur haberet phisicam consolationem proposuit contra mutabilitatem fortune. Et quibus dicitur patet quod causa suscepti
operis est illa. quatenus Boetius se in exilium relegatum ab omnibus bonis depulsum. dignitatibus exutum pro phisicis
se tueret. volens consolari quemlibet hominem in simili statu positum. ne desperet. similiter esse obtinendum. Secundo
videndum est de causis huius libri. cuius causa efficiens fuit Boetius qui describens materiam huius libri videtur tam pro
sa quam metro imitatus. Martiani felicem capellam qui in describendo nuptias Mercurii et philologie huius stilo videtur
est. de quo fit mentio in theodolovi dicitur. egregiam sobolem cui pro subontis amore. vi super magna sociasti te
ste capella. licet ille liber Boetii multum excellat librum Martiani tam nobilitate materie quam privilegio eloque
tie. Boetius enim nec Tullio in prosa nec Virgilio in metro minor reputatur. Utitur autem Boetius in hoc libro
prosa in qua ponit rationes ad consolandum Boetium. probando quod non sit dolendum de amissione rerum temporalium. videtur autem
metro delectabili ut dum audiat meror oblivioni tradatur. Cuius materialis huius libri est phisica consolatio ordi
nata ad contemptum mundanorum et ad appetitum summe felicitatis. Vel phisica consolatio persuadens neminem extolli in
prosperis. nec deprimi in aduersis. Vel aliter. causa materialis huius libri est status miserabilis Bo
etii phisica consolatione superinducta. Cuius formalis tractatus huius libri consistit in eius diuisione. de qua videbitur
post. Cuius autem formalis tractandi est modus agendi Boetii. et est dialogus. id est sermo duorum. Introducit enim
Boetius in hoc libro duas personas. scilicet ipsum suam miseriam deplangentem. et phisiam sibi dolentem. et ipsum super sua
miseria consolantem. et hoc est rationale. Nam secundum beatum Gregorium. Verus ordo consolationis est. ut cum volumus aliquem a
merore suspendere. primo stydeamus luctui eius recordare. Vel ideo causa formalis est dialogus. quia in qua
dam parte huius primi libri. phisiam introducit fortunam ipsam Boetium alloquentem. ubi incidit quedam figura tro
pi que vocatur ethopeia. de qua dicitur grecis ac introductis aliquos de ethopeia loquentes. ut cum fortuna lo
quitur Boetius ipsa. Vel potest dici secundum coeter loquentes quod causa formalis tractandi est quintuplex. diffinitiva.
diuisiva. probativa. improbativa. exemplorum positiua. sicut videbitur in li. Cuius finalis huius libri est. ut ipso
cognito. nos ipsos et quoslibet alios in aduersitatibus et tribulatione positos phisica consolatione tueamur. Et
ne extollamur in prosperis et deprimamur in aduersis. Tercio videndum est de titulo huius libri. et de eius ex
positione. Unde sciendum quod titulus secundum Remigium super donato est clavis siue ingressus operis sequentis. Et de
titulo a titan quod est sol. sicut enim sol illuminat mundum sic titulus libri. Et preponit titulus libro ad summam
necessitatem operis et ad laudem auctoris. Est ergo titulus presentis libri talis. Quicumque Manlius Torquatus Severinus Erconsul
Patricius Ordinarius Boetii viri illustris incipit liber de consolatione phisica. Sed queritur quare tot nomina
propria ponuntur in titulo. Dicunt aliqui quod forte consuetudo fuit romanorum ut sic nomina ascriberent suorum auctorum et
decessorum. Vel aliter potest dici quod plura nomina ponuntur in titulo propter honorem et laudem ipsius Boetii. quia secundum Se
neca in li. de clementia ad Meronem. Multa cognominia honorum data sunt. Sicut enim vilis persona non vult nomi
ri nisi vno nomine. quia quanto plus nomina tanto plus cognoscatur et tanto magis sorescat. sic honesta persona vult
nominari pluribus nominibus ut sic magis innotescat et clarescat alijs sua fama Nam omne bonum in corde
deductum magis elucescit. Exponitur autem iste titulus sic. Boetius dicitur Quicumque a quodam nobili romano
non sic dicto de cuius genere ipse fuit. Vel dicitur auctoris quasi inuictus ab a quo est sine. et vicis victoria. Nun
quam enim Boetius vincit potuit ut flecteretur a iure ad iniusticiam. sicut ipse testatur. in li. prosa. huius libri primi di
cens. Nunquam a iure ad iniuriam me quisquam detrahit. Secundo Boetius dicitur fuit Manlius. quia de genere Ma
nlorum fuit qui erant nobiles romani. Tercio Boetius dicitur fuit Torquatus a quodam nobili romano sic dicitur.
qui cum singulari bellum iniret cum quodam de gallia ipsum deuicit et torquem in collo habentem sibi abstulit. cuius ro
dictus fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boetius. Quarto Boetius dicitur fuit Severinus a severitate
Severus enim fuit cum Theodorico regi gottorum se opposuit. Vel dicitur fuit Severinus quasi sequens verita
tem nunquam enim in iudicijs vel amore vel odio flecti potuit a veritate. Quinto Boetius dicitur fuit Erconsul
quasi vnus ex consulibus romanorum. vel exconsul quasi extra consulatum positus quem prius habuit. Erconsulares di
cebantur qui iam deposuerant consulatum. et licet ab honore consulatus cessarent. tamen postea plus alijs in magna re
uerentia habebant. Sexto dicitur fuit Patricius a nobilissimo romano sic dicto de cuius genere fuit Boe
tius. Vel alio modo Patricij dicebantur nobiles romani qui prouidebant reipublice sicut pater filio quorum nomi
na scripta erant aureis literis et ideo dicebantur patres. de quorum numero fuit dicitur Patricius. propter quod Boe
tius fuit dicitur Patricius. Septimo dicebatur Ordinarius. quia reipublice ordinauit. Vel aliter ordinarij dice
bantur qui tante dignitatis erant ut quolibet ordine digni essent. et sic fuit Boetius. Octavo nomine proprio di
ctus fuit Boetius. quod interpretatur adiutor quia in necessitate pauperibus subueniebat. Quarto videndum est de
causa intitutionis huius libri. Intitulatur iste liber de consolatione phisica. Ubi sciendum quod phisica consolatio dicitur
rationabilis demonstratio declarans. de cuius amissione non est dolendum. et de cuius possessione non sit gaudendum.
et quia hoc tractatur in presenti libro ideo sic intitulatur. Quinto videndum est de generali summa huius
totius libri. Ubi sciendum quod Boetius in hoc libro ostendit bona temporalia esse transitoria et non consistere totaliter
in eis totalem veram felicitatem. et propter non est dolendum de eorum absentia. nec gaudendum de eorum presentia. et nemi
ne debere extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. Ostenditur etiam in presenti libro quod sit summum bonum.
ubi sit situm. et quomodo ad ipsum perueniatur. Etiam ostenditur quod boni semper sunt potentes et mali semper sunt impotentes.
et quod bonis nunquam desunt sua premia. malis nunquam sua supplicia. Post hoc ostenditur quid sit diuina prouidentia.
quid casus. quid fatum. quid liberum arbitrium. Et ponit Boetius rationes quibus probat liberum arbitrium
non posse stare cum prouidentia diuina. et ponit quorundam falsam solutionem et eam improbat. Postea ostendit
veram solutionem quam rationibus confirmat. Ista et alia plura pulchra determinant in hoc libro sicut patet
bit in sequentibus.

Armina qui quondam p̄sens liber Boetij p̄ma sui diuisione diuidit̄ in q̄ncq̄ p̄tes. fm̄ q̄ ponit quinq̄ libros p̄tales q̄s p̄tinet. In p̄mo p̄q̄rit se miseris subiectū. In sc̄do ponit remedia p̄solatiua. In tercio determinat de vera felicitate in quo sit sita ⁊ q̄no ad eā pueniat. In q̄rto mouet quāsdā q̄ones ipsi p̄bie. In quinto determinat de casu ⁊ p̄uidencia diuina. Primus liber incipit hic. Carmina. Secundus liber incipit ibi. Post hec paulisper. Tercius ibi. Fā can tū illa finuerat. Quartus ibi. Nec cū p̄bia. Quint⁹ ibi. dixerat orōm̄sq̄ cursum. Quid ⁊ de q̄

Antij Paulij Torquati Senecini Bo etij Ordinarij Patricij viri exconsulis de consolatione p̄bie liber primus incipit.
Metrum primum.

Armina q̄ quon dam studio florē te peregi.
Flebilis heu me stos cogor inire modos.
Ecce mihi lacere dictant scribēda camene.
Et veris elegi fle

ribus ora rigant.

approbat d̄cm̄ suū ibi. Ecce mihi lacere. dic̄ h̄mo q̄go Boeti⁹ q̄ quōdā tpe p̄speritat̄ studio meo florēte pegi l. p̄posui carmina supple delectabilia ⁊ iocūda nunc tpe aduersitatis flebilis. i. dignus vt desicā. Vel flebilis. id est tristis cogor inire. i. inchoare mestos modos. i. tristia metra de mea miseria. Notandū sicut dictum fuit prius. Boetius vtiq̄ in hoc libro tā p̄sa q̄ metro. metro q̄ talis modus scribendi magis fuit p̄ueniens sue materię. sicut em̄ porio curatiua que amara est delectabilis sumit si fuerit aliqua dulcedine p̄mixta. sic rō nes p̄bie in p̄sa tradit libentius a Boetio suscipiunt si fuerint iocūditate metri dulcorate. Et iō Boetius nūc vtiq̄ metro nūc. p̄sa q̄ alternatis vti delectabilis est. Cū autor poetrie. Qd̄ sapit in insipidū viciosa frēq̄ tia reddit. Itē nota q̄ Boeti⁹ potius incipit libru suū a metro q̄ a p̄sa. q̄ modus scribendi metricus magis fuit vsitatus apud antiquos q̄ p̄saya. Vel ideo q̄ metru ē delectabilis. p̄sa. vt ergo magis alliciat audi entes ad suū libru. iō in p̄ncipio libri sui vtitur metro. Itē nota circa l̄ram. q̄ carmina vno mō dicunt scri p̄ta metrica certis pedibus mēsurata. Alio mō dicunt quēcūq̄ dicta vel scripta etiam p̄saya de re delectabili. Edidit em̄ q̄ delectabili. Boetius autē florēte studio p̄posuit vt plurimū carmina p̄saya de re delectabili. Edidit em̄ q̄ dā carmina p̄bia. quedā logicalia. quedā theologicalia sicut patet respicienti eius diuersos libros. Tpe autē aduersitatis cogebatur Boetius ad p̄ponendū carmina metrica tristia. Itē nota studiū est vehemens ap plicatio animi ad aliquid agendū cū bona voluntate. dico cū bona voluntate. q̄ in malisā animā nō intrabit sapientia. hec Salomon. Et p̄fectio discipuli in tribus p̄sistit. ex Boetio de disciplina scolariū. in attentione doalitate ⁊ beni uolentia. homini em̄ nolenti sciam ⁊ vt optet studentī. impossibilis ē possessio boni. Eufra tius p̄mo ethicoz. Itē nota q̄ duplex est studium florens. et aridū. ad studiū florens tria exigunt. Primo requiritur iuuentus. q̄ iuuenes p̄spicaces sunt senibus. senes autē magis sunt immemores. Secdo requiri tur habitus necessarios. q̄ natura p̄ se. nō ē sufficiens ad speculandū. s̄ op̄ter necessaria existere ex quarto ethi. Tercio requirit animi tranquillitas. q̄ p̄tingit p̄ sedatōem passionū. q̄ aia in quiete ⁊ residentia sit p̄u dens. vii. p̄bicoz. Vbi em̄ passiones dominant. ibi intellectus obscurat. Itē Boeti⁹ in fine huius p̄mi hor tando nos ad fugā passionū dicit. Gaudia pelle. pelle timorē. Spemq̄ fugato nec dolor adsit. Mubila mēs est vinctaq̄ frenis. Nec vbi regnant. Studiū at aridū est. ad qd̄ p̄currunt op̄posite p̄ditiones scz senect⁹. ne cessarioz defectus et animi p̄turbatio. Nota q̄ versus de miseria dicunt mēsti modi. dicunt em̄ modi a modulando. q̄ pedibus modulant. ⁊ dicuntur mēsti rōne materię. q̄ sunt de tristi materia. s. aduersitatis. Nota q̄ in primis duobus versib⁹ notat antithesis. i. p̄trapositio. dicit em̄ in p̄mo versu florente studio. cui p̄trariat in secundo p̄trariat in secūdo versu cogor inire. i. inchoare. Itē d̄ in p̄mo versu florente studio. cui p̄trariat in secundo p̄trariat in p̄mo versu. carmina supple iocūda. cui p̄trariat in secundo mestos modos. Itē notandū q̄ Boetius rōnabiliter deplangit statū suū ex p̄te p̄mutationis studiū p̄bia qd̄ versum fuit in studiū poeti cum. quo nūc cogebat vti. Proposuit em̄ Boetius dolorē suū metricē p̄scribere ⁊ nō p̄bice p̄solari. Nā stu dium philosophicū est studiū veritatis. q̄ secundo methaphi. vocari p̄biam sciaz veritatis recte se habz. stu dium autē poeticū ē studiū falsitatis. Nā ex p̄bemio methaphisice fm̄ p̄uerbiū mentiunt̄ multa poete. Itē p̄ studiū p̄bicū acquir̄ beatitudo. ex. r. ethi. Per studiū aut poeticū falsitatis certitudo ex. ij. methaphisice. Ecce mihi lacere rē. Dic Boetius approbat dictum suū. dixit em̄ q̄ cogatur inire mestos modos hoc ip̄e p̄bat. secundo r̄ndet questionī. ibi has saltem. Primo dicit Bene dixi q̄ cogor inire mestos modos. Ecce de monstratio huius ad sensum. Nā camene. id muse poetice. lacere. i. lacerantes mētes hominū ille dicit̄ mi bi dicta scribenda. supple carmina metrica ⁊ elegi. i. versus miserie quos muse mihi dictant illi rigant. id est humectant ora. i. facie meā veris flebilis. Notandū q̄ fm̄ poetas. ix. fingunt̄ fuisse muse in monte Helico ne iuxta fontē caballinū. de quo fonte loquitur Persius in p̄ncipio libri sui dicens. Fonte caballino rē. que muse fingunt̄ poetis ministrasse scientiam componendi carmina metrica. et iste muse poetice vocabat̄ came ne quasi canentes amene eo q̄ multū delectant homines rōne metri. Nota q̄ ille muse poetice dicunt̄ la cere actiue. quia lacerant. i. distrabunt mentes hominū subijcētes ip̄as diuersis passionibus nunc passioni amoris. nūc doloris sicut patet per Quidiū de amore tractantē. ⁊ p̄ alios poetas. Vel dicunt̄ lacere passiue

Antij Paulij Torquati Senecini Boetij

rōne poematū suoz que poemata dicunt lacera. qz non sunt firmitate z rōe stabilita. **U**bi notandū q qdaz carmina dicunt integra. quedā lacera. **I**ntegra sunt carmina pbica nulla falsitate pmixta. sed firmitate rōnum stabilita z animū firmitate. **L**acera sunt carmina poetica que nō instruit hominē nec solant. sed lacerrant. i. distrahunt mentes hominū nūc reducendo hominē ad memoriā voluptates nūc dolore. nūc alias passiones. **I**tem notandū vrsus elegi pncipaliter inuenti fuerunt ppter miserā describendā. z qz bos vrsus muse dictabant **Boetio**. p quos **Boetius** magis suā miserā reauit ad memoriā qz p eos solaret. ideo elegi erant causa ipsi **Boetio** veri fletus. **I**tem notandum duplex est fletus. adulatorius z verus. **A**dulatorius qui est fictus qualis est fletus amasie. **S**i em dixerit amasius ad amasīā nō diligis me. ipa incipit flere. quare vt p fletū firmiter ipm possit tenere. cū aut numos nō poterit extorquere ab ipō dicit. vade gartio te nō noui vere. **A**lius est fletus verus qz ex vero cordis dolore z ex vera pietate pcedit. z ad talem fletum **Boetius** puocatus fuit p musas dictantes sibi carmina. **N**otandū qz hoc dictio elegi p̄t ex pom dupliciter. vno modo qz teneat nominatiue. z tūc est sensus. elegi. i. vrsus miserē rigant ora mea fletibus. **A**lio mō qz teneatur genitiu e. et tunc est sensus. camene rigant veris fletibus ora elegi. i. miseri bois. qz elegus. a. um. i. miser ra. rum. fm **Duguitio**.

Has saltim nullus potuit puincere terroz.
Ne nostrum comites psequerentur iter.
Gloria felicitis olim viridilqz iuente.
Solantur mesti nunc mea fata senis.

Has saltē nullus rē. **H**ic **Boetius** respondet tacite questionē. **Q**uereret aliquis quō muse dictāt tibi carmina scribenda cū sis in exilium relegatus. qz intrasti sine omni comitiua. **A**d hoc respondet **Boetius**. lz omnes amici mei dereliquerunt me in exilio. ppter timorē impialem. tamen has musas nullus terroz impialis potuit vincere quin sequerentur me nostrū iter vsqz in exiliū dictantes nobis carmina. **N**otandū lz bona exteriora pnt auferri ab homine p violentiā. sicut p furtū. p rapinā. p incendium. tñ scia nō pōt auferri ab homine. nō n. scientia violentia auferitur. nec vetustate psumitur nec tristitia minuitur. vnd **Seneca**. ix. epla ad lucillum recitat. qz cū sibilon capta patria amissis liberis amissa vxore sua z alijs bonis solus ab incendio exerat. **R**equisitus fuerit a **Demetrio** nūquid omnia pdidisset. respondit nihil pdidi. sed omnia bona mea mecū sunt. iusticia virtus. z prudentia. z hoc innuit. **Boetius** dicens **M**usas se non reliquisse. **U**n etiā **Alanus** de planctu nature de scientia dicit. **S**up omnē possessionē generosa emanat possessio. que sparsa colligitur erogata reuertit. publicata suscepit incrementū. p quā nobilis thesaurus secretis penetralibus nascitur effectus eterne delectationis acquirit. **H**ec est sol p que mens dicitur a tenebris cordis oculos deliciosa animi padulus. **H**ec immortale ex mortali facit. z caducū hominē in deū deifice mutationis aurozitate puerit. **N**ota circa banc dictionem saltim. qz tres dictiones pferri pnt p tim que deberent pferri p tem. vnde. p ferimus saltim p saltē. tempus p tempus. extemplo pro extemplo. quod est ptra **Duguitio** nē. qui dicit. **T**im tria detestō: extemplo timpora saltim.

Gloria felicitis. **H**ic **Boetius** deplangit statū suū ex pte defectus corporalis. **E**t primo pponit eum in generali. secundo in speciali. secunda ibi. **V**enit em. dicit primo quondā solabantur me gloria felicitis. i. p pperre iuuetutis. et gloria viridis iuente. i. delectabilis iuuetutis. sed nūc fata. id est euentus. mesti senis. i. tristis senectutis. solantur. id est solantur. mea id est meam partem. quasi diceret. prius solabar dulci iuuentute. nūc aut soloz tristis senectute. fm illam sniam sic exponit lra. **G**loria felicitis iuente. i. p pperre iuuetutis. viridis. i. delectabilis iuuentutis. olim id est quondam supple solabatur me nunc fata. id est euentus mesti senis. id est tristis senectutis solantur mea. id est meam partem. **N**otandū qz cōmuniter illa lra aliter exponit referendo eam ad musas poeticas sic. **C**amene que quondam tpe iuuetutis erant gloria felicitis z viridis iuuentutis qd dicitur proranto qz iuuenes olim solebant informari in arte poetica in qua. p ficiens gloriabātar in vsu metroz et rignoz. nūc aut camene solant mea fata in quā mesti senis. **N**otandū qz felix iuuentus est que bonis exterioribus est adornata. de quibz bonis loquit **Aristoteles** circa pncipiū libi de bona fortuna dicens. **S**ine rebus exterioribus quozū fortuna est domina nō ptingit esse felices. **S**ed viridis. i. delectabilis iuuetus est illa que est bonis nature decorata scz fortitudine. pulchritudine. z agilitate. **U**nde **Aristoteles** in ethicis. nō oino felix est qui specie turpis aut solitarius aut carens ple. **N**ota qz **Boetius** representat in se statum miserie cū dicit fata meste senis se consolari cū minime hominē solantur sed magis pcurbant. etiam dicit musas poeticas se solari similiter representat statū miserie qz muse poetice nō cedent alicui in solatiū. sed potius in alimentū doloris. **I**te de significationibz fati ponit **Duguitio** duos versiculos dicēs. **C**onstellatio mors p̄ce rīsa deoz. **E**uentus rez signantur nomine fati.

Venit enim pperata malis. **H**ic **Boetius** declarat in speciali defectū corpalem. dicens. **B**ene dico qz fata meste senectutis nunc solant me. em. p qz senectus inopinata. i. inopinata p apocopam pperata. id est festi nata venit in malis. i. cū suis malis z in cōmodis. z dolor supple que patior iussit inesse. i. induxit mibi suā etatez. p qd innuit qz nō solū etas inducit dolorē. sed e cōuerso dolor inducit z causat etatē z senū. **E**t tūc **boetio** ponit duo signa sue senectutis dicens. cani supple capilli intempestiui. i. ante debitū tempus fundūt in vertice. i. in capite meo. **A**liud signū senectutis ibi. qz cutis mea laxa. i. soluta tremit corpe et effeto. i. carne consumpta et euacuata. **N**ota qz hominē senem multa mala z in cōmoda circūueniunt. **M**ā pellis eius p̄trahitur. cor eius concutitur. pulmo eius debilitatur. lumbi eius indurantur. dozūm incuruatur. mēbra tremūt **U**n poeta dicit. **O**ptamus senium cū venerit est male ventū. hoc est gibbosum surdū cecūqz morosum. p̄ hoc dicit **Boetius** qz senectus venit mibi cū suis malis. **N**otandū circa illā partē. et dolor etatē qz triplex est causa senectutis. scz etas infirmitas. et aduersitas. **S**enectus que inducitur p etatē naturalis est. que aut inducitur p infirmitatē vel aduersitatē accidentalē est. qualis senectus fuit in **Boetio**. qui senuerat. ppter mltitudinē doloris et tristicie. **N**otandū qz canicies **Boetij** fuit intempestiua. **D**uguitio dicit. intempestiū est. quod est incongruū. incōueniens inutile. vel sine tpe. **U**nde intempestiū dicit illud quod non habeat idoneum tempus. vel quod nō est cōueniens p tpe. z qz **Boetius** iuuenis erat etate z cū senuerat ex aduersitate iā canicies eius fuit intempestiua. **N**otandū qz in iuuenibz cutis ē densa. ppter multitudinē sanguis ex q sanguie generat caro. sed qz sanguis diminiuit in senibus diminiuit etiā caro in eis. **I**deo cutis senis est laxa. **N**otandū circa hoc vocabulū effeto. qz ipm tractū est a mulieribus pregnantibus. que cū peperint. dicūt effeto. id est fetu euacuato. **U**nde dicit **Duguitio**. qz fetus est natus mulieris adhuc in vtero existens. z dicit

a foueo eo q̄ ibi foueatur. inde fer? ta. tū. i. plenus a. um. Inde effectus. id est debilis. quasi sine fortitudine virium vel viribus euacuatus. In defetofus a. um. id est plenus fetu. Unde in psal. Dues eoz? fetofe. i. plene fetu. 7 senes possunt dici effecti. quasi extra fetū positi. quia senectus nō est apta ad generandum fetum.

Mors hominū felix. Hic Boetius deplangit statū suū ex pre durationis vite miserabilis. 7 pmo p̄mittit que mors hominū sit felix 7 que nō. et dicit sic. Illa mors hominū est felix que nec inserit. i. nō imittit se dulcibus annis. i. temporibus. p̄sp̄ris cum delectat hominē viuere. Similiter illa mors est felix que sepe voca

**Uenit em̄ perata malis inopina senectus
Et dolor etatem iussit inesse suam
Intempestiui fundunt vertice cani
Et tremit effeto corpore laxa cutis
Mors hoīm felix que se nec dulcibz annis
Inserit. 7 mestis sepe vocata venit.
Heu heu q̄surda miseros auertitur aure
Et flentes oculos claudere seua negat.
Dū leuibo malefida bonis fortuna faueret
Pene caput tristis merlerat hora meum.
Nunc qz fallacē mutauit nubila vultum.
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicē toriens iactastis amici
Qui cecidit. stabili nō erat ille gradu**

ta venit mestis supple annis. i. tristibus annis. qz in annis aduersitatis miseri p̄sueuerūt vocare mores. Tunc ostendit que mors hominū sit crudelis. dices Heu q̄surda aure. i. reclusa aure. seua mors. i. crudelis. auertit. i. spernit miseros homines 7 negat. i. nō vult claudere sc̄tes oculos eoz. quasi dicat crudelis mors est que non p̄mittit miseros mozi 7 dicit claudere flentes oculos. p̄ hoc innuens qz in morte oculi hominū claudunt. Et tunc Boetius deplangit plongationē suę vite dicit. Dū fortuna malefida id est pfida mihi faueret. i. arderet. leuibz. i. transitoris bonis. tristis hora supple mortis. pene merse rat. i. oppreserat meū caput. quasi dicat tpe p̄sp̄ritatis semp̄ accelerauit mors opprimere me. nūc autē quia fortuna nubila. i. aduersa mutauit fallacē vultum impia. i. misera vita. ptrahit. i. plongat. moras supple viuendi. ingratas. i. odiosas mihi. quia p̄pter miseriam tedeat ipm̄ Boetium viuere. Notandum qz licet fm̄ vulgares 7 fm̄ apparentiā. bec sententia de morte felici 7 crudeli videatur vera. tamē fm̄ reueritatē est falsa. qz mors etiam tpe p̄sp̄ritatis

tis potest esse bona. Nam fm̄ senecā. optimū est mozi cū delectat viuere. 7 tpe aduersitatis p̄t mors eē mala. quia aduersitas sepe inducit desperationē. Boetius autē resp̄ntando statū miseri hominis. banc sn̄iaz ponit tanqz veram. Notandū qz mors. vel opatur ad vitā p̄sentem vel futurā. Primo modo illa mors dicit felix. que fugit p̄tem p̄sp̄ritatis et accelerat tpe aduersitatis. Si autē opatur mors ad vitam futurā. tūc ipsa potest dici bona 7 mala tempore p̄sp̄ritatis 7 etiam aduersitatis qz si mors ducit ad gloriā dicit bona. si ad penam dicitur mala. Notandū fm̄ Remigiū sup̄ donatū heu aliquādo est monosyllabū. aliqñ dyssyllabū. sicut metri necessitas requirit. An in p̄posito est dyssyllabū dicendo. heu qz surda miseros auertitur aure.

Notandū qz hoc verbū auertor qñqz est passiuū p̄structum cū ablatiuo mediante p̄positione vt dicendo auertor a te et est idem qd̄ remoueor. Aliqñ est verbū deponens p̄structū cū accusatiuo vt dicendo auertor te. 7 tunc idē est quod sperno te. 7 sic accipit in p̄posito cū mors auertit. i. spernit miseros. An versus. In vi passiuū notat auertor remoueri. Si sit deponens auertor spernere signat. Notandū Boetius appellat fortunā malefidā qz est deceptiua. An Seneca. Memine aduersa fortuna p̄minuit nisi que secūda deapit. 7 alibi Seneca. Fortuna nemini fidē seruat. nulli simul obesse p̄tenta est que nemini fouet hūc stultū facit. Nota fortuna bona dicunt leuia qz transitoria. Non em̄ pdurant circa hominē fm̄ Senecā. Illud nō est tuum. qd̄ fortuna fecit esse tuū. donū enim qd̄ dare potuit. potuit 7 auferre.

Notandum qz Boetius appellat fortunā nubilam. i. obscuram siue cecā. depingebatur enim antiquit? fortuna ceca. quia ex improviso accedit et recedit. Vel qz cecū reddit hominē extollendo eū in p̄sp̄ris et depri mendo in aduersis. Notandū qz Boetius dicit fortunā olim circa se mutasse fallacē vultū. qz fortuna olim depingebatur duplici facie. anteriori alba. posteriori autē pte nigra. p̄ albā designabat p̄sp̄ritas. p̄ nigram aduersitas. mutauit ergo fortuna circa Boetiū fallacē vultū p̄sp̄ritatis. postea ostendit ei vultū aduersitatis.

Quid me felicem. Hic Boetius deplangit statum miserie sue apostrophando p̄tra amicos. dices. O amici mei quid id est p̄ter quid iactastis. i. iactando dixistis me. totiens felicē frustra enim hoc dixistis. qz felicitas mea non erat stabili quod patet ex hoc quia ego cecidi. et iste qui cecidit de p̄sp̄ritate in aduersitatem non erat in stabili gradu p̄sp̄ritatis. Notandum duplex est felicitas. politica que consistit in bonis exterioribus. et talis non est stabili sicut nec bona exteriora. Alia est felicitas speculatiua. que consistit in actu sapientie se3 in speculatione substantiaz separataz. et talis felicitas est stabili 7 immutabilis cum sit bonum optimū. pulcherrimū. delectabilissimū. ex p̄mo et bicozum.

felicitas

Prosa prima primi libri

Hec dū meū tacitus ipse. **H**ic incipit p̄sa prima huius primi libri in qua Boetius introducit p̄biaz sup suā miserā solantē. **U**bi nota q̄ Boetius dolens 7 ip̄a p̄bia ip̄m solans nō sunt aliud nisi anim⁹ dolens ex oppressionē sensualitatis. 7 ratō solans ex vigore sapie. et diuiditur. Primo ostēdit Boetius quō p̄bia sibi apparuit. sc̄do quid circa ip̄m egerit. sc̄da ibi. **Q**ue vbi poeticas musas.

Primo describit apparitionē p̄bie quo ad tempus 7 ad locū. et describit eius dispositionē quo ad vultū. quo ad aspectum. quo ad colorē 7 vigorē. 7 quo ad etatē. Sc̄do describit p̄biam q̄tū ad habitū exteriorē. Tercio quo ad ornamenta 7 insignia que manibus gestabat. sc̄da ibi. vestes erant. Tercia ibi. **E**t dextra quidē. dicit p̄mo. **D**ū ego Boetius. hec que supra in metro dixi. tacitus meū reputarē. i. cogitarē. 7 querimoniam lacrimabile. i. puocantē ad lacrimas. designarē. i. describerē officio stili. visa ē mihi mulier affixisse supra verticē. i. supra caput. admodū. i. valde reuerendi vultus oculis ardentibus 7 p̄spicacibus. id est claris. vltra cōm valentiā hoim. i. vltra hoies. q̄ apparuit in colore viuido. i. delectabili. 7 apparuit mihi tanq̄ inexhausti. i. incōsumpti vigoris. quis ip̄sa foret ita plena cui. i. durationis. vt nullo mō crederetur esse nostre etatis. statura eius ambigue. i. dubie discretionis. i. cognitionis. Nam nunc. i. aliquando cobibebat. i. extendebat. sese ad cōm mensurā hoim id est longitudinē. nunc. i. aliquando. videbat̄ pullare. i. attingere celū cacumine summi verticis. i. altitudine capitis. que cū caput altius extulisset ip̄m cū celum sua longitudine penetrabat. **N**otandū q̄ Boetius describit p̄biam sibi apparuisse sub specie mulieris. q̄ p̄bia apud grecos. 7 sapientia apud latinos est generis feminini. **U**el ideo q̄ sicut mulier infantes lacte nutrit. sic p̄bia minus p̄fectos nutrit facilibus doctrinis. **U**el ideo q̄ Boetius erat eger. **M**ulier aut magis est p̄passiua 7 magis habilis ad solandū egrū q̄ vir. **N**ā fm Salomonē vbi nō est mulier ibi ingemiscit eger. **N**otandū stare est erecto modo se habere et q̄ p̄bia erigit boiem ad delectationes intellectuales faciens cadere sensuales. id est ipsa describitur stetitisse. et dicit̄ stetitisse supra verticē. q̄ p̄bia est in anima intellectiua que nō habet organū in vertice. **N**ā anima intellectiua nullius organi corporalis est actus. **U**el dicit̄ ideo stare supra verticē quia de supero cardine elapsa venit. vt dicit̄ Boeti⁹ tercia p̄sa huius primi. **N**otandū. p̄bia dicit̄ reuerēdi vultus. quia suos possessores reuerendos facit. **N**am fm Tullii sola sapientia est que meret bonores. **I**te fm Tullii reuerentia est quedā decens ac matura gratuitas. que habetur p̄ p̄biam ergo dicitur reuerēdi vultus. **N**otandū illud quod ē ardens est penetratiuū. et quia p̄ rōem 7 intellectum que sunt oculi p̄bie penetrant̄ intima rez. et quidditates earum. ideo p̄bia dicitur apparuisse ardentibus oculis. 7 q̄ p̄biam speculamur ea que vulgares 7 cōes nō speculantur. ideo dicitur habuisse oculos p̄spicaces vltra cōmū hōmīū valentiā. **N**otandū color viuīdus est color naturalis pulcher et delectabilis. 7 q̄ p̄bia in se pulcherrima est. cū sit res mirabilis et diuina. 7 delectabilis quia mirabiles affert delectationes. ideo describitur apparuisse viuīdo colore. **I**te p̄bia apparuit inexhausti vigoris. q̄ p̄bia cum sit p̄petua exhauriri nō p̄t. **U**el ideo est inexhausti vigoris q̄ quātūm cū q̄ homo cognoscat de p̄bia adhuc restant plura cognoscenda. quod patet ex diuersitate opinionū in p̄bia. q̄ rum vna destruit aliam. **I**te q̄ p̄bia est eterna 7 p̄cesserat ip̄m Boetiū. ideo dicit̄ eam nō fuisse sue etatis. **N**otandū tres sunt p̄tes p̄bie essentielles ex. vj. methaphisicis naturalis. mathematica. 7 diuina. **F**m naturalem p̄biam dicit̄ p̄bia se cobibere ad cōmūnem mensurā hōmīū in q̄tum tractat de naturalibus que cōmūniter via sensus cognoscuntur inter que natura hōmīnis est summū ad qd̄ puenitur. **D**icit̄ aut̄ p̄bia pulfare celsum quo ad mathematicā. i. quo ad astronomiā in q̄tum tractat de motibus 7 figuris astroz. **D**icit̄ autem penetrare celum quo ad methaphisicā in q̄tum dirigit in cognitionem dei. et substantiarū separatarū. et dicitur p̄bia frustrare intuitum hōmīū respicientiū. quia p̄fectam cognitionem substantiarū separatarū in hac vita habere nō possumus. **N**am sicut se habet oculus nocticoracis ad lumē solis sic intellectus noster ad manifestissima in natura. ex. ij. methaphisice.

Testes erant tenuissimis filis. **H**ic Boeti⁹ describit p̄biam q̄tū ad habitū exteriorē. **D**uo q̄tū ad mater i

Hec dū meū tacitus ipse reputa rem: querimoniamq̄ lacrimabile stili officio designarē. affixisse mihi supra verticē visa est mulier. reuerēdi admodū vultus. oculis ardentibus 7 vltra cōmūnem hōmīū valentiā p̄spicacibus. colore viuīdo. atq̄ inexhausti vigoris. quis ita em plena foret vt nullo mō nre crederet̄ etatis. **S**tatura discretōis ambigue. **N**ā nūc qd̄ ad cōmūnem se hōmīū mensurā cobibebat. **N**ūc vō pullare celū summi verticis cacumine videbat̄. **Q**ue cū caput altius extulisset ip̄z et celū penetrabat. sese respiciētiūq̄ hōmīū frustrabat̄ intuit⁹. **T**estes erant tenuissimis filis. subtili artificio. idissolubili materia p̄fecteq̄. quas vti post eadē p̄dēte cognoui. suis māibz tenuerat. **Q**uaz sp̄m veluti fumosas imagies solet. caligo quedam neglecte vetustati obduerat. **H**az in extremo margie. **P**. grecū. i. sup̄mo vō. **T**. legebatur itextū: atq̄ itervtrasq̄ lras i scalaz modū grad⁹ qd̄ insigniti videbant̄. q̄ ab inferiorē ad sup̄ elementū cēt ascēl⁹. **E**andē tñ vestē violentoz q̄rundā sciderāt man⁹. 7 p̄riculas q̄s q̄sq̄ potuit abstulerāt. **E**t terra qd̄ ei⁹ libellos. scep̄z vō sinistra gerebat. **Q**ue vbi poeticas musas vidit. nro asistētes thoro: fletib⁹q̄ meis vba dictātes p̄mota paulisp̄ ac toruis inflamata lūibz. **P**.

hālo
m̄
30
Dina

erre
25 p̄re

am vestiu scdo q̄tum ad picturā vestiu.tercio q̄tum ad violentiā vestibus illatā. z legantur p̄tes simul. dicit primo. Vestes p̄bie erant p̄fecte tenuissimis. i. subtilissimis filis. et erant ex subtili artificio. z ex materia indissolubili q̄s vestes ip̄a tenebant suis. i. p̄p̄rijs manibus. vti p̄ sicut. ego cognoui eadē p̄bia p̄dente. i. reuclāte mihi in tertia. p̄sa huius primi. quaz sup̄ple vestiu. sp̄m. i. pulcritudinē. quedā caligo. i. obfcura ignozātia. neglecte vetustatis. i. negligentie veterē obdurerat. i. obfuscauerat. veluti solet sup̄ple obducere. caligo fumo-
sas imagines. i. stantes in fumo. Tunc ostendit quid fuerit depictū in vestibus eius dicēs. In extremo mar

Quis inq̄t has scenicas mētriclas ad hūc egr̄z p̄misit accedere. Que dolores ei? nō mō nullis fouerent remedijs: vtz dulcibz insuper alerēt venenis. De sūt em̄ q̄ infructuosis affectuū spinis yberē fructibz rōnis. segetē necant. Dominūq; mētes assuefaciūt morbo nō liberāt. At si quē p̄phanuz (vri vulgo solitū) nobis blandicie vestre detraherent. minus moleste ferendū putarē. Nihil quippe in eo nostre ope lederent. Hunc vero eleaticz atq; achademicis studijs enutritū: sed abite poti⁹ sirenes vsq; in exitūz dulces. meisq; eū musis curādū sanandūz relinquite. **B**. His ille chorus increpitus deiecit humi mestior vultuz confessusq; rubore verecundiam lumen tristis excessit.

losophicalia p̄scripserunt. et dicuntur rōnabiliter manus p̄bie. qz nisi fuissent instructi. p̄ceptis philosophicis ea et primere minime valuissent. Notandū qz vestes p̄bie dicuntur fuisse obducta quadā caligine. quia tpe Boetij artes ad tantā negligentia deuenerant. qz pauci eas curabant. Sed Boetius eas transtulit z expo-
suit siue p̄mentatus est. Vel ideo vestes p̄bie fuerunt fumose. qz ab antiquis obfcurate fuerit tradita p̄bia. ab Empedocle poetice. a Platone enigmatica. ab Aristotele sub verbosū obfcuritate. Notandū qz duo sūt p̄tes principales p̄bie. scz practica z theozica. Ideo in veste p̄bie erant due lfe interte. scz. P. z. T. P. autē erat in inferiori pte vestis. z. T. in superiori. p quod innuif. qz p̄bia practica est inferior speculatiua ordine dignitatis. Der gradus autē medios qui erant inter vtrāsq; lras intelligunt scientie eloquētie que sunt grāma-
tica. loyca. retborica. Notandū qz dicitur ascensum fuisse p gradus a practica ad speculatiua. p hoc innuif qz homo primo debet esse sufficiēter instructus in practicis vt post ascendere valeat p̄templatiuis. Notan-
cum quid sit scindere vestes p̄bie. illi tm̄ dicuntur vestes scindere p̄bie qui putant habentes vnā scientiaz se esse p̄fectos p̄hos sine alijs. Si autē aliqui sciant vnā artē sine alia dūmodo se cognoscāt nō esse p̄fectos phi-
losophos tales nō sciunt vestes p̄bie. Vel illi sciunt vestes p̄bie qui p extortas expositiones trabūt ve-
ras p̄positiones ad suas falsas opinionēs.

Et dextera quidē eius. Hic Boetius describit p̄biam q̄tum ad insignia z ornamenta que manibus ge-
stabat. dicens. Et dextera manus p̄bie gestabat libellos. sinistra vero gestabat. i. portabat sceptrum. i. virgā regalem. Notandū qz omnis cura z intentio viri sapientis versatur vel circa p̄templationē sapientie que designatur p libellos vel circa regimen reipublice qd designatur p sceptrū. z qz p̄templatio sapientie potior est qz regimē reipublice. ideo p̄bia dicit in dextera habere libellos. In sinistra vero sceptrum.
Que vbi poeticas musas. Postq̄ Boetius ostendit. quō p̄bia sibi apparuit. Hic ostendit quid circa ip̄m egerit. z primo ostendit quō musas poeticas fugauit. secundo ostendit quō ipse de hoc obstupuit. tercio quo-
modo p̄bia sibi appropinquans statum eius deplaurit. secunda ibi. At ego. tertia ibi. tamen illa. Dicit p̄mo que sup̄ple p̄bia. vbi pro postq̄ vidit poeticas musas assistentes nostro thoro. i. lecto. qz Boetius tanq̄ eger in lecto decubuit. z cum vidit musas dictantes verba. i. carmina meis sctibus ip̄a p̄bia paulisper. i. aliquātū lum. p̄mota z inflāmata. i. incensa. totius lum̄ibus. i. crudelibus vel terribilibz oculis. inquit quis p̄misit bas meretriculas scenicas. i. ymbrosas. accedere ad hunc egrū. que dolores eius nō modo. i. nō tm̄. fouerent idest sanarent. nullis remedijs. i. medicamentis. verū p sed. alerent sup̄ple dolores eius dulcibus venenis. Hec sunt em̄ muse que infructuosis spinis affectuū passionū. necant. i. suffocant. yberem. i. fertile fructū. rōnis fructibus. i. in fructibus suis. et mentes hominū assuefaciunt morbo nō liberant. Tunc alloquit musas di-
cens. O muse si vestre blandicie detrarissēt nobis quē. i. aliquem virū p̄phanū. i. illiteratū. vti p tanq̄. solitū. i. similem. vulgo ego putarē id ferendū. i. patiendū. minus moleste quippe in hoc nihil lederentur nostre opere. i. nostre sedulitates. sed vos alleristis nobis hominē bunc enutritū studijs. i. scientijs. eleaticis. i. aristotilicis. atq; achademicis. i. platoniceis. Tunc fugat eas dicens. Sed abite potius. i. recedite. vos sirenes. dukces vsq; in exitū. i. in mortem. z relinquite eum curandū meis musis. i. doctrinis salutaris. Tunc incor-
rus. idest turba musaz. increpitus. idest redargutus. mestior. i. tristior existens. vultum suū deiecit. i. inclinauit. humi. id est terre. et rubore p̄fessus verecundiam. tristis excessit. i. erexit lumen. idest domum. in quo decubuit Boetius.

po p̄ p̄bia p̄bia p̄bia

Notandum q̄ ideo muse poetice dicebant assistere thoro Boetij. quia Boetius studuit metricè dolorem suū describere. Itē phia dicit paulisper mota p̄ quod inuit q̄ ira immoderata nō debet cadere in virū sapi entem. quia virtus consistit in moderatōne passionū. Unde licet irata sit homini naturale. tñ irasci qñ optet. et vt optet. et quantū oportet est hominis virtuosi et sapientis. Vñ Seneca. quid crudelius ira. Similiter inde virtutibus cardinalibus. esto tardus ad iram. Itē interrogatio qñq̄ sit causa ignorantie alicui. aliquid vt ex rēssione facta aliquid pbetur. qñq̄ sit p̄pter increpationē faciendā. et hoc vltimo modo phia interrogat di cens. quis has scenicas meretriculas etc.

Notandū q̄ muse poetice dicuntur meretricule. sicut enim meretrix allicit hominem delectando ni bil utilitatis sibi conferendo. et commiscet se cuiuslibz nō ex amore sed spe lucri. Ita poete nō scribūt amo re scientie. sed vt aliquid laudis vel p̄mij p̄sequant. et delectant rōne metri modicū utilitatis p̄ferendo. sed diuersas passiones inducēdo. Appellat autē phia musas meretriculas scenicas. qz carmina poetica in scena p̄sueuerūt p̄nunciari. Vbi nota q̄ scena di cebatur locus ymbrosus in theatro vbi abscondebā tur plone p̄uiciantes carmina trayaca vel comica vnde scena interpretat ymbratio vel ymbra. Vel idō muse poetice dicunt scenice. i. ymbratiles. quia sunt ymbra scientie nō vera scientia cum obumbrant mē tes hominū. Itē metrica descriptio doloris non san nat dolozē sed magis auget. qz p̄sideratio miserie est p̄uocatiua tristitie. Unusquisqz autē cū diligentia cō siderat quod scribere vult. Itē metrica descriptō di citur esse dulce veneni. qz placet et nocet. rōne metri placet. sed p̄pter recordatōem doloris nocet. Item affectus est vehemens animi passio aim torquens. et verū iudiciū rōnis impediens. Et sunt quatuor affe ctus animi gaudiū. dolor. spes et timor. qui dicunt̄ infructuose spine. qz suffocant segetē rōnis. que ē sci entia et virtus. Item licet de omni errore dolendū sit. potius tñ de errore sapientis q̄ insipientis. nam error sapientis alios exemplo corrūpit. error autē insipientis nō. quia ab insipiente nō trahitur exemplū. p̄pter qd̄ dicit Salustius. Omnia mala exempla a rebus bonis orta sunt. Ergo dicit phia. magis est dolendū d̄ erro re Boetij q̄ alterius p̄bani. Itē s̄m Auguitionē p̄bani idem est qd̄ templū. Vnde p̄banus. i. sacrilegus quasi p̄cul a p̄bano. i. a templo. Prophanū etiā dicitur quicquid nō est sacrū. vnde omnes laici et illiterati dicuntur prophani quasi p̄cul a p̄bano sapientie. Item s̄m Auguitionē opa ope est sedulitas in rebz agē dis. Opera autē phie est intentio vel labor ad aliquid phicum addiscendū. Itē eleys est ciuitas grece in qua studuit Aristoteles. vnde studia sua dicunt̄ eleatica. Achademia autē fuit ciuitas vel villa in qua studuit pla to. vnde studia sua dicuntur achademica. vtrisque autē studiis Boetius fuit enutritus. Itē phia musas ap pellat syrenes. sicut em̄ syrenes dulcedine cantus attrahunt naues piclitando eas. sic muse delectatione me tri allicunt hominū et rōnem aliquo affectu submergunt et obscurant. Item q̄ vna phia cōcuntum musaz expulit signatur q̄ vnus sapiens sua virtute et sapientia infinitos errores stultozum extinguit.

At ego cuius acies. Sic Boetius ostendit q̄o obstupuit de actu phie. dicens. At ego Boeti? cuius aci es. i. visio mersa lacrimis caligat. i. obscura fuerat. vt nec possem dinoscere. i. inuestigare. quenā. i. que esset hec mulier tā ipiose auctoritatis. i. potētie. ego obstupui. i. mirat? fui et reflexo. i. in clinato. visu in terrā tacit? ce pi expectare. quid nam deinceps. i. p̄sequenter esset actura circa me. Notandū qz Boetius voluit de amif sione rez t̄paliū. eius acies. i. rō et intellectus caligat. ita q̄ non potuit agnoscere phiam. Nota q̄ licet Boetius de actu phie obstupuit. tamen tacitus expectauit quid deinceps facere vellent p̄ hoc inueniens se eē talem qui p̄solationē accipet qui enim refutant alios audire. nec audita rōne acquiescunt nec tales sibi ipsos obstaculum p̄solationis faciunt. Tum illa p̄pius accedens. Sic Boetius ostendit q̄o phia sibi appropin quans statum eius deplanxit. dicens. Tum illa phia accedens p̄pius consedit. in extrema parte lectuli. i. cor dis mei. et intuens meū vultū grauē. i. grauātū luctu. atqz deiectū. i. inclinātū. in humū. i. in terrā. merore. i. tri sticia. p̄questa est bis versibus sequentibus de p̄turbatione nostre mentis. Nota q̄ phia dicit̄ sedisse in ex trema pte lectuli. i. cordis Boetij. Nam cū esset in tristitia et doleret. p̄pter amissionē rerū t̄paliū parum vel nihil sapientie habebat. et quia tota cura eius erat circa terrena amissa. ideo dicitur habuisse vultum merore deiectum in humum.

Metrum secundum primi libri.

Hu q̄ p̄cipiti mersa p̄fundo. Sic incipit metrū scdm̄ huius primi. qd̄ vocat̄ metrū dactylicū a pede p̄dominante. et dicit̄ t̄betrā metrū a numero pedū. a t̄betra qd̄ est quatuor. qz quatuor pe des p̄tinet et dicit̄ ypercatalecticū p̄ter syllabā abundātem post duos pedes in medio ver sus Acrbigra. Primus pes est. Hec q̄. secundus p̄cipi. sed syllaba ti huius nominis p̄cipiti sup̄abundat. tertius pes est mersa pro. quartus fundo. similiter est in alijs. In hoc ergo metro. phia deplā git statum Boetij dolendo de p̄turbatione sue mentis. et facit duo. primo vniuersaliter phia deplā git p̄turbationē mentis hominū. secundo specialiter p̄uertit planctū suū sup̄ Boetium. ibi. Sic quondā. Primo dicit. Hec q̄. i. quantū. mens hominū hebet. i. obscurat. mersa p̄cipiti p̄fundo. i. cura rerū t̄paliū que p̄ci pitat hominē. et talis mens relicta. p̄ria luce. i. p̄t̄p̄latione. tendit. i. laborat. ire in tenebras externas. i. in ig norantias exteriores hoc autem contingit homini. quotiens sup̄ple mens acta. i. agitata. terrenis flatibus. i. prosperitatibus vel cucutibus. cura. id est sollicitudo rerū temporalium. noxia. i. nociua. crescit in immensum id est supra modum.

At ego cuius acies la crimis mersa cali garat. nec dinoscere possem: quenā hec esset mulier tā imperiose auctoritatis obstupui visusq̄ i terrā defixo qdnā deiceps eēt actura expectare tacitus cepi. Tu illa p̄pius accedens in extrema lectuli mei pte p̄sedit meūqz intuens vultū. luctu grauē atqz i hu mū merore deiectum. Bis versibus te no stre mentis p̄turbatione cōquesta est.

Metrum secundū primi libri.

Hu q̄ p̄cipiti mersa p̄fundo. Mens hebet et p̄ria luce relicta Tendit in externas ire tenebras Terrenis quotiens flatibus acta. Crescit in immensum noxia cura.

Nota q̄ in nobis est duplex virtus rōnalis z sensualis. sensus autē sem̄ p̄ aduersat̄ rōni. q̄ caro p̄cupiscit aduersus spiritū. z spiritus aduersus carnē cū autē sensualitas vincit rōem. tūc homo est in malo statu regim̄ nis. z efficitur bestialis. Cū Albertus sup̄ tercio de aia dicit. Turpe est nobis abicere regimē sup̄ioris z inducere regimē inferioris virtutis qd̄ nobis p̄mune est cū bestis. Ideo scribit̄. in ethi. in antiqua translatōe valde conandū z laborandū est nobis. vt virtus nostra p̄cupiscibilis subiecta sit rōni quēadmodū em̄ pueri puerse viuunt si nō a suis pedagogis fuerit coacti ad recte viuendū. sic appetitus sensualis ducit nos ad inso-

**Hic quondam celo liber aperto:
Suctus in ethereos ire meatus
Cernebat rosei lumina solis
Visebat gelide sydera lune
Et quecūq; vagos stella recursus.
Exercet. varios flecta per orbes
Comphensam numeris victor habebat
Quinetiam causas vnde sonora
Flāmina sollicitent equora pōri.**

lentiam. nisi regula rōnis fuerit coartatus plures autem homines sequuntur sensualitatē q̄ rōem. insudātes bonis exterioribus et delectationibus sensualibus p̄ que impediunt in speculatione z cognitione summi boni. Ideo pb̄ia hoc deplangens dicit in metro. Deu q̄ p̄cipiti. Itē cū anima ingerit se curis rerū t̄paliū p̄funde p̄cipitat̄ z bebet q̄ a cognitione rerū z sui creatoris destituitur et destituta cadit in tenebras exteriores. i. i ignorantias exteriores. Abi nota q̄ duplex est ignorantia quedā naturalis q̄ est in iuuēnibus z decrepitis. z vocatur ignorantia interna. q̄ ex naturali defectu p̄tingit. Alia est ignorantia que causat̄ ex negligentia hominis q̄ sollicitat̄ circa exteriora. et talis dicit̄ externa. q̄ est extra na-

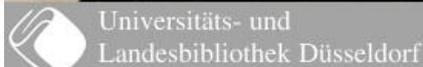
ignorantia
libera

turam. de qua dicit̄ q̄ omēs homines naturaliter scire desiderant. Prima ignorantia cū sit naturalis nō est viciosa. quia turpes a natura nemo increpat neq; bonos laudat. Secda est viciosa cū sit p̄ hominis negligentiam de quo loquitur Boetius secundo huius p̄sa quinta. Ceteris animantibus sese ignorare natura ē. hominibus vero vicio venit. Item dicit̄ notria cura. Unde Seneca in puerb̄is. Magna p̄tē p̄urbationis si bi dedit qui exterioribus se iniecit. Item rō et intellectus dicunt̄ lux hominis. quia illuminant hominem ad cognitionē creature z creatoris. dicuntur autē p̄pria lux hominis. quia solū genus hominū viuunt arte z ratione ex p̄benio methaphisice.

Hic quodā celo zc. Hic pb̄ia specialiter p̄uertit se ad deplangendū Boetiū. et primo ostendit quanta cōtemplatione Boetius quondā vixit. scdo ostendit quō destitutus a tali p̄templatione solū de terrenis cogitabat ibi. Nunc iacet effeto. Primo pb̄ia p̄mendat Boetiū ab astronomia. scdo a naturali pb̄ia. tercio a methaphisica. scda ibi. Quin etiā causas. tercia ibi. Quis voluat stabile. Primo dicit̄. Boetius quondāz liber. i. solutus a cura rerū t̄paliū. celo sibi aperto p̄ cognitionem. suctus fuit ire p̄ rōnem in ethereos meatus idest in motus corporū celestīū. et ipse cernebat. i. speculabatur. lumina. i. radios. rosei solis visebat. i. cū t̄pderio videbat. sydera. i. p̄stellationes. gelide. i. frigide lune. et ipse Boetius victor ignorantie. habebat omnē stellā comphensam numeris. i. certis p̄putationibus. quecūq; stella erratica. exercetur. i. opatur. vagos. i. varios recursus. Nunc p̄grediendo nunc regrediendo. stella inquam flecta. i. mota. p̄ varios orbes. i. circulos.

Nota q̄ animo liberato a curis exterioribus p̄cessum est p̄bari. ideo quedam artes dicunt̄ liberales. q̄ si l̄ij liberorū. i. nobiliū qui erant liberati a curis t̄paliibus talibus artibus vacabant. Ideo dicit̄ pb̄ia q̄ Boetius quondam liber zc. Nota q̄ dicit̄ celo aperto. licet homo planetas celi corporaliter nō attingat t̄n speculatione p̄bendit. Hoc pulcre tangit Trismegistus. dicens. Magnū miraculū est homo z animal bonozandum. hic anima intellectiua in naturā dei transit quasi ipse deus sit. Hic p̄ naturam animē d̄ns est p̄iunctus hic demonū genus nouit. terram colit. elementis p̄mifectur acumine uentis in maris p̄funda descendit. celum qd̄ videtur altissimū animi sagacitate metit. intentionē animi eius nulla acris caligo p̄fundit. nec terre densitas eius opationē impedit. nō aque p̄funditas aspectum eius obtūdit. Nota q̄ sol in ortu suo appareret roseus. p̄pter vapores interpositos inter visum nostrū z solē. Nam albū visum p̄ fumū apparet rubrum. Etiam licet in meridie vapores sint interpositi nō tamē apparet tunc roseus. eo q̄ illi vapores nō sunt grossi sed subtiliati calore solis. Nota pb̄ia dicit̄ lunā esse gelidam qd̄ nō est intelligendū formaliter. q̄ prime qualitates. que sunt calidum. frigidū. humidū. siccū nō habent locū in corporibus celestibus. cū nō recipiant peregrinas imp̄siones. sed dicit̄ luna gelida virtualiter vel effectiue. q̄ frigus et etiam humores efficit in inferioribus. p̄pter qd̄ noctes quibus luna p̄est sunt gelidiores z humidiores magis diebus. Nota q̄ planete dicuntur habere vagos recursus. q̄ mouentur duplici motu scz p̄imi mobilis ab oriente in occidentem. z p̄o prio motu ab occidente in orientem. vel ideo q̄ quandoq; apparent nobis stationarij. q̄nq; retrogradi. q̄nq; p̄inqui. q̄nq; aliquāter remoti. Nota q̄ stella erratica dicitur flecta. i. mota p̄ varios orbes circulozū scz deferentis et epicyclirōne quoz circulozū nunc dicunt̄ p̄gressiui. nunc retrogradi. nūc stationarij vt dictum est. et habet videri in theorica planetaz vel astronomia.

Quinetiaz causas. Hic p̄mendat eum ex p̄te naturalis pb̄ie dicens. Quinetiam p̄ certo. Boetius sollicitus fuit rimari. i. inquirere. causas vnde. i. p̄pter quas causas. sonora flāmina. i. sonozosi venti. sollicitent. i. p̄turbent. equora. i. planicie. ponti. i. maris. quasi diceret. Boetius sciuit causas generationis ventoz qui comouent ipsum mare. Nota q̄ ex libro metheozoz patet q̄ ventus generat̄ ex vapore calido z sicco eleuato p̄ calozem solis qui pueniens ad locū nubīū frigiditate nubis repercutitur. z repercussus fertur in latus z facit sonum impellendo aerem. z q̄ aqua facilius est diuī sibilis defacili cedit z reuerberat̄ p̄ ventos. Quid aliē p̄ intelligi. Antiqui em̄ dixerunt q̄ ideo venti turbant mare. quia in ipso mari generant̄ venti qui nō exeunt. s̄ faciunt fluxum maris. licet hec opinio non sit vera. quia mare fluit z refluit t̄pe determinato sicut bis in die naturali. venti autem generantur t̄pe indeterminato.

Quis voluat stabile. **H**ic pbia dicitur Boetium a methaphisica et iterato a natural pbia. dicitur. Boetius etiam solitus fuit rimari quis spiritus. i. intelligentia. voluat motu diurno stabile orbe firmamenti. vel etiam cur sydus solis vel aliud habens ortum. et occasum casurum in vespertias vndas. i. in aquis maris occidentalis surgat. i. iterum oriatur ab ortu rutilo. i. ab oriente splendido. qua. vi. Boetius solitus erat inquirere cur stelle que in occidere videntur occidere iterum resurgant in oriente. etiam erat solitus rimari quis temper placidas horas veris. i. tpeis vernalis. vt ornet terram roseis floribus. **Q**uis dedit. i. ordinavit. vt autunus fertilis anno pleno. i. fecundo influat. i. influentia faciat gravidis vuis. i. botris repletis. etiam erat solitus reddere. i. assignare. varias causas latentis nature. i. rerum naturalium. **N**ota omne quod mouetur ab alio mouetur. ex septimo philosophico. ergo celum ab alio mouetur. **M**ouetur autem celum a duplici motore. i. commentatore. xij. methaphisice ab vno iuncto et appropriato qui vocatur intelligentia. a quo mouetur effectiue. ab alio motore separato qui est deus a quo mouetur in ratione finis. **I**tem dicitur orbem celestem esse stabilem. licet enim moueatur et mutet locum secundum partes non tamen secundum totum et quantum ad hoc dicitur esse stabilis. i. immobilis. **I**tem causa quare stelle que occidunt iterum orientantur non est alia nisi motus circularis primi mobilis. qui secum rapit omnes stellas tam fixas quam erraticas. **I**tem vespertus est stella que de vespere sequitur solem occidentem a qua stella mare occidentale dicitur vesperticum mare. eo quod sol et vespertus ibi se mergant. non quod ita sit. sed quod vulgares sic opinantur. cum enim stelle occidunt. propter interpositionem maris inter visum et stellas videntur stelle mergi in mare. **I**tem tempus vernale dicitur placidum. quod est conueniens vite hominis. **E**st enim tempus veris calidum et humidum in quibus consistit vita. et licet de morte et vita. **E**t ideo illo tempore producantur flores. **N**am materia flor est humidum aqueum subtile. bene coctum a calido aereo. quod igitur in vere datur calidum aereum et humidum aqueum subtile quod parua indiget digestionem. ideo in vere cuius calor tepidus est flores producantur. **I**tem multum abundat de humido aereo et grosso cuius signum est. quod tempore putationis distillat ab eis quasi humidum lacrimabile. tale autem humidum grossius multum resistit digestionem. ideo vix ad maturitatem tarde perveniunt scilicet tempore autumni. **I**tem Boetius consuevit reddere causas latentes rerum naturalium quod fuit indicium felicitatis. **N**am secundum Virgilium. **F**elix qui potuit rerum cognoscere causas.

Nunc iacet effeto. **H**ic ostendit pbia quomodo Boetius destitutus predicta speculatione cum de terrenis cogitabat. dicens. **N**unc. i. tempore doloris. Boetius iacet. i. prostratus iacet. effeto. i. euacuato lumine. i. speculatione mentis. et ipse pressus colla. i. secundum colla. gravidis catbenis passionum que mentem grauant. gerensque declinum vultum. i. inclinatum pondere amissionis rerum temporalium. **H**eu cogitur cernere stolidam terram. i. bona terrena. que homines stolidos efficiunt. **N**ota catbena est ferreum instrumentum. quo aliquid contra suam naturam detinetur. **Q**uatuor autem affectus que sunt gaudium. spes. timor. dolor. similitudinarij dicuntur catbene. quod animum bonis detinent et contra suam naturam et rationem ad illicita trahunt. nam ratio semper deprecatur ad optima. et primo ethico rum. **E**t propterea Boetius in fine huius primi boxtatur fugam passionum. **I**bi. tu quoque si vis. **I**tem nota non est estimandum quod Boetius sic esset ita euacuatus lumine mentis sicut litera sonat. quod alis fuisse insufficientem pro oppositione huius libri. sed pbia loquitur hoc opassive. **I**lle enim est meus stultus qui inclinatur se ad terrena diligendo ipsa. et non eleuando intellectum suum ad spectabilia qualis non fuit Boetius. **U**nde dicit Augustinus. **T**ales sunt homines qualia sunt ea que diligunt. quod dilectio transmutat diligentem in similitudinem rei quam diligit. **H**ec marquardus.

Prosa secunda primi libri.

Ed medicine inquit potius. **H**ic incipit secunda prosa huius primi in qua pbia inuestigat morbum Boetij ex quibusdam signis. scdo consolabat ipsum ne desperet. scdo ibi. **L**ugis me non. **P**rimo dicit pbia. **H**oeti ego possem multa querere de perturbatione mentis tue. sed nunc potius medicene tps est que querere. vero pro sed. tum. i. tunc. mulier illa intenta in me totis luminibus. i. oculis. ait. es tu ne ille qui quondam tempore inuentutis nutritus nostro lacte. i. facilibus documentis. i. etate autem profecta educatus. i. nutritus. nostris alimentis. i. doctrinis difficilioribus tu euaseras. i. pueras in robur. i. in fortitudine virilis animi. atqui pro certo. nos optuleramus tibi arma talia. i. documenta. que nisi prius abiecisses pro obliuione. ipsa tuerent te inuicta firmitate. dicit pbia agnoscis ne me. quid taces. siluisti ne pudore. i. verecundia. an stupore. i. mentis alienatione. ego malle. i. magis vellem te siluiste pudore. sed vt ego video stupor oppressit te. **N**ota quod pbia in deplangendo Boetium non facit longam moram ne Boetius desperet super infirmitate sua. ergo dicit pbia magis esse tempus medicine que querere. **I**tem boni medici est totis oculis diligenter respicere faciem infirmi eo quod in facie magis apparent signa prostrationis infirmitatis. ideo pbia dicit esse inuicta Boetium totis luminibus. **I**tem pro arma pbie intelliguntur precepta philosophicalia. que pro sua dicitur minime extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. **H**ortatur enim nos pbia ad magnanimitatem. **M**agnanimitas

autem est. qz ptra difformes insultus fortune vyanimi mentis pstantia militat. De bis et similibus pceptis pbias Boetius oblitus fuit ppter dolozē. Nota tacturnitas qnqz puenit ex pudore. qnqz est ex stupore qū em manifestatur alicui aliquid qd vellet celari ipse efficit verecundus. et oculi eius deprimunt. facies eius rubet et auertitur. 7 lingua eius in loquendo ligatur. Nota q stupor vno mo est abundans admiratio mentis. vt ibi papa stupor mundi. Alio modo est mentis alienatio. et sic accipitur in pposito. 7 inducit tacturnitatem. exquo em motus lingue est fm pformitate ad fantasia. turbata fantasia sicut ptingit in alienatōe mētis. ppeditur lingua in loquendo ergo dicit pbia pudore an stupore siluisti. et quia ta citurnitas pueniēs ex stupore deterior est qz que causat ex pudore. cum ipsa causet ex aliq defectu interiori. ideo dicit pbia malle pudore siluisses. Nota fm Dugutione pudor est corpis. sed pudicia est mētis. Est aut pudor verecundia ex aliquo casu innata nō auferens memorias sed impediens linguā. Stupor aut est casus memoriam auferens 7 linguā impediens. et peius ē tacere stupore qz pudore. qz melius est memoriā reti nēdo nō loqui. qz loqui 7 memoria carere. Nota pbi lofophia dicit Boetium habuisse nutritū suo lacte. p nutrimentū lactis intelligitur triuū. f. gramatica. loyca. 7 rethorica. quibus iuuenes sunt seriatim in formandi. tanqz facilibus documentis. sicut puer lacte nutrimento molli 7 facilis digestionis nutritur. Sed p hoc q dicit virilis animi robur euaseras. f. ad sciam mathematicā 7c. q tanqz p scientiā magi subtilem homo pfecte etatis efficit. Nota pbia pntu lit Boetio arma nō corpalia sed spūalia. sicut seruitutes intellectuales qz enumerat Aristoteles. vj. etbi. 7 sunt illa. intellectus. sapia. scientia. ars. 7 prudentia. Et similiter virtutes cardinales que sunt quatuor. Prudentia. iusticia. fortitudo. tpantia. et dicitur cardinales. qz quandā pncipalitatē sibi vendi-

tracimus quo

Autqz nōmodo tacitū sed elinguez proz sus me mutumqz vidisset. admouit pectori meo leniter manū. P. Et nihil inquit piculi est. letargū patit. pmunē illufarū mentiū morbuꝝ. Sui paulisper oblitus est. Recordabit facile sui liquidē nos ante cognouerit. Quod vt possit agnoscere paulisper lumina eius mortalium rerū nube calligātia tergamus. H. hec dixit. Oculosqz meos fletibus inundantes ptracta in rugam veste siccauit.

Metrum tertium primi libri.

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebre. Luminibusqz prior redijt vigor.

cant circa materiā circa quā habent fieri. Illa em arma abiecit Boetius qn temporalibus adbesit. appetitui se fitio annuens 7 ab attentione celestium sequestratus. et de istis armis dicit apls. Abijcite ergo opa tenebrarū 7 induimini arma lucis sic vt in die honeste ambulemus.

Tuncqz me nō modo tacitum. Hic pbia pfolatur Boetiū ne desperet dicens. cū pbia vidisset me nōmodo i. nō tm tacitū. sed pns. i. totaliter elinguez. qz pro 7 mutū. ipa admouit. i. apposuit. pectori meo leniter manū 7 inquit. i. dixit. nihil piculi est circa hunc hominē. ipse patit letargum. i. morbum obliuionis. morbū in quaz pmunē mentiū illufarū. i. deceptarū. et ipse paulisper. i. modicū est oblitus sui. sed facile sui recordabitur. siqdē p certo. cognouerit nos pbiam. ante. i. prius. quod vt ipse possit facere. tergamus lumina. i. oculos eius. calligantia nube. i. obscuritate. rez mortalium. i. temporalium. hec dixit pbia 7 veste sua. ptracta. i. puoluta in rugā siccauit oculos meos fletibus vndantes. i. humectantes. Nota q tacitus est ille qui nō loquitur. lz habeat potestatem lingue ad loquendū. et talis fuit Boetius ppter stuporē. i. mentis alienationē. Nota q pbia inuens se esse bonā medicā pfolatur Boetium. dicens. Nihil piculi est in homine isto qz fm Senecā in lib. de dementia ad Heronē. Mali medici est desperare ne curetur eger. Nota q letargia est infirmitas causata ex oppressionē cerebri cū obliuionē 7 iungitur ptnuo somno. et sic letargus est morbus inducens obliuionem 7 somnū. Inde letargicus et est homo qui patitur talem morbuꝝ. 7 dicitur a letes quod interpretatur obliuio. et letes est fluuius infernalis. Boetius ergo paciebat letargum. i. morbuꝝ obliuionis. qz si pcepta pbie in memoria habuisset nunqz de amissione rez tpalium doluisset. Itē dicit letargū esse morbū illufarū mentiū. qz mens illufa est vbi ratio est ligata. ppter defectum fantasie. sicut in freneticis vel ppter defectum memorie sicut in letargicis. Notandū homo pponit ex anima immortalē 7 corpe mortali. sed qz Boetius oblitus fuit bonoz anime. ideo dicitur fuisse sui oblitus non totaliter sed paulisper. qz adhuc curā habuit de bonis terrenis que respiciunt corpus. Item homo p pbiam habet sui ipsius pfectā cognitionē ad cognoscendum autē illud qd p pbiam cognoscitur. optet primo pbiam cognoscere. iō dicit pbia recordabitur sui facile si nos prius cognouerit. Itē p vestes pbie in rugā ptractas intelligunt pcepta pbicalia in vnū volumer pgregata. sicut in illo libro quibus ipsa pbia Boetium pfolatur. Nota q ad medicū infirmū curare volentem plures requirunt conditiones. Primo vt qualitates 7 pditiones respiciat. 7 vt humores nocētes pgnoscat. Secūdo ad loquendū eum moueat. Tercio si p valida egritudine obmutescat vt manū corpoti infirmi adhibeat. Quarto vt eum verbis pfolatorijs reficiat. sic pbia videns dolozes Boetiū. primo eū inspexit. secundo ad loquendū mouit. tercio manū suā corpoti apposuit. 7 quarto verbis pfolatorijs refecit.

quod est ratio ad

Metrum tertium primi libri.

Tunc me discussa liquerūt. Hic incipit terciū metrū hui⁹ primi libri cui⁹ fm⁹ vsus vocat metz dactylicū exametru. scōus dicit metrū alemanicū ab inuētoze. tetrametru a numero pedū. dactylicū a pede pdominate. 7 catalecticū. qz nlla syllaba abūdat nec deficit in h metro Boeti⁹ declarat p qdā silē quō remotis impediētis vigorē pgnitōis recuparuit. 7 est tal silitudo. Sicut choro flāte nubes generantē. 7 p inēpositōz nubū sol 7 alia astra nob occultat. sic aduersitate in mēte bō afficit diuers⁹ passiōib⁹ obscuratib⁹ intellectū. 7 sicut austru flāte dissoluūt. 7 radij solares reuertūt. sic aduersitate adueniēte pfolatione pbica passiones sedant. 7 intellect⁹ illuminat. dicit q in lra. Tunc cū pbia terfit

oculos meos tenebre liquerunt me discussa nocte. i. obscuritate. 7 prior vigor cognitionis redijt luminibus meis. i. oculis. vt p. sicut. sol later. i. occultat. cu. i. qñ sydera. i. stelle. glomerant. i. inuoluuntur. p. cipiti chozo. i. scilicet tali vento. et polus. i. celū. sterit. i. stare videtur. nimboſis imbabus. i. pluuijs nubiloſis. ac p. etiā. nox. i. obscuritas. funditur desup. i. de nubibus in terrā. nondū. i. nō ad huc. astris. i. stellis. venientibus. i. apparentibus in celo. Si bozeas emiſſus ab traicio antro. i. traicio regionis. verberet. i. depellet. hanc noctē. i. obscuritatem. et referet clausum diem. tūc p. heb. i. sol. emicat. i. lucet. 7 vibratus. i. fortificatus. lumine suo. ferit. i. p. curit. oculos hoim. mirantes subito. lumie solis post tenebras. **Nota** p. hia trahit hominē ab obscuritate ignorantie ad lucē sapientie. et libro de pomo are stocelis. 7 etiam p. metristā. Ars hominē format nec sinit esse malum. Et q̄ cū p. hia siccaſſet oculos Boetij. fugatis tenebris ignorantie redijt vigor intelligētie. **Nota** quatuor sunt venti principales. q̄ flant a quatuor p. tibus mundi. s. ab oriente. occidente. septentrione. 7 meridie. quoz quilibet habet duos col laterales. 7 sic sunt duodecim venti qui bis versib⁹ p. tinentur. Flant subsolanus vulturinus 7 curus ab ortu. Atq; die medio notus beret affric⁹ austro. Ciranus occasum zephirusq; fauoneus afflant. Sed veniunt aquilo bozeas 7 chozos ab arcto. Chozos ergo est ventus quo flante generant nubes 7 glomerantur sydera. sic q̄ p. nubes occultant. **Nota** q̄ polus est stella que semp in eodē loco videtur. sed h. polus ponitur p. firmamento. tanq; pars p. toto p. sy nodochen. **Nota** q̄ polus. i. celū dicit stare qñ est obductū nimboſis imbabus. nō q̄ stet. sed qz mot⁹ eius tūc nobis nō apparet. motū em̄ celi nō p. cipim⁹ nisi p. motū alicuius stelle. cū aut celū est coopertū obscuris nubib⁹. nulla stella videri potest. **Nota** s̄m d. uiguitione. Nimbis est nubium densitas et intensitate orta. 7 sic dicit Boetius hic nimboſis imbabus. i. densis pluuijs. et est rō. quia tenuis imber nō impedit aspectum astroz. **Nota** q̄ bozeas dī flare ab antro traicio. qz forte regio traicio est cauernosa de cuius cauernis exit ventus generatus ex vaporibus siccis in terra. **Nota** postq; p. hia terſit oculos Boetij et eisdem a fletu lacrimaz. p. p. sentit restitutus fuit pristino vigori. Unde oculi ipsius Boetij vtratio et intellectus obfuscati erant tenebris ignorantie cum istis t. palibus adheſit. p. t. amissionem rerum t. palium. diuersis fuit subiectus passionibus. Sed p. hia oculos caligine abiecit cū ipi⁹ intellectum illuminauit. tenebras ignorantie fugando et lumine spirituali vt scientia illuminando.

Prosa tertia primi libri.

Haud aliter tristitie nebulis. **Hic** incipit tertia p. sa primi libri. in qua Boetij ondit qño p. hiaz cognouit. 7 diuidit. quia primo ondit qño p. hiam cognouit. et qualiter de p. sentia eius admittit. 7 qño p. hia sibi respondit. scdo. p. bat p. hia p. secutionē sapientū a vulgaribus nō esse nouā. scda ibi. Nonne apud veteres. Dicit primo. Haud p. non. aliter nebulis tristitie mee. dissolutis. i. fugatis p. solationē p. hie. quoniam sicut nubes dissolunt p. statū boze. Sic ego Boetius hausi. idest respexi. celū. i. sursum. 7 recepi mentē. i. vigorē rōnis. ad cognoscendā faciē medicantis. i. medici. Itaq; p. ergo. vbi. i. postq; ego deduxi. i. p. uerti oculos. qz. p. et. defixi. i. stabilii. intuitum in eam. respexi nutrice meam p. hiam in cuius laribus. i. scolis. fueram obuersatus ab adolescentia. i. a iuuentute mea. 7 in qua. i. dixi. q̄ magistra oim virtutū. quid. i. p. ter quid. tu venisti lapsa. i. p. gressa. supno cardine. i. de celesti porta. in has solitu. i. lines. i. loco deferta. nostri ex ilij. i. nostre relegationis. an. i. iniquid. p. ter hoc venisti. vt existens rea. i. tanq; culpabilis mecum agiteris. i. manifestens falsis criationibus. Illa p. hia inqt. i. dixit. o alāne. i. p. me nutrice. an. i. vtrū te deserere qua. vi. nō. nec p. t. r. i. diuiderem tecū cōicato labore. i. diuiso labore. sarcinā. i. pondus. quā tu sustulisti ob inuidiam mei nominis. i. ratione sapientie. Atqui p. certo. nō erat. fas. i. honestū. p. hie relinquere iter innocētis. i. sine comite supple si ego te dereliquissem ego vererer. i. timerē. meā criationē. i. meaz damnationē. 7 valde p. hie referere quasi aliquid nouū acciderit. suple circa te. est. p. qz. nū. idest nunquid. tu censes. idest iudicas. primū ipsam sapiam esse laceſsitā. i. manifestā. piculis. i. p. turbationibus. apud improbos mores. i. male mozigatos hoies quasi dicat hoc nō est nouū. **Nota** p. hia dicit medicam. sicut em̄ medicus morbo fugato sanitatem inducit. Sic p. hia ignorantia relegata vitam vtriusq; seculi p. donat. Nam habetur in li. de pomo Aristotelis. Qui p. hiam inuenerit vitam in vtroq; seculo inuenit. 7 alibi. Qui me inuenerit vitā inueniet. 7 hauriet salutē ad nō. Et ideo dicit Boetij faciē medicatis. **Nota** aduz q̄ Boetij nō solū deduxit oculos in p. hiam. s̄ defixit in eā intuitū p. qd̄ inuuit q̄ qui vult p. hia p. hiaz optet se totū tradere p. hie p. ptinuu studiu 7 labore. Nam sicut vna irūdo aduenies nō facit verē. nec vna dies calida facit estiaē. sic nec vna speculatio p. hica facit p. hiam. **Nota** q̄ tps̄ optunū ad p. hia p. hiaz ē tps̄ adolescentie

Et cū p. cipiti glomerant sydera chozo.
 Nimboſisq; polus sterit imbribus.
 Sol later. ac nondū celo venientib⁹ astris.
 Desuper in terrā nox funditur.
 Hanc si traicio bozeas emiſſus ab antro
 Verberet. 7 clausum referet diem.
 Emicat. 7 subito vibratus lumie p. heb. u.
 Mirantes oculos radijs ferit

H Prosa tertia primi libri.
 Haud aliter tristitie nebulis dissolutis. hausi celū. 7 ad cognoscendam medicantis faciē mentē recepi. Itaq; vbi in eam deduxi oculos intuitūq; defixi. respicio nutrice meā. in cui⁹ ab adolescentia laribus obuersatus fuerā p. hiaz. Et qd̄ in quā tu in has exilij nri solitudines. **H** oim magistra virtutū supno cardie delapsa venisti. an vt tu qz mecum rea falsis criationibus agiteris. **P.** An inqt illa te alāne deserere: nec sarcinā quā mei nois ob inuidiam sustulisti. cōicato tecū labore pariter. Atqui p. hie fas nō erat incommittatur relinquere iter innocētis. meā criationē referere. 7 qñ nouū aliqd̄ acciderit p. hie referere. **Nū** ei primū censes apud improbos mores laceſsitam piculis esse sapientiam.

amb. M. v. p. r. l. s.

nonne apud veteres
 nonne apud veteres
 nonne apud veteres

fundemem

quod innuens Boetius dicit cuius laribus ab adolescentia fuerat obuersatus. Nam etas hois assimilata cere que si nimis est mollis vel dura nimis. formam sigilli non recipit nec retinet. si autem est temperate mollis vel dura figuram recipit et retinet. Sic similiter etas nimis tenera. sicut infantia non recipit doctrinam philosophicam. nec etas nimis dura sicut decrepitas. Sed etas temperata qualis est adolescentia que facillime intelligit et intellecta memorie commendat. Nota per lares philosophie intelliguntur diuersae sectae philosophorum. sicut Aristotelis. et Platonis. quos Boetius ab adolescentia fuit obuersatus. Et dicit Augustinus quod obuersari id est quod peruersari. Notandum quod philosophia dicitur magistra omnium virtutum. quia omnes virtutes morales docet ut patet ex ethicis. et dico morales. propter virtutes theologicas que sunt fides. spes. et caritas. Et dicitur philosophia delapsa a superno cardine. quia omnis sapientia a domino deo est. Nam sicut scribitur in prologo libri de regimine principum. Deus est qui diuitias sue sapientie influit animabus. i. studentibus tribuit gratiam cognoscendi cui nihil est difficile et tunc quod nihil est possibile possideri. Nota ut postea patebit. quod Boetius false criminabat de literis compositis et de impedimento delatozis. et illud quod faciebat sapientia dicebatur facere arte magica ideo dicitur ad philosophiam. Vnde quid venisti ut tu mecum rea falsis criminatioibus ageris. Nota philosophia tangit tres rationes propter quas non debuit derelinquere Boetium. Prima quia nutrit non debet derelinquere suorum alumnorum. secunda qui patitur propter alium non debet ut deseratur ab illo. tertia quia non debet philosophiam derelinquere innocente Boetius autem fuit philosophiae alumnus. ipse paciebatur iniurias propter philosophiam. et fuit innocens ergo etc. Nota secundum Augustinum huiusmodi lacerationem. i. cum desiderio lacero vel vero. vel iniurijs affligo.

Nonne apud veteres quod ante nostrum Platonis etate magnam sepe certamen cum stulticie temeritate certauimus. Eo de quo superstitie propterea eius Socrates iniuste victoria mortis me astante peremerit. Cuius hereditatem cum te inceps epicureum vulgus ac stoicum. ceterique per sua quisque parte raptum ire moliretur. meque reclamantem renitentemque velut in pretem perdebant. vestem quam meis texuerat manibus disciderunt. arreptisque ab ea paniculis. totam me sibi cessisse. credentes abire. In quo quoniam quidam nostrum habitus vestigia videbant. meos esse familiares imprudentia rata. nonnullos eorum perbane multitudinis errore peruerit. Quod si nec anaxagore fugam. nec Socratis venenum. nec zenonis tormenta: quoniam sunt peregrina nouisti. ac camos. ac senecas. ac soranos. quod nec puerusta nec incelebris memoria est scire potuisti. Quos nihil aliud in clade detraxit nisi quod nostris moribus instituti. studiis improborum dissimulim videbant. Ita quod nihil est quod admireris. si in vite salo circumstantibus agitemur percellis. quibus hoc maxime propositum est pessimis displicere. Quorum quidem tamen numerus exercitus. spernedus tamen est. quoniam nullo duce regitur sed errore tantum temere ac passim limphante raptatur

dicentem quod per te renitentem ipsi disciderunt vestem meam quam texueram meis manibus. quod per te arreptis. i. ablatis paniculis abierunt credentes me totam sibi cessisse. et quod in istis videbant. i. apparuerunt quedam vestigia nostri habitus. i. prudentie. impudentiam vulgarium. rata. i. opinata. ipsos meos esse familiares. i. meos discipulos ratione sapientie. peruerit nonnullos eorum. i. aliquos. errore. i. persecutione. perbane multitudinis. i. indocti vulgi. sicut vulgares solent pertere doctos. Nota quod ante tempus Platonis multi sapientes persecuti fuerunt a vulgaribus. et tempore Platonis. socrates magister eius interijt propter suam sapientiam. Nam ipse cognouit suam sapientiam esse vni deum. alios autem colentes plures deos redarguit quod percipiens duram atheniensium noie anaxagore. coegit ipsum bibere venenum in nomine vnius dei et nihil sibi nocuit. Postea coegit ipsum bibere venenum in nomine plurium deorum et interijt. Nota mortuo Socrate discipuli sui qui scientiam Socratis tanquam hereditariam sibi vendicabant inceperunt dissentire. in quo magister eorum Socrates posuisset summum bonum. quidam enim eorum discipulorum dicit epicuri dicebant ipsum posuisse summum bonum in voluptatibus. Alii sicut stoici dicebant quod virtutibus. et quilibet eorum pro defensione sue opinionis. rapuit auctoritates philosophie. ipsas extorpe exponendo. propter quod philosophia dicit illud redamasse. et sic male exponendo sciderunt vestes philosophie et titulas abstulerunt. et quibus non essent veri philosophi. quia tamen malorum si sit numerosus exercitus tamen est spernedus quoniam nullo duce supple rationis regitur. sed tantum raptatur errore limphante. i. percipiente eos ad modum limphie. temere. i. stulte. ac passim. i. vbique. Nota quod Anaxagoras stulticia hominum sole per deo colentium reprehendit. dicens soles non esse deum sed lampadem ardentem. propter quod reus iudicatus est. et in fugam impulsus. ergo dicit philosophia Anaxagore fugam.

dicentem quod per te renitentem ipsi disciderunt vestem meam quam texueram meis manibus. quod per te arreptis. i. ablatis paniculis abierunt credentes me totam sibi cessisse. et quod in istis videbant. i. apparuerunt quedam vestigia nostri habitus. i. prudentie. impudentiam vulgarium. rata. i. opinata. ipsos meos esse familiares. i. meos discipulos ratione sapientie. peruerit nonnullos eorum. i. aliquos. errore. i. persecutione. perbane multitudinis. i. indocti vulgi. sicut vulgares solent pertere doctos. Nota quod ante tempus Platonis multi sapientes persecuti fuerunt a vulgaribus. et tempore Platonis. socrates magister eius interijt propter suam sapientiam. Nam ipse cognouit suam sapientiam esse vni deum. alios autem colentes plures deos redarguit quod percipiens duram atheniensium noie anaxagore. coegit ipsum bibere venenum in nomine vnius dei et nihil sibi nocuit. Postea coegit ipsum bibere venenum in nomine plurium deorum et interijt. Nota mortuo Socrate discipuli sui qui scientiam Socratis tanquam hereditariam sibi vendicabant inceperunt dissentire. in quo magister eorum Socrates posuisset summum bonum. quidam enim eorum discipulorum dicit epicuri dicebant ipsum posuisse summum bonum in voluptatibus. Alii sicut stoici dicebant quod virtutibus. et quilibet eorum pro defensione sue opinionis. rapuit auctoritates philosophie. ipsas extorpe exponendo. propter quod philosophia dicit illud redamasse. et sic male exponendo sciderunt vestes philosophie et titulas abstulerunt. et quibus non essent veri philosophi. quia tamen malorum si sit numerosus exercitus tamen est spernedus quoniam nullo duce supple rationis regitur. sed tantum raptatur errore limphante. i. percipiente eos ad modum limphie. temere. i. stulte. ac passim. i. vbique. Nota quod Anaxagoras stulticia hominum sole per deo colentium reprehendit. dicens soles non esse deum sed lampadem ardentem. propter quod reus iudicatus est. et in fugam impulsus. ergo dicit philosophia Anaxagore fugam.

Quod si nec Anaxagore fugam. nec venenum Socratis. nec tormenta zenonis quoniam ista sunt peregrina. i. extranea et aliena. cum tu potuisti scire camos. i. persecutores canum. ac senecas. ac Soranos. i. sequaces soranij quod memoria non est puerusta. i. valde antiqua. nec incelebris. i. non sine gloria. quos viros. nihil aliud detraxit in clade. i. in mortem. nisi quod instituti. i. informati nostris moribus ipsi videbant dissimulim studiis improborum. ita quod nihil est. i. non est causa. quod tu admirare. i. debeas admirari. si in hoc salo vite. i. amaritudine. nos sapientes agitemur id est veremur. percellis. i. aduersitatibus malorum. circumstantibus quibus nobis sapientibus maxime propositus est. i. intentio. displicere pessimis. quorum malorum si sit numerosus exercitus tamen est spernedus quoniam nullo duce supple rationis regitur. sed tantum raptatur errore limphante. i. percipiente eos ad modum limphie. temere. i. stulte. ac passim. i. vbique. Nota quod Anaxagoras stulticia hominum sole per deo colentium reprehendit. dicens soles non esse deum sed lampadem ardentem. propter quod reus iudicatus est. et in fugam impulsus. ergo dicit philosophia Anaxagore fugam.

126

Nota dicit Socratis venenū de quo dictum est supra quo veneno interit. Similiter zeno multa tormēta rōne sue sapientie sustinuit. Nota q̄ canius Seneca Soranus fuerunt nobiles romani et moribus pbie instructi p̄ter qd̄ interierunt. An̄ Lanij dicebant mutatores a magistro suo canio. Similiter Soranus dicitur a Sorano qui fuit poeta et eius sequaces ab eo p̄denant. Nota de Seneca dicit Boetius in de disciplina scolariū. q̄ Nero familiare suū p̄ceptoꝝ Senecā ad eligēde morū arbitriū cogit. Nota q̄ sapientes dissimiles sunt studiis improboꝝ. q̄ dicit Seneca in lib. de amicitia. disparēs mores. disparia sequitur stū-

dia. quoz dissimilitudo dissoluit amicitia nec vnq̄ improbi. pbis. nec. pbi improbis amici esse possunt nou ob aliam cām nisi q̄ tanta est inter ipos distantia quanta esse pōt studioꝝ malozūq̄ moꝝ distantia Nota q̄ ppositū sapientū est displicere pessimis. q̄ dicit Seneca in de remedijs fortuitoꝝ. Malis duplici laudabile est. et alibi virtus sese diligit aspernaturq̄ malis. Et poeta. Opto placere bonis prauis odiosus haberi. Nota q̄ dicit exercitiū maloz esse innumerofus. q̄ fm Salo monē. Stultozū infinitus est numerus. et p̄uersi difficiliter corriguntur. Nota q̄ mali no regunt ducē rōnis. q̄ rō depercat ad optima. mali aut opant pessima. Ducunt em̄ errore se suauitatis vitā bestialem. p̄sequentes de quibus dicitur in li. etbi. Quidā sunt homines vitā pecudū eligētes similes sardinapulo. Et ergo dicit pbia q̄ tales sunt timendi. quā erq̄o regunt p̄ rōnem tunc eoz fatuitas facilliter dissipatur. Qui si quando cōtra nos. hūc pbia ostendit quid sit faciendū p̄tra insule maloz dicens. Si exercitus maloz incubuent. i. infiterit. struens. i. faciens aciem. i. bellū. p̄tra nos sapientes. quidā p̄ certo. nostra dux. i. rō. p̄trabit. id est colligit. copias. i. scias. et virtutes cupiosas. in arcem. i. in altitudinē speculationis celestiu. vero. p̄ sed illi mali occupantur circa diripiendas. i. auferendas inutiles sarcinulas. i. diuitias corpales. que sarcina. et pondus corpis sunt inutile aiām submergētes. at nos sapientes in p̄tēplatione celestiu constituti irridemus malos quēq̄ vilissima rerū nos securi existētes

totius furiosi tumultus. i. p̄tra furiosum tumultū malozūq̄. q̄ p̄ et sup. nos fumus muniti. eo vallo. i. munitam rōnem appellat ducē. vnde rō diffinit sic. Est habitus dirigens omnē actionē humanā in vltimū et optimū finē. Itē nota p̄ arcē ipse intelligit altitudinē speculationis celestiu. et ad hanc ducit nos rō. Et hoc est vltimū bonū humane vite. qd̄ nullus auferre pōt. Nota copie in hoc loco dicuntur appetitus sensitini. et dicunt copie quasi cupie. quia cupiunt res aliq̄ p̄tra rōem. et tales copias debet regere rō. et debet se muniti vallo humilitatis et patientie. et tunc omēs impugnationes aduersitates et miseras equanimiter sustinebit. et delectationes et delectationes noxias quas suggerit dyabolus. et caro in pellit. et mūdus p̄mouet nō timebit. Hec marquardus. Item nota ille merito est deridendus qui maiori et meliori bono dimisso eligit et occupatur circa bona viliora. sed sapientes eligunt bona anime que sunt maxime bona. i. etbi. Et vulgares eligunt bona temporalia. que dicunt vilissima rez. quia impediunt hominē in cognitione summi boni. Notandū ar̄ arcis est altū edificū in quo hostes pugnant. hic autē accidit p̄ p̄tēplatione celestiu et spe futuro rum bonoz. nā per hęc duo sapientes omnē aduersitatē maloz supant et circa p̄tēplationē diuinoy rota in tentio sapientis versatur. Unde Boetius in tractatu de summo bono dicit. P̄bus maxime delectat in p̄mo p̄ncipio et in p̄tēplatione summe bonitatis. et hęc sola est recta delectatio. hęc em̄ est vita p̄boꝝ sine qua nemo viuit vita recta. Nota de hoc nomine vallum dicit Breista. Est vallus palus circa castrū pacutus. Merio paloz sed murus sit tibi vallum. Nota aspirare fm̄ hūguitionē est anbelare conari vel deuenire.

Item fm̄ eū grassoz grassozis per. g. i. inuadere vel crudeliter impugnaire.

Qui si q̄n̄ contra nos acie struens valentior incubuerit nostra quidem dux copias suas in arcem p̄trabit. Illi vō circa diripiēdas inutiles sarcinulas occupant. Et nos desup irridemus vilissima rerū quēq̄ rapiētes: securi torius furiosi tumultus eoz vallo muniti: quo grassanti stulticie aspirare p̄has non sit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis p̄posito serenus euo.
Fatū sub pedibz egit supbum.
Fortunāq̄ tuens vtrāq̄ rectus
Inuictū potuit tenere vultum.

Non illū rabies mineq̄ pōnti.
Eternum funditus agitantis estum.
Nec ruptis quotiens vagus cauinis.
Torquet fumificos veseuis ignes.
Haut cellas soliti ferire turres.
Ardentis via fulminis mouebit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis p̄posito serenus euo. Hic incipit quartū metrum huius primi. quod vocatur metrum valentium ab inuatore et p̄stat ex spondeo. dactilo et tribus trocheis. Unde pōt dici metrum trochaicū a pede p̄dominante. In hoc metro pbia ostendit. qualiter homo debeat se habere. vt p̄secutiones improboꝝ nō p̄ualeant contra ipsū. et hoc primo declarat quibusdam similibus. secundo et dicitur mat contra timentes tyrannos. secunda ibi. Quid tantū miseri dicit primo. Quicūq̄ homo serenus. i. clarus virtute. composito euo. i. ordinata vita egit. i. calcauit. sub pedibus supbum fatum. i. euentum rerū temporaliū. et quicūq̄ tuens. i. respiciens. vtrāq̄ fortunā. i. p̄speram et aduersam. rectus. i. non flexus potuit tenere vultum. i. animū inuictum ita q̄ non vincatur. p̄speritate se extollendo nec aduersitate depumendo. illuz boninē nō mouebit. i. turbabit. rabies ponti. i. inundatio maris. agitantis. i. mouentis. funditus. i. a fundo. estum versum. i. ebullitionem versam. quia in ebullitione maris aqua vertitur p̄fluxum et refluxum quasi dicit. In petris maris faciens ebullitionē non nocebit illi homini qui nō extollitur in p̄speris. nec depumitur in aduersis nec tali homini nocebit ignis veseui montis. quotiens ille mons torquet. i. emittet. ignes fumificos ruptis cauinis. i. cauernis suis. quasi dicat nec tali homini nocebit vagus veseuis suis ignibus. nec illū boninē mouebit via ardentis fulminis. soliti. i. consueti. ferire cellas turres.

Nota pbia tria tãgit que non nocent homini qui pstant est in vtraq; fortuna. Primum est rabies maris p qua designantur luxuriosi. sicut em mare sole et motu suo incalescit. et feret sic luxuriosi p cupiscentia sua in arde-
scunt et pacta libidine fetent. de quibus dicit scriptura. Perierunt iumenta in stercore suo. tales luxuriosi non
nocebunt homini pstanti in vtraq; fortuna. Secum qd tangit est ignis vesui motis p que designant avari et in-
vidi. sicut em ignis vesui montis semp ardet. ita avari ardent in cupiscentiam bonoz exterioroz. et sicut ignis
cructuans qnq; psumit loca vicina. sic invidi qnq; nocent verbis si non pnt factis. et tales invidi non noce-
bunt homini pstanti. Tercium qd tangit est ictus ful-
minis p que intelliguntur supbi. sicut enim fulme ge-
neratur in alto. sic supbi alte se extollunt et mirabile
videtur de supbis q cu alijs boibus habitare nolunt
et tñ ad celum volare non pnt. tales supbi non nocebunt
homini pstanti. Alij p rabiẽ maris intelligunt inui-
dos. p igne iratos. p fulme supbos vt dictum est. Alij
p mare qd est sonorosum intelligunt avaricia. p ignem
penã corpis. p fulme reru ablatione. Nota vesu-
us est mons italie intrinsecus ardens qui qnq; ru-
ptis cavernis emittit igne qui loca vicina psumit.

Nota circa hoc q dicit serenus euo Seneca dicit
Talis est animus sapientis qualis est mundus suplu-
minatus. talis aut mundus semp est serenus. Sic ani-
mus sapientis in vtraq; fortuna semp est serenus.
Unde Grestio. in ebi. dicit. Sapiens bene facit ferre
fortunas. quia sc habet sicut tetragonum sine vitu-
perio.

Quid tantum miseri seuos tyrannos.
Dirantur sine viribus furentes:
Nec speres aliquid: nec extrimescas.
Exarmaueris impotentis iram.
At quisquis trepidus pavet vel optat.
Quod non sit stabilis. suiq; iuris.
Abiecit clypeum: locoq; motus.
Nec tunc qua valeat trahi cathenam.

Prosa quarta primi libri.

Mentis ne inquit hec. atq; animo
illabunt tuos: (expers es lire: als
Es ne asinus ad lira) Quid fles:
quid lacrimis manas: (confitea
remibi et ne occultes mala tua) Si operaz
medicantis expectas: optere vuln' detegas
tuum. B. Tum ego collecto in vires animo.
An ne adhuc eget admonitione. nec per se
satis eminet fortune in nos sententis aspe-
ritas? Nihil ne te ipa facies loci mouet:

num. qua valeat trahi ad tristitia et dolore mentis. Nota potestas terrena ad nihil se extendit nisi ad largie-
dum bona tpalia. vel ad auferendum ea et ideo nullus subiaceret terrene potestati nisi qui sperat talia bona. vlti-
met eoz ablatione. qui aut nec timet nec speret ipse est omnino supra vel extra terrenam potestate. et p conse-
quens terrena potestas sibi nec pficere nec obesse pot. ppter qd pbia exclamat contra illos tanq miseris q
spe bonoz tpalium vel timore ablationis eoz subiungunt se terrenis potestatibus. dicens. Quid tantum miseri.

Nota circa illud ac quisquis trepidus Seneca dicit in libro de virtutibus cardinalibus. Magnanimitas
si insit animo tuo cu magna fiducia viues intrepidus et alacer magni animi est non fallare. sed pshare et sine
vite intrepide expectare. si magnanimitas es nunq iudicabis tibi pumelianam inferri ab inimico. sed dices ni-
bil mihi nocuit. sed animi nocendi habuit. Nota tyrannus quondã dicebatur quidam rex fortis. et dice-
batur a tyro. i. fortitudine seu illud nome est causa appropriata principantibus pessimis. et dicunt a tyro. i. ab
angustia qua inferunt suis subditis. Nota clypeus sumitur hic. p robe hominis. quia sicut clypeus defendit
nos ne ledamur a telis et a similibus. ita rō hominis tuet eum. et puidet sibi ne offenda.

Prosa quarta primi libri.

Mentis ne inquit hec. Hic incipit psa quarta in qua pbia primo inquit Boetium sup attentoz
p ditor et hortat ipsum ad sui morbi reuelatione. scdo Boetius reuelat morbum suum ibi. Tum
ego. Primo dicit. O Boeti nūquid sentis. i. intelligis. ea que dicta sunt atq; illabunt. i. impi-
munt. aio tuo. et subiungit grecum quod in latino valet. Es ne asinus ad lira. quid fles quid ma-
nas. i. fluis lacrimis. et subiungit grecum qd tantum valet. Confiteare mihi ne abscondas si expectas opaz. i. diligen-
tiam medicantis. optere vt detegas. i. manifestas vulnus tuum. Nota q; puerbum erat apud grecos cu alijs
audiuit verba alicui? et non aduertit nec curauit intellectu verbor. illi dicebat. Es ne asinus ad lira. facis
em sicut asinus positus circa lira. audit sonum lire. sed non percipit melodiam. nec pportionem sonoz itelligit nec dele-
ctatur in ea. Sic aliquis audiens verba et non curans intellectu eoz dicitur esse asinus ad lira. Nota si quis
voluerit sanari optet morbum vel vulnus suum detegere et manifestare. Cui Seneca. in. dicit ep'sa. Meo p se satis
valet vt emergat sed optet vt manum porrigat. et alius ipm extrahat. tunc em morbi ad sanitatem inclinant cum
ex abdito erumpunt et vim suam pferunt. Tum ego collecto in vires animo. Hic Boetius reuelat morbum
et dolore suum. et primo ostendit se esse p'turbatum ex bis que iniuriose agebantur circa ipm. scdo ex bis q ge-
neraliter vidit in alijs ibi. Videre aut videoz. Primo ostendit se p'turbatum ex sui exilij relegatione. Secundo
ex meritoz suoz frustratione. Tercio ex iniusta sui p'demnatione. Quarto ex fame sue lesione. scda ibi. Quo-
tiens ego. tertia ibi. Quibus aut. quarta ibi. Reuero hic. Adhuc diuidit. primo facit qd dictum est. scdo rñ-
dit obiectioni ibi. Atqui tu. dicit primo sic. Tum. i. tunc. ego Boetius collecto animo in vires. i. resumptis vi-
ribus animi. supple dicit. an ne satis eminet. i. apparet. asperitas fortune sententis in nos. i. contra nos. Nun-
quid adhuc eget admonitione. i. declaratione. nunquid facies. i. dispositio huius loci scz carceris mouet te.

Deccine. i. nūquid hic est bibliotheca. i. locus studij quē habui i patria. quā tu p̄bia delegeras. i. elegisti tibi certissimā sedē in nostris laribus in qua bibliotheca. tūc meū residens. i. morans vel sedens differebas. i. di sputabis. de scientia rez diuinarū z humanaz. nūquid erat mihi tūc talis habitus. supple vilis. z talis vultus tristis. cū ego rimarer. i. inuestigare. tecū secreta nature. cū describeres mihi vias syderū. i. cursus stellaz radio. i. virga geometrali. cū tu formares. i. formare docuisti. mores nostros. i. mores hominū. et rōem. i. dispositionem. totius vite ad exemplar. i. similitudinē celestis ordinis. sunt ne ista premia que referimus. i. reporta mus. tibi obsequētes. i. seruiētes. **Nota** q̄ bibliotheca est locus vbi reponunt libri. et d̄r a biblio. i. iūcto in quo antiqui scribebant libros talē bibliothecā habuit Boetius rome. marmoreis lapidibus politam. in qua studuit de rebus diuinis z hūanis **Nota** Boetius dicit p̄biam sibi elegisse certissimā sedē in bibliotheca hoc dicit p̄ tanto. q̄ licet Boetius eēt diuersis officijs z negocijs occupatus. tamē nulli cōrū tam certis t̄pibus. cā certa intentione vacabat sicut studio in libris p̄bicijs quos in certo loco repositos habuit. **Nota** p̄bia tractat de rebus diuinis z humanis. **Uñ Seneca. xxxj.** Non pōt virtus p̄fecta esse nec equalis tenor vite sine p̄bia p̄ quā diuina et humana p̄gnoscunt. q̄ si te occupas in ap̄is eē deoz focus. et alibi dicit. **Lucille** scio neminē bene viuere posse z tolerabiliter sine studio p̄bie q̄ sine studio p̄bie animus eger est. **Nota** Boetius studuit in naturali p̄bia. p̄pter hoc dicit. Cū tecū nature secreta rimarer. Studuit etiā in p̄bia morali ergo dicit. Cū mores nostros. Studuit etiā in astrologia. p̄pter hoc dicit. Cū mihi syderū vias radio describeres. **Ubi nota** radius est virga geometralis qua geometri describunt figuras in puluere supposito. **Nota** q̄ vltima humana z mores hominū debent formari ad similitudinē celestis ordinis. sicut ei spere inferiores planetaz obediunt spere supiori. z regunt motu firmamenti. sic virtus nostra sensibilis debet obedire virtuti rōnali z regi ab ip̄a. turpe est abijcere regimē supioz z induere regimē inferiorū. quod nobis commune est cū bestijs. sicut dicit Albertus sup tercio d̄ anima. **Nota** ex quo Boetius rōe sue sapie in miseriam fuit positus. ideo dicit ad p̄biam. sunt ne bec p̄mia que nos referimus obsequētes tibi. **Atq̄ tu** hanc sententiam. **Hic Boetius** r̄ndet obiectioni posset enim p̄bia sibi obijcere. dicendo quale p̄miū debuisti reportare cū tu nō studuisti. p̄pter cōmune bonū sed p̄pter vanā gloriā z p̄pter p̄riam vtilitatē. cui obiectioni respondet Boetius. dicens. **O p̄bia** tu sancti. i. p̄firmasti hanc sententiā ore platonis beatas esse respublicas fore. i. si eas sapientes regerent. vel si rectores earū p̄gisset studere sapie. z cōfirmasti ore eiusdē platonis necessarium esse reipublice q̄ a sapientib⁹ regerēt. ne gubernacula. i. regimina cōmissa improbis. q̄ id est. et flagitiosis ciuib⁹ vrbū in ferrent pestē. ac id est etiam. p̄niciē. i. damni bonis hominibus. igitur ego secutus hanc autoritatē. i. sententiā. qd̄ ego didicerā a te p̄bia inter secreta ocia ego optavi. i. curavi. transferre. i. deducere. in actū id est in opus. publice admistrationis. i. cōmunis vtilitatis. tu p̄bia et deus qui inseruit. i. infudit te mentibus sapientū estis mihi conscij. i. testes. nullū studiū me detulisse ad magistratū nisi cōmune studiū bonoz. q̄ si diceret nihil mouit me ad magistratū gerēdū nisi cōis vtilitas. inde. i. p̄p̄ h. erāt mihi q̄ues. i. difficiles. q̄. i. et. inexorabiles. i. inexplicabiles discordie cum improbis. z semp fuit mihi spreta offensio potentū p̄ tuendo iure. i. p̄ iusticia defendēda. qd̄ habet libertas p̄scientie. i. libera conscientia. s. nullum timere. p̄ tuendo iure. **Nota** fm̄ Platonē. beata est respublica cuius dñs p̄bus est. z vegenti cuius dñs puer est. z rōnabiliter. qz p̄bia z sapientia vitam dispoit actiones regit. agenda et omittenda demonstrat. **Unde Seneca. xyj.** epla dicit. Si vis oia tibi subijcere subijce te rationi. Multos enim rexeris si rō te rexerit. **Et aristoteles** in pbemio methaphisice. Sapientis est regere et ordinare. et quibus patet q̄ regimē reipublice spectat ad sapientes. p̄ tanto dicit **Lullius** in principio sue rethorice. ad rempublicā plurima p̄tinent p̄moda. si moderatrix z regulatrix omnū rez p̄sto est sapientia. **Nota** q̄ studiosi sapientie dicunt illi qui iā p̄ studium adepti sunt sapientiam. Illi autē dicunt studere sapientie qui ad huc studendo acquirunt sapientiam. **Nota** q̄ Boetius studiū vocat secretū ociz. qz in studio homo ociatur ab exteriori occupatione de quo ocio siue quiete loquitur. **Seneca. lviij.** epistola. dicens. Nulla placida est quies nisi quā rō cōponit. et illa vera est tranquillitas in qua mens bona explicatur. **Nota** q̄ deus immitit sapientiam mentibus sapientum hoc scribitur in p̄logo de regimine principum. **De est qui diuitias sue sapientie infuit in animas sapientum.** **Nota** q̄ libertas conscientie habet nullū metuer. quia dicit **Macrobius.** hoc habet libera p̄scientia p̄p̄ium quod si quis possideat nullum potentem metuet. **Item Seneca. lviij.** Sapientis ex libero arbitrio nihil timet imbecillitatē hominis. quia securitatē dei habet. **Et Seneca.** de quatuor virtutibus cardinalibus dicit. v̄ iustus sis non sufficit q̄ innocens sis sed vt innocentes ab iniuria serues. **Et idem.** Iusticia est vinculum diuine z humane societatis.

Deccine ē bibliotheca quā certissimā tibi sedē in n̄ris larib⁹ ip̄a delegeras. in q̄ meū sepe residēs de hūanaz diuinarūqz rez sciētia differebas. **Talis habit⁹** talisqz vultus erat: cū tecuz nate secreta rimarer. cū mihi syderum vias radio describeres. cum mores n̄ros totiusqz vite rōem ad celestis ordinis exēplar formares. **Deccine p̄mia referim⁹** tibi obsequētes. **Atq̄ tu** hāc sniam **Platōis** ore sanxisti. **brās fore respublicas** si eas vel studiosi sapie regerēt. v̄ earū rectores studere sapie p̄gisset. **Tu eiusdē viri** ore: hāc sapiētib⁹ capessunde reipublice necessariā cām eē monuisti: ne improbis flagitiosisqz ciuib⁹ vrbū relicta gubernacula: pestem bonis ac p̄niciē inferrēt. **Hanc igitur** autoritatē secut⁹. qd̄ a te inter secreta ocia didicerā. transferre in actū publice admistrationis optavi. tu mihi z q̄ te sapientū mētibus inseruit deus p̄scij estis: nullū me ad magistratū nisi cōe bonoz oim studiū dtulisse **Unde** cū improbis graues inexorabilesqz discordie fuere z qd̄ p̄scie libertas hz p̄ tuēdo iure spreta potentū semp fuit offensio.

Quotiens ego conigastū. **Hic** Boetius ostendit se perturbatū et meritō frustratōne suoz. 7 pmo tangit merita et beneficia alijs exhibita. secundo tangit frustratōne eoz ibi. Sed esse. Prmo in septem ptes fm q recitat septē beneficia que patebunt. Prmo dicit. Ego Boetius multotiens ipm conigastū qui fuit officialis regis Theodorici obuius. i. extrarius. excepi. i. impedii. ipsum facientē impetū. i. insultū cōtra fortunas. id est contra bona fortune. cuiusq; homis imbecillis. i. impotentis resistere. Tūc ponit scdm beneficiū dices. Quotiens ego deieci. i. auerti. triguillā sic dictū ppositum regie domus. i. regalis aule. ego ipm deieci ab ince

Quoties ego Conigastū ibecillis cui? q fortunas ipetū facientē obui? excepi. Quotiens Triguillā regie ppositū dom? ab incepta pperataq; iā ppr? iniuria dieci Quotiens miseros q̄s infinitis calūnijs ipunita barbaroz semp auaricia verabat. obiecta piculis aucte pteri. Nunq̄ me a iure ad iniuriā quisq; detraxit. Prouincialiu fortunas: tū puatis rapinis. tū publicis vectigalibus pessundari. nō alit̄ q̄ q paciebant̄ indolui. Cū acerbe famis tpe grauis atq; inexplicabilis indicta coēptio pfligatura inopia campaniā puincia videret: certamē aduersum pfectū p̄roij cōmunis p̄modi rōne suscepi: rege cognoscēte p̄redi: ne coemptio exigeret̄ euici. Paulinū p̄sularē viruz cui? opes palatini canes iā spe atq; ambitōne deuorassent: ab ipsis hyantū faucibus traxi. De albinū p̄sularē virū p̄iudicate accusatōis p̄ca corripet: odij me cypriani telatoris p̄posui. Satis nei me magnas videoz exacerbasse discordias. Sz cē ap̄d ceteros tutioz debui: q̄ mihi amore iusticie nihil apud aulicos q̄ magz eēm tutioz obfuaui.

soluendū homin es p̄pellabant. Colonū autē faciebant cū expulsi habitatoribus alienos instituerit ad inhabitandū. Prouincia autē faciebant. qñ aliquē romanū p̄ficiēbat illi terre. qui collectis redditibus eos romā mitteret. 7 inhabitatores illius terre dicebantur puinciales. Isti puinciales aliqui molestant̄ puuatis. i. occultis. rapinis. i. exactionibus suoz p̄fectoz. aliqui publicis vectigalibus. i. tributis que indebito modo et iniusto exigerant̄ ab eis de quo Boetius voluit. Nota vectigal p̄ae dicitur tributū qd̄ datur de vectura

Nota fm Huguitōne puincia ē regio subiugata romanis 7 tributaria facta. Inde puincia. i. tributari? Cū acerbe famis tpe. Hic ponit quintū beneficiū. dicens. Cū tpe acerbe. i. magne famis esset indicta. i. instituta. grauis coēptio. i. angaria que coēptio erat. pfligatura. i. p̄iudicia cāpaniā. puincia inopia. i. paup̄tate. Ego Boetius suscepi certamē p̄tra p̄fectum p̄roij qui indicerat istā coemptionē 7 rōne cōmunis cōmodi. i. boni ego certamē rege cognoscēte et deuici ne exigeretur illa coemptio. Nota q̄ coemptio est institutio sup aliqua portione vanda vere emenda vel vendenda. et vocatur vulgariter vngelt. 7 talis fuit instituta sup campaniam puinciam destruedā quā Boetius remouit.

Danlinū p̄sularē virū. Hic ponit sextū beneficiū. dicens. Ego traxi. i. liberaui. paulinū viz p̄sularē cui? opes iam deuorassent spe et ambitione. i. cupiditate. canes palatini. i. familiares regis similes canibus illum traxi a faucibus hyantiū. i. appetentiū opes paulini. Nota q̄ familiares regis qui p̄sidebant palatis vocabantur canes palatini. sicut em̄ canes habent oza hyantia ad cupidas escas. sic isti hyabant ad diripiendas facultates pauperū romanoz. Tunc ponit septimū beneficiū dicens. Ego opposui me odij Cypriani delatoris. i. accusatoris. ne pena p̄iudicate accusationis. corripet. i. puniret. Albinū virū p̄sularē. Nota q̄ Cyprianus qui fuit de familia regis iniuste accusauit virū Albinū p̄sularē. qui prius iudicatus fuit ad penā q̄ accusatus. et ne ista pena cui ad iudicatus fuerat ipm albinū corripet et Boetius se opponēs odij Cypriani accusatoris Albinū saluauit. Nota ex istis beneficijs enumeratis apparet q̄ Boeti? nō gessit magistra tū p̄ utilitate propria. sed p̄ cōmuni bono. si em̄ p̄riam utilitatem intendisset. utiq; odiū 7 offensam potentum euitasset quod nō fecit. Et prius dixit. nunq; me a iure ad iniuriā quisq; detraxit. ex quo similiter apparet ipm non quesuisse. p̄riū p̄modū. tales em̄ frequēt? de iure deflectunt. Et subdit nūquid videoz in me. i. contra me. exacerbasse. id est irritasse. satis magnas discordias opponendo me potentibus qua. di. immo.

Sed esse apud ceteros tutioz. Hic tangit frustratōne suoz beneficioz. dicens. Sed ego debui esse tutioz apud ceteros scilicet romanos quibus impendi ista beneficia et tamen nō sum tutus vt post videbit. lz ego non meruerim securitatem apud aulicos. i. familiares regis aulam inhabitantes. opponendo me eis amore iusticie. Nota q̄ vna causa perturbatōis fuit frustratio suoz meritoz. qz amicitia 7 ḡra istoz frustrabatur circa ipm. quibus multa beneficia impendit. 7 p̄pter quos multa odia et indignationes incidit.

ptaq; .i. et pperata iniuria ipsis pauperibus. Tunc subiungit terciū beneficiū dicens. Quotiens ego pteri miseros. i. pauperes. quos auaricia barbaroz. i. crudeliū hoim impunita. i. incastigata. verabat infinitis calūnijs. id ē miseris illos ego pteri auaricia te mea obiecta. i. exposita. piculis. i. damnis. Nunq; quisq; .i. aliquis. detraxit me. i. deflexit. a iure ad iniuriam. Nota q̄ Conigastus fuit quidaz nobilis familiaris regis Theodorici qui suus officialis fuit 7 totus tyrānus qui plures homines inuasit impotentis scz sua ipis auferendo que Boetius sibi extrari a suo impetu iniurioso auertit. talis etiā erat triguilla ppositus aule regie. Nota fm Huguitōnem q̄ barbarus idē est q̄ crudelis. incultus 7 stolidus. 7 est nomē crudelitatis. Unde olim omēs ac vniuersē gētes dicte sunt barbare p̄ter grecos 7 latinos. Et barbara dicit̄ quedā terra iuxta greciā sita. p̄ter crudelitatis excellentiā. Nota Boetius dicit. Nunq; a iure ad iniuriā. et hoc debet gloriari sic. ego nec sū retractus a iure amore nec odio nec timore nec p̄rio modo que omnia solent impedire verū iudiciū. vnde dicit laborintus. Quē nūm? p̄sona. p̄ces. de tramite recte. Non duunt. Inder sidera laude ferit.

Prouincialiu fortunas. Hic Boetius ponit quartū beneficiū. dicens. Ego indolui sicut illi qui paciebantur fortunas. i. bona fortune. puincia. i. illoz hoim. qui tū id est aliqñ. pessundari. i. subiici. puuatis. i. occultis. tum. i. aliqñ. publicis vectigalib? id est tributis quasi diceret. cū puinciales nūc spoliarentur. nunc in tributis bona ipoz auferēdo ego dolui tātū sicut qui paciebant̄. Nota q̄ omne cuita tenet vel regionē quā romani expugnauerūt fecerunt tributaria vel colonā vel puinciam. Tributaria faciebant qñ relictis inhabitatoribus terre ad tributū

Quibus aut differentibus percussus sumus. Hic Boetius tangit suam perturbationem ex iniusta sui damnatione. et primo facit hoc. secundo expurgat se de quibusdam sibi obiectis. scilicet a. ibi. Quo vti. Primo ostendit iniustitiam sui damnationem ex accusatione personarum vilium. Secundo ex falsitate criminis sibi impositi. Tercio ex severitate iudicii et perversitate. scilicet a. ibi. At cuius criminis. tertia ibi. Et cuius vniuersus. Primo dicit. Nos sumus percussus. i. percussus a iudicibus deferentibus. i. accusantibus. quorum vnus erat Basilus qui propter malitiam suam repulsus fuerat a misterio regis ille percussus pecunia susceptus est in delatione. i. accusatoem nostri nominis. Alii duo accusatores nostri fuerunt Opilio et Gaudentius. quos cum rex Theodoricius propter innumerabiles fraudes ipsorum ordinasset ire in exilium et ipsi nolentes parere id est obedire. sed tuerentur. i. defenderent se intrando ecclesias cum illud esset compertum. i. reuelatum regi edixit. i. precepit rex ut nisi infra prescriptum. i. statutum terminum decederent ab urbe Rauenna debent repelli et primo signari in frontibus cauterio sicut solent signari malefactorum. Et dicit Boetius. quod videtur posse astrui. i. conformari huic severitati. quod eodem die eisdem deferentibus. i. accusantibus. nos supple suscepta fuit delatio. i. accusatio nostri nominis. quid igitur oportet dicendum meruerunt ne hoc artes nostre quasi diceret non. nunc quid iusti iustificati sunt propter nostram accusationem qua. di. non. nunquid nihil potuit fortuna de tali accusatione. quod di. imo debuit pudere fortunam et si non potuit fortunam innocentiam accusati. tamen vilitas accusantium debuit esse pudor ipsi fortune. Nota hoc vocabulum percussus. dicit Augustinus procello. is. procul in preterito. et percussus in supino. est idem quod percutere vel potius terrefacere. sed percutere pertinet ad corpus. sed procelle re ad animam. Nota circa hoc vocabulum deferentibus quod deferre tria significat. Primo id est quod reporto. Inde delator. i. reportator. Secundo id est quod honoro. Inde delator. i. honoris exhibitor. Tercio. i. accuso. Inde delator. i. accusator qui detegit quod latebat. et sic ultimo modo capitur hic. An versus. Accusat defert dat honorem fertque deorsum. Nota ad testes idoneos septem requirunt conditiones que bis versus sibi continentur. Etas conditio serus discretio fama. Et fortuna fides in testibus illa requiritur. Primo requiritur etas. quia pueri non possunt esse testes. Secundo requiritur conditio libera. ideo serui non possunt prohibere testimonium. Tercio requiritur serus masculinus. id est mulieres non possunt esse testes. Quarto requiritur discretio. ideo furiosi et stulti non possunt testari. Quinto requiritur fama ideo persone infames non possunt testificari. Sexto requiritur fortuna propter quod pauperes non possunt testificari. Septimo requiritur fides propter quod infideles non possunt prohibere testimonium. Inter illas condiciones due sunt viliores scilicet paupertas et infamia. Boetius ergo volens ostendere suam damnationem iniustam ex vilitate testium accusantium propter quam repellendi erant a testimonio dicit in vno fuisse defectum fortune scilicet in basilio. Sed in alijs duobus scilicet in Opilione et Gaudentio dicit fuisse vicium infamie. Nota quod nihil videtur seuerius et nequius quam personam viles et damnandas admittere in testimonium contra innocentes. Quia dicit Seneca in de remedijs fortuitorum. Non potest habere ullam auctoritatem sententia. vbi qui damnandus est male de te loquitur.

Ad cuius criminis causa arguimur summam queris. senatum etc. Hic Boetius ostendit iniustitiam sui damnationem ex falsitate criminis sibi impositi. secundo ex dictis infert quandam admirationem. ibi. qua in re. Prima in duo vniuersa quod duo imponbantur Boetio de quibus se excusat. secunda ibi. Nam de compositis. Primum quod sibi imponebatur fuit quod impediuisset quandam nunciu[m] deferentem regi accusationem senatus. ut senatus rediret reus lese maiestatis. dicit ergo in litera. O philosophia tu forte queris summam. id est sententiam criminis cuius criminis cause arguimur. Nos dicimur voluisse saluare senatum forsitan desideras scire per quem modum. dico quod nos criminamur. id est arguimur impediuisset delatorem ne deferret documenta. id est litteras regi quibus faceret senatum reum lese maiestatis. quid igitur o magistra censeres id est iudicas inficiabimur. id est negabimus crimen illud ne simus tibi pudori atque. id est sed. ego volui saluare senatum nec vniuersus desistam velle. sed opa. id est diligentia impediendi delatoris ista cessabit. id est cessare debet. quia non est verum quod impediuerimus delatorem litterarum. nunquid est nephas aptare salutem illius ordinis scilicet senatus quasi diceret non est nephas. Iste vero senatus qui consentit in meam damnationem effecerat hoc fuit decretis. id est iudicij. ac si esset nephas saluare ipsum. sed imprudencia sibi ipsi mentiens. id est in damnatum suum mentiens non potest immutare merita rex ita quod illud quod prius fuit meritorium postea fiet demeritorium nec puto esse licitum vniuersis preceptum secretis oculu[m] esse. i. occultasse veritatem. vel concessisse mendacium. sed quomodo illud sit ego relinquo tuo et sapientium iudicio veritate autem huius rei ne later posteros. i. successores. ego commendavi. scilicet a. scripto et memorie. Nota accusatio Boetij fuit detestabilis quia facta per infames personas. fuit irrationalis quia de bono

Quibus aut referentibus percussus sumus. quorum vnus Basilus olim a regis repulsus misterio. i. delatoris nostri nominis alieni eris necessitate percussus est. Opilione vero atque Gaudentium cum ob innumeratas atque multiplices fraudes ire in exilium regia censura decreuisset. cumque illi parere nolentes sacra lese edictum defensione tuerentur. pertinetque id regi foret. edixit ut nisi infra prescriptum diem a rauenna urbe decederent per notas insigniti frontibus pellerentur. Quid huic severitati posse astrui vult. At quod eodem die deferentibus eisdem nominis nostri delatio suscepta est. Quid igitur. Vane ne artes ita meruerunt. An illos accusatores iustos fecit premissa damnatio. Ita ne nihil fortunam potuit si minus accusate innocencie et accusantium vilitas pudori tribuisset. At et criminis causa arguimur: summa queris. Senatuum dicimur saluum esse voluisse. Ad id desideras delatorem ne documenta deferret. quibus senatum lese maiestatis reum faceret impedisse criamur. Quid igitur o magistra censeres. Inficiabimur crimine ne tibi pudore simus. At volumus nec vniuersus velle resisti fatebimur: sed impediuisset delatoris opa cessabit. An optasse illi ordinis salutem nephas vocabo. Ille quod de suis de me decretis vti hoc nephas esse effecerat: sed sibi sepe mentiens imprudencia rex merita non potest immutare. Nec mihi socratico decreto phas esse arbitror. vult oculu[m] uisisse veritatem. vult concessisse mendacium. Ulex id quomodo sit. tuo sapientiumque iudicio estimandum relinquo. Quod rei serie atque veritate. ne latere postereros quod. scilicet a. etiam memorieque commendavi:

accusabat. s. de saluatoe senatus. qd erat bonum. etiam accusatio eius fuit iniusta. qz falsa. accusabat em im-
pediuisse delatoze qd falsum fuit. Nota iste de esse reus lese maiestatis. qd regem vel alium pncipes aliqd
malum machinat. Nota inficioz. aris pme diugatois reponentale. i. nego. An bugui. inficioz. aris pprie e
no fateri factum qd vey est. s. d. veritatem vti mendatio. vel est pprie inficiari fm cum rem debitam denegare
cum a creditore depofit. 7 etiaz. i. otendere vel denegare. Nota dicit in textu. Nunqd optare salutem se-
natui nephas vocabo duplex e salus. spūalis q est anime. tpalis q est corpis. Salutem spūalem tenemur om-
nibus velle. etiam malis rōne cbaritatis p quaz eti-
am mali diligendi sunt lz nō in eo q mali. Salutem
vo tpalez tenemur velle omnibus bonis 7 precipue
amicis. amicoz vo peccantiū tenemur salutem vel-
le qdū sanabiles sunt vt recuperent vtutem amissaz.
s. si pp magnitudinem malicie sint insanabiles dis-
soluit amicitia nec est optada salus. 7 qz malicia se-
natus romanoz erat sanabilis qz forte senat? ppul-
sus metu regio fuit p sentire in damnatoz bocty. 7o
optare sibi salutem nō erat nephas. lz boetio turba-
to hoc videref. Nota veritas nō est occultanda
fm socratem. Nam q tacet veritatem alijs nescien-
tibus mentif. 7 q mendacis p sentit similiter facit.
Nota mendacium nō est pcedenduz. qz fm aref.
in ethicis. mēdacium p se prauum est 7 fugiendum. 7
pmo elencoz. duo sunt opa sapientis. Non mentiri
de his de qbus nouit. 7 mētientem posse manifesta-
re.

27
Bulio
Lid

Nam de ppositis falso lris qb libertate
arguoz sperasse romanam (qd attinet dice-
re) Quaz fraus apta patuisset si nob ipoz
pessione delatoz. q in oibz negocijs maxi-
mas habet vires vti licuisset. Nam que
sperari reliq libertas pot. Atz vti naz pos-
set vlla. Rndissem Lanij vbo. q cu a gayo
cesare germanici filio pscius p se factepiura
tois fuisse diceret si ego inqt scissem. tu ne-
scissem. Qua in re nō ita sensus nros me-
roz hebetavit vt impios scelerata p vtutē
qrar eē molitos. s. ea q sperauerint effecisse
vehemēter admiroz. Nam deteriora velle
nri fuerit fortasse defectus. posse aut p in-
nocentiam q sceleratus qsq pcepit. inspe-
ctante deo monstro simile est. vñ haud iniu-
ria tuoz qdam familiarium qsiuit. Siqdē
deus inqt est. vñ mala. bona vo vñ si nō est.

tia. patuisset aperta. i. manifesta. si nobis licuisset vti pessione. i. allocutione ipsoz delatoz. i. accusatoz. qd. s.
vti examinatioe accusatoz. maximas vires habet in omnibus negocijs. i. causis iudicialijs. nam q reliq liber-
tas spari pot romanam. q. d. nulla. tm enim rex theodorizicus inualerat q nullus potuit vel andebat p ipm.
vtinam possit vlla libertas spari vtiqz ita prudenter celassem de negotio qd regi non innotuisset 7 rndissem
verbo Lanij. q cum accusaret a Bayo cesare filio germanici q esset reus diurationis facte p se. rndit Bayus
si ego scissem tu nescissem. q. d. si effem reus ita prudenter celassem negotium qd ad tuam noticiam nūqz pue-
nisset. Nota q in causis iudicialijs testium siue accusatoz examinatio maximas habet vires. qz p eam de
uenit ad rei veritatem sicut patet de danielē q examinatio duos p sbros false accusantes Susannam ipsoz
de falsitate accusationis coram omni iplo quicit. similie boetius si datus fuisset sibi locus examinandi suos
accusatores vtiqz ipsoz mendaces reddidisset. Nota Lanius fuit qdam romanus prudens 7 sapiens. ac-
cidit vt quidam ex romanis conspirarent 7 facerent coniurationem contra Bayum cesarem 7 cum cesar p-
poneret Lanio q esset reus illius coniurationis facte. respondit. si ego scissem tu nescissem. Sic Boetius re-
spondisset regi Theodorico si sibi impoperasset de literis compositis super restituenda libertate ipsi ro-
manis.

Qua in re nō ita sensus. Dic boetius ex dictis infert quandam admiratoem. secundo inuehit stra senato-
res qui p senserunt in suam damnatoem ibi. s. si pphas fuerit. Dicit primo. Exquo a malis iniuste accusatus
sum. qua in re. i. ppter quod. non ita. i. nō intantum. meroz. i. tristitia. hebetavit. i. oppressit. sensus nros vt ego
querar. i. conquerar impios. i. malos. molitos. i. machinantes scelerata. i. nequitiosa. contra virtutem. i. vir-
tuosos homines. s. ego admiroz vchemēter. i. fortiter. effecisse. i. ad effectum pduxisse. supple illa que mali spe-
rauerunt. i. conceperunt. Nam velle deteriora. i. mala. fortasse fuerit nostri defectus. i. ex nostro defectu. s. pos-
se supple perficere malum contra innocentiam. i. homines innocenter. que quisqz sceleratus conceperit. i. co-
gitauerit. deo hoc inspectante supple hoc est simile monstro. i. admirabile. vnde. i. p tanto quidam tuoz fami-
liariz. i. p hoz. que siuit haud iniuria. i. non iniuste. siquidem p certo. deus est vnde mala supple. pueniunt. vo
p sed. vnde. i. a quo bona si deus non est. quasi diceret. exquo iniuste a malis accusatus sum ppter hoc nō in-
tantum sum oppressus dolore q conquerar malos machinari mala bonis. s. admiroz q illi qui mala concipi-
unt contra bonos possunt pducere ad effectum. nam velle malum est forte ex nostro defectu. s. q malus pos-
sit pficere malum contra bonos deo hoc inspiciente est simile monstro. Unde quidam pbus. Non iniuste q-
siuit. Si deus est vnde pueniunt mala. Et si deus non est vnde pueniunt bona. Nota ex quarto hui? duo
requirunt ad aliquem effectum. pducendum. s. voluntas 7 potestas. Requirit voluntas qz nullus aggredit qd
nō vult. Requirit ptas qz sine potestate voluntas frustrat. q aut mali hnt voluntatem offendendi bonos nō
est mirandum. s. q hnt potestatem pducendi ad effectum suā voluntatem deo respiciente est simile monstro.

Nota simile monstro est qd ptingit pter intencionem nature. Sicut q monstra fiunt pter intentōz nature
sic videbat boetio. q mala pter ordinem diuine prudentie ptingerent. qd non videt rōnale. cum deus sit
summe bonus q aliq modo sit cā mala fieri. s. mala in mundo deo inspiciente videt simile monstro. Nota
q deus nō est cā effectiua mali. cum sit summe bonus. lz sit cā mali pmissiua. qz pmittit fieri malum. 7 sic expo-
nit auctoritas pphetie. Ego dñs faciens omnia bec faciens bonum 7 creans malum. supple pmissiue. Aliter
dicit duplex est malum. s. pene 7 malum culpe. deus est cā mali pene qd punit. s. nō est cā mali culpe. qz hic ē
q peccatum non fecit.

adestam
p...
p...

Deus est cā mal
vol pene 7 ro a

Sz si phas fuerit nepbarios homines q̄ bonoz ꝛ. **Hic boeti⁹** inuebit ꝑ senatum q̄ ꝑsentit in suam ꝑdem natōem tangendo suam beniuolentiam quam habuit ad eos. ꝛ dicit. Si phas fuerit. i. ponam ꝑbas esse nepbarios hoies. i. malos hoies ꝑsulat. q̄ oim bonoz ꝛ toti⁹ senatus. i. romane ciuitatis. ꝑtunt. i. desiderant. sanguinem. i. mortem. nos etiam uoluisse ire ꝑditum. i. ad ꝑdendum. q̄s uiderāt ꝑpugnare bonis hoib⁹. q̄ ꝑ ꝛ senatui. Sz nū. i. nunquid. nos idē. s. ꝑgere merebamur de ꝑub⁹. i. de senatorib⁹. q. d. non. s. o ꝑbia memisti vt opinoꝝ qm̄ me dictuꝝ. i. uolēte dicere. qd. i. aliqd̄ ue ꝑ vi. factuz ꝑ ꝑa sp̄ ꝑns supple exis. dirigebas. i. regebas q̄ ꝑ ꝑbis nec factis offendi senatū. memisti in quā ꝑbia verone. i. apud veronam ciuitatem. cū rex theodouic⁹. audius exis cōis exiti⁹. i. tormenti senatoroz cum ipse crimē lese maiestat⁹ delatum in albinū ipse rex moliret. i. laboraret. trāsferre illud crīmen ad totum senatum q̄nta securitate. i. tutela. mei ꝑiculi defendērim. i. liberauerim. innocētiam vniuersi senat⁹. i. toti⁹ ꝑsulat. **ꝑbia tu scis me ꝑferre. i. loq̄. vera ꝛ nunquid me iactasse in vlla n. ei laude. em. ꝑ qz. mi nuit qd̄dammodo secretum ꝑscientie. ꝑbantis. i. laudantis se. q̄ntiens q̄s ostentando. i. manifestando. factum recipit. ꝑcium fame. i. mercedem laudis ab ho minib⁹.** Sz tu ꝑbia uides. q̄s euent⁹ excepit. i. liberauerit. nrām innocētiam. nos subim⁹. i. iustinem⁹. penas falsi sceleris. i. false nobis impositi. ꝑ ꝑm̄is uere stutis. **Mō fm̄ sen. uoloz ꝑ duplicat cum ab eo a q̄ bonum merueras malum uenit. cū igit̄ boetius oim beniuolentiam exhibuerit senatorib⁹ graui⁹ uoluit de sua offensione. Nota in ciuitate verona cū albinus esset accusat⁹ de graui crimine itayt diceret reus lese maiestat⁹. illud crīmen rex theodouic⁹ uoluit trāsferre ad totum senatum ꝛ ipm̄ damnare. Sz boeti⁹ exponēs se ꝑiculis senatum liberauit. Itē nota q̄ secretum ꝑscientie est stus q̄ minuit cū ali q̄s stuose opat̄ iactando se vt ꝑsequat̄ famaz ꝛ laudem ꝑli. An sen. ꝑgentiam poti⁹ q̄ famaz attēde. Et dicit macrobi⁹. Sapientia gloriā suā in ꝑciētia ponit stultus aut̄ in laude humanā. An dicit ysid⁹. q̄ aliqd̄ conum a deo largitum in laudem suam conuertit ꝑoculdubio uirtutem in uicium transire facit.**

Et cui⁹ vnq̄ facinoris. Hic boeti⁹ ondit se ꝑturbatum ex iudicium seueritate ꝛ inflexibilitate dicens. Cui⁹ vnq̄ facinoris. i. peccati. manifesta ꝑfessio. i. vnq̄ hominis ꝑctm̄ manifestum habuit iudices ita ꝑcordes in seueritate. vt nō aliq̄s eozꝛ uel ipse error humani ingenij. submitteret. i. flecteret ad misericordiaz uel ꝑditio fortune. i. euent⁹ fortuit⁹ exis incerta ciuitis mortalib⁹ supple hoib⁹ submitteret aliquos eozꝛ. Si diceremur uoluisse inflamare. i. incēdere. sacras edes. i. ecclesias. ꝛ si nos diceremur struxisse. i. ꝑcurasse. necē. i. mortem bonis omnib⁹. ꝛ si diceremur iugulare. i. punire sacerdotes impio gladio. tñ ꝑ s. stia. i. iudicium. damnasset ne ꝑntem ꝑuictum ꝛ ꝑfessum crimine. s. nos ꝑcul moti. i. abntes q̄ngentis milib⁹ passuum ꝛ indefensi ob ꝑpensi⁹ studium. i. ꝑꝑꝛ studium intentus. nos damnatur. i. adiudicatur in senatum morti. q̄ ꝑ et ꝑscriptioni. Et tunc exclamat dicens. **O meritos. i. dignos uel beatos. iudicio neminem posse ꝑuinci de simili crimine sicut nec ego iuste ꝑuict⁹ sum. cui⁹ reatus. i. criminis. dignitatem. i. innocētiam. ipsi etiam uiderūt. i. cognouerūt. q̄ uetulere. i. accusauerūt me.**

Nota q̄ iudices qm̄ mouent̄ ad misericordiam duplici de causa. Primo mō ꝑpter errorem humani ingenij. qz humanum ingenium sepe fallit̄ in iudicio qz ignozat utrum aliqui iuste de re sentiat uel nō ꝛ timens deum ne iniuste iudicet mouet̄ ad misericordiam ꝑcedendo reo. Secōdo iudices mouent̄ ad misericordiaz ꝑpter euentum fortune q̄ incert⁹ est hominib⁹. qd̄ em̄ iudex in alio damnat sibi facile ꝑ fortunam euenit. ꝛ illud dē recordari. s. nulla illaz causaz mouit iudices ad miserandum boetio ꝑꝑcorditer ipm̄ damnabant. Nota q̄ nullus dē damnari etiam ꝑ crimine q̄ntumcūq̄ enozimi nisi sit ꝑns ꝑuictus uel crīmen in iudicio ꝑfessus. Boeti⁹ autē cum damnaret non erat ꝑuict⁹ nec crīmen ꝑfessus ꝛ erat absens. qz in studio atbenien. si q̄ iniuste erat damnat⁹. Nota q̄ boeti⁹ cum damnaret distabat a loco iudicij q̄ngentis milibus passuum. ꝛ cum mille passus faciunt unum miliare. ideo bene distabat ad q̄ngenta miliaria. Nota boeti⁹ damnat⁹ fuit ꝑ ꝑscriptioni. Aug. sicut em̄ romana fuit q̄ noia senatoroz quozꝛ ꝑsilio uers romana regebat̄ aureis lris in tabula cnea scribe renf. vñ ꝛ ꝑ ꝑscripti dicebant̄. Et dē ꝑ ꝑscrip̄ q̄si ꝑcul s scriptura positus. Et sic boetius erat ꝑ ꝑscrip̄ q̄ nomen suum deletum fuit de tabula cnea.

Sz si phas fuerit nepbarios hoies q̄ bonoz oim totiusqꝛ senat⁹ sāguinē ꝑerūt. nos etiā q̄s ꝑpugnare bonis senatorib⁹ uiderāt ꝑditū ire uoluisse. Sz nū idē de ꝑubo q̄ merebamur. Memisti vt opinoꝝ qm̄ me dicturū qd̄ facturū ue ꝑns ipa sp̄ dirigebas. Memisti in quā verone cū rex audius ꝑmunis exiti⁹ maiestat⁹ crimē in albinū delatū ad cunctū senat⁹ ordinē trāsferre moliret. vniuersi innocētiam senat⁹. q̄nta mei ꝑiculi securitate defendēri. Scis me hec ꝛ uera ꝑferre. ꝛ i nullaynq̄ mei laude iactasse. **Adiuit em̄ qd̄dammodo se ꝑbantis ꝑscie secretū. q̄ntiens onstanto q̄s factū recipit fame ꝑcium. Sed innocētiam nrāz q̄s excepit euent⁹ uides. Pro uere stutis ꝑm̄is. falsi sceleris penas subim⁹. Et vnq̄ facinoris manifesta ꝑfessio ita iudices habuit i seueritate ꝑcordes. vt non aliq̄s uel ipse ingenij error humani uel fortune ꝑditio cūctis mortalib⁹ incerta submitteret. Si inflamare sacras edes uoluisse. si sacerdotes impio iugulare gladio si bonis oib⁹ necē struxisse diceremur. ꝑntē tñ snia ꝑfessum. ꝑuictū me ꝑuisset. Nunc uo q̄ngentis fere passuum milibus ꝑcul moti atꝛ indefensi ob studiū ꝑpensi⁹ in senatum morti ꝑscriptioniqꝛ dānamur. O meritos de simili crimine nemine posse ꝑuinci. Cui⁹ dignitatē reat⁹ ipi etiā q̄ uetulere uiderūt.**

Quaz vti alie sceleris admixtiones fu-
scarer. ob ambitu dignitatis sacrilegio me
psiaz mea polluisse mentiri sunt. Atq 7 tu
insita nobis oem rez mortaliu cupidine de
nri animi sede pellebas 7 sub tuis oculis sa-
crilegio pbas locu ee no erat. Instillabas
ei auribz cogitatioibz qd tidie meis pitago-
ricu illud. Enyoy benon. i. deo n dñs fuit
du. nec pueniebat vilissimoz me spirituu p
fidia captare: que tu i hac excellētia p pone
bas. vt pñtez deo faceres. Pretea penetral
innocēs tom. honestissimoz cer amicoz.
socer simach. etiā scūs. 7 eqz actu ipo reue-
red. ab oi nos criminis h suspitōe defendit.

Sz o nephas. Illi vo te te tanti criminis
caput fide. atz hoc ipso videbimur affines
fuisse maleficio. qz tuis iustituri moribz iburi
disciplinis sum. Ita no est satz nihil mihi
p fuisse tua ruerētia. nisi vltro tu poti mea
offensione lacereris. Atuero h etiā nris
malis cumulus accedit. q estimatio pluri-
moz no rez merita. h fortune spectat euen-
tum eaqz tm iudicat esse puifa. q felicitas
pmēdauerit. Quo fit. vt existitatio bona p
ma oim deserat infelices. Qui nunc pñ ru-
mores q diffone multiplicēz snie. piget re-
misci: h tm dixerit ego vltimā ee aduerse for-
tune sarcinā. q du miseris aliqd crūne affi-
git. q pferūt meruisse credunt. Et ego scq
rez bonis oibz pulsus dignitatibz exut. ex-
istimatōe fedat. ob bnficiū tuli supplicij.

loz cultura. No penetral est secreta camera. vel locus secret. interior in tomo vel in templo. vbi reponit
dinodia vel aliq talia. 7 ponit h p vroz boetij p methaphozam ponēdo pñes p oteto qz ipa pfucit mo-
rari in penetrali. No q symach. fuit qdam iobilis roman. 7 socer boetij cui filiaz boetius duxerat noie
elphē. q symach. no fuit tm sanct. interi. in affectu. etiam reuerēdus in exteriori actu sicut dicit boetius.

Sz o nephas. Dic boeti. ondit vn fuerit rō sumpta obiecti criminis. qz ex ipa pbia cui dedit. erat. An di-
cit exclamādo. Sz nephas illi sup. mali caput fidem tanti criminis de te o pbia atz h. i. pñ h. videbimur fuisse
affines maleficio sacrilegij. qz nos sum. imbuti. i. iustituri. tuis disciplinis. i. vortimis. 7 sum. instituti. i. infoz
mati. tuis moribus. ita no est satis tuam reuerētia nihil mihi. p fuisse. nisi vltro. i. spōte. tu poti. lacereris ab
illis mea offensione. h dicit boetius. p tanto. qz iniuriati sunt sibi. pñ pbiā. iō magis iniuriati sunt pñe qz
sibi. Nota qñ boetius vacabat studio. fugiebat pfortia stultoz. 7 qrebat secreta loca. pñ studium. iō puta-
bant ipm loq cum demonibus 7 eis sacrificare. Item qz boetius fere oia q volabat sacere sua sapia facie-
bat. iō putabant eum demonē hie familiarē sibi obsequētem sicut apulegius opinatus est de socrate q bñt fa-
miliarē deū de q fecit libz que intitulauit de deo socrate.

Atuero h etiam. Dic boetius ondit se esse pturbatū ex fame sue lesione dicēs. h cumulus. i. augmētatio. ac-
cedit nris malis q existimatio. i. iudiciū. plurimoz. i. vulgarū. no spectat. i. non respicit. merita rez sicut hō
meret. h spectat euentum fortune. i. iudicat boiem fm q fortuna se bz circa ipm. 7 ea tm iudicat vulgus esse
puifa a deo q pmen dauerit felicitas. i. pspira fortuna. q fit. i. ex q sequit. vt existimatio bona deserat infelices.
vn me piget. i. redet remisci q nūc sint rumozes vli de me. 7 qmultiplices. qz p et. diffone. i. discordātes snie
sint de me. nam qdam dicit me reum esse. qdam non. Hoc tm dixerim. i. volui dixisse vltimā ee sarcinā. i. gra-
uissimū pondus. aduerse fortune. q dum. aliqd crimen affigit. i. imponit. miseris. i. infelicibus. ipsi credunt
meruisse sup. illa q ipsi miseri pferūt. i. patiunt. Et ego bonus oibus pulsus. qz in exilium relegatus. 7 exutus
dignitatibus qz damnatōe. pceptus. 7 fedatus. i. maculatus existimatōe. ego q pus stute honestus reputa-
bar. nūc scelere deformis reputor 7 tuli. i. recepi supplicij. i. penam ob bnficiū. i. pñ bnficiū. No q vul-
gares n iudicat fm merita rez. vtz hō mereat aliqd vel no. h iudicant fm euentū fortune. An boiem bñ for-
tunatum iudicat felicez. male fortunatum iudicat misere h tale iudiciū falsum est. An dicit scñ. xlv. epla. No
felices hūc estimēs. que vulgus appellat felicem. ad quem pecunia pfluit. h illū cui omne bonum in animo ē
erectū 7 extensum. Itē bona estimatio deserit infelices. qz pñū malū qd infelices incurrūt est q vulgus ma-
le de ipsis opinat. credit em vulgus ea q miseri patiunt q ex merito talia patiunt.

Uiderè autem videoz. **Hic boeti** ostendit se esse perturbatum ex his que vidit in mundo generaliter. *f. bonos depmi z malos extolli dicens. Ego videoz videre. i. cognoscere. nepharias officinas. i. malas societates sceleratoz boim stuitantes gaudio. qz p z leticia. z queqz pditissimū. i. pessimum. iminentem. i. insistentem. nouis fraudibus telationū. i. accusationū. z video bonos iacere pstratos. i. deffos. terroze nri discrimis. z etiam vi deo queqz flagitiosum. i. prauū boiem. incitari ad audendū. i. ad psumedum. facinus. i. pccm. impunitate. i. sine pena. vo p s. incitari pmijs ad efficiendū. i. ad ppetradum. facin? i. pccm. aut p s. Ego video insontes. i. ins*

etiaz defensione. Itaqz p s. libet. i. placet. mibi excla mare ad teū celi. qre talia pmittat i mdo vt mali ex altent z boni depmanē. Nota q boetio q erat tur bate mētis z in statu miserie videbat q mali in hoc mūdo eēt potētes z viuerēt impuniti. boni aut im potētes z viuerēt irremunerati. s. pbia in qto bui? ipm p solando. pbat malos sp eē impotētes. z bonos eē potētes. z malis nunqz deesse sua supplicia z boīs nunqz sua pnia. Ad q officine dicunt dom? officialiū vbi reponunt ea q ad ipos spectant. z ad eoz officia sicut sunt celaria z granaria z alia hmoi. **Hic aut accipiunt officine p pgregatōe maloz z dicunt ab officio offic. qd est noceo nocēs.**

Metrum qntū pmi libri.

Stelliferi pditor orbis. **Hic incipit qntum metrum hui? pmi qd v? pindarici ab inuen toze. anapestici a pede pdominate. Est at anapest? pes dūs dactilo pstrans ex pmijs duabus breuibus z terciā longa sillaba. z est metry acatbalecticū. i. si ne defectu. In hoc aut metro boeti? exclamat s. pui tentiā diuinā. admirā q oia regant a deo pter act? humanos. lz h falsum sit. tū boetio sic videbat fm statū turbatū. Et diuidit. Primo pmedat diuinam puidētiā ex gubernatōe celestiu z terrestriu. scdo tangit actus humanos nō regi a deo. tercio rogat de um vt regat act? boim scda ibi. Omnia certo. terciā ibi qsqz rez. Prima diuidit. pmo pmedat regimē diuine puidētie circa celestia. scdo magis circa ter restria ibi. Tuavis variū tpet. Duimo dicit. Pditor. i. creator. orbis stelliferi. i. ferētes stellas. q ner? i. adiūt? ppetuo solio. i. eēne sedi. vltas. i. frequē v? tis celum. rapido turbine. i. veloci motu z cogis syde ra pati legem. i. debitiū ordinē. vt ipa luna. nūc. i. ali qn lucida pleno cornu sicut in plenilunio obuia. i. op posita. totis flāmis. i. lumib? frīs. i. solis ipa luna co dat. i. abscondat. minores stellas. q in plenilunio nō vident. p? maius lumē. z tu cogis nūc. i. aliqñ vt ipa lūna etis pallida obscuro cornu ipa exis. ppor pbebo i. soli. pdat. i. amittit. lumina. i. lucē. q. d. tu facis vt luna qntomagis recedit a sole tātomagis illuminat z lu mine suo obscurat minores stellas. z qntomagis appropinqt soli. tantoplus obscurat. z tu cogis vt besper? i. stella vesptina. q agit argentes. i. frigidos ort? tpe noctis. i. in crepusculo qd est pma ps noctis seqnto solē. iste besper? de mane lucifer dicit? pallens in ortu pbebi itey mutat solitas habenas. i. solitos cursus nam cuz de vespe seqt solem d mane pcedit ipm. z tu stringis. i. coartas. lucem. i. diem. breuiore moza tpe bzuine. i. bye mis. frondiflue. i. facientis frondes fluere. z cū feruida estas venerit. tūctū diuidis. i. distinguis. agiles horas i. breues horas nocti. q. d. tu facis q tpe byemali noctes sē plitiores dieb?. i tpe estiuāli ecouerso. Mōndū q deus v? pditor stelliferi orbis. qz ab ipso dependet celum z tota natura ex. xij. methaphisice z v? residere in ppetuo solio. qz in celo qd est ppetuum. nam celū est locus deoz z spiritūū. z omnes barbari z greci z qcūqz putant deos esse. eū locū q sursum ē deo attribuūt tanqz imortale imortalitati coaptates pmo celi z mūdī. z d? vtere celum rapido turbine. mor? em firmamēti d? rapidus. qz suo motu rapit secum alias speras. An nō verso est vbum frequētatiū z significat frequēter vtere. z in hoc innuit q celum sp mouet z nō cessabit. qz di cit pmetatoz nō est timēdum q celum stet. Et rō qz mouēs celum mouet sine fatigatōe z sine pena. xij. metha phisice. Item. de? est nerus ppetus solio. i. pinctus ppetuo celo. An deus tripliciter est in vniuerso. i. eēntialit? seu pntialit. sacramentaliter seu mysterialit. z misericordialit. Essentialit? seu pntialit in sua vera daritate in q ipm homo nunqz vidit sicut dicit. pba. deum nemo vidit vnq? sicut ipse est in ppetuo solio. Sacramentaliter seu mysterialit. deus est in sacro eukaristie qd rata fide credim?. S? misericordialit? deus est vbiqz fm q dicit fm bugui. folium est sedes regalis ex solidis lignis facta. dicta a soliditate. i. a firmitate. Nota q deus co obnuare legem. i. determinatū motū vt tpe eis statuto oriant? z occidat. Nota q luna de se est corp? opacum recipiēs lumē a sole. z in ea pre q est vsus solem illuminat cum aut directe opposito sit soli sicut in plenilunio tūc lumine suo obscurat minores stellas. eo q maius lumen obscurat min? s cū luna est in ista pte celi in q est sol sicut ptingit in pūctiōe. tūc supior ps q est vsus solem est illuminata. z inferioz ps que est versus nos est**

Uiderè at videoz nepharias sceleratoz officinas. gaudio leticiaqz stuitates. pditissimū queqz nouis telationū fraudibz imi nētē iacere bonos nri discrimis froze pstra tos. flagitiosum queqz ad audēdū qdēz facin? impunitē. ad efficiēdum vo pmijs inci tari. insontes aut nonimoto securitate vez ipa etiam defensione priuatos. Itaqz libet exclamare ad teum celi.

Metrum qntum pmi libri.

Stelliferi pditor orbis

Qui ppetuo nerus solio

Rapido celum turbine versas

Legemqz pati sydera cogis

Ut nunc pleno lucida cornu.

Totis fratris obuia flāmis

Condat stellas luna minores

Nunc obscura pallida cornu.

Phebo ppor lumina pdat

Et qui prime tpe noctis

Agit argentes hesperus ortus

Solitas itey mutat habenas

Phebi pallens lucifer ortu

Tu frondiflue frigore bzuine

Stringis lucem breuiore moza

Tu cuz feruida venerit estas

Agiles noctis diuidis horas.

Handwritten note:
Dicitur
p. 1. p. 1. p. 1.
lunale

obscurata. et tunc nihil videm? de luna. s. cum incipit elongari a sole tunc ps elongata incipit modicum appare-
re nobis. et tunc dicim? esse nouilunium. et quoniam plus elongat. tantoplus apparet nobis illuminata. Nota boe-
tius dicit solem esse frēm lune. quod secundum fabulas iupiter cubens cum laona genuit ex ea duos gemellos. scilicet phobum
quod dicitur sol. et dianam quod dicitur luna. et sic secundum fabulas sol est frater lune. Nota stella quod de vesper sequitur solē et de mane
precedit. huius diuersa nomina. primum est iusum. Lucifer auroza ven? vesper? besper? idē. Quod autem sit possibile quod eadē stel-
la de vesper sequatur solē et de mane precedat. dicitur aliquid quod hoc non contingit in vna et eadē parte anni. s. in diuersis. di-
cunt enim quod in estate sequitur solē et in hyeme precedat. s. h
est hō oēs auctores. dicentes. hoc esse in eodē tpe anni.
Alii dicunt quod mercurius et ven? sunt stelle filis colonis et
quoniam vna quoniam sequitur solē alia precedit. et sic vni eē
vna stella quod sequitur et precedit. s. hoc non est. Augustus dicit quod
ven? est altior sole et loquitur secundum antiquos astrologos. quod
locauerunt venerē supra solē. cum igitur contingit quod ven?
et sol simul veniunt ad occasum. quod ven? est altior diuini?
videtur in sero quod sol eadē ratione citius videtur in mane quod
uis eorum cito discurrat nam citius videtur ascendētia re-
mota quod propinquius et diuini? videtur descendētia remota quod
propinquius. s. equi motu icedat. Sed moderni astrologi lo-
cant venerē sub sole. Alii dicunt quod vna est stella quod vno
tpe sequitur solē alio tpe precedit. Et dicitur secundum ptolomeum
quod illa stella huius epicyclum in cuius circūferentia deferretur
corpus? est. Est autem epicyclus circulus puerus cuius centum
est in circūferentia orbis deferētis. nunc autem est ita quod epi-
cylus veneris sit est cum sole. ita quod si pertrahatur linea a
centro terre per centum epicycli veneris ad firmamentum ca-
elium linea transibit per centrum solis. vel non multum
distabit ab eo. cum autem ven? feratur in circuitu epicycli
aliquando erit in eadem linea cum sole. aliquando precedit. aliquando
sequitur. Item nota solis super orizontem facit diem. cum di-
es sit latior solis super terram. nota autem solis sub orizon-
te facit noctem. et quod sol longiorē facit horam tpe estiuam
super orizontem. et breviorē sub orizonte. idem dies estiuus
les longiores sunt noctibus. in hyeme autem sit e converso
quod dies hyemales breviores sunt noctibus.

**Tua vis varium tempus annum
Ut quas boree spūs aufert
Reuebat mitis zepirus frondes
Queq; arcturus semina vidit
Sirius altas vras segetes.
Nihil antiqua lege solutum
Linguit p̄tē stationis opus
Omnia certo sine gubernas
Hominum solos respuis actus
Merito rector cobibere modo
Nam cur tantas lubrica versat
Fortuna vices premit insontes
Debita sceleri notia pena
Et pueri resident cello
Adores solio. sancta q; calcant
Iniusta vice colla nocentes
Latet obscuris condita virtus
Clara tenebris. iustusq; tulit
Crimen iniqui
Nil p̄ iuria. nil nocet ipsis
Fraus mendacij compta colore
Sed cum libuit viribus vti.
Quos innumerī metuunt populi
Summos gaudent subdere reges.**

i. quomodo semina vidit arcturus? illa stella illas altas segetes. i. longas segetes. vras sicut
ualis. et subdit. Nihil solutum. i. segregatum. antiqua lege. i. eterna lege diuine providentie. inquit. i. derelinquit. opus p̄tē stationis
i. ad quod operandum est statutum. Nota quod quatuor sunt partes anni. videlicet hyems. autūpnus. et estas. In vere stat v̄t-
tus quod dicitur zepirus quod est collateralis fauonij. et quod stat? eius est lenis idem dicitur mitis et p̄ducit viridia. In hyeme
et maxime in principio viget status boree. quod est ventus collateralis aequilonis cuius status est fortis et frigidus. et de-
struit viridia tenudāda arbores. Nota quod arcturus est stella circa maiorem vrsas quod dicitur videre semina. quod tpe sui
ortus. quod oritur cum sole tunc seminatur sicut in autūpno. Nota sirius est stella quod alio nomine dicitur canicula. et dicitur sirius a
sicut quod est tractus. p̄tē longum tractum caloris. et apparet cum sol est in cancro. et dicitur v̄tē segetes. i. maturare.
Nota de arcturo dicitur ysidorus. in libro. et bimol. arcturus est sidus post caudas maioris v̄tē positum. et oritur tpe autūpna
li. s. vegetus dicitur arcturus oriri post idus septembris. xvij. kalendas octobris. Item dicitur ysidorus. canicula est stella et dicitur
sirius quod est in mēsis in medio cetero celi est. et iuncta cum sole duplicat calor eius. et dissolvunt corpora et cuapo-
rant a quod stella dicitur dies caniculares in quibus molestie sunt purgationes.

Omnia certo sine gubernas. In ista parte boeti? tangit actus boim non regi a providentia divina s. derelictos regimī
fortune dicens. O deus tu gubernas omnia certo sine. i. certo ordine ad finem. et respuis. i. spiritus regere solos
actus hominum. s. o rector deus tu merito cobibere. i. coercere. cur lubrica fortuna. i. instabilis fortuna v̄tē
i. vertit. tantas vices. i. afflictiones. quod ipsa p̄mit insontes. i. innocentes. notia pena debita sceleri. i. homini
scelerato. et pueri mores. i. homines pueri in moribus. residet in cello solio. i. alto loco. ipsi nocentes. i. mali.
calcant sancta colla. i. colla sanctorum hominum iniusta vice. i. iniusta afflictione. quod sancti potius debent cal-
care colla nocentium quod e converso. et clara virtus. i. homo dare virtutis later p̄dita. i. abscondita. obscuris te-
nebris. i. ab hominibus vicio obscurata. et iustus homo tulit. i. sustulit. crimen iniqui hominis. et iuria nil no-
cent ipsis iniuris. ne fraus compta. i. ornata. mendacij colore. i. falsa apparentia nocet ipsis. s. cum pravis libuit
v̄tē viribus. i. exercere vires. quod pravis m̄ctur innumerī populi. i. vulgares. tunc ipsi gaudent subdere. i. supplan-
tare summos reges. i. bonos et sapientes quod est regere et alios gubernare. Item deus oia gubernat certo fi-
ne. quod dicitur p̄metator. et metabaphi. Deus est mēsurā omnium et regula et infallibiliter v̄tē metus. et p̄metator
dicitur p̄mo celi et mundi. Entia divina nos gubernat et regunt. in nobis sunt quasi finis. Item illud quod est sapientis-
simū regit certo sine cum sapientis est regere. s. deus est sapientissimus eo quod sapia a deo. p̄cessit. Unde scriptura.
Omnia sapia a deo est. Nota boetius videtur in mundo bonos deprimi et malos exaltari. cum tunc potius fieret
e converso. Ideo sibi videbat quod actus et opationes boim non regerentur a deo. s. magis a fortuna quod hunc humiliat
et hunc exaltat. Ideo boeti? deo p̄querit.

Siam miseris respice terras. **D**ic boeti⁹ rogat vt deus regat act⁹ hominū. 7 homines sicut regit celum vi
cens. **Q**uāq; de⁹ es tu q̄ necē. i. p̄ungis. federa. i. p̄cordias rez. respice miseris fr̄as. i. boies in fr̄is bitates.
Nos em̄ boies nō sum⁹ vilis ps s̄ valde nobilis tanti tui opis. i. mūdi. nos q̄timur. i. p̄cutimur. salo. i. mari. 7
amaritudine fortune. id tu de⁹ p̄p̄me. i. refringe. rapidos fluctus. i. magnos impet⁹ fortune. 7 co federe. i. regi
mine. q̄ regis in cēlum celū. tu firma. i. roborā. stabiles fr̄as. i. boies stabiles in era. **N**ota boeti⁹ dicit boiem
nō esse vilem p̄tem mūdi. qz scribit in p̄logo li. de pomo aref. **H**omo ē dignissima creaturaz similitudo oim
ad imaginē dei fact⁹. 7 scdo de aia. q̄dammodo aia
p̄uenit cū omnib⁹ creaturis. cū angelis in intelligen
do cū brutis in sentiendo. cū plant⁹ in vebitādo. cum
lapidibus in cēdo. **N**ota boeti⁹ p̄pat fortunā sa
lo. i. mari. Sicut em̄ nauis vndis marinis iactat⁹ in
altū nūc 7 nūc in p̄fundum. sic hō p̄ fortunaz nūc in
p̄sp̄ritate leuat⁹. nūc in aduersitate deuat⁹.

Profa q̄nta p̄mi libri

Ec vbi p̄tinuato. **D**ic incipit q̄nta p̄fa buius
p̄mi in q̄ boeti⁹ ond̄it quō p̄bia se habuit ad
suam q̄rmoniaz. 7 q̄d ex ea cognouerit. scdo
p̄bia q̄dam dicta boeti⁹ irrōnabilia p̄uipēdit. tercio
sub b̄p̄itate recolligit ea q̄ ip̄m boetium p̄turbant.
q̄to p̄bia dat modum remediū ip̄m boetiū. Scda
ibi. **S**icq; nō taz meloci bui⁹. **T**ercia ibi. **E**t tu q̄dē
de tuis. **Q**uarta ibi. **S**z q̄m plurib⁹. **D**icit p̄mo. **N**
q̄ ego boeti⁹ delatruū. i. p̄ rōez locut⁹ sum b. sup. p̄
dicta. p̄tinuato dolore. i. assidua turbatione. illa sup.
p̄bia placito vultu nihil mora. i. irata. meis q̄stibus.
de meis q̄rmoniaz. anq̄. i. dixit. **L**um. i. q̄n. ego vidif
sem te boetiū. mestū. i. tristem. qz p̄ 7. lacrimātem. i.
fientem. illico. i. statim. cognoui te miser. qz p̄ 7. exu
lem. i. patientem exiliū. s̄ q̄ longinquū. i. remotum.
eēt illud exiliū ego nesciebam. i. ignorabaz. nisi tua
oro. i. fmo. mibi p̄didisset. i. reuelasset. s̄ tu sup. boe
tiū. q̄dem p̄ certe. nō es pulsus q̄p̄cul. i. valde re
mote. a patria. i. a iudicio rōnis. s̄ aberrasti. i. deuia
sti. at p̄ s̄. si te maus. i. magis vis. existimari pulsu
a patria pot⁹ sup. tu ip̄e pepulisti te boetium. **M**az
p̄ qz. q̄dem p̄ certe. id sup. repellere te a patria nūq̄
fuisset phas. i. licitū. cuiq̄ sup. homini. **S**i em̄ remi
niscaris. i. recorderis. cui⁹ patrie. i. de q̄ patria sis ori
undus. i. nat⁹. nō vti p̄ sicur. sup. ciuitas atheniēsiuz
q̄dam regit impio. i. ex p̄cepto multitudinis. i. mul
toz rector. sequit⁹ grecū q̄d t̄n̄ valet in latino. s̄ vn⁹
est d̄ns 7 vnus rex vn⁹ 7 p̄nceps q̄ letat⁹. i. gaudet. 7
freq̄ntia. i. de freq̄nti inhabitatōne. cuiū. i. incolaz. 7
non depulsiōne. cui⁹ regis agi. i. duci. frenis. i. p̄cept⁹.
atq; p̄ 7. obtemperare. i. obedire. iusticie summa est li
bertas. **A**n p̄ nunq̄d. ignoras illam antiq̄ssimam legem. i. statutum. tue ciuitatis. i. recte rōnis. q̄ sancitum. i.
p̄firmatum est ius non esse. i. ad eam nō p̄tinere. exulare. i. exiliū pati q̄sq; i. q̄cunq; maluerit. i. optauerit.
fundare. i. locare in ea ciuitate sedem. i. habitatōem suam. naz p̄ qz. q̄ p̄tinet. i. p̄p̄endit⁹ vallo ac munimine
eius sup. ciuitat⁹. nullus metus. i. timor. est illi vt mereat⁹ esse exul. at p̄ sed. quisquis deserit. i. cessauerit. vel
le inhabitare eam ciuitatem pariter desinit etiam mereri. i. meritum consequi. **N**ota q̄ delatrare. p̄p̄ie est
canū. in p̄posito autem delatrare est vrgente dolore contra rationem loqui. 7 sic boetius. quia dixit actus ho
minum nō regi a deo contra rationem loquebatur ergo dixit se delatrasse. **N**ota non est hominis sapien
tis moueri ex his que dicunt⁹ ab insipiente contra rōnem. s̄ magis ip̄m p̄solabat. **N**ota p̄bia cognouit boetium esse mi
serum 7 exulem. miser est ille cuius animus sequit⁹ mutatōem rez t̄p̄alium ita q̄ extollit in p̄sp̄ris. 7 depu
mif in aduersis. **E**xul in p̄posito est ille non q̄ mutat regionem s̄ q̄ agit p̄ rationem. **N**ota q̄ per lacrimas
poteff cognosci q̄ ratio hominis est turbata. s̄ q̄tum turbata sit non cognoscif nisi f̄mone dolentis. ergo di
cit p̄bia lacrimis. cognoui te esse exulem. s̄ q̄ntum esset exiliū nesciebam. nisi tua oratio mibi p̄didisset.
Nota ille pulsus est a patria q̄ omnino rōnem amittit. s̄ ille aberrat q̄ infra patriam in aliquo rōnem reci
bat em̄ omnia regi a deo. s̄ in hoc aberrabat q̄ actus hominum a deo regi non putabat. **N**ota de patria bo
minis que est recta rō loquit⁹ **S**eneca in de remedijs fortuitoz dicens. **P**atria est vbi cumq; homo bene est. il
lud autem quod bene in homine est non in loco est in hominis inquam potestate est si sapiens est nō perigri
nat⁹. si stultus exulat. **N**ota a patria rōnis nullus boetium expulit nisi ip̄e seipsum. quia boetius non alie
no impetu s̄ p̄p̄io defectu terminos 7 limites rationis exiuit. **N**ota ciuitas atheniēsiuz regbat⁹ impe
rio multitudinis. p̄mo enim eam regebant reges. postea succedente t̄p̄e p̄ncipes. tandem p̄ regimine eius

Siam miseris respice terras
Quisquis rez federa nectis
Speris tanti pars non vilis
Homines quatimur fortune salo
Rapidos rector p̄p̄ime fluctus
Et quo celum regis immensum
Firma stabiles federe terras

Profa q̄nta p̄mi libri.

Ec vbi p̄tinuato dolore delatruū.
illa vultu placido. nihilq; meis q̄
stib⁹ mota. **P**. **L**ū te inq̄t mestū la
crinatēq; vidissem illico miser exulēq; co
gnoui. **S**z q̄ longinquū eēt exiliū. nisi tua p̄
didisset oro nesciebā. **S**z tu q̄ p̄cul a p̄tia n̄
q̄dem pulsus es s̄ aberrasti. **A**tsi te pulsu
existimari maus. te pot⁹ ip̄e pepulisti. **M**a
id q̄dem de te nūq̄ cuiq̄ phas fuisset. **S**i eī
p̄oriūdu sis p̄cie remiscar⁹ nō vti atheniē
siūm quōdaz multitudinis impio regit. s̄
ei⁹ vn⁹ d̄ns est 7 vn⁹ rex vn⁹ 7 p̄nceps q̄ regit
eā. **Q**ui freq̄ntia ciuiū nō depulsiōne letat⁹
Cui⁹ agi frenis atq; obtpare iusticie sūma li
bertas est. **A**n ignoras illā tue ciuitatis an
tiq̄ssimā legē q̄ sancitū est ei ius exulare nō
esse q̄sq; in ea sedē fundare maluerit. **M**az
q̄ vallo ei⁹ ac munimine p̄tinet. nullus me
tus ē ne exul eē mereat⁹. **A**t q̄sq; inhabita
re eā velle desierit. p̄it desinit et mereri.

Singulis annis eligebant. xxxviii. sapientes. s. patria rōnis tm̄ vno p̄ncipe regit. s. deo q̄ est regula recte rōnis.
 Nota hō dī oriundus a patria rōnis inq̄ntum anima eius intellectiua q̄ vti recta rōne a deo orit. Mō
 intantum hō manet in patria rōnis inq̄ntū deo subicit 7 legi dīne. 7 qz de? in subiectōe suoz delectat. id est af
 in multitudine ciuium 7 nō in expulsiōe eoz. Repellit aut aliq̄s a patria rōnis deo rebellando 7 a recta rō
 ne recedēdo. Hora q̄ obtpat se deo est summe liber. qz inq̄ntum aliq̄s agit fm̄ rectam rōem intantum est li
 ber. s. p̄ obtpare se deo homo maxime agit fm̄ rōez. s. talis maxime liber est. Unde sc̄n. lū. ep̄ta dicit. Queris
 que sit libertas. libertas vera est nulli rei p̄terq̄ deo
 vire equimif. p̄spira 7 aduersa ferre 7 fortunam in
 equū ducare. Nota q̄ a ciuitate rōnis nullus exul
 lat nisi p̄ affectōem t̄paliū. talis aut affectio est vo
 lūtaria 7 id sola volūtate aliq̄s exulat a tali ciuitate.
 7 qz talis affectio nō pōt hominem occupare q̄diu
 est infra terminos recte rōnis. ideo dicit p̄bia. naz q̄
 vallo eius 7c.

Itaqz nōtam me loci hui? quam tua fa
 cies mouet. Nec bibliothecae poti? p̄ptos
 eboze ac vitro pietes q̄ tue mētis sedem re
 q̄ro. In q̄ nō libros s̄ id qd̄ libris p̄cium
 facit libroz quōdaz meoz snias collocaui.
 Et tu q̄dem de tuis in cōe bonū meritū ve
 ra q̄dem. s. p̄ multitudine gestoꝝ tibi pau
 ca dixisti. de obiectoꝝ q̄dem tibi vel hone
 state vel falsitate cūctis nota memorasti. de
 scelentō fraudibusqz delatoꝝ recte tu q̄dez
 strictumqz attingēdum putasti. q̄ ea meli?
 vberiusqz recognoscētis ora vulgi ore cele
 brenf. In crepuiſti etiam vehementi iniusti
 factum senatus. de nra etiam criminatione
 voluisti. Lese qz opinionis damna fleuisti.
 Postremo vo aduersus fortunam voloz i
 cādūt. p̄stusqz nō eq̄ meritū p̄mia p̄pēsa
 ri. In extremo muse sciuentis v̄v̄tiqz celū
 terras qz par regeret vota posuisti. Sed
 qm̄ plurim? tibi affectuū tumult? incubuit
 diuersumqz te voloz. ira. meroz distrahunt.
 vti nūc mētis es. nōdum te validiora reme
 dia p̄tingunt. Itaqz lenioribz paulisp̄ vte
 mur. vt q̄ in tumorem p̄turbatoibz influen
 tibus iduruerūt. ad acrioris vim medicami
 nis recipiēdam tactu blandiore moleſcāt.

Itaqz nontaz me loci hui?. Hic p̄bia q̄dam dicta
 irrationabilia boetij p̄cipēdit dices. Ex q̄ aberrasti
 a patria rōnis. itaqz p̄ s̄. nontam. i. non tm̄. facies. i.
 dispositio. hui? loci. i. exlū. q̄. i. q̄tum. tua facies. i. in
 terior dispositio mentis tue. mouet. i. perturbat. me
 p̄biam q̄ delecta est aduersitate fortune. 7 qz sup̄ius
 p̄questus fuit de carentia bibliothecae libroz. istaz ca
 rentiam p̄cipendens p̄bia dicit. Nec ego p̄bia req̄
 ro. i. iuestigo. pietes bibliothecae. comptos. i. ornatos
 eboze. i. ossibus elephantum. ac p̄ etiam. vitro. i. gē
 mis p̄ciosis. quam. i. inq̄ntum. sup̄. ego req̄ro sedem
 .i. tranquillitatem tue mentis. in q̄ mente nō collocaui
 .i. nō posui libros s̄ id. i. illud qd̄ facit p̄cium. i. p̄ciosi
 tatem. libros. s. snias meoz libroz. Nota q̄ boeti
 us supra p̄tendo de statu suo solum deplanxit in cō
 moda corpalia nō curans delectōz animi sui. Unde
 p̄bia s̄ hoc solum deplangit sui animi delectōnem 7
 in cōmoda corpalia p̄cipendit. 7 qz sup̄ius q̄ta. p̄sa
 dixit boeti?. Nunq̄d non mouet te facies hui? loci.
 Ideo p̄bia hic sibi r̄ndens dicit. multiplex moueoz
 p̄f̄ animi tui delectōem q̄ p̄f̄ locū exlū in q̄ existis
 homo em̄ fort? animo omni loco vti? p̄ patria. An
 oidi? in li. de fastis. Omne solum forti patria est vt
 p̄f̄ibus equoz. 7 q̄ etiam p̄stus fuit de bibliotheca
 r̄ndet p̄bia q̄ ipsa potius deplangit snias libroz q̄s
 p̄ obliuionē p̄didit q̄ carentiam bibliothecae 7 libro
 rum.

Et tu q̄dem de tuis. Hic p̄bia sub breuitate recolligit. que boetium p̄turbauerunt dicens. Et tu boeti dixi
 sti vera de tuis meritis. i. factis. in omne bonum. 7 p̄f̄ omnū hominū vtilitatem. s̄ sup̄. dixisti. pauca sup̄.
 beneficia. tibi euenisse. p̄ multitudine gestoꝝ. i. factorū tuoz. 7 tu memorasti. i. recitasti. nota. i. manifesta. cun
 ctis hominibz de bonestate. i. de saluatione senatus. vel falsitate. i. compilatione falsaz irāz. obiectoꝝ. i. impu
 tatoꝝ tibi. q̄dem. p̄ certe. tu strictum putasti. i. existimasti. attingēdum sup̄. esse. recte. i. rōnabilif. de sceleribus
 .i. de vitijs. qz. p̄ et. fraudibz. i. deceptionibz. delatoꝝ. i. accusantium. q̄ ea. i. omnia ista. celebrenf. i. memorant
 melius. qz. p̄ et. vberius. i. copiosius. ore. i. s̄mone. vulgi recognoscētis. i. memorantis. Omnia etiaz tu boeti?
 increpuiſti vehementi. i. fortit. factum. i. opus. iniusti senatus sup̄. totū. 7 tu etiaz voluisti de nra criminatione. i.
 vitupatione. 7 etiam tu fleuisti. i. defleuisti. damna. i. crimina. lese opinionis. i. immaculate fame tue. Postre
 mo. i. vltimo. voloz incanduit aduersus fortunam. i. s̄ fortunam. qz. p̄ et. sup̄. tu boeti p̄questus es nō p̄penſa
 ri. i. tribui. equa. i. digna p̄mia. meritis. i. p̄ meritis. In extremo. i. in fine. sciuentis muse. i. furientis metri. tu
 posuisti. i. dedisti. vota. i. p̄ces. q̄ ea par sup̄. diuine. p̄uidētie. regeret terras. i. homines terrenos. vtiqz. p̄ sicut
 regit celum. Nota q̄ ista omnia fuerunt causa p̄turbatois mentis boetij 7 p̄tractant ea in q̄ta. p̄sa 7 in fi.
 metri. s̄ stelliferi.

Sz qm̄ plurim? tumult? .i. valde magna mul
 titudo. affectuum. i. passionum. incubuit. i. institit tibi. 7 voloz. ira. 7 meroz. i. tristitia. distrahunt te diuersum. i.
 ad diuersa. sup̄. ideo. vti p̄ sicut. nūc mētis. es nōdū p̄tingūt. i. respiciūt. te validiora remedia. i. fortiora medi
 camēta. Itaqz nos vtemur paulisp̄. i. modicū. lenioribz sup̄. remedijs. vt ea q̄ induruerūt. i. indurauerūt in tu
 morē. i. infaturā. p̄turbationibz. i. tristitijs animi. influētibz. i. eueniētibz 7 vt illa mollescāt. i. mollia fiant. blā
 dioze tactu. i. lenioꝝ medicina. ad recipiēdas vim acrioris. i. fortioris medicaminis. Nota q̄ boetius fuit
 distractus multitudine affectionuz. s. ira. merore 7 voloze. Nam ira trahit hominem ad vindictam. voloz ad
 despatoꝝ. meroz ad toti? mentis aggrauatoꝝ. ideo dicit p̄bia q̄ sua p̄turbatio iam non possit sustinere fortio
 ra remedia. s̄ velit sibi adhibere lenia vt p̄ talia p̄paratus 7 dispositus p̄nter possit p̄cipere remedia acriora.

Adetrum sextum primi libri.

b iij

Am pbebi radjs graue. Dic incipit sextum
 metz bui? pmi qd di metz glicomicu ab inue
 toze. coriambicu a pede pdominate. Est aut
 coriamb? pes pftans ex pma z vltima longa z dua
 bus medijs breuib? An pmi? pes bui? metri e spon
 de? secundus coriamb? terci? pntich? q est pes pftas
 ex duab? breuib? z loco ei? aliqn ponit. iamb? q con
 stat ex pma breui z vltia longa. In hoc g metro pbia
 pbat dictuz suum p exempla. Dicit em. q boetio. p
 nuc no pueniret remedia fortia. s alio tpe. pbat g q
 omnia refrant tpus defminatū z si fiant extra suuz
 tpus non pferant. z hoc pbat trib? exemplis. scdo
 tangit tpa non pmisceri q deus distingit. ibi. Signat
 tpa. Dumū exemplū est de semine qd si seminat nō
 debito tpe nō pfert fructū. Et si qis seminare in iu
 lio vel in augusto. vñ dicit sic in lra. Cum p qñ. que
 fidus cancri illius signi. inestuat. i. inardescit. radjs
 pbebi. i. solis. cum. i. in illo tpe q credidit. i. pmisit. lar
 ga semina. i. copiosa semina. sulcis. i. cauernis terre.
 negantib? sup. spem messis. talis elusus. i. frustrat?
 fide. i. bñficio. cerer? .i. dec frugum. ppat. i. accedat. ad
 arbores quernas. i. quercuū. z ve? cat fructibus eoz.
 Tunc ponit scdm exemplū de florib? qis homo fru
 stra qrit tpe byemali cū tpus eoz sit in vere. An dic
 in lra. Tu lecturus. i. collectur? . violas tales flores.
 nunq? petas. i. accedas. purpureum nem? . i. floridaz
 siluam. cū. i. qñ. campus strides. i. sonans camp? . in
 horruit. i. horribilit apparuit. seuis aqilonib? . i. crue
 lib? ventis byemalib? . Tunc ponit terciū exempluz
 z est de vuis q mature sunt in autūno z id frustra q
 rant tpe vernali. An dicit in lra. si libeat frui vuis n
 gras auida. i. cupida manu stringere vnos palmitel
 .i. vnales vites qz bach? de? vini. poti? stulit sua mu
 nera. i. vnas. autūno. i. tpe autūnali. Nota q fid?
 cancri di graue. qz sole exite in cancro boies grauaf
 nimio calore q tpe nō est seminādum. qz ad hoc q se
 me vnalescat reqrit humor q calore solis feruido tē
 pore soluit z euaporat. Nota fm fabulas cū plu
 to rapuerat pserpinam in ea? ceres qrens ipam in
 terris z nō inueniens denegauit boibus bñficiū frugum. z tūc boies pgebant ad arbores quercuū z come
 debant glādes. z sic loquit pbia in lra. Nota de hoc q dicit stridens campus. Dicit bug. q strideo. des. vel
 stridio. vis. est fortit sonare vel dentes pcutere vel fredere.
 Signat tpa pntis. Dic ondit pbia tpa nō pmisceri q deus distingit vices. Deus signat. i. ornat. tpa aptās
 ea pntis officijs nec ipse de? patit misceri vices. i. alienatōes tpm ita q tpus vni officio deputatū pueniat al
 teri qz vices tpm ipse coercuit. i. distingit. z addit sicut qrens aliq. tpe nō debito frustra in qrendo. sic illud
 debito tpe minister boetio fortē medicinā. nō fuisset pspata in medicādo ipm. Nota q p debitū ordinē
 res puaat in suo esse z in sui natura. z qd deficit ab ordinē. etiam deficit ab esse. An boeti? qro bui? scda. pfa
 Est em qd retinet ordinē. fuatqz naturā. qd vo ab hoc deficit. esse qd in sua natura situm est derelinqt. ppter
 qd debitus ordo in omnib? est obfauandus. An poeta. Est ordo sūma limes sapiētis in arte. Ergo dicit pbia
 qd pcpiti via. Nota omne agens in agendo dz pstiture sibi bonū finem. qz rōne boni finis agens meref. z
 rōne mali finis demeret. An poeta. non dat extemplo bona post pmo dia merces Congrua. s rectus pmiā
 finis bz. Cum igit inordinatio impediāt bonitatē finis ideo vitanda est.

Prosa sexta pmi libri.

Rimū igit pateris. Dic est sexta z vltima. pfa bui? pmi. in q pbia inqrit cām radicalem infirmitatis
 boeti? ex qbusdam interrogatōibus. Et pmo pbia capat beniuolētiam boeti?. secundo ponit suas inf
 rogationes ibi. Tum illa. Dicit pmo. O boeti anteqz adhibeam tibi remedia. ne p nunqd. pateris. i.
 admittis. me pbiam. pmi pauculis rogatōib? . i. inrogationib? . attingere sup. p cognitōem. atz temptare. i. ri
 vari. statum. i. dispositōem tue mentis vt intelligam. i. cognoscam. q sit modus tue curatōis. i. sanatōis. vo p
 s. Ego boetius inquam. i. vici. tu pbia rogato. i. interrogato. tuo arbitrato. i. fm tuaz volūtatem. q voles. vt
 p sicut. rñsup. i. volētem rñdere. Nota q pbia in ore boni medici nō solum scrutat cās doloris p signa ex
 trinfeca sicut medici p vnam z pulsum. qz b signa qñqz fallūt. s etiam scrutat cās doloris boeti? p rñsionem
 ad qōnes. z pmo capat eius beniuolētiam reddendo ipm attentum p hoc q dicit pauculis rogatōib? . Mo
 ta q infirmi hnt naturalem impotentiam aliqd patiendi. s ex facili pstant. non soluz p multas interroga
 tiones. s ex vna sola. Tolens ergo pbia mouere paucas questiones boetio infirmo. pmo capat eius beni
 uolentiam.

Tum illa. Dic pbia facit interrogatōes. scdo cās toti? infirmitat? ex rñsionib? boeti? recolligit. terciō on
 dit ipm curabile eē danto modū. pcedēdi circa curatōz ei? . scdo ibi. Quare plenissime. terciā ibi. Sz sospita
 tis actori. Pmo pbia qrit de mdi gubernatōe. scdo de circūstāijs gubernatōis. ibi. Sz dic mihi. Adhuc vi

Adetrum sextum pmi libri.

Um pbebi radjs graue

Cancrisydus inestuat

Tum qui larga negatib

Sulcis semina credidit

Elusus cereris fide

Quernas ppat ad arbores

Nunqz purpureū nemus

Lecturus violas petas

Cum seuis aquilonib

Stridens campus inhorruit

Nec queras auida manu

Vernos stringere palmites

Quis si libeat frui

Autumno potius sua

Bachus munera ptulit

Signat tpa pntis

Aptans officijs deus.

Nec quas ipse coercuit

Adisceri patit vices.

Sic quod pcpiti via

Lertum deserit ordinem

Letos non habet exitus.

Prosa sexta pmi libri.

Rimū igit pateris ne me pauculis
 rogatōib? statū tue mēt? attingere
 atz temptare. vt q modus sit tue cu
 ratōis intelligā. B. Tu vo arbitrato iquā
 tuo q voles vt rñsup rogato. P. Tum illa:

ordo q summo limes sapiētis in arte

huncine inqt mudu temerarijs agi fortu
tisq casibz putas. An nullu credis ei inesse
regime ronis. B. Atq inquaz nullo existi
mauerim mo vt fortuita temeritate tacer
ta moueant. Ulez opi suo pditorz psidere
teuz scio. Nec vnq fuerit dies q me ab hac
snie veritate depellat. P. Ita est inqt. Maz
id etiaz pauloate cecinisti. hoiesq tm diuie
exortes cure esse teplorasti. Maz de ceteris
qn rone regerent nihil mouebare. Pape at
vehement admiroz cur i talsalubri snia loca
tus egrotos. Ulez alti? pscrutemur nescio
qd abesse pieto. Sz dic mihi qm a do regi
mundu no ambigis qbz etia gubernaculis
regat aduertis. B. Uly inqua rogatoe tue
sniam nosco nedu ad inqrita rndere quea.
P. Nu me iqt fefellit abesse aliqd p qd ve
lut hiante valli robore i aim tuu pturbato
num morz irrepserit. Sz dic mihi: memi
nisti ne qs sit rez finis. quo ve toti? nature
tendat intentio. B. Audieram inquam.
f memoriaz meroz hebetavit. P. Atq scis
vnde cuncta pcesserint. B. Noui inquam
teumq esse respondi. P. Et quid fieri pot
vt pncipio cognito. qs sit rez finis ignozes.
Ulez hi pturbationum mozes 7 ea valen
tia est vt mouere quide loco hoiem possint
euellere aut libiqz totu extirpare n possint

uidit. qz pbia querit. scdo boeti? rndet. tercio pbia
ei? rnsione approbat. Dicens q. O boeti putas hunc
mudum agi. i. regi temerarijs. qz p et. fortuitis casu
bus. i. cuetib?. an. i. nunqd. tu credis nullum regime
ronis. i. puidentie dne inesse ei mo. Ego boeti? in
quam. i. dixi. atq. i. certe. no existimaueim. i. putau
im vllo mo. vt tacerat sup. entia moueant. i. regat
fortuita temeritate. i. improuisa stulticia. f. scio deum
p. i. i. i. creatorz. psidere suo opi. i. sue creatioi. nec
dies fuerit vnq. i. i. aliq tpe. q dies. depellat. i. amoue
at. me boeti. ab hac veritate snie iam dicte. Tunc
pbia approbas eius rnsione dicis. Pbia inqt. i. dixit
ita est. nam tu cecinisti. i. dixisti. etia illud pauloante
. i. in qnto metro hui? pmi. qz p. 7. tu teplorasti. i. pla
tisti. tm. i. solimo do. ipos hoies esse exortes. i. caren
tes vel no pticipes. i. dne cure. dne. puidentie. naqz
p. qz. tu nihil mouebare. i. dubitasti. d. ceteri. sup. cre
aturis. qn regerent rone sup. puidentie dei. aut p. f.
pape est infiectio admirantis. ego admiroz vebeme
ter q tu locat? i. posist? in talsalubri snia. egrotos. i.
languet. vey p. h. nos pscrutemur alti? i. pfundi?
ego nescio quid. i. aliqd sup. fit illud. qd ego pieto. i.
opinor. abesse tibi boetio Nota q infirmitas boe
tij ptim fuit ex ordinata affectione. in qntum em boe
ti? voluit de palium rez amissione. 7 ptim fuit ex fal
sa existimatione. qntu ad duo. Estimabat em malos
homines esse felices 7 potetes. scdo estimabat hoies
no regi a dina puidencia. f. pbia inqt. i. cas radicale
ppf quam boeti? incidit in istas incommoditates. 7 qz
radix toti? morbi fuit ignozatia dne gubernationis
qntum ad hoies. id pmo qrit de mdi gubernatione.
Nota q boeti? innuit duas rones q mds regat
a deo. pnam ibi. Lancerta. q talis est. Ea q sunt cer
ta 7 determinata no regunt a casu 7 a fortuna. cu regime
talium sit incertum. Sz entia hui? mudu sunt certa.
qz a certis causis pducta. Secudaz roem innuit ibi.
Ulez opi suo. q talis est. Lausatuz regit a sua ca. f. de
us est ca mdi. cu ab ipso dependeat celum 7 tota na

*Primus regis B
p. 7. qz d. ad*

sz. Nota pbia ronabilie mirat q boeti? credens mudum regi a deo putabat homines no regi ab ipso. qz
posset pbia sic arguere. de? regit mudum fm te boetium. f. homines sunt pncipalis ps mudu sicut pus dixisti
in metro. opis tanti ps no vilis. ergo homines regunt a deo.

Sz dic mihi qm a deo mudu regi. Dic pbia qrit de circstantijs gubernationis mdi. scdo qz res gubernate
dirigunt in suu finem id scdo qrit de fine rez. 7 qz gubernatio rei fm rei veritate etiam est circa hoies. id ter
cio qrit de cogntoe hoies. scda ibi. Sz dic mihi. tercia ibi. Sz h qz. Primo dicit. Sz o boeti dic mihi pbie. qm
no ambigis. i. dubitatis. mudu regi. i. gubernari. a deo etiam nunqd aduertis. i. cognoscis. qb? gubernaculis
mudus regat. ego boeti? inqua. i. dixi. vix nosco sniam. i. intellectum. tue rogatois. i. tue inqrogatois. nedum
. i. adhuc no. qm. i. possum. rndere ad inqrita. i. ad interrogata. sup. pbia inqt. i. dixit no fefellit. i. decipit. me
sup. pbiam abesse. i. deficere tibi aliqd p qd velut hiante. i. patente. robore. i. firmitate. valli. i. munitois. morz?
pturbationu. irrepserit. i. subintrauit in tuum aim. q. d. nunqd em vey fuerit qd pdixi tibi aliqd abesse p qd
abesse siue p quem defectum dolor intravit te sicut aptum ostiu. Nota q de? no regit mudu aliqb? guber
naculis extrinsec. qz sic no eet p se sufficietissim? f. regit ipm sua potetia q attribuit pri. sua sapia q attribuit
filio. sua pietate 7 demetia q attribuit spirituisancto. 7 de b patebit in scdo b?. Ad illud qd aliqs b? vix in
telligit aliq mo intelligit. lz cu difficultate. ex h qz boeti? dicit se vix intelligere inqrogatoz pbie. innuit se aliq
mo intelligere tm cu difficultate. ppf dolore opprimete roem. 7 io rndere no potuit. Ad qn robur valli alic?
munitois biat. ppf aliqua ruptura in eo facta tuc hostes ingrediunt munitoz. Sic a fili qn murime ronis q
anim? munit tanq vallobiat. ppf defectu alic? cogntois. tuc necio pturbatoes affectu subintrant aim.

Sed dic mihi meministi ne. Dic pbia querit de cogntoe finis rez. dicens. Dic mihi ne. i. an. meministi. i. re
cordaris qs sit finis rez sup. omniu. ve. p vel. quo. i. ad quem finem. intentio toti? nature. tendat. i. laboret.
ego boeti? inqua. i. dixi. audieram sup. olim. f. meroz. i. pturbatio hebetavit. i. obscuravit. meoziaz. i. intellectus
Atq p certo. scis vn cuncta. i. oia entia. pcesserint. i. pncipiū suū habuerūt. Ego boeti? inqua. i. dixi. noui qz p
7. rndi deum esse sup. pncipiū oim rez. 7 dicit pbia 7 qd. i. quō. pot fieri hoc vt cognito. i. noto pncipio. f. oim
rez ignozes. i. nescias. qs sit finis rez sup. omniu. vey p. h. bi mozes pturbationu sunt 7 ea valetia. i. yigoz. vl
ptas. pturbationu est. vt qdem. i. certe. possint mouere hoiem loco. i. a stabilitate pfecte cogntois. aut p. h. n
possint euellere sup. radicit? qz p et. extirpare. i. radicicare sibi totu. Nota pbia ronabilie querit boetiū an
cognotat finem oim rez. qz finis est ca caz. 7 est optimū cui? gra alia sunt. ppf qd ignozato sine. nihil pfecte
cognotat eoz q sunt ad finem. nam fm exigentiaz finis cetera moderant. Nota qn pncipium 7 finis co
incidunt in vnum sicut in circulo idem est pncipium 7 finis. tunc videt mirabile q tunc pncipium cognotat
7 finis ignozet. cum f. deus sit pncipium 7 finis oim rez. cognto ipso sub rone pncipij videt etiam cognotat
sub rone finis. Dz aut deus sit pncipium oim rez. qz ab ipso deriuatum e singulis ee 7 viuere. pmo. celi 7 mdi

*me pauca
et attinges
tus sit tue o
retrati igni
P. Tum illu
m. qz optas
vni quoniat
re. f. illud
aliq pbie re
p. deozi vob
no boi? sed p
re. qz p
Ergo vob p
a. h. rone p
em infirmit
p. p. f. p
am. d. p. r
ergo p. p. r
am. d. p. r
vob. q. vob
vob. q. vob*

Quod autem sit finis omnium patet. quod gratia eius omnia fi-
ant et ad ipsum ordinantur. nam in rebus permanentibus ex ar-
te et natura spiritus vilius est. propter melius. Deus autem est opti-
mum eorum quod in natura sunt. ex premio methaphisice.
Nota 13 perturbati aliquem cognoscere rebus bene. tamen
impediunt ne perfecte cognoscant. Licet ergo boetius
aliqua cognouerit deum esse principium rebus. tamen
quod turbat? fuit perfecte natus? principium non cognouit.
et ideo ignorauit ipsum esse finem rebus. Nota quod passio est
motus periculis appetitiue sub fantasia boni et mali secundum
Eustratium. et etiam. et hi sunt mores passionum quod per
dominem mouere a stabilitate perfecte cognitionis. et
totaliter ipsum non potest euellere ab omni cognitione.

Si hoc quod respondeas velim. Hic perbia facit alias in-
rogatōes de cognitione humane nature dicēs. Si ego
etiam velim tu respondeas. i. rursus des. hoc. i. ad hoc. ne
p. nunquid. tu memisti. i. scis te esse boiem. Ego boetius
inquas. i. dixi. quod. i. propter quod. i. nisi. meminerim. i. sci-
uerim. et quod videri? perbia. Hic ne. i. nunquid. poteris
perferre. i. dicere. quod sit homo. i. diffinitōem hominis. rursus
des boetius? nunquid perbia tu interrogas me hoc. i. B.
an. i. vtrum. scio me esse rationale. atque. p. et. mortale aial.
ego boetius? scio et perferre. i. fateor. me esse id super. aial
rationale et mortale. et illa super. perbia dixit. ne. p. nunquid.
nihil nouisti te esse aliud quod animal rationale mortale.
dicit boetius? nihil. super. perbia inquit. i. dixit. itaque ego scio
aliam causam super. quas ignoratias diuine. puidētie. vel
maximam causam cui morbi. tu desisti. i. cessasti. nosse. i.
noscere quod sis. Nota 13 homo sit mortalis secundum corpus?
non tamen secundum animam intellectuam quod est dignior pars hominis
Et quod boetius dixit se esse nihil aliud quod aial rationale et
mortale. id non quod siuit nisi bona mortalia. de quorum
bonorum amissione voluit non curans partem immortalem. i.
aias. rōe? debuit appetere bonum immortale. id perbia dicit
quod boetius? se non nouit. Nota quod causa maxima morbi
hois est seipsum ignorare. quod dicit boetius? scdo huius? p.
sa quanta. Quod additio humane nature est cum se cognoscat
quod ceteras res excellat. Cui autem nosse se desierit eadem
natura infra bestias redigatur. nam ceteri aiantibus se se
ignorare naturaliter est. hominibus vero vicio venit. Et dicit
Zenonius super de aia. Quid turpius est aie cum sit aliorum
cognoscitua quod suipsum? est ignora. anima seipsam igno-
rans quomodo de alijs fida putabit cognoscitua. q. d. nullo modo.

Quare plenissime. Hic perbia ex dictis boetii recolligit omnes causas totius infirmitatis et dicens. Quare. p. igitur.
ego perbia inueni plenissime. i. perfectissime. rationem. i. causam. tue egritudinis. i. infirmitatis. vel inueni aditum. i. acces-
sum. reconciliande sospitatis. i. recuperande sanitatis tue quod declarat. Nam. p. quod. quoniam tu confunderis. i. confusus es.
obliuione. i. ignorantia tuipsum. tu voluisti te esse exulem. quod. p. et. expoliatum. i. priuatum. prius bonis. i. diuitijs.
quoniam. p. quod. tu ignoras. i. nescis. quod sit finis rebus omnium. tu arbitraris. i. putas. nequaquam. i. malos. atque. p. et. nepharios. i.
iniq̄s hoies esse potētes. quod. p. et. felices. Quoniam. p. quod. tu oblitus es quod gubernaculis. i. regiminibus? ipse mundus re-
gat. tu estimas. i. opinaris. has vices. i. istas alternatōes. fortunarum. i. rebus fortuitarum. fluitare. i. diuagare sine re-
ctore. iste sunt magne cause mortales. i. non solum ad morbum. vey. p. s. sunt ad interitum. i. ad mortem vel ad p-
ditōem aie. Nota homo seipsum ignoras tamen se estimando mortalem tolet de amissione bonorum mortalium. et dicit perbia. quod tu
obliuione confunderis. exulem te et expoliatum prius bonis voluisti. Nota ex affectuone vel pditione vlti-
mi finis homo dicit potens vel impotens. ex quarto huius. quia ergo boetius ignorauit vltimum finem rebus ideo
putabat malos esse potentes. Nota boetius ignorauit quibus gubernaculis mundus regeret ideo ignorauit
quod deus sua bonitate omnia disponderet. et putabat vices fortunarum esse sine rectore.

Si sospitatis auctori gratias. Hic perbia ostendit boetium esse curabile. dante modum procedendi circa curatōes eius
dicens. Tu des gratias auctori sospitatis. i. sanitatis. quod nondum. i. non adhuc. natura. i. vigor naturalis. restituit. i. dese-
re mundi gubernatōe. quod tu credis eam super. gubernatōes. non esse subditas. i. subiectas. temeritati tuam super. for-
tuitorū et diuine rationi. igitur nihil primescas iam tibi boetio ex hac minima scintillula. i. paruaveritate. illuxerit
vitalis calor. i. ardor mere veritatis aiam viuificas. Tunc dat modum procedendi circa curatōes eius dicens. Si quoniam. p.
quod. quod. nondum. i. non adhuc. est tempus firmioribus remedijs vti. et postat. i. manifestum est. eaz eē nāz mentium vt quies
abiecerint veras opiniones. induant. i. inuoluant falsis opinionibus? ex quibus falsis opinionibus? caligo. i. obscu-
ritas. perturbatōnū. i. passionū. orta. i. creata. pfundit illū vey intuitū. i. cognitōes mentis. ego super. perbia teptabo
attenuare. i. remouere. paulisper. i. modicum. hanc caliginem lenib? i. facilibus? quod. p. et. medicis? fomēt? i. medicinis
vt dimotis. i. remotis. tenebris fallacium affectionū. i. fallax opinionū vel passionū. possis agnoscere. i. intelligere

splendorem. i. claritatem. vere lucis. i. lucide veritatis. Nota sicut in morbo corporali vigente principali mebro puta corde potest per medicinas introduci sanitas alijs membris. s. naturali calore restituere ipsum cor frustrat spes sanitatis. sic in morbo spirituali manere in boetio cognitio illi principij. q. deus gubernet mundum. potest per curam salutis quantum ad errorem in alijs. s. dicit perbia quasi periculando boetio debes reddere grates auctori sospitatis.

Nota quoniam intellectus abijcit vera opinionem statim afficitur falsa opinione. quoniam intellectus non abijcit veram opinionem nisi per aliquam persuasionem. per primum. nihil autem dicitur vero nisi falsum. id est intellectus non potest abijcere verum nisi accipiendo falsum.

Nota tenebre affectionum impediunt rectum iudicium. quoniam tristitia stupefacit et corrumpit naturam. ex ethicis. s. amor et odium pervertunt iudicium secundum prothomem in centilogio. et ire et concupiscentie maxime contrasunt corpus. et quibusdam infanias faciunt. vij. ethico. et impedit ira animum ne possit discernere verum. secundum carbonem.

Adetrum septimum primi libri.

Ubi atris Condita nullum

Fundere possunt Sydera lumen

Si mare voluens Turbidus auster

Disceat estum Vitrea dudum

Parq; serenis Unda dieb;

Adox resoluto Sordida sceno

Uisib; obstat Quisq; vagat

Adontib; altis Defluens amnis

Sepe resistit Rupe soluti obice saxi

Tu q; si vis lumine clare cernere ver;

Tramite recto Carpere callem

Gaudia pelle Pelle timorem

Spemq; fugato Nec dolor affit

Rubila mens est Vincitaq; frenis

Nec vbi regnant

Ubi atris. Condita nullum. Hic incipit septimum et vltimum metrum huius primi admetrum a numero pedum. dactylicum a pede predominantem. In quo metro perbia perbat per exempla quod dixit. dixit enim perbia quod caligo perturbationum impedit intuitum veritatis. hoc primo perbat perbia tribus exemplis. scilicet boetius nos ad fugam perturbationum ibi. Tu quod si vis. prima in tres secundum tria exempla que patebunt. dicit primo. Sydera condita. i. abscondita. atris nubibus. i. obscuris nubibus. nullum lumen potest infundere ad illuminandum terram. Tunc ponit secundum exemplum. Si turbidus auster. i. obscurus ventus. voluens. i. mouens mare. misceat. i. permisceat cum sceno quod est in fundo. estum maris. i. feruorem. tunc vnda maris dudum. i. pus. vitrea. i. transparentes

ad modum vitri. par. i. similis. serenis. i. claris diebus. motus. i. statim super illa que facta sordida per statum venti resoluta sceno. i. eleuato luto. obstat. i. resistit. visibus. i. oculis non potest penetrare vndam maris. Tunc ponit tertium exemplum. Amnis. i. flumens. qui de altis montibus vagatur. i. discurrit. ille sepe resistit. i. resistit. obice. i. obiecto. ne. soluti. saxi. i. rupti lapidis. rupe. i. de monte. Nota similitudo quam perbia preterdit est ista. Sicut sydera consuecunt nobis lucere et terram illuminare. cessant hoc facere propter interpositos nubium obscuras. sic intellectus et ratio que lucet et illuminat hominem in cognitione veritatis impediuntur caligine perturbationum. Nota que similitudo secundum exemplum. Tu quod si vis. Sicut aqua maris manente clara ad modum vitri. visus potest eam penetrare et videre que sunt sub aqua. s. si turbata illa per ventum tunc obstat visui. sic animus hominis que tus non impedit iudicium rationis. s. si moueatur et turbatur affectibus temporalium. statim obstitit rationi impediens eius iudicium. Nota que similitudo tertij exempli talis est. sicut aqua currens de altis montibus libere recto tramite precedit. et per obstaculum lapidis que resoluunt de monte impeditur ne recte preceat. sic ratio libera non impedita recte iudicat. si autem ratio afficitur motibus affectionum impeditur in iudicio et veritatis cognitione. Nota que rupes est moles lapidea siue mons lapideus. s. saxum est per resoluta a rupe. i. a monte.

Tu quod si vis. Hic perbia boetius ad fugam perturbationum siue affectionum animi dicens. Si tu vis cernere. i. videre te vel iudicare. verum. i. veritatem. clare lumine. i. vera cognitione. et si vis etiam carpe. i. attingere. callem. i. viam veritatis. recto tramite. i. processu rationis. tunc tu pelle. i. repelle. gaudia. s. que sunt de bonis presentibus. et pelle. i. remouea te. timorem super de futuro malo. quod per tu fugato spem super que est de bona fortuna. nec etiam affit dolor super que est de presentis amissione bonorum. super que est mens est nubila. i. obscura vel apta. quod per et vincita. i. ligata. frenis. i. ligaminibus. vbi. i. in que mente. s. super per dicta regnant. i. dominant. s. gaudium de presentibus bonis. timor de futuro malo. spes de futuro bono. dolor de presentis malo. Nota sicut pus tactum est. affectus est motus percutie sensitivae sub fantasia boni vel mali. animus afficiens et rectum rationis iudicium impediens. Et sunt quatuor affectus tales principales. ad quos omnes alie reducuntur. s. gaudium. spes. timor. et dolor. que sufficientia sic accipiunt. Omnis passio vel est respectu boni vel mali. Si respectu boni hoc dupliciter. vel respectu boni presentis sic est gaudium. quod est de presentis bono. Si est respectu boni absentis. sic est spes. que est de futuro bono. Si autem passio est respectu mali. hoc dupliciter. vel respectu mali presentis sic est dolor. que est de presentis malo. Si est respectu mali absentis. sic est timor que est de futuro malo. Nota que iste passiones non sunt pellende ut non sint in animo hominis. quoniam vix inuenitur homo sine ipsis. s. sic sunt pellende ut non dominant in homine. vnde sedare hominis passiones ut non dominant est hominis virtuosus. quoniam virtus consistit in moderatone passionum. Si autem regnat et dominant in homine. tunc impediunt iudicium rationis. propter quod dicitur. Frustrati super li. ethico. oportet reluctari per passiones sensitivas. que si prevaluerint impediunt vires anime. Nota iste passiones et affectus si ordinantur ad terrena. tunc sunt nocivae. attamen potest esse merito. rie et virtuose si fuerint ad debitas fines ordinate. Unde richardus in li. xij. patria chaz dicit. Ordinatam et verum gaudium tunc habemus que de veris et eternis bonis gaudemus. Etiam timor est virtuosus si fuerit ad deum ordinatus. quoniam scriptum est. Initium sapientie timor domini. Et idem richardus dicit. Prima virtutum plures sine que ceteras bre non potest esse timor dei. Item spes ut dicit idem richardus. efficitur ordinata. si de indulgentia venie generatur. Unde dicit vere et absque dubio. quanto quis frequenter. quantoque vehementer de suo reatu in inferno dolore afficitur. tanto certior tantoque securior per spem de indulgentia venie efficitur. Similiter dolor est virtuosus quoniam fit ad deplangendum culpam. Unde richardus. Quanto quis vehementer metuit penam quam meruit. tanto acerbior plangit culpam quam fecit.

Explicit liber primus.

Incipit secundus. Prosa prima.

Est hec paulisper. Hic est secundus liber boetii de solatione phie q̄ p̄tinuat ad libz p̄cedentem in hunc modū. Postq̄ phia in p̄mo libro inuestigauit cās radicales infirmitatis. In hoc sc̄do p̄cedit ad eius curatōz. p̄mo adhibendo sibi remedia leuia. sc̄do remedia validiora in libris p̄sequētibz. Hunc em̄ modum medicādi phia p̄misit boetio. Et diuidit iste liber in. xvj. p̄tes. qz sunt octo p̄se octo metra bui? secundi. q̄ p̄tes patebunt. qd̄ aut̄ in q̄libet p̄te agat̄ similē videbit̄. Prima p̄sa diuidit̄. p̄mo ostendit̄ boeti? qd̄ phia egerit post p̄dicta z resumit vnam cām doloris boetii. sc̄do phia ponit quendam ef-

fectū fortune. tercio excusat se de q̄dam. q̄rto tangit oportunitatē medēdi boetium. q̄nto p̄cedit ad leuia medicamenta eius. sc̄da ibi. Intellego. tercia ibi. Sz vt arbitroz. q̄rta ibi. Sz tps̄ est. q̄ntus ibi. Quid est igit̄ o bō. Primo dicit. Post h̄ q̄ dicta sunt phia obtinuit. i. tacuit. paulisp̄. i. modicū. atqz p̄ et. vbi. i. postqz. collegit. i. intellexit. meam attentōz. i. diligentiam. modesta taciturnitate. i. t̄pato silentio. exorsa est. i. in cepit loq̄. sic. i. totalit̄. si. p̄ qz. ego cognoui cās. i. rōnes radicales. qz p̄ et. habitum. i. dispositōz. tue egritudinis. i. infirmitatis. tu boeti tabescis. i. tristis. affectu. qz p̄ et. desiderio p̄oris fortune q̄ fuit tibi p̄sp̄ra. ea fortuna mutata. i. variata apud te. p̄uertit. i. mutauit. statum. i. dispositōz tui animi. i. tue mētis sicuti tu tibi fingi. Mōndū q̄ phia post p̄dicta obtinuit. vt boeti? magi? aio deliberato vba phie colligere possit. z tibi r̄ndere qz fm̄ sen̄. in p̄uerb̄is. Deliberare vtilia mora tutissima ē. Deliberādum ē diu q̄c̄d faciēdum est. semel discute qd̄ audias p̄ba qd̄ credas. Et iō phia obtinuit tanqz lassata ex q̄oibz p̄us moē. Tū sen̄. in li. de v̄tutibz card̄i. nō sp̄ in actus s̄ in c̄dum aio tuo req̄em dato z req̄es illa plena sit sapia. Nota de hoc qd̄ dicit modesta taciturnitate. duplex est taciturnitas. q̄dam moderata. alia sup̄flua. Moderata taciturnitas est qn̄ tacet qn̄ tacendū est. de q̄ loq̄t̄ sen̄. i. p̄uerb̄. dicēs. Tene sp̄ voel z silentiū t̄pamētū. tū i h̄ libet̄? in c̄be vt libet̄? audias q̄ loq̄ris. q̄ em̄ nescit tacere. nescit loq̄. Sup̄flua taciturnitas est qn̄ tacet cum loq̄ndum est. d̄ q̄ dicit poeta. Naz nimis tacuisse nocet. Nota q̄ boeti? in statu miserie non erat magnanimus. qz habuit animum p̄uersum fortuna. Magnanimus em̄ est. q̄ s̄ difformes insultus fortune vnanimi mentis p̄stantia militat. fm̄ albertum sup̄. j. li. ethi. z sen̄. in eplā ad lucillū dicit. Primum argumētum p̄posite mentis existimo posse p̄sistere z secum morari. Nota q̄ phia dicit fortunam esse mutatam circa boetium sicut ipse fingit. hoc dicit p̄ tanto. qz fm̄ rei veritatem fortuna non erat circa ipm̄ mutata sicut phia infra p̄babit.

Intellego multiformes. Hic phia ponit quendam effectum fortune dicens. ego intellego. i. cognosco. multiformes fucos. i. deceptiones. illius p̄digij. i. fortune. z eousqz. i. tandiu. i. ipsa fortuna exercet blandissimam familiaritatem cum his quos nitit̄. i. laborat. eludere. i. decipere. dum. i. donec. p̄fundat. i. p̄trabat. intollerabili dolore eos quos fortuna in sperata. i. sine spe. reliquit. i. dimiserit. cui? .s. fortune. si tu boeci reminiscere. i. recordaris. naturam ac p̄ etiam. meritum. i. dignitatem. nec etiam cognosces te boetium in ea fortuna habuisse aliquid pulcrum nec amisisse. z p̄ sequens de amissione eius nihil est tolerandum. Nota q̄ p̄digium est miraculum p̄ter solitum cursum nature. pueniens. z dicit̄ p̄digium qm̄ porro. p̄ducens homines in admiratōz. Vel fm̄ bug. p̄digium est monstrum ad vastandum paratum dictum a p̄digo. gis. qd̄ est vasto. stas. Fortuna aut̄ p̄t̄ dici p̄digium. p̄mo qz ducit homines in admiratōem. eo q̄ bonis mala z malis bona tribuit. Vel dicit̄ p̄digium secundo modo. qz vastat animum hominis. p̄sp̄ra em̄ fortuna vastat animum hominis p̄ nimiam sollicitudinem. aduersa p̄ nimiam desolatōem. Nota fucus in vna significatōe d̄ color sup̄raposit̄ nali colorz. z ponit̄ p̄ deceptione. qz talis color recipit visum cū facit mulierem deformem ap̄ parare pulcrum. Nota q̄ fortuna sua familiaritate decipit hominē z p̄fundit. qz dicit̄ seneca in li. de solatōe. filij elye. Memine aduersa fortuna p̄minuit nisi quem secunda decepit. Et dicit̄ in p̄uerb̄is. Fortuna quem nimium fouet hunc stultum facit. Fortuna uulli semel obesse contenta est. Fortuna vitrea est. dum splendet frangit. Et seneca. in. eplā dicit̄. Meminem eo fortuna p̄uertit vt non tantū illi minare quātum p̄miserat. noli huius tranquillitati confidere. memento qz mare p̄uertitur z eodē die vbi luserunt nauigia abor- bentur.

Sz vt arbitroz haud. Hic phia excusat se de q̄dam dicēs. Sz vt ego phia arbitroz. i. op̄moz. haud multū. i. n̄ multū. laboraueri reuocare. i. reducere. tibi h̄ sup̄ p̄dicta de moribz fortune in mēoziaz. em̄ p̄ qz. tu solebas. i. p̄sue? fuisti. p̄ntē. i. astatē fortunā. qz. i. etiā. blādientē incessere. i. arguere virilibz. i. asp̄is v̄bis. qz. p̄ z insecta bare p̄sequaris. eam fortunā. de n̄fo aditu. i. n̄ra informatōe. plat̄. i. p̄nuiciat̄ sentēt̄is. vez. p̄ s̄ois subita. i. festina mutatio. nō p̄tingit. i. a dueit. sine q̄dā p̄flictu. i. turbatōe aioz. sic. i. talit̄. factū est. i. de te. vt tu discesseris paulisp̄. i. modicū. a tua tranquillitate. i. a tua mētis q̄ete. Mō q̄ sapiētis z magnanimi est s̄ fortunā p̄stā ter militare z nō pusillo aio secumbere. Tū seneca in li. de demētia dicit̄. Magnos viros q̄ maligna fortuna succ̄ ubere nesciūt. z aduersas res sue d̄tutes exp̄imētā faciūt. Nam fm̄ aref. j. ethi. Sapiens sc̄t b̄n ferre fortunā. qz h̄z se sine vitupio. sic tetragonū. Corp̄? tetragonū q̄cūqz p̄ncip̄ firmiū stat. sicut anim? sapientis p̄stans p̄manet q̄cūqz fortuna imminente. Nota q̄ des animi sit p̄ sedationem passionum que causatur ex

Incipit prosa prima secundi libri

Est hec paulisper obtinuit. atqz vbi attentōz meā modesta taciturnitate collegit. sic exorsa ē. p̄. Si penitus egritudinis tue cās habitūqz cognoui. fortune p̄oris affectu te s̄derioqz tabescis. ea tm̄ animi tui statum sicuti tibi fingi mutata p̄uertit. Intellego multiformes illi? p̄digij fucos. z eousqz cum his q̄s eludere nitit̄ blandissimā familiaritatem exercet. Dū intollerabili dolore p̄fundat eos q̄s insp̄ata reliquit. Cui? si naturā mores ac meritū remiscere. nec habuisse te in ea pulcrū aliq̄d. nec amisisse cognosces Sz vt arbitroz haud multū tibi hec i mēo riā reuocare laboraueri. Solebas em̄ p̄ntē q̄ blādientē virilibz incessere v̄bis. eāqz de n̄fo a ditu platis insecta bare s̄erēt̄is. Clez omnis subita mutatio rez nō sine q̄daz q̄i p̄flictu p̄tingit animoz. Sic factū est vt tu qz paulisper a tua trāquillitate discesser̄.

moderata
in moderata

Amidē

Liber secundus.

ordinatione rōnis. cum deliberatione. s. subite mutationis pueniunt deliberationem rōnis. ideo mutant et tunc
 banciam. pp̄ qd̄ dicit pb̄ia. Omnis subita mutatio rer̄ nō ptingit sine pf̄ictu animoz.
 Sz̄ t̄pus est haurire te aliqd̄. Hic pb̄ia tangit oportunitatē medendi ip̄m boetiū dicens. Sz̄ t̄pus est. i. in
 stat te boetiū haurire. i. recipere. ac p̄ etiam. degustare aliqd̄ molle. i. facile. atz̄ p̄ et. iocundum. i. delectabile. qd̄
 sup̄. leue vel delectabile. trāsmissum ad interiora. s. tui animi. fecerit viam validioribus haustibz̄. i. fortioribz̄
 remedijs. igit̄ p̄ ḡ. suadela. i. p̄suasio. rethorice dulcedinis. i. rethorice ornat̄. affit. i. p̄ns sit. q̄ rethorice. p̄ce-
 dit t̄m. i. solūmodo. tūc recto calle. i. recta via. atz̄ nō
 desierit. i. derelinq̄t. n̄sa instituta. i. documēta. Cūqz̄
 bac. f. rethorica. musica. i. ars metrica. v̄nacula. i. fa-
 mula. n̄silaris. i. n̄se tom̄. f. affit et succinat. i. decan-
 tet. n̄c. i. aliqñ. leuiorez̄ modos. i. faciliores vsus. et
 n̄c. i. aliqñ. grauiorez̄. i. difficiliorez̄. Hō q̄ pb̄ia in-
 uitat duas scias ad curatōz̄ boetiū. f. rethorice et mu-
 sicam. Rethoricā inuitat̄ rōne. ple in q̄ v̄t̄ rō. bus
 p̄suasiuis rethorice coloribz̄ adornatis. Musica
 inuitat̄ pp̄ metz̄. nam sicut in musica vt̄mur arsi et
 t̄basi. i. p̄cordi eleuatione et depressiōe vocis. sic simili-
 i metro vt̄mur eleuatiōe. qñ p̄ducte sillabe eleuant̄ et
 vt̄mur depressiōe. qñ breues sillabe depressunt̄ qdam
 p̄cordia p̄portionali. Nota dicit tull̄ in p̄bemio
 rethorice sue q̄ eloq̄ntia sine sapia pierūqz̄ obesse p̄t
 n̄c q̄ at̄ p̄desse. cū igit̄ rethorica sit scia eloq̄udi orna-
 te. ipsa nō p̄desse sine sapia. iō dicit pb̄ia q̄ rethorica
 tūc p̄cedit recto calle qñ non desierit n̄sa instituta q̄
 sunt instituta et documenta sapie.

Sz̄ t̄pus ē haurire te aliqd̄ ac degustare
 molle. atz̄ iocundum. qd̄ ad interiora trans-
 missum validioribus haustibus viam fecerit.
 Affit igit̄ rethorice suadela dulcedinis. q̄
 tūc t̄m calle recto p̄cedit cū n̄sa instituta n̄
 desierit. Cūqz̄ hac musica laris n̄s̄ v̄nacula
 n̄c leuiorez̄. n̄c grauiorez̄ modos succinat.
 Quid est igit̄ o hō qd̄ te i mesticia luctūqz̄
 deicit. Nouū credo aliqd̄ inuitatūqz̄ vidi-
 sti. Tu si fortunā putas erga te eē mutata:
 erras. Hūj sp̄ ei? mores s̄t. ista natura. Ser-
 uauit circa te p̄riā poti? in ip̄a sui mutabi-
 litate p̄stantiam. Talis erat cū blādiebat̄
 cū tibi false illecebris felicitatis alluderet.
 Dep̄hendisti ceti numis̄ abiguos vult? Que
 sese adhuc v̄elat alijs rota tibi. p̄sus ino-
 tuit. Si p̄bas vt̄e moubo ne q̄rar. Si p̄
 fidia phorese. sp̄ne atz̄ abijce p̄niciosa lu-
 detē. Hā q̄ nūc meroz̄ tibi cā tāti ē. hec ea-
 de trāqlitat̄ eē debuisset Reliq̄t ei te. quā
 nō relicturā nemo vnq̄ poterit eē securus.

Quid est igit̄ o hō. Hic pb̄ia adhibet boetiū leuia
 medicamēta. Ubi nota q̄ leuia medicamēta siue re-
 media dicunt̄ rōnes sumpt̄e s̄m cōem vsūm hoīm.
 p̄suadētes nō esse dolendum de aduersitate fortune.
 Remedia aut̄ alidiora sunt rōes q̄ sunt p̄ cōem opi-
 nionē hoīm. oñdentes qd̄ sit summus bonum et in q̄
 p̄sistat. et quō ad ip̄m pueniat̄. et q̄ mali sunt in po-
 tētes et boni potētes et similia. Primo ḡ oñdit pb̄ia
 nō esse dolendum de fortuna qz̄ v̄uat. p̄riam nām cir-
 ca ip̄m. et hoc oñdit qñqz̄ rōnibz̄ p̄suasiuis. Scōam
 ponit ibi. Si p̄bas. Lerciam ibi. An v̄o. Quartam
 ibi. Oz̄ si nec. Quintam ibi. Postremo eq̄ z̄c. Prīma rō talis est. Nullus in mesticiaz̄ et luctum deicit nisi p̄
 p̄ter aliqd̄ nouum vel inuitatū p̄tingēs circa ip̄m. s̄ mutatio fortune nō est aliqd̄ nouū vel inuitatū. ḡ ei? mu-
 tatio nullū dz̄ deijce in voloz̄. Dicit ḡ in l̄sa. igit̄ o hō. i. tu boeti qd̄ est illud qd̄ deicit. i. p̄st̄sup. te in me-
 sticiam. qz̄ p̄ et luctū. ego p̄ria credo q̄ tu boeti vidiſti aliqd̄ nouū. qz̄ p̄ et inuitatū. i. incōsuetū sup̄. p̄tingere
 circa te. tu boeti putas. i. estimas. ip̄az̄ fortunā eē mutata. i. p̄ersam a sua n̄sa. erga. i. circa te. erras. i. false esti-
 mas. qz̄ hi sp̄ sunt eius mores ista ē n̄sa ei? q̄ nūc sit aduersa nūc p̄spa. ip̄a fortuna v̄auit circa te poti? p̄riā
 p̄stantiam in ip̄a sui mutabilitate. qz̄ mutatio fortune ē sua p̄stantia. talis em̄ erat. f. mutabilis. cū tibi blādiebat̄
 .i. adulabat̄. cū tibi alluderet illecebris. i. delectatōnibz̄. false felicitat̄. i. p̄sp̄itatis. tu dep̄hendisti. i. cognouisti.
 ambiguos vult? .i. et ubias facies. ceti numis̄. i. cecce deo fortune. q̄. f. fortuna adhuc v̄elat. i. occultat. sese. i. se
 ip̄am. alijs sup̄. hōibz̄. tñ applaudēdo eis. p̄sp̄itate ip̄a tibi tota innotuit. i. manifesta est. p̄sus. i. oino. f. p̄sp̄i-
 tate et aduersitate. Hō q̄ illecebris. bze. ē delectatio carnalillicita hoīm alliciens. l̄z̄ inueniat̄ p̄ q̄cunqz̄ alia
 delectatōe. Hō sicut bestia v̄lacula v̄ piscis delectatōis spe deip̄it. sic hō delectatōe p̄sp̄itat̄ fortunē fal-
 lacī irretit. An̄ s̄n̄. viij. epla. Clamo vitate q̄cūqz̄ casus tribuit ad omne fortuitū bonū suspiciosi pauidiqz̄
 subsistite. Hāz̄ fera et piscis spe aliq̄ oblectate deip̄it. Hō delectatōes fortune sunt false. Hāz̄ s̄m bea. aug.
 Prospera bu? mudi asp̄itatem h̄nt verā. iocūditate falsam. certū voloz̄. incertā voluptatē. Hō pb̄ia appel-
 lat fortunā cecū nūmen. Hūgū. dicit q̄ nūmē est vt̄ dei vel ip̄e de? vel dei pt̄as vel maiestas. Hic aut̄ acci-
 piē p̄ dea. qz̄ antiq̄ fortunā colebat̄ p̄ dea. Nota q̄ fortunā dicit eē cecā. dicit tull̄ in li. de amicitia. Fortu-
 na vt̄ medic̄ ignar? multos excecauerit. nō q̄ ip̄aceca sit. s̄ eos cecos plerūqz̄ efficit q̄s p̄plexa est. Nota q̄
 fortuna antiq̄? dep̄ingebat̄ duplici fronte. calua et capillata. p̄ caluam designatō aduersitatē. p̄ capillataz̄ p̄-
 sp̄itatem. ḡ dicit pb̄ia. dep̄hendisti ambiguos vultus fortune.

Ibi. Oz̄ si nec. Quintam ibi. Postremo eq̄ z̄c. Prīma rō talis est. Nullus in mesticiaz̄ et luctum deicit nisi p̄
 p̄ter aliqd̄ nouum vel inuitatū p̄tingēs circa ip̄m. s̄ mutatio fortune nō est aliqd̄ nouū vel inuitatū. ḡ ei? mu-
 tatio nullū dz̄ deijce in voloz̄. Dicit ḡ in l̄sa. igit̄ o hō. i. tu boeti qd̄ est illud qd̄ deicit. i. p̄st̄sup. te in me-
 sticiam. qz̄ p̄ et luctū. ego p̄ria credo q̄ tu boeti vidiſti aliqd̄ nouū. qz̄ p̄ et inuitatū. i. incōsuetū sup̄. p̄tingere
 circa te. tu boeti putas. i. estimas. ip̄az̄ fortunā eē mutata. i. p̄ersam a sua n̄sa. erga. i. circa te. erras. i. false esti-
 mas. qz̄ hi sp̄ sunt eius mores ista ē n̄sa ei? q̄ nūc sit aduersa nūc p̄spa. ip̄a fortuna v̄auit circa te poti? p̄riā
 p̄stantiam in ip̄a sui mutabilitate. qz̄ mutatio fortune ē sua p̄stantia. talis em̄ erat. f. mutabilis. cū tibi blādiebat̄
 .i. adulabat̄. cū tibi alluderet illecebris. i. delectatōnibz̄. false felicitat̄. i. p̄sp̄itatis. tu dep̄hendisti. i. cognouisti.
 ambiguos vult? .i. et ubias facies. ceti numis̄. i. cecce deo fortune. q̄. f. fortuna adhuc v̄elat. i. occultat. sese. i. se
 ip̄am. alijs sup̄. hōibz̄. tñ applaudēdo eis. p̄sp̄itate ip̄a tibi tota innotuit. i. manifesta est. p̄sus. i. oino. f. p̄sp̄i-
 tate et aduersitate. Hō q̄ illecebris. bze. ē delectatio carnalillicita hoīm alliciens. l̄z̄ inueniat̄ p̄ q̄cunqz̄ alia
 delectatōe. Hō sicut bestia v̄lacula v̄ piscis delectatōis spe deip̄it. sic hō delectatōe p̄sp̄itat̄ fortunē fal-
 lacī irretit. An̄ s̄n̄. viij. epla. Clamo vitate q̄cūqz̄ casus tribuit ad omne fortuitū bonū suspiciosi pauidiqz̄
 subsistite. Hāz̄ fera et piscis spe aliq̄ oblectate deip̄it. Hō delectatōes fortune sunt false. Hāz̄ s̄m bea. aug.
 Prospera bu? mudi asp̄itatem h̄nt verā. iocūditate falsam. certū voloz̄. incertā voluptatē. Hō pb̄ia appel-
 lat fortunā cecū nūmen. Hūgū. dicit q̄ nūmē est vt̄ dei vel ip̄e de? vel dei pt̄as vel maiestas. Hic aut̄ acci-
 piē p̄ dea. qz̄ antiq̄ fortunā colebat̄ p̄ dea. Nota q̄ fortunā dicit eē cecā. dicit tull̄ in li. de amicitia. Fortu-
 na vt̄ medic̄ ignar? multos excecauerit. nō q̄ ip̄aceca sit. s̄ eos cecos plerūqz̄ efficit q̄s p̄plexa est. Nota q̄
 fortuna antiq̄? dep̄ingebat̄ duplici fronte. calua et capillata. p̄ caluam designatō aduersitatē. p̄ capillataz̄ p̄-
 sp̄itatem. ḡ dicit pb̄ia. dep̄hendisti ambiguos vultus fortune.
 Si p̄bas vt̄ere moubo. Hic ponit scōaz̄ rōem q̄ talis ē. de illi? amissione nō est dolendum qd̄ est p̄niciosum.
 et q̄ bito hō nūmē ē secur? fortuna ē b̄mōi vt̄ tāgit in l̄sa. ḡ z̄c. Dicit ḡ. Si p̄bas. i. approbas fortunā. vt̄ere mo-
 ribz̄ ei? .ne q̄raris. i. p̄q̄raris. si phoreseis. i. p̄rimēseis. p̄fidiam ei? sp̄ne atz̄ abijce fortunā ludētem. i. ludendo
 inserētem. tibi p̄niciosa. i. damnosa. Nam fortuna q̄ nūc est tibi cā tantū merozis p̄ sui absentiam. s̄ debuit eē
 tibi cā trāqlitat̄. i. securitatis p̄ sui p̄ntiam s̄ nō fuit. em̄. p̄ qz̄ fortuna reliq̄t te. quā nō relicturā nemo vnq̄
 poterit esse secur? Nota circa h̄ q̄ dicit p̄niciosa ludētem dicit s̄n̄. Ludit fortuna cū suis moribz̄ et q̄ dedit
 aufert. et q̄ abstulit reddidit. nec vnq̄ tuti? est illam exp̄iri q̄ cū locum iniurie nō h̄z. Nota q̄ securitas marie
 hoīm delectat̄ pp̄ qd̄ est appetenda. An̄ s̄n̄. vi. epla. Nec me res vlla delectabit l̄z̄ sit erimia et salutaris q̄z̄
 q̄ mihi vni secur? sum. Hō q̄ p̄sp̄itas fortune nō reddidit hoīm secur? qz̄ dicit s̄n̄. Munera fortune ami-
 ca putatis insidie sunt. q̄sqz̄ v̄im tutā vitā agere volet. p̄ plurimū p̄t fortunē et b̄n̄ficia deuiter. in q̄bz̄ misferri-
 mi fallunt. Hic putam? honozes in p̄cipitia cursus iste deducit. Nota s̄n̄. in de remedijs fortuito p̄. Erone-
 rauit te fortuna si intelligis et tutiore loco posuit damnū putas remediū est clamās q̄ opibz̄ expoliat? es tuo
 vicio ista tibi iactura tam grauis est n̄ tam moleste ferres si tanq̄ pd̄itur? habuisses.

1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200

John
 Capillan

An ho tu p̄ciosam estimas. Dic p̄bia ponit terciar̄ rōem q̄ talis est. Istud non est putēdum p̄ciosum ⁊ char̄ qd̄ nō est māsur̄. ⁊ suo recessu est afflictuꝝ. s̄ fortuna est b̄mōi. q̄ non est reputanda p̄ciosā ⁊ charā. ⁊ p̄ p̄ns nō volēdum de ei⁹ amissione. nec gaudendū de eius possessione. An̄ dicit in lra. v̄o p̄ s̄ an tu estimas felicitatem abitura. i. recessurā. sup. esse p̄ciosam. ⁊ fortuna p̄ns est charā tibi nec est fida manēdi. ⁊ cū discesserit est allatura. i. adductura merorem. q. d. nō d̄z estimari p̄ciosā. Nota q̄ appellat fortunam felicitatē. q̄ s̄m aref. Fortuna vel est felicitas vel est. prima felicitati. An̄ in li. de bo. for. dicit aref. q̄ nō p̄tingit eē felice sine reb⁹ exteriorib⁹ q̄ fortuna est d̄nā ⁊ hoc est intelligendū de felicitate pollicita ⁊ nō speculativa q̄ p̄ sit in actu sapie. Nota fortuna discedēs inducit merorem. q̄ dicit sen. in li. de tranquillitate animi. Letiores reliq̄ q̄s fortuna nūq̄ respexit q̄s q̄s deseruit. Et boet⁹ postea dicit. q̄ infelicissimū gen⁹ infortunij est felicem fuisse.

Q̄ si nec ex arbitrio retineri. Dic ponit q̄rtam rōnē q̄ talis est. Illud qd̄ est indicij future miserie nec est char̄ nec p̄ciosum nec p̄ p̄ns de ip̄o volēdum. fortuna ē b̄mōi sicut tangit in lra. An̄ dicit q̄ fortuna si nec p̄t retineri. i. b̄i. ex arbitrio. i. s̄m volūtate. ⁊ ip̄a fugiēs. i. recedēs. facit calamitosos. i. miseros. qd̄ aliud est. supra. fortuna fugax q̄ q̄ddaz indicij. i. signij future calamitatis. i. miserie. em̄ p̄ q̄. neq̄ sufficit intueri. i. inspicere. illud q̄ sitū est. i. positū. an̄ oculos. i. q̄ est p̄ns. v̄ez p̄ s̄. prudentia. i. b̄o prudēs. metū. i. mensurat. exit⁹. i. finis rez. q̄ p̄. ⁊ eadem mutabilitas. i. instabilitas. in alitro. i. i aduersitate ⁊ p̄p̄ritate. nec facit minas. i. insidias. fortune eē formidādas. i. timēdas. nec facit blandicias eē exoptādas. i. desiderādas. Nota calamitas est miseria cū aliq̄s nihil b̄z nec in re nec in spe. ⁊ est dicta a calomo q̄ est vacu⁹ ⁊ inanis. Nō q̄ nō sufficit intueri solū p̄ntia sed etiā futura. q̄ l̄z q̄nq̄ p̄ma salua fiant iudicia. vltima tū alteri⁹ saporis in q̄namēta p̄manebunt. h̄ in fine de disciplina scolariū. Et tull⁹. ij. reb̄o. dicit. Erant q̄ in p̄spis omnes impet⁹ fortune putāt effugisse sapient. cogitat in t̄pib⁹. p̄spis cās aduersas refoz midat. ⁊ Seneca in de q̄tuor virtutib⁹ cardinalib⁹ dicit. Si prudēs es anim⁹ tu⁹ trib⁹ t̄pib⁹ dispenset. p̄ntia ordina. futura. p̄uide. ⁊ p̄terita recordare. Nam qui nihil de p̄terito cogitat. p̄dit vitam. Qui nihil de futuro p̄meditat⁹ p̄ omnia incautus incedit. pone an̄ aim tuum mala futura ⁊ bona vt ista possit sustinere ⁊ illa moderari. ⁊ Samfredus in poetria. Exempla syrenes habet doceris in illis. Sub meliori statu sp̄ peiora caueto. Nulla fides rez sequit post mella venenum. Et claudius in nox atra diem nebulęq̄ serenum.

Postremo equo animo. Dic ponit q̄ntam rōem q̄ talis est. Quicunq̄ alteri⁹ iugo se submittit. oportet q̄ mores eius patient sustineat. s̄ homo affectione t̄pialium submittit se iugo fortune. q̄ oꝝ q̄ mores fortune patient toleret. An̄ sicut iniuste agit q̄ vult imponere legē d̄nē sue ita volēs imponere legē fortune agit iniuste. hanc rōem p̄tendit in lra. Secōdo declarat dictū suum p̄ q̄dam similia ibi. Si ventis. Primo dicit. Postremo. i. vltimo dicit q̄ oꝝ vt tolerēs. i. patiaris. eē animo. i. p̄stanti animo. q̄ q̄d gerit. i. fit. intra aream fortune. i. intra mūdum. cū semel sub miseris. i. subiugaueris. colla. s̄. tua iugo fortune p̄p̄tēdo t̄palia tanq̄ p̄ma tuoz meritoꝝ. q̄ p̄ s̄. si velis scribere. i. scribendo imponere. legē manēdi ⁊ abeūdi ei. quam tu tibi d̄nāz sponte elegisti. nōne fueris iniuriosus ⁊ impatia. i. p̄ tuam impatiaz. exacerabis. i. argues. fortem. i. fortunam. quaz nō possis p̄mutare. Nō q̄ p̄bia mūdū appellat aream fortune. q̄ sicut in area triturlando torq̄nt manipuli. sic fortuna in mūdū torquet boies. nūc p̄p̄itate. nūc aduersitate rotādo. Mōndū circa h̄ q̄ dicit nōne iniuriosus fueris q̄ iusticia est libertas animi. tribuēs vniūciq̄ qd̄ suū est s̄m suam dignitatē deo amorē ⁊ obediētā. maiorē reuerētiaz. pari p̄cordiam. ⁊ minorē disciplinam. Si q̄ famulus velit imponere legē d̄nē sue cui tenet exhibere reuerētā. oparet⁹ iusticiā. Nō q̄cūq̄ affic̄ bonis exteriorib⁹ ⁊ mutat s̄m mutatoꝝ eoz d̄z eē subiect⁹ fortune ⁊ colla sua iugo ei⁹ submittere. q̄ fortuna est d̄nā bonoz exterior̄. talis autē fuit boet⁹. q̄ iniuria bat fortune. volens sibi imponere legem manēdi ⁊ recedendi.

Si ventis vela p̄mitteres. Dic p̄bat dictū suum p̄ q̄dam similia. s̄ q̄ fortuna nō sit in p̄tate boies. dicit. Si p̄mitteres vela sup. nauis vētis. tu p̄moueris. i. duceris. nō q̄ volūtas tua peteret. i. desideraret. s̄ q̄ flat⁹ vēti te impelleret. Si crederes. i. p̄mitteres. semina aruis. i. agr̄. tu p̄sares. i. iudicares. annos feraces. i. fertiles. q̄ p̄. ⁊ steriles in se ita q̄ nō b̄ies illos annos in p̄tate tua. a sili tu dedisti te regēdum fortune. oꝝ q̄ obtpes. i. obedias. morib⁹ d̄nē. v̄o p̄ s̄. tu conaris. i. laboras. retinere impetū. i. cursum. volentis rote. i. mobilis fortune ⁊ frustra laboras. Stolidissime. i. stultissime. oim mortaliū. nescis tu q̄ si fors. i. fortuna. icipit manē. i. stabilis eē. qd̄ tūc desistit. i. desinit eē fors. Sicut cū nō simul stāt q̄ aliq̄s sit b̄o ⁊ nō sit rōnalis. sic nō stant simul q̄ sit fortuna ⁊ nō sit mutabilis. Nota q̄ sicut p̄mittēs velum vēto ampli⁹ nō est in p̄tate sua duci q̄ vult. s̄ s̄m impetum venti ducit. ⁊ sicut p̄mittēs semina agro nō est in p̄tate ei⁹ q̄ pueniant anni fertiles vel steriles. sicut similia q̄ p̄mittit se fortune nō est in p̄tate sua vt habeat fortunam p̄speram vel aduersam. Nō circa hoc q̄ dicit volentis rote q̄ antiq̄tus fortuna depingebat cum rota bac rōe. Nam in rote sunt quatuor diuersitates. Una pars est summa. Alia infima. Tercia qua de summo descenditur ad imum. Quarta

ra forme d̄nē p̄p̄tēdo
nauis

q̄ de imo ascendit ad summū. Similiter in hominibus inveniunt̄ q̄tuor varietates. q̄dam em̄ sunt in summa p̄sp̄itate. tales sunt elevati in rota fortune. Alij sunt in summa aduersitate tales iacent̄ delecti sub rota. Et cū declinant de p̄sp̄itate in aduersitatem tales descendunt de summitate rote. Quartū p̄cedit de aduersitate in p̄sp̄itatem tales ascendunt rotam fortune. vñ eleuat̄ in rota fortune dicit: Glorior̄ elatus. descendēs dicit: Descendo mortificat̄. delectus dicit: Infim⁹ are rotor̄. ascendens dicit: Let⁹ ad alta vebor̄. Nota q̄ natura nō affuecit in diuin. nam si lapis millefies p̄iciat̄ sursum nō affuecit ascendere sursum cū natura eius sit descendere. Sicut ḡ esset stolidissim⁹ q̄ laboraret ali- cui auferre sui naturam. sic stolidus est q̄ laborat for- tune auferre mutabilitates q̄ est eius natura. ḡ dicit p̄bia. at om̄ stolidissime.

Adetrum primū secūdi libri.

Ec cū sup̄ba vterit vices dextera.

Et estuantis moze fert̄ euripi.

Dudū tremētōs seuā p̄terit reges.

Dumilem̄q̄ victi subleuat fallax vultum.

Non illa miseros audit. haud curat fletus

Ultrōq̄ gemit⁹. dura quos fecit ridet

Sic illa ludit. sic suas p̄bat vires

Adagnūq̄ suis. monstrat ostentum

Siq̄s visat̄. vna strat⁹ ac felix hora.

Prosa secunda secūdi libri.

Ellem aut̄ pauca tecū fortune ip̄i

v̄b̄ agitare. Tu igr̄ an ius postulet

aniaduerte. Quid tu o hō reā me q̄-

tidianis agis q̄rel. Quaz̄ tibi feci⁹ iniuriā.

Que tibi tua dext̄r⁹ bō. Quouis iudice de

opū dignitatūq̄ mecū possēdēte. Et

si cuiusq̄ mōrlū p̄riū qd̄ hoz̄ eē mōstra-

ueris. ego ea tua fuisse q̄ repetis sponte p̄ce-

dam. Cū te m̄ris vtero natura p̄durit. nu-

duz̄ reb̄ oib̄ inopēq̄ suscepi te meis opib̄

foui. q̄d te nūc ipatiente n̄ri facit. fauore

p̄na indulgēt⁹ educaui. Et oim̄ q̄ mei sunt

iuris affluētia 7 splēdore circūdedi. nūc

mibi retrahere manū libet. habes gr̄as ve-

lut vsus alienis. Non habes ius q̄rel. tan-

q̄ p̄rius tua p̄didit.

Adetrum primum secūdi libri.

Ec cū sup̄ba vterit vices dextera. Dic inci- pit p̄mū met̄z̄ hui⁹ secūdi qd̄ d̄i yponauti- cū ab inuētoze. qz̄ labor̄ nautaz̄ cantu h̄mōi metri subleuat̄. 7 d̄i met̄z̄ iambicum ā pede p̄domi nante. Est aut̄ iamb⁹ pes d̄ius trocheo cōstans ex p̄ma breui 7 vltima longa. 7 d̄i metrum trimetrum. licet em̄ hoc metrum habeat sex pedes tñ p̄putādo duos pedes p̄ metro erit metrum trimetrum. In ḡ metro p̄bia describit mozes fortune dicens. Cum ḡ .i. fortuna vterit vices. i. alternationes. p̄sp̄eritatis 7 aduersitatis sup̄ba dextera. 7 cum fert̄ moze euripi .i. maris. estuantis. i. inundantis. tūc fortuna seuā. i. crudelis. p̄terit. i. p̄culcat reges. dudum tremētōs .i. metuētōs. 7 ipsa fallax subleuat de aduersitate hu- milem vultum. victi. i. de p̄si. nec ipsa audit flet⁹ nec curat miseros. i. pauperes. 7 ipsa ex̄ns dura qz̄ nō re- ctif̄ ad voluntatē hoim̄. ridet. i. deridet vtero. i. spon- taneē. gemit⁹ sup̄ple miserōz̄ q̄s fecit. sic illa ludit sic p̄bat. i. exp̄it. suas vires. 7 ipsa monstrat suis magnū ostentū. i. miraculum. siq̄s visat̄ vna hora strat⁹. i. aduersitate de p̄ssus. ac felix. i. p̄sp̄itate eleuat⁹. q. d. fortunavidef̄ exhibere suis. i. boibus. q̄ bonis ei⁹ in- biant magnum miraculū. qñ aliq̄s subito videt̄ mu- tari de aduersitate in p̄sp̄eritatem 7 e cōuerso. Nō q̄ fortuna d̄i sup̄ba eo q̄ nullum veref̄. nec aduertit p̄bitatem nec maliciam alic⁹ 7 si vocat̄. moze sup̄po- rum obaudit. Nota q̄ curip⁹ ḡm aliq̄s est vne⁹ turbidus. 7 d̄i euripus q̄si eurus rapidus. 7 est eurus nomen venti. Scdm̄ alios aut̄ 7 forsā melius curi- pus est brachiū vel sin⁹ maris c⁹ decurius est incert⁹. 7 p̄t̄ incertitudinē sui cursus frequēter p̄dicant̄ ibi naues. 7 d̄i ab eu qd̄ est bonum. 7 ripa q̄si bona ripa

p̄ diuin. sicut ḡ cursus euripi estuantis est incert⁹. sic 7 mutabilitas fortune. Nota q̄ de opatōe fortune q̄- liter hos eleuat 7 hos de p̄mit loq̄t̄ alanus in antiaudianis dicens. Precipitem mouet illam rotam motus q̄ labor̄. Nulla q̄es claudit nec sistant̄ ocia motu. bos premit̄ bos eleuat. bos deicit. erigit illos. Logit 7 in- varios boies descendere casus. Et samariēn. ai. pau. hein. Quicqd̄ agas q̄cqd̄ dicas q̄cqd̄ p̄tariis. Non facis vt retrabas q̄ mea dextera trahit. Sic ḡ p̄matum venerandaq̄ scepra tenebo. Et p̄ velle meo mel tibi felq̄ dabo.

Prosa secunda secūdi libri.

Ellem aut̄ pauca. Dic incipit̄ p̄sa secūda hui⁹ secūdi in q̄ p̄bia p̄bat boetio nō esse p̄quendum de for- tuna. qz̄ nihil sibi abstulit. 7 introducit fortunam alloq̄ntem boetium. Et diuidit̄ qz̄ p̄mo p̄suadet hoc tio introductōz̄ fortune. Secūdo introducit eaz̄ ibi. qd̄ tu o homo. Pr̄mo p̄bia dicit. O boeti ego p̄bia vellem tecum pauca agitare. i. discutere. v̄bis ipsius fortune. tu v̄o aniaduerte an ius. i. iusticia postulet̄ ḡ.

Nota q̄ similitudo orionis q̄nq̄ generat fastidiū ideo q̄nq̄ ipaz̄ oportet̄ mutari. An tullio. iij. l. retho. dic. Sermonem in dicendo p̄mutat̄ oportet vt facile faciat̄ varias varietate vitē. ideo p̄bia hic variat̄ orōem p̄ in- troducōz̄ noue p̄sone vtendo p̄sopopēya. q̄ figura a tullio vocat̄ p̄formatio. Persuadet igr̄ p̄bia boetio in- troducōz̄ fortune dicit. Vellem aut̄ 7c.

Quid tu o homo. Dic p̄bia introducit fortunam alloq̄ntem boetiū q̄ oñdit̄ q̄rimoniaz̄ ip̄si esse iniustam. qz̄ nihil sibi abstulit. p̄mo ḡ fortuna oñdit̄ q̄ nihil boetio iniuste abstulit. sc̄do q̄ndam r̄nsicnem boeti⁹ exclu- dit ibi. An tu mozes. p̄mo facit qd̄ dictum est. sc̄do r̄ndet tacite qd̄i ibi. An ego. Pr̄mo dicit fortuna ad boeti um. O tu homo qd̄ agis. i. veras vel facis me ream q̄tidianis. i. assiduis q̄relis. q. d. facere nō deberes. quam tibi fecim⁹ iniuriā. q. d. nullam. que tua bona tibi detrahim⁹. q. d. nulla. p̄tende mecū in iudicio de possēdēte opum 7 dignitatū coram q̄cumq̄ iudice. 7 sic mōstraueris aliqd̄ esse p̄riūm hoz̄ bonoz̄ cuiusq̄ mortalium. ego sponte p̄cedam tibi ea repetis fuisse tua. q̄ aut̄ nō sint tua nec alic⁹ bois p̄ria p̄bo tibi. qz̄ cū nā p̄durit te de vtero m̄ris ego suscepi te nudum 7 inopem. i. carentē oib⁹ reb⁹. 7 foui te meis opib⁹ 7 ego. p̄na. i. p̄mpta educaui. i. nutrim̄ te. indulgēt⁹. i. demēt⁹. fauore. i. gr̄a mea. qd̄ te nūc facit impatiētem n̄ri. i. p̄nos. qz̄ si boe- ti⁹ a p̄ncipio nō fuisset nutrit⁹ p̄sp̄itate fortune nō fuisset impatiēs de amissione ei⁹. Et subdit. Ego circūde- di te affluētia 7 splēdore oim̄ bonoz̄ q̄ sunt mei iuris. i. p̄tatis. nūc aut̄ liber. i. placet mibi retrahere manū. tu habes gr̄am. i. mibi referre gr̄as tanq̄ vsus alienis. nō habes ius q̄rel tanq̄ tua p̄didit.

Quid igitur ingemiscis querulando nulla tibi a nobis illata est violentia. opes honores etc. talium se mei iuris. i. patris. et famule mee. s. honores et patres. cogoscunt me dñaz. mecum veniunt. me abeunte discedunt. i. recedunt. audact affirmē si tua forent q̄ p̄greris amissa nullo mō ea pdidisses. Mō q̄ tota rō fortune in h̄ p̄sistit. nulli manet rōnabilis q̄rimonia de eo q̄ nihil alioz aufert. s. p̄ria. p̄ suo libito disposuit. s. fortuna nihil abstulit qd̄ erat boeti q̄ p̄ria disposuit. p̄ suo libito. s. etc. Nota de h̄ q̄ dicit q̄ tibi tua. Seneca dicit in de remedijs. Non est tuū qd̄ fortuna fecit eēt tuum. Alienuū est omne q̄cqd̄ optāto euānit. et nihil ip̄i p̄rium putari lz qd̄ eripi pōt. Nota qz hō. p̄ dicit nudus ex vtero m̄ris. p̄ hoc innuit magna eēt miseria. Si ei homo nudus nascit̄ et nullo indigeret min⁹ eēt miser. s. qz nud⁹ nascit̄ nihil possidēs et plurib⁹ indigēs. id̄ magis miser est. An̄ paup̄ benricus. Primit⁹ in mūto tecū tua q̄nta tulisti. Nudus cras p̄mo et postea nudus eris. Nota qz bona exteriora nō sunt. p̄ria hoīs. qz dicit sen. Nihil p̄rium dīcas qd̄ mutare pōt fortuna. reposit̄ qd̄ dedit tonā qd̄ dare potuit auferri potuit et qd̄ fortuna nō dedit non eripit.

An ego sola meū ius exercere. Dicendū tacite q̄ stioni. Diceret aliq̄s fortune. lz bona exteriora sint tua. tñ postq̄ ea homini tulisti nō deberes amplius auferre. Hinc qd̄ nō dicit fortuna dicens. qz hoc eēt p̄ius et dñaz suam. quaz nullus d̄z sibi auferre ino d̄z vti sicut et cetera res vtunt̄ sua natura. An̄ dicit. Nūqd̄ ego sola p̄hibeo exercere ius meum. cū oīa alia exercent nām suam. qd̄ dedit. qz lz. i. licitum est. celo. p̄ferre lucidos dies et eosdēq̄ p̄dere. i. abscondere tenebrosos noctib⁹. et lz anno redimere. i. ornare. vultū. i. su p̄ficiēz terre. nūc. i. aliq̄n̄ florib⁹ sicut in vere. nunc frugib⁹ sicut in estate. nūc p̄fundere eam nimbis. i. pluuijs et frigidib⁹ sicut in autūno et hyeme. Jus. i. natura est mari. nūc. i. aliq̄n̄. s. tpe sereno blandiri. i. blandū esse. egrē strato. i. pacificato. s. tpe tempestatis inhorrescere. i. horridum apparere. p̄cellis ac fluctibus. i. inundatōib⁹. nūqd̄ inexplētā. i. insatiabilis. cupiditas hoīm. alligabit nos ad p̄stantiā alienaz n̄ris morib⁹. q. d. nō em̄ h̄ est n̄ra vis. i. nālīs p̄ras. hūc ludum p̄tinuū. i. omni tpe vel p̄tinuē ludim⁹. rotam vsam⁹ volubili orbe. i. veloci circulatōe. et nos gaudem⁹ mutare infima. i. aduersa. summis. i. p̄sp̄eris. et summa infimis. i. p̄spa aduersis. Tu boeti ascēde rotam n̄raz (si placet) s. ea lege. i. p̄ditōe. vti ne putes tibi fieri iniuriā si p̄tingat te descendere. cū rō mei ludici. i. ludi iocosi h̄ p̄ficeret. Mō qz q̄libet res i sua nālī opatōe delectat̄. frustra q̄ laborat q̄ nāz rei auferre conat̄. cū nā nō assuescat in p̄rium. An̄ paup̄ benricus. Nōne sua lz quis sic vti arte. Qd̄ sibi fors dederit vti oīs hō Miles eq̄s. piscator aq̄s et cleric⁹ hymnis. Nauta fretis. pugiles Marte. poete metris. Rustic⁹ arua parat. numerat mercator avarus. Virgo legit flores stult⁹ amator amat. Semināt in spinis nature iura retractās. Mō qz dicit cupiditatē hoīm eēt inexplētā qz dicit Aref. ij. pol. Infinita est p̄cupia hoīm ad e⁹ repletōz multi viuūt. Et sen. xvj. epla. Mālia desideria finita s̄ ex falsa aut opinione nascēta vbi desinat̄ nō h̄nt. et lz. ij. epla. Oīa aliq̄s p̄tenere pōt oīa aut̄ h̄c nō pōt.

An tu mores ignorabas meos. Hic fortuna excludit q̄ndā. r̄nsionē boeti. Possēt em̄ dicere boeti. o fortuna ego q̄st⁹ sum de tua mutabilitate qz ignoravi mores tuos. h̄c r̄nsionē excludit fortuna p̄ plura nō boetas quō cresus rex lidoz q̄ pus erat formidabilis cyro regi p̄faz. s. postea capt⁹ fuit a cyro et tradit⁹ ignibus ad cremādum. s. imbre misso celit⁹ fuit defensus et euasit. Nūqd̄ etiam p̄terit te quō paulus p̄sul romanus fudit p̄as lacrimas sup̄ calamitatib⁹. i. miserijs perfi regis quem captiuauerat. qd̄ em̄ aliud d̄stet clamor tragediaz. i. poematum rep̄bendētium vicia hominū. nisi me fortunam subuertentē felicia regna indiscreto ictu. i. incerto euentu. nōne ex̄ns adolescentulus didicisti iacere in limine. i. in domo iouis duo volia vini vnū bonum aliud malum. de q̄bus oportuit vnumquēq̄ intrantem gustare. qd̄ p̄greris si vberius de bonoz p̄te sumpsisti quid p̄greris si a te non tota discessi. qd̄ p̄greris si becipsa mei mutabilitas est tibi iusta cā sp̄andi meliora. i. p̄spera. tamen ne p̄ non contabescas. i. deficias animo. et tu locat⁹ intra p̄mune regnum omnib⁹. s. in mundum desideras viuere. p̄prio iure. quia hoc esse non potest vt erimaris a communi lege hominū.

Nota qz cum cresus rex lidoz esset pugnaturus contra regem perfarum ipse consuluit Appollinem de successu pugne qui respondit sibi huiusmodi versiculo. Cresus perdet alim transgressus plurima regna. Alim est fluuius quidam. quem versiculum cresus sic intellexit. qz Cresus transgressus alim perdet. id est. destruet plurima regna ipsius Cyri. sed appollo sic intellexit. Cresus transgressus alim perdet. id est a mitet plurima regna sua. et hoc contingit. nam ipse cū transgressus esset alim vicus est a cyro et in ignem posit⁹

Quid igitur ingemiscis nulla tibi a nobis illata est violentia. Opes, honores, cetera que talium mei sunt iuris. Dñaz famule cognoscunt. mecum veniunt. me abeunte discedunt. Audacter affirmē si tua forent que amissa p̄greris nullo modo pdidisses. An ego sola meū ius exercere p̄hibeo. Licet celo p̄ferre lucidos dies. eosdēq̄ tenebrosos noctibus p̄dere. Licet anno terre vultū nunc floribus redimere. Nūc nimbis frigidibus p̄fundere. Jus est mari nūc strato egrē blandiri. nūc p̄cellis ac fluctibus inhorrescere. Nos ad p̄stantiā n̄ris moribus alienā inexplētā hoīm cupiditas alligabit. Nec n̄ra vis ē. Nūc p̄tinuū ludum ludim⁹. Rotā volubili orbe vsam⁹ infima summis. summa infimis mutare gaudem⁹. Ascende si placet. s. ea lege nevti cū ludici mei rō poscet descendere iniuriam putes.

An tu mores ignorabas meos. Melicabas Cresus regem lidoz Cyro paulo. an̄ formidabile. mox te inde miserādū rogi flāmis traditū misso celitus imbre defensum. Nū te p̄terit. Paulum p̄si regis a se capti calamitatibus p̄as impendisse lacrimas. Quid tragediaz clamor aliud d̄stet. nisi indiscreto ictu fortunā felicia regna vtētē. Nōne adolescentulus ayon eyo eyot. i. duo volia vini altez q̄dem malum aliud aut̄ bonū in iouis limine iacere didicisti. Quid si vberius de bonoz p̄te sumpsisti. Quid si a te nō tota discessi. Quid si becipsa mei mutabilitas iusta tibi cā est sperādī meliora. tñ ne aio p̄tabescas et int̄ p̄mune oībo regnū locatus p̄prio iure viuere desideras.

stanta inūdatio pluuiæ facta fuit. q̄ extinctus fuit ignis ⁊ euasit. de quo cuz multum gloriaret: dixit filia sua nomine fama. O pater expecta vltimum diem añ quem non est gloriandum. Quadam v̄o nocte vidit Cresus in somno. q̄ esset sup altam arborē vbi iuppiter cum rigabat. ⁊ pbebus cum siccabat. q̄ somnū cum retulisset filie sue: rñdit filia. Tu eris captus a cyro ⁊ in cruce suspēsus. vbi iuppit. i. pluuiæ te rigabit. ⁊ pbebus. i. sol te siccabit. q̄ ad vltimū p̄tigit. ex q̄ p̄tendi mutabilitas fortune. Mōndum q̄ paulus p̄sul romanus missus fuit pugnare p̄ regem p̄lax: q̄ erat sup̄bissim⁹ hominū. cum aut̄ ip̄m deuicisset p̄siderans p̄spertatem p̄teritam ⁊ aduersitatē p̄ntem eius mor⁹ pietate ficut sup̄ ip̄m ⁊ dimisit eū. ex q̄ similis p̄pendit mutabilitas fortune. Nota q̄ tragedia est carmine rephensiuū vicioꝝ: incipiens a p̄spertate: desinēs in aduersitate. Et v̄ a tragos grece q̄d est hircus latine. ⁊ odos cantus. q̄ cant⁹ h̄mōi carminis hircō remunerabat. Inde dicunt tragedie poetæ: q̄ antiqua gesta ⁊ facinora sceleratoꝝ regum luctuoso carmine p̄lo spectante. i. respiciētē p̄cebant. sicut dicit Bfido. li. et̄bimo. Nota homer⁹ volens ostēdere mutabilitatem fortune describit in domo iouis iacere duo vola vini. vnū bonum: aliud malū. ⁊ omēs intrātes domū de vtroq̄ oporteb̄ at̄ gustare. s̄ q̄sdam plus de bono. q̄sdam v̄o plus de malo. Et hec descriptio publice depungebat athenis in templo iouis. vbi boetius studuit ex̄is adolefēs sicut ip̄e testat̄ in d̄ scho larii disciplina. Per domū aut̄ iouis homer⁹ significabat mūdum. p̄ duo vola p̄spertatem ⁊ aduersitatem. ⁊ omēs q̄ viuūt in mūdo de vtroq̄ gustant. q̄dam plus de p̄spertate: q̄dam plus de aduersitate.

Adetrum secundū libri secūdi.

**I quantas rapidis flatibus incitus
Pontus versat arenas:
Aut quot stelliferis edita noctibus
Celo sidera fulgent:
Tantas fundat opes nec retrahit manum
Pleno copia cornu.
Humanum miseris haud ideo genus
Cessat flere querelas.
Quis vota libens excipiat teus
Multi p̄digus auri:
Et claris auidos ornet honoribus:
Nil iam parta vident.
Sed quesita vorans seu rapacitas
Alios pandit hiatus.
Que iam p̄cipitem frena cupidinem.
Certo fine retentent.
Largis cum potius muneribus fluens
Sitis ardescit habendi.
Nunq̄ diues agit q̄ trepidus gemēs
Sese credit egentem.**

Nota dicit fortunam subuertētē felicia regna. dicit gamsfredus in poetria. Hoc vinum p̄scire potest q̄ nulla potestas. Esse morosa pot. q̄ res fortuna fecundas. Impat esse breues. si vis exempla priores. Respice fortunas. enarrat illa hoz. Florida p̄spertitas mios subuertit athenas. Ilion atrides: magne carthaginis arces. Scipio. s̄ multi romani sunt alia fati. T̄pa d̄sa breui breuis est distantia leti. Omnis ⁊ mēsti nor est vicina diei. Hec aliena docēt ⁊ te tua fata docebunt.

Adetrum secundū libri secūdi.

I quantas rapidis flatibus incitus. Istud est scdm̄ metꝝ hui⁹ secūdi. q̄d dicit̄ asdepadiū ab inuentoz. coziābicū a pede p̄dñante. q̄s sit pes coziāb⁹ hui⁹ bitū ē. Et p̄stat illud metꝝ ex p̄mo sp̄o deo ⁊ duob⁹ coziābis ⁊ pyrriceo v̄ iambo. q̄le metꝝ ē isti⁹ h̄ymni. Sanctoz merit⁹. Scdm̄ metꝝ v̄ fer regatū ab inuētoꝝ. p̄stans ex p̄mo spondeo. sec̄do dactilo. tercio sp̄o deo vel trocheo. In hoc q̄ metro fortuna p̄m̄is ⁊ flozibus odoriferis sacrificauit illud fortune. quod cornu dicit̄ fortuna quibusdam p̄pinare plenum. quibusdam vacuum. quibusdam semiplenum s̄m̄ diuersum statum p̄spertatis ⁊ aduersitatis hominū.

Nota q̄ fortuna inuehit̄ contra auariciāz hominū. quod tullius in libro tusculanaz questionum dicit auaricia studium pecunie habet. quam nemo sapiens concupiuit. ea enim quasi malis venenis imbuta cor. pus animumq̄ virilem offendit. ipsa enim insatiabilis manens neq̄ copia neq̄ inopia minuit. ⁊ in eodem hoc dicit. Quid est q̄ multi cupiditate pecunie ferunt. quoz ita p̄turbant̄ animi vt nō multum absint ab infania. Et dicit seneca. lxxvj. epla. Auaricia nullum habet magis maluz nisi q̄ ingrata est. ⁊ lxxij. epla. auaros comparat canibus: dicens. Vidisti aliquem canem missum a domino panis frustra aut carnis aperto ore caprantem. quicquid arripit protinus integrum deuorat ⁊ semper ad spem futuri inbiat. Idem evenit nobis quicquid nobis fortuna expectantibus porrigit. illud sine omni voluntate dimittimus ⁊ statim ad rapinam alterius erigimur. Nota qui credit se egētē. non est diues s̄ pauper. quia dicit seneca p̄ma epla. Non q̄ parz habet. sed qui plus cupit pauper est. Qui enim refert quantum illi in archa: quantum illi in horreis iacet. si alie no biatu imminet. Nota q̄ diuitie non tollunt auariciam s̄ augmentant. Unde seneca. xvj. epla dicit. Cōgeratur in te quicquid locupletes possiderunt vltra priuatum pecunie modum. Fortuna te prouebat auro tegat. purpura vestiat. terram marmoribus abscondat. accedant statue ⁊ picture ⁊ quicquid vlla ars elaborauit: maior cupere ab his desistes. vnde iuuenalis. Interea pleno dum turget sacculus ere. Crescit amor nummi quantum pecunia crescit.

Prosa tertia secundi libri.

Is igitur si per se tecum fortuna. Hic incipit tertia pars huius secundi. In qua probatur boetium non debere dari de fortuna: quia multa bona sibi contulit. Et primo inquit probatur quod sentiat de dictis fortune. secundo bona fortune sibi collata enumerat. ibi verum. Primo ostendit probatur quod boetius nihil habeat loquens de fortunam. secundo boetius ridet. tertia probatur eius ratione approbat: sicut patebit. dicit primo. Si fortuna loqueretur tecum his verbis per se. profecto per certe. tu non haberes quod disceres. id est non haberes unde apires os ad respondendum fortune. aut si quod est quam quereamus iure tuearis. oportet. id est necesse est. ut perferas: dabimus tibi locum dicendi. Tunc ego boetius inquit. id est dixi vel ridi. Speciosa quidem sunt ista que fortuna dicit. et sunt oblita. id est delinita. melle. id est delectatione rethorice dulcedinis. scilicet quod ad perferam. ac per et. melle dulcedis. scilicet quod ad merum et tamen tamen. id est oblectat. id est delectat animi mei cum audiunt. sed sensus. id est perceptio malorum. est altior. id est profundior miseris quam isti possint attingere. quod dicitur. quibus verba fortune superficialiter me delectent: tamen ad profunditatem mei doloris non attingunt. Itaque. id est cum his verba fortune desierint. id est cessauerint. insonare auribus meis meror inquit. id est iniustus pergrauat animi mei. Tunc probatur approbat ratione boetius dicens. Ita est. hec enim verba fortune nondum sunt remedia tui morbi. sed sunt quedam fomenta. id est lenimenta. aduersum curatorem. id est sanantem contumacis doloris. nam remedia que penetrat. id est immittit sese in profundum perurbationis. expellendo eam radicale tui morbi. ista admouebo. id est apponam cum fuerit tempus. Non quod boetius nihil habuit loqui de verba fortune: quia verum dixit. et de veritate non est loquendum. Nam non omnia personarum: et veritas sibi ipsi attestat per in arefco. Non bisco est verbum inchoatum. et per fert per syncopam. quia regulariter debet dici byasco. unde bisco est hiatus inchoare: cum aliquis aperit os. Nota quod oblitus altera producta est participium ubi oblituscor. Sed oblitus altera correpta descendit a verbo oblitus. et oblitus. id est maculatus. unde versus. Inmemor oblitus notat: oblitus est maculatus. Nota circa hoc quod dicit in istis meror animi aggrauat. quod quis non toleret de fortuna. Nulli pergit nisi animo. multum eleuato super fortunam. Quia dicit seneca. lxx. epistola. Plus equum te tolerare nolo: sed ut non doleas vir erigere audeo. nulli ante ista firmitas animi pergit nisi multum supra fortunam eleuato. et subdit illud agamus ut iocunda nobis fiat amissorum recordatio. nemo libens ad id redit quod non sine tormento cogitatur est. Nota quod per rethoricam et musicam dulcedinem fortune boetius adhuc non fuit restituit. ut tamen et sapientia quod attestat eius meror aggrauans animi. Nam veritas et sapientia dolore et merorem opprimunt. unde seneca. lxx. epistola. Quod admodum minuta lumen claritas solis obscurat: sic dolores mesticias iniurias: sapientia et veritas sua magnitudine clidit atque opprimunt.

Prosa tertia secundi libri.

Is igitur si per se tecum verbis fortuna loqueretur: quod profecto disceres non haberes. Aut si quod est quam quereamus iure tuearis: perferas oportet. dabimus tibi dicendi locum. H. Tunc ego. speciosa quidem ista sunt inquam oblitaque rethorice ac melle dulcedinis: tamen tamen cum audiunt oblectant. Sed miseris malorum altior est sensus. Itaque cum hec auribus insonare desierint: inquit animi meror pergrauat. P. Et illa. ita est inquit. Hec enim non duntaxat morbi tui remedia: sed adhuc contumacia aduersum curatorem doloris fomenta quod dicitur sunt. Nam que in profundum sese penetrat: cum tepestiuum fuerit admouebo. Verum tamen ne te miser existimari velis: an numerum modumque tue felicitatis oblitus es. Taceo quod desolatum parente sumorum te viroque cura suscepit. delectusque in affinitatem principum ciuitatis: quod preciosissimum principatus genus est. plus charum quam primus esse cepisti. Quis non te felicissimum cum tanto splendore socerorum: cum iugiter pudore cum masculinaque plus opportunitateque predicabit. Pretereo. libet enim preterire primum assumptas in adolescentia negatas sembo dignitates: ad singulari felicitatis tue cumulatum venire delectat.

Geruntamen ne te existimari miser velis. Sic probatur enumerat bona fortune boetio collata ratione. quorum non debuit se estimare miser. Et primo enumerat bona preterita que ipsum felicem fecerunt. Postea enumerat in quanta pars bona que ipsum in presenti felicem ostendunt. Primo igitur probatur describit felicitatem suam preteritam. secundo excludit quandam obiectum ibi. Quod si idcirco. Primo enumerat quedam bona communia. secundo magis specialia. secunda ibi. Preterea libet. Primo dicit. O boetius ne. id est non velis te existimari miser: nunquid oblitus es numerum. quod per et modum felicitatis tue. taceo. id est pretereo. quod te desolatum. id est priuatum. parente. id est patre et matre. cura summorum viroque. id est consulum romanorum te suscepit. et tu delectus. id est de aliquo electus in affinitatem principum ciuitatis cepisti plus esse charus quam primus. quod est preciosissimum genus principatus. quod non predicabit felicissimum cum tanto splendore tuorum socerorum: cum tanto pudore iugiter. id est vxoris. et cum opportunitate. id est opportuna felicitate masculina plus. quod dicitur nullus est qui non iudicauerit te felicem in his. Nota quod triplex est genus principatus. Primum quod dicitur ex genealogia. et in tali principatu aliquis simul efficitur primus et charus. nam frater fratri est charus et principus. Alia est principatus que dicitur ex matrimonio. et vocatur affinitas. et in tali principatu aliquis plus efficitur principus quam charus. Tercia principatus dicitur ex bonis moribus et virtutibus. et hoc est preciosissimum genus principatus et in tali aliquis plus efficitur charus quam principus. et sic boetius plus factus fuit romanis principibus charus ratione virtutis: quam principus matrimonium contrahendo cum eis. Nota quod probatur dicit boetium fuisse felicem splendore socerorum in plurali. cum tamen non habuerit nisi unum socerum. Nam socer dicitur cuius filiam aliquis ducit. et non legitur quod boetius habuit duas uxores. Ad hoc potest dici. quod si accipit socer large. non tamen per uxoris. sed etiam per fratre qui large etiam potest dici socer. sed dicitur pluraliter socerorum. Nota quod ex tribus probatur dicit boetium felicem fuisse. ex bonitate socerorum. ex pudore iugiter. ex opportunitate masculina plus. id est suorum filiorum. Pretereo. libet enim preterire cetera. Hic probatur enumerat quedam bona specialia. ex quibus boetius non debet se estimare miserum. Et dicit. Ego pretereo. id est pretransire volo: quia mihi libet preterire communia supple bona. et delectat me venire ad singulari. id est spalem cumulum tue felicitatis. scilicet ad sumptas dignitates in adolescentia negatas semibus. Et subdit.

ppinqtas

lxx
o compari

lxx
o compari

Si quis fructus rez mortalium habet vllum pondus beatitudinis. i. si ppter aliquod tempale bonum bo mo debet dici felix. poterit ne in memoria illius lucas. i. tue felicitatis: quam iam dicam deleri quantalibet mo le. i. quocunq; pondere in ingruentium maloz. q. d. non pot deleri. z que est illa felicitas cum tu vidisti liberos tuos. i. filios tuos. pariter pfulcs. i. in pfulcs electos. puebi. i. duci de domo tua. sub frequentia. i. diligentia. patrum. f. scmoz. z sub alacritate. i. sub gaudio plebis. z cum tu eisdem filiis tuis insidentib? curules. i. sedes iudicarias. oratoz. i. pdicatoz regie laudis meruisti gloriā ingenij z facundie. cum tu medius in circo. i. in

Si quis rez mortaliū fruct? vllū bñtū dīs pōdus hz. poterit ne ill? mēōria lucis q̄nta libet ingruentiū maloz mole deleri. Cum duos parit? pfulcs liberos tuos domo puebi: sub frēq̄ntia patz: sub plebis alacritate vidisti. cū eisdē in curia curules insidentib? tu rēgie laudis oratoz ingenij gl̄iaz facūdie meruisti. cū in circo duoz medi? pfulū cir cūfufe multitudine expectatoz triumphali largitōe satiasti. redisti vt opinor vba fortune dū te illa demulcet: dū te vt suas delicias fouet. Adun? qd nulli vnq; puato pmo dauerat abstulisti. Vis ne g cū fortuna calculū ponere. Nūc te pmū liuētū oculo pstrixit. Si numez moduz letoz tristiūue p̄sideres: adhuc te felicē negare non possis. **Q**si idcirco te fortunatū eē nō estimas qm̄ q tūc letavidebant abierūt. Non est q te miser putes: qm̄ q nūc inesta credunt p̄tereūt. An tu in hāc vite scenam nūc pmū subit? hospesq; venisti. vllam ne humanis reb? inesse pstantiam reris. cū sepe ipm̄ hominē veloz hora dissoluat. Nam etsi rara est fortuitis manendi fides: vitru? tñ vite dies mors qdam fortune est etiam manēt. Quid ergo referre putas. Tu ne illam moriendo deleras: an te illa fugiendo delerat.

tecapit. g dicit pbia. redisti fortune verba. i. deceptions. pmittendo ei aliqd boni q ipsa te ita fouet. Nota q calculus in vna significatione est parvus lapillus q calcando non ledit. z qz talibus lapillis vtebant antiq in pputando. id calculare vel calculum ponere ponit. p pputare vel p rōem facere. g dicit pbia. vis ne cum fortuna calculum ponere. q. d. nō debes si pputabis cū ea. ipa inueniet te multo feliciorē q miser. **Q**si idcirco te fortunatum esse. Hic pbia excludit qdam obiectōem. pesset aliqs dicere: b̄ pdicta bona n̄ faciunt me felicem: qz sunt p̄rāsita. hāc obiectōe z excludit pbia: vices. **Q**z. p s. si nō estimas te fortunatum. i. felicem: qm̄ illa abierūt q tunc videbant letā. etiam nō est qd. i. p̄t qd. tu putes. i. estimas te miser. qm̄ que nunc credunt. i. vident inesta p̄tereunt. An nunc p nunqd tu venisti primum in hanc scenam. i. vmbra vite. subitus. i. improuisus. qz p et hospes. i. aduena. tu ignoras que gerant in hac vita. ne p nunqd reris. i. opinaris. vllam pstantiam inesse humanis rebus. cum ipm̄ hominem sepe dissoluat veloz hora mortis. naz si fortuitis reb? est fides pmanendi. licet rara. tñ vltimus dies vite est qdam mors fortune: etiam manēt fortune. qd igit putas referre. i. distare. ne. i. an. tu deleras illam fortunam moriendo. an p vel. illa te delerat fugiendo. q. d. nihil refert q̄rum ad inconstantiam fortune. siue fortuna hominem delerat siue deserat. manifestum est q pmanere non pōt. **N**otandum q in rebus humanis non sit pstantia. Cuius ratio est. In isto qd est genitum nulla est pstantia: qz nihil est genitum qd non est corruptibile z non pmanens. s res humanae sunt genite z pducte. g zc. **N**otandum q non est durabilis fortune pspertas: qz ipam cito fugat aduersitas. vnde gamfredus in poetria. Omnibus ne crede tuis si tempe paruo. Illuxere tibi mor sunt clausura serenum. **M**ubula fata dicunt inducentq; crepuscula noctem. p̄ter qd non est adhibēda fides reb? fortuitis. **N**ota q pbia tangit vnam rōem q fortuna non sit pstantis: q talis est. **H**omo non est pstantis. g nec fortuna. antecedens pater: qz hominē sepe dissoluit veloz hora mortis. p̄scq̄ntia. pba ē ex hoc. qz fortuna nō bz esse nisi circa hominem: cum sit in agentib? a pposito. q. pbico. g dicit pbia nihil differt quo ad inconstantiam fortune: siue fortuna derelinq̄t hominem fugiendo: siue homo derelinquat ipam moriendo quocūq; mō fiat sp ipsa est inconstans z non pmanens.

Adetrum tertium libri secundi.

Am polo pbeus roseis qdrigis. Istud est metru terciū huius secundi, cuius p̄m̄. vsus d̄i sapie ab inuētoze. trochaic⁹ a pede p̄domināte. Metru autē sc̄di vsus d̄i gliconicū ab inuētoze. coriambicū a pede p̄domināte. In hoc ḡmetro p̄bia d̄clarat trib⁹ exemplis mutabilitatē mūdanoꝝ. Prīmū exemplū est de corpib⁹ celestib⁹ tale. Sole lucente in celo tūc obscurat lumē aliaꝝ stellaz. Prīmū exemplū lumē qd̄ tūc p̄us apparebat tpe noctis. s̄ sole nobis lucēte nō apparet. vñ dicit in lra. Cum pbeus. i. sol. cepit. i. incepit. spargere. i. emittere lucē. roseis qdrigis. i. roseo curru. stella bebetata. i. obscurata. flammis. i. lumb⁹ vultus. Sc̄dm̄ exemplū est in terrenascētib⁹ tale. Zephiro flāte terra ornat flouib⁹. s̄ austro flāte flores deficiūt. Ecce mutatio in terrenascētib⁹. vñ dicit in lra. Cū. i. qñ. nemus irrubuit v̄nis. i. v̄nalib⁹ ros. flatu zephiri tepentis. i. calentis. si auster nebulosus sp̄ret. i. flare incepit. insanū. i. insane. iaz dec⁹ rosaz. abeat sp̄inis. i. recedat de sp̄inis. Terciū exemplum ē de mare tale. Quā mare n̄ agitāt v̄tis apparet trāq̄illum. s̄ v̄tis agitātū efficiē tēpestuosum. Ecce mutabilitas maris. vñ dicit in lra. Sepe mare radiat. i. splendet. tranquillo sereno. i. serena tranquillitate. imotis. i. nō mot fluctib⁹. sepe aq̄lo p̄ccat. i. puocat. feruentes. p̄cellas. i. tempestates. vsō eq̄re. i. moto mari. Tūc hortat p̄bia ne credam⁹ bonis fortunē dicēs. Si mōdo p̄stat. i. p̄manet sua forma rariet ex dicē p̄z et si mūdus variat tantas vices. i. almatōes. tūc crede de caduc⁹. i. trāsitorijs fortunis hoim. i. noli credere. et loq̄t ironice. vñ em̄ intelligi p̄. Primum. crede. i. noli credere bonis fugacib⁹. q̄lia sunt bona fortune. qd̄ p̄z ex hoc. qz p̄stat. i. manifestū est. et est positū. i. stabilicum. etna lege. i. dina lege. vt nihil genitū p̄stet. i. imutabilē p̄maneat. Nō q̄ poete attribuunt soli qdrigam. q̄ d̄i a numero q̄tuor eq̄z. Docte em̄ fingunt curru solis trahi q̄tuor eq̄s. p̄ q̄tuor diuersitates solis. Nam sol cum orit̄ est rubēs. hora terciā splendēs. hora meridiei est feruēs. s̄ hora vesp̄tina ē tepens. Lune s̄o attribuūt bigam. p̄ duas p̄rietates lune. Nā luna v̄tualit̄ est frigida et hūida. Nō circa h̄ q̄ dicit crede fortunē bonis. seneca dicit in li. de consolatōe filij hēlye. Nunq̄ ego fortune credidi. q̄ cū mecum videret pacē agere. oia q̄cūq̄ in me indulgētissime p̄ferbat pecuniā. honores. grām. eo loco posui. vñ posset sine motu meo repetere. Inuallū magnum int̄ me et ip̄az habui. itaq̄ nec illa abstulit nec euulsit. Meminez aduersa fortuna p̄minuit. nisi quē fecūda recepit. Fortuna fortes metuit. ignauos expauit. opes auferre p̄t. aim autē surripere non p̄t. Nō q̄ p̄bia bona fortune appellat caduca. qz dicit sen. lxxv. epla. Omnia ista in q̄ fortuna dominū exercet sua sunt. sicut pecunie boneres imbecilla sunt fluida mortalia sunt et passiones incerte. Nō dicit nullū genitū esse p̄stans. dicit seneca epla p̄legata. Omnia mortalia minuunt. cadunt. deserunt. decrescūt. exauriunt. itaq̄ in illis in sorte cā incerta ineq̄litas est. diuinoꝝ autē vna natura est.

Prosa quarta secundi libri.

Am ego vera in quā. Nec est q̄ta p̄sa h̄ sc̄di. in q̄ p̄bia. p̄bat boetio n̄ eē p̄grendū de fortuna. p̄ p̄tia bona q̄ sibi dereliquit. Et p̄mo boetio p̄stet se fuisse felicē deplāgens p̄ntē infelicitatē. sc̄do p̄bia ostendit ip̄m esse felicē in p̄nti. ibi. S̄ q̄ tu. dicit ḡ boetius. O p̄bia nutrix oim v̄tutū tu p̄m̄ozas vera. nec possū inficiari. i. negare. velocissimū cursum. i. recessum mee p̄speritatis. s̄ h̄ est qd̄ coq̄t. i. anxiat. vehemēt me recolētē p̄teritā p̄sp̄itatē. Nā in oī aduersitate fortune infelicitissimū gen⁹ ifortunū ē fuisse felicē et iaz n̄ eē. Nota p̄bia d̄i nutrix oim v̄tutū. qz ois v̄tus p̄sistit in medio. mediū nō attingit nisi recta rōe. q̄ recta rō est sapie et p̄bie. Item cū p̄bia diuidat in practicā et speculatiuā. p̄sa includit prudētiaz q̄ est recta rō agibilis ex. vj. et bi. prudētia autē colligata ē oib⁹ v̄tutib⁹ ex eodē. vj. p̄p̄ea p̄bia d̄i nutrix oim v̄tutū. Nō q̄ recordatio p̄terite felicitatis coq̄t boem. id dicit sen. lxxv. epla. Illud agam⁹ vt iocūda nob̄ fiat amissōꝝ recordatio. s̄ autē p̄tingit cū anim⁹ p̄pat⁹ est ad amissionē eoz. Nota q̄ duplex est ifortunū. q̄ d̄d̄az p̄tinuū. aliud in potatū siue discōtinuū. p̄mū ifortunū ē infelix. sc̄dm̄ ē infelicitissimū. Infortunū em̄ p̄tinuū ex p̄suetudie mūt nocet. qz dicit sen. in li. de trāq̄l. ai. Tollerabilis ē bona n̄ acq̄rere. q̄ acq̄sita amittere. ideoq̄ letiores videbis q̄s fortuna nunq̄ reperit. q̄ q̄s defuit. Idem dicit in li. de consol. filij hēlye. Anū bz bonū assidua infelicitas. q̄ illos indurat q̄s verat. Infortunū autē discōtinuū est cū aliq̄s mutat de aduersitate in p̄speritate. et itez de p̄speritate in aduersitate. et tale est infelicitissimū gen⁹. qz sepe deicit boem in despatōz. vnde Samaritan⁹. als pau. bein. O bona p̄speritas vbi nūc es. nūc mea vsa est. In luctū citbara. sic lacrimosa lra. Omnia dulcedo subitoq̄ sumpta venenas. Que vere recompensas mellea felle graui. S̄ q̄ tu inq̄t false opinionis. Dic p̄bia ostendit boetio in p̄nti eē felicē. p̄ multa bō q̄ adhuc possidet. sc̄do p̄bat felicitate fortunā nulli posse totalit̄ euenire. terciō. p̄bat verā felicitatē in bonis fortunū n̄ p̄sistere. sc̄da ibi. Quis ē. n. terciā ibi. Atz vt agnoscas. Prīmū ponit p̄bia q̄ n̄ d̄z q̄rulari boeti⁹ de ifortunio. cū abūdet ad buc pluribus bonis. et illa bona p̄bia enumerat. Secundo ipsa consolatur eum ibi. Cum igitur. Dicit prīmū

Metrum terciū secundi libri.

Am polo pbeus roseis qdrigis.
 Lucem spargere ceperit.
 Pallet albescentes ebetata vultus
 Flamis stella p̄mentibo.
 Cum nemus flatu zephiri tepentis
 Vernis irrubuit rosis.
 Spiret insanū nebulosus auster:
 Jam sp̄inis abeat tucus.
 Sepe tranquillo radiat sereno
 Immortis mare fluctibus.
 Sepe feruentes aquilo p̄cellas
 Verso concitat equore.
 Rara si cōstat sua forma mūdo:
 Si tantas variat vices:
 Crede fortunis hoim caducis.
 Bonis crede fugacib⁹.
 Constat eterna positūq̄ lege est.
 Ut constet genitū nihil.

Prosa quarta libri secūdi.

Am ego vera inq̄ comemoraz. O virtutum oim nutrix: nec inficiari possuz p̄speritatis mee velocissimuz cursum. s̄ hoc est qd̄ recoletē vehemētius coq̄t. Nā in omni aduersitate fortune infelicitissimū gen⁹ est ifortunū fuisse felicem.

formu aut polu

P. S; q tu inqt false opinionis suppliciuz
 luis id rebz iure iputare n̄ possis. Nā si te b̄
 inane nomē fortuite felicitatē mouet: q̄ plu
 rimis maximisq; abūtes mecū reputes lz.
 Itē si qd̄ i oi fortune tue cēsu p̄ciosissimū
 possidebas id tibi diuinit⁹ illesuz adhuc iūo
 latumq; fuat. Poteris ne meliora q̄q; reti
 nēs te infortunio iure causari. Atq; viget i
 colomis illud p̄ciosissimū humani generis
 dec⁹. Symach⁹ socer 7 qd̄ vite p̄cio n̄ segis
 emerēs. vir tot⁹ ex sapia vtutibz fact⁹ lūa
 rū secur⁹: tuis igemiscit iūrijs. Eluit vxoz
 igenio modesta: pudicitie pudore p̄cellēs 7
 vt oēs votes ei⁹ breuit⁹ includā: p̄i similitis.
 Eluit in quā tibi q̄ tm̄ vite h⁹ exosa spm̄ f̄
 uat. Quo vno felicitatē minui tuā l'ipa cō
 cesserit: tui desiderio lacrimis ac vltore tabe
 scit. Quid dicā liberos p̄sulares: q̄z iā vt i
 id erat⁹ pueri l'p̄aini l'auitū specimē elucet
 ingenij. Cū igit p̄cipua sit mortalibz vite
 cura it̄nēde: o te si tua bona cognoscas fe
 licē: cui suppetūt etiā nūc q̄vita nemo dubi
 rat eē cariora. Quare sicca iā lacrimas: n̄
 dū est ad vnū ois exosa fortuna. Nec tibi ni
 mū valida tempestas icubuit qm̄ tenaces
 herēt anchoze: q̄ nec p̄ntis solamē nec futu
 ri spem t̄pis abesse patiant⁹. B. Et hereāt
 iquā p̄cor illis nāq; manētibz vt cūq; se res
 hēant hūane enatabi⁹. S; q̄ntū dec⁹ orna
 mēt⁹ n̄ris decesserit: vides. P. Et illa p̄mo
 uū iqt̄ aliq̄ntulū si te n̄dū t̄p̄tue fort⁹ pig
 et. S; d̄liciat tuas ferre n̄ possū q̄ abesse ali
 qd̄ tue b̄titudi tāluctuos⁹ atz āp̄⁹ p̄q̄raris.

dijs fortuitoz. nihil ē peius q̄ amicos nō h̄re. si amicū p̄didisti aliū q̄re. 7 ibi eū q̄ras vbi inuenias. q̄re int̄ ar
 tes liberales. int̄ recta 7 honesta officia. q̄re in laboz: ad mēfaz ista res nō q̄rit. Secdo req̄rit ad felicitatem
 politican vxoz pudica q̄ rara ē. vñ sc̄n. in de remedijs forz. Multe int̄ p̄bas m̄imonalis ordinis ceperunt.
 esse exempla meretriculaz. q̄multas ex diuigib⁹ optimis pessimas videm⁹ ex diligentissimis dissolutissimas.
 ex liberalissimis rapacissimas. Et iāsi bonā vxozē babuisti: si potes affirmare eā esse p̄māsuraz in illo. p̄posito
 nihil tā m̄obile: nihil tā uagū q̄ seiaz volūtas. Tercio req̄rit ad felicitatē politicaz p̄les. qz fm̄ aref. j. et bico.
 Non oino felix est q̄ sp̄e turpis est: aut solitari⁹: aut ple carens. Nō fm̄ buguitoz specimē ē pulchritudo vl
 similitudo vel signū vel imago vel noticia vel exp̄mētū vel bonū opis documētū. si p̄posito accipit⁹ p̄ silicu
 dūe. Item fm̄ eundē aut⁹. ta. tū. i. ab auo habit⁹ vel possessus vel ad ip̄m p̄tinēs. 7 ponit q̄q; p̄ antiq̄.
 Cum igit p̄cipua mortalibz. Dic p̄bia ex dictis solat⁹ boetium dicens. Erq; hoibus est p̄cipua cura. i. ma
 xima cura. retinēde vite. i. saluāde vite. o te felice si cognoscas tua bona cui etiam nūc suppetūt. i. abundant
 talia bona. qz nemo dubitat esse cariora ip̄a vita. q̄re iam sicca lacrimas 7 noli flere. nōdum em̄ ois fortuna ē
 tibi exosa. i. aduersa. ad vnū. i. oino. nec tibi incubuit. i. infestit. tēpestas aduersitat⁹ nimū valida. qm̄ tenaces
 anchoze. i. amici insepabiles. berent. i. firmē manent. q̄. f. anchoze nō patiant⁹ tibi abesse solamen p̄ntis t̄pis
 nec spem futuri t̄pis. Et dicit boeti⁹. p̄cor vt hereāt. i. manent ille anchoze. qz ip̄is manētibz. vt cūq; i. qliter
 cūq; res se habeant. nos enatabim⁹ euadēdo aduersitatem fortune. s; o p̄bia tu vides q̄ntum dec⁹ n̄ris orna
 mentis bonoz exteroz q̄bus ornabamur decesserit. Subiūgit p̄bia. Mos p̄moum⁹ aliq̄ntulum aim tuum
 ad solatōz si nōdū piget te toti⁹ tue fortis. qz maior ps salua tibi manet. s; n̄ possum ferre tuas delicias. q̄ tā
 luctuosus. i. plenus luctu. atz anrius p̄q̄reris aliq̄d abesse tue beatitudini. i. tue felicitati. Nō q̄ sicut mors
 est oim amarissima: qz omnia abscondit: omnia deuorat. 7 qz aliq̄ iudicant se nō timere mortē: 7 tm̄ timēt fm̄
 senecam in de remedijs forz. Sic vita est oim dulcissima. omnia em̄ appetūt esse 7 viuere. iō vnūmq; natu
 raliē nitit⁹ ad saluandum vitam: q̄ nihil est charius. Si q̄ boeti⁹ possedit bona q̄ chariora sunt vita: nō debuit
 se estimare miser: s; magis felicem. Nota q̄ p̄bia amicos appellat anchozas. sicut em̄ tempestate incumbē
 te p̄ anchoram nauis retinet⁹ 7 a p̄clitade saluat. sic iuuinere aduersitate fortune homo fidelibus amicis
 ne succumbat infortunio subleuat⁹. Fideles em̄ amici retinent boiem impetu fortune agitatū ne totaliter
 deiciat⁹ a sua stabilitate. Nota fm̄ buguitoz suppetere. i. subministrare vel supabundare. s; pigere est piget
 esse vel penitere vel grauare vel offendere.

O boeti q tu luis. i. patiar⁹ suppliciu false opiuo
 nis id. i. illud n̄ possis iure iputare reb⁹. nā si mouet
 te inane nomē fortuite felicitatē. lz. i. licituz est. vt ex
 reputes. i. oputes. mecū q̄ plurimis. qz p̄ et. maxis
 bonis abūdes. si q̄ illud bonū tibi fuat diuinitus
 illesum. qz p̄ et. inuolatū qd̄ tu possidebas p̄ciosissi
 mū iū oi cēlu. i. t̄bezauro tue fortune. poteris ne reti
 nēs q̄q; meliora iure causari. i. p̄q̄ri de infortunio. q.
 d. nō. Sic enumerat bona ei⁹. atq; p̄ certe. illud p̄cio
 sissimū dec⁹ hūani generis. f. symach⁹ socer tuus. iste
 viget. i. floret vel viuit. incolumis. i. sanus. qd̄ supple
 dec⁹ nō segnis. i. nō tardus. emerēs p̄cio vite. q. d. tu
 tantū diligis eū q̄ vitaz tuā. p̄ eo exponeres. Syma
 ch⁹ vir tot⁹ fact⁹ ex sapia 7 vtutibus. ille secur⁹ suaz
 supple iniuriar. ingemiscit d̄ tuis iniurijs. viuit vxoz
 tua modesta ingenio. p̄cellēs pudore pudicitie. 7 vt
 includam breuit⁹ oēs votes. i. vtutes ei⁹. ip̄a ē silis p̄i
 suo. f. symach⁹. 7 ip̄a cr̄ns exosa. i. tediola h⁹ vite. tm̄
 tibi fuat spm̄. i. tm̄ ip̄a viuit. p̄ te. q̄. i. in q̄ vno. ego
 decesserim tuā felicitatē minui. supple q̄ vxoz tua ta
 bescit. i. tristat⁹ lacrimis ac vltore d̄sidio tui (qd̄ d̄
 cā) liberos tuos p̄sulares. q̄z specimē. i. silicudo inge
 niū pat̄ni. i. tui vel auti. i. aui ipoz. f. symachi. q̄ fuit
 au⁹ ipoz ex p̄re m̄ris. elucet vt in id erat⁹ pueris. q.
 d. liberi tui sunt siles p̄i 7 auo ipoz in prudētia inq̄
 tum etas p̄mittit. Nōdum sicut inferi⁹ pbabit⁹.
 q̄ in reb⁹ fortuit⁹ nō p̄t p̄sistere vera felicitas. s; il
 li q̄ adep̄de talū rez felices se existibāt. 7 ex amif
 sione eaz infelices falsa opinione decipiebant. 7 lz i
 opinione eoz sic eēt: n̄ tm̄ erat in re. Ideo dicit p̄bia
 ad boetiū. q̄ tu false opionis suppliciu luis. i. reb⁹ im
 putare n̄ possis. Nō suppliciu false opionis ē in aio
 nō in re. vñ sc̄n. xvij. epla. Multis parasse diuitias n̄
 fuit finis miseriaz: s; mutatio diuitiaz. nec h̄ miroz.
 nō em̄ in reb⁹ est viciū s; in aio. s; em̄ opinione q̄
 re laboram⁹. s; infortunū boeti⁹ nō erat imputādū
 reb⁹: qz nō erat. s; imputādū fuit sue false opionis.
 Nō q̄ p̄bia oñdit p̄ntez felicitatē in trib⁹ p̄sistere
 f. in amic⁹. in vxoz pudica. 7 filioz suoz prudētia.
 Primo em̄ ad felicitatē req̄runt amici. Nāz amici ē
 p̄ciosissimū gen⁹ diuitiaz ex. viij. p̄sa b⁹ sc̄di. Et are
 fto. ix. et bico. Nemo eligit viuere sine amicis b̄ris reli
 q̄ bona. Et fm̄ tullū in li. de amicitia. Qui amicitiaz
 tollit de mūdo. solē tollere vt. Et seneca in de reme

*no felicitate
 ya ip̄m*

vos positam felicitatē. error vos inficiaq;
p fundit. Quidāz brevit tibi summe cardinez
felicitatē. Est ne aliqd tibi teipso p cioso?
nihil inqes. Igit si tui ppos fueris: possi-
tebis qd nec tu vnq amittere velis. nec for-
tuna possit auferre. Atq vt agnoscas i his
fortuitis rebz btitudinē p stare nō posse: sic
collige. Si btitudo ē summū nature bonū
rōne dēgētis. nec illud ē summū bonū qd eri-
pi vllō mō pōt: qm pcellit id qd neqat au-
ferri. manifestū ē q ad btitudinē p cipiēdā
fortune instabilitas aspirare nō possit. Ad
hec quē ca duca ista felicitas vebit. I scit eā
v nescit eē mutabilē. Si nescit: qnaz beata
sors eē p ignozatiē cecitati. Si scit: metu-
at necesse ē ne amitrat qd amitti posse nō du-
bitat. qre p tino? timor nō finit eē felicē. an-
vel si amiserit negligēdū putat. Sic qz peri-
le bonū est qd eā aio ferat amittuz. Et qm
tu idē es cui p suafuz ē atz insitū p multū de-
mōstratōibz scio: mētes hoim nullo eē mō
mortales. Quz clarū sit fortuitā felicitatē
corpis morte finiri: dubitari neqt si hec af-
ferre btitudinē p: qn oē mortaliū gen? in
miseriā mortē sine labat. Qz si mltos scim?
nō morte solū. verū etiaz doloribz suppli cūsqz
btitudis fructū qsisse. qnaz mō pns vita fa-
cere btōs p: q miseros trāfacta nō efficit.

ferri ab hoie. s bona fortuita sunt bmoī. q rē. Maior nō. qz summū bonū est. p nū hois. bonū aut qd auferri
pōt nō est summū bonū. qz illud qd auferri nō pōt meli? ē eo qd auferri pōt. Minor p3. bona fortuita pnt au-
ferri cū sint mutabilia. vñ dicit i sra. Et agnoscas btitudinē nō posse p stare i reb? fortuit? sic collige p tales rō-
nes. Si btitudo ē summū bonū nature dēgētis rōne. i. nature rōnalis. nec illud ē summū bonū qd vllō mō pē
cripi. i. auferri. qz illud. s. bonū qd neqat. i. nō pōt auferri. s pcellit. i. meli? ē eo qd pōt auferri. i. ex manifestum
ē q instabilitas fortune nō possit aspirare. i. accedere ad btitudinē accipiēdaz. Mō q btitudo ē summū bo-
nū. qz in eāio b? scda pfa v: q btitudo ē stat? pfecte? aggregatōe oim bonoz. r btitudo ē summū bonuz nature
dēgētis. i. viuētis rōne. i. nature rōnalis sicut hois. qz hoim gen? viuit arte r rōne: ex. p hēmio metaphi. Mul-
lum em alioz aialium ē felix. ex. r. et bico. Bruta em aiantia nemo felicitabit. j. et bi. r talis beatitudo nō pssit
in bonis exterioribz. s in actu sapie. qz dicit aref. in li. po. T estis mihi est de? q in bonis exterioribus nō pssit
summū bonū. r idē. in eisdē nos sum? felices r dū. dū aut nō sunt felices hois exterioribz. s nec hoies. Mō
lz in bonis exterioribz fortuit? nō pssit felicitas formal? r eēntial: tñ felicitas pssit in eis organice. qz defui-
unt ad felicitatē verā. sine em rebus exterioribus qz fortuna dña est: nō ptingit eē felicē. supple organice. ex li.
de bona fortuna. r. ex. r. et bi. Opus est exteriori. p pteritate omni enti. natura em p se nō est sufficiens ad spe-
culandum: s oportet cibum potū r reliquū famulatum pteristere.

Ad h quem caduca ista felicitas vebit. Dic pbia ponit scdaz rōes q talis ē. Ille q felix ē fortuita felicitate:
aut scit eaz mutabilē esse: aut nescit. si nescit: ē ignozas. r p pns est felix. si scit eaz eē mutabilē: necesse ē q time-
at ne eam amitrat. cui aut inest p tino? timor felix eē nō pōt. vñ dicit i sra sic. Ad h. s. p dicta addaz aliaz rōes.
Homo quē vebit. i. dicit. ista caduca. i. fortuita felicitas. vel scit eaz eē mutabilē vel nescit. si nescit: qnaz sors
beata. i. q felicitas btā pōt eē cecitati ignozatiē. q. d. nulla. Si scit eā eē mutabilē: necesse ē vt metuat ne amit-
rat illud qd nō dubitat posse amitti qre p tino? timor nō finit ipm esse felicem. Et forsan dices. hō nō timet
amissionē fortune. qz nō curat vtz eā amitrat vel nō. s excludēs pbia dicit. si amiserit bonū fortuituz. r putat
illud negligēdū. i. nō curādū. tñc illud bonū erit valde exile qd amissum ferat eā aio. i. eqli aio. sicut p suatū. r
p pns illud nō est summū bonū. Nota ex tercio b? pfa. ix. Vera r pfecta felicitas facit hoiem potētem. re-
reuedū. celebrē r letū. s vera felicitas excludit timorē. r p pns p tino? timor q excludit leticiam nō finit esse
felicem. vñ sē. ix. epla. Ille beatissimus est r securus sui possessor. q crastinū diem sine solitudine expectat.

Item nota ex quo felicitas pssit in speculatōe rei r substantiaz: sepataz p pfa excludit cecitatem ignozan-
tiam q ignozatiā felicitas esse nō pōt.

Et qm tu idē es. Dic pbia ponit terciā rōem q talis est. Si beatitudo pssiteret in reb? fortuit? cū bona for-
tuita finitū morte hois: leqt q ois hō in morte fieret miser. qd nō est verz. qz multi p mortē psecuti s felici-
tatē. sicut martires r alij scit: q p pessi sē maria tormēta vt segrēt beatitudinē in ais. dicit s sic in sra. Qm tu
idē es hō cui ego scio eē p suafuz p multū. i. valde multis demōstratōibz. mētes. i. aias hoim nullo mō eē mor-
tales. Et cū sit clar. i. manifestū. fortuitā felicitatē finiri. i. eminari morte corpis hois. neqt. i. nō pōt dubitari.
nō fortuita felicitas pōt auferre. i. dare beatitudinē. qn oē gen? mortaliū. i. hoim. labat i miserā i sine mortis

Quid igit mortales. Dic pbia inuehit hoies:
r dicit sic. O mōles qre petitis. i. qritis. extra. i. in
reb? exterioribus felicitatē positaz. intra vos error r
inficia. i. ignoratiā p fundit vos. ondā tibi breuiter
cardinē. i. radice summe felicitatē. est ne aliqd tibi p-
ciosius teipso. nihil inqes. si igit fueris cō pos tui p
tranqllitatē animi. tu possideb qd nūq amittere ve-
lis. s. delectatōz in opatōe pfecte vtutis. nec fortuna
poterit tibi auferre. Mō q duplex ē beatitudo. pfe-
cta r impfecta. Perfecta btitudo hz. post hāc vitaz.
Et est vita etna: de q loqt bea? iohes dicēs. Hec ē
vita etna vt cognoscāt te solū verz deū: r quē misisti
ibim xpm. Alia ē beatitudo impfecta: q pōt eē in pnti
vita. quam pbi posuēt pssistere in opatione optime
vtutē. vñ radix talis btitudis est tranqllitas animi ex
moderatōe r sedatōe passionū p habitū vtutē. p ta-
lez aut tranqllitatē hō efficit sui ppos vt nō deiciat
passionibz. ista aut tranqllitas nō est qrenda in reb?
exterioribus. s solū hz eē in aio hois. de q btitudinē r
tranqllitate hic loqt pbia dicēs. qd igit o mortales
rē. Et sē. lo qns de eadē felicitate. ix. epla dicit. Sū-
mū bonū extrinsec? instrumēta nō qrit: domi colie:
ex se totū est. incipit fortune eē subiectū si quam pte
sibi foris qrit. Item sē. xxiij. epla. Felicitatis auidi-
tas tuta ē: q sit aut vñ pueniat qris. ex bona pscia.
ex honestis pssijs. ex rect? actōibus. ex ptemptu for-
tuitoz. Et. xxxj. epla dicit. Illud bonū est qrendum
qd nō fiet de die in diē peius. qd est h: animus. s hic
rectus. bon? magnus. qd aliud voces hūc aim: qz de
un in corpe humano hospitatum. Et. xli. epla dicit.
Lauda bonū in hoie qd eripi nō pōt: qd est p nū ho-
mis. qris qd sit illud. animus r rō pfecta. rōnale nā-
qz animal est homo.

Atz vt cognoscas i his. Dic pbia pbat verā felici-
tatē nō posse pssistere in rebus fortuit? tribus rōib?
scdāz ponit ibi. Ad h. terciā ibi. Et qm. Prima rō
talis est. In illo non pssit felicitas hois qd pōt au-

Ad
fem?
erita
vlos p
ā breu
sūq lō
ruo
pelo
Ado
nō fōs
ille tā
narum
mōtū
pā. cū
qim?
at igit
capud
vra tle
qz iūc

Sz si scim multos. f. sanctos quefisse fructus beati tudinis n solū morte: verūctiā volōribusq. i. z suppli cīs qnanimoto. i. p que modū. pīs vita supple boīs fortunoznata. pōt facere btōs. q̄ vita trāfacta. i. ter minata. nō efficit miserōs. q. d. nullo mō. Nō cui pntia ē cā felicitatē: a abntia est cā miserie z infeli citatē. Sicut est nauta p sui pntiaz ē cā felicitatē: na vis: sic ei abntia est cā pīditatōis ei. ex. ij. pbi. Si ḡ bona fortuna p sui pntiam eēt cā beatitudis: p sui abntiaz eēt cā miserie. Cū aut in morte boīs bona fortuna reliquūt boiem fugiēdo: z hō relinq̄ ea mo riēdo. oīs hō p mortē eēt miser z infelix. qd̄ falsum ē. nāz multi p mortē psequūt b̄titudinē. z qz forsan aliqs diceret mortuo boie mox z aia ei. z sic post mortē hō nullā psequūt b̄titudinē. Excludēs p̄bia di cēs ad boētū. tu es idē ille cui psuasum ē multis de mōstratōibz aias boīm eē imortales. Nō q̄ oēs leges in h̄ pueniūt q̄ aia intellectiva boīs sit imorta lis. sepat̄ em̄ ab alijs sicut p̄petuū a corruptibili ex. ij. de aia. z h̄ est rōnabile: qz aia intellectiva imateria lis nō est educta d̄ potētia materic. s̄ abextra. f. a dō Ipsa em̄ s̄m b̄m aug. creantō infundit: z infunden do creat. p̄ qd̄ cū abscisio materic sit cā p̄petuitatē p̄ p̄metatorē p̄mo celī z mūdi. aia intellectiva ima terialis ex̄ns: ipsa est imortalis.

Metrum q̄rtum libri secūdi.

Quisq̄ volet pbēnez. Dic̄ incipit q̄rtū metrū b̄ secūdi. qd̄ dī metrū anacremicū ab inuēto re. iābiciū a pede p̄dnante. dīmetz a numero pedū. catbalectiū qz d̄est vna sillaba ad p̄lemētū metri. huic metro adiūgit metrū feregratiū: sic dictū ab inuētoze. de q̄ sup̄ dictū est. In h̄ ḡ metro p̄bia p̄mēdat vitā mediocrē p̄ talē metabapozā. Edificiū p̄structū in loco nimis alio vrget tempestatibz ven toz. z fundatū in loco arenoso desluit. s̄ fundatū in loco humili z saxoso vtrūqz vitat in cōmodū. sic vita p̄ns nimis eluata. p̄spitate vel nimis dēp̄sa aduer sitate fr̄q̄nt euentu inopinato calamitatibz desluit mediocris at̄ secūra p̄manet. Dicit̄ ḡ in l̄ra. Quisq̄s hō caue? volet ponere sedē pbēnez. i. firmā māsonē z ipe stabil̄ ex̄ns. nec velit steruī. i. deñci. sonorus flatibz curi illi? v̄ti. q̄s curat sp̄nere pontū minātem flucti bus. i. mare fluctuās. ille vitet cacumē. i. sūmitatē alti mōtis. z vitet arenas bibulas. i. siccās. Tunc assignat cāz qre debeat vitari in edificādo cacumē alti mōtē. qz illud. f. cacumē alti mōtis vrget. i. infestat auster p̄ter us. i. v̄tus impetuofus. Tūc assignat cāz qre debeat vitari arene. qz be. f. arene solute. i. disūctē p̄ siccitatē. recusant ferre. i. nolūt portare. p̄dulum p̄odus. i. labile p̄odus. Tu ḡ fugiēs piculofaz sortē. i. euentū. amene sedis. i. amene māsonis. z cert? ex̄ns memēto figere. i. stabilire. tomū tuā i humili saxo. i. dēp̄so lapide. Quis vitus v̄tus miscēs eq̄ra. i. volūēs maria. tonet. i. seuiat. ruinis. i. flatibz ruinosis. tu felix p̄ditus robore. i. firmitate q̄eti valli. i. munitōis. z tu seren. i. trāq̄llus. duces. i. ages euū. i. vitam tuā. ridēs. i. deridens z p̄ nibilo h̄ns. iras. i. p̄secutōēs ether. i. aure vel v̄ti seuiēt. Nō q̄ oīs v̄tus sup̄fluitate corrupit. cū v̄t p̄sistat in medio. Est em̄ v̄t? h̄it? electiū? imedietate p̄sistēs recta rōne d̄terminat. iō oīs sup̄fluitas tanq̄ viciosa vitanda est. P̄bia ḡ docet vitare sup̄fluiam p̄spitate: quā designat p̄ cacumē alti mōtis. q̄ p̄spitas plerūqz impugnat in uidiā z potētia magnatū. q̄ p̄ ventū impellētē designat. Docet etiā vitare nimis paupertatē: quam designat bi bula arena. q̄ paup̄tas recusat ferre indigētiāz n̄cioz: q̄ p̄ p̄odus p̄dulū designat. Indigētia em̄ quat boiez ad modū p̄duli p̄der. Nō securitas s̄m tullū i rethorica sua. Est v̄t? incomoditates iminētes z ichoate rei affines n̄ formidās. q̄ securitas marie appetēda ē. p̄ qd̄ p̄bia docet appetē vitā mediocrē q̄ reddit boiez securz: s̄m illud poeticū. Medio tutissimū ibis. z carbo. Tura mage pupis ē modico q̄ flumiferē. Quā vitā mediocrē designat p̄ hūile saxū: in q̄ edificū ipetu v̄ti n̄ d̄enat: nec mudatōibz tāq̄ bibula arena dissoluūt.

Nō q̄ duplex ē paup̄tas. volūtaria z leta: alia inuolūtaria z tristis. p̄ma paup̄tas ē appetēda. scda fugiē da. De p̄ma loq̄t s̄m in epla. Nōnesta res ē leta paup̄tas. paup̄tas. n. expedita secūra ē. Et. xvij. epla. Q̄m cille incipe cū paup̄tate h̄re p̄merciū. aude p̄tenere opes. nemo als est deo dign? q̄ q̄ opes p̄p̄erit. Scda paup̄tas. s̄m inuolūtaria z tristis fugiēda ē. qz mortalis est: z rōne tristitie stupefacit z corrupit nām. Ed̄ qm̄ rōnū iā in te. Dic̄ incipit q̄nta p̄sa b̄ scdi. i. q̄ p̄bia ponit reme dia magis mouētia boētū ad oñdendū qz bona fortune sunt p̄tēnē. P̄sa q̄nta libri scdi.

Metrum quartum libri secūdi.
Quisq̄ volet pbēnem
Lautus ponere sedem.
Stabilisqz nec sonoris

Sterni flatibus curi:
Et fluctibus minantem
Curat spernere pontum:
Montis cacumē alti
Bibulas vitet arenas.
Illud p̄terius auster
Tonis viribus vrget.
De p̄dulum solute
Pondus ferre recusant.
Fugiens periculosam
Sortē sedis amene:
Humili tomum memēto
Certus figere saxo.
Quis tonet ruinis
Discēs equora ventus:
Tu conditus quieti
Felix robore valli:
Duces serenus eum
Ridens etheris iras.

Prosa q̄nta libri secūdi.
Ed̄ qm̄ rationū iam in te meaz fo mēta d̄scēdunt: paulo validioribz vtēdum puto Age. n. si iam caduca z momētanea fortune dona nō eēt. Quid in eis ē quod aut v̄im vnq̄ fieri queat aut non p̄spectum consideratumqz vilescat.

Prosa q̄nta libri scdi.
P̄sa q̄nta libri scdi. i. q̄ p̄bia ponit reme dia magis mouētia boētū ad oñdendū qz bona fortune sunt p̄tēnē. P̄sa q̄nta libri scdi. i. q̄ p̄bia ponit reme dia magis mouētia boētū ad oñdendū qz bona fortune sunt p̄tēnē. P̄sa q̄nta libri scdi. i. q̄ p̄bia ponit reme dia magis mouētia boētū ad oñdendū qz bona fortune sunt p̄tēnē.

in d̄mōstratōibz

prosa

Nota q̄ bona fortune sunt caduca & transitoria: q̄ dicit seneca. lxxvij. ep̄la: Omnia bona fortune nobis accidunt & nō adherēt. & si abducant sine vlla nri lacrimatōe discedūt. ex q̄ p̄: si mutabilia sunt q̄ nō sunt p̄ria bona boistq̄ fm eundē senecā. Nihil p̄riū dicas qd̄ mutari pōt. Nō q̄ bona fortuita in se p̄siderata vilesant: q̄ dicit Jobes crif. Bona fortune in seipis veterascūt & p̄sumunt: aut ab extraneis dolo vel violentia vel calumnia diripiunt.

Diuitie ne vel vni vel sui nā. Dic p̄bia ponit rōnes de diuitijs in sp̄ali q̄ nō sunt magnope appetende. Secūdo p̄bat hoc generaliter de diuitijs. ibi. Quid autē

Diuitie ne vni vel sui natura p̄ciose s̄t. Quid eaz pot̄: auz ne an vis p̄geste pecunie. At q̄ hec effūdēdo magisq̄ coaceruāto meli⁹ nitēt. Siq̄dem auaricia sp̄ odiosos: claros largitas facit. Q̄ si manē apud quē q̄ nō pōt qd̄ trāfferē in aliey: tūc est p̄ciosa pecunia cū trāslata i alios vsu largiēdi desi nit possideri. At eadē si apud vniū q̄nta est vbiq̄ gētium p̄gerat: ceteros sui inopes fecerit. Et vox q̄dem tota: tota parit̄ multoz replet auditū. Nē vō diuitie nisi p̄minute in plures trāsire nō p̄nt. Qd̄ cū factū est: paupes necesse ē vt faciāt q̄s relinquūt. Digiū angustas inopesq̄ diuitias q̄s nec hie totas plurib⁹ lz. & ad quēlibet sine ceteroz paup̄tate nō veniūt. An gēmaz fulgor oculos trahit. S̄ si qd̄ est in splēdo re p̄cipui. gēmaz ē lux illa: nō hoim. Quas qd̄ mirari hoies vehemēt admiroz. Quid est em̄ carens aie motu atz mēbroz p̄page: qd̄ animate rōnabiliq̄ nature pulchry esse iure videat̄. Que tametsi p̄ditoris opa sui q̄ distinctōe postreme aliqd̄ pulchritudis trahunt infra viāz tñ excellētiāz collocare admiratōem viāz nullo motu merebant̄.

Quid autē Diuitia diuidit in q̄ncq̄ p̄tes fm q̄ q̄ncq̄ sunt genera diuitiaz. q̄ p̄bat nō multum esse appetenda. i. pecunia. gēme. possessiones. vestes & famuli. Pr̄mo ostendit p̄positū de pecunia. sc̄do de gēmis. ibi. An gēmarum. tercio de possessionib⁹. ibi. An vos. q̄rto de vestibus. ibi. Jam vō. q̄nto de famulis. ibi. An vō. Pr̄mo duabus rōnibus p̄bat diuitias non multū esse appetendas. sc̄da ibi. At eadem. Pr̄ma rō talis est. Illa nō sunt multū appetenda: q̄ nec ex sui nā nec ex natura vtentis sunt p̄ciosa. diuitie sunt b̄mōi q̄ rē. maior nō: q̄ nihil appetit nisi bonū & p̄ciosum. Minor declarat. diuitie nō sunt bone ex sui natura: q̄ nō faciūt bonū cum cui adueniūt. nec sunt bone ex p̄te vtentis. q̄ nō inq̄ntum p̄uant. sic em̄ faciūt boies auz. nec inq̄ntum distribuunt: q̄ sic relinquūt hominem. dicit em̄ in l̄ra. Diuitie vel sunt p̄ciose sui natura: aut natura vni vtentium eis. & qd̄ eaz est pot̄. i. p̄ciosus. an auz aut vis p̄geste pecunie. i. p̄grega te. Atq̄ p̄ certe. hec. i. diuitie nō sunt p̄ciose p̄vanda eas: q̄ meli⁹ nitent effundendo. i. distribuēdo eas q̄ coaceruando. i. retinendo eas. siq̄dem auaricia q̄ pecuniaz coaceruat: sp̄ facit homines odiosos. & largitas q̄ pecuniam effundit: facit claros. i. honestos. Subdit. & si illud qd̄ trāfferē in aliey non pōt manere apud quēq̄: tūc est p̄ciosa pecunia loq̄ndo ironice. cum ipsa vsu largiēdi trāslata in alios desinit possideri. Mōndum q̄ aliqd̄ est bonū dupliciter. vel ex natura sui: vel ex natura vtentis. Illud v̄ bonum ex natura sui: qd̄ a se vel in se h̄z vñ sit bonū: & cuiq̄q̄ aduenit facit ip̄m bonum. sicut rō recta. par & similia. S̄ illud v̄ bonum ex p̄te vtentis: q̄ si aliq̄s puenient vtat aliqd̄ boni inde puenit. Tñ nota fm beatū bern̄. Solus error hominum facit q̄ auz & argenti reputant̄ p̄ciosa: cū sint nisi terra rubea &

alba. Nota q̄ seneca. lxxvij. ep̄la. p̄bans diuitias non esse bonas sic arguit. Qd̄ bonum est bonos facit. diuitie nō faciunt bonos. q̄ diuitie bone nō sunt. Item illud qd̄ pōt p̄tingere p̄temptissimo & turpissimo bonum nō est. diuitie autē & lenoni & lamiste p̄tingūt. q̄ bone nō sunt. Item bonum ex malo nō fit. diuitie autem sunt ex auaricia que mala est. q̄ bone non sunt.

At eadem si apud vnum. Dic ponit sc̄daz rōem q̄ talis est. Illa nō sunt multū appetēda q̄ a plurib⁹ nō p̄nt possideri: & nō trāsēnt ad alium sine paup̄tate alioy. diuitie sunt b̄mōi. q̄ rē. vnde dicit in l̄ra. Si eadem pecunia q̄nta est vbiq̄ gentiū. i. apud omnes gētes. si illa p̄gerat apud vniū hoim. ipsa fecerit ceteros boies inopes sui. i. carētes. & vna vox parit̄ tota. i. simul. replet auditū multoz. diuitie autē nō p̄nt trāsire in plures nisi p̄minute. i. diuise i p̄tes. qd̄ cū factū est. i. q̄ p̄minute trāsēnt in alios: necesse est vt illos faciāt paupes q̄s reliquit. Et tūc exclamat q̄ diuitias dicēs. Digiū supple dico diuitias ēē angustas. i. artas. q̄ p̄ et inopes. q̄s nō lz plurib⁹ hie totas. & q̄ nō veniūt ad quēlibet sine paup̄tate ceteroz. i. alioy hoim. Nō q̄ diuitie nō veniunt ad quēlibet sine alioy paup̄tate. q̄ dicit seneca in de remedijs: Pecuniā p̄didisti: quam vt bies alius ante p̄didit. p̄didisti pecuniam. habes vno piculo min⁹ q̄ te felicem si cū illa auariciaz p̄didisti. Et idem. lxxvij. ep̄la dicit. Diuitie animos instant. sup̄biam pariūt. inuidiā p̄bunt. mentē alienāt. timorē inducunt. insolentiam faciunt. nihil autē aliud insolentia est q̄ spes false magnitudinis. q̄ diuitie bone non sunt.

An gēmaz fulgor oculos trahit. Dic ostendit p̄bia. q̄ gēme nō sunt appetēda tanq̄ p̄riū bonū hominis. intēdens talem rōem. Quicqd̄ bonitatis vel p̄ciositatis ē in gēmis: h̄z s̄st̄ in luce & splēdoze gēmaz. s̄ lux gēmaz nō est. p̄riū bonū hominis. s̄ est bonū ip̄az gēmaz. q̄ rē. vnde dicit in l̄ra. An fulgor gēmaz. trahit oculos hoim. supple ad p̄cupiscēdum eas tanq̄ p̄riū bonū. s̄ si qd̄ est p̄cipui. i. p̄ciositatis in hoc splēdoze: illa lux est gēmaz & nō hoim. q̄s q̄dem gēmas vehemēt admiroz boies mirari. i. miratō desiderare tanq̄ bonū suū. qd̄ em̄ est carēs motu anime atz p̄page. i. p̄fectōe mēbroz. q̄ v. qd̄ repit̄ in reb⁹ inaiatis qd̄ iure videat̄. i. videri debeat. esse pulchry rei aiare. q̄ p̄ et rōnabili nature. q̄ v. nihil. q̄ gēme tametsi p̄ quib⁹ trahunt. i. recipiant. aliqd̄ postreme pulchritudinis. opa. i. diligētia p̄ditoris. q̄ p̄ et sui distinctōe. i. specifica formatōe. tñ ipse collocare infra viā excellētiāz. i. dignitatē. nullo mō merebant̄ viāz admiratōz. Nota q̄ nō est gloriandum de gēmis tanq̄ de p̄rio bono. q̄ dicit seneca. xlj. ep̄la. Memo gloriari v̄ nisi de suo. qd̄ em̄ est stultū q̄ in homine aliena laudare. qd̄ est eo demētius q̄ ea mirat̄ q̄ ad alium trāsferre. p̄tin⁹ p̄nt. non faciūt equū meliorem auri freni. Nota q̄ q̄druplex est pulchritudo. p̄ma est animalii rōnaliū. secunda est brutoz sensibiliū. tercia plantaz vegetabiliū. q̄rta est rex inanimataz: in quo genere gemme collocant̄. p̄t qd̄ dicit p̄bia. si gēme trahunt aliqd̄ postreme pulchritudinis. i. vltime pulchritudinis.

Ep̄la
Ep̄mōlogia

An vos agroz pulchritudo. **Hic** pbat pbia idem de possessionib' sicut de agris. 7 intendit hanc miaz. **B**onitas agroz vel pstitit in pulchritudine eoz q' delectat aspectum. 7 talis pulchritudo no' magis est ipi' boi' q' pulchritudo floz vel stellaz: q' etiam delectat aspectu' boi'. 7 tñ nihil ad boiem pulchritudo istoz vel bonitas agroz pstitit in vtilitate eoz q' est ad sustentand' boi'. s' h' possessio agroz no' est multu' appetenda vt sic ampla: q' natura paucis e' p'tenta. vñ dicit in lra. An pulchritudo agroz delectat vos vt gaudeatis de ea tanq' de bono vzo. 7 dicit boeti'. qd' n. i. qre no' delectaret. est ei pulchra portio opis pulcherrimi. i. mudi. sic nos gaudem' facie. i. aspectu. maris sereni. i. tranquilli. sic. i. eade' rone miramur celu'. sydera. solē. q. p. et lunā. Rndit pbia. **Mū**. i. nūqd' aliqd' boz attingit te tāq' p'p'riū. q. d. nō. nūqd' audes gloriari splētoze alie? talis tanq' tuo. q. d. nō. nūqd' tuipse distinguēis. i. oz nāis vñis florib'. q. d. certe nō. nūqd' tua vbertas. i. fertilitas. intumescit. i. supbit. in estiuos fructus. i. p' estiuos fructus. q. d. nō. qd' raperis. i. circūdaris. in anib' gaudis. suple reputādo ista esse tua bona. qd' amplectaris externa bona p' tuis. q. d. frustra hoc facis: q' fortuna nūq' faciet eē tua q' natura rez a te fecit eē aliena. **Tūc** dicit pbia. nō nego qn' ista pnt tibi eē vtilia. fruct' em' terraz. p'culdubio debent ali mēt' animātium. i. aialib'. p' alimētis. s' si velis replere indigētiam nature. q' satis ē. i. ad sufficiētiaz nihil est. i. nō oportet q' petas. i. desideres. affluētiaz fortūne suple ad dilata'dum 7 ampliāduz agros. natura em' pauc' p'tenta est. cui' facietate si velis vrgere. i. cogere. supfluis suple cibis 7 potib'. illud qd' infuderis ventri: supfluis. aut fiet inioctūdu. i. triste. aut fiet noxiū. i. piculosum. **Nota** q' ex lra pōr forma ri talis rō. Si illud qd' videt' magis inesse n' inest: nec illud qd' min'. s' magis videt' q' homo dz gloriari de pulchritudie celi 7 stellaz 7 nō dz. q' nihil boz e' suum. s' min' dz gloriari de pulchritudine agroz 7 aliarum possessionū. **Nota** q' natura nō est onerāda supfluis: s' est alēda paucis. q' paucis p'tenta est. vñ sen. xvj. ep̄la. Si ad nām vixeris nūq' eris paup': si ad opimōnē nūq' eris diues. **Erigen** natura dēside rat: opinio vō inensum. **Et** beat' aug'. dicit. Sumēda sunt alimēta tanq' medicamenta. **Et** greg. Dum veni nimia facietate extendit: acule' libidinis suscitāt. **Nota** q' arest. in qdam ep̄la ad alexandru' dicit. Qui transgredit' debitū modū in pleno 7 in vacuo. nō poterit euadere furorem egritudinis 7 molestias infirmitatū. Qui ē appetit' viuere 7 dominare: renūciat desiderio p'pue voluptatis. nec p'missione ome stioni supaddat. q' ois incōtinēs volūtarie est egrotans. i. etbi. **Et** subdit. Audiui ab ypocrate q' p' sua vitē dietas p' qbus debilitatē corpis sustinebat. Cui dixit suus discipulus. Doctor egregie si velles bñ comedere: nō sustineres tantam corpis debilitatē. Cui rñdit ypocrates. Ego comedam vt viuam. nō viuo vt comedam. vñ dicit arest. ibidem. Alimētum p'p' durabilitatem est querēdum: nō durabilitas p'p' alimētum. **Subdit**. Multos noui q' t' iminuerit de alimēto 7 p'missione abstinentes a suis appetitibus 7 p'centes gule viuētes t'pate p' dietas: q' fuerūt sanissimi corpis longiozis vite 7 boni appetitus. **Nota** q' pbia ondit q' nō sic gaudendū de pulchritudine vestriū tanq' de p'p'io bono. 7 arguit sic. **De** illi' pulchritudine nō ē gaudēdū q' nō est hois pulchritudo. s' pulchritudo vestriū non est hominis pulchritudo. s' est ipaz vestriū. agif' tē. vñ dicit in lra. **Ita** putas pulchritudo est q' ta. i. delectabil' intuitu. ego mirabor nāz materie vestriū. aut mirabor ingenū. i. subtilitatē artific' vestē formā: nihil ascribēdo tibi. **Mō** q' splētoze hie' exterioris n' facit boiez melioze: nisi fulgeat hie' mēt' interior in eo. vñ sen. **Null'** die gladiū eē bonū si balthe' ei' taurat' e: 7 vagina gemis distincta. s' gladi' bon' ē q' bñ incidit 7 bonū acumēbz. 7 mucro bon' ē q' oē munimē ruptur' ē. vñ se vsus. **Aurea** nobilitas luteā si vestiat ollā. **Mō** iō seqt' hāc min' eē luteā. **Ite** poeta inqt. **Linge** caput lauro: tege corp' gemis 7 auro. Si fueris p'dē remanebz rustic' idē. **An** vō te lōg' orzo famuloz. **Hic** pbia ondit n' ē gaudēdū d' multitudie famuloz tāq' de p'p'io bono. 7 arguit sic. **Famuli** aut se pueri i mozb': 7 sic se nociui. aut se bñ mozi gerati: tūc n' ad te. q' b' pbitas ē famuloz 7 n' tua. vñ dicit in lra. **An** vō lōg' orzo famuloz facit te eē feucē. q. f. famuli. si sint viciosi morib': tūc se p'nciosa sarcina. i. piculosum pōdus ipi' tom'. 7 se vebemēt' inimica sarcina ipi' dño. si vō sint pbi: qnāz mō. i. p' que modū. aliena pbitas nūcrabit. i. oputabit i tuis opib'. q. d. nō mō. 7 tūc p'cludit de oib' p'dict' dices. **Et** q' b' oib' p'dict' mōstrat' liq' dō. i. apte. n' boz eē bonū tuū q' tu p'putas i tuis bonis. q' b' si n' iest appetēde pulchritudis suple q' tibi ascribi poterit. qd' est. i. qre est. q' tñ volcas de amissis: p'lecter' retēd' q' p' s' si p'dicta se pulchra nā. i. p' nāz p'p'ia. qd' refert id tua. i. qd' p'tinet hoc ad te. q. d. n' nāz h' seqstrata. i. diuisa a tuis opib'. p' se placuissent. nō em' id circo sunt p'ciosa q' in tuas venere diuitias. s' qm' tibi videant' p'ciosa iō maluisti ea annumerare tuis diuitijs. **Mō** q' p'ui pueri i mozb' sunt familiares inimici dñi 7 toti' tom'.

An vos agroz pulchritudo delectat. **B.** Quid ni. Est ei pulcherrimi opis pulchra portio. Sic qndā sereni maris facie gaude m': sic celū. sydera solem. lunāq' miramur. **P.** Mū te hoz aliqd' attigit. Mū audes ali cui' taliū splētoze gloriari. **An** vñis florib' ipē distinguēis. aut tua in estiuos fructus intumescit vbertas. **Quid** in anib' gaudij raperis. **Quid** ex tna bona p' tuis amplectaris. **Mū** q' tua faciet eē fortuna: q' a te natura rez fecit aliena. **Terraz** qd' fruct' aiantū p'culdubio debent alimētis. **Sed** si qd' nature satis ē replere indigētiaz velis: nihil est qd' fortune affluētiaz petas. **Paucis** em' minimisq' natura p'tēta est. **Cui'** facietate si supfluis vrgere velis: aut inioctūdu qd' infuderis fiet aut noxiū. **Iam** vō pulchz varijs fulgere vestib' putas. **Quaz** si gta ituru spēs est: aut materie natura: aut ingenium mirabor artificis. **An** vō te lōgus orzo famuloz facit eē felices. q' si viciosi morib' sint: p'nciosa tom' sarcina 7 ipsi dño vebement' inimica. **Si** vō pbi sint: qnā mow in tuis opib' aliena pbitas numerabit. **Ex** qbus oib' nihil hoz q' tu in tuis p'putas bonis: tuū esse bonū liqdo mōstrat. **Quib'** si nihil inest appetēde pulchritudis: qd' est q' amissis toleas vel letaris retentis. **Et** si natura pulchra sunt: qd' id tua refert. **Mam** hec p' se a tuis q' opib' seqstrata placuisset. **Neq'** em' id circo sunt p'ciosa q' in tuas venere diuitias. s' qm' p'ciosa videbant: tuis ea diuitijs annumerare maluisti.

de quibus postea dicitur. tercio bñ? q̄nta p̄sa. Non est pestis efficacior ad nocendum q̄ familiaris inimicus. et si videntur aliquando amici: hoc est rōne utilitatis nō rōne virtutis. de quibus loquitur seneca in de remedijs: dicitur. Mel misce sequuntur: cadauera lupi: frumenta: formice. ipsam sequitur ista turba: non hominem. Item seneca dicit. xij. epla. In homine illud laudandum est quod ipsius est. si familiam formosam habet et domū pulchram si multum scribit. si multum fenerat. nihil horum in ipso est: circa ipsum. lauda in illo quod proprium est: quod nec auferri nec eripi potest.

Quid autem tanto fortune strepitu desideratis. fugare cretam indigentiam quiritis copia. Atque hoc vobis in primum cedit. Pluribus quippe ad adminiculis opus est ad tuendam preciose suppellectilis varietatem. Ceterum illud est. per multis indigere eos: quod multa possident. Contraque minimo indigere quod abundantiam suam nature necessitate: non ambire sui superfluitate metiantur. Ita ne autem nullum est primum vobis atque insitum bonum: ut in externis ac sepositis rebus bona via gratis. Sic rex vsa peditio est: ut diuini merito rōnis aial: non aliter sibi splendere nisi in aiate suppellectilis possessione videat. Et alia quidem suis rebus prenta sunt. vos autem deo mēte psimiles: ab rebus infimis excellētis nature ornāmēta capratis. nec intelligitis quāntam peditio viō faciatis iniuriam. Ille genus humanū terrenis omnibus prestare voluit. vos dignitates viam infra queque infima detruditis. Nam si omne cuiusque bonum eo cui est prestat esse preciosius: cum vilissima rex via bona esse iudicatis. eisdem vosmetipsos via existimatione submittitis. quod quidem haud immerito cadit. Humane quippe nature ista peditio est. ut tunc tamen ceteris rebus: cum se cognoscit excellat. Et tamen infra bestias redigat si se nosse desierit. Nam ceteris animantibus sese ignorare natura est: hominibus vero vicio venit.

intrinsecum vobis: ita ut aratis bona via in externis rebus. i. in extrinsecis rebus. et in rebus sepositis. i. a vobis seorsum positis. quod d. imo in vobis est bonum si considerare vultis. sic est vsa. i. mutata peditio rex ut aial diuinum. i. homo qui est similis deo: non aliter videat sibi splendere nisi in possessione suppellectilis inanimatae. i. bonorum exteriorum quod sunt inaiata. et alia quidem ab boie prenta sunt suis bonis: vos autem homines deo psimiles mēte capratis. i. quiritis ornāmēta vie excellētis nature a rebus infimis. i. inanimatis. quod erroneus est. nec intelligitis quāntam iniuriam faciatis viō peditio. supple pueritudo ordinem ab eo institutum. Ille enim peditio voluit humanum genus prestare. i. precellere omnibus terrenis. sed vos detruditis viam dignitatem infra queque rex infima. quod probat ex hoc. Nam omne bonum est preciosius eo cuius est bonum. cum vos iudicatis vilissima rex sicut sunt deo na fortune: eē via bona. vos submittitis. i. subicitis vosmetipsos eisdem via existimatione. i. opimione. et hoc non immerito cadit. i. accidit homini. Nam illa est peditio humane nature. quod tunc. i. tunc tamen excellat ceteris rebus: cum se cognoscit. eadem tamen natura humana redigat infra bestias si desierit se nosse. Nam ceteris animantibus natura est ignorare sese. sed hominibus venit. i. puenit ex vicio. Nota quod homini est insitum proprium bonum quod est recta rō: que semper deprecatur ad optima. in cuius actu et speculatione consistit felicitas: quia sapiens maxime est felix. i. et bñ. et homo curans intellectum deo amatissimus videtur: ibidem. ideo non est querendum bonum hominibus in rebus externis. Nota quod homo mente et rōne est similis deo. quia secundum senecam. Rō nihil aliud est quam pars diuini spiritus: mersa in corpus humanum. Et dicit idem. quod animus relictus est quasi deus in humano corpore hospitatus. Et idem dicit. Disce potius animum extollere in imensum: nobilis enim et generosa res est. Nota quod homo seipsum ignorans deterior est bestia. unde boetius in tractatu de summo bono: allegans pmentatorem dicit. Ne vobis hominibus quod de numero bestiarum computati estis. diuinus quod in vobis est non cognoscetes. propter quod ad superiora ascenditis: et deo similes estis. Et subdit. Diuinum autem in boie vocat intellectum et rōnem. Nota quod nihil philosophat vnum et idem esse nobilius: et ignobilius quod diuersificat secundum conditionem seu considerationem. Unde quis homo secundum se et simpliciter sit nobilior bestijs: tamen in quantum deficiat ab aliquo quod sibi debetur secundum naturam. scilicet cognoscere se: quod non debetur bestijs. sic est ignobilior bestia.

Quid autem tanto fortune strepitu. Hic philosophia ostendit generaliter diuitias non esse appetendas magno perire. Et facit hoc tribus rationibus. Secundam ponit ibi. Ita ne. tercia ibi. Ego vero nego. Prima ratio est ista. Illa non sunt multum appetenda per que homo non potest que ea propter que appetunt. sed per diuitias homo non potest que ea propter que diuitie appetunt. appetunt enim diuitie propter fugam indigentie: quam fugam indigentie homo non potest que per diuitias. sicut declarat in ista dicens. Quid autem tanto strepitu. i. labore. desideratis. i. cum desiderio insistit fortune. credo vos quiritis fugare indigentiam copia. i. diuitijs. quod d. id desiderat diuitias ut suppleat viam indigentiam. sed hoc vobis in primum. quod pluribus adminiculis. i. adiutorijs. est opus ad tuendam varietatem preciose suppellectilis. i. possessionis. versusque illud est per multis eos indigere quod multa possident. et etiam per. i. per primum. illi minimo indigent quod metiantur. i. mensurant suam abundantiam. non superfluitate ambire. i. cupiditate. sed necessitate nature.

Nota secundum senecam. per multis indigent qui multa possident. propter quod multe diuitie non fugant indigentiam: sed magis excitant. unde poeta. Nulla ditari ratione potestis auari. Vos faciunt inopes: quas cumulat opes. Nota circa hoc quod dicit. minimum indigent dicit seneca. lxxij. epla. Thaurus paucissimorum iugum pascuis implet: et vna silua pluribus elephantibus sufficit. homo terre pascit et mari. quod igitur tam insatiabilem ventrem natura dedit nobis: cum tam modica corpora nobis dederit: ut fastissimorum edacissimorumque animalium auaritatem vincerem. quantum est illud quod nature datur: paruo illa educat. non fames nostri ventris nobis magno prestat: sed ambitio. ventri autem obediētes loco animalium numeremur: non homines.

Ita ne autem nullum. Hic ponit secundam rationem. secundum d. cludit manifestum errorem hominum ibi. quod non late. Et ratio talis est. Illa non sunt appetenda quibus appetitis homo putans se talibus ornari. facit iniuriam suo creatori. sed bona exteriora sicut diuitie sunt homini. ut declarat in ista. §. 2c. Et dicit. Quod homines nunc quod nullum bonum est proprium atque insitum. i. naturale et

sese ignorare

De hoc late patet. Hic philosophia concludit manifestum errorem hominum dicens. O homines quae late patet error. quod ex
istimatis aliquid posse ornari ornamentis alienis. si illud fieri nequit. Nam si aliquid luceat ex appositis sibi et non ex
pulchritudine propria: tunc appositae illa laudantur. si illud quod est velatum et tectum appositis illis: illud nihilominus perdu
rat. i. perseverat in sua feditate. i. turpitudine. Ad si aliquid est fetidum in se: fetiditas non tollit per ornamentum
extrinsecum. vnde et sic poeta. Aurea nobilitas lateat si velet ollam. Non ideo sequitur banc minime esse lutum. Et
quidam derisus ridens mulieri querenti utrum esset pulchra: dixit. Oamina pulchra sunt tibi appensa

Ego vero nego illud esse bonum. Hic ponit tertiae rationes
quae talis est. Illud non est multum appetendum quod nocet
possidenti. si diuitie sepe nocuerunt possidentibus. quod de
clarat ex duobus. Primum: quod diuitie faciunt possidentes
de se falsa opinari vel existimare. Secundo: quod faciunt possi
dentes amissa securitate timere. vnde dicit in lra. Ego
phibia nego illud esse bonum quod noceat homini. nunc id metri
or: in quibus minime. atque per certum. diuitie sepe nocuerunt
possidentibus. quod quilibet homo eo quod ipse est audax magis
alieni eris. ipse putat illum hominem solum dignissimum. quod
homo qui in diuitiis constituitur nunc per timorem gladium: quod
per contumeliam intrasset calle. i. semitam huius vite. tanquam vi
ator vacuorum coram latrone securus cataras. Tunc inuehit
per diuitias. O perclara beatitudo operum mortaliu. et loquitur
ironice. quod d. minime perclara. quae tu homo cum ad eum fu
eris: securus esse desistis. Ad. diuitie nocent homini. vnde
arist. j. ethic. dicit. Talem quidem errorem habent bona. quod
multis contingit detrimere ex ipsis. multi enim propter di
uitias perierunt. Ad. quod mali tamen diuites reputant esse di
gnos. vnde di. amb. Ita incubuerunt mores hominum in ad
miratoe diuitiarum ut nemo nisi diues putet dignus.
Ad. diuitie non reddunt hominem securum. vnde iuuenal. poe
ta. Pauca sunt portes argenti vascula puri. Nocte iter
ingressus contumeliam gladiumque timebis. Et mox ad limen
trepidabis aridum vmbra. Catabat vacuorum coram la
trone viator. Et sen. xiiij. epist. di. Audiu latro trans
mittit etiam in obsequia via pauperum par est. et lxxij. epist.
dicit. Quisquis se multum fortunae dedit: ingentem sibi
maius peribatorem fecit. vna haec via est ad tuta vadum
di externa despicere: et honesto contentum esse.

Adetrum quantum secundum libri.

Et nimum per etas. Hic incipit quantum metrum
habetur: quod dicitur per etas ab inuicem. anapesti
cum a pede predominante. et est dimetrum. quod quatuor
pedum. nam duo pedes vni metrum constituit. et est catale
cticum: quod in quarto pede vna syllaba deficit ad complemen
tum metri. In quo metro phibia comedat prima etate quae erat
sine cupiditate diuitiarum: replangendo primum etatem
in qua dicitur. et regnat avaritia. Primum quod comedat etatem
antiquam. secundo nam etatem replangit: ibi. Utinam modo. Pri
mo dicitur per etas nimum felix fuit per etas fidelibus ar
uis. i. fidelis agricultura. nec fuit perclara. i. deprauata.
inerti luxu. i. qui superfluitate. quae etas solebat soluere. i.
remouere. fera. i. tarda ieiunia. facili glade. i. vili fru
ctu. nec illa etas nozat. i. nouerat. confundere. i. misce
re bachica munera. i. vina. liquorem melle ad faciendum
mellificatum. sicut modo fit. nec etiam nouerat miscere. i. in
tingere. lucida vellera. i. alba lana. serum. i. illoz pro
rum. tyrio veneno. i. sanguine conchilioz: quod copia
apud tyrum iucit ad faciendum purpureum colorem. Herba dabat eis salubres sonos. non ei dormiebant in lectis eburneis:
si in herbis et lubis amnis. i. labil aqua: dabat eis potum. et pinus illa arbor altissima dabat eis vmbra. i. vmbrosas
bitatoes. non ei domibus et curios edificijs habitabat. Ad. dicitur hospes aliquis ex his secabat. i. diuidebat nauigatio. al
ta. i. profunda maria. quod adhuc non erat usus nauium: nec mercibus vendiqz lectis. i. collectis. viderat noua littora. i. alie
nas terras: quod manebat in patria. tunc illa etate tacebat seua classica. i. tube vel cornua vocantia homines ad bellum.
dicta classica a calo quod est voco. neque cruoz fusus acerbus odij tinxerat. i. magidauerat horrida arma: quod tunc non
erat usus armorum. quod ei. i. propter quod. hostic? furoz vellet per arma mouere cum videret seua vlnera. nec videret vi
la prima sanguis: quod nlerat per quod pugnet. Ad. circa hoc quod dicit per etas. quatuor etates distinguuntur in poetas. In pri
ma fuerunt homines boni et simplices pauca per etatem: quod comedebat glades. bibebat aqua. non colebat vicias. hac etate vo
cabatur poete aurea. et erat sibi sat no. de quo boetius loquitur in lra. Secunda etas dicebat argentea: quae erat sub ioue cum homines
in quo homines propter primum curam reze ceperunt alios depellere: et se aliquid malicie vare. Quarta etate vocabatur
magna afluu iuenerunt agriculturam. et ceperunt habitare domos et plantare vineas. Terciam etatem vocabatur enea: quod
ferream: quoniam intantum abundabat malicia et avaritia hominum: quod nec fides nec iusticia mansit in terra. in qua etate nos
sumus: quae in fine boetius replangit. Ad. circa hoc quod dicit inerti luxu. quod inertia et otium sunt causa luxurie. vnde poeta.
Ocia si rollas perire cupidinis artes. Item horatius. Queritur egistis quare sit factus adulter. In primo
causa est: quod desidiosus erat. Est autem triplex luxuria ex de scolarium disciplina. quedam consistit in coitu. quaedam

De hoc late patet vnde hic error: quod ornari posse
aliquid ornamentis existimant alienis. At id
fieri nequit. Nam si quid ex appositis luceat: ipsa
quod est appositae laudatur: illud vero his tectum
atque velatum in sua nihilominus feditate perdurat.
Ego vero nego illud esse bonum quod noceat homini.
Nunc id metrum: minime in quibus. Atque diuitie
possidentibus sepe nocuerunt. Cum pessimum quilibet
eris alieni magis audax: quod quilibet auri quae
maxime est: se solum quod habet dignissimum putat. Tu
igitur quod nunc per tu gladiumque sollicitus per timorem:
si vite huius calle vacuorum viator in inferos: coram la
trone securus cataras. O perclara operum mortaliu
beatitudo: quae ad eum fuerit securus esse desistis.

Adetrum quantum libri secundi.

Et nimum prior etas.

Contenta fidelibus armis.

Nec inerti perclara luxu.

Facili que sera solebat
Ieiunia soluere glande.
Nec bachica munera nozat
Liquido confundere melle.
Nec lucida vellera serum.
Tyrio miscere veneno.
Somnos dabat herba salubres.
Potum quoque lubricus amnis.
Umbrass altissima pinus.
Modum maris alta secabat
Nec mercibus vendiqz lectis
Noua littora viderat hospes.
Tunc classica seua tacebant:
Odij neque fusus acerbus
Cruoz horrida tinxerat arma.
Quid enim furoz hosticus vlla
Vellet prior arma mouere:
Cum vulnere seua videret
Nec premia sanguinis vlla.

Libec secundus

in crapula: 7 quedā in vestitu: et quelibet est fugienda.

Nota circa hoc q̄ dicit: lucida vellera ferū. feres sunt quidā boies apud q̄s p̄terit lana de arboribus. fila q̄ q̄ a veribus q̄ dicitur bombices opant: illa vocat h̄ lucida vellera. Nota q̄ thirus est vermis venenosus in cuius sanguine intingit purpura. Alij dicunt q̄ sit gen⁹ conchilioz: in q̄z sanguine intingit purpura: quoz cōchilioz copia inuenit apud thirus in insula.

Utinā modo nostra redirent. Hic p̄bia deplangit p̄item etatē dicēs. Utinā nra tpa. i. p̄ditiones. nostri tēporis. redirent modo. i. redigerent. in p̄ficos mores. i. in mores antiquos. s̄ heu nō est ita: s̄ amor. i. desiderium

**Utinam modo nostra redirent
In mores temporū p̄ficos
Sed feruens amor ardet habendi
Deu q̄s primus fuit ille
Auri qui pondera tecti
Seminasq̄ latere volentes
P̄ciosa pericula fodit.**

Prosa sexta secundi libri.

Uid autē de dignitatib⁹ potentia q̄ differam: quas vos vere dignitatis ac p̄tātis in sc̄i celo exequatis: Que si in improbissimuz quēq̄ ceciderit: q̄ incēdia flamis et h̄ne eructuātib⁹: q̄ diluuiū tantas strages dederit? Certe (vti memisse te arbitroz) p̄fulare ip̄iū (q̄ lib̄tatis principiū fuerat) ob sup̄biam consulum vestri veteres abolere cupierūt. Qui ob eandem sup̄biā prius regiū de ciuitate nomen abstulerant. At si q̄ (q̄ prarū est) probis honores referant. quid in eis aliud q̄ p̄bitas vtentiū placet? Ita fit vt non virtutib⁹ ex dignitate: s̄ ex vtute dignitatib⁹ honor accedat. Que vō est ista vestra expetibilis ac preclara potētia. Mōne o terrena aīa h̄a p̄sideratis quibus p̄sidere videamini. Nam si inter mures videres vnū aliquem ius sibi ac p̄tatem p̄ ceteris vendicantem quanto moueris cachinno?

terēs. i. antiq̄ores romani. cupierūt abolere. i. delere. imp̄ium p̄fulare. i. dignitatē p̄fularem. p̄ter sup̄biā consulum q̄ imp̄iū p̄fulare fuerat principiū lib̄tatis. q̄ romani liberi v̄uebat sub p̄sulib⁹ q̄ sub regib⁹: qui romani etiā prius abstulerant de ciuitate nomē regiū. p̄ter eandē sup̄biā. s̄. regū. Ex quo patet q̄ dignitates faciunt malos deteriores. Si autē p̄tates et dignitates referant. p̄bis (q̄ prarū est) quid in eis aliud placet dignitatibus q̄ p̄bitas vtentiū. quasi dicat: nihil. ita fit. i. p̄ter hoc fit vt virtutibus nō accedat bonoz ex dignitate: s̄ bonoz accedit dignitatibus ex virtute vtentiū eis. et ita dignitates nihil boni adiiciunt ipsis bonis.

Mata duplex est dignitas et p̄tās. quedā mundana siue t̄p̄alis que p̄sistit in bonis t̄p̄alibus exteriorib⁹: et in tali nō p̄sistit vera felicitas cū sit res p̄sa multis amaritudinibus. Alia est dignitas et p̄tās aīe siue sp̄ialis que p̄sistit in sciētijs et virtutibus: et illa nō p̄t sup̄ari vicio nec aduersitatibus nec p̄speritatibus in q̄ cōsistit beatitudo et b̄tā vita. Unde Ambro. in li. de offi. dicit. Dico b̄tām vitā p̄sistere in altitudine sapie. in suauitate p̄sciē et in virtutis sublimitate. Nota q̄ in sc̄i dignitates et p̄tates mūdanas adeq̄nt celo: q̄ non recte iudicant. iudicāt. n. fm̄ p̄cupiam et nō fm̄ rei veritatē. imperiti. n. velut alonge distantes a veritate speculānt primo elenoz. Nota q̄ mali dignitatibus et p̄tātibus p̄diti plus nocent q̄ ignis vel diluuiū aquaz: q̄ mali dignitate sua et p̄tate extollunt in sup̄biā: alios iugo seruitutis opprimēdo: p̄ quo exequēdo mouent bella quibus h̄uanū gen⁹ p̄ offendit. q̄ igne vel diluuiū. Nota q̄ ciuitas romana a t̄p̄e romuli sui conditoris a regibus erat gubernata: postea romani exigente malicia et sup̄bia regū ip̄os deleuerūt. et p̄sules instituerūt q̄ etiā p̄tē corz sup̄biam erat abiecti. ex q̄ p̄z q̄ dignitas et p̄tās maloz eos effecit peiores. Nota q̄ bonoz nō debet alicui rōne dignitatis s̄ potē rōne virtutis. An aresto. iij. et h̄ic. Mō erit vtiq̄ dign⁹ honore prau⁹ extitens. virtutis. n. p̄mū bonoz est. Unde fm̄ veritatē solus bonus est honorandus.

Que vō est ista vestra. Hic p̄bat sp̄aliter de p̄tate q̄ nō sit multū appetēda duab⁹ rōnib⁹. sc̄da ibi. Quid autē est. Rō talis est. Illa p̄tās nō est multū appetēda q̄ nō est magne et fortis reputatōnis s̄ tm̄ est fragilis et imbecillis. s̄ p̄tās t̄p̄alis est b̄mōi: q̄ p̄ eā h̄o nō p̄t sup̄ra aīam: s̄ tm̄ sup̄ra corz: et sup̄ ea bona q̄ corz p̄sunt. bu mano autē corpe nihil est imbecillius. Dicit s̄ in l̄tera. Que est ista vestra expetibilis. i. desiderabilis. ac p̄clara. i. nobilis potētia. q̄. d. nulla est. nōne p̄sideratis terrena aīalia quibus videamini p̄sidere. i. p̄esse. si c̄m in mures videres vnū p̄ ceteris. sibi vendicantē. i. vsurpantē. ius ac p̄tate sup̄ alios mures. o quanto cachinno. i. risu tu moueris. quia derisibile esset. et talis est p̄tās terrena scilicet derisibilis que nō extendit se nisi ad corpus.

Nota circa hoc q̄ dicit: lucida vellera ferū. feres sunt quidā boies apud q̄s p̄terit lana de arboribus. fila q̄ q̄ a veribus q̄ dicitur bombices opant: illa vocat h̄ lucida vellera. Nota q̄ thirus est vermis venenosus in cuius sanguine intingit purpura. Alij dicunt q̄ sit gen⁹ conchilioz: in q̄z sanguine intingit purpura: quoz cōchilioz copia inuenit apud thirus in insula. Utinā modo nostra redirent. Hic p̄bia deplangit p̄item etatē dicēs. Utinā nra tpa. i. p̄ditiones. nostri tēporis. redirent modo. i. redigerent. in p̄ficos mores. i. in mores antiquos. s̄ heu nō est ita: s̄ amor. i. desiderium habendi. feruens feruens. i. piculosior. ignibus et h̄ne. illius montis ardet. Hec q̄s fuit ille q̄ primus fodit. i. effodit. pondera tecti auri. i. abscondit. et effodit gemmas volentes latere que sunt p̄ciosa picula: q̄ multū p̄ter eoz p̄ciositate picula incidunt. Nota Seneca i. li. de diuisione scientiarū p̄mendās priorē etatē tm̄ dicit. O felix prior etas que tot p̄tulit sapientes q̄b⁹ velut stellis fulgentibus mūdi tenebras irradiaret. s̄ heu nūc alij terrenis curis inserviūt: alij t̄p̄alis dignitatis ambitione inardescant omnes vere circa studiū sapie elanguescūt. Nota q̄ et h̄na est mons sicilie q̄ frequēter ignib⁹ inardescit: ad cuius silitudine nō habet se auaricia et cupiditas h̄m: q̄ insatiabilis nūq̄ penit⁹ extinguit. vñ Lulius in li. de finibus bonoz et maloz dicit. Cupiditates h̄m sunt insatiabiles: q̄ non modo singulares. sed vniuersas familias euertūt. Et cupiditatibus. n. odia seditiones discordie bella nascunt: ex quibus vitā amarissimam necesse est effici.

Prosa sexta libri secundi.

Uid autē de dignitatibus. Hec est sexta. p̄sa huius secundian q̄ p̄bia ostendit q̄ dignitates et p̄tates nō sunt magnope appetēde. Et primo p̄bat intentū de dignitate et p̄tate simul. Secūdo de p̄tate diuisim. ibi: que vō. tercio iterato simul de dignitate et potestate. ibi. Ad h̄c. Prio intendit rōnem talē. Illa nō sunt multū appetēda que cū adueniūt malis faciunt deteriores: et bonos nō efficiūt meliores. s̄ dignitates et p̄tates b̄mōi sunt: sicut declarat in l̄ra. igi⁹ et. vnde dicit sic. Quid differā. i. dicam. de dignitatibus. q̄. p̄ et. potētia. q̄s vos in sc̄i. i. ignari. vere dignitatis et p̄tatis exequatis. i. assimilatis. celo. i. summo bono. que si ceciderint in quēq̄ improbissimū. i. viciōsissimū. que incendia et h̄ne illius montis: dederint tantas strages. i. pericula flamis eructuantibus. i. eructantibus. et q̄ diluuiū dederit tantas strages sicut illi mali quib⁹ adueniūt dignitates. q̄. d. plura mala. pueniūt ex dignitatib⁹ et p̄tātibus maloz q̄ ex incendio ignis vel diluuiū fluiū et subdit p̄bia. vñ. p̄ sicut arbitroz te meminisse vñ veteres.

nō p̄mū by ex d̄

du⁹ p̄tās

na necat hanc

id? pnt potest?

Quid vo si tu spectes. i. consideres. corpus est. imbecillius. i. debilius hoie. q. d. nihil. q. s. homines sepe necat. i. interfacit. morsus muscularum. i. paruo. vermium. vel etia introit? in secreta. i. in interiora hois. queq; reptant. i. serpentiis. quo vo. i. quod qsq; possit exercere ius aliqd in quepiam nisi in solu corpus et in fortuna. i. in bona fortunae q sunt infra corp? q. d. nullo mo. nuqd tu vnq; impabis libero aio. q. d. no. nuqd tu amouebis de statu pprie qetis metē sibi firma rōne coherentē. q. d. no. et hoc pbat exeplo cuiusdā pbi: q nullis tormentis ac hoc potuit pelli vt illud faceret qd rō naturalis iudicabat nō faciendū. vñ dicit. Cū quā tyrānus putaret se ad accurū. i. cōpulsū. supplicij quendā libez viz. id ē p̄m. vt ip̄e pderat p̄cios facte p̄iurationis aduersus se. ille liber homo linguā mormordit atq; abscedit et abiicit eā in os. i. in facie seuiētis tyranni. Ita illos cruciatus q̄s tyrān? putabat eē materiā. i. eam crudelitatis. vir sapiēs fecit esse materiā virtutis: qz hoc p virtute nō p crudelitate ei reputatū est. Mora q muscula est diminutiū huius nois musca. et p musculā dat intelligere quecūq; aialia venenosa vel vermes venenosos. et ab isto loco recepit autoz slo rū cū dixit: debilius qd sit mare quos nece muscula p dit. Nota q aimus hois liber est et cogi nō pōt. vñ Seneca. Errat si q̄s seruitutē credit transire. in totū hoiem. nō. n. transit in aiam: qz libertas ē aia. Nota q homo liber et p̄stans nullis supplicij vincā pōt qz dicit Seneca in li. de clemētia. Magni ai p̄riū est placidū esse et tranq̄llū. et iniurias et offensiones supbie respicere. et. xviii. cplā. triginta tyranni Socratē circūstiterūt nec potuerūt aim eius infringere.

Quid autē est. Dic p̄bia ponit sedam rōne q ē illa Illa p̄tās nō est multū appetēda: p quā nemo potest facere qd ali? nō possit in ip̄m qd ip̄e potest in aliu. s̄ p̄tās tpalis est b̄mōi sicut in lra declarat ponēs duo exempla de busiride et Regulo. Prīmū exemplū est de Busiride. Busirides fuit filius Neptuni et matre libia q hospites suos mactabat. Hercules autē ap̄d ip̄m hospitatus ip̄m ecōtra mactabat. Scdm̄ exemplū est de regulo. Regulus fuit p̄sul romanus q cū multa bella ingressit cū cartbaginensibus multos ex eis captiuauit: s̄ tandē ab eis fuit captus. Et q patz q q̄cūq; pōt aliq̄s in aliū facere. pōt etiā illd ab alio pati. Cū Catho. Victoriē a victo rē. et p̄ p̄ns. nulla ē potentia humana que hoc intercipe nō pōt. vñ dicit lra. Quid est q q̄sq; possit facere in aliū qd ip̄e non possit sustinere ab alio. q. d. nihil. qd declarat. Mos accepimus. i. cognouim? Busiride solitū. i. p̄suetuz necare hospites. ip̄m fuisse mactatū ab hercule hospite sup. suo Aliud exēplū ponit. Regul? p̄sul romanus plures penoz. i. cartbaginensū captos bello cōticerat. i. pofuerat in vincula. s̄ mor ip̄e p̄buit man? cathenis victoz. i. cartbaginensū. nuqd igit vllam putas esse hois potentia: q nō possit efficere ne alius valeat in se quod ip̄e pōt in alio. q. d. nulla reputanda est hec potentia.

Ad hec si ip̄is dignitatib? Dic pbat p̄bia simul de dignitatib? et p̄tātib?. q non h̄nt in se aliqd naturale bonū p̄pter qd sunt appetēde. scdo ondit q ideoz pōt p̄cludi de omnib? bonis fortuitis ibi. Postremo. p̄mo facit qd dictū est. scdo ondit falsam noiationem exteriorz bonoz. ibi. De quib? etiā illud. Rō quā intendit est illa. Illud qd in se naturaliter est bonū nō pōt adiūgi pessimis. sed dignitates et p̄tates pessimis adueniūt. s̄ rē. maior declarat in lra. Unde dicit. Si ip̄is dignitatibus et p̄tātib? inesset aliqd naturalis et p̄riū bonū: nunq; puenirent pessimis. neq; n. aduersa. i. opposita solent sibi sociari. qz natura respuit. vt queq; p̄traria iungant. i. stent simul: cū q̄ nō sit dubiū pessimis plerūq; fungi. i. vti dignitatib?. illud etiā liquet. i. manifestum est. ipsa non esse bona sui natura que se pessimis patiant herere. i. commanere. quod quidem dictū de dignitatibus et potestatibus dignus potest estimari de cunctis muneribus fortune. que. f. munera vberiora. i. copiosiora pueniūt ad queq; improbissimū. Nota q duplex ē bonū. vñ qd ouertit cū ente. et sic dignitates et p̄tates licet malis adueniāt tñ sunt bone. Aliud est bonū qd est quedā q̄litas relicta ex bonis opationibus et vocat bonū moris. et sic dignitates et p̄tates bone nō sunt: qz vt plurimū pessimis sociant.

De quibus etiā. Dic p̄bia pbat q bona fortunata nō p̄nt in suū effectū. et sic p̄ns h̄nt falsaz denominationē arguendo sic. Omne qd est naturaliter bonū efficit qd ei p̄riū et expellit p̄trarium. sicut fortitudo facit fortem: velocitas velocem. sed bona fortune nō efficiūt qd ei p̄riū et expellit p̄trarium. sicut fortitudo facit stringant auariciam. nec potentia facit potentem. nec dignitas dignū. p̄pter qd diuinitie false nominant. Unde dicit in litera. De quibus bonis fortuitis illud etiā puto cōsiderandū q nemo dubitat illū esse fortē cui cōspe xerit inesse fortitudinem: et illum esse velocem cuiusq; adest velocitas. et sic musica facit musicos: medicina

Quid vo si spectes corpus imbecill? hoie repire queas: q̄s sepe muscularz q̄s vel morsus vel in secreta queq; reptantū necat introitus. Quo vo q̄sq; ius aliqd in quepiā nisi in solū corp? et qd est infra corpus (fortuna nā loqr) possit exercere. Nuqd vnq; libero impabis aio: Nu mentē firma sibi rōne coherentē: et statu pprie quietis amouebis: Cū liberū quendā virū supplicij se qdaz tyrann? a dacturū putaret: vt aduersum se facte p̄iurationis p̄cios pderet: linguā ille mormordit atq; abscedit: et in os seuiētis tyranni abiicit. Itaq; cruciatus q̄s putabat tyrannus in materiā crudelitatis vir sapiens fecit esse virtutis. Quid autē est qd i aliū quisq; possit facere qd sustinere ab alio ip̄e nō possit: Busiridē accepim? necare hospites solituz ab hercule hospite fuisse mactatū. Regul? plures penoz bello captos i vincula p̄ticerat. s̄ mor ip̄e victoz cathenis manus p̄buit. Vllā ne igit eius hois potētā putas: q qd ip̄e in alio pōt ne id in se aliter valeat efficē nō possit. Ad hec si ip̄is dignitatibus ac p̄tātib? inesset aliqd naturalis ac p̄riū bonū: nunq; pessimis puenirēt: neq; em̄ sibi solēt aduersa sociari. Natura respuit vt p̄ria q̄q; iungant. Ita cū pessimos plerūq; dignitatibus fungi dubiū non sit: illud etiā liquet: natura sui bona nō esse q se pessimis herere patiant. Qd quidē de cunctis fortune muneribus dignius estimari pōt q ad improbissimū queq; vberioraz pueniūt.

De quibus etiā illud p̄siderandū puto: q nemo dubitat esse fortē cui fortitudinez inesse p̄spererit. Et cuiusq; velocitaz adest manifestum est esse velocē. Sic musica quidez musicos: medicina medicos: rhetorica

perita
corpm
in b̄ic
sol. v̄n
di. s̄re
sunt in
malis
s̄ro. v̄
v̄n. cū
oc. p̄g
L̄m. d
ca. p̄u
v̄n. v̄
ō. d̄. p̄
s̄o. s̄u
t̄. c̄. n̄
t̄. c̄. n̄
rē. c̄. n̄
ip̄. q̄. n̄
L̄. v̄. n̄

Liber secundus

facit medicos: rhetorica rhetores. Natura em̄ cuiuscūq; rei agi qđ sibi est. p̄riū. et nō miscet effectibus p̄trariaz rez. et vltro. i. sponte repellit que sunt aduersa. i. p̄traria. atq; p̄ certe. nec opes. i. diuitie queūt. i. possunt restringere. inexplētā auariciā hoim. i. insatiabilem. nec p̄tās facit illū cōpotē sui. i. potētē. quem viciose libidines retinent astrictū insolubilib; catenis. i. passionibus. et dignitas collata improbis nō inō. i. nō tm̄. nō effecit dignos. s; p̄dit et ostentat indignos. Cur ita puenit: q; bona fortune nō efficiūt qđ videt eis esse p̄riū. h; est ideo. qz vos boies gaudetis res sese aliter habentes q; videant; p̄pellare. i. tenoiare falsis noibus q; noiati ones facile redarguūt effectū ip̄az rerū. Itaq; nec ille diuitie iure p̄nt appellari cū nō faciūt diuitie. nec illa potentia: nec hec dignitas iure appellari potest.

rhetores facit. Agit em̄ cuiuscūq; rei natura qđ p̄riū est: nec p̄riaz rez miscet effectibus: et vltro q; sunt aduersa repellit. Atqui nec opes inexplētā restringere auariciā queunt. Nec p̄tās sui cōpotē facit quē viciose libidines insolubilib; astrictū retinēt catenis. Et collata improbis dignitas nō inō nō efficit dignos: s; p̄dit poro; et ostētat indignos. Cur ita puenit: Gaudetis em̄ sese res aliter habentes falsis p̄pellare nomini bus: q; facile rerū ip̄az redarguūt effectū. Itaq; nec ille diuitie: nec illa potētia: nec hec dignitas iure appellari p̄t. Postremo idē de tota fortuna cōcludē licet: i. qua nihil experēdū: nihil nature bōitatis in cē manifestū est. que nec se bonis sp̄ adiūgit: et bonos q; b; fuerit adiuncta non efficit.

Metrum sextū libri secundi.

Quimus quantas dederit ruinas.

Urbe flamata patribusq; celis.

Fratre qui quondā fer; intempto.

Matris effuso maduit cruore.

Corpus et visu gelidum perrans.

Ora nō tinxit lachrymis: sed esse

Centor extincti potuit decoris.

Hic tamen sceptro populos regebat.

Quos videt condens radios sub vndas.

Phebus extremo veniens ab ortu.

Quos premūt septem gelidi triones.

Quos nothus sicco violentus estu.

Torret. ardentem recoquens arenas.

Celsa non tandem valuit potestas.

Vertere prauī rabiem Nerōnis.

Deu grauem sortem quoties iniquus

Additur seuo gladijs veneno.

perrans. i. transiēs visu gelidū corpus. i. infrigidatū corpus matris. nō tinxit. i. madidauit. ora. i. faciē suā. lachrymis. s; ip̄e potuit sine oib; lachrymis esse centor. i. iudex extincti decoris. i. interfecte matris q; decora fuit tū hic Nero licet ita malus esset: regebat p̄p̄los sceptro. i. impiali dignitate. hos in q; ip̄los rerit q; phebus. i. sol. veniens ab ortu extremo. videt cōdēs. i. abscondēs. radios suos sub vndas. et loq̄tur more poetarū. q̄si di. ip̄e rerit oēs p̄p̄los q; erāt ab ortu solis vsq; ad occasus. Silr regebat p̄p̄los q; septētiones. i. septem stelle q; sunt in maiori visa q; dicunt; triones q; teriones: qz illā plagā terūt. gelidi. i. frigidi p̄mūt. plaga. n. septentrio. nalis frigida est. q. d. regebat om̄es p̄p̄los aq̄lonares. et istos regebat q; nothus. i. ille ventus collateralis austro. violentus eris. torret. i. cremat. sicco estu. i. calore nothus. in quā recoquens ardentem arenas. i. calidas venit em̄ ille ventus a torrida zona. et is calidus est. q. d. Nero etiā regebat om̄es p̄p̄los australes: et sic p̄ quatuor plagas mūdi ondit eius p̄tātē sup̄ om̄es ip̄los. tandē celsa p̄tās. i. magna. nō valuit vertere. i. mutare rabiē. i. crudelitātē prauī nerōnis. Et tūc replangit cōiūctionē magnē p̄tātis cuz magna malicia. qz multa mala ex ea pueniūt dicens. Deu sup̄. dico esse graue sortē. i. euentū. q̄tiēs iniquus gladius. i. iniqua p̄tās. addit seuo veneno. i. venenose crudelitati. Nota s̄m aresto. v. etbi. p̄ncipat; viruz ondit. malicia. n. boīs vel p̄bitas ondit p̄ncipatu. sicut p̄z in nerone cui; malicia et crudelitas in impio sue dignitatis apparuit. ip̄e qđ dicit aresto. Seuissima est iniusticia habens arma. Et. vij. etbi. dicit. Sile est igit; cōpare iniusticiā boi iniusto. est enīz deterior bestia decies milies. plura. n. vtiq; mala faciet bō malus q; bestia. Nota p̄ter hec mala Nerōnis q; tangunt; in s̄ra multopla ip̄e p̄petrauit. nā dicit p̄bia tercio b; q̄nta. p̄sa. Nero Senecā familiarē suū p̄cepto rē coegit ad eligendē mortis arbitriū. et qz nero fuit crudelissim; boim. iō Seneca scripsit quēndā libellū ad ip̄m q; inticulat; liber de clementia. in q; hortat; eū ad fugā crudelitatis: et ad vsū clementie q; liber sic incipit. Tibi scribere de clementia Nero cesar institui.

Prosa septima scđi libri.

Liber secundus

et quia celum ex omni pte equaliter distat a terra. ideo terra respectu celi habet se sicut punctus. Nota q tres partes terre sunt inhabitabiles. vna ppter nimum calorem. due ppter nimum frigus. sed quarta ps q e tpata in caliditate et frigiditate a nobis inhabitat. sed qz adhuc no tota inhabitat. ppter maria et paludes. et ppter nimum siccitate. ideo dicit pbia q quarta ps fere est habitabilis. Vel dicit fere fm alios qz estus solis non facit totam zonam totaliter inhabitabilem. cu quocda ciuitas dicta zenit supra quam prolemus dicit fundasse astrolabium directe sicut sub equinoctiali. sed dicit inhabitabilis. qz est grauis inhabitatōnis. sicut equinoctiale oino est inhabitabilis. ppter nimum calorem. Item dicit qrtaz ptem terre inhabitari ab animantibus nobis i cognitis. hoc forsitan dicit. ppter antipodes si sunt qui nobis sunt ignoti.

Adde q hoc ipm breuis habitaculi septu plures incolunt natiōes: lingua: moribus totū vite rōne distātes: ad q̄s tñ difficultate itinerū: tū loquēdi diuersitate: tū pmeritū insolentia: nō mō fama hoīm singulorū: s̄ ne vrbū qdē puenire queat. Etate tēni qz ad arcū Tullij (sicut ipse qdā loco significat) nō dū caucasuz montē romane reipublice fama transcenderat: et erat tūc adulta parthis etiā ceterisqz id loqoz gentibus formidolosa. Vides ne igit q sit angusta: q̄cōpressa gloria: quā dilatare ac p̄pagare laboraris. An vbi romani nois transire fama neq̄t. Romani hoīs glōria progrediet̄.

Quid q si diuersaz gentiū mores in se atqz instituta discordāt: vt qd apud alios laude: apud alios supplicio dignū iudicet̄. Quo fit vt si quē fame predicatio delectat huic in plurimos p̄p̄os nomē p̄ferre nullo mō cōducatur. Erat igit puagata inter suos gloria q̄sqz p̄tentus: et intra vni⁹ gentis terminos p̄clara illa fame immortalitas coartabit̄. S̄ q̄ multos clarissimos suis t̄pib⁹ viros scriptoz inops telenit obliuio. Et q̄ qd ipa scripta proficiūt que cū suis autoribus premit longior atqz obscura vetustas.

Adde q hoc ipm. Dic pbia oñdit gloriā nō eē appetendā ex diuersitate nationū ad quas nō diuulgatur intendēs talē rōnē. Diuersi nationes et diuersa idiomata nō solū impediūt p̄mulgationē fame hominū. sed etiā vrbū. s̄ in terra habitabili sunt diuersi nationes diuersoz idiomatū. q̄ p̄mulgatio fame p̄ talia impedit̄: et p̄sequēs nō est multū appetenda. vnde dicit in lra. Adde p̄dicte rōni q hoc ipm septim. i. spaciū breuis habitaculi. i. parū spaciū. in q nos habitamus. incolunt. i. inhabitant. plures nationes. i. gentes. distantes. i. differentes. lingua. i. idiomate et moribus. et rōne totius vite. i. rōne modi viuendi. ad quas nō pōt puenire. nō mō. i. nō tm̄. fama singulorū hoīm. sed etiā nec fama vrbū. tū. i. tam difficultate itinerū. i. viarū. tū. i. tam diuersitate loquēdi. i. idiomatū. tū. i. tam insolentia. i. in consuetudine cōmerci. qz aliq̄ boies nō p̄suerūt cū alijs cōicare in cōmercijs. qz etate. i. tēpe Marci tullij. sicut ipse marcus tullius significat. quodā loco. i. in q̄busdam suis scriptis. fama romane reipublice nō dū transcenderat caucasum montē. et tñ fama romanorū erat adulta. i. ab antiquo nota. etiā formidolosa. parthis talibus hoīb⁹. et ceteris gentib⁹. i. loqoz circa caucasum montē. vides ne igit q̄ angusta sit gloria q̄cōpressa. i. in modicū redacta. quā laboratis dilatare et p̄pagare: an p̄ nunqd. gloria vnius hoīs romani illic p̄grediet̄. i. pueniet. vbi fama romani nois. i. romane vrbis neq̄t transire. q. d. non. Nota p̄te terre habitabilem vocat septim. qz est septa. circūdata mari. Unde lincomiensis in tractatu suo de spera. et etiā Macrobius dicunt q quarta portio nostra habitabilis vndiqz cingit mari. Nota q insolentia

fm senecam est species false magnitudinis: s̄ fm Duguitionē insolentia est supbia v̄ fatuitas. in p̄posito autē pōt exponi p̄ in cōsuetudine. et tūc dicit ab in qd est nō. et soleo qd est p̄sueco. Nota q caucasus est mōs quidā situs in pte septentrionis ad quē nō puenerat fama romane vrbis. licet parthis et alijs gentibus affidētibus fama romanorū erat formidolosa. i. formidabilis.

Quid q diuersaz. Dic oñdit gloriā mūdā esse exilem ex pte diuersitatis moꝝ. ppter quos de codē apō diuersos p̄trarie iudicat̄: et intendit talē rōnē. Contrarietas institutionū et legū impediūt fame dilatationē. s̄ homines contrariarū institutionum et legū terram inhabitant. ergo diuersitas institutionū et legū impediūt dilatationē fame. et p̄sequēs nō est multū appetenda. Unde dicit in lra. Quid supple est iudicādū q mores et instituta et leges diuersarū gentiū inter se discordāt vt illud qd apud alios iudicet̄ dignū laude: apud alios iudicet̄ dignum supplicio. quo fit. i. ppter quod. vt si p̄dicatio. i. dilatatio fame delectat quē. i. alique. nullo modo cōducatur. i. laboret. p̄ferre nomen. i. famā suā in plurimos p̄p̄os. qz licet ab aliq̄bus laudaret̄: ab alijs tñ vituparet̄. Erat igit quisqz p̄tentus gloria puagata. i. dilatata inter suos: et illa p̄clara immortalitas fame et loq̄tur yronice: qz non est p̄clara nec immortalis illa coartabit̄. i. p̄stringet̄ intra terminos vnius gentis. i. vnius idiomatis. Nota q tanta est diuersitas moꝝ in gentibus q illud qd reputat̄ apud alios laudabile. apud aliquos reputat̄ vitupabile. reputat̄ em̄ apud syrios laudabile comedere pentes mortuos: ne comedatur a vermibus in terra: quod apud alios extraneos est execrabile. similiter apud iudeos reputat̄ laudabile ducere vxores p̄ sanguinitate. primas quod apud xpianos p̄hibet̄. Item in triuallis laudabile est occidere patrem seragenariū et cremare ipm: ppter apud alios est vitupabile. Unde dicit poeta. Sunt loca sunt gentes: quibus est mactare pentes. Est phas et pietas dum longa supuenit etas.

Sed q̄ multos clarissimos. Dic pbia ostendit exilitatē glorie ex breuitate durationis ppter quā nō p̄petuatur. Et diuidit in tres partes. Primo oñdit hoc ex hoīm obliuione. secundo ex t̄pib⁹ breuitate. ibi: vos ho. tercio ostendit gloriā a viris virtuosis nō esse appetendā. ibi. Vos aut. Primo dicit q fama et gloria nō sit immortalis. patet qz q̄ multos viros clarissimos. i. gloriofos suis temporibus telenit inops. i. defectuosa obliuio scriptoz. q̄qz etiā ipa scripta p̄ficiant quid. i. parū. que scripta longior. i. obscura vetustas t̄pib⁹ premit. i. p̄sumit. cum suis autoribus quoz sunt scripta. Nota q p̄ scripturā fama gestoz transmittit̄ ad posterostalis aut scriptura q̄qz deficit vel ppter inopiam scriptoz: vel qz ipa scripta in se vetustate consumunt̄. Et ideo fama et gloria in obliuionem perueniunt. Unde Salustius in cathalinario conqueritur res gestas romanorū minus esse famosas p̄pter inopiam scriptozum. attheniensium ho maioris fame q̄ romanorū ppter scriptoz copiam.

Vos ergo immortalitate vobis. Hic phia ostendit famam & gloriam non esse durabilem & immortalem et temporis brevitate dicens. Vos ergo videmini vobis pro pagare. i. facere immortalitatem. cum cogitatis famam futuri temporis. et in hoc frustra cogitatis. quia exilis est duratio fame per tempora. quod si tempora si pertractes. i. pro pares. ad infinita spacia eternitatis quod habes quod te tu nois diuturnitate. i. tue fame. quod d. nihil est. et cum mora unius momenti si proferatur. i. pro per. x. milibus annis habet aliquam proportionem. licet minimam. i. valde parvam. quoniam vtriusque spacium temporis est diffinitum sed hic numerus annorum. i. decem milia. vel eius numeri quantumlibet multiplex sicut duplum vel triplum non potest comparari ad interminabilem diuturnitatem que est eternitas. et cum pro quod finitis ad se invicem fuerit quedam collatio. i. comparatio. Infiniti vero et finiti nulla unquam potest esse collatio. i. comparatio. Ita fit ut fama temporis quantumcumque pluri si cogitetur pro quando cum inexhausta. i. infinita eternitate. ipsa videatur non parva sed plane nulla esse. Nota quod omne quod incipit in tempore necessario habet finem in tempore. cum tempus sit causa corruptionis temporalium. i. ethicoz. cum igitur fama sit temporalis incipiens in tempore ipsa desinet in tempore. et pro omnis non est perpetua. Nota quod tempus quantumcumque magnam copiam ad eternitatem minimum reputat. et quod si nullius momenti. i. finitorum ad se invicem possit esse comparatio et inter ipsa potest esse proportio: tamen finiti ad infinitum nulla potest esse comparatio. Et igitur eternitas sic duratio infinita tota simul existens: et tempus quantumcumque magnam sic finitum. tempus nullam habebit proportionem ad eternitatem. et pro omnis fama quantumcumque pluri temporis comparata ad eternitatem nulla videtur esse.

Vos autem nisi ad populares aures. Hic phia ostendit gloriam a viris virtuosis non esse curandam. et hoc duabus rationibus. scilicet ibi. Quid autem est. Prima ratio est illa. Illud quod spectat ad levitatem arrogantiam a sapientibus non est curandum. sed gloria propter quam homo recte facit propter laudes hominum illa spectat ad levitatem arrogantiam. et est digna derisione. et sic. Quod autem talis arrogantia sit quedam derisio declarat in litera. et dicit. Vos homines nescitis recte facere: nisi ad populares aures. i. ad populorum complacentias et ad inanes rumores et laudes. et vos postulatis. i. desideratis. premia de sermionibus alienis. relicta. i. postposita. presentia. i. dignitate vestre scientie et virtutis. propter quam deberetis recte operari. accipe. i. considera. que festine. i. glorie. aliquid illuserit. i. deriserit quendam dicentem se esse philosophum in levitate hominum arrogantem. Nam cum quidam tyrannus esset adolusus contumeliosus. i. incepisset alloqui contumeliose quendam hominem: quem induerat. i. usurpaverat. sibi falsum nomen philosophi non ad visum vere virtutis: sed ad superbam gloriam. et tyrannus adiecit. i. dixit. se iam sciturum an iste esset philosophus. si quidem illas sibi iniurias patienter leuiterque tolerasset. ille qui dixit se philosophum paulisper patientiam assumpsit. in principio. quod pro et accepta contumelia a tyranno velut sibi insultans inquit ad tyrannum. intelligis ne me esse philosophum. tunc ille tyrannus mordaciter inquit: intellexeram te philosophum esse si tacuisses. Nota secundum commentatorem in prologo. viii. philosophi. verus philosophus debet esse perfectus omnibus generibus virtutum. et pro omnis debet esse magnanimus. secundum Senecam in libro de clementia. magnanimus est iniurias et offensiones superbi despicere. et pro consequens verbis contumeliosis provocari non debet. Item veri philosophi est non vinci a passionibus sed potius debet moderare et refrenare passiones. cum virtus consistat in moderatione passionum. Tunc aristoteles. iiii. ethicoz dicit. Mansuetus vult imperturbatus esse et non duci a passione. Unde quidam philosophus contumeliose sibi insultanti dixit. Tu didicisti maledicere: sed ego didici maledicere premere.

Quid autem est quod ad precipuos viros. Hic phia ponit secundam rationem que talis est. boies virtuosus vel totaliter moriuntur corpore et anima. vel anima vivit post mortem. si totaliter moriuntur nihil spectat ad eos de gloria post mortem. si anima eorum vivit post mortem. illa petit celum spernens omne terrenum negocium et sic nihil ad eam de terrena gloria. sed apud virtuosos boies nulla debet esse cura de gloria. Dicit ergo in litera. Quid est quod ad precipuos. i. ad virtuosos viros attineat de fama post resolutum corpus extrema morte. quod d. nihil. de his enim viris est sermo noster. qui petit. i. que runt gloriam virtute. i. operibus virtuosus. Nam si boies toti moriuntur corpore et anima ut quidam putant. quod tamen noster rationes. i. philosophice rationes. vetant. i. prohibent credi. quod secundum philosophiam: anima intellectiva est immortalis: nulla est oino gloria post mortem. cum iste oino non extet. i. non sit cuius ea gloria esse dicitur. Sin vero mens bene sibi conscia. i. ille scilicet resoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corpore post mortem. libera petit celum. nonne ipsa anima que celo fruens gaudet se excepta terrenis. ipsa spernet omne terrenum negocium. et pro omnis eternam gloriam. quod d. sic. Nota quod ad virtuosos nihil spectat de fama nec in presenti vita nec in futura: non in presenti: quia dicit Seneca in puerbis. Multi curant famam pauci autem conscientiam: tales pauci curantes conscientiam sunt virtuosus. et philosophi de quibus loquitur Boetius

Vos ergo immortalitate vobis pro pagare videmini: cum futuri famam temporis cogitat. quod si ad eternitatis infinita spacia pertractes quod habes quod te tu nois diuturnitate leteris: Unius enim hora momenti si decem milibus proferat annis: quoniam vtriusque spacium diffinitum est: minimam habet: tamen aliquam proportionem. Et hic ipse numerus annorum eiusque quantumlibet multiplex ad interminabilem diuturnitatem nec comparari quod potest. Et cum finitis ad se invicem fuerit quedam: infiniti vero atque finiti nulla unquam poterit esse collatio. Ita fit ut quantumcumque pluri temporis fama si cum inexhausta eternitate cogitetur: non parva sed plane nulla esse videatur.

Vos autem nisi ad populares aures inanesque rumores recte facere nescitis: et relicta scientie virtutisque presentia: te alienis premiis sermionibus postulas. Accipe in hominum arrogantem levitatem que festine aliquis illuserit. Nam cum quidam adolusus esset hominem contumeliosus quod non ad vere virtutis usum: sed ad superbam gloriam falsum sibi philosophi nomen induerat: adiecitque iam se sciturum an ille philosophus esset: si quidem illas iniurias leuiter patienterque tolerasset. Ille patientiam paulisper assumpsit acceptaque contumelia velut insultans: iam tandem inquit intelligis me esse philosophum: Tunc ille nimis mordaciter intellexeram inquit si tacuisses. Quid autem est quod ad precipuos viros (te his enim sermo est) qui virtute gloriatur petit: quid inquit est quod ad hos de fama post resolutum mortem superma corpus attineat: Nam si (quod nonne rationes credi vetant) toti moriuntur boies: nulla est oino gloria: cum is cuius ea esse dicitur non extet oino. Sin vero bene sibi conscia freno carcere resoluta celum libera petit: nonne omne terrenum negocium spernet: que se celo fruens terrenis gaudere exprobrat:

Metrum septimū secūdi libri
Uicūq; solā mēte p̄cipiti peti
Summūq; credit gloriā

Late patetēs etheris cernat plagas
Artūq; terrarum situm
Breuiem replere nō valentis ambitū
Pudebit aucti nominis.
Quid o supbi colla mortali iugo
Frustra leuare gestiūt:
Licet remotos fama p̄ p̄p̄os means.
Diffusa: linguas explicet
Et magna titulis fulgeat claris tomus
Mors spernit altam gloriā
Inuoluit humile p̄iter 7 celsum caput
Equatq; summis infima
Ubi nunc fidelis ossa: fabricij manent:
Quid Brutus aut rigidus Cathe:
Signat supstes fama tenuis pauculis
Inane nomen literis.
Sed quid decora nouimus vocabula
Mum scire p̄sumptos dat:
Facetis ergo prius ignorabiles
Nec fama notos efficit
Q; si putatis longius vitam trahi
Mortalis aura nominis
Cum sera vobis rapiet hoc etiam dies
Jam vos secunda mors manet

Prosa octaua libri secūdi.

Sed ne me inexorabile p̄ra fortuna
nā bellū gerere putes. Est aliqui cū
de homib; illa fallax: nō nihil bene
mereat: tū sez cū se aperit. cū frontē teregit
moresq; p̄fitez. Nōdū forte qd loquar in-
telligis. Miruz est quod dicere gestio eoq;
sententiam verbis explicare: vix queo. Et
enim plus reoz homib; aduersaz q̄ p̄spera
p̄desse fortunā.

da mors. q. d. si estis prius mortui corpe. i. fama manens est vita vestra. illa cessante sc̄ario moriemini.
 Notandū Fabricius fuit p̄sul romanus q̄ cū mitteret pugnare p̄ra pirz regē ep̄rotaz: rex p̄misit sibi p̄-
 tez regni sui vt trāfire ad ip̄m. qd Fabricius p̄temp̄sit. sequēti anno p̄irz obtulit sibi magnā pecuniā auri: vt
 traderet sibi romanū impiū. cui ait fabricius. Roma nō vult aurū sed vult impare habentibus aurū. p̄pter
 hoc ip̄e dictus fuit fidelis Fabricius. Dicit etiā de fabricio: q̄ cū qdā ad eū venisset. p̄mittens se p̄irz regem
 occisurū: si fabricius sibi pecuniā aliquā dare veller. Ip̄e vō fabriciū hunc traditorē ligatū misit ad p̄irz regem
 tali seelere puniendū. cui tunc p̄irrus dixit. Possibilius est solem a suo tramite reuolare q̄ fabriciū a via recte
 rōnis discedere. Nota q̄ brutus fuit p̄imus p̄sul romanus q̄ amore libertatis 7 iusticie p̄pter sup̄rū Lu-
 cretic plurima egit. et multa bella p̄ romanis inuit. p̄pter qd etiā famosus fuit. Nota q̄ Cathe dictus est
 rigidus p̄pter rigore ai: q̄ ad nihil turpe flecti potuit. et tante iusticie fuit vt lucan⁹ ip̄m d̄s p̄paret in iudican-
 da cā: q̄ fuit inter Julii cesarē 7 pompeiiū dicēs. Uicūq; cā d̄s placuit s̄ victa Carthoni. et de hoc magis pate-
 quarto hui⁹ p̄sa sexta.

Ed ne me inexorabile. Ista est octaua 7 vltima p̄sa huius sc̄di. et qz p̄bia ostendit tōna fortune noui
multū esse appetenda: aliq̄s putaret q̄ in fortuna nihil esset boni. iō iā oñdit p̄bia cuiusmodi bonū sit
in fortuna. et p̄bat fortuna aduersaz plus esse bonā q̄ p̄sperā. 7 p̄mo p̄mittit suā intentionē. secundo
p̄bat intentū ibi. Illa est. Primo dicit. O boeti ex dictis patet q̄ fortuna est p̄temnenda. s̄ ne putes me gere
re. i. facere. bellū inexorabile. i. implacabile p̄ra fortunā sup. scias qd aliq̄n est. i. p̄tingit. q̄ ip̄a fortuna fallax.
nō nihil. i. aliqd̄ h̄i mereat de hoib⁹ eo q̄ aliqd̄ bonū euenit hoib⁹ p̄ eā. tū. i. cū fortuna se ap̄it manifestādo suā
falsitatē: cū teregit frontē p̄ sui aduersitatē. cū p̄ofitez mores suos p̄ instabilitatē. et subdit p̄bia: nōdū forte
intelligis quid loquar. qz mirū est qd ego gestio. i. cupio dicere. eoq; i. ideo. vix queo explicare sniaz verbis. Et
est ego reoz. i. opinor. aduersam fortunā p̄. p̄desse hominibus q̄ p̄speram. Nota q̄nūq; in aliquo dicto
videt esse repugnantia illud videt mirabile dictū. sed dicere fortuna aduersam hominib⁹ p̄desse: videt eē q̄
dā repugnantia in dicto. Nam esse aduersum alicui. 7 sibi. p̄desse adiūvicē repugnāt. ideo dicit p̄bia. Mirū
est qd gestio dicere. i. fortunā aduersam magis p̄desse q̄ p̄speram.

in fine tractatus de summo bono dicēs. Pauci sunt
 viri honorandi sicut p̄bi q̄ p̄temp̄nūt desiderium ser-
 sus 7 sequunt desiderū intellect⁹. Plurimi aut sunt
 q̄ curāt famā. sicut sunt vulgares qui relicta virtute
 cōscientie. p̄pter laudes hoim recte faciūt de q̄b⁹ dicit
 scriptura. Amen dico vobis receperūt mercedē suā
 Nec etiā fama spectat ad viros virtuosos in futu-
 ra vita. q̄ virtuosī si totaliter moriūt nihil ad eos de
 fama. Si aut aia viuūt post mortē ista euolat ad celū
 et nihil curat de fama. spernit omne terrenū negoci-
 um. et potius gaudet qz est exempta a curis terrenis
 7 gaudio celesti fruatur in eternū.

Metrum septimū secūdi libri.

Uicūq; solaz mente p̄cipiti peti. Iste incipit
metrū septimū huius secūdi: qd dicit archi
loycū ab inuictore. iam bicū a pede p̄dante.
 7 cōstat ex p̄mo versu trimetro et sc̄do dimetro: in q̄
 metro p̄bia vocet quod gloria sit p̄temnenda ex p̄side-
 ratioe amplitudinis celi 7 strictudinis terre dicēs.
Quicūq; peti. i. desiderat. p̄cipiti mente solā gloriā
7 credit istā esse summū. i. p̄cipiūt inter appetenda:
iste cernat. i. p̄siderat. plagas etheris. i. p̄tes celi. late
patentes. 7 cernat artū sitū terrarū. i. strictū spaciū
terre in cōpatione ad celū. ille pudebit. i. verecunda
bit. aucti nois. i. aucte fame sue. nō valentis replere
bene ambitū. i. p̄nū spaciū terre. Et tūc exclamat di
cens. O p̄pter hoc miror. qd. i. p̄pter quid. supbi ge
stiunt. i. cupiunt. frustra leuare. i. extollere. colla sua
mortali iugo. i. mortali fama. licz. n. fama diffusa in
ans. i. transiens p̄ remotos ip̄os explicet se linguas
. i. p̄ linguas populoz. et licet magna tom⁹ tua. i. no-
bilis pentela. vel familia tua vulgeat claris titulis. i.
laudibus. tñ mors spernit altrā gloriā. 7 mors parit
. i. simul. inuoluit humile caput. i. miserū boiem 7 cel-
sum. i. nobilem vel diuitē. 7 mors equat in fima sum-
mis nllī p̄cendo. qd declarat dicēs. Ubi nūc manet
ossa fidelis fabricij quid Brut⁹ rigid⁹ aut Cathe:
supple est. q. d. qd manet de gloria eoz post mortem
vtiq; modicū. s̄ illud manet qd tenuis fama. i. exilis.
supstes. i. manens. signat inane nomen eoz. paucul
literis scriptis in epitaphis eoz. sed qd. i. ad qd. no
uimus decora vocabula scripta. nunq̄ intelligit p̄
ea ip̄os esse p̄sumptos. i. mortuos. q. d. immo. tacet
7 mortui p̄ius ignorabiles nec fama efficit vos no
tos. Et qz aliq̄s diceret licz ip̄i sint mortui corpe: tñ
viuunt in famā. dicit p̄bia. Si putatis vitā vestrā
longius trahi. i. p̄longari. aura mortalis nois. i. splē-
dore mortalis fame. cū sera. i. vltia dies. vobis h̄ ra-
piet. i. famā auferet. iā vos manet. i. expectat. secun-

mors p̄m̄ a

adisa p̄m̄a pl

Illa .n. semp specie felicitatis. **Hic pbia** pbat intentū q fortuna aduersa melior sit q̄. p̄sp̄ra tribus ratio-
 nib⁹. sc̄da ibi. Postremo. tertia ibi. An hoc. primo dicit illa fortuna p̄sp̄ra sp̄ mentē cū videt̄. i. apparet blā
 da spē felicitatis. i. p̄sp̄ritatis. s̄ bec. i. fortuna aduersa p̄sp̄ra e cū demonstrat se esse instabile sui mutatōe. ostē
 dit. n. se esse talē qualis est: 7 ita p̄ eā nō decipiunt boies. s̄ illa. i. p̄sp̄ra fortuna p̄fidentēs in se fallit. bec autē
 aduersa fortuna hominē instruit ostendendo q nō sit p̄fendū. p̄sp̄re fortune p̄ter eius mutabilitatē. Illa
 .s. p̄sp̄ra fortuna ligat. i. fallendo mentes fruentiū boim specie bonoz mendaciū. bec. i. aduersa fortuna. ab-
 soluit. i. liberat. s̄ mentes boim. cognitōne fragilis. id
 est transitorie felicitatis. Et tūc recolligit effect⁹ vtri
 usq̄ fortune dicens. **Fraḡ illā. i. p̄sp̄rā** fortunā vi-
 deas ventosam. i. sup̄bā. fluentē. i. p̄digaz 7 sui p̄ius
 ignarā. nā boies in p̄sp̄ritate p̄tinua seipos nō co-
 gnoscūt. hanc. i. diuersaz fortunā tu videas sobriā. i.
 succinctā. i. hūilē nō sup̄bam. 7 prudentē exercitatio
 ne aduersitatis. **Nota** q̄ ex ista litera p̄nt formari
 tres rōnes q̄ fortuna aduersa melior sit. p̄sp̄ra. **Prī-**
ma rāō est ista. Bona fortune specie vere felicitatis
 decipit habentē ipam. s̄ fortuna aduersa nō decipit.
 s̄ vera est ostendens se talē q̄lis est. s̄ aduersa meli-
 or est q̄. p̄sp̄ra. **Sc̄da** rō est. **Prospera** fortuna ligat
 mentes boim mendaciis bonis s̄ aduersa liberat
 mentes a falsa felicitate. s̄ est melior. **Tercia** rō est.
Prospera fortuna reddit boies sui ignaros: sed ad-
 uersa facit boies sapiētes. s̄ melior est q̄. p̄sp̄ra.

Professum dicitur

Postremo felix a vero bono. **Hic pbia** ponit se-
 cundā rōnē q̄ talis est. **Quocunq̄** fortuna trahit ad
 inquisitionē veri boni illa melior est q̄ q̄ retrahit ave-
 ro bono. sed fortuna aduersa est b̄mōi s̄ rē. vnde dī-
 cit in litera. **Postremo** felix. i. p̄sp̄ra fortuna cū su-
 is blandicijs. trahit reuios. i. errantes a vero bono.
 s̄ aduersa fortuna plerūq̄ retrahit vncō. i. tenaculo
 reducens ad vera bona. **Nota** q̄ qz p̄sp̄ra fortu-
 na videt̄ esse p̄p̄inqua felicitati: eo q̄ sine bonis for-
 tune nō p̄tingat esse felicē ex re bona fortuna: iō suis
 blandicijs trahit hominem sensualē a vero bono. qd̄
 p̄sistit in speculatione rei. aduersa autē fortuna quia
 ondit. p̄sp̄rā fortunā esse mutabile: ipa reducit ho-
 minem ad verū bonū qd̄ est immutabile.

mutetur

An hoc inter minima estimandū putas. **Hic pbia**
 ponit vltimā rōnē q̄ talis est. Illa fortuna est melior
 p̄ quā cognoscūt veri amici. s̄ aduersa fortuna est ta-
 lis s̄ rē. vnde dicit in litera. **An** p̄ nun. qd̄. putas hoc
 esse estimandū inter minima bona. q̄ bec aspa. i. ad-
 uersa fortuna. dixerit. i. monstrauit. tibi mentes. id ē
 corda fidelīū amicorū. q. d. illud est bonū de maximis
 bonis. et bec supple. p̄sp̄ra fortuna. secreuit. i. disti-
 nit. tibi certos amicos 7 ambiguos vultus sodalīū
 .i. amicorū. q. d. aspera fortuna docuit te discernere in
 veros amicos 7 falsos. qz p̄sp̄ra fortuna a te discedēs
 abstulit suos. i. q̄ erat amici rōne. p̄sp̄ritatis. 7 reli-
 quit tuos amicos q̄ te dilexerūt nō p̄ter tua. **Quā-**
ti. i. quanto p̄cio. tu emissēs hoc integer. i. i integritate
 te fortune p̄stitutus. cū videbaris tibi fortunat⁹ vt
 potuissēs cognoscere veros amicos. nūc desine. id ē
 cessa. querere opes. i. diuitias amissas. qz inuenisti veros amicos qd̄ est p̄ciosissimū genus diuitiarū. **Nota**
 in aduersitate falsi amici fugiūt. s̄ in tpe. p̄sp̄ritatis manēt. vñ Seneca in li. de remedijs. Quē tu felicē credis
 illū multi comitant vt mel mulce sequunt. cadauera lupi. frumenta fornice. p̄cedā ista turba seq̄tur non bo-
 minē. **Nota** q̄ aduersa fortuna ondit fideles amicos. **Vñ** Seneca. xx. epla. Turba familiaris cū a te pascē
 desierit ipa te non pascet. 7 qd̄ tu beneficio tuo scire nō poteras paup̄rate scies. illa veros amicos retinebit. vñ
 scedit q̄cunq̄ nō te s̄ aliud sequebat. Est autē. p̄ter hoc vñ amanda paup̄tas q̄ a q̄b⁹ amicis ondit. vñ pau-
 per **Henricus.** **Preualet** hoc solo mala sors q̄ monstrat amicos. Qui boni q̄ mali inōstrat vtranzq̄ viā. **Ires**
 poeta. **Lpe** felici nō cognoscūt amici. **Sorte** patet misera q̄ sit dilectō vera. **Ite** alibi. Cū fueris felix multos
 numerabis amicos. **Lpa** si fuerint nubila solus eris. **Ite** **Thobias.** Fluctuat ad censuz venalis amicus ege-
 nū. **Sed** verus reuouet vt fabricatus amor. **Nota** q̄ fidelis amicus est p̄ciosissimū gen⁹ diuitiarū: qz ami-
 cus. i. erbicorū. est alter ego. i. amicorū est idē velle 7 nolle. **Nemo** em̄ eligit viuere sine amicis habens reliqua
 bona. **Et** Seneca. ix. epla dicit. Sapiens et si p̄tentus sit seipo tñ amicū habere vult. p̄ter nihil aliud nisi vt
 exerceat amicitia: me tam magna virtus lateat. **Et** **Tullius** in libro de offi. dicit. **Honores** diuitie et dignitates
 iunq̄ sunt amicitie anteponende.

Illā em̄ semp specie felicitatis cū videt̄
 blanda mentē. bec semp vera cū se instabi-
 lez mutatōe demōstrat. illa fallit s̄ instru-
 it. **Illā** mēdaciū specie bonoz mētes fruē-
 tiū ligat: bec cognitōne fragilis felicitatis
 absoluit. **Fraḡ** illam videas ventosaz flu-
 entē sui qz semp ignarā. hanc sobriā succin-
 ctāq̄ 7 ipius aduersitatis exercitatioe pru-
 dentē. **Postremo** felix a vero bono reu-
 os blanditijs trahit. **Aduersa** plerūq̄ ad
 vera bona reducens velut vncō retrahit.

An hoc inter minima estimandū putas
 q̄ amicorū tibi fidelīū mētes bec aspa. bec
 horribilis fortuna tēp̄xit. bec tibi certos so-
 daliū vultus ambiguosq̄ secreuit: discedēs
 suos abstulit: tuos reliq̄t. **Quāti** hoc inte-
 ger 7 vt videbaris tibi fortunatus emissēs.
Desine nūc amissas opes querere qd̄ p̄cio-
 sissimū gen⁹ diuitiarū ē amicos inuenisti.

Metru octauū sc̄di libri.
Quod mundus stabili fide.
Concordes variat vices.
Et pugnancia semina.

Fedus p̄petuum tenent.
Et p̄hebus roseum diem.
Curru p̄uehit aureo.
Ut quas duxerit hesperus
P̄hebe noctibus imperet.
Et fluctus avidū mare.
Certo sine coherceat.
Me terris liceat vagis
Latos tendere terminos.
Hanc rerum seriem ligat
Terras ac pelagus regens
Et celo imperitans amor.

Quod mundus stabili fide. **Hic** incipit octauū 7 vltimū metru huius sc̄di. qd̄ dicit gliconicū ab inuen-
 tore. amphimacrū a pede p̄d̄ante. et est amphimacrus pes antiquorū p̄stans ex prima et vltima lon-
 ga et duab⁹ breuib⁹ medijs. dicit⁹ ab amphy. qd̄ est arcū. et macros longū. quali habēs arcū quāq̄ lon-
 gam syllabā. **An** quo metro pbia comēdat̄ amorē ex q̄ dixit q̄ amici sunt p̄ciosissimū genus diuitiarū. **Et** p̄z.

gū
 tū
 dā
 mē
 ad
 am
 cū
 mē
 2 p̄
 ho. rā
 mulce
 tūc
 cū
 vltimū
 quip̄
 p̄mō
 est sum
 vltimū
 cū dicit

mo s̄mendat amorē diuinū. Sc̄do oñdit quō humana natura amicitia p̄seruat sibi. **Hic sanctos.** Pr̄mo facit hoc quō dicitur est. sc̄do oñdit quō ablatō diuino amore oia corrumpunt. **Hic si frena.** p̄mo dicit. Amor diuinus regens terras ac pelagus. et imperitās. i. frequenter impans celo. ille amor ligat banc seriem. i. p̄cordiam rex. q̄ m̄ndus stabili fide variat p̄cordes vices. i. alternationes t̄pm anni noctis et dici. et q̄ semina pugnantia. i. clementia p̄traria. tenent p̄petuū fedus. i. p̄cordiā. ne vnū totaliter aliud corrum pat q̄ p̄bebus. i. fol. curru aureo. p̄uebit. i. p̄duat. rosū diē. i. clarū diē. idē amor facit vt p̄bebe. i. luna. imperet. i. p̄sit noctibus. quas noctes hesperus. i. stella vesptina. duxerit. i. adducat et vt auidū mare ad exundū coerceat fluctus suos. certo fine. i. determinato fine. ne liceat sibi tendere. i. extendere. latos terminos. vagl̄ terris. i. amplis terris. supple totaliter coopiendo terrā. Nota q̄ tullius loquens de amicitia dicit. Amicitia est virt̄ mouens supiora ad p̄tectiones inferiorū. et inferiora ad subiectionē supiorū. Amicitia est sublatā ois in vita tollit iocunditas. Nota q̄ elementa appellat semina: q̄ ex ip̄is tanq̄ ex feminib̄ elementata p̄ducuntur. sicut. n. semen est principū fructus. sic elementa sunt principia corp̄m mixtorū. et dicit elementa pugnantia p̄pter ip̄orū p̄trarietate. nā aliq̄ sunt calida. alia frigida: quedā humida. quedā sicca. **Hec elementa diuino amore ordinante tenent. p̄p̄ū fedus.** quia grauitas inferiorū nō aufert leuitatē supiorū: nec eō uerso. et simul totaliter se nō corrumpunt.

Hic si frena remiserit
Quicquid nunc amat inuicem
Bellum cōtinuo gerit
Et quā nūc socia fide
pulcris motib̄ incitant.
Certant soluere machinam.
Hic sanctos p̄p̄os quoz
Iunctos federe p̄tinet.
Hic et coniugij sacrum
Castis necit amoribus.
Hic fidis etiā sua
Dicit iura sodalibus
Et felix hominū genus
Si vestros animos amor.
Quo celum regitur. regat.

Libri sc̄di de p̄solatiōe p̄bie finem.

Nota q̄ sublato amore et p̄cordia omnia dissolunt. unde Alanus in antidauidiano loquens in p̄sona amoris et p̄cordie dicit. Si mea iura meas leges mea federa mundus. **Quō seruasset vel ad huc seruaret amoris.** Vincula nō tantis gemeret sub claudibus orbis.

Hic sanctos p̄p̄os q̄s. **Hic oñdit p̄bia quō p̄ amorē p̄seruat et p̄cliat amicitia humana dicit.** **Hic amor cōtinet.** i. p̄seruat. sanctos. i. virtuosos et p̄p̄os iunctos federe. s. amicitie. et hic amor necit sacri. i. sacramentū piugij castis amoribus viri et vxoris. et hic amor dicitur iura sua. i. imponit legē amicitie fidis sodalibus. et q̄ ista p̄uenit ab amore diuino tanq̄ a suo p̄ncipio. id subūgit. **Et felix genus hoim sup. dico.** si amor. s. diuinus quo celū regit regat aios vestros. sup. causando in eis p̄cordiā amicitie. Nota q̄ amor dicitur iura fidis sodalibus. iura aut̄ amicorū et sodalium innuit Seneca. iij. epla dicens. **Diu cogita an aliq̄ in amicū sit tibi recipiendus.** sed cū placuerit fieri toto illi p̄ctore admittite tā audacter cū illo loquere q̄ recū. **Tu q̄des ita viue vt nihil tibi p̄mittas nisi q̄ etiā amico tuo p̄mittere possis.** Cū amico tuo omnes curas: om̄s cogitationes misce si fidele putaueris. **Sunt. n. quidā q̄ q̄ amicis sunt t̄m p̄mittēda oibus narrant.** q̄dā charissimorū p̄ciam reformidant nulli credituri: neutri faciendū est. vtrūq̄. n. vicij est et oibus credere et nulli. Nota circa predicta q̄ amicitia p̄p̄ie dicta t̄m inuenit in reb̄s rōnalibus. et vt sic amicitia est par volūtas bonorū inter aliq̄s. si large accipiendo amicitia. sic etiā est in irrōnalibus. et vt sic amicitia est p̄cordia diuersarū rex adinuicē.

Explicit liber secundus.

Incipit tercius.

Prosa prima.

Am cantū illa finierat. Iste est tercius liber Boetij de p̄solatiōe p̄bie. et p̄tinuat ad libros precedentes in hūc modū. Postq̄ p̄bia in p̄mo libro scrutata ē cās volozis boetij. et in sc̄do libro adhibuit sibi remedia facilia. in p̄senti libro et in seq̄ntib̄ p̄bia adhibet Boetio remedia grauiora. sunt aut̄ remedia grauiora rōnes p̄tra cōem opinionē hoim. p̄bantes q̄ in bonis exterioribus nō p̄sunt vera felicitas oñdendo in q̄ sit felicitas vera. et quō ad ip̄am p̄ueniat. Et diuidit iste liber in viginti quatuor p̄tes. q̄ huius libri sunt. xij. p̄se. et xij. metra. que p̄tes patebunt in p̄cessu libri. q̄d aut̄ et de quo terminet in qualibet istarū p̄tiū similiter patebit. Pr̄ma. p̄sa huius terciū diuidit in tres p̄tes. Pr̄mo ostendit Boetius quo post p̄dicta allocutus fuerit p̄biam. Sc̄do ponit r̄sionem p̄bie. Tercio Boetius dirigit quādam petitionem ad ip̄am. sc̄da ibi. Tum illa. terciā ibi. Tu ego. Dicit p̄mo. In illa p̄bia finierat cantum. i. metrum quō erat de p̄mendatione amoris diuini et amicitie. et cū ego Boetius essem allectus dulcedine metri ad audiendū cū auiditate et admiratiōe verba p̄bie aurib̄ arrexis. ego dixi. **O p̄bia que es summū solamē animorū lassorū quātū me reuoallasti tuis p̄sis et metris intātū q̄ tābene possum resistere insultibus fortūe.** et id dicit. remedia que prius dixisti esse graua nō timeo sed ea audire diligenter expecto. Nota q̄ Boetij metrum vocat cantū. sicut. n. in cantu est eleuatiō et depressiō vocis: sic similiter in metro rōne quātūtatē corep̄te et producte syllabarum attenditur quedam eleuatiō et depressiō: quia ratione quantitatis producte fit eleuatiō. ratione quantitatis corep̄te fit depressiō. Item quia metrum est subtilius et delectabilius p̄sa. id aim de mulcet. **Uñ autoz poetrie metrum compat domicelle. d. Vultq̄ venire metrum tanq̄ domicella compto crine. n. rēte gena: subtili corpe: forma egregia.** Ideo dicit Boetius. mulcedo carminis. i. metri. **Ite homo debet esse auidus et stupens circa p̄biam.** Auidus inq̄. q̄ dicit Seneca. xvij. epla. **Proūce omnia ista si sapias in mo vt sapias et ad p̄biam magno cursu totisq̄ viribus tende.** Etiā homo debet esse stupens. i. admirans de p̄bia. q̄ ip̄a est res mirabilis et diuina s̄m Aristotile in principio libri sui de mundo. et p̄bia p̄fert mirabiles delectationes. x. ethicozum. Item animi lassū sunt graui cura: vel adueritate aliqua opp̄ressi. horum p̄bilosophia est summū solamen: quia ip̄a persuadet magnanimitatem qua contra adueritates fortune homo p̄stanter debet militare. Item p̄ p̄bilosophiam homo bene potest resistere ictibus fortune: quia primo ethicozū dicit Aristoteles. **Sapies bene scit ferre fortunās: et habet se sine vituperio sicut tetragonū.** Uñ dicit in litera.

Amor

Jam illa supple pbia. finierat cantū. i. metrū de amore diuino. 7 cū mulcedo. i. suauitas carminis. defixerat. i. stabilierat me auidū. i. cupidū audiendi. q. p. et. stupentē. i. admirantē. sup. verba pbia. aurib' meis arrectis. i. elcatis ad hec. f. verba. itaq; paulopost egolinq;. i. dixi. O summū solamen lassoz animoz supple p aduersitatē quātū merofouisti pondere sententiaz. sup. p. se. vel etiā iocūditate canendi. i. metri. adeo. i. tantum. ut iā posthac nō arbitrer me esse imparem. i. dissimilē. in resistendo. i. iustitib' fortune. Itaq; remedia illa q paulo ante dicebas eē acriora. i. grauiora. nō mō. i. nō tm nō pboresco. i. nō tim eo. s. ego auid' audiēti sup. ea uehementer effragito. i. expostulo. Abi scēduz q fm buguione effragitare est valde flagitare: expostulare: petere: cū clamore poscere.

Tum illa sensi inquit. Hic ponit responsionē pbi sophie dicens. Ego benefensi illud cū tu tacitus. i. attentus recepisti verba nostra. 7 cū ego pfecti mentē tuā. talia. n. sunt remedia q ad huc restant. ut ipsa degustata pmo sint amara s postea dulcescant. Sed qz tu dicis te esse cup. dū audiēdi verba nostra. o quō desiderio arderes si cognosceres q laboramus te ducere: et dicit boetius. Quo vis me ducere: Rndit pbia: ad cognitionē vere felicitatis quā anim' tuus quasi somniādo ad huc vix cognoscat qz est occupat' imaginib' false felicitatis. Nota q Boetius tacitus verba pbia rapiebat p silio Senecę dicētis. Esto verbor' tacitus auditor: auditor' pmp' repetitor.

Nota q pcepta pbi sophicalia pmo sunt amara postea dulcescūt. fm illud poete. Discere sit cbarum quis pmo sit amarū. Et Cusfratius pmo etibi dicit. Sciunt docti qm laboriosa est possessio virtutū sed ppter eius amaritudinē pbia nō est abijciēda. qz nō est dignus dulcoris acumine: q amaritudinis nequit inuisari grauamine: fm boctiū in de disciplina scolariū. Nota sicut somnians putat fantasmata sibi occurrentia esse veras res de quibus somniat. et tamen nō sunt ipse res. sic boctius in istis tpalib' putauit esse verā felicitatē q tamen nō est. s. tm sunt qdam similitudines vere felicitatis. sicut fantasmata somnior' sunt similitudines rez. Nota q bona exteriora vocat imagines vere felicitatis. sicut. n. imago est rei imitatio et nō est ipa res. sic bona exteriora vident' expmre formā vere felicitatis: s. vera felicitas nō est in ipis. vñ dicit in lra. Tum p tunc. illa supple pbia inquit. ego sensi. i. noui. sup. intentionē tuā. cuz tu tacitus. qz p et attent' rapiebas verba nostra. qz p et. cū ego expectaui. alia lra habet expectaui. i. reuocau. habitū tue mentis. Vel qd est verius dicere. cū ego ipa habitū tue mentis pfecti. qppe mirū talia sūt supple remedia. q restant supple lumen da. ut ipa qdem degustata pmo mordeant. i. displiceant. inter' aut' recepta dulcescant. s. qz tu dicis te cupidū audiendi supple illa remedia. O quanto ardoze. i. desiderio. flagrares. i. arderes. si agnosceres. quo nā. i. ad quem locū aggrediamur. i. incipim' te ducere. Ego bocti' inq;. i. dixi. quo nā. sup. vis me ducere. in qz supple pbia. ad verā felicitatē quā tuus anim' somniat. i. impfecte cognoscat. s. visu. i. cognitionē occupato ad imagines. id est ad bona tpalia: que sunt imagines et similitudo vere felicitatis. tu nō potes intueri. id est inspicere. ipsam supple veram felicitatem.

Tuz ego fac obsecro. Hic Boetius dirigit petitionē pbie. et ponit psum suę petitionis dicens. O pbia rogo ut sine dilatactione demonstras mibi que sit vera felicitas. et pbia pntiens dicit: libeter faciā tui causa. sed prius ego ostendam tibi falsam felicitatē tibi notiorē ut illa cognita p pstrariū possis postea agnoscere verā felicitatē. Nota circa hoc q dicit faciā tui cā libenter: q pbia petitiones boim admittit. vñ Seneca. Multa pclusa est vire sapie oibus pz. oēs inuitat oēs admittit: nō eligit donū neq; censuz: sed nudo boie pntentia est. Nota innata est nobis via pcedendi ex nobis magis notis ad minus nota. pmo pbiiscoz r scdo de aia. Quā igit bona exteriora sunt magis nobis nota in qb' aliq' posuerūt pssistere felicitatē qz bona interiora. id pbia pmo vult dēterminare de falsa felicitate nobis magis nota que ponit in bonis exteriorib' ipam extirpādo. ut p eam agnoscamus veram felicitatem tanq' p pstrariū. Nota q Seneca in de virtutibus cardinalibus dicit. Scire debes q quedā nō vident' esse bona et sunt. quedā videntur bona et non sunt. que cūq; autē ex rebuz transitorijs possides nō hoc magna existimes non mireris qd caducū est. Ex quo patet q vera felicitas non pssistit in bonis exterioribus: q vident' esse vera bona et tamen nō sunt. vñ dicit in litera. Tū p tunc. ego supple Boetius dixi. o pbia obsecro. i. peto. fac. i. duc me ad illam felicitatem. 7 demonstra mibi sine cunctatione. id est sine mora. que sit illa vera supple felicitas. Illa pbia inq; faciāz libenter tui causa. sed ego prius conabor. i. laboro. tibi designare verbis. atq; p et. informare que causa. i. que felicitas habens rōnem. cause finalis. sit tibi notior. i. manifestior. ut ea supple falsa felicitate. p spectra. i. cognita. possis agnoscere specimen. i. similitudē rem. vere beatitudinis. cū flexeris oculos supple cognitionis. in pstrariam partem false felicitatis.

Adetrū primū tercij libri.

Incipit liber tercius. Prosa prima.

Jam cantū illa finierat: cū me audiendi auidū stupentemq; arrectis ad hec aurib' carminis mulcedo defixerat: itaq; paulopost o inq; summum: la-

pforūq; solamen animoz: quantum me vel sententiarū pondere: vel canendi etiā iocūditate refouisti: adeo ut me iaz posthac imparem fortune ictib' nō arbitrer. Itaq; remedia que paulo ante acriora esse dicebas nō modo nō pboresco: s. audiēdi auidus uehementer effragito. P. Tum illa sensi inquit cū verba nostra tacitus attentusq; rapiebas: cūq; tue mentis habitū vel expectaui: vel qd est verius ipa pfecti. Talia sunt qppe q restant: ut degustata qdē mordeant: inter' aut' recepta dulcescant. Sed qz tu te audiendi cupidū dicis: quanto ardoze flagrares: si quo nā te ducere aggredi amur agnosceres. B. Quonā inq;: P. ad veram inq; felicitatē quā tuus qz somniat animus: s. occupato ad imagines visu: ipaz illā nō potes intueri. B. Tū ego fac obsecro: 7 q illa vera sit: sine cūctatione tē mōstra. P. faciā inq; illa tui cā libenter. s. q tibi cā notior est eā prius designare verbis atq; informare conabor: ut ea p spectra: cuz in pstrariam partē flexeris oculos vere specimen beatitudinis possis agnoscere.

¶ Si serere ingenuū volet ager. Istud est primū metrū huius tercij quod dicitur metrū ab orisistū ab inuēctore. ha
 ctilicū a pede p̄dante. et primus usus huius metri est ypcatbalecticus. quod post primū pedē abūdat vna
 syllaba. s. re. in hac dictione serere. et quod p̄bia p̄dicit quod prius esset ostendendū quod sit falsa felicitas. et postea
 quod sit vera. id est p̄bia in hoc metro p̄mēdat hunc ordinē per quatuor exēpla. Primū est. quicūq; vult seminare bonū
 agrū oportet p̄ extirpare nociuas herbas vt ager bene fructificet. Sicut aliq; volens cognoscere verā felicitatē
 oportet prius extirpare falsam: vñ dicit in lra. Qui volet serere agrū ingenuū. i. nobile. prius liberat arua. i. agros
 fruticibus. i. radicibus quod impediūt ne semen crescat
 et ille refecat. i. p̄scindit rubos. i. paruas arbores. quod
 p̄ r. silicē. i. herbā inutilē. falce. i. falcastro. vt noua ce
 res eat. i. p̄ficiat. grauis. i. onusta fruge. Scdm exem
 plū est. sicut p̄gustando aliq; amarum mel apparet
 dulcius. sic p̄pter cognitionē false felicitatis magis co
 gnoscit vera felicitas. Vñ dicit in lra. Labor apium est
 magis dulcor. i. mel est magis dulce. si malus sapor
 prius edat. i. inficiat ora. Tercij exēplū est. Sicut p̄
 tps nebulosus gratior est serenitas. sic post cognitio
 nē false felicitatis gratior est cognitio vere felicitatē.
 Unde dicit in lra. Vbi p̄ postq; nothus. i. ventus au
 stralis. desinit. i. cessat. dare imbriferos sonos. i. flat
 p̄ducentes imbres. tūc astra nitēt gratius. i. delecta
 bilius. Quartū exēplū est. Sicut pulcra dies sequē
 tenebras noctis. sic cognitio vere felicitatis sequē
 cognitionē false felicitatis. vñ dicit in lra. Ut. i. postq;
 lucifer. i. stella matutina. pepulerit. i. fugauerit. tene
 bras noctis. tūc pulcra dies agit. i. ducit roseos eqs
 solis. tūc applicat exēpla ad p̄positū dicens. Tu pri
 us debes p̄siderare falsa bona et extirpatis ipsis de
 bes cognoscere vera bona in quibus consistit felicitas.
 vñ dicit in lra. Tu quod prius tuens. i. respiciēs. fal
 sa bona. incipe retrahere colla iugo. i. iugo false fel
 citatis. dehinc. i. postea vera bona subierint. i. subin
 trabunt. animū tuū. Nota quod sicut prius extirpanda
 sunt vicia: et postea inserēde virtutes: sic ager prius
 est purgandus et postea seminandus. vñ Tobias. Spi
 nis et tribulis purgari noualia debent agri et semen
 fructificari queat. Nota quod fructus s̄m bugitionē
 est densitas virgularū vel arborū vel spinarū. Vel s̄m
 alios fructus est arbor pua que terrā fronde tegit.
 Nota quod filix est inutilis herba habēs folia ad mo
 dum filioꝝ. de qua dicit p̄sius. Nō tñ ista filix villo man
 suescit in agro. Nota quod post amaritudinem dulce
 do est gratior et sensibilior. Unde poeta. Dulcia non
 meminit quod non gustauit amara. Hāc quod p̄ oppositū no
 scit omne bonū. Hec paup̄ benicus. Nota quod hoc

vna p^o ex

Metrū primū tercij libri.
 Si serere ingenuū volet agrum.
 Liberat arua prius fruticibus.
 Falcerubos silicemq; refecat.

Ut noua fruge grauis ceres eat.
 Dulcor est apium magis labor.
 Si malus ora prius sapor edat.
 Gratius astra nitent: vbi nothus
 Desinit imbriferos dare sonos.
 Lucifer vt tenebras pepulerit.
 Pulcra dies roseos agit equos.
 Tu quoq; falsa tuens bona prius.
 Incipe colla iugo retrahere.
 Uera dehinc animū subierint.

Prosa scda tercij libri.

¶ Am desiro paululū visu: et velut i
 angustāve mētis sedē recepta: sic ce
 pit. p̄. **Dis mortaliū cura quaz**
multiplicū studioꝝ labor exercet: diuerso
quodē calle p̄cedit: s̄ ad vñ tñ beatitudinis
finē nitit puenire. Id autē ē bonū: quod quod ade
pro nihil vlti⁹ desiderare q̄at. Quod quod ē
oim summū bonoꝝ: cūctaq; intra se p̄tinēs
bona. Qui si quod abfozet: summū bonū esse
nō posset: quā relinq̄ret extrinsecus quod pos
set optari. Liqueat igit esse beatitudinē sta
tū bonoꝝ omniū congregatione p̄fectum.

brindme omg

brindo q̄ e

tius hic dicit apū. p̄ apū in genitiuo plurali. quod est p̄tra alexandrū quod dicit. Am dat apis rē. Et quod hic dicit apū
 un et nō apū: p̄ p̄ metrū quod semper p̄stat ex tribus dactylis p̄tinuis. si autē poneret apū nō essent tres dactili cō
 ti nui. posset tñ dici quod cā metri ponit apū. p̄ apū.

Prosa secūda tercij libri.

¶ Am desiro paululū visu. Hec est p̄sa scda huius tercij in qua p̄bia ponit diuersas opiniones circa falsā
 felicitatem. et primo Boetius ostendit quod se p̄bia habuit post p̄dicta. secūdo p̄bia ostendit quod oēs boies
 nitunt puenire ad beatitudinē quā ip̄a diffinit. tercio ostendit quod boies sepe abducit a vera felicitate di
 uersis erroribus. quarto ponit errores siue opiniones circa felicitatē. scda ibi. Dis mortaliū. tercia ibi. Hunc
 vti. quarta ibi. Quoz quidē. dicit p̄mo. Postq; p̄bia p̄misit ordinē p̄cedendi de falsa felicitate ad verā. tunc
 p̄ tunc. ip̄a paululū desiro. visu. i. inclinatis oculis. et recepta velut in angustam. i. nobile sedē mentis sue. sic
 cepit. i. incepit loqui. Nota quod capitis inclinatio est signū subtilis imaginationis p̄pter quod subtiliter et pro
 funde imaginantes caput inclināt. et quāq; nō vidēt relata corā oculis. Id p̄bia volēs subtiliter speculari de fel
 citate cuius speculatio difficilis est ip̄a inclinatio visu p̄traxit se in nobile speculationem sue mentis.

¶ Dis mortaliū cura. Hic p̄bia ostendit quod oēs boies nitunt puenire ad vñ finē beatitudinis: quā beatitudinē
 ip̄a etiaz diffinit et dicit sic. Dis cura. i. sollicitudo. mortaliū. i. hoim. quā curā exercet labor multiplicū studi
 oꝝ. quod aliq; student in lītatura: aliq; in mercantia. et sic de alijs. illa cura p̄cedit diuerso calle. i. diuerso mō viuē
 di. s̄ tñ nitit puenire ad vñ finē beatitudinis. Illud autē ad quod boies nitunt puenire est tale bonū. quo quis
 adepto nihil vlti⁹ queat desiderare. quod. s̄ bonū est summū omniū bonoꝝ p̄tinēs intra se cuncta bona. cui. s̄
 bono. si quod. i. aliq; abfozet. i. deesset. nō posset esse summū bonū. quod relinq̄ret aliq; extrinsecus. i. extra ali
 lud bonū quod posset optari. Et quod dicitis p̄bia p̄cludit diffinitionē beatitudinis dices. Liqueat. i. manifestū est
 beatitudinē esse statū p̄fectū p̄gregatione oim bonoꝝ. Nota cognitio vltimi finis magnū incrementū con
 fert ad vitā p̄mo et bi. quod s̄m exigentiā finis cetera moderant s̄m inconueniens. j. posterior. id est p̄bia tradit no
 bis cognitiōes vltimi finis. s̄ beatitudinis. Nota finis est magis eligendus his quod sunt p̄pter finē. vt patz p̄
 Aresto. iij. topicoꝝ. Itē ibidē: cuius finis est bonus ip̄m quod bonū. Itē oia denoianda sunt a fine. Unde poeta
 Si finis bonus est totum laudabile p̄bas est. Nota finis in agibilib⁹ habet se sicut principium in specula
 bilib⁹. sicut quod intellectus noster naturaliter adberet primis principijs. sic appetit noster naturaliter adberet
 vltimo fini cui est summū bonus. Nota quod duplex est finis. s̄ finis quo: et finis gratia cuius oia fiunt. Ille
 em̄ est vnus sicut deus vel beatitudo. et iste finis appetit ab oibus sub vna rōne inq̄tum est bonum satias ap
 petitū hominis. Finis autē quod est opatio qua homines nitūt adipisci finem gratia cui⁹: et talis finis nō est vn⁹
 sicut nō est vn⁹ opatio oim. Ideo dicit p̄bia quod cura hoim p̄cedit diuerso calle a p̄sequendū vltimū finē.

2x3 sumo

Nota illud ad qd omnes hoies nitunt puenire est bonū. qz bonū est qd oia appetit. i. etbi. Nota qz beatitudo hz rōnem vltimi finis ipa est tale bonū q̄ adepto nihil vltius desiderat. nā de rōne finis est eē vltimū z vltra illud qd est vltimū nihil est. q̄ etiā oportet illud esse summū bonū. qz illud q̄ adepto nihil vltius desiderat est summū bonū: tale aut̄ est beatitudo. Nota qz beatitudo est bonū optimū pulcherrimū et delectabilissimū. ideo beatitudo est status pfectus pgregatione oim bonoz p̄tens in se omnia bona. s. n. aliqd bonū si bi deficeret nō esset summū bonū.

Hunc vti diximus. In ista pte ostēdit p̄bia q̄ hoies a vera felicitate diuersis erroribz abducūt. dicens. Hunc. s. statū beatitudinis. omnes mortales si cut dixim: conant̄ adipisci diuerso tramite. i. diuersa via. qz cupiditas. i. appetitus veri boni naturalit̄ est inserta mentibz hoim. s. beatitudo est verū bonū: qz summū. sed deuius error abducit hoies ad falsa bona. Nota qz beatitudo aggregat in se oia bona: iō eius cupiditas naturalit̄ est hoibus inserta. Ubi tñ sciendū qz beatitudinē p̄tinere oia bona pōt̄ intelligi dupliciter. Uno mō formaliter sic nō p̄tinet omnia bona: qz felicitas formaliter z essentialiter pōt̄ esse sine bonis exterioribus vt sine diuitijs et ceteris bonis. Alio modo intelligit̄ cōtinere ea virtualiter ita qz beatitudo excellat oia bona et sic est vera. Nota qz p̄bia hic vti quadā figura que d̄r epitheton dicendo deuius error. nullus. n. error est q̄ nō sit deuius. vnde poeta. Fiet epitheton si dicas tristia bella.

Nota cū mens humana naturaliter desideret verū bonū: nunq̄ tendit in falsum bonū: nisi in q̄tū ipsuz estimat̄ esse verum bonū. talis aut̄ estimatio est deuius error. q̄ deuius error ad falsa abducit.

Quoz qdē alij summū bonū esse. Hic p̄bia ponit diuersas opiniones circa felicitates: ostendens quō hoies p̄ errore ad falsa bona ducebāt. scdo ostēdit qz in talibz hōis posuerit beatitudinē. tercio ostēdit qz naturaliter eoz intentio tendebat ad verā beatitudinem scda ibi. Quibus oibz. tercia ibi. Sed ad hominum studia. Primo ostēdit quō hoies errabant circa falsa bona statuendo in eis finē. scdo ostēdit quō qdā fines adiūuicē pmutabant. tercio ostēdit quō bona fortuita reducit ad p̄dicta. scda ibi. Sunt etiaz. tercia ibi. In his igit̄. primo dicit. Quoz supple hominū q̄ ducuntur ad falsa bona. alij credentes summū bonū esse nihil indigere: ipsi elaborāt vt affluāt. i. abundant diuitijs ponendo omnē sufficientiā esse in diuitijs z in hoc errabant. Alij vō summū bonū iudicantes qd dignissimū sit veneratione. i. honore. tales adeptis honoribz nitūt̄ eē reuerendi suis ciuibz: putantes in honoribz p̄ talibz verā dignitatē p̄sistere: et in hoc errabāt. Sunt alij q̄ summū bonū p̄stituāt in summa potentia. hi vel ipsi volunt regnare: vel conant̄ adherere regnātibz tanq̄ p̄siliarij vel familiares eoz: p̄ hoc putantes se esse vere potētes z in hoc decipiunt̄. s. q̄bus claritas. i. fama. videt̄ esse optimū bonū. illi festinant̄ p̄pagare. i. dilatare. gloriosum nomē. i. pulchrā famā artibus. i. studijs. belli sicut viri militares. vel artibus pacis: sicut sapientes mūdi credentes se p̄ hoc acq̄rere gloriā immortalē: et decipiunt̄ p̄ hoc. Plurimi vō. i. multi. metiunt̄. i. mensurāt fructū boni: gaudio z leticia exteriori. hi putāt. i. estimāt. felicissimū diffuere. i. abundare. voluptate. i. delectatione corporali. estimantes in hoc p̄sistere verū gaudiū qd est erroneus. Nota quoz sunt in quibz errantes a vero bono posuerūt p̄sistere veram felicitatē. i. diuitie: honores: p̄tates: gloriā et voluptates. Quoz sufficientia sic accipit. Tū finis habeat rōnem boni s̄m diuersitatē boni diuersificat̄ finis. Est aut̄ triplex bonuz. vtile delectabile. et bonū honestū. et illi q̄ intendebant bono vtili posuerūt felicitatē in diuitijs. sed q̄ intendebant bono delectabili ponebant voluptates. et in illis posuerūt finē et felicitatē. Qui aut̄ intendebant bono honesto: isti diuersificabant: qz bonū honestū est bonū s̄m rationē. Ratio aut̄ est duplex. s. speculatiua z practica. de bono honesto qd p̄sistit in speculatione nō loquebant̄ isti: qz tale bonū est latens. ipsi aut̄ posuerūt felicitatē in bono honesto. quod est bonū rōnis practice: vel. n. existit in exercitio p̄prij actus circa aliōs: z sic est potestas. vel p̄sistit in exercitio actus aliorū circa se: et sic est honor.

Sunt etiā q̄ hoz fines. In ista pte ostēdit quō quidā istoz fines iam dictos pmutabant: et dicit. Sunt etiā aliqui q̄ fines. qz p̄ et causas finales pmutant alterutro. i. adiūuicē desiderantes vnū p̄pter alterū. nam qdaz desiderant diuitias z voluptates. ob. i. p̄pter potētiā. et sunt alij q̄ potētiā petūt. i. desiderāt. cā pecunie. id ē p̄pter diuitias. vel causa p̄ferendi nominis. i. cā dilatationis fame. Nota s̄m aresto. iij. etbi. Qualis vnus quisqz est talis finis videt̄ ei. s̄m ergo diuersam dispositionem hominum diuersi fines eligunt̄. Illud aut̄ eligit̄ propter aliquē finem p̄ quod aliquis videtur posse consequi illum finem. cum igitur ponentes finem esse diuitias magis putabant se diuitias p̄sequi p̄ potētiā. ipsi appetebant potētiā. p̄pter diuitias. et econuerso quibus videbatur se posse consequi potētiā p̄ diuitias: ipsi appetebant diuitias. p̄pter potētiā. et sic posuerūt permutationem finium istoz adiūuicem.

In his igit̄ ceterisqz ta. Hic p̄bia reducit oia bona fortune in q̄bz ponūt poies felicitatē z p̄dicta qnqz z dicit. In his igit̄ qnqz: hōis. qz p̄ z. z ceteri t̄libz. s. reducibilibz ad p̄dicta. vsqz intentio actū hūanoz z vtoz. i. desiderioz. z manifestat̄ exemplarit̄ q̄ alia reducāt ad ipa dices. veluti nobilitas. qz p̄ z. fauor: p̄prij q̄ videt̄ opare quāda claritatē. i. gloriā. iō sup. reducūt ad gloriā. vtoz aut̄ z liberi. i. filij se q̄ petunt̄ gra iocunditatē. i. cā voluptatē. iō ad voluptatē reducunt̄. s. sanctissimū genū amicoz nō numerat̄ inter bona fortune s̄ numerat̄ in virtute

Hunc vti diximus diuerso tramite mortales oēs conant̄ adipisci. Est em̄ mentibz hoim veri boni naturaliter inserta cupiditas. s. ad falsa vti error abducit. Quoz qdē alij summū eē bonū nihil indigere credētes. vt diuitijs affluāt elaborāt. Alij vō bonū qd sit dignissimū veneratione iudicantes adeptis honoribz reuerendi ciuibz suis eē nitunt̄. Sunt q̄ summū bonū i summa potētia eē p̄stituunt. Hi vel regnare ipsi volunt: vel regnātibz adherere conant̄. Et q̄bus optimū qdā claritas videt̄. hi vel belli vel pacis artibz gloriosuz nomē p̄pagare festinant. Plurimi vō boni fructū gaudio leticiāqz metiunt̄. Hi felicissimū putāt voluptate defluere. Sūt etiaz q̄ hoz fines causasqz alterutro pmutant: vt q̄ diuitias ob potētiā voluptatesqz desiderant: vel q̄ potētiā seu pecunie causa: seu p̄ferēdi nominis petūt. In his igit̄ ceterisqz talibz humanoꝝ actū vtozūqz versat̄ intentio: veluti nobilitas fauorqz popularis: que videt̄ quādam claritudinē cōpare. Vtoz ac liberi que iocunditatis gratia petuntur. Amicoꝝ vō quod sanctissimū quidem genus est: nō in fortuna s̄ in virtute numerat̄.

ni cupidō

quoz ad

omne
p̄tate
bonū

bonū qz p̄prij
p̄prij

Reliquū vō qd cadit sub exteriori fortūa illud assumit vel cā potentie: sicut est administratio officiorū. vel assumit cā delectationis: sicut exercitiū ludorū. s; bona corporis p̄mptū est vt referant̄. i. reducant̄ etiā ad supiora bona: q; robur. q; p̄ et. magnitudo q̄ est signū fortitudinis corporalis. vident̄ p̄stare valentiā. i. potētiā. 7 sic ad potētiā reducunt̄. sic pulcritudo 7 velocitas vidēt̄ p̄stare celebritatē. i. gloriā ad quā reducūt̄. salubritas vult̄. i. sanitas. vidēt̄ p̄ferre voluptatē ad quā reducūt̄. 7 sic oia bona fortune reducunt̄ ad p̄dicta q̄nq;. Mo ta indigentia alicuius boni auget desiderii illius boni. id̄ fm̄ variā indigentia hoim̄ variat̄ eorū desiderium. vñ aresto. j. etbi. dicit q; egrotans sanitatem: medicū diuitias. p̄sci aut̄ sibi p̄is ignorantie eos q; magnum aliqd̄ habēt supra se admirant̄. fm̄ q; diuersas dispositionē hoim̄ felicitas ponebat̄ in diuersis bonis fortune. q; tñ sub p̄dictis bonis q̄nq; p̄bendūt̄. Nota lz̄ amici afferant̄ iocunditatē: tñ nō sunt cōputādi int̄ bona fortune. cū. n. amicitia sit virtus: oportet q; amici virtute acq̄rant̄. qd̄ aut̄ virtute acq̄rit̄ p̄virtutē p̄seruat̄: 7 tale nō pot̄ esse bonū fortune. Item amicitia fundata sup̄ bono honesto est sanctissima 7 in virtute numerat̄. s; amicitia fundata sup̄ bono viti li 7 delectabili fortuita est.

Reliquū vō vel potētie cā: vel delectationis assumit: iā vō corporis bona p̄mptū est: vt ad supiora referāt̄. Robur. n. magnitudo; vidēt̄ p̄stare valentiā: pulcritudo atq; velocitas celebritatē: salubritas voluptatē. Quib; oib; solā virtutē desiderare liquet. Mā qd̄ q̄sq; p̄ ceteris petit id̄ summū esse indicat bonū. Sed summū bonū beatitudinē esse diffinitū: quare beatū iudicat esse statū quē p̄ ceteris quisq; desiderat. Habes igit̄ ante oculos p̄positā fere formā felicitatis humāe: opes: honores: potētiā: gloriā voluptates. Que qd̄ sola p̄siderans epicurus: p̄nter sibi summū bonū voluptatē eē p̄stituit: q; cetera oia iocunditatē aio videant̄ afferre. S; ad hoim̄ studia reuertor q̄z aim̄ 7 si caligāte memoria: tñ bonū summū repetit: s; velut ebr̄iū vñ q; tramine reuertat̄ ignorat. Mū. n. vident̄ errare hi q; nihilo indigere nitunt̄. Atq; nō est aliud qd̄ eque p̄ficere beatitudinē possit: q; copiosus bonorū oim̄ status: nec alieni egens sed sibi ip̄e sufficiens. Mū vō labunt̄ hi qui qd̄ sit optimū id̄ etiā fuerēt̄e cultu dignissimū putāt: Minime. Neq; n. vile qd̄dā cōtēnendūq; est qd̄ adipisci oim̄ fere mortaliū laborat̄ intentio. In bonis non est numeranda potentia. Quid igit̄: Mū imbecillū ac sine virib; estimandū est: qd̄ oim̄ibus reb; p̄stat esse p̄stantius. In claritudo nihilipendenda est: Sed sequestrari neq̄t qn̄ omne qd̄ excellentissimū sit: id̄ etiā videat̄ esse clarissimū. Mā non eē anxiam tristēq; beatitudinem: nec dolorib; molestiisq; subiectā: Quid attinet dicere: quādo in

aliquo modo in generali sciūt 7 cognoscunt summū bonū: 7 naturaliter inclinant̄ ad illud tanq; ad principii a quo p̄cesserunt: sed inebriati amore tēporaliū bonorū nesciūt quō ad id̄ pueniant.

Mū enim vident̄ errare hi. Hic declarat̄ intentū suū. i. q; oim̄s querētes p̄dicta bona q̄rebant aliqd̄ quod p̄prie puenit summo bono. et p̄mo oñdit hoc de diuitiis dicens. Mū p̄ nunquā. isti vident̄ errare p̄ intentionē a summo bono: q; nitunt̄ nihilo indigere ratioe cuius querebant diuitias. q. d. nō errant a summo bono: q; nihilo indigere maxime spectat ad summū. Unde dicit. Atq; p̄ certe. nō est aliud quod eque possit p̄ficere beatitudinem q; status copiosus oim̄iū bonorū: nec alieni egens sed sibi ip̄e sufficiens. Tunc ostendit idē de bonoribus dicens. Mū vō labunt̄ supple ab intentione summi boni: q; illud qd̄ sit optimū putant id̄ etiā esse dignissimū cultu reuerentiē. i. bonorū. et respondet. minime supple labunt̄. neq; n. est vile et p̄tēnendū quod intentio oim̄ mortalium laborat̄ adipisci. 7 sic querētes bonorū querebant aliquid quod est in summo bono: eo q; summū bonum est honorabilissimū. Tunc oñdit idē de potentia dicens. In p̄ nunquā. in bonis. i. inter bona. nō est numeranda potentia. q. d. sic. Quid igit̄ est dicendū nisi q; querētes potētiā etiā tendunt ad summū bonū. cū summū bonū sit potentissimū. non. n. istud est estimandū imbecillū et sine virib;. i. sine potentia. quod p̄stat esse p̄stantius. i. potentius oim̄ibus reb;. Tunc ostendit idē de gloria dicens. In claritudo. i. gloria. est nihilipendenda ita vt querentes gloriā nō tendunt ad summū bonū. q. d. nō est nihilipendenda. sed neq̄t. i. nō pot̄ sequestrari. i. negari. qn̄ omne qd̄ sit excellentissimū. illud etiā videat̄ eē clarissimū. i. gloriosissimū. Tunc oñdit idē de voluptate dicens. Quid attinet dicere. q. d. de se manifestum est beatitudinem esse anxiam tristē: nec subiectam doloribus 7 molestiis. sed supple magis est plena voluptate et iocunditate. et p̄ consequens querentes voluptatem et leticiam tendunt ad summum bonum.

Sed ad hoim̄ studia reuertor. Hic oñdit p̄bia q; licet hoies in p̄dicto mō errent: tñ eorū intentio semper fert̄ ad verā beatitudinē. sed oñdit vñ hoc p̄o ueniat. ibi. In q; quanta sit. Primo p̄mittit̄ interitum suū. sedo declarat̄. ibi. Mū em̄. Primo dicit. Ego reuertor ad studia. i. ad intentiones hoim̄ q̄z animi: et si p̄ quis memoria caligante. i. obscurata sup̄. desiderio p̄tū bonorū. tñ se repetit̄ p̄ naturalē inclinationē summū bonū s; ignorat quō illud repetat̄ velut ebr̄ius q; ignorat quō tramine. i. qua via reuertat̄ domū. Nota sicut ebr̄ius scit se habere domū: s; p̄pter defectū rōnis nescit quō ad eam redeat. sic homines

Quia autem iocunditas et voluptas includat in bono summo: probat per locum a minori dicens. Quia in minimis rebus appetendis patet: quod aliquid appetit quod delectat habere et ipso frui. Decigit sunt que homines volunt adipisci. et ea de causa desiderant. i. cupiunt vel querunt. diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates. quia per hec credunt sibi esse venturam sufficientiam: reuerentiam. potentiam. celebritatem et leticiam. bonum igitur est quod homines petunt diuersis studiis. i. intentionibus. Nota quod ex tota ista littera potest formari una ratio. scilicet quod querentes predicta bona querunt beatitudinem. Ratio est ista. Illi tendunt ad beatitudinem quod tendunt ad sufficientiam: reuerentiam potentiam celebritatem et leticiam. sicut appetentes predicta bona. scilicet diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates: tendunt ad sufficientiam. reuerentiam. et sic de alijs. sicut tendunt ad beatitudinem. Maior est nota. quia sufficientia reuerentia sunt conditiones beatitudinis: quod perfectissime reguntur in beatitudine. Querentes igitur proprietates beatitudinis tendunt ad beatitudinem. minor patet ex littera. Nota quod querentes diuitias. propter sufficientiam ferebantur in summum bonum naturali appetitu quia in summo bono est vera sufficientia et in bono non errabant. sicut quia sufficientiam que est nulli indigentie: putabant sibi puenire per diuitias in hoc errabant. Similiter querentes dignitates. propter reuerentiam naturali intentione ferebantur in beatitudinem eo quod beatitudo est reuerendissima. sicut quia summam reuerentiam putabant sibi subuenire per dignitates temporales. id in hoc errabant. et sic intelligitur de alijs.

In quo quanta sit nature vis. Hic ostendit philosophus hoc pueniat quod quantumque intentio hominum sit diuersa: tamen intendit in beatitudine. et ostendit quod hoc puenit ex vi naturalis inclinationis que nulli aufertur potest. et dicitur In quo. scilicet appetitu boni vel beatitudinis facile monstratur quanta sit vis nature. cum licet sint varie et dissidentes. i. discordantes sententie hominum de summo bono. tamen homines sentiunt. i. concordant in diligendo. i. diligenter appetendo. sine bono. i. beatitudine. Nota quod fine exite uno sunt diuersificari actiones tendentes in illud finem. scilicet in. propter diuersitatem actionum esset diuersitas finium non esset euenire ad unum finem. sicut procederet in infinitum in finibus. quod patet falsum ex secundo metaphisice. et hoc est verum de fine cuius gratia omnia fiunt quod ille est unus et non de fine quo ut prius visum est. licet sint diuersae sententie et studia hominum: tamen pueniunt in appetendo unum finem. scilicet beatitudinem.

Metrum secundum tercium libri.

minimis que rebus id appetit quod habere fruique delectet: Atque hec sunt que adipisci homines volunt eaque de causa diuitias: dignitates: regna. gloria: voluptatesque desiderat. quia per hec sibi sufficientiam: reuerentiam: potentiam: celebritatem leticiam: credunt esse venturam. Bonum est igitur quod tandem studiis homines petunt

In quo quanta sit nature vis facile monstratur. cum licet varie dissident sententie: tamen in diligendo boni finem sentiunt.

Metrum secundum libri tercium.

Quantas res flectat habenas
 Natura potens: quibus immensum
 Legibus orbem prouida seruet.
 Stringatque ligans irresoluto
 Singula nexu: placet arguto
 Fidibus lentis promere cantu.
 Quis peni pulchra leones
 Vincula gestent. manibusque datas
 Captent escas. metuantque truceum
 Soliti verbera ferre magistrum.
 Si cruor horrida tingerit ora.
 Resides olim redeunt animi.
 Fremituque graui meminere sui.
 Laxant nodis colla solutis.
 Primusque lacerante cruento
 Somitor: rabidas imbuit iras.

Quantas res flectat habenas. Hic incipit secundum metrum bui tercium. quod dicitur pindariu ab inuenteore anapesticu a pede pnsante. et est dimetru: quia constat ex quatuor pedibus quorum duo constitunt unum metrum in quo metro quia philosophus dixerat quod vis nature operatur: quod intentio hominum se tendit in bonum. id hic pmedat vim nature ostendens: quod tanta est vis nature quod quantumcumque res abducatur assuefactione vel violentia ad aliquid quod est sibi preter naturam. tamen sibi derelicta semper redit ad illud quod inest sibi secundum naturam: et permittit suam intentionem. secundo manifestat positum ibi. Quis primo dicit. Mibi philosophus placet promere. i. manifestare. cantu arguto. i. sonoro. lentis fidibus. i. cordis lente sonantibus. quantas habenas. i. naturales inclinationes. potes natura flectat. i. regat. quibus legibus prouida natura seruat. i. seruat immensum orbem. et quibus legibus natura stringat ligans singula irresoluto nexu. i. coniunctione indissolubili. Nota triplex est natura. natura naturans sicut est dea a quo dependet celi et tota natura. Alia est natura naturans et naturata simul: sicut celi quod dicitur natura naturata in quantum dependet a deo. et dicitur natura naturans in quantum influit naturis istorum inferiorum. Alia est natura naturata secundum quod beatus Augustinus sic diffinit. Natura est quedam vis et potentia diuinitus insita rebus creatis que unicuique rei suum esse tribuit: qua cum quibus mala vti malus esse iudicat. In proposito dictus philosophus potest intelligi de natura tercio modo dicta: licet quidam exponant per natura primo modo sumpta. Item leges nature hic vocat determinationes et proprietates naturales cuiuslibet rei a deo sibi constitutas.

Quis peni pulchra leones. Hic philosophus manifestat positum per quatuor exempla. secundo generaliter concludit similitur esse in omnibus alijs sibi. Repetunt. Prima in quatuor partibus secundum quatuor exempla que partebunt. Primum exemplum est de quadrupedibus sicut de leonibus qui licet ex quadam assuefactione dementur. ita ut mitecantur metucendo suum magistrum: tamen si multum offendantur redit eorum crudelitas naturalis. ita ut primo lacerant dentibus magistrum suum. Unde dicitur in littera: quis leones peni. i. libiti. gestent. i. portent pulchra vincula. i. catenas in collo. et captent. i. recipiant. escas datas. i. porrectas eis manibus sui magistri. et quis metuunt truceum. i. crudelem magistrum leones in quantum soliti ferre. i. pati. verbera magistri. sed si cruor tingerit. i. madidauerit. horrida ora. i. colla leonum per nimia verbera. tamen animi leonum resides. i. quieti redeunt ad naturalem crudelitatem et leones meminere sui. i. nature. graui fremitu. i. magno rugitu. ipsi laxant. i. solunt colla. solutis nodis. i. ruptis vinculis. et primus suus somitor. i. magister. ille imbuit. i. recipit. lacerat. i. lacerat. rabidas iras. cruento dente. scilicet leonis. Nota secundum Aristoteli. libi. et primo. peni sunt homines cartaginenses. Est autem cartago ciuitas libie: propter quod leones libie vocat leones peni. et bimodis leones libie facilius domantur. Nota quantumcumque leones domentur et assuefactione ducantur a sua crudelitate. si tamen afficiantur cruore vel sanguine redeunt ad naturalem crudelitatem.

2
 nam
 nam x mra
 nara

Que canit altis garrula ramis. Hic ponit scdm exemplū qd est de volatilibus: et est tale. Auicula capta q̄ p̄ter naturā domesticā quātūcūq; foueat delicias boim. tñ habita oportunitate redit ad siluestritates. vñ dicit in lra. Altes garrula q̄ canit altis ramis. si illa capta claudit in antro cauce. i. tomūcule. sup. vt ibi maneat ad solaciū boim: licet ludens cura boim ministret buic sui pocula illita. i. limita melle. q; pro et largas dapes ministret dulci studio. si tñ illa auis saliens ex arto tecto. i. ex arto tomūcula. viderit gratas ymbrias nemoz. ipa proterit pedibus suis elcas sparfatas. et ipa mecta qz fuit detenta. requirit siluas. et dulci voce susurrat. i. cātat in siluis. Nota natura nō assuecit in p̄trariū. si. n. lapis centies millesies p̄nciat sursum. nō assuecit ascendere sursum. lz q̄ aliqua p̄suetudine vel violentia natura possit ad tps impediri. tñ sp̄ inclinā ad p̄prios opus.

Que canit altis garrula ramis
Altes. cauce claudit antro.
Huic licet illita pocula melle
Largasq; dapes dulci studio
Ludens hominum cura ministret.
Si tamen arto saliens tecto.
Memoz gratas viderit ymbrias.
Sparfas pedib; proterit elcas.
Siluas tñ mecta requirit.
Siluas dulci voce susurrat.

Validis quondam viribus acta.
Prorum flectit virga cacumen.
Hanc si curuans dextra remisit.
Retro spectat vertice celū.

Cadit hesperias p̄bebus in yndas.
Sed secreto tramite rursus
Currum solitos vertit ad ortus.
Repetūt p̄prios queq; recursus.
Redituq; suo singula gaudent.
Nec manet vlli traditus ordo.
Nisi q̄ fini iunxerit ortū.
Stabilemq; sui fecerit orbem.

Prosa tertia tertiū libri.

Os q̄ o terrena aialia tenui lz imagine: vñ tñ p̄ncipiū somniatis: verūq; illū b̄itudinis finē: licet minime p̄spicaci qualicūq; tñ cogitatione p̄spicitis: eoq; vos et ad verū bonū naturalē ducit irētio: et ab eodē m̄riplex error abducit. Considera nāq; an p̄ ea q̄b; se hoies adepturos b̄itudine putāt: ad destinatū finē valeant peruenire. Si. n. vñ pecunia vñ honores ceteraq; tale quid afferant: cui nihil bonoz abesse videat nos q̄ fateamur fieri aliquos horūz ad adeptione felices. Q̄ si neq; id valent efficere quod p̄mittūt. bonisq; plurib; carent. nonne liquido falsa in eis beatitudinis species deprehēditur:

Os q̄ o terrena aialia. Ista est tertia prosa huius tertiū in q̄ et in alijs sequētib; ostēdit ea q̄ dicta sunt in metro adaptat sp̄aliter ad hoies. et cū h̄ p̄ponit intētū suū. scdo p̄bat intētū. ibi. Primum igit. Dicit p̄mo dictū est q̄ oia repetūt suū finē. vos q̄ o terrena aialia. i. vos hoies q̄ estis rediti terrenis. somniaq; .i. imp̄fecte cognoscitis vestrū p̄ncipiū. lz tenui imagine. i. exili similitudine. et p̄spicitis illū verū finē beatitudinis. lz cognitione minime p̄spicaci: tñ q̄licūq; cogitatioe. eoq; .i. id. naturalis intentio ducit vos ad verū bonū. et multiplex error ab eodē vos abducit. Et tūc p̄ponit intētū suū dicans. Considera nāq; o Boeti an ho mines valeant puenire ad destinatū finē. i. ad beatitudinē. p̄ ea q̄b; putāt se adepturos beatitudines. Si cū pecunia vel honores ceteraq; afferūt. qd. i. aliqd tale. cui nihil bonoz videat abesse. nos fateamur aliquos fieri felices ad eptione horū bonoz: sed si nō valent efficere. i. facere qd. p̄mittūt. et carent pluribus bonis. nonne liquido. i. manifeste falsa spēs beatitudinis in eis deprehēdit. q. d. sic. Nota p̄ncipiū oim rerū qd est deus est vera b̄itudo et postea patebit. tale p̄ncipiū q̄ somniando cognoscit et difficulter ad ip̄m deuenit. nō. n. p̄fecte in p̄nti statu ip̄m cognoscimus: qz intellectus noster h̄z se ad ip̄m sicut ocul⁹ noctue ad lumē solis. ex secūdo metaphice. Et tñ ad talē beatitudinē cū difficultate puenit. vñ Alanus in antiochiano dicit. Difficilis accessus ad hāc facilisq; recessus. Accessus paucis casus patz oib;. In quā vir aliq; transire p̄t. Valeret oim ab illa redire via. Que paucis quia multis claudit arca. Minus intranti larga ruina.

Prosa tertia tertiū libri.

Os q̄ o terrena aialia. Ista est tertia prosa

huius tertiū in q̄ et in alijs sequētib; ostēdit ea q̄ dicta sunt in metro adaptat sp̄aliter ad hoies. et cū h̄ p̄ponit intētū suū. scdo p̄bat intētū. ibi. Primum igit. Dicit p̄mo dictū est q̄ oia repetūt suū finē. vos q̄ o terrena aialia. i. vos hoies q̄ estis rediti terrenis. somniaq; .i. imp̄fecte cognoscitis vestrū p̄ncipiū. lz tenui imagine. i. exili similitudine. et p̄spicitis illū verū finē beatitudinis. lz cognitione minime p̄spicaci: tñ q̄licūq; cogitatioe. eoq; .i. id. naturalis intentio ducit vos ad verū bonū. et multiplex error ab eodē vos abducit. Et tūc p̄ponit intētū suū dicans. Considera nāq; o Boeti an ho mines valeant puenire ad destinatū finē. i. ad beatitudinē. p̄ ea q̄b; putāt se adepturos beatitudines. Si cū pecunia vel honores ceteraq; afferūt. qd. i. aliqd tale. cui nihil bonoz videat abesse. nos fateamur aliquos fieri felices ad eptione horū bonoz: sed si nō valent efficere. i. facere qd. p̄mittūt. et carent pluribus bonis. nonne liquido. i. manifeste falsa spēs beatitudinis in eis deprehēdit. q. d. sic. Nota p̄ncipiū oim rerū qd est deus est vera b̄itudo et postea patebit. tale p̄ncipiū q̄ somniando cognoscit et difficulter ad ip̄m deuenit. nō. n. p̄fecte in p̄nti statu ip̄m cognoscimus: qz intellectus noster h̄z se ad ip̄m sicut ocul⁹ noctue ad lumē solis. ex secūdo metaphice. Et tñ ad talē beatitudinē cū difficultate puenit. vñ Alanus in antiochiano dicit. Difficilis accessus ad hāc facilisq; recessus. Accessus paucis casus patz oib;. In quā vir aliq; transire p̄t. Valeret oim ab illa redire via. Que paucis quia multis claudit arca. Minus intranti larga ruina.

Cera

Primum igitur teipsum. Hic probat intentum suum quod ista bona non efficiant quod permittunt. et per se in eis est falsa beatitudo. et primo ostendit hoc de diuitiis: post idem de alijs bonis. Primum ergo probat quod diuitie non conferunt sufficientiam quam videntur permittere et propter quam appetunt. Secundo probat quod diuitie conferunt indigentiam. Tertio probat quod indigentiam non auferunt. scilicet ibi. Atque. tertia ibi. Quis autem modus. Primum intendit talem rationem. In illis non consistit vera felicitas: quod non reddunt bonum sibi sufficientem: sed diuitie sunt huiusmodi. ergo. maior est nota: quod felicitas est bonum sufficientissimum nulli egens. minorem declarat in littera. et procedit proba more didascalico. i. interrogando et respondendo et dicit sic. Primum igitur teipsum boetium interrogo quod paulo ante diuitiis affluerebas. i. abundabas nunquam ne anxietas. i. tristitia. excepta ex quolibet iniuria confudit animam tuam inter opes abundantissimas. et respondet Boetius. Atque per certo. ego nequeo reminisci me fuisse tam libero animo: quam semper angerer. i. offenderer aliquo. Et dicit proba. Mone tibi aliquid aberat. quod abesse non velles. vel tibi aliquid aderat quod adesse noluisses. Respondet boetius. Ita est inquit. Tunc proba concludit dicens. Ideo illi quod aberat penitentiam desiderabis: huius autem quod aderat desiderabas absentiam. Dicit hoc. Confiteor inquit. et proba inquit. Eget vero. i. caret quod quisque desiderat. Dicit boetius. eget. et proba. Qui vero eget aliquid non est visque quaque sibi sufficiens. Dicit boetius. Minime superbie est sufficiens. Et proba. Tu itaque hanc insufficientiam sustinebas plenius opibus. Concludit ergo proba ex concessis dicens. igitur opes nequeunt facere nihil indigentem et sibi sufficientem: et hoc erat quod permittere videbantur. Nota quod omnis appetitus est ratione carere. unde illud quod quisque habet prope non desiderat sed magis amat. unde Augustinus. in libro de trinitate. dicit. Ideo appetit quod quisque inhiat rei cognoscere de sit amor rei cognite. Ideo dicit philosophus sophia. eget vero quod quisque desiderat. Nota proba dicit. qui eget non est sibi sufficiens. Contra hoc diceret aliquis. sapiens eget. quod indiget bonis exterioribus sine quibus vivere non potest. et tamen sapiens est sibi sufficiens per Senecam. in epistola quod dicit. Sapiens seipso contentus est. Ad hoc dicendum quod sapiens indiget quibusdam ad viuendum: sed ad beate viuendum seipso contentus est. Unde dicit Seneca. in epistola. Sapiens seipso contentus est ad beate viuendum. sed non ad viuendum. ad viuendum cum multis rebus illi opus est. sed ad beate viuendum tamen contentus est animo sano et erecto et respiciente fortunam.

Atque hoc quod. Hic probat proba quod diuitie conferunt indigentiam. et per consequens non consistit in eis felicitas. cum felicitas sit bonum sine omni indigentia. probat autem in littera quod pecunia confert indigentiam per hoc: quod pecunia facit ut homo indigeat alieno presidio. quo pecuniam suam tueatur ne per violentiam auferatur. unde subdit in littera. Atque per certo. ego puto sed maxime considerandum. quod pecunia nihil habeat suapte naturam. i. in sua natura. ut nequeat auferre bis iniuris. i. nolentibus. a quibus possidet. Dicit boetius Fateor inquit. Et proba. Quid nisi fateare. quod. oportet ut fatearis. cum quotidie aliquis valentior. i. fortior. eripiat eam iniuriam. i. nolenti. Unde. n. sunt querimonie forenses. i. iudiciales. nisi quod pecunie erepte vi vel fraude repetuntur in iudicio respondet boetius. Ita est inquit. et proba. Egebit igitur quisque presidio. i. auxilio extrinsecus petito quo tueatur suam pecuniam quam posset amittere Respondet boetius. Dubitari nequit. Tunc proba concludit ex dictis dicens. Igitur res est relapsa. i. mutata in contrarium. Nam opes que putabantur sibi facere sufficientes: faciunt potius indigentes alieno presidio. Nota illud quod per violentiam acquirunt per violentiam potest auferri. sed pecunia per violentiam acquirunt: quod dicit aristoteles. primo ethicorum. quod omnis pecuniosus est violentus. ergo violententer auferuntur pecunia propter quam violentiam sunt querimonie forenses. Ubi sciendum quod forum est locus rerum venalium. sed forum est locus exercendarum litium coram iudicio. Unde forensis: quod idem est quod iudicialis.

Quis autem modus est. Hic proba probat quod diuitie non auferunt indigentiam. et sic per consequens non consistit in eis felicitas. et dicit. quis est modus quo indigentia pellatur diuitiis: nisi quod diuites nequeunt esurire. quod. d. sic. Nihil quid non potest sitire. quod. d. immo. nunquam membra pecuniosorum non sentiunt frigus hibernum. i. hyemale. quod. d. sic. Sed tu inquires. i. dices. opulentis. i. diuitibus. adest aliquid quo famem satient. sitimque per et frigus repellant. Respondit proba. hoc modo indigentia potest consolari diuitiis. sed penitus auferri non potest. Nam si hec. s. indigentia. semper bians. i. desiderans et poscens aliquid explet opibus. Necessarium est tamen ut maneat indigentia quod possit exple ri: quod quantumcumque sitis diuitis vel fames mitiget adhuc diues post sitet et esuriet. et quod nature minimus est auaricie nihil satis est: quare si opes non possunt ibidem summouere. i. repellere indigentiam sed faciunt indigentiam. quod est. i. quomodo esse potest. quod credatis eas prestare. i. dare sufficientiam. quod. d. nullo modo debet credi.

Primum igitur teipsum quod paulo ante diuitiis affluerebas interrogo: inter illas abundantissimas opes: nunquam ne animam tuam excepta ex quolibet iniuria confudit anxietas. B. Atque inquit tam libero me fuisse animo: quam aliquid semper angerer reminisci nequeo. P. Mone quod vel aberat quod abesse non velles: vel aderat quod adesse noluisses. B. Ita est inquit. P. Illius igitur penitentiam: huius absentiam desiderabas. B. Confiteor inquit. P. Eget vero inquit eo quod quisque desiderat. B. Eget inquit. P. Qui vero eget aliquid: non est visque quaque sibi ipse sufficiens. B. Minime inquit. P. Tu itaque hanc insufficientiam plenus inquit opibus sustinebas. B. Quid inquit inquit. P. Opes igitur nihil indigentem sufficientem ergo sibi facere nequeunt: et si erant quod permittere videbantur. Atque hoc quod maxime considerandum puto: quod nihil habeat suapte natura pecunia: ut is a quo possidet iniuriam nequeat auferri. B. Fateor inquit. P. Quid nisi fateare cum ea quotidie valentior aliquis eripiat iniuriam? Unde enim forenses querimonie: nisi quod vel vi vel fraude a nolentibus pecuniam ereptam. B. Ita est inquit. P. Egebit igitur inquit extrinsecus petito presidio quo suam pecuniam quisque tueatur. B. Quis id inquit neget. P. Atque non egeret eo nisi possideret pecuniam quare possit amittere. B. Dubitari inquit nequit. P. In contrarium igitur relapsa res est. Nam que sufficientes sibi facere putabantur opes: alieno potius presidio faciunt indigentes. Quis autem modus est quo pellatur diuitiis indigentia: Nihil. n. diuites esurire nequeunt. Nihil sitire non possunt: Nihil frigus hibernum pecuniosorum membra non sentiunt: Sed adest inquires opulentis quo famem satient: quo sitim frigusque repellant. Sed hoc modo consolari quod diuitiis indigentia potest: sed auferri penitus non potest.

Nota q̄ omnis indigentia vel est indigentia nature vel auaricie. Indigentia nature paucissimis supple-
ri potest: q̄ natura paucis minimisq; preta est. Unde ppter natura no oportet multu querere diuitias. nec
p diuitias indigentia nature amoueri pot. sicut nec ipa natura mutari pot. Indigentia do auaricie est: q̄ nullo
mo expleri pot. et ita diuitie ea amouere no pnt. ideo plus augent. qz dicit: Auar? no implebit pecunia. No-
ta q̄ diuitie no solu no inducunt sufficiencia s̄ nec inducunt sapiam. qz dicit Sene. Quid pfunt stulto multe di-
uitie du p eas no possit fieri sapiens.

Ma si hec hians sp atq; aliqd posces opib;
explet: maneat necesse est que possit expleri
Taceo q̄ nature minimu: q̄ auaricienibil
latis est. Quare si opes nec sumouere indi-
gentia pnt. et ipe sua faciunt. qcqd e q̄ eas suf-
ficiencia p̄stare credatis.

Admetru terciu libri terci.

Clavis fluete diues auri gurgite.

No expleturas cogat auar? opes.

Oneretq; baccis colla rubri litor?

Rurag; centeno scindat opima boue

Mec cura mordax deserit superstitem.

Defunctuq; leues non comitant opes.

Prosa quarta terci libri.

Ed dignitates honorabile reuerē

duq; cui puenerint reddūt? Num

vis ea est mgratib; vt vretiu menti

bus virtutes inserant. vicia repellant: At

q̄ no fugare s̄ illustrare potius neqtiaz sol-

lent. Quo fit vt indigemur eas sepe neq̄si

mis hoib; p̄rigisse. Un catulus licz in curu

linoniū sedere: strumā tñ appellat. Et des

ne quantu dedecus malis adiciat dignita

tes: Atq; min? eoz patebit indignitas si nul

lis honorib; inclarescat. Tu q̄ nū tandem

tot piculis adduci potuisti. vt cū decorato

gerere mgratū putares: cū in eo mētē neq̄

sumi scurre delatorisq; respiceres? No eni

possum? ob honores reuerētia dīgs iudica

re. q̄s ipis honorib; iudcam? indīgs. At si

que sapia p̄ditū vidēs. nū posses eū vt reue

rentia vel ea q̄ p̄dit? est sapia no dignū pu

tarē: H. Adinime. P. Inest. n. dignitas p

pria virtuti. quā prius in eos quib; fuerit

adiūcta transfundit. Quod quia popula

res facere nequeunt honores liquet eos p

pria dignitatis pulcritudinem no habere.

vicia. q. d. no. vñ s̄dit. Atq; p certe dignitates no solēt fugare neqtia. s̄ poti? illustrare. i. manifestare. q̄ fit. id
est ppter qd fit. vt nos indignemur eas sepe p̄rigisse hoib; neq̄simis. vñ Catul? q̄ erat vir sapiēs et virtuosus:
Nomiū q̄ erat hō viciōsus appellat strumā. s̄ viderit ipm sedente in curuli. i. in sede dignitatis iudiciaria. vi-
des igit quātū dedecus dignitates adiciat hoib; malis. et manifestat eos eē p̄receptibiles a bonis. Atq; p cer-
te. indignitas. i. malicia eoz min? patebit si nullis honorib; inclarescat. i. splendat. O boeti. nū. i. nūqd tu po-
tuissti tot piculis adduci. i. affligi. vt cū decorato. i. tali viro mgratū gereres. cū in eo respiceres mētē neq̄simi
surre et delatoris. q. d. no. Nunqd possum? iudicare dignos reuerētia. ob honores. i. ppter dignitates. q̄s iu-
dicamus indignos ipis honorib; i. dignitatib; q. d. no. At si que videres p̄ditū sapia. s̄ no haberet dignitate
nūqd posses eū no putare dignū reuerētia vel sapia q̄ p̄ditus e. q. d. no posses eū iudicare indignū sapia et vir-
tute sua. qz p̄pria dignitas uest virtuti. quā virtus transfundit in eos quib; fuerit adiūcta. et qz populares ho-
nores hoc faceret nequeunt. liquet. i. manifestū est. eos p̄pria pulcritudine dignitatis no habere. Nota ex li-
tera pot forinari talis ratio. Illud qd aduenies alicui no p̄fert et no aduenies no aufert honore. illud no facit
vere honorabile: sed dignitates no p̄ferunt honore cui adueniunt. nec tollunt si no adueniunt: q̄ zc. Adinime. p
bas. qz honor seq̄ virtutē ex. iij. et h. c. Un viciōsus nullo honore dignū reputam? in qcūq; dignitate fuerit.
sed solum virtuosum. etiā si no sit in dignitate. cū igit dignitates tpales no p̄ferat virtutē nec tollat vicia ma-
nifestū est q̄ honorabile no faciūt. Nota Catulus erat vir sapiēs et virtuosus q̄ nomiū sedentes in curuli ex

q̄ **Amnis fluente zc.** Illud e terciū metrū hu-
ius terci qd d̄ archiloicū ab inuētoze. Jam-
bicū a pede p̄dante. cui p̄iūgē metrū elegy-
acū. in q̄ metro p̄bia inuehit p̄tra auaros q̄s in p̄sen-
ti vita sollicitudo diuitiaz affligit et in morte derelin-
q̄t et dicit. Quis diues sup. auar? fluete. i. abundan-
te auri gurgite. i. multitudine cogat. i. p̄greget opes.
no expleturas suā cupiditatez. et q̄uis diues oneret
i. p̄mat colla sua. baccis. i. gēmis p̄ciosis. rubri litto-
ris. i. rubri maris. qz gēme colligunt in littoze rubri
maris. et q̄uis scindat. i. diuidat azando rura opima
i. agros fecundos. centeno boue. i. cū centū bob? ad-
huc cura mordax. i. sollicitudo. no deserit ipz sup̄stite
i. viuente. et leues opes q̄ leuiter trāseūt. no comitā-
tur ipm defunctū. i. mortuum. Nota q̄ circa lram
gurgis fm buguione et Zsidoy li. et h. mol. est loc?
altus. i. p̄fund? in flumine. et in p̄posito signat abū-
dantē affluentiā auri. Itē fm buguione bacca p
duplex. c. inuenit positū p̄ fructu oliue vel lauri. vel
p̄ quolibet fructu. aliqñ aut inuenit p̄ gēma p̄ciosa
et sic sumit hic. Itē diues auarus duplici malo p̄-
mit in p̄nti vita semp sollicitat et post mortem nihil
ipm de diuitijs comitat. et q̄ diuite loq̄tur alanus in
li. de planctu nature dices: At loculis varia nūmoz
fercula tonet. Imponit p̄prio diues ieiunia ventri.
Itē ioculat ocellis diues in argento sed venē p̄bi-
losophari cogit.

Prosa quarta terci libri.

f. **Ed dignitates.** Ista est quarta p̄a bu? ter-
cū in q̄ p̄bat p̄bia q̄ dignitates tpales no cō-
ferunt honore et reuerentiā quā p̄mittere vi-
dent et p̄sequēs no est in eis vera beatitudo. et p̄-
mo p̄ponit q̄ dignitates faciūt honorabile. scdo im-
probat illud ibi. Nū vis. primo dicit. S̄ dignitates
reddūt boiem honorabile et reuerētiā cui puenerit.

Nota honor est exhibitio reuerentie alicui in testi-
moniu virtutis. sicut a capif ex. iij. et h. c. vel alif. ho-
nor est opinionis bñ factiue signū. vt dicit aresto. lib.
rhetozicoz. qñ. n. opinamur nobis posse bñ fieri ab
aliq̄ ipm honoram? Sed reuerentia est decus ac ma-
tura gratuitas fm tulliu.

Nū vis ea est mgratib;? Hic p̄bia improbat. po-
sitū q̄druplici via. i. q̄ dignitates no p̄ferunt honore
et reuerentiā. Primo qz malis sepe eueniūt. scdo qz
p̄ dignitates vicia improboz innotescūt. tercio quia
opinionē hoim vilescūt. q̄rto qz tēpoz mutatōe sple-
dere desinūt. scdo ibi. In q. tercia ibi. Atq; vt agno-
scas. q̄rta ibi. Sed hoc apud. P̄rio dicit. Nū p̄ nun-
qd. ea vis. i. talis virtus. est mgratib; i. dignitatib;?
vt inserant virtutes mētibus vretiu eis. vt depellant

Anaric n' p

opes no comit

Dignitas illustre

animi indignatione vocabat strumaz: eo q̄ viro tam malicioſo collata fuit dignitas. Est aut̄ strumaz p̄geries humor in collo. ſub hac aut̄ ſilitudine ip̄m appellabat ſtrumaz: q̄ in pectore habuit p̄geries vicioz. Nota q̄ rex Theodozicus voluit quedā noie decoratū violenter intrudere in magiſtratum vt vnacū Boetio rēpublicā regeret: cuius neq̄tiā boeti⁹ detestatus reuſauit ſibi aſſociari: p̄pter qd̄ Boetius multis iniurijs afflic⁹ fuit a rege theodozico. Nota q̄ ſcurra ſm buguit. idē eſt qd̄ leccator v̄l vaniloquus. p̄pter aut̄ dicit q̄ ſc̄q̄ curiā gr̄a cibi. Nota q̄ virtus facit boiem reuerendū et nobilē. nō dignitas: q̄ dicit Seneca. l. iij. ep̄iſtola virtus nō accepit platonē nobilē ⁊ reuerendū ſe fecit. quis eſt. n. generoſus. virtuoſus et dignus. niſi q̄ ad virtutem eſt bene diſpoſitus. Non facit hominē nobilem atrium plenū famoſis imaginibus ⁊ nummis. ſed animus ⁊ virtus ſupra fortunā ſurgēs.

In quo illud eſt. Dic p̄bia p̄bat ſc̄da via q̄ dignitates nō faciunt boiem nobilem et honozabilem. q̄ virtas improboz manifeſtant dicens. In q̄. ſ. q̄ dignitas aduenit malis. illud eſt magis animaduertendū q̄ ſi aliq̄s eo eſt abiectior. i. vilior. quo. i. quanto magis p̄tenuitur a plurib⁹. cū dignitas nequeat facere improbos reuerendos. ip̄os facit deſpectōres. quos pluribus oſtentat. verū p̄ ſc̄d. hoc nō eſt impune. i. dignitas nō facit hoc impunita. nanq̄ p̄ q̄ improbi parē vicē reddunt dignitatibus. quas ip̄i cōmaculant ſua p̄tione. q. d. ſicut dignitas maculat improbos. ſic eoz maliciam manifeſtat: ſic contra improbi p̄maculant dignitates. Nota p̄ dignitates vicia improboz innotēſcūt. q̄ p̄ncipatus virū oñdit. cū igit̄ viciū faciat boiem p̄tēpibile: temporalis dignitas adueniens improbis facit eos deſpectiores. Cū iuuenalis poeta. Omne animi viciū tanto deſpectius in ſe Crimen habet: quanto q̄ peccat maior eſt Et Seneca. Loco ignominie apud indignum eſt dignitas.

Atq̄ vt agnoſcas. Dic p̄bia p̄bat tertia via q̄ dignitates nō faciunt reuerendū. q̄ opinio de boim vileſcūt q̄ enim dignitatibus fungunt̄ q̄uis a ſuis honozent tñ apud extraneos boies nō curant. vt ab illis q̄ ſunt alterius dyocceſis. Unde dicit Atq̄ p̄ certe. vt tu agnoſcas vcrā reuerentiā que eſt beatitudo non poſſe p̄tingere. alicui homini p̄ has dignitates vmbrales. i. tranſitorias ad modū vmbre ſicut collige. ſiquis homo functus. i. vſus multiplici cōſolatu. i. dignitate. deuenit forte in barbaras nationes. i. extraneas gentes. faciet ne honoz p̄ſulat̄ ip̄m venerandū barbaris. q. d. nō. Atq̄ p̄ certe. ſi hoc. ſ. facere reuerendū barbaris. foret. i. naturale munus dignitatis. nullo modo ceſſarent ab officio ſuo. quoq̄. l. quo cūq̄ loco gentiū. Sicut ignis vbiq̄ terrarū nūq̄ deſiſtit calere. i. cremare. ſ q̄m id. ſ. reuerendū facere. eis annectit fallax opinio boim et nō p̄pria vis. ilico. i. ſtatim vanēſcūt. cū ad eos venerint qui nō eſt mant eas eſſe dignitates. ſicut ſunt nationes barbare. i. extranee. Nota q̄ res nō deſiſtit a ſua p̄pria opatione. cum enim opatio ſit ſinis habentis operationē. ſc̄do celi et mundi. res deſtituta a ſua opatione deſtituet a ſuo ſine. et ſic eſſet fruſtra. Si ergo facere reuerendū eſſet naturalis opatio dignitatis. vbiq̄ gentium facerent boiem reuerendū. ſed videmus q̄ dignitates que faciunt aliquem reuerendū apud ſuos: apud extraneos nō faciunt ipſum reuerendū.

Sed hoc apud extraneos. Dic p̄bia p̄bat quarta via que ſumit̄ ex hoc q̄ dignitates tempm̄ mutatiōe ſordēſcunt. quod. n. magna olim fuit dignitas moderno tēpe. p̄ nullo reputat̄. Unde dicit. Sed hoc qd̄ dixi vcrū eſt apud extraneos nationes. i. extraneas. ſed inter eos apud quos dignitates orze ſunt nō p̄petuo durat. Atq̄ p̄ certe. nā p̄fectura olim erat magna p̄tās apud romanos. ſ nūc eſt inane nomen. et cēſus. i. p̄cioſitas ſenatorij nunc eſt grauis ſarcina: que olim erat magna dignitas. et ſiquis quondā curaſſet annonā ppli q̄ dicebat̄ p̄fectus annone. ille magnus habebat̄. nūc ea p̄fectura qd̄ eſt abiectior: q. d. nihil. At. n. paulo ante diximus. Nihil. n. habet p̄prij decoris. qd̄ opinione vtētū. nūc accipit ſplendore nūc amittit. Et tunc ep̄ilogat dicens. Igit̄ ſi dignitates nequeunt facere reuerēdos vt p̄ ex prima via. ſi ſordēſcūt p̄tione. i. vicio improboz. vt patet ex ſc̄da via. ſi deſinunt ſplendere mutatiōe tēpor. vt docet quarta via. ſi vileſcunt eſtimatione gentiū. vt patet ex tertia via. quid eſt qd̄ habeat̄ in ſe ex p̄tēde. i. deſiderande pulcritudinis. nedū alijs p̄ſent. q. d. nihil habet̄ in ſe pulcritudinis. ⁊ ideo nec eā alijs p̄ſtare p̄nt. Nota q̄ p̄fectura quondā erat magna dignitas apud romanos: ⁊ dicit̄ ille p̄fectus qui ceteris magiſtratibus p̄fuit. ⁊ om̄s dignitates in ciuitate romana antecellebat. ſi poſtq̄ Julius ceſar impium inuaſerat talis dignitas ad impatorē trāſſerebat̄ ⁊ diminuebat̄ eius p̄tās: ita q̄ nome illius dignitatis manſit ſine re. Item ſenatoria dignitas magna fuit apud romanos q̄ officij ſenatoz p̄ius fuit honeſtū. ſ. vtiliter p̄ſulere reipublice. ſed poſtea p̄puli fuerūt ſenatores ad ſeruendum voluntati p̄ncipis in damnā reipublice.

Adetrū quartū tertiū libri. Sequitur.

In q̄ illud eſt ai aduertendū magis. nā ſi eo abiectior eſt quo magis a plurib⁹ q̄ſq̄ p̄tēnt. cū reuerēdos facere nequeat. quos pluribus oſtentat. deſpectōres potius improbos dignitas facit. Vt nō impune: Reddunt nanq̄ improbi parē dignitatibus vicē q̄s ſua p̄tione p̄maculāt. Atq̄ vt agnoſcas vcrā illā reuerentiā p̄ has vmbrales dignitates nō poſſe p̄tingere: ſic collige. Si q̄s multiplici p̄ſolatu functus in barbaras nationes forte deuenit. venerādū ne barbaris honoz faciet. Atqui ſi hoc naturale munus dignitatis foret ab officio ſuo quoq̄ q̄ gentiū nullo modo ceſſaret. Sicut ignis vbiq̄ terrarū nūq̄ tñ calere deſiſtit. S̄ q̄m id eis non p̄pria vis ſi boim fallax annectit opinio. vanēſcūt ilico cū ad eos venerint q̄ dignitates eas eſſe nō eſtimāt. Sed hoc apud extraneas nationes. Inter eos v̄o apud quos orze ſunt: nō p̄petuo p̄durant. Atq̄ p̄fectura magna olim p̄tās. nūc inane nomē et ſenatorij cēſus grauis ſarcina. Siquis quondā ppli curaſſet annonā magn⁹ habebat̄. nūc ea p̄fectura qd̄ abiectior: Vt enim paulo ante diximus. qd̄ nihil h̄z p̄prij decoris. opinione vtētū. nūc ſplendorem accipit. nūc amittit. Si igit̄ reuerēdos facere nequeunt dignitates: ſi vltro improboz p̄tione ſordēſcūt: ſi mutatiōe temporū ſplendere deſinunt: ſi gentiū eſtimatione vileſcūt. quid eſt q̄ in ſe ex p̄tēde pulcritudinis habeat̄. nedū alijs p̄ſent.

Sequit̄ metrū quartū tertiū libri.

Liber tertius

¶ **U**lamuis setyrio supbus ofstro. **H**ic incipit quartū metrū bui' tercū qd dī metrū valenticū ab inventore dactilicū a pede pñante. tetrametrz a numero pedū. In quo metro pbia pfirmat p exēplū q dignitates nō faciūt vere reuerendū. et p pñs nō est beatitudo. q̄reda in eis: qz dignitates aduenient uero nō q̄ pessim' erat: z ab eo alijs p̄ferebant: vnde dicit in lra. **Q**uis supb' Nero sciētis luxurie comeret. i. oz naret. se ofstro tyrio. i. purpura tincta in sanguine tyri. et q̄uis comeret se niueis lapillis. i. albis margaritis. tñ ip̄e vigebat. oibus inuisus. i. odiosus. **M**ā improbus nero dabat verendis p̄ribus. i. reuerendis senatoribus curules. i. tales dignitates. p̄pter q̄s sedebāt in curu libus indecores. qz ab indigno dabant. **Q**uis igit̄ putet. i. reputet illos honores b̄tōs. q̄s miseri. i. improbi z viciosi tribuunt. quasi diceret nullus. **M**ō ta dicit neronē sciētis luxurie. qz ep̄s linconiensis noie Preculus narrat. q̄ Nero oia theatra italie z grece plustrans assumpto vario decore vestitus cytharistas. tragidas et aurigas sepe supasse visus est. tantis libidimb' exagitat' vt nec a matre nec a sorore abstinuisse videbat reuerētia p̄sanguinitatis. **U**irū in vrozē durerat et ip̄e a viro in vrozē receptus ē et fuit luxurie tam ineffrenate vt retib' aureis piscaret que purpureis fimb' extrabebant z lauabāt ea frigidis z calidis yngentis q̄ nūq̄ minusq̄ mille talent' p̄fecit et nihilomin' ip̄e Nero tam uiciosus dignitate impiale adeptus est: imo etiaz alijs dignitates largitus est.

Ulamuis se tyrio supbus ofstro
Comeret: et niueis lapillis.
Inuisus tamē oib' vigebat.

Luxurie Nero sciētis.
Sed quondā dabat improbo verēdis
patrib' indecores curules.

Quis illos igit̄ putet beatos
Quos miseri tribuūt honores.

Prosa quinta tercū libri.

Mō regna regūqz familiaritas efficere potētez valent: **Q**uid ni: qū eoz felicitas p̄petuo p̄durat: **A**tq̄ plena est exēploz vetustas. plena etiaz p̄ns etas q̄ reges felicitatē calamitate mutauerint. **S** p̄clara potētia q̄ nec ad p̄seruatiōnē q̄dē sui satis efficac' inuenit̄. **S**z si hec regnoz ptās b̄titudinis autor est. **M**ōne si q̄ p̄te defuerit. felicitatē minuat: miseriam importet: **S**z q̄uis late hūana tendāt imperia: plures necesse ē gētes relinq̄ q̄b' regū q̄sqz nō impet. **Q**ua vō p̄te b̄tōs faciēs definit ptās. hac impotētia subintrat q̄ miseros facit. **H** igit̄ mō maiores regib' inesse necesse est miserie portione. **E**xptus fortis sue piculoz tyrannus. regni metus. p̄dentis supra verticē gladij terroze silauit. **Q**ue ē igit̄ hec potestas que sollicitudinū morzus expellere. q̄ formidinū aculeos vitare neq̄t. **A**tq̄ vellēt ip̄i vixisse securi: **H** nequeūt. **D**ebinc de p̄tate glorian̄. **A**n tu potētē cēses quez videas velle qd nō possit efficere: **P**otentē cēses qui satellite latus ambit: q̄ q̄s terret ip̄e plus metuit. **Q**ui vt potēs eē videat̄ in seruiētuz manu sit' est.

Speritas minos subuertit athenas.

ptās nec beatifica p̄pter paruitatē extensionis ei' dicens. **Q**z si hec ptās regnoz est autor. i. cā beatitudinis. nōne si q̄ p̄te defuerit regia ptās. ip̄a minuat felicitatē et impet. i. inducat miserā. q. d. sic. **H** q̄uis b̄tiana imperia late redāt. tñ necesse est p̄les gētes relinq̄. q̄b' q̄sqz regū nō impet. nō. n. pōt esse q̄ vnus oib' impet. q̄ vō p̄te definit potestas faciēs b̄tōs. **H**ac p̄te subintrat impotētia q̄ facit miseros. **H**oc q̄ mō necesse est in regib' eē maiore portione miserie q̄ felicitat' cū in maiori p̄te sint impotētes. **N**ota si ptās regia efficit b̄tū. q̄ vbi ē defect' p̄tāt regie. ibi erit defect' b̄titudinis. cū igit̄ plures sunt gentes sup q̄s nō ē ptās vni' regis q̄ q̄ subia ceāt sue p̄tati seq̄ q̄ rex in maiori p̄te erit miser z nō beatus. igit̄ in p̄tate regia nō p̄sistit vera beatitudo.

Exptus fortis. **H**ic oñdit q̄ in regnātib' nō sit vera ptās. p̄pter annexione timoris p̄ exēplū dices. qdā tyrānus. i. dyonisi' exptus sue fortis. i. fortune. quātū eēt anxia piculū met'. i. timor' sui. ip̄e silauit. i. silitudine de mōstrauit terroze gladij supra verticē pedētis. **Q**ue ē igit̄ h' ptās q̄ neq̄t expellere morzus. i. corrosiōes sollicitudinū. nec pōt vitare aculeos. i. stimulos formidinū. i. timor'. q. d. exilis. i. pua est talis ptās. **N**ota q̄ dyonisi' fuit qdā rex q̄ cū req̄reret a quodā suo familiari. q̄re sp̄ tristaret cū tñ sp̄ b̄tēt b̄tām vitā. iste dyonisi' volēs sibi defigere cāz sue tristicie iussit eū poni in epulas lautas: z sibi supra verticē iussit suspēdi gladiū acutuz tenui filo. **I**ste visio gladio p̄terit' epulari nec letari potuit. **C**ui dixit dyonisius: talis. n. est vita mea quaz tu beatā putabas. sp. n. morte imbi imminētē p̄uideo. **C**onsidera q̄ quō felix esse poterit qui timere nō desinit.

Atq̄ vellēt ip̄i. **H**ic pbia oñdit idē q̄ta rōne q̄ sumit ex defectu securitat' dices. **A**tq̄ p̄ certe. ip̄i reges vellent vixisse securi. **H** nequeūt. i. nō p̄nt. debinc. i. ex q̄ seq̄t q̄ securi eē nō p̄nt. quō glorian̄ de sua p̄tate. qd nō ē faciendū. qd p̄bat dices. **A**n. i. nunq̄d. tu potentē cēses. i. indicas illuz quez videas efficere. i. p̄ficere velle qd nō potest. q. d. nō est potēs. **A**n. i. nunq̄d illum cēses potentē. q̄ ambit. i. circūdat lat' suū satellite. i. multitudine. q̄ plus metuit illos q̄s ip̄e terret. q̄ vt videat̄ potēs sit'. i. loq̄t' ē in manu seruiētū. q. d. nō ē potēs.

5 **L**ozia vo qfallax. Ista est sexta pfa bui' tercij in qua pbia ondit q gloria mundana no spectat ad ve- ra beatitudinem: nec facit vere beati. Et primo ondit hoc de gloria ppue virtutis. scdo de gloria. que p- uenit ex nobilitate sanguis. ibi. Ia vo. Primo ondit intentu de gloria q puenit ex laude false virtutis

Secdo de illa gloria q ex veris meritis pcedit. ibi. Que si etiã. Primo ondit tale ronẽ. Illud qd est fallax non spectat ad beatitudinẽ. nec facit beati. sed gloria false acq̃sita est fallax: igit r. An dicit in lra. Gloria vo q fallax est r q̃turpis sup. satis patz. q aut sit fallax. pbat autoutate cuiusdã poete q tragedias p̃posuit dices. Ande tragicus quidã exclamat et ponit autoutate ei' in greco qd tãtũ sonat in latino. O gloria gloria i milibus mortaliũ nihil aliud facta es q̃ magna aurum inflatio. qd manifestat dices. Plures. n. magnũ nomẽ. i. gloria abstulerũt. i. false receperũt. falsis opi- nionibus vulgi. Et ondit q bmoĩ gloria sit turpis di- cens. Quo. si iam dicto. s. habere gloria falsis opinio nib'. qd turpius excogitari pot. q. d. nihil. Mas q̃ fal- so pdicant. i. laudant. necesse est vt ipsi crubescant suis laudibus. Nota q̃ fm Tullius gloria est fre- quens fama cu laude. Et est duplex vana r vera. va- na gloria est q nullo pficiẽte pcedit inesse. Vera est q nullo pficiente nã pcedit inesse. Fama aut est co- gnitio alicui' no solũ in p̃p̃quo: sed etiam in remo- to. Nota q̃ fama inducit gloria falsam. glia falsa crubescẽtia. Mã crubescẽtia est crimẽ ingloriatõis: causatũ ex aliq̃ turpi p̃petrato. Cũ aut aliquis se co- gnoscat false acq̃sisse gloria. tũc hoc tunc manifesta ri ex c' manifestatione incidit gliationẽ r verecũdiã.

Profa sexta tercij libri. **L**ozia vo qfallax sepe q̃turpis est. **E**ndẽno iniuria tragic' exclamat (**G**lia glia in millib' mortaliũ nihil aliõ facta nisi aurũ inflatõ magna) **P**lures. n. magnũ sepe nomen falsis vulgi opinionib' abstulerũt: quo qd turpi' excogitari pot: Mã q̃ falso pdicant: suis ipi ne- cesse est laudib' crubescãt. **Q**ue si etiam meritis cõquesite sint. qd tñ sapiẽtis adie- cerint psciẽtie: q bonũ suũ no populari ru- more: s̃ psciẽ veritate merit: **Q** si hoc ipm pagasse nomẽ: nomẽ pulcrũ videt: psequens est vt fedũ no extẽdisse iudicet. **S** cũ (vti paulo ante differui) plures gẽtes necesse sit esse ad q̃s vni' fama hois nequeat puenire fit vt quẽ tu estimas esse gloriõsus eẽ p ma- xima pte terraz videat ingloriõsus. **I**nt hec vo popularẽ gratiã nec p̃memoratiõẽ qdẽ dignã puto. q̃ nec iudicio vero puenit. nec vnq̃ firma pdurat. **I**am vo q̃ sit inane: q̃ futile nobilitatis nomẽ: q̃ no videat: q̃ si ad claritudinẽ referẽt: aliena est. **V**idẽt nanq̃ eẽ nobilitas qdã de meritis veniens laus parentũ. **Q** si claritudinẽ pdicatõ fa- cit: illi sint clari necesse est q̃ pdicant. **Q**ua re splendidũ te si tuã no habes: aliena clari- tudo no efficit. **Q** si quid est in nobilita- te bonum. id esse arbitroz solum. vt impo- sita nobilibus necessitudo videat. ne a ma- iorũ virtute te generent.

Ande tragicus quidã exclamat et ponit autoutate ei' in greco qd tãtũ sonat in latino. O gloria gloria i milibus mortaliũ nihil aliud facta es q̃ magna aurum inflatio. qd manifestat dices. Plures. n. magnũ nomẽ. i. gloria abstulerũt. i. false receperũt. falsis opi- nionibus vulgi. Et ondit q bmoĩ gloria sit turpis di- cens. Quo. si iam dicto. s. habere gloria falsis opinio nib'. qd turpius excogitari pot. q. d. nihil. Mas q̃ fal- so pdicant. i. laudant. necesse est vt ipsi crubescant suis laudibus. Nota q̃ fm Tullius gloria est fre- quens fama cu laude. Et est duplex vana r vera. va- na gloria est q nullo pficiẽte pcedit inesse. Vera est q nullo pficiente nã pcedit inesse. Fama aut est co- gnitio alicui' no solũ in p̃p̃quo: sed etiam in remo- to. Nota q̃ fama inducit gloria falsam. glia falsa crubescẽtia. Mã crubescẽtia est crimẽ ingloriatõis: causatũ ex aliq̃ turpi p̃petrato. Cũ aut aliquis se co- gnoscat false acq̃sisse gloria. tũc hoc tunc manifesta ri ex c' manifestatione incidit gliationẽ r verecũdiã.

Que si etiam meritis pquesite. **H**ic pbia pbat q gloria meritis acq̃sita no spectat ad beatitudinẽ. in- tendens talẽ ronem. Illud no spectat ad beatitudi- nẽ de q̃ nulla est cura sapienti: s̃ de gloria etiam meri- tis acq̃sita nlla e cura sapienti: q̃ r. **M**aior est nota. **M**ã sapiẽs maxime curat beatitudinẽ cũ sit maxime felix. r. et hi. minorem ponit in lra dicens. **Q**ue. s. lau- des spectãtes ad gloria: licz sint pquesite merit'. qd tñ adiecerint psciẽ sapiẽtis. q̃ bonũ suũ merit no ru- more pplari sed veritate psciẽ. q. d. nihil. **S**ecdo pro- bat idẽ p locũ ab oppositis dicens. **Q** si pulcrũ est p pagasse nomen. s̃ miserũ est nomẽ no pagasse. s̃ cã p magna pte terraz necesse sit nomẽ no esse. **P**aga- tum. necesse est p maiori pte miserũ esse: dicit s̃. **Q** si hoc ipm pulcrũ videt. s̃ pagasse. i. diuulgasse. no- men. i. gloria. psequens est vt iudicet fedũ no extẽdis- se nomen. sed sicut paulo ante differui. necesse sit esse plures gentes. ad q̃s fama vnius hois nequeat pue- nire. fit. i. ptingit. vt p maxima pte terraz ille videat- tur ingloriõsus. quẽ tu estimas gloriõsus. **E**t q̃ aliq̃ diceret sufficit ad beatitudinẽ q̃ hõ sit gloriõsus i po- pulo suo habendo fauorẽ ppli. **D**icit pbia inter hõ bo- na qui sunt in opatione virtuosa no puto gratiã po- pularem dignã p̃memoratiõẽ. q̃ nec iudicio recte ra-

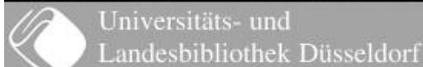
propud q̃ne v'

aliqua claim'

tionis puenit: nec vnq̃ firma pdurat. **N**ota q̃ sapienti no est cura de gloria. qz dicit Macrobius. **S**apiẽs fructũ in psciã ponit. stult' aut in gloria. **E**t Seneca. **C**onsciam poti' q̃ famã attẽde. s̃ pleriq̃ famã. pauci cõ- scientiam verent. **N**ota q̃ fama popularis no puenit ex recto iudicio rationis. plus. n. pplis sequit' indi- nationẽ sensus q̃ iudiciũ ronis. **N**ec etiã fama eoz p̃petue durat. qz fm diuersas passiones vulgi variã fa- ma populi. **A**nde vulgares iudicãt fm p̃cupiam no fm reueritatẽ. **P**ro tanto similes sunt aubus quaz in- tuitum no illuminat r dies cecat. ex quarto huius profa quarta.

Iã vo q̃ sit inane q̃ futile. **H**ic pbat q gloria pueniẽs ex nobilitate sanguis. etiã no spectat ad verã beati- tudinẽ. **E**t primo ondit vanitatẽ bmoĩ glorie. scdo ondit qd boni sit in nobilitate. ibi. q̃ siquid. dicit pmo. **I**ã vo q̃s no videat q̃ inane q̃ futile. i. labile sit nomẽ nobilitatis. q. d. manifestũ est. q. s. nobilitas. si referẽt ad da- ritudinẽ. i. ad gloria. aliena est ab illis q̃ se nobiles esse gloriãnt. qd pbat p diffinitionẽ nobilitatis dices. **M**ã q̃ nobilitas videt esse quedã laus veniẽs de meritis pentũ. q̃ si pdicatio. i. laus. facit claritudinẽ. necesse est vt illi sint clari. q̃ predicãt. i. laudant. bmoĩ aut sunt pntes no tu. quare si no habes tuã claritatẽ que ex lau- de tua pueniat. aliena claritudo no efficit te splendidũ. i. gloriõsus. **N**otandũ q nobilitas sanguinis e ina- ne et futile nomen. qz nihil vere nobilitat boiem nisi virtus. **A**n Alanus in li. de planctu nature. **Q**uid tibi no- bilitas: quid clar nomẽ auoz? **S**i seruus vicij factus e ipẽ tuis. **I**tem. nobilis est cõ siq̃ virtute refulget. **D**egener est solus cui mala vita placet. **E**t paup Henricus. **N**o pligne genus. non preclarũ nomen auozum **S**ed. pbitas vera nobilitate viget. **E**t Seneca. **N**emo est melior altero nisi q̃ rectius ingenũ bz altero. et ad bonas artes aptius.

Q si qd est r. **H**ic ondit cuiusmõĩ bonũ sit in nobilitate dices. **S**i qd bonũ est in nobilitate. illud solũ esse arbitroz. vt nobilius videat imposta necessitudo. ne a virtute maiorũ. i. pgenitorũ. degeneret sup. p mores vi- ciosos. melius est. n. a patre ignobili rescendere r mougeratũ esse. q̃ a nobili r p vicia degenerare. **N**otandũ q gloria dũ no e de nobilitate. qz dicit Sen. **S**i pulcer est lauda naturã. si nobilis lauda pntes. s̃ virtuosus r sapiens lauda teipm. si diues lauda fortunã. si potes expecta paulisp r nihil cris. **N**otãdũ fm Tullium optimã hereditas a patrib' tradit liberis. oi patrimonio pstantior. s̃ gloria virtũ r decor rez gest. rũ.

Quone humanū genus. Istud est sextū metz bulus tercij qd̄ d̄r̄ alethanicūz ab inuētoze. da ctilicūz a pede p̄dnante. trimetrū a numero pedū. ypcatalecticū qz vna syllaba sup̄abundat. In q̄ metro p̄bia p̄bat om̄es hoies eē nobiles p̄ter viciolos dicens. Om̄e gen̄ boim in terris cuiuscūqz sit p̄ditōis. surgit ab ortu sili qz fm̄ aiām om̄s sunt ab vno creatoze. vñ. n. est pater rex. i. vñ. creator sup̄. nobilis qui cuncta ministrat. sup̄. gubernādo. ille vnus p̄r dedit p̄bebo radios suos. dedit lune cornua. dedit hoies terris. i. habitos. i. acceptos celsa sede. i. in celo. Igit̄ nobile germen. i. nobile p̄ncipiū. edit. i. p̄ducit. cunctos mortales. i. hoies. **O** homines qd̄. i. ad qd̄. strepitis. i. cū strepitu iactatis. genus v̄m̄ z pauos vestros. si cū tu spectes. i. p̄sideres autorizē deū z p̄mordia v̄a. nullus extat. i. est regener. i. ignobilis. nisi fouens. i. operans peiora vicij suis deserat. p̄m̄ ortū. i. deum a q̄ p̄cessit. **N**ota q̄ omnes hoies ex ea pte q̄ sunt homines. sunt eā nobiles. cū. n. nobilitas sit que dā excellentia p̄tracta ab origine. nobilitas homis p̄cipue d̄z attendi ex ea pte q̄ est hō. s. ex pte aie. Cum igit̄ in omnibus hoib̄ sit eadē origo aie. qz omnes aie sunt a deo: om̄s hoies sunt eque nobiles. Solū aut̄ illi sūt ignobiles. q̄ degenerant a sua origine. ania aut̄ a sua origine p̄ducta est a deo. et est siliis deo. ideo illi a nobilitate degenerant. q̄ viciolis morib̄ silitudinē dei deturpant: quā ex origine p̄traxerūt. **N**ota dicit aios celsa sede petitos: hoc loq̄tur more platonico. q̄ voluit om̄s aias simul esse creatas in celo z p̄stea mitterent̄ in corpa: qd̄ nō est verū. sed aie creatur in corpibus. q̄ loq̄tur more platonico q̄ de aias receptas in celo clausit̄ mēbris corporicis. z de h̄ magis videbit̄. i. x. metro huī tercij. **N**ota q̄ oim̄ hominū ē vna origo. qz a deo sunt creati. quē p̄cem omnes vocam̄. z om̄es aie sunt a deo: q̄ nullus est nobilior alio fm̄ creationē. licet fm̄ ingenijz bene. qz soli illi sunt ignobiles q̄ degenerat̄ suā genealogiā cū descendūt a virtutibus z adherent vicijs.

8 p̄ 2

genera fmi

us

Prosa septima tercij libri.

Quid aut̄ de corpis voluptatib̄? Ista est p̄sa septima huī tercij in q̄ p̄bia oñdit̄ b̄titudinē nō esse in voluptate. et p̄mo oñdit̄ hoc de voluptate generaliter. sc̄do de quadā voluptate sp̄aliē. sc̄da ibi. **H**onestissima qd̄. **P**rimū p̄bat dupliciter fm̄ q̄ ponit duas rōnes. sc̄da ibi. **Q**ue si beatos. **P**rimo int̄dit̄ talē rōnē. In illis nō p̄sistit beatitudo ad q̄ sequit̄ multe incommoditates. s. ad voluptates sequit̄ur multe incommoditates: sicut declarat in l̄ra z dicit. **Q**uid loq̄r de voluptatib̄ corpis. i. delectatōib̄ corp̄alibus quarū appetentia. i. cupiditas plena ē anxietatis. qz hō anxiat̄ cū caret eo qd̄ cupit. fatietas hō. i. plenitudo voluptatū. plena est p̄nie. i. pene. cū igit̄ voluptatib̄ sit p̄iecta anxietas z p̄nia in eis nō cōsistit beatitudo. et addit̄ quantos morbos ille voluptates. z q̄intolerabiles dolores solent referre corpori bus fruētū eis. quasi quēdā fructū neq̄tie sup̄. satis patet. qz voluptatū mot̄. i. affectus. qd̄ beat̄ iocunditatis. i. voluptatis ignoro. quisqz aut̄ volēt reminisci suaz libidinū. i. voluptatū. ip̄e intelliget. i. cognoscet. ex itus. i. fines voluptatū esse tristes. **N**ota q̄ duplex est voluptas. s. intellectualis z corp̄alis. p̄ima est p̄se quēdā. s. intellectualis: qz p̄sistit in speculatiōe aiām beatificans. sc̄da ē fugienda qz p̄sistit in delectatōe sensuali. corpus mortificās. vñ Seneca. l̄ij. epl̄a dicit. **V**oluptates d̄cipue extirpa que latronū more nos amplectunt̄ vt stragulent. z **T**ullius. **V**oluptas impedit om̄e p̄siliū. atqz vt sic dicā oculos p̄stringit mentium. z inimica est rōni. nullū vult cū virtute habere p̄merciū. **N**ota q̄ voluptas plena est p̄nia. **M**arrat. n. valerius. q̄ cū **D**emostenes p̄bs quereret amorē **T**haydis meretricis vt p̄sen sum ferret ei. centū talenta p̄tēs. **D**emostenes aspiciens in celū m̄dit̄: p̄ tanto p̄cio nō emā tantū p̄nie. sc̄iebat. n. q̄ voluptatē inseparabiliter seq̄t̄ penitentia. **N**ota q̄ voluptates multos morbos afferunt. qz dicit Seneca i quadā epl̄a. **M**ultos morbos multa fercula fecerūt. **E**t vult **A**restotiles in et̄bicis. q̄ laborantes in passionibus v̄neris z crapule maxime trāsimutantur fm̄ corpus. **C**rapula. n. plures occidit q̄ gladius.

Que si beatos. **P**ic p̄bia. p̄bat p̄clusionē p̄us positā alio mō deducēdo ad incōueniēs. **E**t est ratio ista. **S**i in voluptatib̄ p̄sisteret beatitudo. seq̄ret̄ q̄ pecudes essent beate qd̄ est falsuz. pecudes. n. laborāt ad explendā corpis voluptatē. vñ dicit. **Q**ue voluptates si p̄nt explicare beatos. nihil cause est. i. nihil impedit. qm̄ pecudes dicant̄ esse beate. qz ois intentio festinat ad explendā corpalem lacunā. i. in glunē ventris. **M**orandū q̄ cū felicitas sit bonū nature rōnalis: nullus bestias felicitabit: qz tm̄ genus boim viuit arte et ratione. **M**orandū q̄ ad fugam bestialū voluptatū hortat̄ **A**restotiles alexandrū quadā epl̄a dicens. **O** alexander declina a conatibus bestialū voluptatū. que corruptibiles sunt. carnalis. n. appetitus inclinat ad corpales voluptates que p̄stant intellectū. **E**t subdit. **C**onatus voluptatū generat carnalē amorē. **H**ic generat auariciā. **H**ic generat desiderij diuitiāz. que generant inuerecundiā. inuerecundiā p̄sumptionem. p̄sumptio infidelitatē. infidelitas latrocinij: p̄pter que mala vitāda est voluptas.

Adetrū sextū libri tercij.

Quone humanum genus in terris
Simili surgit ab ortu.
Vnus em̄ rerū pater est
Vnus q̄ cuncta ministrat.
Ille dedit p̄bebo radios
Dedit z cornua lune.
Ille homines etiā terris
Dedit z sydera celo
Hic clausit̄ membrīs animos
Celsa sede petitos
Mortales igit̄ cunctos
Edit nobile germen.
Quid genus et pauos strepitis:
Si p̄mordia vestra.
Autorēqz deum spectes.
Nullus regener extat
Ni vicijz peiora fouens.
Proprium deserat ortum.

Prosa septima tercij libri.

Quid aut̄ de corpis voluptatib̄ loquar. quarū appetētia qd̄ plena ē anxietatis. fatietas v̄o p̄nie. **Q**uāros ille morbos. q̄intolerabiles dolores q̄ quendā fructū neq̄tie fruētū solent referri corpib̄. quaz motus qd̄ habeat iocunditatis ignoro. **T**ristes v̄o eē voluptatū exitus. q̄sqz reminisci libidinū suaz volēt: intelliget. **Q**ue si beatos explicare p̄nt. nihil cause est quin pecudes quoqz beate esse dicant̄. quarum omnis ad explendam corporealem lacunam festinat intentio.

tu
ma
pecc
hab
sup
pis
zrū
culē
qu
p̄
m
gu
elq
ter

Honestissima q̄dē piugis foret. Idic p̄bia oñdit q̄ b̄tudo nō p̄sistit in quadā sp̄ali voluptate. s. in matrimo-
nio. q̄ licita est p̄pter generationē plis. intendēs talē rōnē. In illa voluptate nō p̄sistit felicitas q̄ habet anxie-
tate sibi annexa: s̄ voluptas matrimony est b̄mōi sicut tāgit in l̄ra: unde dicit. Focunditas piugis et liberorū
foret honestissima: s̄ nimis est extra naturā dictū. q̄ natura abhorret qd̄ volo dicere. q̄ nescio. i. taceo. quē. id
est aliq̄ inuenisse. i. habuisse filios tortores. quoz filioz q̄ sit mordax. i. anxia. q̄ cumq̄ p̄ditio siue bona siue
mala neq̄ necesse est te admonē als exptū ē neq̄ necesse ē admonē te nūc anxū. i. q̄ ego. p̄bo sniaz Euripedis
mei p̄bi q̄ dixit: carentē liberis infortunio felice esse.

Honestissima q̄dē piugis liberorū q̄ fo-
ret iocūditas: s̄ nimis e natura dictū ē. ne-
scio quē filios inuenisse tortores. q̄rū q̄ sit
mordax quecūq̄ p̄ditio. neq̄ als exptuz te.
neq̄ nūc anxū necesse est admonere. In q̄
euripedis mei sniam p̄bo. q̄ carentē liberis
infortunio dixit eē felice.

De trū septimū tercū libri.

Habet hoc voluptas omnis.
Stimulis agit fruentes
Apiumq̄ par volantū.

Ubi grata mella fudit.

Fugit: et nimis tenaci

ferit icta corda morfu.

Prosa octaua tercū libri.

Nihil igit dubiū est quin be ad bea-
titudinē vie tenua quedaz sint: nec
pducē eo quēq̄ valeāt ad qd̄ se pdu-
cturas te p̄mittūt. Quātis vō implicate
malis sint breuissime mōstrabo. Quid em̄
pecuniā ne p̄gregare conaberis: sed eripies
habenti. Dignitatib̄ fulgere velis: danti
supplicabis. Et q̄ p̄ire ceteros honore cu-
pis: p̄cedi hūilitate vilescēs. Potētā ne
desideras subiectoz insidijs obnoxius: p̄-
culis subiacebis. Gloriaz petis: s̄ p̄ aspera
queq̄ distract? securus esse desistis. Volu-
ptariā vitā regas: s̄ q̄s nō spernat atq̄ ab-
ūciat vilissimē fragillissimeq̄ rei corpis ser-
uū: Jam vō q̄ bona p̄ se corpis ferūt. q̄eri-
gua q̄ fragili possessione nitunt. Nūz enim
elephātes mole. thaurus robore supare po-
teritis: Num tigres velocitate p̄rebitis:

plicata p̄dicta bona in q̄b̄ aliqui posuerūt felicitatē. sc̄do oñdit q̄ exilia sunt corpis bona. ibi. Jam vō. P̄mo
dicit. Nulli dubiū est p̄dicta cōsideranti q̄n be vie q̄b̄ nitunt hoies ad beatitudinē puenire sint quedā de-
uia. nec valeant quēq̄ pducere eo. i. illuc ad qd̄ p̄mittunt se esse p̄ducturas. quātis vō malis sint implicate
breuissime monstrabo. Quid. n. suple isto: est sine malo. q. d. nihil. vñ subdit. Pecuniā p̄gregare ne conateris
id est laborabis. s̄ eripies. i. recipies habenti. et ita implicaberis malo violentie. velis fulgere dignitatib̄ danti
supplicabis. et q̄ cupis ceteros p̄ire honore. tu vilescēs hūilitate p̄cedi potētā ne desideras. subiace-
bis piculis subiectoz. gloriā petis: s̄ p̄ aspera distractus securus esse desistis. Voluptariā vitā regas. s̄ q̄s nō
spernat atq̄ abūciat tāq̄ p̄ceptibile seruū vilissime. q. p. et fragillissime rei. s. corpis. Notandū q̄ hō q̄rēs
pecuniā incidit in malū violentie. q̄ ois pecuniosus ē violentus p̄mo ethicoz. Sed querēs dignitates et ho-
nores humiliando se alijs supplicabit. Sed dicit seneca in libro de beneficijs. Nolestū est verbū et onerosum
dimisso vultu diceret: rogo. Querens autē potētiaz et gloriā: oportet q̄ p̄pter potētā et gloriā defendendā
p̄secutionibus improboz se obūciat. et sic securus esse desistit. Querēs autē vitā voluptuosam oportet q̄ cor-
pori seruiat. Sed dicit Seneca. Maior sum et ad maiora genitus sum q̄ q̄ sim mancipiū. i. seruus mei corpo-
ris qd̄ nō aliter aspiciam q̄ aliquod vinculi mee libertati circūdatū.

Jam vō. Idic p̄bia p̄bat in sp̄ciali q̄vilia sunt bona corpis que aliqui reputāt exilia bona. secundo breuē
recolligit supra dicta ibi. Et quibus omnibus. P̄mo ostendit intentū de magnitudine. fortitudine et corpo-
ris agilitate. sc̄do de pulcritudine. ibi. Fozme. vō. P̄mo oñdit q̄ homo nō debet mirari de magnitudine for-
titudinē et agilitate corpis q̄ illa excellentius inueniuntur in brutis q̄ in hoibus dicens. Jam vō qui ferunt. i.
cupiūt. bona corpis p̄ se. i. gratia sui tanq̄ sunt optima. q̄erigua. i. valde vilia. q̄ fragili possessione nitunt. id
est laborant. Num. n. elephātes mole. i. magnitudine supare. id est excedere poteritis. nec thaurus robore.
id est fortitudine. Num tigres p̄rebitis velocitate.

De trū septimū tercū libri.

b Habet hoc voluptas ois. Istud est metrū se-
ptimū hui? tercū qd̄ d̄r anacroanticū ab in-
uicatore. Tambicū vel anapesticū a pede p̄-
d̄ ante. q̄ habet p̄mū pedē anapestum et reliquos
iam bos. et est dimetrum. id est quatuor pedum. ca-
talecticū. q̄ deficit syllaba. nā post tres pedes rema-
net vna syllaba de quarto pede. In quo metro p̄bia
oñdit q̄a mali p̄sequat omnē voluptatē. ois. n. volu-
ptas p̄ter anxietatē sibi annexā est trāstorā. qd̄ cō-
firmat p̄ qd̄dā exemplū dicēs. Ois voluptas h̄z hoc
qd̄ dicā. q̄ voluptas agit. i. vexat. fruentes stimulis
i. punitioib̄? et est par. i. similis stimulis. apū volā-
tū. vbi p̄ postq̄ apis fudit grata mella. fugit et ferit
corda icta. i. p̄cussa anxietate. nimis tenaci morfu. q.
d. iocūditas voluptatis nimis est trāstorā. s̄ anxi-
etas quā affert nimis est p̄mansura. Notandū
licet ois voluptas corpalis p̄mo delectet et postea p̄-
gat ad modū apū. cū hoc maxime inuenit i voluptate
venerea. ad cuius fugā arestoteles hortat alexan-
drū dicēs. Clemēs impator noli te multū inclina-
re ad coyū. q̄ coyū est quedaz p̄rietas p̄coz. q̄
igit tibi glia si exerceas vicū bestiarū et ac?bruz.
Rede mihi indubitanter q̄ coit? est destructio cor-
poris abbreviatio vite. corruptio virtutū. legis trās-
gressio. et generat feminicos mores. Qualiter autē sit
fugienda delectatio venerea docet Alanus in de plā-
ctu nature dicens. Si venerē fugare velis: loca tpa
vita. Nā loc? et tps pabula donant ei. Et paup̄ Ben-
ric? loquēs de amore dicit. Proscribas igit gladius
et fustib̄ ipm. Et fugiēdo fuga quē fuga sola fugat.

Prosa octaua tercū libri.

n Hihil igit dubiū est. Ista est octaua p̄sa hui?
tercū in q̄ p̄bia oñdit quātis malis sint im-

Respice spacium. i. magnitudinem celi. firmitudinem. i. fortitudinem celi. celeritatem. i. velocitatem eius. et aliquam desinitem. i. cessante. mirari vilia. i. inferiora bona. quod quidem celi non his predicatis potest imo multo minus mirandum est quod sua ratione. i. intelligentia que regit. sic similiter in hoc mundo magna laudanda sunt bona rationis que bona corporis. **N**ota quod bona corporis sicut magnitudo. fortitudo. agilitas non multum sunt miranda. quod dicit Seneca. Non magnitudine et corporis velocitate magne res geruntur sed virtute. **A**n catbo. Consilio pollet cui vim natura negavit. Item Seneca. Excellentia ingenij potest latere sub quamque pelle. **N**ota secundum Isidorum in libro etymologiae. Elephantes greci a magnitudine corporis putant dictum. eo quod formam montis preferat apud indos hoc dicitur barro eo quod vox eius barritus dicitur. centes eius ebur. rostrum eius. pmosade dicitur.

Nota secundum Isidorum. Tigris est bestia variis coloribus distincta. mirabilis velocitatis. et cuius nomine quidam fluuius tigris appellatur. que rapacissimus est omnium fluuiorum. **E**t sciendum quod bestia dicitur hec tigris in genituo tigris vel dis. s. p. fluuius dicitur tigris. et in genituo huius tigris.

Forme vero nitor. Hic phia ostendit intentus de pulcritudine forme super. quod sit exile bonum. quod est transitoria. et quod est tamen superficialis. et dicit. Tero per sed. nitor. i. pulcritudo forme. vt. i. que rapidus est. vt. i. que veloci. i. velociter est transiens. et fugatio. i. mutabilis. mutabilitate florum vernalium. quasi dicat satis est euides. **A**n si homines viderentur in celis oculis: vt ait aref. ita vt eorum visus penetraret obstantia. s. corpora. nonne illud corpus alcibiadis superficie pulcherrimum introspectis visceribus turpissimum videretur. quasi dicat sic. **E**t quod concludit phia. Igitur te pulchrum videri. non reddit. i. facit tua natura. sed infirmitas oculorum spectantium. et subdit. Sed estimate que nimio vult bona corporis. dum sciatis hoc quod cumque fuerit de bonis corporis posse dissolui igniculo. i. calore febris triduanae. febrius. n. acuta secundum medicos quibus tertia die pimit. **E**t tunc breuiter recolligit supra dicta dicens. et quibus omnibus licet redigere in summam. quod si supra dicta bona non possunt persistere ea que pollicentur. i. promittunt. nec perfecta sunt aggregatione omnium bonorum. nec ad beatitudinem ferunt. quasi quidam calles. i. vie. nec ipsa perficiunt bonos. **N**otandum quod pulcritudo corporis non est durabilis. quod dicit virgilius. **Q**uod formose puer nimium ne crede color. **A**lba sinistra cadunt vacinia nigra leguntur.

Notandum quod coiter dicitur quod visus lineceus obstantia corpora penetrat: sed illud nec ab arefotile nec ab aliquo autentico inuenitur. **V**n Isidorus in li. etymologiae riu loques de lince dicit. quod linc dicitur est quod in luporum genere numeratur. bestia maculis distincta. tergo vt pardus sed filis lupi cuius vrinam pueri in duricie pici ossi lapidis dicitur que liguri appellatur. **N**ihil autem dicit Isidorus de penetratione visus. **N**ota quod alcibiades mirum fuit pulcherrima quam videtes quidam discipuli aref. dixerunt ea ad arefotile vt ipas videretur: que visa dicitur. **S**i homines linecos oculos haberent vt queque obstantia penetrarent. introspectis visceribus corporum quod appet pulcherrimum turpissimum videretur.

Eu heu que miseros tramite tenuo. **I**stud est octauum metrum huius tercij cuius primus versus dicitur metrum asclepiadiacum ab inuenteore. coriambicum a pede pedante. **I**n quo metro phia deplangit errorem hominum qui in querendo minima bona sunt persequentes. sed in querendo summum bonum abducunt ignorantiam. **P**rimo facit hoc scdo precat vt homines tediati falsis bonis redeant ad verum bonum. scda ibi. **Q**uid dignum. **D**icit s. **H**eu est interiectio dolentis et e diffillabum ipse metrum. que ignorantia abducit miseros tenuo tramite. i. transuersa via supra. a vero bono. vos homines non queritis aurum in viridi arboze. nec carpitis gemmas in vite. vos non abditis. i. non absconditis. laqueos per captura piscium in altis montibus. vt dicitis dapes pisce. et si vobis liqueat sequi capreas. non captatis. i. non acceditis vada tyrrenna. i. mare tyrrenum quod est in ytaliam. quoniam certe. homines noxiunt. i. nouerunt. ipos recessos abditos. i. absconditos fluctibus equis. etiam homines noxiunt que vnda sit feracior. i. abundantior. niueis gemis. i. margaritis. vel que vnda sit feracior rubentis purpure. i. schilionum que sanguie fit purpura. et homines noxiunt que littora preter. i. abidetur. tenore pisce. vel aspis echinis. i. talibus piscibus. sed quia. i. vbi lateat tonum. s. beatificum. quod cupiunt nescire sustinet ceci. erites. et illud bonum quod abijt trans polu stelliferu. illud homines demersi cecitate ignorantie. petunt tellure. i. quoniam in terra. **N**otandum secundum Isidorum li. etymo. caprea est agreffis capra. que quod acutissime videt greci ea mideruciscepon. i. tozcas appellauerunt. **N**otandum secundum Isidorum. quod echinus est piscis pueri semipedalis que adberedo videt retinere nauem. et est piscis asperimus ad modum ericij ad edendum satis suavis.

Quid dignum stolidis. **H**ic precat phia vt per tediū falsorum bonorum. homines redeant ad verum bonum. **E**t dicit. quod dicitur ego imper stolidis mentibus hominum. quasi dicat nihil aliud nisi hoc quod homines ambiat ipos honores et opes et cum

veru bonu

Respice celi spacium. firmitudinem. celeritatem et aliquam desinitem vilia mirari. quod quidem celum non his potest: que sua que regit ratione mirandum.

Forme vero nitor vt rapidus est: vt veloci. et vernalium florum mutabilitate fugatio. **S**i si (vt arefotiles ait) linceis oculis homines viderent vt eorum visus obstantia penetraret. nonne introspectis visceribus illud Alcibiadis: superficie pulcherrimum corpus turpissimum videretur. **I**gitur te pulchrum videri. non tua natura sed oculorum spectantium reddit infirmitas. **S**ed estimate que vultus nimio corporis bona. dum sciatis hoc quod cumque miramini. triduanae febris igniculo posse dissolui. **E**t quibus omnibus illud etiam in summam redigere licet. quod hec que nec persistere que pollicentur bona possunt. **N**ec omnium bonorum aggregatione perfecta sunt ea nec ad beatitudinem quasi quidam calles ferunt: nec beatos ipsa perficiunt.

ADetru octauum libri tercij.

Eu heu que miseros tramite tenuo **A**bducit ignorantia.

Non aurum in viridi queritis arboze **N**ec vite gemmas carpitis.

Non altis laqueos montibus abditis **E**t pisce dicitis dapes.

Ne vobis capreas si libeat sequi **T**yrrenna captatis vada.

Ipos quoniam fluctibus abditos **N**ozunt recessos equozis.

Que gemmis niueis vnda feracior **E**l que rubentis purpure

Nec non que tenero pisce. vel asperis **P**restent echinis littora

Sed quoniam lateat quod cupiunt bonum. **N**escire ceci sustinent.

Et quod stelliferum transabijt polum **T**ellure demersi petunt

Quid dignum stolidis mentibus impercer: **O**pes honores ambiant.

Et cum falsa graui mole pauperint **L**um vera cognoscant bona.

ADetru octauum tercij libri.

Eu heu que miseros tramite tenuo. **I**stud est octauum metrum huius tercij cuius primus versus dicitur metrum asclepiadiacum ab inuenteore. coriambicum a pede pedante. **I**n quo metro phia deplangit errorem hominum qui in querendo minima bona sunt persequentes. sed in querendo summum bonum abducunt ignorantiam. **P**rimo facit hoc scdo precat vt homines tediati falsis bonis redeant ad verum bonum. scda ibi. **Q**uid dignum. **D**icit s. **H**eu est interiectio dolentis et e diffillabum ipse metrum. que ignorantia abducit miseros tenuo tramite. i. transuersa via supra. a vero bono. vos homines non queritis aurum in viridi arboze. nec carpitis gemmas in vite. vos non abditis. i. non absconditis. laqueos per captura piscium in altis montibus. vt dicitis dapes pisce. et si vobis liqueat sequi capreas. non captatis. i. non acceditis vada tyrrenna. i. mare tyrrenum quod est in ytaliam. quoniam certe. homines noxiunt. i. nouerunt. ipos recessos abditos. i. absconditos fluctibus equis. etiam homines noxiunt que vnda sit feracior. i. abundantior. niueis gemis. i. margaritis. vel que vnda sit feracior rubentis purpure. i. schilionum que sanguie fit purpura. et homines noxiunt que littora preter. i. abidetur. tenore pisce. vel aspis echinis. i. talibus piscibus. sed quia. i. vbi lateat tonum. s. beatificum. quod cupiunt nescire sustinet ceci. erites. et illud bonum quod abijt trans polu stelliferu. illud homines demersi cecitate ignorantie. petunt tellure. i. quoniam in terra. **N**otandum secundum Isidorum li. etymo. caprea est agreffis capra. que quod acutissime videt greci ea mideruciscepon. i. tozcas appellauerunt. **N**otandum secundum Isidorum. quod echinus est piscis pueri semipedalis que adberedo videt retinere nauem. et est piscis asperimus ad modum ericij ad edendum satis suavis.

Prosa nona libri tercij.

Hactenus in dactis formā felicitatis
 onditisse suffecerit. quā si pspicaciter
 intueris ordo est teinceps q̄ sit vera
 mōstrare. **B.** Atq̄ video inq̄. nec opib⁹ suf-
 ficientiā. nec regnis potētia. nec reuerētia
 dignitatib⁹. nec celebratē glōria. nec leti-
 ciā voluptatib⁹ posse p̄ringere. **P.** An etiā
 causas cur id ita sit tēphēdisti. **B.** Tenui
 q̄dē veluti rimula mihi videoz intueri. sed
 ex te cognoscere aptius malim. **P.** Atqui
 p̄mptissima rō ē. q̄d em̄ simplex ē indiuisū-
 q̄ natura. id erod hūanus sepat. et a vero
 atq̄ p̄fecto. ad falsuz imp̄fectūq̄ traducit.
**An tu arbitraris h̄ q̄d nihilo indigeat ege-
 re potentia. B.** Minime inq̄. **P.** Recte tu
 q̄dē. Nā si q̄d est q̄d in vlla re imbecillioris
 valētie sit. i. hac p̄sidio necesse est egeat alie
 no. **B.** Ita est inq̄. **P.** Igit̄ sufficiētē po-
 tentieq̄ vna eadēq̄ est natura. **B.** Sic vi-
 det. **P.** Vob̄ h̄mōi sit spernēdū ne esse cē-
 ses. **An p̄ rez oim̄ veneratiōe dignissimuz.**
B. At hoc inq̄ nec dubitari q̄des p̄t. **P.**
Addam⁹ igit̄ sufficiētē potētēq̄ reueren-
 tiā. vt h̄ tris vnū esse iudicem. **B.** Adda-
 mus si q̄dē vera volum⁹ cōfiteri. **P.** Quid
 vō inq̄. obscurū ne h̄ atq̄ ignobile censes
 eē. an oī celebratē clarissimū. **Considera**
vō ne q̄d nihilo indigere. q̄d potentissimū.
q̄d honore dignissimū esse p̄cessuz est egere
claritudine. quā sibi prestare nō possit. atq̄
ob id aliq̄ ex pte videat̄ abiecti. B. Non
 possuz inq̄ q̄n h̄ vti est. ita etiā celeberrimū
 eē p̄fitear. **P.** Cōsequēs igit̄ est vt claritu-
 dinē supiorib⁹ trib⁹ nihil differre fateamur
B. Conseq̄ inq̄. **P.** Qd̄ igit̄ nullius ege-
 at alieni. q̄d suis cūcta virib⁹ possit. q̄d sit
 clarū atq̄ reuerendū. nōne hoc etiā p̄stat
 eē letissimuz. **B.** Sed vñ huic inq̄ tali me-
 roz vll⁹ obrep̄at. nec cogitare quidē possuz.
**Quarū plenū eē leticie si q̄dē supiora ma-
 nebūt necesse est p̄fiteri. P.** Atq̄ illud q̄ p̄
 eadē necessariū est. sufficiētē. potētē. clari-
 tudinis. reuerētē. iocūditatis. noīa q̄dē eē
 diuersa. nullo vō mō discrepare substanti-
 am. **B.** Necesse est inq̄.

neratione. et p̄bia. addamus q̄ sufficiētē et potētē reuerentiā q̄ bec tria vnū iudicemus. et dicit Boetius adda-
 mus q̄ si volumus vera p̄fiteri. Notandū q̄ potētia idē ē sufficiētē. q̄ em̄ aliq̄d oīno sit sufficiēs. ita q̄ nul-
 lius egeat et cū careat potētia. dictionē includit. si careret potētia respectu alicui⁹ possibilis nō esset oīno sibi
 sufficiens. Notandū cuiusq̄ inest summa sufficiētia et summa potētia. eadē inest et summa reuerentia inq̄-
 tū. n. aliq̄d h̄z rōnē principij. intātū est dignū reuerētia. vñ filij reuerēt p̄res. q̄ sunt principij eē coz. et serui
 dños. q̄ sunt principia seruoꝝ in mādato mouētia eos p̄ imp̄iū. et reueremur viros v̄tuosos. q̄ s̄ principia gu-
 bernātia vitā politicā. Potentia autē dicit rationem principij. vnde illud est maxime principij quod est potē-
 tissimum. et ideo tale reuerendissimum.

Quid vō inq̄. Hic ondit p̄dictis esse annerā glōriā et leticiā dicens. Quid vō censes. i. iudices. Illud q̄d
 est sufficiētissimū. potētissimū reuerēdissimū ē. ne h̄ obscurū et ignobile. vel est clarissimū oī celebratē. i. glōria
 Rñdit boeti⁹. Ego p̄fitear illud esse celeberrimū. i. glōriosissimū sicut est. Tūc p̄bia p̄cludit dicens. Cōsequēs
 igit̄ ē vt fateamur claritudinē. i. glōriā. nihil differre a trib⁹ supiorib⁹. et dicit boeti⁹. Cōsequēt inq̄. Tūc p̄bia
 ondit idē de leticia dicens. Illud q̄d nulli⁹ alieni egeat. et q̄d cūcta suis virib⁹ possit q̄d sit reuerendū et clarum
 nome h̄c est letissimū. respondet boeti⁹. nō possum cogitare. vñ tali vll⁹ meroz obrep̄at. id est in t̄ret.

parauerint. i. acq̄suerint sibi falsa bona grāuimole
 i. tediosa sollicitudine. tandē tedio ducti cognoscat
 vera bona. Notandū q̄ ista tēp̄catio p̄bie non est
 ex maliuolentia. s̄ ex benignitate. et ideo nō op̄rat q̄
 homines p̄maneat in desiderio bonoz t̄p̄aliū. sed vt
 illud desiderij magis sit eis mediū. p̄ducendi ad ve-
 rū bonū nec ip̄a imp̄cat cupiditatē vel ambitionē to-
 nois adesse sed vt quib⁹ adest p̄ hoc ad verū bonū
 deducant.

Prosa nona tercij libri.

Hactenus mendacis. Ista est. ix. p̄a hui⁹ ter-
 cij in qua p̄bia vult ondere que sit vera beati-
 tudo. Et p̄mo p̄tinuat dicta dicēdis. sc̄do as-
 signat cās false felicitatis. Tercio ondit q̄ sit vera fe-
 licitas. sc̄do ibi. Qd̄ em̄ terciā ibi. Habes igit̄ inq̄ et
 formā. P̄mo dicit. Hactenus. i. hucusq̄ suffecerit
 onditisse formā mēdacis felicitatis. i. false. quā si p̄spi-
 caciter intueris. i. p̄sideres. ordo est. i. restat monstra-
 re. teinceps. id est postea. q̄ sit vera felicitas. Et dicit
 Boetius. Ego video nec opib⁹ sufficiētia posse con-
 tingere. nec regnis potētia. nec dignitatib⁹ reueren-
 tiā. nec celebratē glōria. nec leticiā voluptatib⁹ q̄ ta-
 me vidēt. p̄mittere. Et sic falsa felicitas est in eis. et
 dicit p̄bia. Nunq̄d tu tēphēdisti cās cur illud ita sit
 Et dicit boetius. Ego videoz intueri. i. cognoscere te-
 nu rimula. q̄d nō plene s̄ imp̄fecte video illas cau-
 sas. s̄ aptius cognoscere malim. i. magis vellē ex te. et
 dicit p̄bia. Atq̄ p̄ certe. rō. i. cā false felicitatis. p̄m-
 ptissima est. Nota q̄ falsa felicitas dicit̄ mendax
 eo q̄ nō adimplet q̄d p̄mittit. diuinitē. n. p̄mittit suf-
 ficientiā. dignitates. reuerētia. quā nō p̄ferunt sicut
 patet ex p̄dictis. Nota q̄ cognitio false felicitatis
 vtilis est. q̄ cognitio mali expediēs est ad cautelam
 s̄m alanū in tēplancu nature. q̄ malū nō vitat̄ ni-
 si cognitū. et q̄ noticia mali ducit in cognitionē boni
 p̄ apposituz. igit̄ vult p̄bia p̄mo assignare cās false
 felicitatis. et tūc ondere q̄ sit vera felicitas.

Qd̄ em̄ simplex est. Hic p̄bia assignat cām false
 felicitatis et declarās eā ondit. q̄ sufficiētia. potētia.
 et reuerentia. glōria et leticia sunt vnū in re. sc̄do ostē-
 dit quō boies ista sepant ab inuicē. sc̄do ibi. Hoc igit̄
 q̄d est vnū. P̄mo dicit q̄ cā false felicitatis ē. q̄ er-
 roz human⁹ id q̄d est simplex et indiuisuz natura se-
 parat. i. diuidit. et erroꝝ hūan⁹ traducit a vero bono
 et p̄fecto ad falsum et ad imp̄fectū bonū. Et tūc decla-
 rat istā cām ondens q̄ reuerentia. potentia et oīa ta-
 lia sunt vnū et idē in re. et p̄mo ondit potētia idē esse
 cū sufficiētia. et dicit. An tu arbitraris illud q̄d ni-
 hilo indigeat illud egere potētia. Et rñdet Boetius
 Minime inq̄. P̄bia approbat dicēs. Recte tu q̄dē
 rñdes. Nā si q̄d est q̄d sit valētie imbecillioris. i. po-
 tentie debilis. in vlla. i. in aliqua re. necesse est q̄ hoc
 egeat alieno p̄sidio. Et dicit boeti⁹ ita est inq̄. Cōdu-
 dit q̄ p̄bia dicens. Igit̄ vna et eadē ē natura sufficiē-
 tie et potētie. et dicit boeti⁹. sic vidēt. Tūc p̄bia on-
 dit dignitatē eē eandē cū p̄dictis dicēs. Qd̄ vō huius
 modi sit. s̄ sufficiens. et potēs. ne. i. nunq̄d illud cen-
 ses. i. iudices spernendū tanq̄ indignū. an nō sper-
 nendū. s̄ dignissimū veneratione oim̄ rez. Rñdit bō-
 etius. Nō p̄t dubitari q̄n hoc sit dignissimū oī ve-
 neratione. et p̄bia. addamus q̄ sufficiētē et potētē reuerentiā q̄ bec tria vnū iudicemus. et dicit Boetius adda-
 mus q̄ si volumus vera p̄fiteri. Notandū q̄ potētia idē ē sufficiētē. q̄ em̄ aliq̄d oīno sit sufficiēs. ita q̄ nul-
 lius egeat et cū careat potētia. dictionē includit. si careret potētia respectu alicui⁹ possibilis nō esset oīno sibi
 sufficiens. Notandū cuiusq̄ inest summa sufficiētia et summa potētia. eadē inest et summa reuerentia inq̄-
 tū. n. aliq̄d h̄z rōnē principij. intātū est dignū reuerētia. vñ filij reuerēt p̄res. q̄ sunt principij eē coz. et serui
 dños. q̄ sunt principia seruoꝝ in mādato mouētia eos p̄ imp̄iū. et reueremur viros v̄tuosos. q̄ s̄ principia gu-
 bernātia vitā politicā. Potentia autē dicit rationem principij. vnde illud est maxime principij quod est potē-
 tissimum. et ideo tale reuerendissimum.

deus e finit

Tunc cōcludit p̄bia dicens. Si sup̄iora manebunt verā necesse est illud plenū esse leticie. 7 p̄ eadē p̄cessa ne-
 cesse est esse noia diuersa sufficientie. potētie. claritudinis. reuerētie 7 iocūditatis. s̄ subam cor nullo mō discre-
 pare. qd̄ p̄cedens boetius dicit. necesse est inq̄. **Notandū** q̄ om̄s creature p̄pan̄t ad deū sicut effectus ad
 suam cām. et q̄ noticia cuiuslibet cause relucet in suo effectu. necesse est ipsius dei habere noticia p̄ effectus et
 noticia cū laude. q̄ effectus dei rep̄tant ip̄m sub rōne bonitatis 7 p̄fectionis q̄ est materia laudis. cū aut̄ glo-
 ria sit clara cū laude noticia necesse est principiū om̄i rerū. quod est sufficientissimū. potentissimū 7 reuerendiss-
 simū. etiā esse gloriofissimū. **Notandū** q̄ sufficien-
 tissimo nullū bonū deest. 7 tale h̄ appetitū dētātū in
 bono adeptō. q̄es aut̄ appetit̄ in bono adeptō est le-
 ticia. s̄ bonū sufficientissimū etiā ē letissimū. **Mo-
 tandū** q̄ oia ista sufficientia. potentia. reuerētia. glo-
 ria 7 leticia sunt vnū in s̄ba. nō aut̄ sunt vnū i substa-
 tia sicut aggregatum ex diuersis rebus. tunc enim ef-
 fet ibi compositio. qd̄ repugnat potētissimo 7 dignis-
 simo. eo q̄ simpliciora digniora sunt p̄positis. sed de
 hoc postea melius patebit.

Hoc igit̄ quod est vnū. **Hic** p̄bia ostēdit qualiter
 boies illud qd̄ est vnū rediuidit. Scd̄o mouet du-
 bitationē ibi. **Quid** igit̄ inq̄. **Primo** ostēdit quō ho-
 mines diuidit illud qd̄ est vnū. et dicit. Illud qd̄ est
 vnū et simplex natura. illud disp̄it. i. diuidit prauitas
 hūana. i. prauus error boim querēdo vnum sine
 alio. 7 dū homines conant̄. i. laborant adipisci par-
 tem rei. q̄ partibus caret homo non assequitur vllaz
 porcionem. i. partem. nec ipsam rem integram quas
 affectat. et querit boetius. **Quo** nam modo diuidit
 homines ista. dicit p̄bi. q̄ petit diuitias. p̄ter fugaz
 penurie. i. cause sufficientie. nihil laborat de potētia.
 sed maullt. i. magis vult. esse vilis. i. indignus. 7 ob-
 scurus. i. in gloriā. 7 ita nihil curat de dignitate 7 glo-
 ria. talis etiam subtrahit sibi multas voluptates na-
 turales. ne amittat pecuniam quā pauit. i. lucratus
 est. sed hoc modo ne sufficientia p̄tingit ei. quē valē-
 tia. i. potentia deserit. quē molestia pungit. quem vi-
 litas. i. irreuerentia abijcit. quē obscuritas. i. infamia
 recondit. quasi dicat nō. **Tunc** ostēdit de potentia
 idem dicens. **Qui** vō solum desiderat posse. i. potē-
 tiam ille. p̄ligat. i. disp̄gat opes desp̄cit volūpta-
 tes. et honorem carentē potentia. 7 nihilipendit glo-
 ria. sed vides hunc supple potentem q̄ multa defici-
 ant. fit n. aliq̄m vt talis egeat necessarijs. vt mordea-
 tur antieratibus. 7 cū nequeat ista depellere. etiāz il-
 lud quod maxime petebat. desistat esse potens. **Sili-
 ter** licet ratiocinari de alijs tribus. s̄ de honoribus de
 gloria. de voluptatibus sicut de predictis duob̄. nā
 cum vnū quodq̄ horū p̄fecte acceptus sit. idēz quod
 cetera vt declaratum est. quisq̄s petit aliquid horūz
 sine ceteris non app̄chēdit illud quod desiderat.

Notandum qui querit partem rei indiuisibilis p̄-
 tem non inueniet nec ipsam rem cuius partem querit. quia in rerum natura indiuisibile partem nō habz. cū-
 q̄ igitur p̄dicta quinq̄. i. sufficientia. reuerētia 7c. ex p̄te rei sint vnum 7 indiuisibilia. licet differant homini-
 bus. qui q̄rit vnū sine alio nō inueniet. **Notandū** q̄ ista quinq̄. put inueniuntur in rebus sensibilibus in q̄-
 bus habent esse modo imp̄fecto 7 diminuto sic vnū inuenit̄ sine alio. in q̄tum aut̄ accipiunt̄ fm̄ esse p̄fectus
 et fm̄ esse summum. put inueniuntur in beatitudine. sic sunt idem indiuisibiliter. 7 vnum non inuenitur sine
 alio. quia summa sufficientia est beatitudo. summa reuerentia est beatitudo. summa potentia est beatitudo. 7
 sic de alijs. **Notandū** q̄ q̄z homo naturaliter desiderat beatitudinem. tunc vnum quodq̄ p̄dictorū quinq̄
 desiderat fm̄ q̄ spectat ad beatitudinem. hoc aut̄ est fm̄ esse p̄fectum in q̄tum eadem sunt beatitudini. 7 quia
 beatitudo cum sit deus est indiuisibilis. omnia quinq̄ p̄dicta sunt vnum indiuisibiliter. **Ex** quo patet q̄ q̄z
 homines querunt ista fm̄ q̄ imp̄fecta in q̄tum sunt in sensibilibus. et tamen desiderant ea fm̄ p̄fectionē. idēz
 homines non assequunt̄ p̄ ea quod desiderant.

Quid igit̄ inq̄. **Hic** p̄bia mouet dubitationē. q̄ dicitur est iam q̄ homo querendo singulū horū diuisim
 ipse frustra beatitudine. **Potest** s̄ dubitari. vtrū querendo oia simul quera beatitudo. dicit s̄ Boetius in
 litera. **Quid** igit̄ inq̄. quasi dicat. licet nō quera beatitudo querendo vnum quodq̄ diuisim. quid igit̄ erit si
 quis simul cūta cupiat adipisci. nunq̄d ille sic velit summā beatitudinis. nunq̄d beatitudines reperiet in his
 bonis que demonstrauimus nō posse p̄ferre. quod pollicent̄. i. p̄mittunt. **Et** r̄ndet Boetius. **Minime** inq̄.
Concludit s̄ p̄bia dicens. In his s̄ nullo modo est inuestiganda beatitudo. que credunt̄ p̄stare singula expe-
 tendorū. i. desiderandorū. **Quod** Boetius p̄cedit dicens. **Quo** fateor. i. affirmo inq̄. ita esse. et hoc nihil veri
 dici potest. **Notandū** si aliquis querit omnia quinq̄ simul ille querit beatitudinē in vniuersali. sed errat in
 particulari querēdo eā i istis sp̄alibus bonis in quibus nō inuenit̄. nō. n. summa sufficientia nec potentia in-
 uenit̄ in eis. 7 sic patet q̄ querēs vnum illoz vel omnia simul fm̄ q̄ inueniunt̄ in reb̄ sensibilib̄ cum habeat
 esse in eis modo imp̄fecto non consequit̄ beatitudinē. querēs aut̄ vnū istoz fm̄ esse p̄fectum cum omnia sint
 vnū indiuisibiliter omnia querit 7 querit beatitudinē.

P. Hoc igit̄ qd̄ est vnū simplexq̄. natu-
 ra prauitas humana dispartit. 7 duz rei q̄
 p̄tibz caret p̄tē conat̄ adipisci. nec portione
 q̄ nulla ē. nec ipam quā minime affectat as-
 seq̄t. **B.** Quo nā mō inq̄. **P.** Qui diuitias
 inquit petit penurie fuga de potētia nihil
 laborat. vilis obscurusq̄ eē maullt. mltas
 etiāz sibi naturales q̄ subtrahit volupta-
 tes. ne pecuniā quā parauit amittat. **Sed**
 hoc mō nec sufficientia quidē contingit ei
 quē valentia deserit. quē molestia pungit.
 quē vilitas abijcit. quē recondit obscuri-
 tas. **Qui** vō solus posse desiderat. p̄ligat
 opes. desp̄cit voluptates. honorēq̄ poten-
 tia carentē. gloriā q̄ nihilipendit. **Sz** hūc
 q̄ q̄ multa deficiant vides. fit enim vt ali-
 quando necessarijs egeat. vt anxietatibus
 mordeat. **Cūq̄** hec depellere nequeat. etiā
 id qd̄ maxime petebat. potens esse desistat.
Siliter ratiocinari de honoribz. gloria. vo-
 luptatibz licet. **Nā** cū vnū quodq̄ horū idem
 qd̄ cetera sit. q̄squis horū aliquid sine cete-
 ris petit. nec illud quidē qd̄ desiderat app̄-
 hendit. **P.** **Quid** igit̄ inq̄. **P.** Siquis cum
 cta simul cupiat adipisci. summaz quidem
 beatitudinis velit. sed nū in his cā rep̄iet q̄
 demonstrauimus id qd̄ pollicent̄. nō posse
 p̄ferre. **B.** **Minime** inq̄. **P.** his igit̄ que sin-
 gula quedā exp̄tendorū p̄stare credunt̄ be-
 atitudo nullo modo inuestiganda est. **B.**
Fateor inq̄ et hoc nihil verius dici potest

in p̄bil n. 157 p. 6

Habes igit inqt. Postq; pbia assignavit causam false felicitatis. hic ondit que sit vera felicitas. Secdo ondit in q sit pstituta. ibi. Qm igit agnovisti. Prmo pbia dicit. Habes igit ia causas 7 formam false felicitatis. nunc desecte incuitu mentis tue in aduersum. i. in pstrariu false felicitatis hoc est ad veraz felicitate. ibi statim videbis vera felicitate qua pmisimus. Et dicit boe. Atq; p certe. vera beatitudo pspicua est. i. manifesta ex dictis etia boi ceco. q. d. tam manifesta est vera beatitudo ex dictis q etia ceco si aliqd posset videre pateret. et tu pauloante monstrasti ea supple vera felicitate. du conabar is apire. i. declarare. cas false felicitatis. 7 dicit boetius. Nisi ego fallo: ea est vera 7 pfecta felicitas. q pficiat supficiere potere 7 reuerendū. celebrē et lectū. vt etia tu pbia cognoscas me boetiū inter? i. pleni aiaduertisse q sit vera felicitas: ego sine ambiguitate cognosco hanc esse plenam beatitudinē. que vnu hō rū. i. pdictor; veraciter pot prestare. qm idē cūcta sūt et dicit pbia quasi cōgratulo boetio. O alumne hac opinione te felice supple dico. siqdē hoc adieceri supple qd modo dicā. Et dicit boe. Quid nā in qua. i. dicaz. Dicit pbia. Putas ne aliqd esse in his reb; mortalibus et caducis. i. transitorijs. qd possit afferre. i. dare huiusmodi statū. rñdet boetius. Minime puto 7 illud ostensum est a te vt nihil amplius deside ret a beatitudine. Cōcludit q pbia dicens. Udec igit. i. sufficiētia. reuerētia rē. q in rebus caducis inueniunt vel sunt imagines. i. similitudines veri boni. et vident dare mortalibus imperfecta bona. vbi n̄ aut 7 pfectū bonū pferre non pñt. et dicit boetius assentior in q. Nota sufficiētia imperfecta que pferat in rebus spalibus nō est vera sufficiētia. s̄ tñ similitudinaria. Sufficiētia aut pfecta includit oia alia q tuor 7 singuluz alioz quatuor pfecte alia includit. et ideo illud quod dat vnu pfectū dat oia. s̄ illud quod dat oia facit vere pfectū. q dicit boetius. illud qd potest veraciter vnu pferre illud cognosco esse beatitudinē. Item assentior est verbū deponētale: et idē significat cum verbo neutrali qd est assentio.

Habes igit inqt 7 formā false felicitat; 7 causas: desecte nūc in aduersum mentis incuitū: ibi. n. verā quā pmisim; statim videbis. B. Atq; hec inq; vel ceco pspicua est eāq; tu pauloante monstrasti: dū false causas apire conabar is. Mā (nisi fallo) ea va est 7 pfecta felicitas: q sufficiēte: potentes. reuerenduz. celebrē. lectuz; pficiat. Atq; vt me interius aiaduertisse cognoscas. q vnu hōz (qm idē cūcta sunt) veracitē prestare p̄t. Hanc cē plenā beatitudinē sine ambiguitate cognosco. P. O te alūne hac opinione felice siquidē hoc inqt adieceris. B. Quid nā inq; P. Esse ne aliqd in his mortalibus caducisq; reb; putas q hmoi statū possit afferre. B. Nime inq; puto. atq; a te nihil vt ampli; desideret onus est. P. Hec igit vel imagines veri boni: vel unperfecta quedam dare bona mortalibus vident. verū aut atq; pfectū bonū pferre nō pñt. B. Assentior in q. P. Qm igit agnovisti que vera illa sit. que aut beatitudinē mentiant: nūc supest vt vnde veraz hanc petere possis agnoscas. B. Id qdā inq; iam dudū vehemēter expecto. P. S; cū vti in thimeo platonī inq; nōstro placet. in minimis q; reb; diuinū p̄sidū tebeat implorari. quid nunc faciendum censēs vt illius summi boni sedem reperire mereamur. B. Inuocandū inq; rerum omnium patrē: quo p̄termissō nullū rite fundat exordium. P. Recte inqt: ac similita modulata est.

Qm igit que vera. Hic ondit pbia in quo vera felicitas sit pstituta. et primo tangit ordinem huius p̄tis ad pcedētia. et docet diuinū auxiliū esse implorandū vt cognoscat in quo sit vera beatitudo. scdo inuocat diuinū auxiliū. tercio ondit intētū in quo sit vera beatitudo. scda ibi. O q ppetua. tercia ibi. Quoniam igitur. Prmo dicit pbia. O Boeti quoniam agnovisti que sit vera beatitudo et agnovisti que mentiantur beatitudinē. nūc supest vt agnoscas vnde illā veram beatitudinē petere possis. Et dicit boeti. Illud iādudū a te vehemēter expecto. et dicit pbia. Uum diuinū p̄sidium. i. auxiliū in minimis reb; tebeat implorari (sicut placet platonī nōstro in thimeo) qd nūc censēs faciendū supple in tāarduo negotio. r̄spondet boetius. Inuocandū sup. censēs patrē omnium rer; . i. deū sine quo nullū exordium rite fundat. qd approbat pbia dicens. recte tu inqt censēs. et simul sine interuallo pbia ita modulata est. i. p̄posuit inuocationem dei metrica modulatione. Nota q; in omnib; diuinū auxiliū est implorandū. qz deus est q diuitias sue sapie influit in aias sapientū. et tribuit studentibus grām cognoscēdi. cui nihil est difficile. 7 sine q nihil possibile ē possideri. ita scribit in plogo de regimine p̄ncipū. et omne datū optimū et omne bonū pfectū desursum est descēdēs a p̄e luminū. vt dicit alia scriptura. Et dicit br̄s aug. Nemo tamerudit: nemo tanto ctus q supna illustratione nō indigeat. Et br̄s Greg. Nisi intus sit q doceat: inuaniū lingua doctoris laborat. B; pbia volēs ondere in q sit vera beatitudo inuocat diuinū auxiliū. q p̄termissō nullū rite fundat exordium.

Nota sufficiētia

Metrum. ix. tercij libri.

U ppetua mundū rōne gubernas. Istud est metrum nonū huius tercij. qd dicit omericū ab inuicatore qz omerus ipm adinuēit et dicit eroicum a materia. quia gesta heroum. id est virozum illustrium. B metro describebant et dicit dactylicū a pede p̄dante. Exametruz a numero pedū. quia constat ex sex pedibus. In quo metro philosophia inuocat diuinū auxiliū ad ostendendum in quo sit vera beatitudo. et quō ad ipam pueniat. Prmo q pbia captando beniuolentiam dei ipm multipliciter p̄mendat. scdo petitionē suā exprimit. ibi. Da pater. Circa p̄mū sciendū q tria requirunt ad petitionē exaudiendā. Prmo requiritur potētia exaudiēdi. scdo voluntas. tercio scia. De p̄mis duobus dicit in quarto hui; p̄sa. ij. duo sunt in q bus ois humanoz actū effectus p̄stat volūtas 7 ptas. quoz si alterum desit nihil est qd explicari queat. De scientia patet. quia sine ea nihil rationabiliter gerit. Volens ergo pbia ostendere q deus possit. velit. sciat exaudire suā petitionē. ostendit ipm esse potentem ex mundi gubernatiōe. ex celi et terre creatiōe. ex t̄pis pductiōe. Scdo ondit ipm volentē siue beniuolū ex sui bonitate 7 clementia qua p̄duxit cuncta. tercio ondit ipm esse sapientē ex quozqdā affectū specialīū p̄ductione. Scda ibi. Quēz non externe. tercia ibi. Tu numeris.

Primo dicit. O pater qui gubernas mundū ppetua rōne. i. ppetua puidētia tua. q̄ es sator. i. creator terraz et celi. qui iubēs tps ire. i. pcedere ab euo. i. a ppetua tua duratione. tu manēs stabilis. i. immutabilis. das. i. facis cūcta moueri. **Notādū** q̄ tota ista lra Qui ppetua. vsq; ad illam ptē. da pater. rebz legi suspensiuē. z pō o hic teneri uocatiue admiratiue vel dēpctiue. **Notādū** q̄ gubernare est res in debitū sui finē ordina re qd̄ spectat ad diuinā bonitatē. regit aut̄ p̄ma cā oēs res p̄ter hoc qd̄ p̄misseat cum eis influendo sup eas virtutē vite et bonitatis fm̄ auctore libro de causis. **Notādū** q̄ mūdus fm̄ aresto. in li. de mūdo. est p̄stitu-

Adetrum nonū libri tercū.

Qui ppetua mūdū rōne gubernas. Terraz celiq; sator: q̄ tps ab euo Ire iubēs: stabilisq; manēs das cūcta mouēti Quē nō externe pepulerūt fingere cause. Materie fluitātis op^o: verū inlita summi Forma boni linore carēs. tu cuncta supno Ducis ab exēplo pulcrū: pulcerrimū i ple Mundū mēte gerēs: siliq; imagine formās Perfectasq; iubēs pfectū absoluere ptes. Tu nūcris elemēta ligas vt frigoza flamis Arida pueniāt liq̄dis. ne purior ignis Euolet. aut merlas deducāt pondera fras

tio ex celo z terra z naturis que in eis sunt. que mūdū deus gubernat ppetua rōne. i. sua puidētia ppetua que nō est transitoria sicut puidētia humana. s̄ pmanet duratiōe infinita. **Notādū** sicut aliquis dicit sator q̄ semina plantaz z arborz p̄icit. sic deus dicit sator in q̄tum celum et terrā creauit z p̄durit. p̄ celū aut̄ z terrā etiā intelligunt̄ elementa q̄ sunt in medio. dicit aut̄ terraz. ponēdo numez pluralē pro singulari p̄ antitesim. **Notādū** q̄ tps est duratio successiua cū sit numerus mot^o fm̄ p̄ius et posteri^o ex q̄to p̄bificoz. que duratio. pcedit ab euo. **Ubi** notādū q̄ cuum est duratio pmanens tota simul nul lam habens successiōne vel mutabilitate amixeram. et est idem qd̄ eternitas. que est p̄ria duratiō rei. fm̄ quā deus est cā tps. sicut em̄ deus p̄ suoz esse est causa cuiuslibet esse. et p̄ suam bonitatē est causa cuiuslibet boni. ita p̄ suā durationē est cā cuiuslibet durati onis. **Notādū** q̄ deus est stabilis. i. immutabilis qz nulla sp̄e motus mouet. nō generatiōe z corrupti one cū sit ingenerabilis z incorruptibilis. nec augm̄ tatione z diminutione cum nō sit quantus. non alte ratione nec loci mutatione cum sit imp̄bilis. **Et** pbat aresto. viij. p̄bificoz. ex ordine mouentū et mobilium necesse est deuenire ad aliqd̄ primū oīno immobile z p̄ se z p̄ accidens. **Notādū** q̄ oīa a p̄mo sunt muta bilia. vel fm̄ esse vel fm̄ opationē. Si fm̄ esse hoc est dupliciter. vel fm̄ esse subale sicut entia generabilia z cor ruptibilia. vel fm̄ esse accidētale: sicut corpa celestia q̄ licet nō mutent̄ generatione z corruptione. tñ mutant̄ fm̄ esse locale. Si aut̄ ē mutatio fm̄ opationes. sic intelligentie sunt mutabiles. qz in ip̄is est successiō intelle ctionū. lz q̄ nō mutent̄ q̄ ad cētū q̄ ad opationē. **Alii** exponit. Stabilisq; manēs das cūcta moueri. v̄ oīmbz sp̄ebz motū. vel aliq̄b̄ sp̄ebz mot^o. accipiendo motū stricte vel large. **Alii** exponit. Stabilisq; manēs das cūcta moueri. nō q̄ oīa moueant̄: s̄ q̄cūda mouēt̄ te dante mouet. z s̄ h̄e gen̄ locutionis h̄e Job. i. Illuminat om nem boiem ueniētē in hūc mūdū. nō q̄ oīs simul illuminēt̄. s̄ oīs q̄ illumināt̄ a deo illuminant̄.

Quem nō externe. **Hic** p̄bia oñdit deū esse beniuolū ex bonitate elementie q̄ oīa p̄durit z dicit. que. i. deū externe. i. extrinsece cause. nō pepulerūt. i. nō coegerūt. fingere. i. pponere. opus. i. creaturā fluitātis materie. q̄ fluit de esse ad non esse. z conuerso de nō esse ad esse forme. **Uerz** p̄ sed. insita. i. intrinseca forma. summi boni .i. summe tue bonitatis. s̄. supple pepulit te fingere opus fluitant̄ materie. **O** pater tu ducis. i. pducis. cūcta ab exēplo supno. i. ab exemplari ppetuo. tu ipe pulcerrimus ab oī deformatate elongatus gerens mente. id est memoria. plenū mūdū seu pulcrū mūdū. s̄. architectū. formās. i. pducēs ip̄m mūdū sensibile. simili imagi ne sicut p̄fuit in mente tua. z tu iubēs mūdū pfectū. i. pfecte pductū. absoluere. i. absolutū tenere sine defe ctu alicuius. pfectas ptes. i. elemēta z elemētata. q̄ spectāt ad integritatē mūdū. **Notādū** q̄ omne qd̄ ne cessitat dupliciter. **Vel** uolētā inferendo. vt p̄ncipēs lapidem sursum. vel aliquid cōferendo quo naturalit̄ tur ab efficiente p̄mo modo. s̄. necessitate uolētis: cū nihil sit potentius eo. nec necessitate secundo modo. cum nihil ab alio recipiat. nec etiam necessitatē necessitate finis. quia quod necessitatē ab alio tanq̄ a fine opa tur ad ip̄m sicut in pfectum ad pfectum. eo q̄ finis est bonū z pfectio illius qd̄ est ad finē. deus aut̄ a nullo ex trinseco p̄ficiē. **Notādū** q̄ sola bonitas diuina coegit ip̄m ad pducendū op^o fluitātis materie. nō au tem coegit ip̄m necessitando sed libere mouendo. **Notādū** q̄ inuidia facit q̄ aliquis bonum alteri nō cō municat. quia inuidia est tristitia de bono alterius. z quia talis inuidia in deo nō est. ideo summam bonitatem p creationem alijs cōm nuicauit. **Unde** dicit plato in thimeo. Ab optima inuidia longe relegata est. et p̄ p̄sequens sibi dissimilis prout naturaliter cuiusq; capax beatitudinis esse poterat. efficiq; uoluerit. **Notādū** q̄ sicut in agentibus per naturā forma rei sciende p̄existit in agente fm̄ esse reale. sic in agentibus fm̄ intel lectum forma rei producende p̄existit fm̄ esse intellectuale. sicut artifex uolens producere tomuz. oportet for mam tomuz p̄mo in mente p̄existere tanq̄ exemplar ad cuius imitationem faciat tomum in materia. cū igitur deus sit agens per intellectū producens mūdum. ipe p̄habuit in mente sua exemplar mūdū et omnium partium eius. ad cuius imitationem produxit mūdum extra. supple qui mūdus in mente diuina p̄existēs dicit̄ architectus ab archos qd̄ est p̄nceps et typos similitudo q̄si principalis similitudo. cuius imago dicit̄ iste mūdus sensibilis.

Tu numeris elementa ligas. **Hic** p̄bia p̄mendat deū ex pte sapiētie quo ad specialē effectū pductionem **Et** p̄mo ex productione elementorum. **Secundo** ex productione anime mundi. **Tercio** ex productione no straz animaz. secūda ibi. **Tu** triplicis. **Tercia** ibi. **Tu** causis. **Primo** dicit. **O** pater tu ligas elemēta nume ris. i. pporcionibus numeralibus vt elemēta frigida pueniāt. i. p̄cordāt flamis. i. calidis elementis. z vt arida .i. secca elementa. conueniant liq̄dis. i. humidis elementis. ne ignis purior inter elementa euolet. id est exeat speram suam magis ascendendo. et ne pondera. id est grauitates. deducant. id est magis deorsum ducant. ter ras merlas. id est depressas. **Notādū** q̄ elementa habent p̄porcionem numeralem inter se. sicut. n. duo numeri quadrati conueniunt in vno numero medio p̄porcionalī. Sic duo elementa contraria in dua bus qualitibus conueniunt in vno elemento medio. p̄porcionalī vtriq;. **Uerbigratia**. Numer^o quadratus est q̄ p̄stat ex ductu sui p̄ in seip̄m. dicēdo bis duo. ter tria. bis duo in q̄ternarium. z ter tria in nouenarium. et accipere vñ numerum medium. p̄porcionabile. s̄. senarius. qui fm̄ eandem p̄porcionē exccidit q̄tuor in qua

et p̄mo mot

et p̄mo mot

exceditur a nouem. sicut enim nouem continet sex et media partem sex. ita sex continet quatuor et media parte quatuor. Sic sicut est in elementis. Nam ignis et aqua in duabus qualitatibus contrariis. ignis. n. est calidus et sic et aqua frigida. et que colligantur uno medio super aere. que uenit cum igne in caliditate. et cum aqua in humiditate. similiter est de aere et terra respectu aque. Secundum hanc suam litteram sic exponitur. Tu ligas elementa numeris. i. proportionibus numerabilibus. ut frigora. i. aque que frigide sunt. ueniunt flammis. i. ignibus. que calidi sunt per unum elementum medium quod est aer. et arida. i. terre que aride sunt ueniunt liquidis. i. partibus aeris que humide sunt per elementum medium quod est aqua.

Tu triplicis media nature cuncta mouente.
Connectens aiaz. p. psona membra resoluis
Que cum secta duos motu gloderant i. orbis
In semet reditura meat: meteq. pfundam
Circuit. et sili pueritit imagine celu
Tu causis aiaz parib. vitasq. minores
Prouehis. et leuib. sublimes currib. aptas
In celu terraq. seris. qs lege benigna
Ad te puerfas reduci. facis igne reuerti
Da pater angustam menti pscendere sedem.
Da fontem lustrare boni. da luce repta.
In te spicuos animi refigere visus.
Diffice terrene nebulas et pondera molis.
Atq. tuo splendore mica. tu naq. serenum.
Tu reges traquilla pijs. te cernere finis.
Principiu. vectoz. dux. semita. termin. idē

Tu triplicis media nature cuncta mouente. Dicitur phia ostendit sapiam ex anime mundi producte. ubi sciendum quod ista littera coiter exponitur ad intentionem platonis in thymeo. s. quod ista expositio est difficillima et modice utilitatis ego eam pertransio: et ponam facile expositionem. que est de mente aristotelis. Ad cuius euidentiam est notandum. quod per aiam mundi hic intelligitur intelligentia mouens orbem. que per motum virtutem suam influit inferioribus. et hec intelligentia dicitur media inter deum et aiam humanam. Sicut. n. in dignitate et perfectione excedit a deo: sic ipsa excedit aiam nostram. Notandum quod intelligentia huiusmodi dicitur esse triplicis nature. propter tres operationes quas habet. scilicet. mouere orbem. intelligere deum. et intelligere seipsum. Notandum quod orbis celestes dicitur persona membra intelligentie. quod per ipsos tanquam per organa et instrumenta intelligentia influit inferioribus. licet enim intelligentia prima intentione moueat. propter se. tamen secunda intentione mouet. propter inferiora. Huius similitudo littera plana est. unde dicitur sic. Tu deus aiam supple mundi que est intelligentia. mediam super. inter deum et aiaz humanam. triplicis nature. i. triplicis operationis. mouente cuncta supple inferi.

ora per influxum illum tu connectens. resoluis. i. distinguis. eam per persona membra. i. per uenientes orbis. que aia cum secta. i. diuisa quantum ad operationes. glomerant. i. implevit. motum in duos orbis super. in orbem primi mobilis. et in orbem planetarum ipsa reditura. id est reflexa. meat. id est procedit in semetipsam supple intelligendo quod est una operatio. et ipsa circuit mente pfundam. i. mentem diuinam dei intelligendo. que est alia operatio. et ipsa pueritit. i. mouet celu. simili imagine. i. intellectione. quod est tertia operatio eius. Adhuc nota. licet corpora celestia sint diuersa. tamen ratione unitatis ordinis prout dicitur unum corpus. Similiter intelligentie licet sint diuersae. tamen prout dicitur una intelligentia propter unitatem ordinis in operatione mouendi que dicitur in singulari aiam et non aiaz.

Tu causis aiaz paribus vitasq. minores. Hic phia commendat sapiam dei ex aiarum nostrarum creatione dicens. O pater tu. puebis. i. producis aiaz hominum. et minores vitas. i. aiaz brutorum et plantarum paribus causis. quibus aiaz mundi produxisti. scilicet tu aptas sublimes. i. aiaz rationales hominum. leuib. curribus. i. celestibus stellis. tu seris eas in celum et terram. i. in corpora terrena. quas aiaz puerfas reduci igne. i. charitate reducete. facis reuerti ad te benigna lege. i. ordinatione tua. Nota quod aie bestiarum et plantarum dicuntur minoris vite respectu aie hominis. eo quod non habent tot nec ita perfectas operationes vite sicut aie hominis. Nota quod per leues currus secundum intentionem platonico rum intelligit stellas oppositas curribus. dixerunt enim platonici quod deus omnes aiaz simul creauerit et feminauerit eas in celo telegendo eos stellas oppositis. a quibus postea dilabantur in corpora. s. hec opinio non valet. scilicet quod omnes anime simul sint create. imo omni die de nouo creantur et create corporibus infunduntur. Dicitur autem aie seris in celu propter virtutem celestem. ex qua unio aie ad corpus strahit suam productum. licet aia a deo producat in corpore. tamen unio ex parte dispositionis corporum dependet a virtute celesti. ideo dicitur eas seris in celu et terram. quia aie non coaptantur corporibus nisi mediante virtute celesti. Quod. ii. phisicorum. libro. n. boiem generat et sol. Nota quod deus aiaz creatas aptat leuib. curribus. i. stellis oppositis quod sic potest intelligi. quia aia creata oppositate et similitudine habet cum stella. Sicut. n. stella est nobilior pars sui orbis et est perpetua. sic aia rationalis perpetua eternis est nobilior pars hominis. Vel sic potest intelligi. quod deus aiaz creatas aptat leuib. curribus. i. rationem et intellectum que dicuntur currus aie que ducunt boiem in cognitionem rerum. que aiaz seris in celu et terram. quia aia ratione et intellectu habet cognitionem celestium et terrestrium. Nota quod per ignem reducere intelligit ardorem caritatis. que boiem auersum a deo uicijis facit ipsum redire virtutibus. nisi. n. homo deum amet ipsum non querit. nisi querat non inueniet. nisi inueniat ad ipsum non reuertetur.

Da pater angustam. Postquam phia captauit benignolentiam dei ipsum multipliciter commendando: hic exprimit suam petitionem dicens. O pater que facis omnia predicta. da. i. concede menti super. humane. pscendere angustam sedem. i. nobilem sedem summi boni. da lustrare. i. inuestigando inuenire. fontem boni. i. deum que est fons omnis boni. da luce repta. i. cognitione perhabita in te defigere. scilicet per amorem. spicuos visus. i. claros intuitus. ai. rationis et intellectus. O pater tu diffice. i. diserge nebulas. i. obscuritates. et pondera. i. grauitates terrene molis. i. dilectionis terrene. atque mica. i. resplende tuo splendore. tu namque es serenum que supple omnia illustrant. Tu es traquilla requies pijs super. mentibus. te cernere. i. videre. est finis super. omnium. tu ideo exis es principium. quia origo omnium rerum. tu es vector quia uehis nos per gratiam que uenire non possumus per naturam. tu es dux ducens ab errore ignorantie ad veritatem sapientie. tu es semita cum sis via et veritas et per te ad te ipsum uenimus. tu es terminus ultra quem nihil queritur cum sis summum et perfectum bonum. Nota quod sedes summi boni dicitur angusta. i. subtilis. quia uix magno labore ad ipsam uenimus. vel dicitur angusta. i. nobilis. quia nihil sibi oppositum potest. Te deum uocat fontem summi boni. sicut. n. riui habent existere et fluere a fonte et ipse a nullo. sic a deo omne bonum habet esse: ipse autem a nullo. Nota ad hoc quod sedes summi boni dicitur dicitur oportet quod inuestigetur. et quod non sufficit inuestigare si non inueniamur. nec inuenire si non diligamus. ideo phia petit per amorem defigi visum animi. scilicet rationem et intellectum in summum bonum. Nota quod quod intellectus et ratio impediuntur et obscurantur per affectionem et desiderium terrenorum. quia corpus quod corrumpit aggrauat aiam quam corpus est subiecta ideo phia petit fugari nebulas terreni molis. et quod non sufficit fuga tenebrarum nisi assistat lux illuminans. ideo petit illuminationem dicens. Atque tuo splendore mica. Item diffice. as. i. dispergo vel remoueo. et dicitur a dis per positione inseparabili et a verbo ico icis.

Prosa decima terti libri.

f

Quoniam igitur que sit imperfecti. Ista est decima
 pars huius tertiæ in qua probatur ostenditur ubi vera
 beatitudo sit constituta. et primo continuando se pro-
 bat beatitudinem perfectam esse in rerum natura. secundo ostendit
 in quo sit vera beatitudo. ibi. Quo modo. Primo dicitur.
 Hoc est quod vidisti in precedentibus que sit forma
 imperfecti boni. et que sit forma perfecti boni. nunc re-
 spondetur. opinor esse demonstrandum. quoniam. i. ubi. beatus pro-
 fertio felicitatis. i. perfecta felicitas. sit constituta. in qua sup-
 ple inuestigando. illud ego arbitror primum esse in-
 tendendum. an aliquid boni bonum perfectum quale paulo ante
 .s. octava. pars diffinisti. possit existere in rerum natura
 ne cassa. i. vana. imago. i. species cogitationis nos de-
 cipiat pro veritate subiecte rei. i. creaturæ rei. si neque ne-
 gari quando existet in rerum natura perfectum bonum et perfecta
 felicitas. et hoc bonum sit veluti fons omnium bonorum
 et tunc probatur ipsum esse tali ratione. In quocumque genere est
 repire imperfectum in eodem est repire perfectum. si in gene-
 re repere est repire imperfectum bonum et imperfectam felicitatem
 ut patet ex precedentibus. si in rerum natura erit dare perfe-
 ctum bonum et perfectam felicitatem. hanc rationem pertractat in lite-
 ra et dicitur. Omne quod dicitur esse imperfectum illud probatur
 esse imperfectum diminutione. i. ex defectu perfecti. quod sit ut
 si in quolibet genere videatur esse quoddam. i. aliquid imperfectum
 in eo genere necesse sit aliquid esse perfectum. et tamen sublata. i.
 circumscripserit perfectione. nec fingi potest unde extiterit. i.
 esse habeat. quod probetur imperfectum. neque enim natura ce-
 pit exordium a diminutis et in consummatis. i. ab imperfec-
 tis. sed natura procedens ab integris et absolutis. id
 est perfectis. dilabitur in hec extrema. i. inferiora. atque ef-
 feta. i. infructuosa. ex hoc ergo accipitur maior ratio in qua
 cumque reperitur aliquid imperfectum in eodem reperitur perfectum. Tunc
 subiungit minorem dicens. Sicut paulo ante monstra-
 vimus que est fragilis boni et imperfecta felicitas. Et po-
 nit conclusionem dicens. Ergo dubitari non potest esse aliquam
 solidam et perfectam felicitatem. quod procedes. H. dicitur. veris-
 sime et firmissime conclusum est. Notandum quod in generali-
 bus et sensibilibus non potest esse summum et perfectum bonum
 et quod multi sunt qui non putant esse alia bona propter sensi-
 bilitatem. ideo ne aliquis putet nullum esse perfectum bonum in
 rerum natura. probatur primo ante ostenditur ubi sit situm perfe-
 ctum bonum probatur ipsum esse. Notandum quod res subiecta
 est de qua habetur sermo et cognitio. si dum cogitamus de
 re que non est tunc est cogitatio cassa propter veritatem subiecte
 rei decipiens nos. ne aut talis cognitio videatur esse sum-
 mi boni. id primo probatur ipsum esse in rerum natura. No-
 tandum quod imperfectum non potest esse principium rerum. quod perfe-
 ctum plus est imperfecto. principio autem non est aliquid perfectum. ex
 quo sequitur quod ubi est imperfectum ibi est repire perfectum

Notandum quod est devenire ad aliquid perfectum a qua na-
 tura incipiens progreditur ad posteriora imperfecta. cuius
 modi sunt hec inferiora que dicitur extrema et effeta. que
 sunt ultima causarum non causa alius inferioribus.

Quo modo inquit. hic probatur ostenditur in quo perfectum bo-
 num siue felicitas sit sita. secundo concludit quoddam correlari-
 um. tertiæ mouet dubitationem. scda ibi. Super hec. tertia ibi. Atque hoc. Primo dicitur vel ostenditur perfectam felicitatem
 esse in deo constitutam. secundo ostenditur per quem modum sit in deo. ibi. Sed quomodo. primo ponit unam propositionem notam. scda ex
 ea probatur intentum. ibi. Ita modo. Deo dicitur. Ita probatur est quod est dare perfectum bonum. quod modo. i. in quo dicitur illud perfectum
 bonum. ita considera. Et tunc subiungit propositionem. His proceptio cordis humanorum aior. probatur. i. procedit deum esse bonum
 principem omnium rerum. et quod deus sit quoddam bonum. probatur per hoc quod deo nihil melius excogitari potest. et quis dubitat illud esse
 bonum. quod melius nihil est. quod d. nullus. Notandum quod deus esse principem omnium rerum omnes concedunt. sed quod pitagorici
 duo posuerunt esse principia rerum. unum bonum aliud malum. neque aliquid occasione beati negaret deum esse bonum. ideo
 hoc probatur ex eo quod nihil potest melius excogitari deo. Unde dicit beatus augustinus in libro de doctrina christiana. Omnes lan-
 guæ lingue scientes cum aures eorum sonus tetigerit quo profert deus mouent ad cogitandum excellentissimam qui-
 dam immortalē naturam. ita autem cogitatur deus ut aliquid quo nihil sit melius.

Ita modo bonum esse deum. hic probatur intentum quod beatitudo siue perfectum bonum sit situm in deo tali ratione. Perfectum bo-
 num est vera beatitudo. si in deo est perfectum bonum. si in deo est vera beatitudo. unde dicitur in ista. Ratio ista demonstrat de-
 um esse bonum ut dicitur. i. infallibiliter concludat. in eo esse perfectum bonum. nam nisi deus sit tale. i. perfectum bonum. non po-
 terit esse princeps omnium rerum. si enim non sit perfectum bonum. erit aliquid prestantius eo. possidens perfectum bonum. quia
 omnia perfecta claruerunt. i. manifesta sunt. esse priora minus integris. i. perfectis. que nec ratio predeat. i. predeat in
 infinitum. ostendendum est summum deum esse plenissimum summum et perfectum bonum. et sic patet minor ratio. scilicet quod in deo est per-
 fectum bonum. Tunc probatur maiorem dicens. Sed constitutum est. i. probatum nona. pars perfectum bonum esse veram bea-
 titudinem. igitur restat concludere quod necesse est veram beatitudinem sitam esse in summo deo. cui Boetius presentis di-
 citur. accipio. i. concedo inquit. necesse est quod illo modo queat contradici.

Prosa. x. libri tertiæ.

Quoniam igitur que sit imperfecti que etiam
 perfecti boni forma vidisti. Nunc te
 monstrandum reor quoniam hec felici-
 tatis perfectio constituta sit. In quo illud pri-
 mum arbitror inquirendum. an aliquid boni
 bonum (quale paulo ante diffinisti) in rerum
 natura possit existere. ne nos propter rei subie-
 cte veritatem cassa cogitationis imago deci-
 piat. Sed quando existat. sitque hoc veluti quod
 omnium fons bonorum. negari nequit. Omne enim quod
 imperfectum dicitur esse. id diminutione perfecti im-
 perfectumque esse probetur. Quo sit ut si in quoli-
 bet genere imperfectum quid esse videatur. in eo
 perfectum quod aliquid esse necesse sit. Et tamen perfe-
 ctione sublata. unde illud quod imperfectum probatur
 esse extiterit. ne fingi quod potest. Neque enim ab
 diminutis in consummatisque natura repere
 capit exordium. sed ab integris absolutisque pro-
 cedens in hec extrema atque effeta dilabitur. Et
 si (ut paulo ante monstrauimus) est quedam
 boni fragilis imperfecta felicitas: esse aliquam
 solidam perfectamque non potest dubitari. H. Firmis-
 sime inquit verissimamque conclusum est. P. Quo-
 modo inquit habitet ita considera. deum rerum omnium
 principem bonum esse. cordis humanorum proceptio
 probatur aior. Nam cum nihil deo melius excogi-
 tari queat. id quo melius nihil est. bonum esse
 quis dubitat. Ita modo bonum esse deum ratio temo-
 strat: ut perfectum quod bonum in eo esse dicitur. nam
 tale sit: reus omnium princeps esse non poterit.
 Erunt enim eo presentibus aliquid perfectum possidens
 bonum: quod hoc prius atque antiquius esse videatur.
 Haec namque perfecta minus integris potest
 esse claruerunt: que ne in infinitum ratio predeat.
 ostendendum est summum deum: summum perfectumque bo-
 num esse plenissimum. Sed perfectum bonum veram esse
 beatitudinem constitutumus: veram igitur bea-
 titudinem in summo deo sitam esse necesse
 est. H. Accipio inquit: nec est quod contradi-
 ci illo modo queat.

Notandū qd si deus nō esset pfectū bonū s̄ imperfectū pcederet in infinitū sic arguendo. Deus vel est pfectū bonū vel imperfectū. si pfectū habet ppositū. Si imperfectū erit aliqd prius eo: cū pfectū sit p̄s imperfecto. Illud s̄ prius vel est pfectū bonū vel imperfectū. si pfectū illud erit deus. 7 b̄ ppositū. Si imperfectū erit aliqd p̄s eo. cū pfectū sit p̄s imperfecto. Itē q̄n̄ de illo priorū. vel ē pfectū bonū vel imperfectū. et sic pcederet in infinitū. vel dabit̄ deū esse pfectū bonū. et hoc inuit in s̄ra cum dicti. Quare ne in infinitū ratō pcedat.

Sed q̄o te inq̄t. **Hic** p̄bia oñdit p̄ que modū vera beatitudo sit in deo. q̄ nō est in deo tanq̄ aliqd distinctum ab ipso sicut accidens a subiecto: s̄ est idē cum ipso. qd̄ pbat̄ q̄tuor rōnib̄. sc̄da ibi. **Postremo**. ec̄ia ibi. **Omo** est. quarta ibi. **Respice** inq̄t. **Namo** p̄mit̄ t̄e int̄tū suū cū quadā diuisione cui mēbra improbat̄ dicēs. **S** boeti queſo te vide q̄ id sancte. i. firmē et inuolabiliter p̄bes: q̄ dixim̄ summū deū eē plenissimū summū boni. 7 dicit̄ boeti. **Quonā** nō sup̄ hoc pbat̄. **Tūc** ponit̄ p̄bia diuisione dicēs. p̄sumas. i. putas ne hūc patrē oim̄ rerū accepisse extrinsecus illud summū bonū quo p̄hibet̄ esse plenus. vel p̄sumas ita naturalit̄ h̄re a se illud bonū. q̄si cogites diuersam esse s̄bam dei habētis 7 beatitudinis habite. **Et tūc** improbat̄ mēbra. p̄mo qd̄ nō accepit summū bonū ab extrinsecō dicēs. **Mā** si putes bonum qd̄ in deo est extrinsecus acceptū: tūc tu possis. i. potes: existimare eē p̄stanti. a. meli. illud bonū qd̄ te derit eo qd̄ accepit sup̄. deo: qd̄ est falsū. q̄ p̄temur hunc p̄cellentissimū oim̄ re. **Tūc** pbat̄ qd̄ p̄fectū bonum in deo nō est in ipso naturaliter tanq̄ differēs a s̄ba sua dicēs. **Mā** si natura. i. p̄ natura. inest deo summū bonū s̄ est diuersū ab ipso rōne qd̄ d̄tatiua. fingat̄ qd̄ p̄t̄ q̄s hec diuersa p̄m̄erit sup̄. deū 7 sum. nuz bonū. q. d. nō est dare aliquē potē ista diuersa p̄m̄gē tē. **Notandū** qd̄ rō quā p̄bia p̄tendit̄ est ista. **Summū bonū** qd̄ est in deo vel est acceptū ab extrinsecō. vel inest sibi naturalit̄. si ab extrinsecō aliqd̄ erit p̄stantius 7 nobilius deo. q̄ dās summū bonū p̄stantius est recipere ipsū. si aut̄ inest deo naturaliter vel tanq̄ idē sibi. vel tanq̄ diuersum ab ipso. si tāq̄ idē sibi h̄ p̄positū. si tanq̄ diuersū ab ipso: erit aliqd̄ p̄s qd̄ ista diuersa p̄m̄erit: talia aut̄ fingere ē difficile. **Postremo** qd̄ a qualibet. **Hic** p̄bia ponit̄ sc̄dam rōnem qd̄ summū bonū in deo nō differt ab ipso. 7 est rō talis. **Illud** qd̄ est diuersū ab alio nō ē illud a q̄ ē diuersum. **Si** s̄ summū bonū eēt diuersū a deo: tē nō esset summū bonū: qd̄ nephas est dicere. vñ dicit̄ in litera. **Postremo** illud qd̄ est diuersum a quibet re. illud nō est illud a q̄ intelligit̄. i. videt̄ esse diuersum. quare quod sui natura diuersum est a summo bono: illud non est summū bonum. si igit̄ summū bonū ita sit in deo qd̄ sui natura est diuersū ab eo. sc̄q̄ qd̄ nō sit summū bonū: qd̄ nephas est cogitare de deo. q̄ nihil p̄stat esse p̄stantius. **Nota** si aliqd̄ esset in deo diuersum ab ipso. deus esset compositus. et non deus sum ab ipso. vel est accidens vel ps eius. nō accidens: q̄ deus nō est subiectū alicuius accidentis. si est pars p̄cedat totū aliquid erit p̄s deo. quod falsum est.

Omo em̄ nulli rei natura. **Hic** p̄bia ponit̄ terciā rōnē que talis est. **Illud** qd̄ est principū oim̄ formalit̄ est summū bonū. q̄ summū bonū nō p̄t̄ esse principatū. s̄ tē ē principū oim̄: s̄ formaliter est summū bonū summū aut̄ bonū est b̄tudo. s̄ deus formaliter est summa b̄tudo. vñ dicit̄ in s̄ra. **Omo**. i. generaliter. nulli rei natura poterit̄ existere. i. esse melior suo principio. q̄re qd̄ oim̄ sit principū sicut deus. illud etiā p̄cluserim̄ v̄ r̄issima rōne. summū esse bonū s̄ba. i. p̄ sui subst̄tiā. cui assentiēs **Boeti** dicit̄. **Rectissime** inq̄ p̄clusus ē. s̄ sūmū bonū esse beatitudinē p̄cessum est: dicit̄ **Boeti**: ita est inq̄. **Cōcludit̄** s̄ p̄bia. **Igit̄** necesse est deū p̄nterit̄ ipam b̄tudinē. dicit̄ **Boeti**. nec queo refragari. i. resistere. p̄obus p̄positis. i. p̄missis. 7 ego p̄spicio hoc illatū esse. p̄ns illis. i. ad illa. **Nota** qd̄ principū oim̄ rerū ō esse summū bonū substantialiter. q̄ si aliquid aliud a principio eēt summū bonū s̄baliter: sicut aliqd̄ principatū sc̄q̄tur qd̄ principatū sit nobili⁹ suo principio. nā tō nū s̄baliter nobilius ē bono accidentalit̄. **Itē** si principū nō est bonū s̄baliter s̄ accidentaliter. cū oē qd̄ est tale p̄ accidens reducat̄ ad aliqd̄ tale p̄ se tunc principū reducet̄ ad aliqd̄: 7 p̄ p̄ns nō esset principū.

Respice inquit an hinc q̄ idē firmi⁹ approbet̄. qd̄ duo summa bona q̄ a se diuersa sunt: eē non p̄nt̄ eēt̄ q̄ discrepant bona: nō esse alterū: qd̄ sit alterū liquet. quare neutrum poterit̄ esse perfectum. cum alterutri alterū t̄ est.

effentie simplicis qd̄ est falsum. **Item** qd̄ est in deo diuersum ab ipso. vel est accidens vel ps eius. nō accidens: q̄ deus nō est subiectū alicuius accidentis. si est pars p̄cedat totū aliquid erit p̄s deo. quod falsum est.

Omo em̄ nulli rei natura. **Hic** p̄bia ponit̄ terciā rōnē que talis est. **Illud** qd̄ est principū oim̄ formalit̄ est summū bonū. q̄ summū bonū nō p̄t̄ esse principatū. s̄ tē ē principū oim̄: s̄ formaliter est summū bonū summū aut̄ bonū est b̄tudo. s̄ deus formaliter est summa b̄tudo. vñ dicit̄ in s̄ra. **Omo**. i. generaliter. nulli rei natura poterit̄ existere. i. esse melior suo principio. q̄re qd̄ oim̄ sit principū sicut deus. illud etiā p̄cluserim̄ v̄ r̄issima rōne. summū esse bonū s̄ba. i. p̄ sui subst̄tiā. cui assentiēs **Boeti** dicit̄. **Rectissime** inq̄ p̄clusus ē. s̄ sūmū bonū esse beatitudinē p̄cessum est: dicit̄ **Boeti**: ita est inq̄. **Cōcludit̄** s̄ p̄bia. **Igit̄** necesse est deū p̄nterit̄ ipam b̄tudinē. dicit̄ **Boeti**. nec queo refragari. i. resistere. p̄obus p̄positis. i. p̄missis. 7 ego p̄spicio hoc illatū esse. p̄ns illis. i. ad illa. **Nota** qd̄ principū oim̄ rerū ō esse summū bonū substantialiter. q̄ si aliquid aliud a principio eēt summū bonū s̄baliter: sicut aliqd̄ principatū sc̄q̄tur qd̄ principatū sit nobili⁹ suo principio. nā tō nū s̄baliter nobilius ē bono accidentalit̄. **Itē** si principū nō est bonū s̄baliter s̄ accidentaliter. cū oē qd̄ est tale p̄ accidens reducat̄ ad aliqd̄ tale p̄ se tunc principū reducet̄ ad aliqd̄: 7 p̄ p̄ns nō esset principū.

Respice inquit an hinc q̄ idē firmi⁹ approbet̄. qd̄ duo summa bona q̄ a se diuersa sunt: eē non p̄nt̄ eēt̄ q̄ discrepant bona: nō esse alterū: qd̄ sit alterū liquet. quare neutrum poterit̄ esse perfectum. cum alterutri alterū t̄ est.

Sed manifestum est. illud non esse summum bonum: quod non est perfectum. igitur nullo modo potest esse diuersa ea que sunt summa bona. Atque pro certo deum et beatitudinem collegimus esse summum bonum. quare necesse est ipsam naturam que sit diuinitas. id est naturam dei esse summam beatitudinem. quod Boetius in apophorasis dicit. nihil verum est ipsa rem nec ratione firmum: nec deo dignius concludi potest. Notandum ex quarto topicorum: quod per superabundantiam deum unum solum conuenit. cum igitur summum bonum dicatur per superabundantiam non erit duo summa bona. Item si essent duo summa bona vel essent eiusdem speciei: vel differrent speciei eiusdem speciei erit equaliter perfecta et unum erit superfluum. si differret speciei unum erit perfectius altero. quod impossibile est duas species esse equaliter perfectas: si quod est imperfectius non est summum bonum. ergo non sunt plura summa bona.

Supra hec inquit. Hic philosophia concludit ex dictis quadam conclusionem corollariam dicens. Super hec. scilicet predicta. ego tibi dabo corollarium. id est conclusionem corollariam. ita. scilicet sicut geometre aliquid solent demonstratis suis. propositis inferre. que illata ipsi vocantur porismata. id est apertiones. Et tunc ponit corollarium quod omnis beatus est deus. quod sic inferit quod adeptio beatitudinis sunt homines beati: beatitudo vero est ipsa diuinitas ut probatur est manifestus est homines beatos fieri adeptio diuinitatis: sed sicut adeptio iusticie sunt homines iusti: et adeptio sapientie sapientes: ita necesse est adeptio diuinitatis esse beatos siue deos. igitur omnis beatus est deus: si natura que deus est et non plures. participatio vero nihil prohibet plures deos esse. hanc conclusionem commendans. Hic dicit. Et pulchrum inquit hoc. scilicet quod modo conclusisti. atque periosum. siue porisma siue corollarium maus. id est magis velis ipsum vocari. Notandum quod omnis beatus est deus: si probatur ex ista sic. Homines sunt beati adeptio beatitudinis: si beatitudo est diuinitas: si homines sunt beati adeptio diuinitatis. si adeptio diuinitatis aliquid efficit deus: si omnis beatus est deus. vel potest sic argui. Adeptio diuinitatis aliquid efficit deus. adeptio diuinitatis aliquid efficit beatus cum diuinitas sit idem cum beatitudine: si omnis beatus est deus.

Nota secundum Augustinum quod porus. id est est subtile foramen in corpore per quod sudor emanat. inde porisma. id est apertio vel illuminatio sensus. Dicunt etiam porismata regule que sunt geometre. ponunt ad aliquid ostendendum quod apertio et illuminet mentem lectoris: et ipse allegat boetium in hoc libro de hoc nomine porisma. Notandum secundum eundem Augustinum a corona venit coronarium quod est premium victorie vel premium belli vel certaminis. scilicet corona vel aliquid aliud. vel coronarium est unum aliquid meretur bonorum: et adipiscit coronam. Et etiam allegat boetium in hoc loco de hoc nomine coronarium. si coniter ipsum nominamus corollarium. et est corollarium conclusio sequens ex premissis. Nota aliquid diceret. Si omnis beatus est deus: cum plures sint beati. plures erunt deus. Respondit boetius quod vnus est deus naturaliter et essentialiter. si participatio virtutis et immortalitatis potest esse plures deus. unum per se. Ego dixi deus estis et filii excelsi omnes Item innuit philosophus. xij. metaph. vbi sic concludit. Non valet pluralitas principum si quod vnus princeps. scilicet secundum naturam et essentialiter. Ergo dicit Seneca. Cur speculatio est quasi deus in humano corpore hospitat. Pro quo vltimus notandum quod deus est quadruplex. aliquid est deus nuncupatiue ut idolum. Aliquod usurpative ut demones cultum dei sibi usurpantes ut dicit scriptura. Omnes deus gentium demonia. Tertius participatiue ut homines beatitudinem participantes. Quartus est deus naturaliter et essentialiter. immutabilitate et concubilitate. primis tribus modis possunt bene esse plures deus. si non quarto modo. Ultimo nota deitate siue diuinitate participare: non est nisi immortalitate. impossibile. subtilitate et agilitate adipisci. Nam mortale additum nobis separat nos a deo: ut dicit porphirius. ergo adeptio immortalitatis erimus deus.

Atque hoc quod pulchrum nihil est. Hic philosophia mouet circa predicta quadam dubitationem. secundo soluit ea ibi. Cuius vis secretionem. Primo dicit. Et quod dicit hoc corollarium esse pulchrum. Atque pro certo hoc quod iam dicta nihil est pulchrum. quod ratio pluralitas ostendit esse annectendum his. scilicet superdictis. et dicit boetius quod est pulchrum illud. dicit philosophia. cum beatitudo videatur multa continere: videatur vtrumque omnia coniungat. id est constituat veluti unum corpus beatitudinis. quod variate partium. an sit aliquid eorum quod compleat subam beatitudinis. ad hoc cetera referant. Tunc boetius petit hanc quod magis elucidari dicens. Vellem inquit ut patefaceres illud quod queris commemoratio et ipsa res super. exemplificando. et philosophia defendens boetium inquit. Nonne censemus beatitudinem esse bonum. dicit. Hic certe summum bonum. cui philosophia licet. id est licitum est addas hoc super. summum omnibus his. Nam beatitudo est summa sufficientia. eadem est summa potentia. et iudicatur esse summa reuerentia claritas et voluptas. dicit. Hic. Quid igitur super. estimas dicendum. respondit philosophia. hecane. id est nunquid hoc omnia. scilicet sufficientia. potentia ceteraque. sunt veluti quodam membra beatitudinis. an cuncta referunt ad bonum veluti ad verticem. id est tanquam ad summam rationem appetendi omnia alia. Tunc boetius fatetur se intelligere quod non est postulatione eius solutionem dicens. Intellego quod proponas inuestigandum: si desidero audire quod constituas. id est diffinias quodam dissolueno. Notandum quod quod qua philosophia mouet est ista. Vtrum predicta quinquaginta. scilicet sufficientia. reuerentia et constituant beatitudinem sicut diuersa membra unum corpus. vel vtrum omnia sint eadem et referant ad aliquid unum

Sed quod perfectum non sit: id summum non esse manifestum est. nullo modo igitur que summa sunt bona: ea potest esse diuersa. Atque et beatitudinem et deum summum bonum esse collegimus: quare ipsa necesse est summam esse beatitudinem que sit summa diuinitas. Hic. Nihil inquit nec re ipsa verum nec ratione firmum: nec deo dignum concludi potest. Super hec inquit igitur veluti geometre solent demonstratis propositis aliquid inferre que porismata ipsi vocantur. Ita ego que tibi veluti corollarium dabo. Nam quam beatitudinis adeptio sunt homines beati. Beatitudo vero est ipsa diuinitas diuinitatis adeptio fieri beatos manifestum est. Si vni iusticie adeptio iusti. sapientie sapientes sunt. ita diuinitate adeptio deos siue iusti ratione necesse est. Omnis igitur beatus deus. si natura que deus est: participatio vero nihil prohibet esse quam plurimos. Hic. Et pulchrum inquit hoc atque periosum siue porisma siue corollarium vero cari maus. Atque hoc quod pulchrum nihil est quod his annectendum esse ratio placet. Hic. Quid inquit. Philosophia multa inquit beatitudo continere videatur vtrumque ne hoc omnia unum veluti corpus beatitudinis quodam prius varietate coniungat. An sit eorum aliquid quod beatitudinis membra compleat. ad hoc vero cetera referant. Hic. Vellem inquit id ipsum res commemoratio patefaceres. Philosophia. Nonne inquit beatitudinem bonum esse censemus. Hic. Ac summum quod deus inquit. Philosophia. Addas inquit hoc omnibus. Nam eadem sufficientia summa est: eadem summa potentia. reuerentia que claritas et voluptas beatitudo conueniunt. Hic. Quid igitur. Philosophia. Hecane omnia bona sufficientia. potentia. ceteraque veluti quodam beatitudinis membra sunt. an ad bonum veluti ad verticem cuncta referunt.

sz ad bonū q̄ sit rō appetendi omnia ista. Notandū qz in beatitudine est summū bonū. et in beatitudine ē sufficiētia. reuerētia. potētia. glia 7 iocūditas. Ideo q̄nt an ista sint in beatitudine tā q̄ diuersa. aut ad vnū relata. s. ad bonū rōne cui appetit. Nota ad primā pte q̄onis d3 responderi q̄ nō. qz mēbra vnū corp⁹ p̄stitutiōtia. dicit eē inter se diuersa vt statim pbabit in lra sequēti. s. illa. v. sē vnū vt pbatū ē q̄ nō pnt eē ptes b̄ritudinis p̄stitutiōtes ipaz sic mēbra vnū corp⁹. etiā si sic segrēf q̄ b̄ritudo seu de⁹ n̄ eēt oīno simplex qd ē possibile Cui⁹ rei discretiōne. Sic pb̄ia soluit qdēz. et p̄mo ondū q̄ ista q̄nq; nō sunt ptes 7 mēbra b̄ritudinis. scdo ondū q̄ oia referant ad bonū ibi. Ad bonū vō. P̄mo intēdit talē rōnē. Mēbra cōstitutiōtia aliqd vnūz ad inuicē dnt esse diuersa. s. ista oia q̄nq; sunt idēz. s. nō sunt mēbra et ptes b̄ritudinis. vn̄ dicit in lra. Cuius rei sup. posite in q̄one. sic accipe discretiōnē. i. discretā solutiōnē. Si hec oia forēt mēbra beatitudinis: tūc discreparēt a se mēbra: bec. n. est natura partium: vt diuersa p̄ponat vnū corpus. Atq; p̄ certo bec oia q̄nq; monstrata sunt idē esse sup. in. ix. p̄fa. igit̄ m̄m̄ me sunt mēbra b̄ritudinis. s. si in eis saluēt rō mēbra oia erūt vnū mēbr⁹. et tunc sequit̄ beatitudinē p̄ponē ex vno mēbro qd ē possibile. 7 h̄ ē q̄ dicit aliōqn̄. isti aliter dicat q̄ nō sunt mēbra: s. vnū mēbr⁹: vide b̄t̄ beatitudo esse p̄iūcta ex vno mēbro qd fieri neq̄. Et dicit Boetius. Id quidē qd mō p̄clusum est nō est dubiū s̄ illd qd restat de veritate alteri⁹ p̄ q̄nti onis expecto. Notādū q̄ beatitudo est diuinitas vt prius v̄sum est. 7 qz diuinitas est oīno simplex et indiuisibilis ex nullo pōt esse p̄stituta: cuz c̄m p̄stitutiōnis prius sit p̄stituto: esset aliqd prius veritate qd ab surdū est. s̄ beatitudo nō pōt esse p̄stituta ex plurib⁹ mēbris vel ex vno mēbro.

B. Intellego inq̄ qd inuestigādū p̄ponas s̄ qd p̄stitutas: audire desidero. **P.** Cui⁹ rei discretiōez sic accipe. Si h̄ oia b̄ritudinis mēbra forēt. a se q̄ inuicē discreparēt. Nec ē em̄ p̄tū natura vt vnū corp⁹ diuersa p̄ponat. Atq; h̄ oia idē eē mōstrata s̄. m̄m̄me igit̄ mēbra s̄. Aliōqn̄ ex vno mēbro b̄ritudo videbit̄ eē p̄iūcta: qd fieri neq̄t. **B.** Id qdē inq̄ dubiū nō ē: s̄ id qd restat expecto. **P.** Ad bonū vō cetera referri palā est. Id circo em̄ sufficiētia peti: qm̄ bonū eē iudicat. Id circo potētia: qm̄ id q̄ eē credit̄ bonū. Idē de reuerētia: claritudine: iocūditate. cōiectare licet. Dim̄ igit̄ expectendoz sūma atq; causa bonū est. Qd em̄ neq; re neq; similitudine vllū in se retinet bonū: id expecti nullo mō p̄t. Cōtraq; etiā que natura bona nō sunt: tū si esse videant̄ q̄si vera bona sint appetit. Quo fit vti summa cardo atq; cā expendoz oīm bonitas eē iure credit̄. Cui⁹ vō cā qd expedit̄ id maxime videtur optari. Veluti si salutis cā q̄spia velit eq̄tare: nō tā eq̄tandi motū desiderat q̄ salutis effectū. Cū igit̄ oia boni grā petat: n̄ illa poti⁹ q̄ bonū ipm̄ desiderant̄ ab oībus. Sz p̄t qd cetera optant̄. b̄ritudinē esse cōcessimus: q̄re sic q̄ sola querit̄ b̄ritudo. Ex quo liq̄do apparet ipsius boni et b̄ritudis vnā atq; eandem esse substantiam. **B.** Mihil video cur desentire quispiam possit. **P.** Sed t̄m̄ verāq; beatitudinē vnū atq; idē esse mōstrauimus. **B.** Ita inq̄. **P.** Securo igit̄ cōcludere licet: rei quoq; in ipso bono nec vsq; alio sitam esse substantiam.

Ad bonū vō cetera. Sic pb̄ia ondū q̄ oia referat̄ ad bonū tanq; ad cām p̄pter quā appetunt̄. scdo ex dictis deducit̄ quasda p̄clusiones supius p̄batas vt melius intelligant̄. scda ibi. Cuius vō cā. P̄mo dicit. Palā est cetera. s. q̄nq; supradicta ad q̄ oia appetēda reducūt̄ ipa referri ad bonū. idcirco. n. peti. i. appetit̄. sufficiētia. qz bonū eē iudicat̄. idcirco potētia desiderat̄. qz id etiā credit̄ esse bonū. idē licet p̄iectare. i. iudicare. de reuerētia claritudine. i. claritate. et iocūditate. 7 sic vniuersaliter p̄cludere q̄ bonū est summa. i. p̄fectio. et cā omnū expectendorum. i. desiderandorum. quod declarat p̄ signum dicens. illud em̄ qd neq; in re neq; in similitudine. i. apparētia. vllū bonū retinet in se. illud nullo mō pōt expecti. i. desiderari. 7 p̄tra. i. p̄ p̄trariū. illa q̄ nō sunt bona natura. i. ex natura. tū si videant̄. i. appareāt esse q̄i vera bona sint appetit̄. quo fit vti bonitas iure credit̄ esse summa atq; causa oīm expectendoz. Notādū q̄ bonū est cā oīm desiderandoz: qz deficiēte rōne boni in aliquo siue sit bonū fm̄ apparentiā siue existentiā. tollitur rō appetibilis: posita vō rōne boni in aliquo siue fm̄ re siue fm̄ apparentiā ex quo ipm̄ est appetibile. p̄ter qd dicit aresto. iij. de aia. Adouer. n. appetibile hoc quidē bonū hoc aut̄ apparens bonū.

Cuius vō causa. Sic ex dictis pb̄ia deducit̄ quasda p̄clusiōes pus p̄batas vt melius intelligant̄ et sunt due. Prima est q̄ bonū 7 b̄ritudo sunt idē. Scda q̄ de⁹ 7 bonū idē sunt. deducēs s̄ p̄me p̄clusiōne dicit. Illud maxime videt̄ optari. cui⁹ cā qd. i. aliqd. expedit̄. i. desiderat̄. vt si cā salutis. i. sanitatis. q̄spia. i. aliq̄s. velit eq̄tare. nō tā. i. nō t̄m̄ desiderat motū eq̄tadi. q̄. i. inq̄tū desiderat effectū salutis. i. sanitatis. cū igit̄ oia petant̄. i. appetant̄ grā boni. illa nō potius desiderant̄ ab oīb⁹ q̄ ipm̄ bonū. s. nos p̄cessim⁹ b̄ritudinē eē. p̄ter qd cetera optant̄. q̄re sola beatitudo tanq; finis oīm alioz. querit̄. i. desiderat̄. ex q̄ liq̄do. i. manifeste apparet eē eandēz s̄am ipi⁹ boni et beatitudinis. Boetius. n. assentis isti deductiōni dicit. Mihil video cur q̄spia possit dissentire. Notādū q̄ r̄tūcūq; p̄prietas p̄ se est eadē. necesse ē illa esse eadē. cū igit̄ bonū 7 b̄ritudo habeāt vnā 7 eandē p̄ se p̄prietate erūt eadē. Mā p̄ se p̄prietatē b̄ritudini. q̄ oia p̄ter eā desiderant̄. s̄ illa p̄prietas ē boni q̄ oia appetit̄ qz bona. s̄ bonū 7 b̄ritudo s̄ idē. Notādū q̄ illud magis appetit̄ cui⁹ cā aliqd appetit̄. qz illd p̄t qd aliqd appetit̄ pus ē in causando motū desiderij. q̄ illud qd appetit̄. p̄ter aliud. qz cā p̄maria p̄ influit q̄ scdaria: et id illud. p̄ter qd aliqd appetit̄ p̄ influit desiderio q̄ illd qd appetit̄ p̄ aliud: sicut finis p̄ influit q̄ ordinata in finē. et h̄ declarat p̄ exemplū in lra de sanitate. q̄ p̄ appetit̄ q̄ act⁹ eq̄tadi fact⁹ p̄ter sanitatē. Sed deū. Sic pb̄ia ex p̄clusiōne prius p̄bata deducit̄ scdaz. s. deū 7 bonū eē idē fm̄ substantiā 7 dicit. Sz demonst̄rauit̄ deū 7 verā beatitudinē esse idē 7 vnū. dicit Boetius. ita ē inq̄. Ex q̄ p̄cludit pb̄ia dices. igit̄ sic cure licet p̄cludere substantiā dei sita esse in ipso bono. nec vsq; alio. i. alubi. Nota q̄ ex prima p̄clusiōne inferitur scda. accipiēdo primā p̄clusiōne p̄ maiore. arguēdo sic. Bonū et beatitudo sunt idē fm̄ substantiāz. sed deus est verā beatitudo. s̄ deus et bonū sunt idem fm̄ substantiā.

b **Uc omnes pariter venite capti.** Istud est metrum. x. bui. terciū qd̄ dī valentī ab inuētoze. 2. 7. vnde ca-
 syllabū p̄ans ex spondeo 2. dactilo. 2. duob̄ vel trib̄ trocheis. qz vltimo loco pot̄ poni spondeus v̄
 trocheus. In q̄ metro p̄bia postq̄ ondit in q̄ sit summa btitudo: hortat ad istā beatitudinem puenire
 dicēs. Omnes capti quos fallax libido. i. fallax delectatio. habitās. i. possidēs. terrenas mētes. ligat improbis
 catenis. i. viciōsis cupiditatib̄. venite piter buc. i. ad summū bonū qd̄ est sitū in deo. Tūc ondit vtilitatē ve-
 niendi ad illud bonū dicens. **Hic. i. in isto bono qd̄ est deus. erit vobis requies laborū. cū ipse sit p̄miū in hac vi-**
ra laborantium. hic est portus. i. securitas manēs pla-
cida q̄ete. hoc est asilū. i. domus refugij. vñū. i. solū. q̄a
tū ad deū est tutū refugij. patens. i. aptum miseris.
Tūc p̄pat istud bonū ad bona tēpalia ondens bona
tēpalia esse dānosa: qz sui cupiditate obtenebrāt aiaz
.d. Quicqd̄ donat tag? fluui? iste aureis suis arenis.
Quicqd̄ donat herm? fluui? rutilante. i. splendēte
sua ripa. aut in dūs fluuius a q̄ dicit india. p̄inquus
calido orbi. qz vicin? rozride sone. ind? inq̄ p̄miscēs
lapillos virides. i. smaragdos. candidis. i. margari-
ris sup. oia illa nō illustrāt aciē sup. mentis. s̄ magis
p̄dit. i. inuoluit cecos aios. in suas tenebras. i. igno-
rantias veri boni. hoc. s̄ bonū tēpale. q̄cqd̄. i. qd̄cūq̄.
placet. i. excitat mentes ad cupiditatē. illud tell? alu-
it infimis cauernis. i. pfundis. qz in pfundo terre gi-
gnunt metalla 2. gemme. Tūc ondit vtilitates boni
qd̄ est deus in q̄ est vera beatitudo dicēs. Splendor
.i. btitudo splendēs. q̄ splendore regit̄ celū. ille vitat
obscuras ruinas aie. qz splendor 2. obscuritas se non
p̄patiunt in codē. q̄s q̄s q̄ poterit notare. i. notā b̄e
hanc lucē. ip̄e negabit. i. nō curabit cādidos radios
p̄bebi. i. solis. Notandū p̄pter lram q̄ asilum fm
lug. dī dom? refugij quā romul? fecit ab a qd̄ ē sine
2. filon qd̄ est tact? q̄i sine tactu. qz nō erat p̄bas ali-
quē ibi tāgere vel offendere. Notandū fm 3̄sido. li.
et bimol. Tagus ē fluui? quē cartago byspanie sic nū
cupavit. ex q̄ p̄cedit copiositas arenis auriferis. 2. ab
hoc ceteris fluuijs byspanie est p̄latus. Notandū
fm hug. q̄ herm? est fluui? asie. q̄ campos smirneos
secat fluctibus. et est plenus aureis arenis. Ind?
aut fm 3̄sido. est fluuius orientis. q̄ rubeo mari exi-
pit: a quo india nuncupat. abundans margaritis et
smaragdis.

Prosa. xj. terciū libri.

a **Scentior inq̄.** Ista est. xj. p̄sa bui. terciū in q̄
 p̄bia inducit Boetij in cognitionē quozun-
 dā q̄ prius factus fuit ignorare. s̄. q̄s sit finis
 oim̄ rez. et quib̄ gubernaculis mundus regat̄. **Pr-**
mo dicit ip̄m in cognitionē p̄mi. scdo scdi in seq̄n-
ti p̄sa. Primo p̄bia iuestigat diffinitionē boni. scdo
ex hoc ondit q̄s sit finis oim̄ rerū. ibi. Et illa nimius.
p̄mo p̄mittit q̄dā. scdo p̄bia aggredit̄. p̄positus. ibi.
Wōne inq̄. Primo Boeti? assenties p̄dictis dicit.
Assentior inq̄. s̄ iam dictis. cūcta. n. p̄stant nera fir-
missimis rōnibus: qz demonstratiuis. Et p̄bia inq̄.
Quātī. s̄. p̄ccij estimabis. si agnoueris qd̄ sit ip̄m bo-
nū. Rūdit Boe. Infiniti. s̄. p̄ccij inq̄ estimabo. si qui-
dem mihi piter p̄tingat agnoscere deū q̄ bonū est. di-
cit p̄bia. Itq̄. p̄ certe. hoc patefaciā verissima rōne.
maneat. i. cōcedant. modo. i. t̄mmodo q̄ cōclusa s̄
paulo ante. Et dicit Boe. manebūt sine oī p̄tractiōe
in sui veritate. Notandū q̄ ad p̄bandū aliquā cō-
clusionem oportet p̄ncipia manere in sui veritate 2. ea cōcedi. si. n. negarent nō posset ex eis p̄clusio deduci.
volens q̄ p̄bia ex his que conclusa sunt tanq̄ ex p̄ncipijs p̄cludere qd̄ sit bonū. dicit hoc velle facere manē-
tibus bis que p̄bata sunt. et dicit Boetius q̄ manebūt in sui veritate.

Wōne inquit monstra. ea. Hic p̄bia aggredit̄ intētū onddēdo qd̄ sit bonū. 2. intendit p̄bare istā p̄clusionē.
bonū est illud qd̄ oia appetūt: quā p̄bat tali rōne. Anū et bonū sunt idē. s̄ oia appetūt esse vñū. s̄ oia appetūt
bonū. Circa istam rōnem sic p̄cedit. primo p̄bat maiorē. scdo minorē. tercio resumpta maiorē infert p̄clusio-
nē. scdo ibi. Wōsti ne igit̄. tercia ibi. Est ne igit̄. p̄bat s̄ maiorē q̄ vñū et bonū sunt idē p̄ modū questionis. et
primo querit dicens. Wōne supra monstrauius in nona p̄sa ea q̄ appetūt a pluribus sup. sufficiētia. reue-
rentia. poterētia. idcirco nō ē vera: bona et p̄fecta. qm̄ discrepant a seinuicē sup. eo mō q̄ appetūt a pluribus 2
cū alterū abesset alteri nō posse afferre pleniū 2. absolutū bonū. qd̄ nullo indigeat. tūc aut sup. monstrauius
vñū verū bonū fieri cū colligunt in vñā formā beatitudinis atq̄ efficiētia. i. in vñā cam efficiētē. s̄. deū. vt que
sit sufficiētia. eadē sit potentia. et reuerētia. claritas 2. iocunditas. nisi s̄o oia sint vñū 2. idē monstratū est. ea
nihil b̄re q̄ numerent̄. i. p̄p̄tēt int̄ expetenda. i. desiderāda. Et dicit Boe. demonstratus est in q̄ nec villo mō
dubitari pot̄. Alteri? q̄rit p̄bia. Illa q̄ cū discrepāt minime sunt bona. et cū ceperint ēē vñū s̄ bona. Wōne b̄
p̄tingūt fieri bona adeptiōe vnitatis. dicit Bo. Ista videt̄ inq̄. Et subdit p̄bia. s̄ oē qd̄ est bonū p̄cipatione

Metrum. x. terciū libri.

Uc omnes pariter venite capti.
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitās libido mētes.

Hic erit vobis requies laborum.
Hic portus placida manens quiete
Hoc patens vnum miseris asilum.
Non quicqd̄ tagus aureis arenis
Sonat. aut herm? rutilante ripa
Aut indus calido p̄pinquus orbi.
Candidis miscens virides lapillos.
Illustrant aciē magisq̄ cecos
In suas p̄dunt animos tenebras.
Hoc quicqd̄ placet excitatq̄ mētes.
Infimis tellus aluit cauernis.
Splendor quo regit̄ vigerq̄ celum.
Vitat obscuras anime ruinas.
Hanc quisquis poterit notare lucē.
Candidos p̄bebi radios negabit.

Prosa vndecima bui. terciū libri

Scentior inq̄ cūcta em̄ firmissimis
nera rōnibus p̄stāt. P. Tuz illa q̄ntē
inq̄t estimabis: si bonū ip̄m qd̄ sit
agnoueris. B. Infiniti inq̄: si q̄dem mihi
piter deū q̄ q̄ bonū est p̄tingat agnoscē. P
Itq̄ b̄ verissima inq̄t rōe patefaciāz: mane
ant mō q̄ paulo ante p̄clusa sunt. B. Mane
bunt inq̄. P. Wōne inq̄t monstrauius ea q̄
appetūt a pluribus: idcirco vera p̄fectaq̄ bo-
na nō ēē: qm̄ a seinuicē discrepant. cūq̄ al-
teri abesset. alterū pleniū absolutūq̄ bonū
afferre nō posse? Tū aut vey bonū fieri cū
in vñā veluti formā atq̄ efficiētia colligūt
vt que sufficiētia est eadem sit poterētia: re-
uerētia claritas atq̄ iocunditas. Nisi s̄o
vnum atq̄ idēz oia sint nihil h̄re quo inter
expetenda numerent̄. B. Demonstratū est
inq̄ nec dubitari villo modo potest.

and id p̄

Liber tertius

P. Que igitur cum discrepant minime bona sunt cum vero unum esse cepint: bona sunt. **Mōne** h' ut bona sint: unitatis fieri a de p'ide p'ingit. **B.** Ita inq' videt. **P.** Sed omne qd bonū est boni p'icipatiōe bonū eē p'cedis. an minime. **B.** Ita est. **Oportet** igit' idem esse unū atq; bonū sili rōne p'cedas. **Eadē** nanq; s'ba est eoz qz naturaliter non est diuersus effectus. **B.** Negare inq' nequeo. **P.** **Posi** ne igit' inq' oē qd est rādium manere atq; subsistere q'diu sit unū. **Sz** interire atq; dissolui p'iter atq; unū esse testiterit. **B.** **Quo** nā mō. **P.** **Et** in aialib; inq't: cū in unū coeunt ac p'manent aia corpusq; id aial vocatur. **Cū** vō h' unitas vtriusq; sepatione dissoluit interire. nec iā eē aial liquet: ipm q' corpus cū in vna forma mēbroz p'inctiōe p'manet: humana visū spēs. **At** si distribute segregateq; ptes corp'is distraxerint unitatē. testit eē qd fuerat. **Eoz** mō p'currēt cetera p'culdubio patebit subsistere unū qd q; dū unū est. **Cū** teo unū eē testit esse interire. **B.** **Considerari** inq' mihi plura minime aliud videt. **P.** **Est** ne igit' inq't qd inq'tū naturalit' agat relicta subsistēdi appetētia venire ad interitū corruptionēq; testiderent. **B.** **Si** animalia inq; p'siderē: q' habēt aliquā volēdi nolēdiq; naturā. **Ni**hil inuenio qd nullis extra cogētib; abijciant manendi intētiōe 7 ad interitū sponte festinent. **Omne** nanq; aial tueri salutē laborat: mortē vō p'nicieq; testit. **Sz** qd de herbis arboribusq; qd de inaiatis oīno cōsentia. reb; p'sus dubito. **P.** **At** q' nō est q' de h' possis ambigē: cū herbas atq; arbores intuearis. p'mū sibi p'uenientib; inasci locū **Ubi** quātū eaz natura q'at cito exarescere atq; intire nō p'nt. **Mā** alie q'dē campis alie montib; oriunt'. alias ferunt paludes alie saxis herent: aliarū fecūde sunt steriles arene. q's si in alia q'spiā loca transferre conēt: arellant. **Sed** dat cuiq; natura qd puenit: et nedū manere p'nt. intereant elaborat.

nō est. terciā ibi. **Ea** etiā. **Primo** dicit p'bia. **Est** ne aliquid q' inq'tum naturaliter agat. testideret venire ad interitū. i. ad mortē. 7 ad corruptionē relicta appetētia subsistēdi. **Rūdet** Bo. **Si** p'siderē aialia q' habēt naturā. i. appetitū volēdi. i. p'sequēdi. et nolēdi. i. fugiēdi aliqd. nihil inuenio qd abijciāt intentionē manēdi sup. in rerū natura. 7 festinent sponte. i. voluntarie. ad interitū nullis causis extracogētib;. qz omne aial laborat tueri salutē. 7 testit mortē et p'nicie. **Sz** ego p'sus dubito qd de herbis et arboribus. et qd de rebus inaiatis oīno. p'sentia sup. an talia appetāt esse et p'manere. **Nota** Boe. nō dubitat qn aialia appetant et permanere cuius rationem inuit. **Illud** qd laborat tueri salutē et vitare mortē. hoc appetit esse et p'manere. sed omne animal est b'mōi q' rē. **Sed** vtrū ita sit in vegetabilib; et in rebus inanimatis de hoc dubitat. et pōt esse rō dubitationis. qz in talibus nō sunt opationes ita manifeste subsermentes appetitū naturali p'manēdi sicut in animalibus. q' mouent ad p'cipiēdū nutrimentū. 7 ad alia q' p'rinēt ad p'seruatiōe vite.

At q' nō est q' de hoc. **Idic** p'bia. **pbat** q' vegetabilia sicut herbe et arbores appetāt esse et p'manere. 7 hoc pbat q'tuoz mōis sicut patebit. p'mo ex lo coz qlitate: qz i talib; locis nascunt' vbi diuti' p'nt p'uari in esse. **Uñ** dicit. **At** q' p' certe. **O** boeci nō ē q' possis ambigere. i. dubitare de h' vtz inaiata 7 vegetabilia appetāt eē p'ri. **mū.** i. p'mo signo. **Cū** tu intuearis herbas atq; arbores inasci locis sibi p'ueniētib;: vbi qntū earū natura. i. vigoz nature q'at nō p'nt cito exarescere 7 intire. nā alie cāpis oriunt' sicut oliue: alie mōtib; sicut cip'ssi: alias ferunt paludes sicut alnos 7 salices. **Alie** herēt saxis sicut herbe q' dicunt' capilli veneris 7 barba iouis. **Aliarū** sicut herbaū sūt fecūde. i. abijdantes. steriles alie v' illi' herbe q' d'z merica: q's si q'spiā. i. aliquis conēt trāfferre in

boni p'cedis esse bonū an minime. **Et** dicit boeti' ita est. **Lūc** p'bia ex cōcessis p'cludit maiore dicens. **igit** sili rōne oportet vt concedas unū 7 bonū esse idēz. et p'firmat illam p'clusionē p' locū ab effectu dices. **Mā** q' eadē est s'ba eoz. quoz nō est naturaliter diuersus effectus. qz idē inq'tū idē natū est facere idē. **Bo** etiā p'cedens dicit. negare inq' nequeo. **Nota** ex l'ra sic pbat q' unū 7 bonū sunt idē. **Quocūq;** nō sūt bona nisi q' sunt unū illa nō sunt bona nisi a de p'one unitatis. **Sz** oia sunt bona a de p'one unitatis. ergo unum 7 bonum idē sunt. vel aliter arguit sic. **O**mnia sunt bona a de p'one bonitatis. omnia sunt bona a de p'one unitatis. **Sz** bonū 7 unū sunt idē. **Alia** rōnem inuit in l'ra dicens. **illa** sunt unū quoz nō est diuersus effectus. qz idē inq'tū idē nō facit nisi idē: ex scdo de generatione. **Sz** unū et boni nō est diuersus effectus qz effectus vtriusq; est bonū. **Sz** sunt idem. et hec cōclusio patet ex. iiii. methap'ic: vbi arello. vult q' bonū 7 unū p'uertant.

Mosti ne igit' omne qd ē. **Idic** p'bia. **pbat** minore. **f.** q' oia appetūt esse unū p' talē rōne. **Quāq;** rādium manet atq; subsistit q'diu est unū. sed oia naturaliter appetūt manere 7 subsistere. **Sz** oia appetūt esse unū **Illius** rōnis p'mo declarat maiore. scdo minorem. **ibi.** **Est** ne igit' terciō resumpta maiore p'cludit intētū ibi. si qd aut inq't. **Primo** q' declarans maiorez. q' unūq; tam diu manet q'diu est unū. dicit. **Mosti** o boeti: omne qd est rādium manere atq; subsistere. q' diu sit unū. et cū testiterit. i. testit esse unū. parit cōtingit dissolui atq; interire. **qrit** boetius. **Quo** nam mō. p'bia declarat in exemplo dices. **In** aialib; h' p'z cū aia et corpus in unū coeūt atq; p'manēt unū. illō unū vocat aial. cū vō hec unitas dissoluit sepationē vtriusq; sup. aie et corp'is. liquet. i. manifestū est. aial interire et nō iā esse aial. **Ponit** aliud exemplū ipm etiā corp' humanū cū p'manet in vna forma p'unctiōe mēbroz. tūc visū. i. videt. humana spēs. sed si ptes corp'is distribute 7 segregate. i. sepe ab inuicem. distraxerint unitatē. corpus testit esse qd fuerat. eodē modo p'currenti cetera p'culdubio patebit unūq; subsistere. i. p'manere. dū est unū. cū vō testit esse unū interire videt. **Et** dicit boeti' minime inq' videt mihi aliud p'sideranti plura. **Nota** q' aliq's diceret nō videt q' esse et eē unū sint eadē: qz mali sunt 7 tū nō sunt unū. **pbat** unū et bonū sunt idē vt iā pbatū est. sed mali nō sunt boni. ergo non sunt unū. **Ista** rō soluit ex quarto hui' negando maiore qz p'bia quarto huius. **pbat** malos nō solū nō esse p'centes. sed simplr nō esse. **Uñ** mali bene sunt mali: **Sz** q' simpliciter dicant' esse nō est verū. sicut bō mortuus simpliciter nō est homo. 7 de hoc videbit in q'arto.

Est ne igit' inq't. **Idic** p'bia. **pbat** seu declarat minore. **f.** q' oia appetāt esse et p'manere. et p'mo oñdit h' scdo. **pbat** q' talis appetitus est naturalis. scda ibi. **Neq;** nūc nos. **Primo** oñdit intētū in aialib;. scdo in vegetabilib;. terciō in reb; inaiatis. scda ibi. **At** q'

alia loca arefcāt. sed natura bat vnicuiq; qd sibi co-
uenit ⁊ elaborat ne intereat q̄ diu manē pnt. No-
ta locus est pncipiū generationis. qz saluat ⁊ p̄uat
locatū: ⁊ ip̄o mediāte virtus celestis influit ip̄i loca-
to. Lū igit vegetabilia sicut herbe ⁊ plante req̄rant
determinata loca in q̄bus saluant ⁊ in alijs arefcant
pater q̄ ip̄a appetāt esse ⁊ p̄manere.

Quid dicā q̄ om̄es velut in terras. Hic p̄bia pro-
bat idē alio signo qd sumit ex mō situatiōis p̄tū fm̄
p̄ueniētā ad attractionēz alimētū q̄ p̄seruat eē eoz.
Et dicit. qd dicā ex hoc q̄ oēs. s. herbe ⁊ arbores tra-
bunt alimēta radicib; velut ore demerso in terras. et
diffundūt sibi alimētū p̄ medullas. p̄ robur ⁊ p̄ corti-
cem qd nō est nisi p̄pter appetitū p̄manendi. Lūc po-
nit aliud signū qd sumit ex dispositiōe p̄tū ad p̄bi-
bendū nocuētū extrinsecū dicēs. qd dicāz ex hoc
q̄ mollissimū qd q̄ sicut est medulla sp̄ recōdit. i. lo-
cat in interiori sede. i. in medio plante. extra v̄o tūc
qdā ligni firmitate. vltim; aut. i. exterior cortex arbo-
ris. q̄ si patiens mali. i. potēs sustinere mala. eponit
tur defensor versus intēperie celi. i. aeris. Lūc ponit
aliud signū qd sumit ex p̄pagatiōe seminis. q̄ ordina-
tur ad p̄seruationē nature in alio sūt in sp̄e cū nō pos-
sit manere idē numero. Et dicit iam v̄o quāta est di-
ligētia nature vt cūcta p̄pagent semine multiplicato
sup. cōsidera q̄ oia semina q̄s nesciat esse tāq; q̄sdaz
machinas. i. instrumēta manēdi. nō modo. i. non tm̄
ad t̄ps veruētā manēdi imp̄petuū. generatim. i. suc-
cessiua generatiōe. q. d. nullus est cui bec nō pateāt.

Notandū q̄ radices plantaz ori siles sunt: cū ha-
beant eandē opationē sup. trabere alimētū. habent
autē plante radices infixas terre. qz ex terra humorē
trahunt ⁊ alimētū. qd p̄mo diffundit in medullā. ⁊
inde in robur. ⁊ inde in corticē. est medulla mollissi-
mā. qd est in medio plāte vel arboris. nō potens pa-
ti intēperie calozis ⁊ frigois. ideo natura ip̄as lo-
cauit in medio. quā circūdat robur qd est lignū arbo-
ris. robur autē circūdat corticē exteriori tanq; defen-
sorē ab intēperie aeris. Notandū q̄ qz vegetabi-
lia non possunt idē numero manere. ideo natura
p̄ducit in eis semina p̄ quoz p̄pagatiōe p̄maneat
idē in specie. s. in suo simili.

Ea etiā que inaiata. Hic p̄bia p̄bat q̄ etiā inaiata
appetāt esse duob; signis. Primo ex inclināte
naturali eoz ad locū: et dicit sic. Ea etiā q̄ credunt esse
inanimata vt lapis. aer. ignis. nōne desiderāt. i. ape-
tūt. quoz. i. oia inanimata. qd suum est. i. sue nature
cōsonū est. simili rōne p̄pter p̄seruationē sui esse. q. d.
sic. Cur. n. leuitas vehit. i. mouet flamas sursum. ⁊ pondus. i. grauitas. tēp̄mit terras deorsum nō p̄pter aliā
cām. nisi q̄ bec loca ⁊ motiōes p̄ueniūt singulis sup. p̄ saluatiōe eoz eē. et subdit. Porro illud qd est cōfenta-
nēū. i. p̄ueniēs cuiq; illud sup. p̄seruat in esse v̄nū qd qz. sicut ea q̄ sunt inimica. i. p̄traria corripit. Secūdo pro-
bat illud p̄ aliud signū signū sumptū ex p̄seruatiōe naturalis p̄rietatis. b̄mō est p̄tinuitas quā quelibet res
naturalis nitit p̄seruare. Unde dicit. Jā sup. ista v̄o q̄ dura sunt vt lapides. adherent tenacissimis. i. firmissi-
mis. suis p̄tibus. ⁊ resistūt p̄ suā duriciēz ne facile dissoluant. q̄ v̄o sunt liquētia. i. mollia. sicut aer ⁊ aqua. ne
facile cedūt diuidentibus. s̄ cito relabunt. i. redeūt in ea a q̄bus sunt absca. s̄ ignis refugit om̄ez sectionem.

Nota. q̄ hoc vltimū q̄ dicit ignē fugere oēm sectionē: dupliciter exponit. Primo sic. aliqd secāt cum p̄tes
eius ab invicē sepant ita vt in nullo p̄ueniāt. sed p̄tes ignis nō sic p̄nt secari. q̄n sp̄ in aliquo p̄ueniāt: vt maxi-
me patet de igne q̄ est flama. Alio mō exponit sic q̄ ignis refugit oēm sectionē. qz p̄pter vehementiā sue actio-
nis corripit ip̄m qd debet secare ⁊ ignendo ip̄m in sui natura p̄uertit.

Neq; nūc nos. Hic p̄bia ponit q̄ desiderū essendi nō est appetit; volūtarius sed naturalis. Et dicit. Neq;
nos tractam; nūc de motibus volūtarijs aic cognoscētis. s̄ de naturali intētiōe. s̄ naturale est qd transfigim;
i. digerim; acceptas escas sine cogitatiōe. et qd in somno nescientes ducimus sp̄m. i. respiramus. Mā amor
i. appetit; manendi. i. subsistendi in aialib;. s̄ nō p̄uenit ex voluntatib; sup. sicut tu estimas. qz supius cōsu-
isti solū p̄ aliud signū signū sumptū ex p̄seruatiōe naturalis p̄rietatis. b̄mō est p̄tinuitas quā quelibet res
naturalis nitit p̄seruare. Unde dicit. Jā sup. ista v̄o q̄ dura sunt vt lapides. adherent tenacissimis. i. firmissi-
mis. suis p̄tibus. ⁊ resistūt p̄ suā duriciēz ne facile dissoluant. q̄ v̄o sunt liquētia. i. mollia. sicut aer ⁊ aqua. ne
facile cedūt diuidentibus. s̄ cito relabunt. i. redeūt in ea a q̄bus sunt absca. s̄ ignis refugit om̄ez sectionem.

Nota. q̄ hoc vltimū q̄ dicit ignē fugere oēm sectionē: dupliciter exponit. Primo sic. aliqd secāt cum p̄tes
eius ab invicē sepant ita vt in nullo p̄ueniāt. sed p̄tes ignis nō sic p̄nt secari. q̄n sp̄ in aliquo p̄ueniāt: vt maxi-
me patet de igne q̄ est flama. Alio mō exponit sic q̄ ignis refugit oēm sectionē. qz p̄pter vehementiā sue actio-
nis corripit ip̄m qd debet secare ⁊ ignendo ip̄m in sui natura p̄uertit.

Neq; nūc nos. Hic p̄bia ponit q̄ desiderū essendi nō est appetit; volūtarius sed naturalis. Et dicit. Neq;
nos tractam; nūc de motibus volūtarijs aic cognoscētis. s̄ de naturali intētiōe. s̄ naturale est qd transfigim;
i. digerim; acceptas escas sine cogitatiōe. et qd in somno nescientes ducimus sp̄m. i. respiramus. Mā amor
i. appetit; manendi. i. subsistendi in aialib;. s̄ nō p̄uenit ex voluntatib; sup. sicut tu estimas. qz supius cōsu-
isti solū p̄ aliud signū signū sumptū ex p̄seruatiōe naturalis p̄rietatis. b̄mō est p̄tinuitas quā quelibet res
naturalis nitit p̄seruare. Unde dicit. Jā sup. ista v̄o q̄ dura sunt vt lapides. adherent tenacissimis. i. firmissi-
mis. suis p̄tibus. ⁊ resistūt p̄ suā duriciēz ne facile dissoluant. q̄ v̄o sunt liquētia. i. mollia. sicut aer ⁊ aqua. ne
facile cedūt diuidentibus. s̄ cito relabunt. i. redeūt in ea a q̄bus sunt absca. s̄ ignis refugit om̄ez sectionem.

Quid dicā: q̄ om̄es velut in terras ore de-
merso trabūt alimēta radicib; ac p̄ medul-
las robur corticēq; diffundūt: Quid q̄ no-
bilissimū qd qz sicut i medulla est in interio-
re sp̄ sede recōdit. extra v̄o qdā ligni firmi-
tate. Vltim; autē cortex aduersum celi intē-
perie: q̄ si mali patiens defensor opponit. Jā
v̄o q̄nta est nature diligētia: vt cūcta semi-
ne multiplicato p̄pagent. q̄ oia non mō ad
t̄ps manēdi v̄ez generatim q̄ q̄ si imp̄petu-
um p̄manēdi: veluti q̄sdaz machinas eē q̄s
nesciat. Ea etiā q̄ inaiata esse credunt: nō-
ne qd suū est queq; sili rōne desiderāt. Cur
em̄ flamas qdē sursum leuitas vehit: terras
v̄o deorsum pondus tēp̄mit: nisi q̄ bec sin-
gulis loco motūesq; p̄ueniūt: Porro at qd
cuiq; p̄sentaneū est. id v̄nū qd qz p̄seruat. si-
cuti ea q̄ sunt inimica corripūt. Jā v̄o que
dura sūt vt lapides adherēt tenacissime p̄-
tibus suis: ⁊ nefacile dissoluant resistūt. Que
v̄o liquētia vt aer atq; aq̄ facile qdē diuide-
tibus cedūt: s̄ cito in ea rursus a q̄bus sūt absca
relabūt. Ignis v̄o oēm refugit sectionēz
Neq; nūc nos de volūtarijs aic cognoscen-
tis motib;. s̄ de naturali intētiōe tractam;
Sicuti est q̄ acceptas escas sine cogitatiōe
transfigim; q̄ in somno sp̄m rucim; nescientes
Mā ne in aialib; qdē manendi amor ex aīe
voluntatib; v̄ez ex nature principijs venit
Mā sepe mortē cogētibus causis. quaz natu-
ra reformidat: volūtas amplectit. Cōtra-
q̄ illud q̄ solo mortaliū rez durat diutur-
nitas. gignēdi opus qd natura sp̄ appetit.
intēdū coherēz volūtas: a deo h̄ sui charitas
nō ex aiali motione h̄ ex naturali intētiōe
p̄cedit. Vedit. n. puidētia creatis a se reb;

ratione. que dudū incerta videbant sup. q. vegetabilia et inanimata naturaliter appetūt pmanētā effendi.
 Notandū q. duplex est appetit^o naturalis et aialis. Naturalis est q. psequit formā naturāle. et q. pma pfectio illius qd bz formā naturāle esse. id appetit^o cuiuslibet rei naturalis ē ad suū eē habēdū si careat. vel ad pfer vandū si habeat. Appetit^o aialis est q. psequit formā apprebensam. et si est forma appbensa p sensus. sic est appetitus sensitivus. q. sp tendit in puenientia nature. si autē est forma apprebensa p intellectus. tūc sp inclinatio pueniens est appetit^o rōnalis. q. est volūtas. et q. illud qd fm se est discoueniēs nature sibi est mors. illud lo mo apprehendit qnqz tanqz pueniēs ppter aliud an nerū. i. ppe pmiū eterne vite. ideo volūtas sepe amplectit^o mortē quā natura reformidat ex quo patz q. appetit^o effendi nō est pmo et principalit^{er} ex appetitu intellectiuo. s. ex appetitu naturali. Nā appetit^o intellectiuus nō inuenit in oib⁹ in qb⁹ inuenit appetitus naturalis.

hāc vel maximā manendi cām: vt qad pnt naturalit^{er} manere desiderēt. Quare nihil est q. villo mō queas dubitare: cūcta q. sunt appetere naturaliter pstantiā pmanēdi: de vitare pnicie. **B.** Cōfiteor inqz nūc me in dubitato cernere: q. dudū incerta videbāt. **P.** Qd aut inqt subsistere ac pmanere appetit: id vnū esse desiderat. **Doc. n.** sublato nec eē qdē cuiqz pmanebit. **B.** Ulex est inq. **P.** Dia igit inqt vnū desiderāt. **B.** Consenli. **P.** S; vnū idipm monstraui⁹ eē qd bonū ē. **B.** ita qdē. **P.** Lūcta igit bonū petūt. qd qdē ita describas. licet ipm bonū eē qd desiderēt ab oib⁹. **B.** Nihil inq. verius excogitari pōt: nā vel ad nihilū cūcta referunt: et vno veluti vertice destituta: sine rectore fluitabunt. aut si qd est ad qd vnūsa festinet. id erit oim sūmū bonoz. **P.** Et illa nimū inqt. **D.** alūne letoz. ipaz. n. medie veritat^{is} notā mēte fixisti. S; in h patuit tibi qd igrare te paulo an dicebas. **B.** Quid inq. **P.** Quis eēt inqt rerū oim finis. **Is** est. n. pfecto qd desiderāt ab oib⁹. qd qz bonū eē collegim⁹. oportet rez oim finē bonū esse fateamur.

Adetrū. xj. huius tercij libri.
 Quisqz profunda mēte vestigat verū
 Cupitqz nullis ille reujs falli
 In se reuoluat intimi lucē visus.
 Longolqz in orbem cogat inflectēs motus
 Animūqz doceat quicqd extra molit.
 Suis retrusum possidere thesauris.
 Dudum qd atra texti terrois nubes
 Lucebit ipso pspicacius phebo.

q. auferētes finem auferūt naturā boni ex scdo metaphisice. id finis oim rez est bonum.

Adetrū. xj. tercij libri.

Q. Quisqz profunda mēte. **Is** ē. xj. metrū b⁹ eā qd vī gliconicū ab inuēto: e. iambicū a pede pōnante. in q. metro pbia ondit quō possum⁹ cogscē bonū et rez et puenire in cognitionē rez. ex q. boeti⁹ p⁹ passus ē se mō scire qd prius ignorabat. **P.** **Primo** q. ondit modū q. possum⁹ deuenire in cognitionē veritatis. **Secdo** affi gnat cām eius. ibi. **Nō** omne. dicit pmo. **Quisqz** vestigat. i. inuestigare vult verū. profunda mēte. i. subtili. q. p et. cupit falli nullis reujs. i. falsis opinionibus. que faciūt a dō reuare. ille reuoluat in se. i. exercitat intra se. lucem. i. speculationē in intimi visus. i. rōnis et intellectus interioris. et ipse cogat. i. reducat. longos motus. i. opationes aie. pcedētes ab aia. inflectēs eos mō in orbem. i. in circulum redeūdo ad aiam. et quicqd aim doceat molitur. i. laborat. speculādo extra. i. circa res exteriores. ille doceat aim retrusum. i. ad se puerfus. possidere suis thesauris. i. potentis que sunt memoria et intellect⁹. et tūc illud quod atra nubes. i. obscuritas igno rantie. dudum textit. i. occultauit. illud lucebit. i. apparebit. pspicacius. i. euidentius. ipso phebo. q. d. quod longo tpe fuit obscurum lucidum apparebit intellectui. **Notandū** q. qui vult cognoscere rez dirigat rōnes et intellectū ad ipam rem extra et ad rez puerates. et si aliqd cognoscat ex his nō statim iudicat. s. in se reuertitur deliberādo an ita sit vel nō sit. qz sepe videt homini esse quod nō est. et nō esse quod est. sine cōm deliberatō. ne nō est iudicandum. quod nō est longa deliberatōe pbatū. ideo dicit pbia. reuoluat in se lucē intimi visus. **Notandum** q. orbis est linea circūducta rediens ad idē. inflectere glōgos mot⁹ in orbē est cū virt⁹ aie ab aia vsqz ad ipam re diuertit⁹. et ad aiam reuertit⁹ deliberādo an ita sit vel nō sit fm q. cognouit.

Qd aut inqt subsistere. **Hic** pbia resumpta maiore pcludit intētū dices. qd aut appetit subsistere et pmanere. illud desiderat esse vnū. **Doc. n.** sup. vno sublato nō pmanebit cuiqz rei suū eē. dicit boeti⁹ verus est. pcludit q. pbia. **Dia** igit vnū eē desiderāt. **Et** boetius pscntiēs dicit pscnti. et tūc maiore principalit^{er} filogismi resumit vt pcludat diffinitionē boni dices. sed nos mōstrauim⁹ vnū esse idipm qd bonū est. dicit boetius ita qdē. tūc pbia pcludit intētū formādo diffinitionē boni dices. igit cūcta bonū petūt. qd bonū licet. i. licitū est. vt ita describas. bonū est qd desiderēt ab oib⁹. **Et** dicit **Boe.** nihil verius excogitari pōt. qz vel ad nihilum cūcta referūt et destituta vno vertice. i. pncipio. cūcta fluitabūt sine rectore. **Aut** si qd est ad qd vnūsa festinet. illud erit summū oim nū bonoz. **Notādū** q. oē qd est vel appetit psci vel in sua pfectioe saluari. cūz igit psci et in pfectioe saluari sit bonū: omnia appetūt bonū. **Notādū** cū dicit oia appetūt bonū. ibi nō accipit bonū pcepte p bono morali. nec pcepte p bono naturali. s. p bono cōiter accepto. qd bonū cōiter acceptū est eē cōitale vel accidētale pueniens. rei vt perficiat. vel in suā pfectione saluat.

Et illa nimū inqt. **Hic** pbia ex dictis reducit boetiū in cognitionē cuiusdā qd supra se ignorare pfectus ē. q. sit finis oim rez. **Et** primo pmedat dictū boe. dices. **D.** alūne nimū letoz. qz tu fixisti. i. attigisti. notā. i. cognitionē. mēte medie veritatis. i. pfecte veritatis q. est in medio. s. hoc patuit tibi qd dicebas te ignorare paulo ante sup. in primo li. sexta pfa. **Et** querit **Boetius.** qd inqz sup. est illud. dicit pbia. q. eēt finis oim rez. **Et** subdit. **Is.** n. est finis oim reruz qd desiderāt ab oib⁹. qd qz bonū esse collegim⁹: vtz ex diffinitione boni. oportet vt fateamur bonuz esse finem oim rerū. **Notādū** q. p notā medie veritatis intelligit notitiā diuinā. sicut punctū est mediūz circuli. a q. omnes linee ducunt. sic deus est mediū veritatis a quo ois veritas pcedit. **Notandū** q. oia appetūt sui finē cū finis sit pfectio rei et res destituta suo fine frustrat. **Cū** igit de rōne finis sit esse bonum

Non omne nāq; mente depulit lumē. Hic p̄bia assignat cām eius. qđ dicitū est. scz quare possum? cogno-
 scere vtz dicēs. Nā corpus inuehēs. i. inducēs obliuiofaz molē. i. gravitatē qđ hō fit obliuiofus. nō depulit om-
 ne lumen. i. cognitionē veritatis. mente. i. de mēte. qz babit? p̄ncipioz manet in mente. et subdit p̄fecto. i. p̄-
 certo. semen. i. p̄ncipiū veri. i. veritatis. beret. i. manet. introsum. i. intrinsecus in aia. qđ excitat ventilante. i. ex-
 ercente doctrina. qđ aut semen veri sit in aia. pbat p̄ hoc qđ puer ignarus. qñ recte rñdit ad interrogata vt vtz
 dualitas sit numerus par vel impar. vñ dicit. Nā cur rogati. i. interrogati. censetis. i. iudicetis. vel respondeat
 recta sponte. i. voluntarie. nisi fomes. i. radix verita-
 tis. merfus. i. latēs. viueret alto corde. i. p̄funda mē-
 te. et subdit qđ si musa. i. sapia platonis. p̄sonat verū
 illud qđ quisq; discit. i. recordat immemor. i. oblit?
 Notādū qđ Platoni imponit qđ voluerit aias oia
 sciuisse anteq; p̄iungeret corpib? s̄ adiuūcte corpib?
 oia tradidisse obliuioni. s̄ p̄ studiū z exercitiū sapias
 recupasse. s̄ voluit qđ scire nō est aliud nisi qđdā anti-
 qz remisci. ad quā intentionē videt hic loq; p̄bia sed
 nō est vdm qđ scire fiat p̄ reminiscētia. s̄ scia de nouo
 acq̄rit p̄ inuentionē vel doctrinā. veruz est qđ intelle-
 ctus noster naturaliter hz se in cognitionē p̄ncipioz
 p̄ qđ virtute intellect? agetis z p̄ doctrinaz deuenit in
 cognitionē p̄ncipioz. An lincomiensēs. j. posteri-
 oz dicit. Non solū vox doctoris exterius sonas nec
 litera visa docet. s̄ hec duo mouēt z excitant. Veruz
 aut doctor est qđ mentē vltorius illuminat z veritatē
 oñdit. Notandū qđ sicut sanitas qñq; causat a p̄n-
 cipio intrinsecō. s̄ a corde. qñq; a p̄ncipio interiori
 et exteriori puta a medico et corde. sed nūq; causat
 a p̄ncipio exteriori sine interiori sicut scientia. qñq;
 acq̄rit a p̄ncipio interiori puta ab intellectu agen-
 te sicut patet in habentibus sciaz p̄ inuentionē. qñq;
 acq̄rit a p̄ncipio interiori z exteriori sil. sicut a do-
 ctore z intellectu agente. nūq; aut acq̄rit a p̄ncipio
 exteriori sine interiori.

Prosa. xij. tercij libri.

¶ Etm ego platonī inq; ista ē. xij. p̄sa z vltia
 huius tercij in qđ p̄bia reducit in cognitionez
 boetii alterius cui? ignorātia p̄ p̄fessus est.
 scz qđ? gubernaculis mūd? regat. Primo facit h̄. se-
 cūdo boeti? mouet quādā qđnē p̄bie. scda ibi. Ludis
 ne me. p̄mo oñdit p̄bia qđ deus oia gubernat sua to-
 nitrate. scdo oñdit modū quo oia gubernat. ibi. Sed
 qđ dicā. tercio ex bis p̄cludit malū nihil eē. ibi. Sed
 vltine. Primo boetius assentit dictis platonis in me-
 tro. z oñdit p̄bia ipm posse reduci in cognitionē cu-
 iusdā. cui? ignorātia p̄fessus est. Scdo p̄bia reducit
 ipm in cognitionē illi? scda ibi. Mūdū hūc. p̄mo di-
 cit. Tū p̄ tunc. ego boeti? inq; vehementer assentior. i.
 p̄fentio platonī. Nā me o p̄bia boz sup. qđ de? sit fi-
 nis oim rez z summū bonū. scdo p̄memoras. i. recor-
 dari facis. p̄mū qđ amisi memoriā. i. qđ erat in memo-
 ria. corporea p̄tagiōe. i. corpis graue. z me. debinc. i.
 scdo p̄memoror bonū cū amisi memoriā. p̄fessus mole.
 i. pondere meroris. Tūc p̄bia oñdit qđ nō tñi boz
 recordabit? p̄pter dicta. s̄ cuiusdā alteri? qđ ignorare se dicebat dicēs. si illa p̄ora p̄cessa respicias. nō abent lon-
 gius. s̄ a memoria tua. qñ facile recorderis qđ dudū p̄fessus es te nescire. i. ignorare in p̄mo libro. Et qrit. B.
 qđ inq; dicit p̄bia qđ? gubernaculis mūd? regat. et dicit Bo. Memi inq; me fuisse p̄fessus in scitiā. i. ignorā-
 tia meā. et licet iā p̄spiciā. i. agnosca. tñ desidero plani? audire ex te qđ afferas. i. qđ de hoc dicas. Notandū
 qđ boetius dicit se scdo p̄memoratū p̄dictoz. qđ deus sit finis rez. et qđ sit summū bonū. Primo postq; mole
 in ignorātia eoz lapsus est. s̄ postea p̄ instructionē p̄bie ad memoriā reduxit.

Mūdū hūc inq; deo regi. Hic p̄bia vult ostendere intentū. et p̄mo admonet boetiū de qđā p̄n? cōcesso. et
 boeti? illud fatei? z rōne p̄firmat. scdo p̄bia oñdit qđ? gubernaculis regat mūd? ibi. Tūc illa inq;. Primo vi-
 cit. O boeti? tu paulo ante. s̄ in primo libro putabas minime dubitandū hūc mundū regi a deo. Dicit boetius
 Et innuit Boeti? rōnes suas dicens. Hic mūdus minime puenisset in vnā formā ex tam diuersis z p̄trariis
 p̄tibus. nisi esset vnus qđ tā diuersa p̄iūgret sup. qđ est de? z ipa diuersitas naturaz hui? mūdi discors inuicē vil-
 sociaret. atq; diuelleret p̄iūcta. nisi esset qđ p̄tineret. i. p̄seruaret. qđ nexuit. i. p̄iūxit. qđ sup. est deus. ordo hō na-
 ture tam certus nō pcederet. nec explicaret tā dispositos motus. i. ordinatos motus locis p̄tibus. efficiētia
 spacijs. qualitātibus. nisi esset vnus qđ ipse manēt. s̄ immobiliter disposeret has varietates mutationū. qđ
 quid aut hoc est quo cōdita. i. creata manēt. et agitant? i. mouent? illud v̄sitato cunctis vocabulo noio deum.
 Notandū qđ boetius innuit tres rōnes qđ mundus regat a deo. Prima sumit ex diuersaz rez p̄iūctiōe qđ
 talis est. Diuersa z p̄traria nō vniunt inuicem p̄ se. cum igit mundus vnitus sit ex partibus contrariis vt ex
 elementis oportet vt aliquid sit vnus eas et hoc est deus. ergo mundus regit a deo. Hanc rationem tangit
 ibi. Mūdus hūc. Scda rāō sumit ex contrarioz simul coniūctozum conseruatione. que talis est. Diuersa et

Non omne nanq; mente depulit lumen.
 Obliuiofam corpus inuehens molem.
 Beret p̄fecto semen introsum veri.
 Quod excitatur ventilāte doctrina.
 Nam cur rogati sponte recta censetis?
 Ai merfus alto viueret fomes corde.
 Qđ si platonis musa p̄sonat verum.
 Quod quisq; discit immemor recordatur.

Prosa. xij. tercij libri.

¶ Etm ego platonī inq; vehementer
 assentior. nā me boz iā scdo p̄mēo-
 ras. p̄mū qđ memoriā corpea p̄ta-
 gione. rebinc cū meroris mole p̄fessus amisi.
 P. Tū illa si p̄iora inq; cōcessa respicias.
 ne illud qđē longi? aberit qñ recorderis qđ
 te dudū nescire cōfessus es. B. Quid inq;
 P. Quibz ait illa gubernaculis mūd? rega-
 tur. B. Ademini inq; me iusticiā meā fuisse
 p̄fessus: s̄ qđ afferas licet iā p̄spiciā: plani?
 tñ ex te audire desidero. P. Adūdū hūci qđ
 teo regi paulo ante mīme dubitādū puta-
 bas. B. Ne nunc qđē arbitroz inq; nec vn-
 qđ dubitandū putabo. Quibusq; in hoc rō-
 nibz accedā: breuit exponā. Adūdus h̄ ex tā
 diuersis p̄rijsq; p̄tibz in vnā formā minime
 puenisset: nisi vnus esset qđ tā diuersa p̄iū-
 geret: p̄iūcta hō naturaz ipa diuersitas in-
 uicē discors dissociaret atq; diuelleret: nisi
 esset vn? qđ nexuit: p̄tineret. Mō tā hō cer-
 to nature ordo pcederet: nec tā dispositos
 mot? locis. p̄tibz efficiētia spacijs qlitatibz
 explicaret nisi vn? esset qđ has mutationuz
 varietates manēs ipse disposeret. h̄ qđ quid
 est quo condita manent atq; agitant? v̄-
 sitato cunctis vocabulo teum nomino.

cōtraria ex proprietate sue nature dissociant ab invicē: nisi ab aliquo pseruent. s. ptes mūdi sunt diverse & straric. g. rē. Hanc rōnem tāgit ibi. Cōiuncta vō. Tercia rō sumit ex ordinata motuū dispositōe q̄ talis est. Nihil certitudinaliter & regulariter movet s̄m dispositionē loci. t̄p̄is efficiētie. spacij et ālteritatis. nisi sit vñ d̄ rectificans et regulans. s̄ mot⁹ eorū q̄ sūt i mūdo sūt regulariter s̄m p̄dicta q̄nq;. s̄ necesse est ponere rectificantē et regulantē qd̄ est deus: s̄ mūdo regit a deo. Hanc rōnē tangit ibi. Non ta vō cert⁹. Notandū q̄ regulares motus sūt in mūdo locis q̄tū ad p̄ximationē & elongationē solis in obliq̄ circulo. sūt etiā t̄p̄ibus q̄tū ad variationē diei & noctis. Sūt efficiētia qz luna efficit augmentationē & diminutionē b̄ndoz s̄m sui crescētia & decrescētia. & efficit fluxū & refluxū maris. Fuit etiā ordinati mot⁹ spacij: qz luna & alij plane te maiori et minori spacio q̄nq; distēt a sole & ab invicem etiā sūt qualitativ⁹ qz in estate causat calor. in hieme frigus.

P. Tum illa: cū hec inq̄t ita sentias puam mihi restare opaz puto: vt felicitatis ppos patriā sospes reuilas: s̄ q̄ p̄posuim⁹ intueamur. Mōne in beatitudine sufficiētia: numeravim⁹: vñq; beatitudine ipam esse cōcessim⁹? **B.** Ita qd̄. **P.** Et ad mūdum igit̄ inq̄t regēdū nullis extrinsecis administris indigebit: alioq̄n si q̄ egeat plenā sufficiētia nō habebit. **B.** Id inq̄ ita ē necessariū. **P.** Per se igit̄ solū cūcta disponit. **B.** Negari inq̄ neq̄t. **P.** Arq̄ tē ipm̄ bonus esse monstratus est. **B.** Ademini inq̄. **P.** p̄ bonū igit̄ cūcta disponit. Si qd̄ p̄ se regit oia: quē bonū eē p̄sensim⁹? & hic est veluti q̄ dā clau⁹ atq; gubernaculū: q̄ mūdana machina stabilis atq; incorrupta servat. **B.** Vehemētē assentior inq̄: & id te paulo ante diciturā tenui l3 suspiciōe p̄speri. **P.** Credo inq̄t: iā em̄ vt arbitroz vigilantī⁹ ad cernenda vera oculos reducis. Sed qd̄ dicam nō min⁹ ad p̄tendū patet. **B.** Quid inq̄? **P.** Cū tē inq̄t oia bonitatis clauo gubernare iure credat: eadēq; oia sicuti vocui: ad bonū naturali intētiōne festinēt. Mū dubitari pōt qn̄ volūtariē regant: seq; ad disponentis nutū veluti p̄ueniētia p̄pataq; rectori sponte p̄uertāt. **B.** Ita inq̄ necesse ē nec beatū regimē esse videret: si qd̄ detrectantiū iugū foret: nō obt̄pantiū sal⁹. **P.** Nihil est igit̄ qd̄ naturā seruās deo p̄trahere conēt. **B.** Nihil inq̄. **P.** Quid si conēt: ait: nū tandē p̄ficiet q̄c̄q; aduersus eū quē iure potentissimū beatitudinis eē p̄cessim⁹? **B.** Proxius inq̄ nihil valeret. **P.** Nō ē igitur aliquid quod summo huic bono vel velit vel possit obsistere.

bubitari quā volūtariē regantur sponte. et p̄uertant se ad nutū disponentis veluti p̄ueniētia. i. obediētia. et p̄tempata. i. coaptata suo rectori. dicit boeti⁹. Ita inq̄ necesse est. quia nō videret beatū esse regimen dei. si foret iugū detrectantiū. id recusantiū. sicut bos lasciuus recusat iugū. et si non esset salus obt̄pantiū. i. obediētiū. s̄ dicit p̄bia. nihil est qd̄ naturam seruans conēt. i. laborat p̄trahere deo. Dicit boeti⁹. Nihil inq̄. Nota q̄ cū gubernare nihil aliud sit nisi in finem ordinare. nec aliud est deū p̄ bonitatem gubernare. q̄ p̄ bonitatem in finem dirigere. et cum omnia naturaliter tendant ad bonum tanq; in finem. manifestū est q̄ omnia sponte in finem dirigunt et ita naturaliter omnia sponte obediunt gubernanti. et per p̄sequens deus regit oia sua uiter. Nota q̄ volūtariū s̄m p̄fectam sui rōnem t̄m̄ inuenit in habentibus voluntatem. sed extendendo volūtariū ad omnē appetitū non coactū. sicut pōt respiri in omnibus. et sic accipit̄ hic. Nota q̄ nihil seruans naturam repugnat deo. licet em̄ peccator videat̄ deo repugnare ipse nō seruat naturam. qz peccatū diminuit & deprauat naturam. Etiam Boetius loquitur hic de appetitu nature vt patet ex sup̄ioribus.

Quid si conēt: ait nū tandē. Hic ondit p̄bia q̄ deus regit omnia fortiter: qz nihil est qd̄ possit sibi resistere. Secdo p̄firmat h̄ p̄ q̄ndā fabulā. ibi. accepisti. Primo dicit. Si qd̄ conēt resistere deo. nūq̄d aliqd̄ p̄ficiet aduersus eum. quē p̄cessim⁹ esse potentissimū iure beatitudinis. i. ex eo q̄ est beatitudo. dicit boetius. Proxius nihil valeret sup̄le resistere. Igit̄ dicit p̄bia. nō est aliquid. qd̄ huic summo bono vel velit vel possit obsistere.

Tū illa cū becia q̄t ita. Hic p̄bia supposito q̄ mūdus regat a deo p̄bat. q̄ ab ip̄o regat p̄ suā bonitatem. et dicit. O boeti cū hec ita sentias q̄ mūdus regitur a deo. puta mihi restare puā opam. i. puū labore. vt tu p̄pos. i. potens felicitatis. sospes. i. sanus. reuilas patriā. i. cognoscas beatitudinē. Tūc p̄bat q̄ deus regat mūdū sua bonitate dicens. intueamur que p̄posuim⁹. nōne numeravimus supra in. ix. p̄sa in beatitudine esse sufficiētia et p̄cessim⁹? deū eē ipam beatitudinē. dicit Bo. Ita ē inq̄. ex hoc p̄cludit p̄bia deū nullo indigere ad regendū mūdū. dicit s̄. ad mūdū regēdū deus nullis extrinsecis administris indigebit. alioq̄ si ita esset q̄ aliq̄ egeat. nō habebit plenā sufficiētia. Et dicit Bo. illud inq̄ est necessariū. Ideo p̄cludit p̄bia. deus cūcta disponit. i. regit. p̄ se solū. dicit boeti⁹. negari neq̄t. s̄ deus monstratus est esse ipm̄ bonū: memini inq̄ dicit boeti⁹. s̄ p̄ bonū deus cūcta disponit. si qd̄ p̄ se regit oia. que cōsensim⁹ esse bonū. & hic deus est veluti qd̄ dā clauus atq; gubernaculū. quo machina mundana servat̄ stabilis & incorrupta. dicit boe. vehementer. i. valde assentior. et illud te diciturā paulo ante. p̄speri. l3 tenui suspiciōne. dicit p̄bia. Credo inq̄t q̄ bec. p̄uidisti: iā. n. vt arbitroz vigilantius q̄ prius reducis oculos ad vera cernenda. Notandū q̄ ex ista accipiunt̄ due rōnes ad p̄bandum intentū. Primo p̄bat q̄ deus p̄ se regit oia. et talis in beatitudine est summa sufficiētia sed deus est beatitudo. s̄ in deo est summa sufficiētia tale aut̄ nō indiget extrinsec̄ gubernaculis. s̄ p̄ se de⁹ regit oia. Secda ratio p̄bat q̄ deus p̄ suā bonitatem q̄ nō distinguit̄ a deo regit oia sicut de⁹ p̄ se regit oia vt visum est. sed deus est ipm̄ bonū s̄ p̄ bonū regit oia. vt patz de se. qz sua bonitate & clementia.

Sed qd̄ dicam. Hic ponit̄ p̄ quē modū deus omnia gubernat. Et primo ondit q̄ oia gubernat suauiter. qz oia sibi obediūt. Secdo q̄ gubernat oia fortiter qz nihil sibi resistere potest. scda ibi. qd̄ si conēt. primo dicit. Illud qd̄ dicā nō minus patet ad cōtendū. i. ad desiderandū. et dicit Boeti⁹. qd̄ inq̄. Et dicit p̄bia. cū deus iure credat̄ oia gubernare clauo bonitatis sue. et oia festinent naturali intentione ad bonū. sicuti vocui prius in p̄sa decima. nū p̄ nūq̄d pōt

Dicit Boetius. *Mō arbitror. Ideo dicit pbia. sum-
mū bonū est qđ regit cūcta fortiter suauiterq; dispo-
nit. dicit Boeti. qđ. i. quātū. me ea summa rōnū que
nō pclusa est. nō mō. i. nō effinō me delectat. verum
p sed. hec ipa verba qđ vteris multo magis delectat
me. ita vt stulticia. i. me stultū lacerantē. i. mala rep-
bendentē. magna. f. q tangunt diuinā gubernatōnē
pudeat sui. Tunc pfirmat p fabulā q nībil pōt resi-
stere deo q talis est. Gigantes volentes expellere de-
os de celo. posuerūt montē sup montē vt ascenderēt
qđ videns iupiter ipos fulmine deiecit 7 montib; de-
pssit. 7 hec in scdo metamorphicos: An dicit. *Q* boe-
ti accepisti. i. didicisti in fabulis. gigantes laceffentes
. i. lacerare volētes celū. 7 fortitudo benigna. f. dei. il-
los disposuit 7 deposuit vt pdignū fuit. *N*ota pbi
lofophia bic alludit vobis sacre scripture q dicit. *Re-
tingit q a fine vsq; ad finē fortiter 7 disponit oia sua
uiter. id dicit. B. se nō tātū delectari in istis rōib; qn
tum in suis verbis.**

Sed visne rōnes ipas inuicē. *Hic pbia cōclu-
dit ex dictis q malū nībil sit. Et prio petit assensum
Boeti dicens. Visne ipas rōnes. i. ppositiōes rati-
one. pbatas. inuicē collidam? i. pponamus. forsitan
ex plicitate hui; dissiliat. i. pcedet. qđā pulcra fan-
tilla veritatis. et dicit Boe. fiat inq; tuo arbitrato. id
est tua voluntate. Tūc ponit ppositiōnē manifestā di-
cens. Nemo dubitauerit deū eē oipotētē. dicit Boe-
ti? Null? psum ambigat. q mēte consistat. i. q sane
mētis est. Tūc assumit aliā ppositiōnē dicens. q nō
est oipotēs. nībil est qđ ille nō possit. dicit boeti? ni-
bil inq;. Tūc ponit aliā ppositiōnē. deus nō pōt face-
re malū. dicit Boe. minime. igit pdudit pbia. malū
nībil est: cū illd facere nō possit. ille q nībil nō pōt face-
re. i. oia facere. *N*ota sicut deus est cā efficiens oim
ita ē finis oim. vñ qđqd sit ab eo ordinat ad ipm tan-
qđ ad finē. si q deus faceret malū ordinaret ad ipm
tanq; ad finē. et cū ipse sit bonū maluz ordinaret ad
bonū. q deus nō pōt facere malū tanq; aliqd p se in-
tentū. Est q pclusio quā pbia infert q malū nībil est
rō pclusio est. deus pōt facere oē qđ est cū sit om-
nipotens. sed deus nō pōt facere malū. q malū nībil
est. Et si diceres si malū nībil est cū homo damnat p
malo: damnabit p nībilo. Dicendū q malū dicit de
fectū boni. nō negatiue sed priuatiue. 7 ideo malū est
defectus boni qđ debet haberi. et qz in pte hois est
illud habere. et si nō bz illud bonū cū debet habere
ideo damnabit. et ponit exemplū. Aliqs tenet sol
uere centū libras. 7 si nō soluat incarcerabit. certuz
est q nō soluere nō est aliquid sed nībil. non tām sim-
pliciter dicit aliquis incarcerari pro nībilo. sed ideo qz nībil erat qđ debuit aliquid esse.*

Ludis ne inq; me. *Hic boeti? mouet qōnē pbie. scdo pbia soluit. ibi. Tū illa. Primo boeti? admirās de cō-
nexionē 7 polutionē rōnū qđ pbia vsa est. qrit vtz ista pnerio rōnū sit ex delusione pbie vel pueniat ex na-
tura rei. 7 breuiter illas rōnes recolligit 7 dicit. *Q* pbia ludis. i. deludis ne me. terens. i. formās. laborintū. i. la-
borē difficilē rōnib; faciēdo rōnes circulares. q. f. laborinto egrediatis ea pte q introcas et egrediatis eo loco
q introieris. tu plicas quandā orbē admirabilē diuie simplicitatis. i. facis mirabilē circulationē rōnis in di-
uina simplicitate. 7 tūc breuiter recolligit rōnes dicens. tu paulo ante incipiēs a btitudine dicebas eē sum-
mū bonū. quā beatitudine tu loqbar eē sitā in summo deo. 7 differebas deū eē summū bonū 7 plenā btitudi-
nē. ex q dabas. i. inferebas. qsi munusculū. i. corolariū pminē fore beatū nisi esset deus. rursuz tu loqbaris for-
petere ab oi natura rez. 7 tu disputabas. i. disputando. pbabas deū regere vniuersitatē gubernaculis boni-
tatis. 7 cūcta voluntia. pere. i. obedire deo. nec vllā esse naturā mali. et hec oia explicabas nullis rōnib; sumpti-
onib; rei de q agebat altero assumpto. trabente fidē. i. certitudine ex altero. *N*ota laborintū dicebat do-
mibus. 7 transfuit bic ad designandū circulationē 7 reuolutiones rōnū. *N*ota q circūolutio 7 p-
tio rōnū quibus pbiolofophia vsa est nō est sic circularis q vna et eadē ppositio sit pncipiū et pclusio resp-
ctu eiusdē. qz sic nō ptingit demonstrare circulo. vt patet. i. posteriorū. 7 dicit pnerio circularis. qz rōnes ex in-
clusionē est aliqua diuersitas in deo. sed omnia sunt idē simpliciter.*

Tū illa minime inq;. *Hic pbia rōdit boetio ad qōz 7 dicit. Minime ludim? 7 nos eregim? i. pfacim? mu-
nere dei que dudū depcabamur rēmaxiaz oim rez. ea. n. i. talis ē forma. i. dispositio diuie substātie. vt nōq; in
externa. i. in exteriora. dilabaf. i. cadat. nec suscipiat aliqd extrnū. i. extrinsecū in se. qđ pbat aucte pmeridis.
quā prio ponit in greco deinde sensum eius subiigit in latino dices. Sz sicut pmenides ait. de ea. f. Iba diuina.*

*B. Mō inq; arl . P. Est igit summuz
bonū inq; qđ regit cūcta fortitē suauiterq;
disponit. B. Tū ego q inq; me nō mō ea q
pclusa sūma rōnū: vez mltomagis hec ipa
qđ vteris verba delectant: vt tandē aliqn
stulticiaz magna lacerantē sui pudeat. P.
Accepisti inq; in fabulis laceffentes celuz
gigātes: 7 illos q; vti pdignū fuit benigna
fortitudo disposuit. Sz visne rōnes ipas in-
uicē collidam?: forsitan ex hui; plicitatio-
ne pulcra qđā veritatis scintilla dissiliat.
B. Tuo inq; arbitrato. P. Deū inq; eē oi-
potētē nemo dubitauerit. B. Qui qđē in-
q; mente pssit: nullus psum ambigat. P.
Qui vō est inq; oipotēs: nībil est qđ ille nō
possit. B. Nībil inq;. P. Num igit deus fa-
cere malū pōt: B. Minime inq;. P. Malū
igit inq; nībil est cū id facere ille nō possit:
q nībil nō pōt. B. Ludis ne inq; me: in-
extricabilē laborintū rōnib; texēs: Quo nec
qđē q egrediatis introcas: nūc vō q intro-
ieris egrediatis. Admirabilē quendā diu-
ne simplicitatis orbē plicas. Etem paulo
ante a btitudine incipiēs eā summū bonū
esse dicebas: quā in summo deo sitā loque-
bare. Pm q; deū summū esse bonū plenaz
q; btitudinē differebas: ex q neminē beatū
fore: nisi q piter deus eēt quasi munusculū
dabas: Rursuz ipaz boni formā dei ac be-
atitudinis loqbaris eē subam. Pm q; vñ
idipm esse bonū dicebas qđ ab oi rez natu-
ra peteret. Deū q; bonitatis gubernaculis
vniuersitatem regere sp utabas voluntiaz
cuncta parere illi. Nec vllam mali esse na-
turam. Etq; hec nullis extrinsecus sum-
ptis: sed altero ex altero fidez trabente in-
sitis domesticisq; pbatonibus explicabas.*

P. Tu illa mīme inq̄t ludim⁹: rēḡ oīm ma-
xunā dei munere quē dudū tēp̄cabamur ex-
egim⁹. Ea est. n. diuine forma sbe. vt neq̄ i
externa dilabat. nec in se extēnū aliq̄d ip̄a
suscipiat. Sed sicut de ea p̄menides ait. om-
nē tu circulo adducis sponte multitudines
id est. Rex orbem mobilem rotat tū se imo-
bile ip̄a p̄seruat. Si rōnes q̄ nō extra pe-
titas. s̄ intra rei quā tractabam⁹ ambituz
collocatas agitauim⁹. nihil est q̄d admire-
re. cū platone sciēte didiceris. cognatos
de quibz loquūt rebz oportere eē sermones.

Adetrū. xij. tercij libri.

Felix qui potuit boni.
Fontem visere lucidum.
Felix qui potuit grauis.

Terre soluere vincula.
Quondam funera coniugis.
Vates thraicius gemens.
Postq̄ flebilis modis.
Siluas currere mobiles.
Amnes stare coegerat.
Inunxitq̄ intrepidum latus.
Seuis cerua leonibz.
Nec visum timuit lepus.
Jam cantu placitum canem.
Cum flagrantior intima.
Feruor pectoris vreret.
Nec qui cuncta subegerant.
Adulcerent vominū modi.
Immites superos querens.
Infernas adiit vmos.
Illic blanda sonantibus.
LORDIS carmina temperans
Quicquid precipuis tē.
Matris fontibz hauserat.
Quod luctus dabat impotens.
Quod luctum geminans amor
Deflet: tenera p̄mouens.
Et dulci veniam prece
Umbrarum vominos rogat.

feros descēdēs p̄ vroz̄ rogauit. sc̄do quō mōstra inferni placauit. sc̄cio oñdit quō vroz̄ ei p̄cessa fuit r̄ ea p̄di-
dit. sc̄da ibi. Stupet. tertia ibi tādē. dicit p̄mo. Vates thraicius gemens. i. oꝝp̄t̄ de thraicia puincia oūnd⁹. dicit vates
i. sapiēs a multis. ille q̄ndā gemēs. i. deplorās. funera. i. mortē coniugis. postq̄ coegerat amnes. i. fluuios stare
siluas currere. mobiles p̄ ip̄m flebilibus modis. i. modulatiōibz cythare. q̄s flendo formauit. et postq̄ cerua
iunxit intrepidū latus seuis leonibus. qz cerua incedebat seq̄ndo modulatiōez oꝝp̄t̄. nec lep⁹ timuit canem
visuz iā placidū. i. placatū cātū. i. fouo cythare. qz lep⁹ r̄ canis s̄ll seq̄bant ip̄m. Cū aut̄ feruor. i. amor. flagran-
tior. i. ardentior. vreret intima. i. interiora pectoris oꝝp̄t̄. r̄ cū modi. i. modulatiōes. q̄ cūcta subegerāt. i. sub-
iecerāt nō mulcerēt. i. nō placarēt dñm. s̄ oꝝp̄t̄. i. p̄e grēs supos. i. deos immites. qz placari nō poterat. adiit
temos infernas. i. infernales. illic tp̄ans blanda carmina sonantibz cordis. i. p̄e deflet. i. flebiliter decantatq̄m cy-
thara. q̄cqd hauserat ex p̄cipuis fontibz m̄ris. s̄. tēp̄ caliope. r̄ ipe deflet q̄ luctus impotēs q̄ facit boiem impo-
tētē. sibi dabat. i. p̄cessit. et deflet illud q̄d dabat sibi amor geminas luctū. quō p̄mouēs tenera. i. inferna. r̄ ro-
gat dñs vmbraz. i. infernales dulci prece veniā. i. relaxatione sue vroz̄is. Nota s̄m aresto. u. meth. r̄ p̄mē-
tatorē. iij. celi r̄ mūdi. nō oēs accipiūt veritatē p̄ eūdē modū. tū p̄ter diuersas p̄suetudinē. tū p̄ diuersas na-
turā. tū p̄ter paucitatē instrūctiōis in logica. Tū q̄dā recipiūt veritatē p̄ modū demōstratiōis. q̄dā p̄ modū
autoritatū. q̄dā p̄ modū fabulaz. vt s̄ p̄bia talibz satifaciat. aliq̄n demōstratiōibz. aliq̄n autoritatibz vitur
aliq̄n fabulas interserit sicut in p̄posito. Notandū q̄ oꝝp̄t̄ d̄ vates qz caria cōposuit. d̄ aut̄ vates a vi-
mētis v̄a video. Notandū q̄ tenera dicit q̄si lamētabilia. a tren⁹. ni. qd est lamētatio. Et tenerus in sin-
gulari est nomen cuiusdā montis in q̄ d̄ esse via ad infernū. in plurali tenera significat loca infernalīa sicut
dicit bug. Cōter aut̄ inuenit hoc nōmē scriptū sine. r. in p̄ma syllaba. d̄ tenera vel tenerus. sicut in d̄ctriualī
Zenc⁹? ieremus. s̄m bug. scribit t̄m p̄. r. vt tener⁹ r̄ tenera. Tū forsan ex vicio sc̄ptoz̄ q̄nq̄ subtrahit. r.

q̄ diuina substātia rez orbē mobilem rotat. i. mutat
res circulatione ḡnatiōis r̄ corrupciōis. r̄ mutando
res ipsa nō mutat. s̄ se immobile p̄suat. Boeti s̄
nos agitauimus. i. cognouim⁹ rōnes. nō extra. i. n̄ ab
extriseco. petitos. i. s̄sp̄tas: s̄ collocatas itra rei am-
bitū. quā rē tractabamus. Nihil est q̄ de hoc admi-
rere id est admireris. cum id est ex quo. tu didiceris
Platone sciēte. i. confirmante sermones. opoz-
tere eē cognatos. i. p̄rios p̄uenientes rebz. de q̄b⁹
sup. rebz loquūt. Nota q̄ s̄mōnes accipiēdi s̄ s̄m
materiā subiectā. qz certitudo n̄ ē simplicit̄ q̄rēda rō-
nib⁹ ex p̄rio ethic. vbi p̄i q̄ disciplinati ē t̄m inq̄rere
certitudinē s̄m vniūq̄q̄ gen⁹ q̄ntū natura rei patit̄
Cū igit̄ deus sic regat oia p̄ter hoc q̄ p̄miscet̄ cum
eis ex li. de causis. s̄mōnes de diuina suba accipiēdi sine
s̄m intranea diuine substātie r̄ nō s̄m extranea cui⁹
nō p̄miscet̄ cū eis.

Adetrū. xij. tercij libri.

F. Felix qui potuit tē. Istud ē. xij. metz r̄ vltimū
hui⁹ tercij q̄d d̄ gliconici ab inuētoze. coriā-
bicū a pede p̄dante. P̄mo. n. p̄mē spon-
deus. d̄cedo felix. sc̄do coriāmb⁹ d̄cedo q̄ potuit. ter-
cio pirricheus vel trocheus. in q̄ metro p̄bia postq̄
oñdit q̄ sit vera b̄ritudo r̄ vbi sit lita. h̄rtat̄ nūc ad p̄-
seuerandū in p̄tēplatiōe illi⁹ b̄ritudis. et p̄mo p̄tē-
lū eē felice q̄ relicct̄ tercenis vacat diuine p̄tēplatiōi. se-
cūdo oñdit qd̄ h̄mōi p̄tēplatiōe ip̄ediat. t̄rciū illd̄
impedimētū vitare docet. sc̄da ibi. Quondā. t̄cia ibi
Eos hec fabula. p̄mo dicit. Felix sup. est. q̄ potuit vi-
sere. i. desiderabilē videre. lucidū fontē boni. i. deū q̄
ē fons ois boni. r̄ felix ē q̄ potuit soluē vincula. i. affe-
ctiōes. grauis terre. i. frenoz̄ q̄ sua grauitate trabit̄
boiem deoz̄luz. Notandū q̄ felix ē q̄ speculari fontē
boni r̄ q̄ p̄tēnt̄ delectatiōes frenas. vñ in li. de p̄mo
r̄ morte aresto. scribit. H̄ta est aia q̄ nō ē infecta pra-
uis opib⁹ hui⁹ mūdi. r̄ intellexit suū creatorē. ip̄a ē q̄
reuerter̄ in locū suū in delicijs magnis. vt at̄ aie q̄ nō
bz posse redēdū ad p̄iaz suā. turpia. n. opa r̄ delecta-
tiones corpales impediūt ascēsum eius sursum.

Quondā funera cō. va. H̄ic oñdit qd̄ ip̄ediat p̄tē-
platiōe diuinor̄ q̄ ē affect⁹ terrenoz̄. qd̄ declarat p̄
quāda fabulā q̄ talis ē. Oꝝp̄t̄ fili⁹ caliope fuit cyta-
rista. q̄ tanta dulcedine cythare resonabat q̄ nō t̄m
hoies: s̄ etiā bruta allexit: r̄ intantū ea demulsit q̄ in-
p̄t̄ suos naturales dimittebāt siluas currē. flumina
stare fecit. h̄ b̄uit vroz̄ē dictā euridicē. quā cū pastor
ariste⁹ adamare vellz ip̄a fugiēs p̄ prata calcato qd̄ā
serpente interijt r̄ ad inferos descendit. quā oꝝp̄t̄
volēs ab inferis reducere deos supnos sua cythara
placare cepit. s̄ cū nō p̄ficeret ad infernū descendit. r̄
intantū deos infernales delinuit. q̄ p̄cessa ē ei vroz̄
tali p̄ditōe añq̄ exiret infernū nō fleteret retro asp̄-
ctū vroz̄ē respiciēdo. cū aut̄ iā p̄e exiisset oꝝp̄t̄
amore allectus retrosperit et sic vroz̄ē p̄didit. Circa
istā fabulā sic p̄cedit. p̄mo oñdit quō oꝝp̄t̄ ad in-

Stupet tergemini nouo. Hic ostendit quod orpheus monstra inferni placauit dicere. Iamtoz inferni qui dicit cerberus qui vorator carniū: ille tergemini. i. habens tria capita canina. captus fuit nouo carmine. i. melodia prius inaudita. et stupet. i. admirat. tunc ostendit quod alia monstra placauerit dicens. quod tres furie infernales Tethysphoe. Alecto. Megera que sunt vltices scelerū inferentes metū peccatorib⁹ iste lachrymabant propter dulcedinē cithare. Tū dicit. tē. i. furie tres. vltices scelerū. i. peccatorū. quod tē agitāt. i. vexant. fontes. i. peccatores. metu. i. timore. iste iā meste madet. i. fluuit lachrymis. Tū tangit remissionē pene quorundā in inferno. et primo Ixionis. Ubi sciendum quod Ixion voluit cōcubere cū Junone. cū autem Juno interponeret nubem: Ixion piccit semen in nubē: ex quo nati sunt centauri. ipse autem adiudicatus inferno p̄tinue voluit in rota. quod rota stetit orpheo modulante. vñ dicit Helor rota nō p̄cipitat. i. nō dēicit: caput Ixionuz. i. Ixionis: sup. orpheo canente. Tū tangit remissionē pene tantuli. Ubi sciendum quod tantulus dicitur la-cera fuisse p̄riū filium: dāns eum dijs ad comedendū p̄ quod dānat⁹ fuit. Dicit autē in inferno habere aquas vsq; ad mentū: et poma pendentia ante os et tñ deficere siti et fame. cum em̄ vult sumere aquā vel comū fugiunt ab eo. iste tantulus spreuit flumina. orpheo canente: vñ dicit tantulus p̄ditus. i. p̄sumptus. longa. i. magna siti. spreuit flumina. Tū ostendit remissionem pene Tici. Unde sciendum quod Ticius voluit cōcubere cū lacona matre appollinis: quē apollo interfecit et in infernum relegauit cuius iecur vultur deuorauit. Orpheo autē canente vultur cessauit laniare iecur eius. vñ dicit: dum vultur est satur: modis. i. modulationib⁹ orphei. nō trahit. i. nō laniauit iecur tici

Tandem vincimur arbiter. Hic ostendit quod orpheo vxor sua p̄cessa fuit. et quod eam p̄didit dicens: Tandem arbiter. i. iudex vmbraz. iste miserās. i. misericordiam habens ait. nos vincimur donamus. i. restituamus. viro. s. orpheo. comitē coniugē empra. i. cōpatam carmine suo. s. lex. i. cōditio. coerceat ista dona ne phas sit sibi deducenti vxorē. flectere lumina. i. oculos respiciendo vxorē dū liquerit. i. reliquerit tartara. Et tunc exclamat dicēs. Quis det. i. imponit legem amantib⁹. q. d. amor nō debet coerceri lege: quia amor maior lex est sibi. i. amor maior est lege. Et subdit. Deu p̄pe terminos nocti. i. inferni: Orphe⁹ euri dice vxorē suā vidit respiciēdo a tergo eā p̄didit ab inferis nō deducendo: occidit in inferno eā relinquendo. Notandū quod apud inferos arbiter. i. iudex vmbraz. dicitur adamantus qui cogit aias ad fatendū peccata p̄missa: et vnicuique sūm merita sua p̄ram distribuit. Iste adamantus dixit donemus viro coniugem.

Notandum quod amor nō potest lege coerceri: nam et in cōsilio amore homo sepius transgreditur legem: et amor fortior est ad aliquid implenda: quā lex ad coercendū. ideo dicit: quod legem dat amantib⁹: maior lex est sibi. q. d. p̄pe quod lex dat amantib⁹ cū p̄ se dura lex sit amare. Nos hec fabula respicit. Hic phia applicando fabulā ad p̄positum hortat nos vitare impedimētū cōtemplationis summi boni et dicit. O homines quicunq; queritis. i. vultis. ducere mentē. i. mentis p̄templationem. in superum diem. i. in supnam claritatē. hec fabula iam dicta respicit vos. quod ad vram informationē inducta. Nā qui victus affectu terrenorū: flectit lumina. i. oculos rōnis et intellectus in tartareum specus. i. in terrena quod ducunt ad terrenā p̄funditatē. Quicquid p̄cipuum. i. bonum. trahit. s. laborando. illud p̄dit dum vidit inferos. i. dum intendit terrenis. i. tpalibus quod sunt infima. Nota quod p̄cupiscētia et affectus terrenorū impedit p̄templationē summi boni: Unde Boetius in tractatu de summo bono dicit. Inordinata cōcupia multos impedit a summo bono. quosdam. n. pigritiā sequi videmus. Quosdam. n. delectationes sensuales. Quosdam em̄ desideria auri et argenti. exceptis paucis viris bono: rāndis phis: qui p̄temnit sensus desideria et sequitur desideria intellectus. et p̄pe finē eiusdē tractatus dicit: Phis maxime delectat in primo principio in cōtemplatione sue bonitatis et hec sola est recta delectatio: hec em̄ est vita phorū sine qua nemo viuunt vita recta. Et subdit. Philosophum autē voco oēm hoīez viuētē ordine nature tendens in alta et finicis vitā acq̄rit vltimum finē et optimum vite humane quod est deus gloriofus benedictus in secula seculorū.

Stupet tergemini nouo.
 Captus carmine ianitor.
 Que fontes agitant metu.
 Vltices scelerū tē.
 Jam meste lachrymis madent.
 Non Ixionium caput.
 Helor p̄cipitat rota.
 Et longa siti perditus.
 Spernit flumina tantalus.
 Vultur dum satur est modis.
 Non traxit Tici iecur.
 Tandem vincimur arbiter.
 Vmbrazum miserans ait.
 Donamus comitem viro.
 Emptam carmine coniugem.
 Sed lex dona coerceat.
 Medum tartara liquerit.
 Phas est lumina flectere.
 Quis legē det amantibus.
 Maior lex amor est sibi.
 Deu noctis prope terminos:
 Orpheos Euridicem suā.
 Vidit: perdidit: occidit.
 Nos hec fabula respicit.
 Quicunq; in superū diem.
 Adentem ducere queritis.
 Nam qui tartareum in specus.
 Vltus lumina flecterit.
 Quicquid p̄cipuum trahit.
 Perdit: dum vidit inferos.

Explicit liber tercius de solatiōe phie.
 Incipit liber quartus eiusdem. Prosa prima.

b *Ec cū philosophia dignitate vultus. Hic incipit quartus liber de consolatione philosophie: cuius*
hec est p̄sa prima. in quo libro p̄bia assignat causas quare mala concedant̄ in regno dei: cū omni
um rex rector bonus existat. s. deus. 7 p̄bat bonos semp esse potentes 7 malos impotentes. 7 si
cut vicia nunq̄ sunt sine pena: ita virtutes nunq̄ sunt sine premio. Probat etiā q̄ omnis fortuna
tam p̄spera q̄ aduersa bonis est ad p̄dictum malis aut ad interitum. Etiā p̄bat q̄ omnia que fi
unt a deo recte sunt 7 alia plura sicut patebit. Et diuidit̄ ille liber in. xij. p̄tes. q̄ septē sunt p̄se 7 septē me

Incipit liber quartus. Prosa prima.

Ec cū philosophia dignitate
vultus 7 oris gravitate serua
ta leniterq̄ suaviterq̄ cecinif
set. Tū ego nō dū penitus infi
ti meroris oblitus. intentōnē
dicere adhuc aliquid pantis abrui. Et o
inq̄s veri p̄uia luminis que vsq̄ adhuc tua
fudit oratio. tū sui speculatione diuina. tū
tuis ratōnibus inuicta patuerūt. Ea q̄ mi
hi. et si ob iniurie volozē nup̄ oblita. nō ta
men ante hac p̄sus ignorata dixisti. S; ea
ip̄a est vel maxima nostri cā meroris. q̄ cuz
rerū bonus rector existat. vel eē oīno mala
possint. vel impunita p̄tereant. Q; solū q̄n
ta dignū sit admiratiōe: p̄fecto p̄sidera. at
huc aliud maius adiungit̄. Nam imperā
te floretēq̄ neq̄tia: virtus nō solum p̄m̄is
caret: veruetiaz sceleratoz pedib; subiecta
calcat̄. et in locū facinorum supplicia luit.
Que fieri in regno scientis omnia. potētis
omnia. sed bona t̄m̄odo volentis tui ne
mo satis potest nec admirari nec conqueri

bilitati. Nota cum p̄bia ostendisset q̄d sit summū bonū et in quo situm sit. et fecisset exhortationē ad illud
querendum: intendebat ostendere modum quo ad illud peruenir̄. sed anteq̄ expleret illam intentionē bo
etius velut audius ad sciendū quedam quoz ignorantia detinebat ip̄m in merore. interrupit intentionē p̄bi
losofie volentis plura dicere. Nota q̄ p̄bia dicit̄ premia veri luminis: q̄ ip̄a clarificat aiam et trahit eas
ab obscuritate ignorantie ad lucem sapientie 7 ad claritatem intellectus ex li. de pomo arefio. Vel ideo dicit̄
tur p̄uia veri luminis. q̄ p̄ ipsam tanq̄ p̄ viam homo puenit ad cognitionē veri luminis qd̄ est deus. q̄ scri
bif in libro de pomo q̄ p̄ p̄bilosophiam homo cognoscit suum creatorem. qui de nihilo fecit omnia. qui est in
ceptor omnium inceptoz. 7 omnium principioz principū. Et ibidem scribitur. oportuit vt p̄bia mitteret̄ ad in
struendū ignorantes. et eos q̄ nō cognouerunt suum creatorem.

Sed ea ip̄sa est. Hic Boetius p̄ponit causas sui meroris dicens. Sed ea ip̄sa est causa nostri meroris et
maxima causa. q̄ cum rector rerum. s. deus bonus existat. vel esse mala omnino possint: vel p̄tereant impu
nita. quod saltem si nullum aliud incōueniens sequer̄. considera quanta sit dignū admiratiōe. at p̄ sed bu
ic adiungit̄. i. addit̄ aliud maius sup̄. admirandū. Nam p̄ q̄. impante. i. p̄sapiente. et florente. i. vigente. neq̄
tia. i. nequitiosis hominibus. virtus. i. homo virtuosus. non solum. i. nō t̄m̄. caret premijs. veruetiaz ip̄sa vir
tus subiecta. i. subdita. calcat̄ pedibus. i. potentijs. sceleratoz. i. maloꝝ. et ip̄sa virtus luit. i. patit̄ supplicia. i.
penas in locuz facinoꝝ. i. viciozoꝝ loco. que. s. p̄dicta. fieri. i. p̄mitti in regno. i. in mundo. scientis omnia. s. dei.
et potentis omnia. sed volentis. i. intendentis. t̄m̄odo bona. nemo satis vel admirari nec cōquere potest. id
est querimoniam facere. Nota q̄ mala fiunt in mundo pater: q̄ ratio semp deprecatur ad bonū. 7 um ergo
mali nō regant̄ iudicio recte rationis. sed vincant̄ passionibus ire 7 cōcupiscentie ideo deficiūt a bono. Itē
sup̄abundantia 7 defectus sunt de genere maloꝝ. cum virtus consistat in medio. cū igit̄ in pluribus sit sup̄abun
dantia et defectus. patet q̄ mala fiunt in mundo. Cum aut̄ omnia dependant a deo celum et tota natura. et
deus essentialiter sit bonus. mirabile est quomodo mala esse possunt. vel saltem permanēat impunita. No
ta q̄ quia boni attingunt finem omnium rerum. s. summum bonū. ideo sunt potentes. mali aut̄ q̄ bocipsum
attingere non possunt sunt impotentes. Et quia boetius in primo libro sexta prosa dixit se ignorare quis sit
finis omnium rerum. ideo putabat bonos esse impotentes: malos aut̄ potentes. et de hoc boetius admirat̄:
vt patet in litera. et ista est vna causa sui volozis.

tra huius quarti de quib; patebit in p̄cessu. Primo
ostendit̄ Boetius quomodo intentionē p̄bie ad
buc pantis plura dicere interrupit p̄ponēdo causas
sui volozis. Secōdo p̄bia p̄mittit̄ sibi p̄fectam curam
Tercio dat modū curadi ip̄m. scda ibi. Tū illa 7 cēt.
tercia ibi. Et q̄m. Et quarto p̄fectē intentionē ipsuz
curado in sequēti p̄sa. ibi. Tū ego. Primo ostendit̄
quōd interrupit intentionē p̄bie volentis plura loq̄.
Secōdo p̄bat causas sui volozis. scda ibi. Sed causa
est. Nam dicit̄. Cū p̄bia cecinisset. i. decantasset. hec
scz p̄dicta. seruata leniter. i. delectabiliter. 7 suauit̄. i.
dulciter. seruata dignitate. i. reuerentia vultus. i. sui
7 gravitate oris. i. sermonis supple sui. Tū. i. post h.
ego. s. Boetius. nō dū. i. nō adhuc. oblitus. i. in memor.
penitus. i. omnino. infiti meroris. i. intrinseci volozis.
Ego boetius abrui. i. interrupi. intentionem. i. po
situm p̄bie parantis. i. intendentis. dicere adhuc ali
quid. Et in q̄. i. dixi. O p̄uia. i. p̄ambula. veri luminis.
i. p̄fecte cognitionis. s. illa que tua oratio. i. tuus ser
mo. fudit. i. locutus est. buc usq̄. i. ad istū libzū q̄rtuz.
patuerūt. i. manifesta fuerūt. inuicta. i. insolubilia. Tū
i. aliquā. diuina speculatione. i. sancta p̄templatiōe. tū
i. aliquā. sui. s. ipsius. tum. i. aliquando tuis rationib;
i. demonstrationibus. Et ea. i. illa p̄dicta. et si p̄ q̄.
uis. oblita mihi nup̄. i. aliquā determinationē ob volo
rem iniurie supple quam p̄pessus sum a Theoderico
rege gottoꝝ. nō tamen dixisti. p̄sus. i. omnino. hec. s.
p̄dicta. ignorata. i. ignota. antehac. i. buc usq̄. No
ta q̄ dignitas est honesta 7 impiosa auctoritas. dicit̄
tur aut̄ p̄bia habere dignitatē vultus p̄pter sui bone
statē. q̄ im tullii sola sapientia est que meret̄ hono
res. et p̄pter sui autoritatē que digna est imitatione.
Etiā p̄bia dicit̄ esse grauis ore. i. stabili sermone. q̄a
sermone philosophici firmitate rationū insunt fia

Tum illa et esset in q̄t. **Hic phia**. p̄mittit Boetio. p̄fectā curā q̄ p̄sistit in p̄tractatiōe huius materie di- cens: **O** boeti et esset infiniti stuporis. i. admiratiōis et esset horribilius oib⁹ monstris. i. deformitatib⁹. si i dispositissima. i. in ordinatissima. tomo. s. in mundo. tanti patrifamilias. s. dei. si ibi colerent. i. honorent vilia vasa. i. mali hoies. et si p̄ciosa vasa. i. boni boni nes. fordescerent. i. vilescerent: sicut tu estimas: s̄ nō est ita. **Mā** si ea que paulo ante cōclusa sunt. seruant in cōuulsa. i. integra in sui veritate. tu auctore. i. doctore. ipso deo. de cui⁹ regno nūc loq̄mur cognosces. sp̄ bonos eē potētes in malos nō impotētes: nec vnq̄ vicia esse sine pena: nec sine p̄mio esse virtutes. et cognosces bonis semp̄ p̄tingere felicia. et malis infortuna nata. et cognosces multa id genus. i. b⁹ ḡnis. q̄ corroborent te firma soliditate. s. p̄tra aduersitatē fortune. querelis tuis sopitis. i. remotis. **Notādū** sicut postea parebit. oia q̄ fiunt recte a deo fiunt. **Luz** igit̄ ordo iusticie req̄rit vicia puniri: virtutes remunerari. si mali manerēt impuniti: et boni irremunerati: sic p̄uersus esset ordo in tomo dei. s. in mundo qd̄ est horribilius oibus monstris.

Et qm̄ vere formā. **Hic phia** dat modus curandi ip̄m doctum dicens. **Qm̄** dudū. s. in tercio libro vidisti formā vere beatitudinis me monstrante. i. docente. oib⁹ decursis. i. p̄transitis. q̄ puto necessariū p̄mittere. oñdas tibi viā q̄ te reuebat. i. reducat. tomū. i. ad cognitionē vere beatitudinis. et ego affigam. i. apponā tue menti. p̄nas. i. rōnes q̄b⁹ mēs possit se tollere in altū vt depulsa p̄turbatiōe p̄tingēte tibi ex affectu bonoz ep̄aliū. reuertaris sospes in patriam meo ductu. mea semita. meis vehiculis. **Nota** q̄ p̄ pennas quas phia. p̄mittit affigere mēti boeti in telligit̄ speculatiōe rōnis et intellect⁹ virt⁹ et sapientia. **Sicut**. n. auis volādo in altū deducit̄ auxilio pennarū. sic mens humana speculatiōe rōnis et intellectus virtute et sapia erigit̄ in p̄templationē summi boni.

Metrum primū libri quarti.

Ant etem̄ penne. **Illud** est primū metz hui⁹ quarti cui⁹ p̄m⁹ versus dicit̄ metz alemānicū ab inuētoze. dactylicū a pede p̄domināte. se- cūd⁹ versus d̄i metri archiloicū ab inuētoze. iambicū a pede p̄dñante. **In** q̄ metro phia ostendit viā p̄ quā puenit̄ ad cognitionē summi boni. et est p̄ consi- derationē creaturaz. q̄ gradatim sunt transcendēde: quousq̄ inueniat̄ aliōd qd̄ p̄mineat oi creature. et istam viā tradit sub silitudine auis volātis. **Primo** tradit viā q̄ mēs pueniat ad cognitionē summi bo- ni. sc̄do ostendit qd̄ mens iudicabit cū illic puenit̄. se- cunda ibi. **Huc** te. **Primo** dicit. dixi q̄ affigam pen- nas mēti tue. **Sunt** etem̄ mibi p̄cine volucres. i. ve- loces. s. virt⁹ et sapia. q̄ p̄scēdāt. i. penetrāt. celsa. i. al- ta poli. q̄s p̄nas: cū mēs velox sibi induit. i. assumit: ip̄a perosa. i. odio habēs. terras respicit eas q̄rendo vltim⁹ creatorē. et mēs supat globū. i. spericū corpus imēsi aeris. cognoscedo q̄ vltra aerē est creator. **Mu- bes** videt post tergū. q̄ vltra nubes querit cognitio- nē summi boni. et trāscēdit verticē. i. sumitatē ignis. q̄ ignis calet agili. i. veloci motu. etheris. i. celi. et vltim⁹ p̄- cedit mēs inuestigādo donec surgat. i. eleuet̄. in domos astriferas. i. in orbē planetaz. et p̄iungat vias suas p̄- bo. i. soli. inuestigando q̄ sol nō est deus. donec comitef̄ iter gelidi senis. i. saturni. q̄ supra solē. mens inq̄ ex̄ns miles choruzi syderis. i. dei q̄ ē splendidū sydus. et vltim⁹ ascēdit supra orbē planetarū donec recurrat. i. p̄trā- seat. circulū astrī. i. celū stellarū. q̄. s. astro pingit̄. i. ornat̄ nox micans: q̄ nox stellis exhaustū firmamētī illumi- nat̄. vbi. i. post q̄s satis fuerit exhaustū. i. speculatiōe euacuātū q̄ nulla stellarū est de⁹. mēs vltim⁹ trāscēdit donec relinq̄t extimū poli. i. vltimū celū. et p̄mat docta velocis etheris. i. firmamētī. s. p̄pos. i. potēs reuerendi lumis. s. dei. hic supra vltimū poli. dñs regū tenet sceptrū. i. impium. et p̄pat. i. moderat̄. habenas. i. regimīna. orbis. et manens stabilis in se. regit volucrē. i. velocē. currū. i. circularē motū cozpoz celestīū. deus ex̄ns corru- scus arbif. i. splendidus iudex rez. **Notādū** q̄ dicit ignē calere motu celi. ex̄ q̄ videt̄ q̄ calor nō sit p̄pria et p̄ se q̄litas ignis. cum sibi debeat p̄ motū celi. sed dicit̄ q̄ locus nō solū est cā p̄seruatiua locati s̄ oim acciden- tiū naturaliter p̄sequētīū. **Unde** qz celū est locus ignis: nō solū est cā ip̄sius ignis: s̄ etiā ip̄sius calozis ignē cō- sequētis. et qz p̄pria dispositio celi s̄m quā habet caliditatē super oia est motus ei⁹. ideo dicit ignē calere mo- tu celi. nō excludens per hoc quin calor sit per se qualitas ignis. **Notandū** q̄ saturnū vocat gelidū senem. nō q̄ sit gelidus formaliter sed effectiue: est enim effectiue gelu et frigois: et dicit̄ senex qz motus eius tard⁹ ē ad modū senis. **Mā** cursum suū complet pluri tempore q̄s sol vel luna.

P. Tum illa et esset in q̄t infiniti stuporis oibusq; horribili⁹ monstris. sicuti tu esti- mas in tanti velut patrifamilias disposi- tissima tomo: vilia vasa colerent. p̄ciosa sor- descerēt. Sed nō ita est. **Mā** si ea q̄ paulo- ante p̄clusa sunt: in cōuulsa seruant ipso de- cui⁹ nunc regno loq̄mur auctore cognosces. semp̄ qd̄ potētes bonos eē: malos vō ab- iectos sp̄ atq; imbecilles: nec sine pena vn- q̄ eē vicia: nec sine p̄mio virtutes. bonis fe- licia: malis sp̄ infortunata p̄tingere. **Adul-** taq; id gen⁹ que sopitis q̄relis firma te so- liditate corroboret. **Et** qm̄ vere formā bea- titudinis me dudū monstrāte vidisti: q̄ eti- am sita sit agnouisti. decursis omnib⁹ q̄ pre- mittere necessariū puto. viā tibi q̄ te to- mū reuebat ostendā. **Pennas** etiā tue men- ti quib⁹ se in altū tollere possit affigā. vt p̄- turbatione depulsa sospes in patriaz meo ductu. mea semita. meis etiā vehiculis re- uertaris.

Metrum primū quarti libri.

Ant etem̄ penne volucres mibi
Que celsa p̄scendant poli.

Quas sibi cuz velox mens induit.

Terras perosa respicit.

Aeris immensi superat globuz.

Mubesq; post tergū videt.

Quiq; motu agili calet etheris.

Transcendit ignis verticem.

Donec in astriferas surgat tomos.

P̄heboq; p̄iungat vias.

Aut comitef̄ iter gelidi senis.

Adiles choruzi syderis.

Cel quocunq; micans nox pingit̄.

Recurrat astrī circulū.

Atq; vbi iam exhaustuz fuerit satis.

Polum relinquat extimū!

Dorsq; velocis p̄emat etheris.

Compos verendi luminis.

Hic regum sceptrum dñs tenet.

Orbisq; habenas temperat.

Et volucrem currū stabilis regit.

Rerum choruscus arbiter.

Liber quartus

Huc te si reducem. Hic oñdit p̄bia qđ mens iudicabit cū transcendit creaturas ⁊ puenit in cognitionem dei dicens. O mens si via ducat te reducē. i. reuertentē a t̄paliū. hic. i. ad cognitionē dei. quā viam nūc im memor requiris. Tūc dices. Ego memini que obnubilata sui affectu t̄paliū. hic. i. in cōtēplatiōe dei est mihi patria. hinc. i. a deo est meus ortus. qz ad eius imaginē creata. hic. i. in p̄tēplatione dei sistā. i. figaz gradum. i. p̄nam finalem quietē. Qđ si placeat tibi exiri in cognitionē dei visere. i. cū desiderio videre. noctes terraz reli ctam. tu cernes. i. videbis. tozuos tyrannos. i. crudeles principes. q̄s miseri populi timent. illos tozuos esse exules a vera patria sua. Notandū s̄m aplm non habemus hic manentē patriā: sed futurā inq̄rimus. Hec. n. est vera patria a qua aia rōnalis p̄ creationē a deo exiuit: ad quaz nisi reuertat esse qđ a deo accepit affectione terrenoz: deturpata. p̄sus amittit. p̄pter qđ dicit in secūdo metro terciū libri. Repetūt p̄ prioz queqz recarsus. Redituz suo singla gaudent Hec manet vllī traditus ordo. Nisi q̄ fini inxerit ortum. Stabilemqz sui fecerit orbē.

Huc si te reducem referat via.
Quam nunc requiris immemor.
Hec dices memini patria est mihi
Hinc ortus: hic sistam gradum.
Qđ si terraz placeat tibi
Noctem relictam visere.
Quos miseri tozuos populi timent.
Cernes tyrānos exules.

Prosa scđa quarti libri.

Um ḡ pape inq̄ vt magna promit
tis: nec dubito quin possis efficere
tu mō quē excitaueris ne moreris.

P. Prīmū igit̄ inq̄t bonis sp̄ adesse po
tentiā: malos cūctis viribz eē desertos ag
noscas licebit: quoz quidē alteruz t̄mon
strat̄ ex altero. Nā cū bonum malūqz p̄tra
ria sint si bonū potens esse p̄stiterit. liquet
imbecillitas mali atsi fragilitas clarescat
mali: boni firmitas nota ē. Sed vti nostre
sine fides abūdantior sit altutro calle p̄cedā:
nūc hic nūc inde p̄posita p̄firmās. Duo
sunt q̄b̄ ois humanoz actū p̄stat effect⁹.
voluntas. i. ac potestas: quoz si alterutruz
desit nihil est qđ explicari queat. Deficien
te et em̄ voluntate ne aggredit̄ qđē q̄sqz qđ
nō vult: at si p̄rās absit: volūtas frustra sit
Quo fit vt si quē videas velle adipisci qđ
minime adipiscat̄. huic obtinendi qđ vo
luerit desuisse valentiā dubitare nō possis
B. Perspicuū est inquā: nec vllō mō nega
ri pot. P. Quē vō effecisse qđ voluerit vi
deas. nū etiā potuisse dubitabis? B. Mini
me. P. Qđ vō quisqz potest in eo valid⁹
quod vō non potest in hoc imbecillis esse
censendus est. B. Fateor inq̄.

suum: qđ si boni sunt potentes: mali sunt impotentes: fundat super considerationem topicam. si propositum in p̄posito: et oppositum in opposito. vt si sanctas est bona: egritudo est mala. dicit qđ velit procedere vtrazqz via ex potentia bonoz probando impotentiam maloz. ⁊ ex impotentia maloz potentiam bonozum: quia si tm̄ vnum istorum probaret. et ex hoc reliquum concluderet p̄ locum a p̄trarijs esset argumentum verisimile et non necessarium. et ideo vtranzqz p̄tem vult p̄bare ⁊ ex vtroqz reliquū concludere.

Duo sunt quibus omnis. Hic p̄bilosophia probat intentū rationibus. secundo excludit quandaz dubita
tionem. ibi. Sed possunt. tercio cōfirmat p̄ncipale intentum auctoritate platonis. ibi. Et quibus omnibus.
Primo p̄bat bonos semp esse potentes: ⁊ malos impotētes duabus rationibus. secūdo ad idē ostendenduz
coacruat breues rōnes. ibi. Sed quoniā te. Prima in duo s̄m duas rationes. scđa ibi. Rursus inq̄t. Primo
premittit duo necessaria ad p̄mā rōnem. secūdo ex his arguit. ibi. Omnes igit̄ homines. Primo p̄mittit
vñū necessarium. secūdo aliud. ibi. Neministi ne. Primo dicit duo sunt p̄ncipia quibus p̄stat. i. p̄manet:
omnis effectus humanoz actuz. i. voluntas et potestas. quozum si alterum desit nihil est. quod queat effe
ctus explicari. i. fieri: qđ declarat. deficiēte. n. voluntate nullus effectus p̄ducit. qz nullus aggredit̄ quod nō
vult: et si potestas absit voluntas frustra sit. quo fit. i. ex quo sequitur. vt si videas aliquē velle adipisci qđ mini
me adipiscat̄: nō possis dubitare huic desuisse valentiā. i. potentiā obtinendi qđ voluerit. et ideo dicit Boe
tius. perspicuū est nec vllō modo negari potest. Et subdit p̄bia. Quem vō videas effecisse qđ voluerit. num
dubitabis eum potuisse licet nō habuisse potentiam. Et dicit Boetius. minime. Tunc p̄bia p̄cludit tāqz ma
nifestum ex dictis dicens. Illud quod quisqz potest in eo est validus. i. potens. quod vō non potest in eo est
censendus. i. iudicandus imbecillis. i. impotens. et dicit Boetius. fateor inq̄.

Notandum q̄ philosophia dicit nullus aggreditur qd̄ nō vult. Contra: aliq̄s nolens interficit hoīem vel ledit hoīem. q̄ aliq̄s a ggredit qd̄ nō vult. Itēz aliq̄s cogit facere aliqd̄ contra voluntatē suā. et sic aggredit qd̄ nō vult. Dicendūz q̄ pb̄ia loq̄tur hic de effectu spontaneo: q̄ ex intentione p̄cedit: nō de eo q̄ casu p̄tingit. Unde dicendū ad primū q̄ voluntas p̄t p̄pari vel ad ip̄am actionem quam aliq̄s p̄mo aggredit. et sic nō deficit voluntas. vel p̄t copari ad consequens illā actionem et sic p̄t deficere voluntas. vt si aliquis nolens hominē interficit. Ad secundū dicendū. Illud qd̄ q̄s coactus facit est voluntariū mixtum: tñ simpliciter est inuoluntarium. Aliq̄s est coact⁹? magis vult hoc facere q̄ sustinere penam vel p̄dere vitam. et ita respectu talis effectus nō deficit voluntas: sed q̄tum ad actū interiorē voluntas semp̄ libera est et cogi nō potest.

Meministi ne igit̄ inq̄t. Hic pb̄ia p̄mittit scdm̄ vtile ad rationem: et est resumptio quorundam p̄r̄ victorū dicens. Meministi ne esse collectū. i. condusum superioribus rōnibus omnē intentionē humane voluntatis. festinare. i. tendere ad beatitudinē q̄ voluntas agit. i. ducit diuersis studiis. R̄ndet Boetius? Memini inq̄ illud esse demonstratū. Itē querit philosophia: numq̄d recordaris beatitudinē esse ip̄m bonum. et eo modo desiderari bonū ab oībus. cū beatitudo pet̄t. i. desiderat. R̄ndit Boetius. minime recordor. qm̄ p̄o q̄. i. illud fixum teneo memorie.

Notandū q̄ recordari est aliqd̄ reducere ad memoriā quod p̄ obliuionem est lapsū a memoria. et q̄ beatitudinē esse ip̄m summū bonū: nō exciderat a mente Boetij. sed semp̄ remanebat in habitu: ideo dicit se non recordari de hoc sed in memoria tanq̄ fixum tenere.

Omnes igit̄ homines. Hic pb̄ia arguit ex dictis pb̄ans bonos esse potentes et malos impotentes. tali rōne: q̄cumq̄ adipiscunt qd̄ volunt sunt potentes et qui nō adipiscunt qd̄ volunt sunt impotentes. ex p̄mo p̄ambulo. sed boni adipiscunt quod volunt. i. summū bonum. mali licet velint nō adipiscunt ip̄m. q̄ si mali adipiscerent summū bonū non essent mali. q̄ boni sunt potentes: mali impotentes. vñ dicit in ista Om̄s hoies boni et mali nitunt̄ puenire ad bonum indiffereta intentione. i. indiuisa intentione dicit boetius. Ita p̄sequens est ad dicta. Subdit pb̄ia certū est bonos fieri adeptione boni. certū est dicit Boetius. Itē p̄cludit pb̄ia: boni adipiscunt quod appetunt. i. volunt. dicit Boetius: sic videt̄. si mali adipiscerent bonū qd̄ appetūt non p̄sset esse mali. Ita est dicit Boetius. Itē p̄cludit pb̄ia. Cum vtriq̄ petant bonū. sed hi. i. boni illud adipiscant: illi vō mali minime. Non est dubiū bonos esse potentes q̄ nō mali sunt imbecilles. i. impotentes. respondit Boetius. Quisquis. i. q̄cumq̄ dubitat de hoc nō p̄t p̄siderare naturā rerū: nec p̄sequentiam rōnum.

Notandū q̄ q̄ veritas p̄positionū fundat̄ sup̄ naturam rerū: qui negat veritatem p̄positionū nō p̄t p̄siderare naturam rerū. sicut negans veritatem p̄positionū nō p̄t p̄siderare p̄sequentia rōnū. q̄ p̄sequentia rōnū supra veritatē p̄positionū fundat̄: ideo dicit boetius. Qui dubitat de p̄missis nō p̄t p̄siderare naturā rerū nec p̄sequentia rōnum.

Rursus inquit. Hic pb̄ia ponit scdm̄ rationem dicens. Si sint duo q̄bus sit idē p̄positū. i. eadem intentō faciendi aliquid fm̄ naturā et vnus eorū agat idip̄m et p̄ficiat ip̄m naturali officio. i. naturali organo. alter vō minime queat administrare. i. adimplere illud officiū. sed alio mō q̄ nature cōuenit. nō impleat p̄positū: sed imitec̄ impletē que horū duorū decernis. i. iudicās. eē valentiorē. i. potentiorē. dicit boetius. Et si quis p̄iecto. i. p̄siderem qd̄ velis. tñ ego desidero planius audire. Tūc pb̄ia declarat sibi i exemplū dicens. Nō negabis motū ambulandi hoibus inesse fm̄ naturā. dicit boetius minime nego. Et pb̄ia: etiam num dubitas ei rei. i. actus ambulandi esse officiū naturale pedum. dicit Boetius: nec hoc dubito. et pb̄ia. Si quis igit̄ ambulet valens incedere pedibus. Alius autē cui hoc officiū desit. manibus nitens. i. laborans. ambulare conet̄. quis horū potest existimari valentior. dicit boetius. Contere cetera. q. d. p̄cede in rōnetua: q̄ nullus ambigit quin potens naturalis officij sit valentior eo qui nequeat. i. nō p̄t in idē officij. Tūc pb̄ia. Isti p̄positioni p̄missē tanq̄ maior adiungit vnam minorē dicens. Sed summū bonū qd̄ eque bonis et malis est p̄positū boni quidem petunt. id est adipiscuntur. officio naturali scilicet virtute. malivo conant̄ adipisci idip̄m per vnam cupiditatē rerū temporalium. qd̄ nō est officiū naturale adipiscendi boni. Tu o Boetius existimas aliter

P. Meministi ne igit̄ inq̄t superioribus rōnibus esse collectū intentionē omnē voluntatis humane: q̄ diuersis studiis agit ad virtutē nē festinare. B. Memini inq̄ id q̄ esse demonstratū. P. Nū recordaris virtutem ip̄m eē bonū eorū mō cuius virtudo pet̄t ab oībus desiderari bonū. B. Minime inq̄ recordor qm̄ id in memorie fixū teneo. P. Om̄s igit̄ hoies boni p̄ter ac mali indilcreta intentione ad bonū puenire nitunt̄. B. Ita inq̄ p̄sequens ē. P. S. certū est adeptōe boni bonos fieri. B. Certū. P. Adipiscunt igit̄ boni qd̄ appetunt. B. Sic videt̄. P. Adali vō si adipiscunt qd̄ appetūt bonū mali eē nō p̄sset. B. Ita est. P. Cum igit̄ vtriq̄ bonū petat. si hi qd̄ adipiscant illi vō minime. Nō dubiū ē bonos qd̄ potētes esse: q̄ vō mali sunt imbecilles. B. Quisquis inq̄ dubitat: nec rerū naturā: nec p̄ntiā p̄t p̄siderare rōnū. P. Rursus inq̄t si duo sint q̄bus idē fm̄ naturā p̄positū sit: corūq̄ vn⁹ naturali officio idip̄m agat atq̄ p̄ficiat alē vō naturale illud officiū minime administrare queat. Alio vō mō q̄ nature puenit nō qd̄ impleat p̄positū suū s̄ imitec̄ impletē: que naz horū valentiorē eē decernis. B. Et si p̄iecto inq̄ qd̄ velis. plani⁹ tñ audire desidero. P. Ambulandi inq̄t motū fm̄ naturā eē hoibus nū negabis. B. Minime inq̄. P. Eiusq̄ rei pedū officiū eē naturale nū dubitas. B. Nec hoc qd̄ez inq̄. P. Si q̄s igit̄ pedibus incedere valens ambulet. ali usq̄ cui hoc naturale pedū desit officiū manibus nitēs ambulare conet̄: q̄s iure horum valentior existimari p̄t. B. Contere inq̄ cetera. nā qm̄ naturalis officij potēs eo q̄ idē nequeat valentior sit null⁹ ambigit. P. S. summū bonū qd̄ eē malis bonisq̄ p̄positū: boni qd̄ naturali officio virtutem petunt. mali vō vnam p̄ cupiditatez qd̄ adipiscendi boni naturale officiū nō est: idip̄z conantur adipisci: an tu aliter existimas?

Liber quartus

Cui Boetius. Minime inq̄. et Boetius quasi p̄currēdo cōcludit p̄ncipale intentū dicens. Nam etiā illd̄ qd̄ est p̄sequens patet mihi. Ex his. n. que p̄cesserim necesse est bonos esse potentes: malos v̄o imbecilles. et p̄bia applaudens boetio dicens. Recte inq̄t p̄curris. et illud est signū sicut medici solent sp̄are iudiciū. i. signū erecte nature. et nature resistētis sup̄le ip̄i morbo. **Notandū** q̄ ex ista forma talis ratio. q̄n duo in- tendūt aliquod p̄positum naturalit̄ qd̄ id. p̄positū p̄sequit̄ officio naturali est potens. et qd̄ nō p̄sequit̄ illud. p̄- positū naturali officio est impotens. s̄ tam boni q̄ mali tendūt naturaliter ad beatitudinē. et boni ip̄am p̄se- quunt̄ naturali officio. s̄ virtute. mali aut̄ nō. s̄ boni sunt potentes mali v̄o impotentes. **Nota** q̄ circa vltimū q̄ medici solent accipere signa p̄nostica sanita- tis ex ego. q̄n patiens erigit se. et p̄ se nitit̄ fortiori re- medio. Sic in boetio signū erat qualescētie et sanita- tis: q̄ ip̄e rōne p̄bie remediātē q̄si p̄currēs p̄ se p̄ple- uit.

B. Minime inq̄. nam etiā qd̄ est p̄sequēs patet. Ex his em̄ que p̄cesserim bonos qd̄e potētes: malos v̄o eē necesse est imbecilles. **P.** Recte inq̄t p̄curris. idq̄ (v̄t medici spe- rare solent) iudiciū est erecte iā resistētis q̄ nature. Sed qm̄ te ad intelligendū p̄m- ptissimū eē p̄spicio. crebras coaceruabo rō- nes. **Clide.** n. quāta viciōsoꝝ hoim̄ pateat infirmitas: q̄ nec ad hoc qd̄e puenire que- unt: ad qd̄ eos naturalis ducit ac pene cō- pellit intentio. Et quid si hoc tāmagno ac pene inuicto p̄euntis nature desererent̄ au- silio. **Considera** v̄o quanta sceleratos ho- mines habeat impotētia. neq̄. n. leuia aut ludicra p̄mia petūt: q̄ p̄seq̄ atq̄ obrinere n̄ p̄nt: sed circa ip̄as rez sumā verticēq̄ de- ficiūt. nec in eo miseris p̄tingit effectus. q̄ solū dies noctesq̄ moliant̄. In qua re bo- noꝝ vires eminet̄. Sicut. n. eū q̄ pedib̄ in- cedens: ad eū locū vsq̄ puenire potuisset q̄ nihil vlt̄erius p̄uū iaceret incessui. ambu- landi potentissimū esse censerēs ita eū q̄ ex- petendoꝝ finē. quo nihil vltra est app̄hen- dit potentissimū necesse ē iudices. **Et** q̄ sit qd̄ huic obiacet vt idē scelesti virib̄ oib̄ vi- deant̄ eē deserti. **Cur.** n. relicta virtute vi- cia sectant̄: inscicia ne bonoꝝ: sed qd̄ emer- uacius ignorātie cecitate: an sectanda no- uerūt: s̄ frāsuersos eos libido p̄cipitat. sic q̄ in p̄antia fragiles q̄ obluctari vicio ne- queūt. An sciētes volentesq̄ bonū deserūt ad vicia reflectūt. Sed hoc modo nō soluz potentes esse. sed omnino esse desinūt. **Quā** qui communem omnium que sunt sine re- linquunt pariter quoq̄ esse desistunt.

tem sunt boni. Ex quo fit. i. seq̄tur. qd̄ huic obiacet. i. p̄trariū est. vt idē scelesti. i. mali. videant̄ deserti omnib̄ viribus. **Notandū** q̄ sicut viator aliq̄s dicit̄ potēs eū ambulat ad eū locū vbi n̄ ibil amplius restat de via. sic boni q̄n pueniunt ad finē et ad bonū qd̄ transcendū nō p̄t. iō dicūt̄ potētes. mali aut̄ q̄ ip̄m attingere nou- possunt dicuntur impotentes.

Cur. n. virtute. **Hic** p̄bia ponit quartam rōnē. scdo excludit quandā dubitationē. ibi. **Ad** quidē. **Rō** quā intendit in summa est ista. mali q̄n relicta virtute declinant ad vicia. aut sciūt bonū eē adberere virtuti aut ne sciūt. si nesciunt peccant p̄ ignorantiā. n̄biliaūt est impotenti? ignorantiā. s̄ mali peccātes ignorantia sūt im- potentes. Si aut̄ sciūt bonū esse adberere virtuti: et declināt ad vicia. aut volentes derelinquūt bonū: aut nō Si nō volentes sed attracti libidine passionū p̄uertunt̄ ad vicia. sequit̄ q̄ sunt impotentes. q̄ maxima impo- tentia est nō posse resistere passionibus. Si aut̄ scientes et volentes relinquit̄ bonū. seq̄tur q̄ nō t̄m sūt impo- tentes: s̄ etiā q̄ oim̄ nō sunt. **Lū.** n. ois natura inq̄tum h̄mōi habeat ordinē ab esse ipsius nature. Istam rōnez p̄tendit in litera di- cens. **Cur** enim relicta virtute mali sectant̄ vicia. ne p̄o nunquid. hoc est ex inscicia. i. ex ignorantia bonoꝝ Sed quid est enervacius. i. debilius cecitate ignorantie. quasi diceret̄ nihil. an ipsi nouerunt sectanda bona. Sed ipsos tranversos libido. i. cupiscētia p̄cipitat in vicia. et sic ipsi fragiles in temperātia. i. p̄pter intem- perantiā libidine: nequeūt vicio obluctari. i. resistere. An scientes et volentes deserūt bonum. et reflectūt ad vicia voluntate et scientia. sed hoc modo nō solū potētes esse desinūt: sed omnino desinūt esse. Cuius assignat- rationem. nā q̄ relinquit̄ cōem finem omnium que sunt. i. v̄um q̄ est ip̄m esse. pariter esse desistunt.

Notandū q̄ primū eius verissime habet esse ip̄m est cā esse oibus vt sint. vt p̄z p̄ d̄mentātozē. n̄. met̄baph. et primo celi et mundi. Ab hoc ente deriuatū est singulis esse viuere. quāto ḡ magis p̄ vicia recedit a p̄mo eē tantomagis desinit esse. Unde bt̄us Greg. in li. moza. loquēs de dyabolo dicit: q̄ dyabol⁹ bene dicit nō esse qz a summa effentia recessit. et p̄ hoc quotidie excrefcente defectu tendit ad nō esse: quonā ab eo q̄ vix est esse cecidit. Notandū q̄ p̄bia tres assignat cās ex q̄bus omne peccatū p̄cedit. Dis em̄ peccās: vel peccat ex igno- rantia. et hunc modū primo tangit. vel peccat ex impotentia resistendi. z istū sc̄do tangit. vel ex voluntate z ma- licia. et illū modū qz grauior est vltimo ponit.

Quod quidā cupiā. Dic p̄bia excludit dubitati- onem. Aliqs. n. dubitaret. quō aliqs possit esse mal⁹ z tamen dici nō esse. hoc excludit p̄bia dicens. Nō forte videat̄ cupias. i. alicui. vt malos qui plures s̄t hoim dicam⁹ ipos nō esse. Sed ita res sese bz quis mirū videat̄. Nam q̄ sunt mali eos esse malos non abnuo. i. nego. s̄ ipos simpliciter z pure esse nego. Nā sicut cadauer boiem mortuū dixeris. simpliciter aut̄ boiem appellare nō possis. Ita viciosos malos esse p̄cesserim. sed nequeā p̄fiteri ipos absolute esse sine determinatione distrabete z replicat cām pus dictā dicens. solū. n. illud est qd̄ ordinē recte seruat in na- tura. qd̄ aut̄ ab hac natura et ab ordine deficiat: etiam qd̄ in sui natura sitū est derelinq̄t. Notandū q̄ ma- lū est determinatio distrabens sicut z mortuū. Unde sicut p̄cedendū est cadauer boies esse boiem mortuū: tñ nō simpliciter p̄cedendū est cadauer eē boiem. sic quēciqz malū p̄cedendū est esse malū: nō tñ simplici- ter est p̄cedendū ip̄m esse. Unde sicut patebit tercia p̄sa homines p̄uersi in maliciā humanaz amiserunt naturā. ḡ p̄ maliciā boies desinit eē qd̄ fuerant.

Sed p̄nt inquires mali. Dic p̄bia excludit dubita- tionē cōtingentē circa principale. p̄positū. Ostensuz enim est q̄ mali sunt impotentes. Aliquis dubita- ret quomō hoc verū sit. cū tñ p̄suerū sit dicere q̄ ma- li p̄nt: hoc soluit p̄bia: sc̄do ostendit q̄ potētia malozū nulla sit: ibi. Nam si vti. dicit primo. O Boeti tu in- q̄es obijciendo p̄ra p̄dicta: q̄ mali p̄nt s̄m p̄suctuz modū loquēdi. R̄ndet p̄bia: ego nō qd̄ negauerim qm̄ mali possint. s̄ hec potentia ipsoz nō descendit a viribus. sed ab imbecillitate. i. a fragilitate. qd̄ decla- rat. qz mali p̄nt quidē mala q̄ minime valeret. i. pos- sent. si potuissent manere in efficientia eoz bonozuz. i. si efficientia malozū esset talis q̄lis illa quā habent boni: que potissima ē vt patet ex dictis. Que possibili- tas malozū q̄ possunt mala. demonstrat eos euiden- tius nihil posse. Notandū q̄ dicit malos minime posse mala si p̄maneat in efficacia bonozū. ex q̄ vide- tur q̄ boni nō possunt facere maluz: nec p̄sequens peccare. qd̄ falsum est: cū iustus septies in die cadat: z fortior resurgit s̄m scripturā. Ad hoc dicenduz q̄ boni nō p̄nt facere malū ex electōne recte rōnis. que semp̄ depeat̄ ad optima. lz de potentia absoluta pos- sunt facere malū. inq̄tum tñ potentia eoz. coniungitur voluntati z electioni qua eligūt bonū z nō malū. sic dicit nō posse facere malum.

Nam sicut pauloante. Dic p̄bat q̄ potentia ma- lozū nulla sit tripliciter. secunda ibi. Atqz vt intelligas. tercia ibi. Huc accedit. Primo dicit. Sicut collegim⁹ ante: malū nihil est. et mali tñ possint mala. ex hoc liquet improbos nihil posse. Et dicit Boetius: p̄spicuū ē.

Notandū q̄ rō sic format̄. posse malū est posse nihil: cū malū nihil sit. s̄ mali tñ p̄nt mala. ḡ possunt nihil: z p̄sequens nulla est eoz potētia. Notandū de hoc q̄ malū nihil sit vltuz est prius. Et dicit beatus Aug⁹. Cum vniuersē nature p̄ verbum dei facte sint. iniquitas p̄ ipsum facta nō est. qz iniquitas nulla substantia est. z peccatū nō est natura sed viciū nature appetentis illud qd̄ nō est sui ordinis.

Atqz vt intelligas. Dic p̄bat idē alio mō dicens. O boeti q̄ nā sit vis huius potētie. q̄ mali dicūt posse sic p̄sidera ex dicendis. Nos pauloate diffinisim⁹ nihil esse potentius summo bono. s̄. deo. Ita ē dicit boeti⁹. et p̄bia. Sed idē. s̄. summū bonū neq̄t. i. nō p̄t facere malū. Minime dicit boeti⁹. et p̄bia. Est igit̄ aliqs q̄ putz boies oia posse. Nemo dicit boetius nisi q̄s insaniat. z idē boies p̄nt mala facere: vtinā nō possent viciū Bo- etius. Igit̄ p̄bia arguit. Cū igit̄ tñmō potens bonozū possit oia. nō aut̄ queat. i. p̄nt oia potētes malozū. ma- nifestū est eisdem minus posse q̄ mala p̄nt. Notandū q̄ posse malū magis arguit impotētiā q̄ potentiaz qz si argueret potentia tūc deberet̄ oipotētissimo. s̄. deo qd̄ falsum est. Un̄ p̄t argui ex lra sic. Deus p̄t oia: z nō p̄t malū. mali nō p̄nt oia. z p̄nt malū. ḡ posse malū magis arguit impotētiā q̄ potentia.

Huc accedit. Dic p̄bat idē tercio modo dicens. Huc accedit q̄ omnē potentia esse numerandā inf̄ expetē- da. qz p̄ et. oia expetenda. i. desiderada. referri ad bonū velut ad quoddā cacumē. i. ad p̄fectionē sue nature. s̄ possibilitas. i. potentia patrandi sceleris. i. faciendi malū. nō potest referri ad bonū. igit̄ expetenda nō est. ois aut̄ potentia expetenda est. liquet igit̄ possibilitatē. i. valentiā siue potentiam malorum non esse potentiam.

Quod quidāz cupiā mirum forte videat̄. vt malos q̄ plures hoim sunt eosdez nō esse dicamus. s̄ ita sese res habet. Nā q̄ mali s̄t eos malos esse nō abnuo. s̄ eosdē eē pure at qz simpliciter nego. Nā vti cadauer boiem mortuū dixeris. simp̄l̄r aut̄ boiem appella- re n̄ possis ita viciosos malos qd̄ eē p̄cesse- rim sed eē absolute nequeā p̄fiteri. Est em̄ qd̄ ordinē retinet seruatqz naturā. Nō ho- ab hac deficiat: eē etiā qd̄ in sui natura sitū est derelinq̄t. Sed p̄nt inq̄es mali ne ego q̄ dē negauerim: s̄ hec qd̄ eoz potētia nō a viribz: s̄ ab imbecillitate deredit. P̄nt eti- am mala q̄ minime valeret si in bonozū effi- ciētia manere potuissent. Que possibilitas eos euidenti⁹ nihil posse demonstrat. Naz sicut pauloante collegimus. malum nihil est: cum mala tñ modo possint nihil posse improbos liquet. B. P̄spicuū ē. P. Atz vt intelligas q̄ nā sit hui⁹ potētie vis: sum- mo bono nihil potētius eē pauloante diffi- ninim⁹. B. Ita ē inq̄. P. Sed idē inq̄t ma- luz facere nequit. B. Minime. P. Est igit̄ tur inquit aliqs q̄ omnia posse homines pu- tet. B. nisi q̄s insaniat nemo. P. Atqz idēz p̄nt mala: B. Utinā quidē inq̄ nō possent P. Cū igit̄ bonozū tñmō possit oia. Non vo queant oia potētes etiā malozū: eosdez qui mala p̄nt min⁹ posse manifestū ē. Huc accedit q̄ omnē potētiā inter expetēda nu- merandā: oia qz expetēda referri ad bonum velut ad quoddā nature sue cacumē ostendim⁹. Sz patrandi sceleris possibilitas referri ad bonū nō p̄t. Expetēda igit̄ nō est. Atqui omnis potentia expetenda est: liquet igitur malozū possibilitatem nō esse potentiam.

Liber quartus

Ex quibus omnibus bonorum quod est potentia. malorum vero minime dubitabilis apparet infirmitas. verum illa platonis esse sententia liquet. solos quod desideraret facere posse sapientes. improbos vero exercere quod est liberat. quod vero desideret explere non posse. faciunt. n. quilibet. dum per ea quibus delectatur id bonum quod desiderant se adepturos putant. sed minime ad discuntur quam ad beatitudinem probra non veniunt.

Metrum secundum libri quarti.

Quos vides sedere celso
Solij culmine reges
Purpura claros nitente.

Septos tristibus armis.
Ore toruo comminantes.
Rabie cordis anhelos.
Detrahit siquis supbis
Vani tegmina cultus.
Jam videbit intus artas.
Somnos ferre cathenas.
Hinc enim libido versat
Auidis corda venenis.
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens
Adero aut captos fatigat.
Aut spes lubrica torquet.
Ergo cum caput tot vnum
Cernas ferre tyrannos.
Non facit quod optat ipse
Dominis pressus iniquis.

Prosa tertia libri quarti.

Ides ne igitur quanto in sceno probra voluatur. quod probitas luce respicitur. In quo perspicuum est. nunquam bonis premia. nunquam sua sceleribus esse supplicia. Merum etenim que geruntur eiusdem rei premium esse non iniuria videri potest.

ipse pressus iniuriis dominis. i. vicij dominantibus. non facit quod optat. Nota quod intentio probie est dicere si quis visu possit penetrare corda principum. quos videt sedere in altis solij ornatos claris indumentis. habentes arma terrentia. i. toruo vultu. respicientes miseros. statim visu cognosceret ipsos ligatos multis cathenis insolubilibus. i. passionibus ire. spiritibus. et sic ligati passionibus non faciunt quod optant. et per omnes sunt impotentes. Notandum quod dicitur bonis pressus iniuriis dominis. i. vicij dominantibus non facit quod optat. dicitur beatus augustinus in libro de civitate dei. Bonum etiam si serui at liber est. malus autem si regnat seruus est. nec vnius hominis. sed quod grauius est tot dominorum serui est quot viciorum.

Prosa tertia quarti libri.

Ides ne igitur. Ista est prosa tertia huius libri in qua ostendit probia malis nunquam esse supplicia. et bonis nunquam esse premia. Et primo probia ostendit se ad precedentia. primo permittit intentum suum. secundo persequitur intentum. ibi. Merum etenim. Primo dicit sic. Vides ne igitur o Boeti in quanto sceno. i. in quanta vilitate impotentie. voluatur probra. i. boies probrosi et viciosi. vides etiam quod luce. i. quod claritate potentie respiciatur probitas virtuosorum hominum. In qua sicut in suo antecedente perspicuum est huius probis. i. nunquam bonis premia. nunquam sceleribus. i. boibus sceleratis esse supplicia. Notandum quod mali dicitur volui in sceno. quod mali et maxime libidinosi sub assimulantur. sicut postea patebit quo voluntur in sceno. sicut illud. Sus magis in sceno gaudet quam in fonte sereno. De quibus dicit scriptura. perierunt iumenta in stercore suo. probi autem luce resplendent. quia virtus est probitas ultra humanam naturam hominem puebit et dominus assimilat.

Merum etenim que geruntur. Iste probia persequitur intentum. et primo probat quod bonis nunquam desunt premia. secundo quod malis nunquam desunt supplicia. ibi. Que cum ita sint. Primo ostendit quod bonis nunquam desunt premia. secundo ostendit quod sit illud premium. ibi. ad cuius premium. Primo probat duabus rationibus. secundam ponit ibi. Postremo. Prima ratio talis est. Omnes res propter quam aliquid geritur est premium illius rei que geritur. sed propter bonum omnia fiunt et geruntur. et bonum est premium omnium quod geruntur. sed bonum a bonis separari non potest. quod iam non essent boni. sed bonis nunquam desunt sua premia. Unde dicit in libro. Rex que geruntur. i. fiunt illud propter quod vnaqueque res geritur. i. sit. illud videri non potest iniuria esse premium illius. hoc declarat exemplariter.

Notandum quod ratio sic potest formari ex ista. Omnis potentia que est potentia natura est appetenda. et referatur ad bonum. sed potentia mali non est potentia.

Ex quibus omnibus bonorum. Hic ex dictis concluditur principale confirmando ea auctore platonis dicens. Ex quibus iam declaratis apparet minime dubitabilis potentia bonorum. et infirmitas malorum. et liquet vera esse illam sententiam platonis. Solos sapientes posse facere quod desiderant. improbos vero explere quod libeat. i. quod libidini placeat. quod vero desideret rationali appetitu malos explere non posse. faciunt. n. supple mali. quod. i. libido libet. i. expetit. dum putant se adepturos bonum quod desiderant. per ea quibus delectantur sed minime ad discunt. quoniam probra. i. vicia vel homines viciosi non veniunt ad beatitudinem. Notandum quod desiderium est appetitus rationalis. libitum autem spectat ad appetitum sensualem licet sed mali affectet beatitudinem appetitum rationali. tunc quod faciunt quod libet sequentes appetitum sensitivum. ideo ad beatitudinem non perveniunt. Sapientes autem qui continent delectationes sensuales. et innituntur intellectualibus ipsi sunt qui perficiunt animam suam scia sui creatoris qui de nihilo fecit ens. ut scribitur in libro de pomis. Anima non tristabit neque turbabit cum recedit a corpore. ut scribitur in eodem.

Metrum secundum libri quarti.

Quos vides sedere celso. Istud est metrum secundum huius quarti. et est metrum mixtum. Primum dicitur alemanicum ab inventore. trochaicum a pede pendente. secundum dicitur feregracium ab inventore. spondeicum a pede pendente. In quo metro probia ostendit quod potentia malorum sit consideranda. in quibus maxime videtur esse sicut sunt reges et principes. et dicitur incipiendo constructione in septimo versu. Si quis detrahat. i. remoueat. per considerationem et intellectum. tegmina. i. tegmina vani cultus exterioribus supbis regibus. Quos reges vides sedere celso culmine. i. altitudine. solij. i. cathedre. quos vides claros purpura nitente. Septos. i. circumdatos armis tristibus. i. tristatibus. Reges in quibus dominantes. i. minas imponentes miseris. toruo ore. i. crudeli aspectu. anhelos. i. cupidos vellestiosos rabie cordis. i. crudelitate mortis. Jam videbit dominos tales ferre intus. in animo. artas cathenas. id est vincula viciorum. quod manifestat subdolis. hinc. n. i. ex vna parte. libido. i. occupia. versat. i. precipitat. corda talium tyrannorum auidis venenis. hinc. i. ex alia parte. ira turbida flagellat. i. punit. mentem ipsorum. ira in quibus tollens. i. excitans. fluctus. i. disturbia. aut captos infortunio aliquo meror ipsos fatigat. Aut spes lubrica. i. vana torquet. Cuius cernas vnum caput. i. vnum principem. ferre. i. sustinere. tot tyrannos. i. passiones tyrannizantes.

Uti currenti in stadio .i. in aliquo spacio. corona est p̄m̄ū p̄pter quā currit. s̄. oñd̄m̄? p̄us b̄titudinē esse idip̄m bonū. p̄pter qđ oīa gerunt. s̄. ip̄m bonū est veluti cōe p̄m̄ū actibus humanis p̄positū. s̄. hoc bonū nō pōt se parari a bonis. Mō. n. bonus iure vocabit̄ q̄ careat bono. q̄re p̄bos mores. i. boies bene moigeratos. nō relinquit̄ sua p̄mia. quātūcūq; s̄. seuiat̄ mali p̄tra aufert. tñ sapiēti nō decider̄ corona. i. p̄m̄ū nec arefct̄. i. minuit̄. q̄ aliena improbitas nō decerpit. i. nō aufert. p̄m̄ū decus p̄bis animis: q̄ si boni accepto p̄mio extrinsecus letare p̄t poterat hoc aliq̄s auferre ab eis: vel saltē ille q̄ p̄tulisset. s̄. q̄ illud p̄m̄ū sua p̄bitas vnicuiq; p̄fert. tñc q̄libet carebit suo p̄mio cū desierit eē. p̄b̄?

Notandū q̄ p̄suetudo fuerat apud romanos currere in stadio. i. in aliquo spacio. qđ vocabat̄ stadiū. 7 q̄ citius venit ad metā sustulit p̄m̄ū. s̄. coronam vel aliqđ aliud. sicut dicit̄ apl̄s. Mescit̄ q̄ bi q̄ in stadio currunt: omnes quidē currūt sed vnus acapit b̄zaniū. sic currite vt appbendatis. s̄. id p̄pter qđ currit̄ est p̄m̄ū currentiū. Notandū q̄ Boetius nō pōt carere p̄mio. q̄ illud a q̄ homo denominat̄ bonū est virtus vel opatio virtuosa: q̄ fm̄ arefco. i. et b̄corū. Omnis virtus erit vtiq; habitus ex q̄ homo fit bonus. p̄pter qđ dignitas virtutis est p̄m̄ium virtuose opantiū. sed opans virtuose nō pōt priuari virtute: s̄. bonus nō pōt carere suo p̄mio. Notandū q̄ntum cūq; mali seuiat̄: tñ sapiēti nō decider̄ corona. q̄ fm̄ Senecā: nunq; intātū viciū p̄traibit nec malicia inualecet p̄tra virtutes q̄a nomen p̄bie sacroz 7 vne rabile p̄maneat. sic s̄litter est de malis 7 stultis respectu bonoz 7 sapientiū.

Postremo cū omne p̄m̄ū. hic ponit scđam rōez q̄ est talis. P̄m̄ū nō h̄z rōnē p̄m̄ū nisi in q̄tū bonū q̄ igit̄ ē cōpos boni est compos p̄m̄ū. dicit̄ s̄ in litera. Postremo cū oc p̄m̄ū idcirco appetat̄ q̄ credit̄ eē bonū. q̄s iudicet̄ p̄potē boni exptuz esse p̄m̄ū. q̄. d. nullus. Notandū q̄ argumētū p̄bie simile est isti: ac si arguat̄. hō nō h̄z rōnem boīs nisi q̄ rōnalis. q̄. cūq; igit̄ est rōnalis est hō. sic s̄litter p̄m̄ū nō appetitur nisi q̄ bonū. q̄ s̄ est cōpos boni est cōpos p̄m̄ū s̄ bonus est compos boni. s̄ nō deest sibi p̄m̄ū.

Et cuius p̄m̄ū. Hic oñdit qđ sit illud p̄m̄ū qđ boni assequunt̄. s̄. maximū 7 optimū. qđ est fieri deos. vñ dicit̄: Et cuius p̄m̄ū. s̄. boni nō sunt exptes. i. carētes. Rūdet̄ p̄bia: oīno pulcerzimi 7 maximū p̄m̄ū. qđ p̄bat̄ ex quodā corolario supra declarato dicens. Mem̄eto corolarij illius qđ p̄cipuū ante dedit̄. 7 sic collige. i. ex illo corolario p̄clude. Cū ip̄m bonū sit beatitudo: liquet̄ omnes bonos eo q̄ boni sunt fieri b̄tōs. s̄. q̄ beati s̄ eos p̄uenit̄ esse deos. igit̄ p̄m̄ū bonoz ē fieri deos. qđ p̄m̄ū bonoz nullus dies tēterat. i. p̄sumit. nullus potestas minuat. nullū p̄bitas fuscet. i. obscurat. Notandū q̄ in ista rēductiōe p̄bia nō accipit beatitudinē. p̄ statu quē boni habituri sunt post hanc vitā. sed p̄ statu beatitudinis: qualis in hac vita haberi pōt quē homo p̄sequitur p̄ virtutes. Tñ q̄ essentialiter est bonus essentialiter ē beatus 7 deus. 7 q̄ nō est eēntialiter bonus sed p̄ticipatiue: bic etiā ē p̄ticipatiōe beatus et deus.

Que cū ita sint. Hic oñdit p̄bia q̄ malis nūq; de sint sua supplicia. sed oñdit quale sit illud supplicium. ibi. Tūc aut̄. Prima in duas fm̄ duas ratiōes scđa ibi. Jam vō. Primo dicit̄. Que cū ita sint. s̄. q̄ boni nunq; carent p̄m̄is. scđtur q̄ nullus sapiens possit dubitare de inseparabili pena maloz. Mā cū bonū 7 malū pena 7 p̄m̄ū aduersa frōte dissideant. i. opōnat̄ abinuitē. necesse est q̄ in boni p̄mio videmus accidere eadē necesse est q̄ r̄ndēat̄ p̄traria parte in pena mali. sicut igit̄ p̄bis. i. bonis. ip̄a p̄bitas sit p̄m̄ū: ita neq̄tia ip̄a est improbis supplicium. Nota quācūq; subiectis p̄trarijs insunt p̄trarie passiōes. si vni subiectoz oñditur inesse sua passio. tñc p̄ locum a d̄r̄is reliq; subiecto assignat̄ inesse s̄litter sua passio. Cū igit̄ bonū et malū sint diuersa subiecta: p̄m̄ū 7 supplicium sicut diuersę passiōes. si ostenditur bonis non deesse p̄mia: ostensum est malis nō deesse supplicia.

Jam vō q̄s̄. Hic ponit scđam rōnē que talis est. Pena nō habet rōnē p̄ne: nisi ex hoc q̄ malū ē qđ daz s̄ q̄ est affectus malo ip̄e est affectus pena. s̄. mali sunt affecti imo infecti malo: s̄. sunt affecti pena. 7 p̄ p̄sequens supplicium. Tñ dicit̄ in ista. Jam vō q̄s̄ afficit̄ pena: malo nō dubitat se eē affectū. cū supple pena nō habeat rōnem p̄ne nisi q̄ mala. igit̄ si ipsi mali seip̄os existimare velint. p̄nt se sibi videri exptes supplicij. q̄s̄ malos oīm maloz extrema nequitia. i. maxima in genere mali. nō mō. i. tñ modo afficit̄. vñ. p̄. sed. vehemēter inficit̄ q̄. d. non. Notandū q̄ sicut argumētū tenet sub hac forma. hō non est homo nisi q̄ est rōnalis. s̄. q̄ est rōnalis est homo. sic arguit̄ in p̄posito. pena non h̄z ratiōnē p̄ne nisi q̄ malum est qđ daz. s̄. qui est affectus malo: est affectus pena. sed mali sunt affecti malo s̄ malum non deest malis. et p̄ p̄sequens supplicium.

Uti currēti in stadio p̄pter quā currit. ia cet p̄m̄ū corona. Sed b̄titudinē eē idip̄m bonū p̄pter qđ oīa gerūt. ostendimus. Est igit̄ h̄uanis actibz ip̄m bonū veluti p̄m̄ium cōe p̄positū. atq; hoc a bonis nō pōt se pari. Neq; n. bonū vltra iure vocabit̄. q̄ careat bono. q̄re p̄bos mores sua p̄mia nō relinquit̄. Quātūlibet igit̄ seuiat̄ mali. sapiēti tñ corona nō decider̄. nō arefct̄. neq; em̄ p̄bis aīs p̄p̄riū decus aliena decerpit im probitas. s̄. si extrinsecus accepto letare p̄t poterat hoc v̄lali? q̄sp̄ia. v̄l ip̄e etiā q̄ p̄tulisset auferre. Sed qm̄ id sua cuiq; p̄bitas p̄fert. tñ suo p̄mio carebit. cū p̄b̄ esse desierit. Postremo cū omne p̄m̄ū idcirco appetatur. qm̄ bonū eē credat̄ q̄s boni p̄potē p̄m̄ū iudicet̄ exptem. Et cui? p̄m̄ū oīm pulcerrimi maximiq; Adem̄eto. n. illius corolarij qđ paulo atē p̄cipuūz dedit̄: ac sic collige. Cū ip̄m bonū beatitudo sit. bonos omnes eo ip̄o q̄ boni sunt fieri beatos liquet̄: s̄. q̄ beati sunt deos esse p̄uenit̄. Est igit̄ p̄m̄ū bonoz q̄ nullus tēterat dies. nullū minuat potestas. nullū fuscet improbitas. deos fieri. Que cū ita sint: de maloz q̄ inseparabili pena dubitare sapiēs nequeat. nā cū bonū malūq; itē pena atq; p̄m̄ū aduersa frōte dissideat̄. q̄ in boni p̄mio videmus accidere: eadē necesse est in mali pena cōtraria p̄te r̄ndēant. Sicut igit̄ p̄bis p̄bitas ip̄a sit p̄m̄ū: ita improbis neq̄tia ip̄a supplicium ē. Jā vō q̄s̄ afficit̄ pena: malo se affectū eē nō dubitat. Si igit̄ sese ipsi existimare velint possunt ne sibi supplicij exptes videri q̄s omnium maloz extrema nequitia non afficit̄ modo: verum etiam vehementer inficit̄.

Uide aut ex aduersa pte bonoz que impro-
bos pena comitet. Omne namqz qd sit vnuz
esse. ipm qz vnū bonū esse paulante didici-
sti. Cui psequēs est vt omē qd sit. id etiā bo-
nū esse videat. hoc igit mō qd a bono re-
ficit esse resistit. qd sit vt mali desinat esse qd
fuerāt. Sed fuisse hoies adhuc ipsa huma-
ni corpis reliq spēs ostentat. Quare versū
maliciā: humanā qz amifere naturā. Sed
cū vltra homies quēquē puehere sola pbi-
tas possit: necesse est vt qs ab hūana cōditi-
one reiecit: infra hois meritū retrudat im-
probitas. Euenit igit vt quē transformā-
tū vicij videas: hoiem estimare nō possis.
Auaricia feruet alienaz opuz violent⁹ ere-
proz: silem lupi dixeris. Feror aut inqetus
linguā litigij exercet: cani ppabilis. Insi-
diator occult⁹ surripuisse fraudibz gaudet
vulpeculis exequet. Ire intpans fremit le-
onis animū gestare credat. Pavidus ac fu-
gar nō metuēda formidat. ceruis silis ha-
beat. Segnis ac stupidus torpet asinū vi-
uit. leuis ac incōstās studia pmutat nil ab
auibz differt. Fedis imūdisqz libidinibz im-
mergit: sordide suis voluptate tetinetur.
Ita sit vt q pbitate deserta hō esse desierit
cū in diuinā conditionez transire nō possit
vertatur in beluam.

Adetrū terciū quarti libri.

Elanaricij ducis
Et vagas pelago rates.
Eurus appulit insule.

Pulcra qua residens tea.
Solis edita semine.
Miscet hospitibz nouis.
Tacta carmine pocula.
Quos vt in varios modos
Vertit herbipotens manus.
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente crescit z vnguibus.
Hic lupis nup additus.
Flere dum parat vlulat.
Ille tigris vt indica
Tecta miris obambulat:

dit transformationē mentis p vicia esse peiorē transformationē corpis. ibi. O leuē. Fabula quam intēdit est de
transformatione socioz vlyris: z est talis. Ulyres post bellū troianū: cū redēdo ad p̄ria diu errasset in mari
puent in qndaz insulam quam inhabitabat quedā tea noie Circe: filia solis. qz p gramina z potōnes osuevit ho-
spites suos mutare in diuersas bestias: qz etiā socios vlyris qz ad ipsam puenerant p suas potiones mutauit.
sed mercurius dedit vlyri albū florē p quē mutauit transformationē z potione veneficā. quis aut focj sui ef-
sent mutati in bestias qz ad figurā corpis: tū remāsit in eis mēs integra exclusa oī bestiali seuciā. An dicit
in lra. Eurus ventus talis: appulit vela ducis naricij. i. vlyris. qz denoiatur naritiuz a loco vltā regione de qua
oriundus erat. z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidā insule. qua. i. in qua insula residēs pulcra
tea Circe. edita. i. genita ex semine solis. illa miscet nouis hospitibz. i. socijs Ulyris. pocula tacta carmine. i. in-
cātatione. qz. i. hospites. vt. i. postqz. manus Circe herbipotēs. i. potēs herbarz. vertit. i. mutauit socios vlyris
in varios modos. i. in varias figuras bestiaz. Hūc. i. vnū illoz regit facies apri. ille. i. ali⁹ marmaricus leo. i.
africanus leo factus. crescit dente z vnguibus. Hic. i. alius nup lupis additus. i. pūctus dū pat flere. p̄ sua
trāfformationē ipē vlulat. Ille. i. alius. obambulat. i. circuit tecta. i. domus. miris vt indica tigris. i. tigris indic.

Uide aut. Hic pbia ondit qle sit pmiū maloz scz
trāfformatio in bestialitate. scdo ondit quō p diuer-
sa vicia hoies transformant in diuersas bestias. ibi.
Auaricia. primo dicit. Uide o Boeti que pena comi-
tet improbos ex aduersa pte bonoz. i. p strarius ad
bonos. didicisti. n. paulante. s. in tercio libro. Omne
qd est eē vnū: z didicisti vnū esse bonū cui oīs est. vt
oē qd sit videat esse bonū. Igit qd a bono
desistit esse quo sit: vt mali desinat esse qd fuerāt. sed
ipsa reliqua spēs humani corpis adhuc manēs i eis
ostentat malos fuisse hoies. Quare versū
amifere humanā naturam. s. cum sola pbitas possit
quēquē hominē puehere vltra hoies. s. in naturā di-
uinā. necesse ē vt qs improbitas ab humana p̄ditio-
ne reiecit: ipsa retrudat hoiem infra meritū. i. digni-
tate hois in naturaz bestialitatis. igit euenit vt non
possis estimare hoiez s. bestia quē videas vicij trās-
formatū. Notandū qz cū grad⁹ entū distinguant
fm nobilitate z ignobilitate. qz nō ē accipe duas spe-
cies eque pfectas. s. vna est dignior alia. ideo oī qz oē
ens qd non est homo sit supra hoiez vel infra hoiez.
mali aut vt pbatū ē p maliciā desinit esse hoies. er-
go necesse ē malos esse supra hoies vel infra. cū aut
sola pbitas vebat hoiem supra humanā naturā. scz
ad naturā totū seqt qz malicia reiciat malos infra
naturam humanam. s. ad naturam bestialitatis.

Auaricia feruet alienaz opū. Hic pbia ondit qle
hoies p diuersa vicia transformant in diuersas bestias
as dicens. Aliqz hō feruet auaricia. s. violentus ere-
proz. i. ablator vel raptor alienaz opū. talē dixeris si-
milē lupi. s. homo feror z inqet⁹ qz exercet linguam li-
tigij. talis ppabilis est cani. Homo occult⁹ insidiat
qz gaudet subripuisse aliena fraudibz. talis exequet.
i. p̄p̄t vulpeculis. s. homo intēpans. i. intpat⁹. i. ire
fremit. talis credat gestare animū leonis. s. hō pau-
id⁹ z fugax qz formidat babeat silis ceruis. homo au-
tē segnis z stupid⁹ ille torpet. i. tard⁹ est. z talis viu-
it asinū. i. asinine. Homo aut leuis z incōstās qz pmu-
tat studia sua. i. opa. nihil differt ab auibz. s. hō qz im-
mergit fedis z imūdis libidinibz. ille tetinet. volu-
ptate sordide suis. i. pp̄t suis. et sic de ceterz vicij
p̄tingit loqui. vnū pcludit pbia dices. Ita sit vt qz des-
ta pbitate desierit esse hō cū nō possit transire in p̄di-
tionē diuinam h̄at in beluā. i. in bestiam. Notan-
dū qz in nobis est duplex virtus cognoscitiua. s. intel-
ctus z sensus. Intellect⁹ ē qd diuinū in nobis p quē
ad supiora ascedim⁹ z deo silēs sumus. Sensus aut
inq̄tū nō obedit rōm est qd brutale in nobis p quē
infra naturaz humanā redigimur z bestijs silēs effi-
cimur. Itō dicit boetius in tractatu de summo bono.
De vobis hoibus qui te nūero bestiaz estis p̄putari
diuinū qd in vobis est: nō cognoscētes p qd ad supi-
ora asceditis z deo similes estis. diuinum autē in ho-
mine vocat intellectum.

Adetrū terciū quarti libri.

Elanaricij ducis. Istud est metz terciū bu-
ius qrti qd dicit gliconicū ab inuente. criam-
bicū a pede p̄dante in q pbia ondit transfor-
mationē hoim in bestias p qndaz fabulā. scdo offen-

Sed licet numē. i. deitas. arcadis. i. mercurij. q̄ colit̄
in arcadia q̄ dī ales. eo q̄ fingit̄ habere alas in pedibus
ad designandū velocitate sui mot̄. Ille mercu-
rius miserās ducē. i. vixit. obfitū. i. circūdatū. varijs
malis. ipse soluerit. i. liberauerit. euz a peste hospitis
sez arce tū remiges. i. locij vltis. iā traxerant. i. libe-
rant. mala pocula ore. z iā sues effecti. verterāt id ē
mutauerāt. pabula. i. cerealia. i. nutrimenta panis. q̄
panis est cibus hoim. glande. i. in glandes. q̄ est cib⁹
suis. z nihil manet integz. s. de figura humana. ip̄s
pdit̄. i. mutatis. voce z corpe. sola aut̄ mens stabili-
lis manēs gemit supra monstra. i. supra transformati-
onē corpis quā patit̄. Motādus q̄ transformatio
hois in bestia remanente aia rōnali nō est possibilis
fm rē. qz si esset possibilis: vel esset possibilis fm trans-
mutationē substantiāle vel accidentāle. nō fm sbales
qz p talē introductiō noua forma sbalis. z sic due for-
me substantiales speciuoce differentes. vt forma lupi
z hois si in formaret̄ idē corp⁹ qd falsum ē. nec est
possibilis fm accidētia. p̄pria q̄ disponāt materiā ad
dēminatā formā. qz impossibile ē materiā fm vnā
et eandē dispositionē. p̄porcionari diuersis formis.
Cū oimō est impossibile aiām intellectiūā vniri ma-
terie dispositē ad formā lupi. q̄ transmutatio de q̄ h
loq̄tur si ē possibilis erit solū fm accidētia indiuidui
pueniētia ab exteriorib⁹ causis quēadmodū videt̄
ptigisse de rege Nabuchodonosor: de q̄ legit̄ in daniel.
q̄ ex hoib⁹ ciec̄t̄ ē z fenū comedit vt tos. z rore ce-
li corp⁹ ei⁹ infectū ē: donec capilli ei⁹ creverent in si-
militudinē aq̄ laz. et vngues ei⁹ q̄si vngues auis. et
qz transformatiō fm talia accidētia ducit ab ex p̄ssa rep-
sentatiōe speciei hūane. p̄p̄ deformitatē figure. Ideo
vt sic pōt dici transmutatiōez eē factā in bestia aia
remanēte. Alii dicūt q̄ hmoi transformatiō nō sit pos-
sibilis fm rē: s̄ fm quandā apparitiōez fantastiāam.
vñ nō videt̄ rōnabile q̄ nabuchodonosor transule-
rit se ad iumēta comedēs fenū nisi q̄ qdam inanitia z
apparitiōe fantastica agitat⁹ seipm reputabat iumē-
tū aut bestia: p̄pter qd a p̄ortio hoim eiectus z cum
feris habitabat.

Leuē nimium manū. Dic ondit̄ transformatiōem
mētis p vicia esse deteriorē transformatiōe corpis eo
q̄ mēs nobilior ē toto corpe z dicit̄. Ego dico manū
arce. i. ptātē. eē nimium leuē. i. imbecillē. nec dico gra-
mira ei⁹ eē potētia q̄ lz valeāt vertere mēbra. s. cor-
pis. nō tū valēt vertere corda. qz int̄ est vigor hoim
pdit̄. i. abscondit̄. arce abdita. i. in mente abscondi-
ta. sed hec dira venena. i. vicia. potentius detrahunt
hoim sibi. q̄ venena siue vicia penit⁹ meāt. i. p̄transe-
unt. z nō nocētia corp̄i seuiūt. i. seuire faciunt hoim
vulnere mētis. Motādū q̄ qz aia nobilior z excel-
lentior est corpe transformatiō facta in aia de virtutib⁹ ad vicia stante corpe humano. ipsa est deterior q̄ facta
transformatiōe corpis humani in spēm bestie aia remanēte intrāsmutata. qz aia intrāsmutata dato q̄ corpus
trāsmutet̄ aq̄ hūc bō dicit̄ homo rōne aie. s̄ remanente corpe humano z aia transformata: iam bō nō dicitur
homo nisi equo ce. q̄ transformatiō a ie peior est transformatiōe corpis aia remanente intrāsmutata.

Prosa quarta quarti libri.

Am ego fateor inq̄. Ista est q̄rta p̄sa hui⁹ quarti in q̄ principaliter tria p̄bat. Primo p̄bat malos eē
miseriores q̄ cupita p̄ficiūt q̄ si ea nō p̄ficerent. Secdo p̄bat malos esse miseriores si sint impuniti q̄ si
sint puniti. Tercio ondit̄ illos esse miseriores qui faciūt iniuriā q̄ illi q̄ patiūt̄. scda ibi. Nam hoc q̄z.
tercia ibi. Nā ne illud. Primo boeti⁹ p̄sentēs p̄dictis facit qd dā notū. z p̄bia sibi r̄ndet. scdo p̄bia p̄scit̄ p̄
cipale intentū. ibi. Etc̄m. Primo dicit̄. Tū ego Boetius finito carmie inq̄. i. dixi. ego fateor. i. p̄cedo vt esse
qd dictum est. nec iniuriā. i. nō iniuste vide dici viciosos mutari in beluas. i. bestias. qualitate. i. vicio aior. i. a-
cessi p̄ quib⁹. seruet̄ spēm humani corpis. Tūc boetius faciens notū dices. Sed eis q̄z mēs atrox. i. crudelis
seuit̄ p̄ncie bonoz. idipm noluissem eis licere. s. vt seuiāt mali in bonos. R̄ndet p̄bia. nec licet inq̄ vt mon-
strabit̄ puenienti loco: tamen si idipsum quod credit̄ eis licere. si hoc auferat̄ a malis. releuat̄ pena scelerato-
rum hoim ex magna pte. Motandum licet credat̄ malis licere q̄ seuiant contra bonos nō tū in rei verita-
te licet. qz in sexta p̄sa huius quarti ostendit̄ p̄bia q̄ nihil licet malis p̄tra bonos nisi quantū p̄mittit̄. ex ordi-
natiōe diuine. p̄videntiē ad vtilitatem bonoz.

Etc̄m qd incredibile. Dic p̄bia p̄scit̄ p̄ncipale intentū. p̄bando q̄ imp̄probi sunt miseriores q̄ cupita p̄fici-
unt q̄ q̄ p̄ficere nō possint. scdo ondit̄ q̄ in hac vita nihil est diuturnū in op̄atione ad vitā eternam. tercio p̄-
nit admirationē Boetij sup quodam. scdm ibi. Neq̄ enim. tercia ibi. Tū ego. Primo dicit̄. Necesse est ma-
los esse infeliciores. i. miseriores cum p̄ficerint cupita q̄ si non possint implere. quod forte videat̄ cuiq̄. i. ali-
cui incredibile. cuius p̄batio est. Nam si miserū est voluisse p̄raua. miserius est potuisse. sine quo. s. posse. lan-
gueret. i. deficeret. effectus misere voluntatis.

Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obfitum miserans ducem.
Peste soluerit hospitis.
Iam tamen mala remiges
Dre pocula traxerant
Iam sues cerealia
Blande pabula verterant.
Et nihil manet integrum.
Cloce corpore pditis.
Sola mens stabilis: super
Adonstra que patitur gemit.
O leuem nimium manum.
Nec potentia gramina
Adembra que valeant licet
Corda vertere non valent.
Intus est hominum vigor.
Arce conditus abdita.
Nec venena potentius
Detrahunt hominem sibi
Diraq; penitus meant.
Nec nocentia corpori
Adentis vulnere seuiunt.

Prosa quarta libri quarti.

Am ego fateor inq̄ nec iniuriā di-
ci video viciosos tamen si hūani cor-
poris speciei seruet̄. in beluas tamē
aioz qualitate mutari. Sed qz atrox sce-
lerataq; mēs bonoz p̄ncie seuit̄: idipm eis
licere noluissem. p̄. Nec licet inq̄ vt con-
uenienti monstrabit̄ loco. Sed tamen si id-
ipm qd eis licere credit̄ auferat̄: magna ex
pte sceleratoz hoim pena releuat̄. Etenim
qd incredibile forte cuiq̄ videat̄: infeliciores
eē necesse est malos: cū cupita p̄fecerit̄: q̄ si
ea que cupiūt implere non possint. Nam si
miserū est voluisse p̄raua potuisse miserū ē
sine q̄ voluntatis misere langueret effect⁹.

Itaq; cū singulis tribus. s. voluntati: potentie & effectui. sit sua miseria: necesse est vt illi vrgeant triplici infortu-
 tunio. i. malo q̄s videas scel? velle: scel? posse: scelus pficē. dicit Boeti? accedo in q̄. i. p̄sentio. s̄ ego veb̄ emenē
 exopto. vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careat hoc infortunio. et dicit p̄bia. Carebunt in q̄t
 ocius. i. citius q̄ si tu forsitan velis. i. velle voleas. vel q̄ illi estimēt sese. i. seipos carituros. Notādū q̄ p̄bia
 dicit q̄ posse malū sit pei? q̄ velle malū. hoc videt falsum. qz posse peccare nō est malū: sed velle peccare. Cū
 fm̄ Senecā. Omne peccatū in actione est. & ois actio est voluntaria. q̄ omne pctm̄ est voluntariū. p̄ tanto etiā
 dicit aug. Volle voluntatē et infernus nō erit. q̄ pe-
 ius est velle malū q̄ posse malū. cuius p̄trariū hic di-
 cit. Ad hoc dicendū q̄ si posse & velle fm̄ se & absolu-
 te p̄sident. tunc peius est velle malū q̄ posse malū
 Si aut accipit posse vt sequens malā voluntatē & s̄-
 feruēs eidē. vt voluntas mala pficiat in exteriori ope
 sic peius est posse q̄ velle. qz sine tali posse langueret
 voluntatis effectus. i. nō pficeret opus eius extra. si
 cut aut dicto modo peius est posse malū q̄ velle. sic
 peius est pficere malū q̄ posse. ita q̄ vnū q̄q; istoꝝ
 triū. velle posse pficere. aliqd mali addit supra pre-
 dens.

Itaq; cūz sua singulis miseria sit: triplici
 infortunio necesse ē vt vrgeant. q̄s videas
 scelus velle posse pficere. **B.** Accedo in q̄ h
 vti hoc infortunio cito careat patrādi sceleris
 possibilitate deserti vebemēter exopto
P. Carebūt in q̄t ocius q̄ vltu forsitan ve-
 ais. vel illi sese estimēt eē carituros. Neq; eī
 est aliqd i rābreuibz vite metis ita serū qd̄
 expectare longū imortalis p̄sertim anim?
 putet: qz magna spes & excelsa facinorū ma-
 china repentino atq; insperato sepe sine de-
 struit. qd̄ quidē illis miserie modū statuit.
 Nā si neq̄tia miseros facit: miserior sit ne-
 cesse est diuturnior nequā. Quos infelicit
 simos eē iudicārē si nō eoz maliciā saltem
 mors extrema finiret. Et em̄ si de prauita-
 tis infortunio vera p̄clusim? : infinitā liquet
 esse miseriā: quā esse p̄stat eterna. **B.** Tum
 ego mira quidē in q̄ & cōcessu difficilis illa
 tio: s̄ his eā q̄ prius p̄cessa sunt nūmū pue-
 nire cognosco. **P.** Recte in q̄t estimas: sed
 q̄ p̄clusioni accedere durū putat: equū est.
 vel falsū aliqd p̄cessisse demonstret. vel col-
 lationē p̄positionū nō esse efficacē necessa-
 rie p̄clusionis ondat. alioqn̄ p̄cessis p̄ceden-
 tibus nihil p̄suis est qd̄ de illatiōe causet. nā
 hoc q̄ qd̄ dicā nō minus mirū videat: s̄ ex
 his que sumpta sunt eā est necessarius. **B.**
 Quid nā in q̄? **P.** Feliciores in q̄t eē ipro-
 bos supplicia luētes q̄ si eos nulla iusticie
 pena coerceat. Neq; id nūc melior qd̄ cui-
 us veniat in mētē corrigi vltione prauos
 mores: & ad rectū supplicij t̄rore reduci. Le-
 teris q̄ exēplū eē fugiendi culpanda: s̄ alio
 qd̄ā mō infeliciores eē iprobos arbitror im-
 punitos. tametsi nulla ratio correctionis:
 nullus respect? habeatur exempli. **B.** Et
 quis erit in quaz preter hos alius modus:

catū in forma. vt si nō sit debita p̄uicio. p̄positionū respectu p̄clusionis incidente aliqua fallacia. Si autem nihil
 istoꝝ accidit necessario sequit̄ p̄clusio ex p̄missis.

Nā s̄ q̄s qd̄ dicā. Hic p̄bia pbat malos eē miseriores si nō puniāt q̄ si puniāt. scdo soluit qd̄ā dubiūz.
 tercio ponit quendā epilogū p̄dictoz. scda ibi. Sed queso. tercia ibi. Ad hō baten? P̄mo p̄mitit p̄clusio-
 nē quā p̄bare intendit excludēdo q̄sdā modos. p̄bationis q̄b? p̄clusio p̄bati possit. scdo ponit aliū modūz
 p̄bationis ab istis. ibi. Et illa. P̄mo dicat. Hoc q̄s dicā nō minus videat mirū. s̄ eque necessariū videat con-
 dudi ex his q̄ sumpta sunt & querit Boeti?. Quid nā eē? dicit p̄bia. Ego dico improbos esse feliciores luē-
 tes supplicia: q̄ si nulla pena iusticie eos coerceat. i. puniat. s̄ ego nō melior. i. nō inēdo nūc q̄ alicui veniat
 in mētē prauos mores. i. boies prauē mougeratos corrigi vltione. i. pena & t̄rore supplicij. ipos reduci ad
 rectū. & nō inēdo ceteris boibus penā maloz eē exem̄ plū fugiendi culpanda. i. mala. Sed p̄ter istas duas cās
 est alia a p̄dictis q̄ arbitror improbos eē feliciores punitos. t̄actē p̄ q̄uis. nulla rō correctionis. et null? respe-
 ctus exēplū habeat. & q̄rit Boeti?. Quis erit p̄ter hos al? mod? Nota q̄ due sunt cāe. p̄p̄ quas videt me-
 lius malos eē punitos q̄ impunitos. vna ē qz p̄ penas mali corrigunt̄ & resipiscūt a malo. Scda cā est: qz aliū
 timore pene maloz declinant a malo. et sic pena maloz est exemplū alijs fugiēdi malū. licz iste due cause sunt
 vere tñ p̄bia de eis nō intendit. sed vult assignare aliam causam preter istas.

Neq; n. est aliqd. Hic p̄bia qz boeti? optauit ma-
 los citi? carere potentia patrādi sceleris. pbat q̄ in
 hac vita nihil est diurnū vel duratiū in p̄pationē ad
 p̄pctūā vitā dicens. Neq; n. ē aliqd serū. i. tardū vel
 durabile. in tam breuib? metis. i. terminis p̄ntis vite
 qd̄ immortalis animus putet p̄ longū t̄pus expecta-
 re. i. manere. quoz maloz magna spes quā habet de
 longanimitate vite & excelsa machina. i. magna potē-
 tia facinorū. sepe destruit sine. i. morte. sine in q̄ inspe-
 rato & repentino. Qd̄. i. finiri morte statuit ipis ma-
 lis modū. i. terminū sue miserie. qd̄ pbat p̄ hoc. Nā
 si neq̄tia facit miseros vtz ex dictis. necesse est vt di-
 uturnior nequā sit miserior: q̄s malos iudicārē infe-
 licissimos. si nō extrema mors eoz maliciāz finiret.
 S̄ n. cōclusimus vera de infortunio prauitatis qd̄ in-
 fortunū. i. malū tāto est maius quanto est diuturnū
 liquet miseriā eoz eē infinitā: q̄ p̄stat eē eterna. Et
 aut miseria maloz eterna si morte nō finiret. No-
 tandū q̄ de oppositis opposito modo iudicādū ē. cūz
 oppositoꝝ oppositē sint cause. Sicut ē in bonis illū
 qd̄ est diuturnius est melius. sic in malis qd̄ est diu-
 turnius est peius. Cū igit malicia facit miseros ma-
 los: infinita esset eoz miseria si p̄peruo p̄duraret in
 vita: s̄ qz mors terminat eoz maliciā ideo eoz mise-
 riā & infelicitatē diminuit.

Tū ego. Hic p̄bia ponit admiratiōez Boeti? su-
 per reductione p̄bie dicens. O p̄bia mira est illatio
 tua. & p̄cessu. i. ad p̄cedendū difficilis. qua pbat mi-
 seriā maloz diminui p̄ mortē. s̄ cognosco eā nūmūz
 puenire bis q̄ p̄cessa sunt p̄us. dicit p̄bia. Recte in-
 q̄ estimas. s̄ q̄ p̄dicte illationi difficile credit. sed q̄
 durū. i. difficile putat accedere p̄clusioni ipaz p̄cedē-
 do. equū est vt ip̄e demonstret aliqd falsū p̄cessisse
 in p̄missis. vel ondat collationē p̄positionū necessa-
 rie p̄clusionis nō esse efficacē. alioqn̄ p̄cessis p̄ceden-
 tibus? nihil est qd̄ causet. i. p̄querat de illatiōe. Cū ne-
 cessariū est eā p̄cedere quantūcūq; videat durū.

Notandū q̄ si nō p̄sentit p̄clusioni. hoc est vel. p̄p̄
 peccatū in materia: vel. p̄pter pctm̄ in forma. p̄p̄ pec-
 catū in materia: vt si aliq̄ p̄missaz sit falsā. p̄pter pec-

Et illa. Dic phia ponit alium modum preter pdictos pbando malos impunitos ee miseriores q̄ punitos. scdo declarat quoddā assumptum in pbatione ibi. Sed puniri. Primo resumit qd supra pbatū est tertia p̄sa dicens. Nōne p̄cessim? bonos esse felices malos v̄o miseros. dicit Boetius. ita est in q̄. et p̄bi losophia: Si miserie alicuius addat aliqd bonū. nō ne ipse est felicioz eo cui? miseria est pura et solitaria si ne admittione alicui? boni: dicit boeti? Sic in q̄ videt. vltterius querit phia. Si eidē misero q̄ cunctis careat bonis: aliud malū fuerit annexū nōne censendus est infelicioz eo cuius infortunū. i. malū releuatur. i. p̄p̄a p̄cipatione boni: dicit boetius. Quid ni in q̄. i. q̄re nō. igit̄ dicit phia. improbi. i. mali cū puniunt̄ habent aliqd boni annexū. i. penā. que rōe iusticie bona est. et cum idē improbi. carent supplicio. id est pena. inest eis aliqd alterius mali. i. ipa impunitas. quā merito. i. iure iniq̄tatis p̄fessus es esse malū: dicit Boetius: negare non possum. igit̄ p̄cludit phia q̄ improbi multo sunt infeliciores donati. i. ad diti iniusta impunitate. i. mala impunitate. q̄ puniti iusta vltione. i. pena. Notandū q̄ ratio quā phia intendit est ista. Cuiuscūq; bonis malicie addit aliqd boni ipse felicioz est eo cuius malicie nihil boni additur. sed cū malus homo puniit sue malicie addit aliqd boni. i. pena. que rōe iusticie bona est. cū aut̄ nō puniit eius malicie addit aliquid malū. i. impunitas que mala est. q̄ malus puniit? felicioz ē malo ipunito.

Sed puniri improbos iustuz. Dic phia declarat quoddā assumptū in pbatione. i. q̄ pena maloz sit bona. et q̄ impunitas sit mala dicens. Manifestuz ē q̄ puniri improbos est iustum. et iniq̄s elabi. i. euadere impunitos est iniquū. i. iniustū. dicit Boetius. Quis neget illud. sub iungit phia. Nūqd illud aliq̄s negabit. Omne qd est iustū esse bonū. et ecōtra. i. p̄trarium qd iniustū est. liquet. i. manifestū est. ip̄m ee malū. Ego Boetius dixi ista iā dicta cōsequētia sunt eis que paulante p̄clusa sunt. Notandū q̄ phia inuit duplicē rōnē. Prima talis est: pena maloz ē iusta: sed iustū est bonum. ergo pena maloz est bona. Secunda ratio est. impunitas malozum est iniusta. sed iniustū est malū: q̄ impunitas maloz ē mala.

Sed queso in q̄. Dic Boeti? soluit dubiū. Querit enim boetius: phia q̄o te in q̄. nūqd nulla aiaruz supplicia post mortē q̄ maloz alia ego puto exerce ri. i. puniri penali acerbitate sicut mala damnatoruz Alia v̄o puniri purgatoria clemētia. i. igne purgatorio. sed differere. i. disputare de his penis que debentur aiar? p̄ mortē nūc nō ē p̄siliū. Notandū q̄ peccatū q̄nq; est tale q̄ p̄ ip̄m habituā volūtas ad malū. cuiusmodi est mortale peccatū. peccantes q̄ mortali ter et in tali peccato discedentes puniunt̄ eterna pena post mortē. Nā s̄m beatū Bre. ad magnā iusticiā iudicantis dei p̄tinet vt nunq̄ careant supplicio: q̄ nūq̄ carere volūt peccato. Quis aut̄ peccatū est tale q̄ cōstat cū volūate habituata ad bonū: sicut est peccatū veniale: tale nō puniit eternaliter p̄ mortē. s̄ q̄ ad iusticiam dei p̄tinet vt nullū peccatū maneat impunitū. ideo oportet vt homo puniat̄ ad t̄pus p̄ peccato veniali. et q̄ p̄ tale penā aia purgat̄ ad receptionē pleni p̄remij. ideo illa pena dicit̄ pena purgatoria.

Id v̄o hacten? egimus. Dic phia ponit quendā epilogū supradictoz. scdo ondit Boetius opinionē vulgi esse p̄trariā opinionē phie. ibi. Tum ego. Primo dicit. Id egim? i. p̄tractauim? hacten? i. buc usq; vt potestas maloz q̄ tibi videbat̄ indignissima: nullā eā esse cognosceres. sicut ostendimus in scda p̄sa. et illos malos quos tu querebare impunitos. tu nunq̄ videres carere supplicijs sue improbitatis. sicut ostensuz est tertia p̄sa. Et nos etiā egim? vt licētā sciendi p̄tra bonos quā tu cito p̄cabaris finiri. disceres eā nō ee longā et infelicioz ee potētā ad malū si esset diuturnior. et infeliciūmā ee si esset eterna. sicut in ista p̄sa on̄suz est. p̄ hec pbatum est eadē p̄sa improbos esse miseriores. dimissos. i. relictos. iniusta impunitate: q̄ punitos iusta vltione. Cui p̄sequens est cū credunt̄ esse impuniti. vrgent̄ grauibz supplicijs. Notandū circa predicta cū dicit̄ illū esse miseriozē q̄ peccat impune q̄ q̄ puniit p̄ peccato. hoc est intelligendū de miseria p̄ntis vite v̄trobq; vt sit p̄formis p̄p̄atio. Accipiedo enim miseria p̄ntis vite ex v̄ra p̄te. et ex alia p̄te miseriam q̄ est post mortē esset difformis p̄p̄atio et extra p̄positū. q̄ bic nō loquit̄ de miseria que est post mortem.

Tū ego. Dic Boetius ondit opinionē vulgi esse p̄trariā opinionē phie. scdo ondit phia nō ee p̄sentēduz opinionē vulgari. scda ibi. Quid igit̄. Primo dicit. Phia cū ego plidero tuas rōnes. i. in q̄sitōes. puto nil veri? dici supple illis. S̄ si reuertar ad iudicia hoim vulgariz supple alie videf. Quis. n. ē ille cui hec supple dicta tua. nō modo. id est nō tm̄. videant̄ credenda: sed etiā nō audicēda. Dicit phiosophia. Ita est q̄ vulgares nequeunt oculos rōnis et intellectus. assuetos. i. assuefactos tenebris passionū. attollere. i. erigere ad lucē

Ph. Et illa bonos inquit esse felices malos v̄o miseros nōne p̄cessim? B. Ita est in q̄. Ph. Si igit̄ in q̄t miserie cuiuspiāz bonū ali quid addat: nōne felicioz ē eo cui? pura ac solitaria sine cuiuscūq; boni ammixtōe miseria est? B. Sic in q̄ videt. Ph. Quid si eidē misero q̄ cūctis careat bonis: p̄terea quibz miser est malū aliud fuerit annexum. nōne multo infelicioz eo censendus est. cuius infortunium boni p̄cipatione releuat̄? B. Quid ni in q̄? Ph. Habēt igit̄ improbi cum puniunt̄ qdē boni aliqd annexū: penā ip̄az lēz q̄ rōne iusticie bona ē: idēq; cū supplicio caret eis inest aliqd alteri? mali ip̄a impunitas: quā iniq̄tatis merito maluz ee p̄fessus es. B. Negare nō p̄ssuz. Ph. Adto igit̄ infeliciores ip̄robi sunt iniusta impunitate v̄nati q̄ iusta vltōne puniri. Sed puniri improbos iustū: ipunitos v̄o elabi iniquū ee manifestū est. B. Quis id neget? Ph. sed ne illud qdē ait q̄sq; negabit: bonū ee omē qd iustū est: p̄tra qd in iustū est malū liquet esse. B. Tū ego ista qdē p̄ntia sunt eis que paulante p̄clusa s̄. S̄ q̄o in q̄ te: nulla ne aiaz supplicia p̄ defunctū morte cor? p̄ reliquis. Ph. Et magna qdē in q̄t: q̄z alia pena li acerbitate: alia v̄o purgatoria clemētia exerceri puto. S̄z nūc de his differē p̄siliuz nō ē. Id v̄o hacten? egim?: vt q̄ indignissima tibi videbat̄ maloz p̄ras: eā nullaz esse cognosceres: quosq; impunitos querebare. videres nunq̄ improbitatis sue carere supplicijs. Licētā q̄ cito finiri p̄cabaris: nec longaz esse disceres infeliciozēq; fore si diuturnior. Infeliciūmā v̄o si esset eterna p̄ hec miseriores ee improbos. iniusta impunitate dimissos: q̄ iusta vltōne punitos. Cui s̄nie p̄sequēs ē: vt tū tm̄ grauibz supplicijs vrgantur. cum impuniti esse creduntur.

perspicue veritatis. supple vt verū videant iudicio recte rationis. ⁊ sunt similes aubus. s. noctuis ⁊ bubonib⁹
quaz intuitū. i. visum nor illuminat. et dies cecat. dū. n. vulgares non intuent ordinē rerum qui habet se ad
modū lucis: sed intuent suos affectus. i. desideria que habet se ad modū tenebrarū. ipsi putāt felicē esse impu-
nitatē scelecrū. i. maloz. vel licentiā supple sciendi p̄tra bonos qd tñ non est. Glide autē quid sanciat. i. statuat
eterna lex. i. diuina. p̄uidencia. si p̄formaueris animū tuū melioribus. i. virtutibus. nihil est tibi op⁹ iudice ex-
teriori deserere p̄miū. qz tu te ipse addidisti excellentioribus. et p̄ p̄ns factus est deus. Si autē studiū reflexeris

B. Tū ego cū tuas inq̄ rōnes cōsidero ni-
hil dici verius puto. At si ad iudicia hoīm
revertar. q̄s ille est cui hec nō credēda mō:
sed saltē nō audiēda videant. **P.** Ita ē in-
quit illa. Nequeunt. n. oculos tenebris as-
luctos ad lucē p̄spicue veritatis attollere.
similesq̄ aub⁹ sunt quaz intuituz nor il-
luminat: dies cecat. Sū em̄ nō rez ordinez
sed suos intuent affect⁹ vel licentiā vel im-
punitatē scelez putāt esse felicē. Vide autē
qd eterna lex sanciat. Adhiorib⁹ animuz si
p̄formaueris nihil opus ē iudice p̄miū tefe-
rente tu te ipse excellentiorib⁹ addidisti. Si
studiū ad peiora reflexeris: extra ne que-
ris vltorē tu te ipse in teteriora detrusisti ve-
luti si vici⁹ sordidā humum: celūq̄ respici-
as: cunctis extra cessantib⁹. ip̄a cernēdi rō-
nū sceno nūc syderib⁹ interesse videarē
at vulgus ista nō respiciat. Quid igit⁹ his
ne accedam⁹ q̄s beluis siles esse mōstrau-
im⁹. Quid si q̄s amisso penit⁹ visu: ip̄m eti-
am se habuisse obliuisceret intuitū: nihilq̄
sibi ad humanā p̄fectionē tesse arbitrare-
tur: nū videntes eadē cecos putarem⁹. Mā
ne illud qdē adq̄scēt qd eque validis rati-
onū nitit firmamētis infeliciores esse eos
q̄ faciāt q̄ q̄ patiānt iniriā. **B.** Uellē in-
q̄ basipās audire rōnes. **P.** Dēm inq̄t im-
probi nū supplicō dignū negas. **B.** Adimi-
me. **B.** Infelices vō esse q̄ se improbi mlti-
pliciter liquet. **B.** Ita est inq̄. **P.** Qui igit⁹
supplicio digni sunt miseros esse nō du-
bitas. **B.** Lōuenit inq̄. **P.** Si igit⁹ cog-
nitor ait resideres: cui suppliciu⁹ inferenduz
putares: ei ne q̄ fecisset: an qui pertulisset
iniriā. **P.** Nec ambigo inquā quin per
pesso satisfacerem dolore facientis. **P.**
Misereor igitur tibi iniriē illator q̄s acce-
ptor esse videretur. **P.** Consequit⁹ inquaz.

gissimos ad pbandum intentum. quoz primus est. Dis improbus est miser: sed omnis dignus supplicio est
improbus. ergo omnis dignus supplicio est miser. et per p̄sequens quanto dignior est supplicio tanto est mi-
serior. Secundus syllogismus est. quāto aliq̄s est dignior supplicio tanto est miserior. sed faciēs iniriā digni-
or est supplicio q̄s patiens. q̄ faciēs iniriā miserior est q̄ iniriā patiens. Primo innuit p̄mū syllogismū di-
cens. nunq̄d negas omnē improbū esse dignū supplicio. Boetius dicit. minime nego. et multipliciter liquet
eos esse infelices q̄ sunt improbi. ita est dicit Boetius. Sic dicit p̄bia. qui digni sunt supplicio non dubitas
eos esse miseros. dicit Boetius. conuenit inq̄ supple predictis. Lic innuit scdm syllogismū p̄ modū interro-
gationis dicens. Boeti si tu resideres cognitor. i. iudex causarū. cui putares inferendū suppliciu⁹. vel ei q̄ se-
cisset iniriā. vel ei q̄ pertulisset iniriā. dicit Boeti. nō ambigo. i. nō dubito. qm̄ ego satisfacerē p̄p̄so iniri-
am dolore. i. cū supplicio facientis iniriā. Sic dicit p̄bia: illator iniriē videretur tibi esse miserior q̄ acce-
ptor iniriē. dicit Boeti. q̄s opatur malū ex p̄posito magis peccat ⁊ miserior est q̄ ip̄m sustinens sine p̄posito et voluntate: s̄ in-
ferens iniriā peccat ex p̄posito ⁊ ex voluntate. sustinens autē sustinet cōtra voluntatem: ergo inferens in-
iriā peior est et miserior patiente iniriā.

ad p̄iora. i. ad vicia. ne pro nō que-
ris vltorē. i. vindicem. qz tu te ipse detrusisti te in teteriora ⁊
p̄ p̄sequens factus es belua. hoc declarat in simili. ve-
luti si respicias humū ⁊ celū. vici⁹. i. vici⁹. nūc
celū nūc terrā. cunctis supple iudicijs extra cessan-
tibus. ip̄a sola ratōne cernēdi videaris nūc interesse
sceno. i. terre nūc syderibus. i. celo supple eodē mō-
dū cunctis extra cessantib⁹ ip̄a sola rōne opandi benevel
male asq̄ris premiū vel suppliciu⁹ diuina iusticia b̄
ordinante. sed vulgus ista nō respicit p̄pter p̄dictam
causam. Nota q̄ q̄ natura visus requit mediū il-
luminatū. ideo h̄m cōm naturaz visus noctue ⁊ bu-
bones melius teberent videre in die q̄ in nocte. cu-
ius tñ p̄trariū accidit eis. vel p̄pter debilitatem natu-
ralem visus. sicut in noctuis. de q̄bus dicit Sidorus
q̄ ortu splendore solis visus noctue ebetat. vel p̄pter
p̄uetudinē ad tenebras sicut credit⁹ esse de bubone.
Cū em̄ bubo habeat alias aues sibi inimicas. ideo d̄
die in cauernis latitat ⁊ alijs aub⁹ que-
sescit. p̄pter necessitatē victus de nocte volat. Notandū q̄ di-
cit. Vide qd eterna lex sanciat. dicit beatus aug⁹. in
libro de libero arbitrio. Lex eterna est qua iustū ē vt
oia sint ordinata. et ideo h̄m ordinē eius nunq̄ iust⁹
desituit p̄m̄: nec malus supplicis.

Quid igit⁹ his ne accedamus. Hic oñdit p̄bia
nō esse p̄sentendū opiniōm vulgari dicens. O Ho-
eti quid igit⁹ dicit: nūq̄d debem⁹ accedere p̄ p̄sentuz
bis vulgaribus quos monstrauim⁹ siles esse bestijs.
q. d. nō. et hoc manifestat p̄ exemplum dicens. qd di-
cis si quis homo amisso penitus visu: obliuisceretur
etiā se ip̄m habuisse visum ⁊ arbitrarē nūc tesse si
bi ad p̄fectionem humanam. nūq̄d boies videntes
id est iudicātes eadē cū ceco. putarem⁹ esse cecos.
q. d. immo. supple similiter si vulgares dicerent se re-
cte iudicare. ⁊ se nō esse beluas. adhuc nō esset eis cō-
sentiendū. Notandū q̄ vulgares ⁊ impiti iudicāt
tanq̄ longe distantes a veritate: qz iudicāt h̄m p̄cu-
piscentiā nō h̄m rei veritatē. p̄pter quod nō est asan-
dum eoz iudicio. Cū Seneca in de reuēdijs fortui-
toz dicit: Male opinant⁹ boies de te: sed mali. mo-
uerer autē si sapientes hoc loquerent⁹: nūc autē malis
displicere est laudari male de te loquunt. mouerit si
hoc iudicio facerent. nūc autē morbo ignorantie faci-
unt: male de te loquunt qz bene nesciunt loqui.

Itam ne illud qdē acq̄scēt. Hic p̄bia. pbat illos
esse miseros q̄ faciunt iniriā q̄ qui patiunt. scdm do-
ex hoc concludit q̄ iniriā nō est ip̄ius patientis sed
inferentis. tercio inuehit⁹ oratores. scdm ibi. Itac
igit⁹. tercia ibi. Itq̄ nunc. Primo dicit. nunq̄d vulga-
res nō acq̄scēt. i. credent. illud qd mitē eque vali-
dis firmamentis rōnū. s. infeliciores esse eos q̄ faci-
unt iniriā q̄ qui patiānt. Dicit Boetius. Uellē
audire basipās rōnes. tunc p̄bia intendit duos syllo-

Hac igitur alijsq; de causis. Hic pbia pcludit ex dictis q; quilibet iniuria nō est miseria patiētis. s; inferētis dices. Hic igitur de cā q; inferens iniuriā miseror est patiete 7 ex alijs causis ea radice. i. fundamēto nitētibus hoc. s. fundamēto. q; turpitudine facit boies miseror suapte natura. i. suapria natura. Ex hoc apparet iniuriam cuiuslibet illatā nō esse miseriā accipiētis. i. patiētis cā s; inferentis. Notandū q; ex litera sic pot argui. turpitudine ppria natura sua facit hominē miserū. sed turpitudine est in inferente iniuriā 7 non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis 7 miser. 7 p;sequens iniuriā nō est miseria patientis: sed cā inferentis.

Atq; nūc ait. Hic pbia inuebit cōtra oratores. scilicet cūdo pcludit ex dictis q; odiū nō habet locū apud sapientes. ibi. Quo fit. Primo inuebit ptra oratores. q; inducūt iudices ad miserandū patienti iniuriā. cū tñ perius miserandū sit facienti iniuriā: 7 oratores. i. causidici. quoz officiū est psuadere iudici. Isti faciūt nūc cōtrariā. q; ipi conant; excitare miseratioez iudicū. p; eis q; ppeffi sunt graue 7 acerbū qd. cū magis iustior miseratio debeat admittentib; .i. facientibus malū. quos iniuriātes oportebat duci ad iudiciū. velut egros ad medicū. nō ab iratis accusatoribus. s; a ppicijs 7 miserantibus. vt refecarēt morbos culpe supplicia. i. pena. Quo supple ordine pacto si homines mouerent misericordia erga facientes iniuriā. opa. i. diligentia. defensorū. i. defendere volētū ipsos. illa tota frigeret. i. cessaret. vel si mallet p;desse hoibus iniuriantib; tūc defensio eoz verteret i; habitū accusationis. ita q; ille q; fuit defensor fieret accusator. Ipi q; improbi si esset eis fas aspicere virtutē relicta aliqua rimula. i. cognitioe. ipi viderēt se deposituros sordes vicioz cruciatib; penaz. p;pensatione. i. cā adipiscende pbitaris. Nec ipi dicerent. i. reputarent cruciatos. sed ipi repudiarent. i. spernerent opam. i. diligentia defensorū. et se totos pmitterent accusatorib; 7 iudicib;. Nota q; miscdia et miseratio est virtus s; in quā alijs ppatit aliene misericordia. s; declaratū est maiorē esse miseriā inferendū iniuriā q; patientis. s; ad miserandū eis maxime debet iudici iudices: cū p;trariū faciūt oratores q; inducūt iudices ad miserandū patientib; iniuriam.

Notandū q; facientes iniuriā accusandi sunt nō ex ira sed ex cōpassione 7 misericordia 7 penali remedio morbus culpe corū auferat. sicut. n. egris nō est insultandū s; poti; p;tolendū. sicut 7 istis q; morbo vicioz affecti sunt: 7 potius sunt accusandi q; defendēdi vt penali acerbitate eoz malicia minuat. etiam si mali p;ponderent sordes vicioz 7 dignitates virtutū nō reputarent cruciatos. sed se accusatoribus et iudicibus voluntarie afferrent puniendos.

Quo fit. Hic pbia ex dictis pcludit q; odiū nō h; locū apud sapientes 7 dicit. Quo fit. i. ex dictis seqt; vt apud sapientes nullus locus relinquat odio. Mā q; oderit bonos nisi stultissim; malos nō odisse caret ratione. i. est irrationabile. nā sicut languor est morbus corporū ita viciōsitas est morbus aior. Cū ergo egros corpore minime iudicem; dignos odio: s; poti; miseratiōe. multo mag; nō insequēdi sunt odio: s; poti; miseradi: q; mētes vrget improbitas. i. malicia. exis atrocior. i. crudelior oī languore corporali.

Nota q; sapientes nō debent odire malos. q; dicit Seneca ad lucillū. Hic affectū sapientes habeāt aduersus malos: quē h; medic; aduersus egros suos q; eos nō odio s; remedio studet p;tractare: q; nec reliq; as egroz nec effusa indignat; intueri.

Adetrū quartū libri quarti.

Quid tantos iuuat excitare mor? Hic incipit qrtū metrū h; qrti qd d; valenticiū ab inuētoze. scdm dē penthamet; siue elegiacū in q; pbia exdamat; boies q; bellicis motib; ex odio semetipos ad mortez deducunt dices. Quid iuuat. i. q; vtilitas est. excitare tantos mor? .i. odij. 7 qd iuuat sollicitare. i. sollicitate exq;rare fatū. i. mortē. ppria manu. q. d. nulla est vtilitas. Est aut; rō h;. q; si mortē petitis. i. desideratis. siue vram siue alioz. p;pinquat ipōte sua. nec remozat. i. retardat. volucres. i. veloces eqs. Mirādū est etiā q; boimines q; leo: serpēs: tigris: vrsus: aper: dente petūt. i. inuadūt q; idē boies petūt. i. inuadunt se ense. vt se mutuo interficiant. Et qrt pbia. Mā qd boies mouent iniustas acies. 7 fera bella. 7 volunt p;ire alternis telis. i. mutuis sagittis. ideo q; mores eoz distant 7 dissidēt. i. discordāt. Lerte ista rō seuiicie non est satis iusta vis. s; referre. i. reportare aprā vicē. i. vicissitudinē meritis tā boni q; mali. dilige bonos 7 miserece malis. Notādū q; dicit morte nō retardare suos eqs. p; equos mortis intelligunt p;iales dispositioes piodi p; quas hō ad mortē rēdit. Quilibz n. hō h; certā 7 determinatā piodū siue vite. eo q; forme oim rez sunt in terminis. i. in corporibus celestibus vtualit; vt p; .ij. de gñatione. Notādū q; pbia hic nō excludit licetiā gerendi iustū bellū s; iniustū. q; dicit iniustas acies. bellū. n. iustū pcedit. et ideo gerit vt alijs nitens ptra iusticiā ad iusticiā reducatur.

Sequitur prosa quinta quarti libri.

Hac igitur alijsq; de causis ea radice nitētibus: q; turpitudine suapte natura miseror faciat apparet cuiuslibet illatā iniuriā nō accipiētis s; inferentis esse miseriā. s;. Atq; nūc ait p; faciūt oratores. Pro his. n. q; graue qd acerbūq; ppeffi sunt: miseratiōe iudicū excitare conant;. cū magis admittentibus iustior miseratio debeat: q; nō ab iratis: s; a ppicijs poti; miserantibusq; accusatoribus ad iudiciū veluti egros ad medicū duci oportebat: vt culpe morbos supplicio refecarēt: q; pacto defensorū opa vt tota frigeret. Vel si pdesse hoib; mallet: in accusationis habitū verteret. Ipi q; improbi si eis aliqua rimula virtutē relictam fas esset aspicere viciozq; sordes penaz cruciatib; se deposituros viderēt cōpensatiōe adipiscēde pbitaris: nec hoc cruciat; esse dicerēt defensorūq; opaz repudiaret ac se totos accusatorib; iudicibusq; pmitterēt. Quo fit vt apud sapientes null; p;fus odio locus relinquat. Mā bonos q; nisi stultissimus oderit: malos vō odisse rōne caret. Mā si cuti corporū languor: ita viciōsitas est quasi morbo aior. Cū egros corpore minime dignos odio s; poti; miseratiōe iudicem; mltomagis nō insequēdi s; miseradi sunt: q; mētes oī languore atrocior vrget improbitas.

Adetrū qrtū quarti libri.

Quid tantos iuuat excitare motus:

Et ppria fatū sollicitare manu:

Si mortē petitis. p;pinquat ipsa.

Sponte sua: volucres nec remozat; equos

Quos serpēs: leo: tigris: vrsus: aper:

Dente petūt: idē se tamē ense petunt:

An distant quia dissidentq; mores.

Iniustas acies 7 fera bella mouēt.

Alternisq; volunt p;ire telis.

Non est iusta satis seuitie ratio.

His aprā meritis vicē referre

Dilige iure bonos 7 miserece malis.

Liber quartus

Inc ego video. Ista est quinta prosa huius quarti: Boetius prius quaerebat bonis mala et malis bona contingere: propter quod etiam reputabat istas fortunarum vires non ex ordine diuine providentiae sed ex casu provenire: ideo probia super hoc solat boetium assignando causas quare bonis mala et malis bona contingant. Et primo Boetius exprimit sui dolorem in hoc quod vires fortunarum videntur confuse et inordinate disponi. secundo assignat probia cum huius apparentie. tertio ipsum solat assignando causas predictorum: secunda ibi. Nec mirum. tertia ibi. Ista est inquit. Primo boetius permittit quedam. secundo exprimit causas sui doloris ibi: Cum profertim. Primo dicit. Ego video

Prosa quinta quarti libri.
Inc ego video inquit que sit vel felicitas vel miseria in ipsis proborum atque improborum meritis constituta. Sed in hac ipsa fortuna populari non nihil boni malive inesse propeudo. Neque enim sapientius quod exul in ops. ignominiosusque esse malit. potiusque pollens opibus. honore reueretur. potentia validus. in sua permanens vixit florere. Sic enim clarus et testatusque sapienter tractat officium sapientis. cum incotingeret propositos regentium quodam modo beatitudo transfunditur. Cum profertim carcer lex ceteraque legalium tormentorum penarum punitio potius civibus. propter quod etiam constituta sunt debeant. Cur hec igitur etiam vice mutetur. scelerumque supplicia bonos premant. premia virtutum mali rapiant vehementer admiror. queque tam iniuste profusionis rationem videat ex te scire desidero. Adinus etiam mirarer si misceri omnia fortuitis casibus crederem. Nunc stuporem meum de rector exaggerat. qui cum sepe bonis incunda. malis aspera. protraque bonis dura tribuat. malis optata procedat. nisi causa deprehendat. quod est quod a fortuitis casibus differre videat. Pro. Nec mirum inquit si quid ordinis ignorata ratione temerarium profusumque credat. Sed tu quisquam eam tate dispositiois ignores: tamen quoniam bonus mundum rector temperat: recte fieri cuncta ne dubites.

Ad eum quintum quarti libri.

Quis arcturi sidera nescit.

Propinque summo cardine labi.

Cur legat tardum plaustra boetes.

Mergatque seras equore flamas.

Cum nimis celeres explicet ortus.

Regem stupebit etheris alii.

dinis. diuine providentiae. si quis tu ignores eam tate dispositionis diuine tateque bonorum rector. si deus temperat mundum sua bonitate. ideo non dubites cuncta recte fieri. Notandum quod mirum est cuius nescit: pro tanto enim multi mirantur de eclipsi solis. quod causam ignorat. Et quod boetius ignorabat eam huius profusionis quare bonis mala et malis bona contingant. ideo hoc admirabat et eam admirationis eius fuit ignorantia dispositionis diuine providentiae.

Ad eum quintum quarti libri.

Quis arcturi sidera nescit. Istud est quintum metrum quarti quod dicitur alemanicum ab inuicatore. dactylicum a pede predominante. tetrametrum. i. quatuor pedum. propter catbalecticum. i. abundans in vna syllaba. in quo metro probia declaratur quod ea quorum causa non apparet videtur mira. secundo ostendit quod cognita causa cessat admiratio ibi. Memoremirant flamina. Primo ostendit quod propter latentiam causarum boies mirantur. et inducit de hoc duo exempla. Primum est de eo quod accidit in stellis iuxta poli septentrionalis. quod ille stelle ceteris stellis remotioribus tardius mouetur. et tunc velocius oritur. quod autem ignorat causas huius illi videtur hoc mirum. vnde dicit. Si quis nescit sidera arcturi. i. maioris vrsae. labi. i. volui. pro qua summo cardine. i. cardini ponendo ablatiuum pro datiuo causa metri. i. polo septentrionali. ille stupebit. i. admirabit. leges alti etheris. i. firmamenti. Cur boetes. i. stella tarda. legat. i. pertranscat. plaustra. i. stellas plaustrum. i. maioris vrsae. et mergat seras flamas equore. loquens more poetico quod sequentes iudicium vulgi. dicitur stellas tingi in mari quod occidunt. et dicit boetes mergere seras flamas. i. lumina sua tarda. quod nunc ea mergit et est modus loquendi id quod nunquam fit tarde fit. cum tamen boetes explicet ortus nimis celeres. eo quod in principio noctis nobis statim apparet. Secundo exemplum est de eclipsi lune. quam nescientes eam adeo aliquid admirantur. quod putant eius eclipsim contingere per incantationes. et volentes auxiliari lune impedire ne audiat incantationem. cogitant omnia vasa aerea et sonora tempore eclipsis: vnde dicit in litera.

b j

Cornua plene lune palleat qz incipiente eclypsi luna incipit apparere corniculata. cornua infecta metis. i. eminis. opace noctis. i. ymbre tere. z pbebe. i. luna. co fusa. i. puatioe luminis. detegat. i. apparere faciat astra minora. q. tererat. i. latere fecerat. fulgeti ore. i. abundancia sui fulgoris. Tunc publicus error: quo putat luna incantari qmouet getes. z lassant. i. fatigat. era. i. vasa erca vel campanas crebris pulsibz. Notandū qz arcturus dz ab arctos qd ē vrsa. q. est qddaz signū iuxta poliū septentrionalē. qd nos vulgarit̄ plaustrū noiamus. et sic accipit btis Greg. sup iob dicēs Arcturus septē stellis maxime lucet sp mouet: z nū qz mergit. Notandū qz stelle circa poliū articū motē sicut arctur. et alie stelle mouent tardē alijs stellis remotioribz a polo artico. qz minorē circuli suo motu describūt. z stelle remotiores maiorē. vnde cū stelle remotiores in eqli tpe ptranscant maiorē circuli. in quo stelle pinqores minorē. qz ambo circuli uolunt̄ semel in die naturali. p. z diffinitionē velocitatis z tarditatis. qz stelle pinqores polo tardē mouent z remotiores veloci. Illud. n. mouet tarde qd in eqli tpe ptransit min⁹ spacū. z illud mouet velociter qd in eqli tpe ptransit maius spacū. Notandū qz luna recipit lumē suū a sole. si qz corpus opacū interponit̄ impediēs nelumen solis pueniat ad lunā. vel in toto vel i pte. necesse ē lumē lune deficere. vel in toto vel in parte. et hoc est lunā eclypsiari.

Nemo mirat flamina chozi. Hic ostendit pbia qz cognita cā cessat admiratio dicens. Nemo mirat flamina chozi: talis venti. tundere. i. pcutere. litē fremētū fluctu. i. maris. z hoc dicit p tanto. qz vento flante aqua maris cedit. z ad litē resistēs repcutit. nec etiam alijs mirat molē. i. magnitudinem niuis frigore durā. i. gelatā. soluiet. i. solui. z hic est pagoge. i. ad dicitō sillabe ad finē dicitōnis. p̄ necessitate metri. qz ponit̄ soluiet p solui. feruenti est pbebi. i. solis. hic cū. i. in istis exēplis. p̄mptū est cernere cās. qre ventus impellit mare. qre sol liquefacit niuē. s̄ illic in p̄oribz exēplis. latētes cāe turbant pectora supple p admiratiōne. z mobile vulg⁹ stupet. i. mirat. subitū. i. de subitaneis euentibz. z stupet cūta qz puebit. i. pducit rara etas. i. q raro eueniūt. s̄ si vis cassare admiratiōne. nubilus error insatiē. i. ignoratiē cāz. cedat. i. recedat z accedat noticia causari. pfecto. i. p certo tūc cessent videri mira qz p̄stāte ignoratiā vi debant̄ mira. Notandū qz sacerdotes in egypto. ppter admirari inceperūt philosophari. vidētes. n. eclypses solis z lune: z ignorātes cās mirabant. cās eaz inq̄retēs qbz inuētis habuerūt sciam eaz. eclypsiū eo qz scire est cās rei cognoscere: cognita qz cā cognoscit̄ res. z p̄sequens cessat admiratio.

Prosa sexta quarti libri.

i Ta est inq̄. Hic incipit sexta p̄sa h⁹ quarti:

in q p̄sa p̄bia p̄solando Boetii assignat cās p̄dictorū. qz vidēt̄ mira in diuina gubernatiōe. p̄p̄ ignoratiā cāe: et p̄mo Boetii p̄dit sibi explicari istas cās. z p̄bia tangit difficultate explicatiōis eaz. scdo p̄mittit se velle assignare cās. z tercio eas assignat. scda ibi. Sz qm̄. scia ibi. Om̄ generatō. Primo boetii p̄cedit qd dicitū ē de admiratiōe boim̄ p̄p̄ ignoratiā cāz dicēs. Ita ē inq̄. tūc petit explicari cās admiratiōis eoz qz p̄tingūt in diuina p̄uidētia z dispositiōe dicēs. P̄bia cū euoluē. i. elucidare cās latentiū rez. sit tui muneris. i. tue grē. z explicare rōnes velatas caligine. i. rōnes obscuras z difficiles. queso vt hic. i. de ista difficultate. discernas. i. iudices z edifferas. i. disputes. qm̄ hoc miraculū maxime me pturbat. i. qre malis bona z bonis mala eueniāt. z p̄bia paulisp̄ arridēs Boetio inq̄t. ad rē maximā oim̄ q̄sūt. i. ad maximā q̄nē. vocas. i. incitas me. cui vix quicqz exhausti satis sit ei ad quā exhauriendā z soluendā vix aliqd̄ sufficit. tal̄ nanqz est materia quā petis dedarari. vt vna dubitatiōe succisa. i. soluta. innumerabiles alie succrescāt. velut capita hydre. qrum vno ablato tria succrescebāt. nec fuerit mod⁹. i. finis dubitatiōnū. nisi qz eas coherceat viuacissimo igne. i. ardētī inuestigatiōe mētis. In h. n. materia queri solet de p̄uidētie simplicitate. de serie fati. de repētinis casibz. de p̄destinatiōe diuina. de libertate arbitrii: qz oia quāti oneris. i. difficultatis sint ad determinādū cui p̄p̄dis. Notandū qz sapiētis ē scire oia vt p̄tingit ex p̄hemio metaphice. et cū scire sit p̄ cām p̄mo posterior. Sz p̄ctis ē euoluē cās rez latentiū: ideo dicit boetii ad p̄bias. Tui muneris ē euoluē cās. Notandū qz dicit p̄bias paulisp̄ sibi arridisse. p̄ p̄bia inuit moie z bitū sapiētū. qz audita simplicitate impitoy aridēt eis p̄gratulādo qz ipi cū auuiditate sapiāz q̄rūt. Notandū fm̄ fabulas bydra fuit serpens in lerna palude. h̄ns plura capita qz vno succiso tria excrecebāt que cū hercules cū sagittis interficere nō possit: greco igne ipm̄ p̄sumpsit.

Sz qm̄ h. Hic p̄bia p̄mittit velle assignare cās dicēs. Om̄ h̄ nosse te ē qdā portio. i. ps tue medicie. qz sim⁹ septi. i. p̄clusi. āgusto. i. breui limite t̄pis. tū aliqd̄ delibare conabimur. s̄ si te delectāt oblectamēta. i. suauitates. musica carminis. i. metri. oportet qz differas paulisp̄. i. modicū hāc voluptatē. donec p̄terox. i. formabo rōnes sibi nexas. i. p̄iunctas ordine. vicit Boetius vt libet inq̄. i. vt tibi placet. tunc ip̄a p̄bia orsa. i. incipiens loq̄ velut ab aliquo p̄ncipio. ista differuit. i. disputauit.

Palleant plene cornua lune.
Infecta metis noctis opace.
Queqz fulgenti tererat ore
Confusa phebe detegat astra
Comouet gentes publicus error.
Lassantqz crebris pulsibus era.
Nemo mirat flamina chozi.
Littus frementi tundere fluctu
Nec niuis duram frigore molem.
Feruenti phebi soluiet estu.
Hic enim causas cernere promptum est.
Illic latentes pectora turbant.
Cuncta que rara prouehit etas.
Stupetqz subitis mobile vulgus.
Cedat inscitie nubilus error
Cessent profecto mira videri.

Prosa sexta quarti libri.

Ta est inq̄. Sz cū tui muneris sit latentiū rez cās euoluere. velatasqz caligine explicare rōnes. queso vt

hinc discernas: qm̄ hoc me miraculū maxime pturbat edifferas. **P.** Tū illa paulisp̄ arridens. ad rē me inq̄t oim̄ quesitū maximam vocas. cui vix exhausti quicqz sat̄ sit. talis nanqz materia est vt vna dubitatiōe succisa. innumerabiles alie velut hydre capita succrescant. nec vllus fuerit modus. nisi quis eas viuacissimo mentis igne coerceat. In hac. n. de p̄uidētie simplicitate. de fati serie. de repētinis casibz. de cognitiōe ac p̄destinatiōe diuina de arbitrii libertate q̄ri solet. Que quanti oneris sint ip̄e p̄p̄dis Sz qm̄ hec qz te nosse quedā medicie tue portio est. quāqz angusto limite t̄pis septi. tū aliqd̄ delibare conabimur. Sz si te musici carminis oblectamenta delectāt. hanc oportet paulisp̄ differas voluptatē. Dū nexas sibi ordie p̄terox rōes. **B.** Ut libet inq̄. **P.** Tū velut ab alio orsa p̄ncipio ita differuit.

Notandū p hoc q dicit. Nos septi angusto limite tps. inuit pbia pntem materiā adeo esse difficile: q to-
tū tēpus pntis vite qd breue ē vir iufficit ad pdicta plenarie declarāda. Notandū q dicit pbiaz orsz fuisse ab
alio principio. nā illa q pbia pnt pbauit deducunt ex h principio q de est pfectū bonū z vltimū finis oium: que
autē nunc vult demonstrare deducunt ex h principio q deus est pncipiū effectūū oium vt patebit.

Omnīū generatio rerū. Dic pbia psequit intētū volēs assignare cās: quare bonis mala z malis bona pnt
gāt. z pmo declarat qdā ad suā determinationē necessaria. scdo ponit suā determinationē. scda ibi. Que vō in

Omnīū generatio rerū cūctosq; mutabiliū
naturarū pgressus. z qd aliq mouet mō
causas ordinē formas ex diuine mētis stabi-
litate sortit. Hoc i sue simplicitatis arce cō-
posita. multiplicē rebz gerēdis modum sta-
tuit. qui modus cū in ipsa diuine itelligētie
puritate pspicit puidētia noiat: Luz vō ad
ea q mouet atq; disponit referē fatum a ve-
teribz appellatū est: Que diuersa esse facile
liquebit. siq; vtriusq; vim mente pspexerit
Nā puidētia est ipsa illa diuina rō. in sum-
mo oium pncipie cōstituta q cūcta disponit
fatū vō inherēs rebz mobilibz dispositio.
p quā puidētia suis queq; nectit ordinibz
prouidētia nāq; cūcta pariter quis diuer-
sa: quis infinita cōplectit. fatū vō singula
digerit in motū locis formis. ac tpbz distri-
bura. Ut hoc tpbz ordinis explicatio: i di-
uine mētis adunata pspetu puidētia sit.
Eadez vō adunatio digesta atq; explicata
temporibz fatum vocet.

illas dicit. Cūctosq; mutabiliū naturarū pgressus. Aut res pcedunt de esse ad nō esse p corruptionē. qntū ad il-
las dicit. Et quicqd aliq mouet modo. Notādū q quidā dicit. fatū esse quādā dispositionē derelictā i rebz
inferioribz ex actione corpoz celestū. fm quā inferiora necessitant z pstrigunt ad immobiles effect. Et sic bea-
tus Gregoriū in omel. epiphanie improbat fatū dicēs. Absit a fidelīū cordibz vt fatū eē aliqd dicam? s. necessi-
tās inferiora. qz sic oia veniēt ex necessitate. Alio mō accipit fatū p dispositionē rerū fm quā res depēdēt ex
diuina voluntate z potestate. z sic fatū concedit aliquid esse. Est ergo puidētia diuina ordinatio siue disposi-
tio existens in mēte diuina qua cūcta inferiora sunt. puia fm statum sue nature fatū autē ē dispositio diuina
existēs in rebus mobilibus. qua singula suis: annectunt ordinibus: vt magis patebit.

Que diuersa esse facile liquebit. Dic ponit differentia inter puidētia z fatū. assignādo diffinitiones vtriusq;
scdo ostendit q vni eoz dependet ex altero: ibi. Que lz diuersa. Primo dicit. Que duo. s. fatū z puidētia
diuina. liquebit. i. patebit esse diuersa. si quis mēte cōspexerit. i. cōsiderauerit. vtriusq; vim. i. natura z essentiaz
z diffinies. puidētia dicit. Prouidētia est ipsa diuina ratio: q est in sumo pncipie oium rerū cōstituta. q. s. ratio
cūcta disponit. Tūc diffinies fatū dicit. Fatū ē dispositio inherēs rebz mobilibz. i. tpbz p quā dispositionē
puidētia nectit queq; suis ordinibz. Tūc declarat istas diffinitiones ex ppietatibz vtriusq; intendēs. q. pui-
dentia cōplectit oia simul. sed manifestū est q oia nūsq; sunt simul nisi in mēte diuina. ergo oportet q puidē-
tia sit rō existēs in mēte diuina. ad fatū vō spectat vt ea que fato subdunt distribuant p tpa z loca. Ita q or-
do fatalis quandā successione tēporalē importat. talis aut successio nō est: nisi in ipsis rebz mobilibz: quare or-
do fatū sit i rebus mobilibz. Unde dicit in lra. Prouidētia nāq; cūcta cōplectit parit quis diuersa z infinita
Fatū vō digere. id est diuidit singula distributa in motū: locis: formis tēporibz. ita. s. vt hec tēporalis expli-
catio que ad fatum pnter: adunata in pspetu diuine mētis sit puidētia. Eadez vō adunatio digesta. i. diuisa
z explicata tēporibz. que successione importat vocet fatū. Notandū q qz prius dixit q diffinitio rerū facien-
dā vt ē in intellectu diuino dicit. puidētia: vt aut referē ad res mobiles dicit fatū. Posset alicui videri q fa-
tū z puidētia significaret eandē rem sub diuersis rōnibz. Ideo pbia hoc excludēs ostendit ea realitē distingui
ponēs diffinitionē vtriusq;. Notandū q cognitio rei habet se ad res sicut cognitio artificis ad artificiatā: si-
cut ergo oia artificiatā subdunt ordinē z rōni artis: sic necesse est oēs res subdi rōni z ordinē diuine puidētie
ppter qd ostēdit q puidētia est diuina rō que cūcta disponit. Notandū q dispositio q ponit in diffinitio-
ne fatū accipit pzo ordine. z dicit ille ordo inherēs rebz mobilibz: ad differentia ordinis qui est in ipsa rōne di-
uina. que iam vocamus puidētia: fm que ordinē puidētia diuina annectit queq; suis ordinibz. s. vt illa eue-
niant illo tempore: z alia alio tpe. Hec prius: illa posterius.

Que licet diuersa sint. Hic ostēdit q̄ licet fatū ⁊ puidētia differāt tñ vnū dependet ex altero dīcēs. Que s̄ sint diuersa: tñ alterū pēdet ex altero. s̄. fatū depēdet ex puidētia: nā ordo fatalis pcedit ex simplicitate puidētie: sicut declarat in simili dicens. Sicut em̄ artifex puto edificator: formā faciēde rei sicut dom⁹: mēte p̄cipiens. i. p̄spiciēs: mouet. i. p̄ducit effectū opis: ⁊ q̄d simpliciter ⁊ p̄sentarie p̄spexerat mēte. s̄. formā dom⁹ cū suis partib⁹ simul ducit p̄ p̄ales ordines supple ad effectū: primo fundamētū: postea parietes: vltimo tectū. Ita de puidētia sua singulari. i. simplici ⁊ stabili disponit oīa faciēda. s̄. fato. i. p̄ fatū ea q̄ disposuit t̄p̄aliter ad ministrat. Notandū q̄ puidētia diuina bz esse in prima causa: fatū vō in reb⁹ causatis. Itē puidētia diuina bz motū vnitiū: qz est in vno simplici. s̄. in mēte diuina: fatū autē bz motū pluralitatis: qz in pluribus causatis bz esse. Itē fatū dependet a puidētia diuina: sicut effect⁹ a sua cā: s̄ nō eōuerso. Sicut enī forma rei artificialis depēdet a forma p̄cristēte in mēte artificis: ⁊ nō eōuerso: sic fatū depēdet a puidētia diuina nō autē eōuerso.

Sive igit̄ famulātib⁹. Hic ponit diuersas opiniones circa fatū ⁊ dicit. Sive fatū exerceat quibusdā diuinis spiritib⁹ famulantib⁹ diuine puidētie: sive exerceat aīa siue tota natura i seruīete: siue exerceat motib⁹ corporū. syderū. i. celestīū: siue angelica virtute siue demonū solertia: siue aliqb⁹ horū: vel oib⁹ hoc est incertū: tñ istud ē certū. puidētia diuinā esse imobilē ⁊ simplicē formā rerū gerendarū. i. fiendarū: sed fatū esse mobilē nēxū. i. dispositionē: ⁊ ordinē t̄p̄ales eoz que diuina simplicitas disposuit gerenda. i. p̄ducēda. Notandū q̄ fatū est t̄p̄alis dispositio rez in q̄stū ea q̄ p̄uisa sunt a deo p̄ducunt ad effectū mediātib⁹ causis secundis administrātib⁹: de qb⁹ causis diuerse fuerūt opiniones: q̄s Boet⁹ tangit in lra: s̄ nullā earū affirmat. Nā quidā antiquoz dicebant fatū exerceri mediātib⁹ diuinis spiritib⁹ deo famulātib⁹. Alij dicebant ipsum exerceri ab aīa mūdāna: sicut platonici: q̄d alij exponūt de aīa humana: qz per ipsas tāq̄ p̄ causas secundā exercent act⁹ liberi arbitriū q̄ sub puidētia cadūt. Alij dixerūt fatū exerceri tota natura i seruīete: intelligētes p̄ totā naturā cōplexione oīuz elemētōz. Alij dicit fatū exerceri motib⁹ corporū celestīū. sicut astrologi. Alij q̄ p̄ variā solertia demonū: ⁊ dicunt demones in p̄posito spūs habitātes circa humectā ptē aeris: s̄m̄ doctrinā q̄ rūdā platonicoz q̄ dicunt eadē demones. i. malum sciētes. Alij dicit fatū exerceri angelica virtute. Ubi notandū q̄ i p̄ma opinione fatū dicit exerceri mediātib⁹ spiritib⁹ deo famulātib⁹: q̄d ē intelligēdū de spiritib⁹ oīa disponētib⁹: s̄ imobilē p̄manētib⁹. Qz autē dicit in quinta opinione fatū exerceri virtute angelica: intelligēdū est de angelis siue spiritibus applicātib⁹ se diuersis locis missis in ministeriū. Angelus enim nunciū interpretat: ⁊ est nomē officij non nature s̄m̄. b. grego.

Quo fit vt oīa. Hic infert quādā cōclusionē circa fatū ⁊ puidētia: secūdo declarat eaz in exemplo ibi. Nam vt orbū. Primo dicit ex quo dictū est fatū dependere a p̄uidētia diuina. Quo fit. i. ex quo sequit̄ vt omnia que subsunt fato etiam puidētie sint subiecta. Cui etiam puidētie ipsum fatū subiacet: sed non eōuerso: qz quedā que locata sūt sub puidētia superent seriem fati. s̄. ea que immediate p̄ deū administrant sicut creatio rerū: ⁊ gloriificatio creaturarū rōnalium: ea vō que sunt p̄pinqua prime diuinitati stabiliter fixa. i. imobilia. Hec excedunt ordinē fatalis mobilitatis. i. mobilitatis. Notandū q̄ qz fatū dependet a p̄uidētia sicut effectus a sua causa: necesse est illa que dependet a fato etiā a puidētia dependere: non autē eōuerso: qz effectus non adequat̄ sue cause: puidētia autē ad diuinū intellectū spectat: fatū vō ad ea que in creaturis gerunt.

Nam vt orbū. Hic declarat illā cōclusionē p̄ exemplū ostēdēs quō quedā subiacent fato magis: q̄dā min⁹ ⁊ quedā totaliter excedunt fatū. sc̄do ex dictis cōcludit habitudinē fati ad puidētia p̄ quedā similia ibi. Igit̄ vt est dicit primo. Nā sicut orbū. i. circuloz: vertentiū. i. mouētūz se circa eundē cardinem. i. axem. ille qui ē int̄ius. i. vicinior siue p̄rimior axi accedit ad simplicitatē medietatis. id est axis vel centri quia tardior motu mouet: ⁊ ideo magis accedit ad imobilitatē axis. ⁊ iste circulus respectu exterioris habet se ad modū centri circa q̄d exterior versat: vnde subdit q̄ est veluti quidā cardo. i. centrum ceteroz orbū extra locatoz circa que verset. Sicut mediolus in rota adberet axi ⁊ est sicut cardo quidā circa que ē volūnt̄ cantū ⁊ radij. Ext̄mus vō. id est vltim⁹ orbis exterior. rotatus. id est motus maiorē ambitū: tāto explicat̄ amplioribus spacijs: quāto discedit ita media indiuiduitate. puncti. i. centri. Sicut vō illi medio se connectat illud cogit̄. i. cōpelli in simplicitatem: imobilitatē axis: ⁊ cessat diffūsi ⁊ diffuere p̄ magnū spaciū.

Que licet diuersa sint: alterū tñ pēdet ex altero. Ordo nāq̄ fatalis ex puidētie simplicitate pcedit. Sic em̄ artifex faciēde rei formaz mēte p̄cipiens mouet opis effectū: ⁊ q̄d simpl̄ p̄ntarieq̄ p̄spexerat: p̄ t̄p̄ales ordines ducit. Ita de puidētia quidē singulariter stabiliterq̄ faciēda disponit: fato vō s̄ ipsa q̄ disposuit multipl̄ ac t̄p̄aliter administrat. Sive igit̄ famulātib⁹ quibusdā puidētie diuinis spiritib⁹ fatū exerceat: seu aīa. seu tota i seruīete natura: seu celestib⁹ syderū motib⁹ seu āgelica virtute. seu demonū varia solertia seu aliqb⁹ horū. seu oib⁹ fatalis series t̄p̄it̄. illud certe manifestū est imobilē simpliciēq̄ gerendarū formā rez esse puidētia: fatū vō eoz q̄ diuina simplicitas gerēda esse disposuit: imobilē nēxū atq̄ ordinē t̄p̄alē. Quo fit vt oīa que fato subsūt puidētie q̄ subiecta sint: cui ipm̄ etiā subiacet fatū. Quedā vō q̄ sub puidētia locata sūt fati seriem superent. Ea vō sūt q̄ prime p̄pinq̄ diuinitati stabiliter fixa: fatalis ordinē mobilitatis excedūt. Nā vt orbū circa eundē cardinē sese vertētū q̄ est int̄im⁹ ad simplicitatē medietates accedit: ceterozq̄ extra locatoz veluti cardo q̄dā circa que versent̄ existit. ext̄im⁹ vō maiore ambitu rotatus: quāto a puncti media indiuiduitate discedit. tāto amplioribus spacijs explicat̄. Sicut vō illi se medio connectat ⁊ societ in simplicitatē cogit̄. Diffunditq̄ ac diffuere cessat.

Liber quartus

Similiter illud qd longius a prima mēte discedit. sicut creature corruptibiles. maiorib⁹ nētib⁹ fati impli-
cat⁹ ⁊ tanto magis aliqd ē liber⁹ a fato quanto vicin⁹ petit. i. accedit illū cardinē rez. s. deū. q. si firmitate sup-
ne mentis heserit supgredit⁹ necessitate fati. Notādū quāto magis entia sūt. p̄uina qua p̄mo causato minus
sunt mutabilia. ⁊ quāto remotiora tāto magis mutabilia. qd declarat pb̄ia exēplo diuersoz. circuloz. ab eo-
dē centro ductoz. in q̄b⁹ circuli remotior a cētro est maior. ⁊ veloci⁹ mouet. qz mai⁹ spaciū p̄trāsīt in eqli tpe.
q̄ aut est vicinior centro minor ē ⁊ tardius mouet. min⁹ spaciū p̄transeūdo. circuli vō mediū medio mō se ha-
bent ⁊ ē optima p̄patio cētri circuli ad creatorē. Si
cut. n. cētrū est indiuisibile ⁊ ab ipso possent plures
circuli p̄cedere: ita creator vn⁹ ⁊ indiuisibilis existēs
infinita creat ⁊ gubernat.

Simili rōne qd lōg⁹ a p̄ma mēte discedit
maiorib⁹ fati nētib⁹ implicat⁹. ac tanto ali-
qd fato liberū est. quāto illū rez cardinem
vicin⁹ petit. Qd si sup̄ne mētis heserit fir-
mitati motu carēs. fati q̄ supgredit⁹ neces-
sitate. Igit⁹ vti ē ad intellectuz rōcinatio.
ad id qd ē: id qd gignit. ad eternitatē t̄pus
ad p̄ctū mediū circulus. ita est fati series
mobilis. ad p̄uidētē stabilē simplicitatez.
Ea series celū ac sydera mouet. elemēta in
seinuicē t̄pat. ⁊ alterna p̄mutatiōe trāffoz.
mat. Eadē nascētia occidētiaz q̄ oīa p̄ sumi-
les fetuū seminūqz renouat. p̄gressus. Nec
act⁹ etiā fortuna s̄qz hoim indissolubili cau-
saz p̄neriōe p̄stringit. q̄ cū ab immobilis p̄ui-
dētē pficiscat⁹ exordijs. ipas q̄ immutabi-
les necesse est esse. Ita. n. res optime regun-
tur si manēs ī diuina mente simplicitas in-
declinabile cāp ordinē p̄mat. Sic vō ordo
res mutabiles. et alioq̄n temere fluituras:
p̄pria incōmutabilitate coerceat. Quo fit
vt tamen si vobis hūc ordinē mīme p̄sidera-
re valētib⁹. p̄fusa oīa p̄turbataqz videāt. ni-
hilomin⁹ t̄n su⁹ mod⁹ ad bonū dirigēs cun-
cta disponit. Nihil ē. n. qd mali cā nec ab
ip̄is q̄dez improbis fiat. quos vt vberime
demonstratū est: bonū querētēs prau⁹ error
auertit. nedū ordo tē summi boni cardine
pficiscens a suo quēquē reflectat exordio.
Que vō inq̄es pōt vlla iniquior esse cōfu-
sio. q̄ vt bonis tum aduersa. tū p̄sp̄era. ma-
lis etiā tum oprata. tum odiosa p̄tingant.

Immobilia sunt immobiles. Notādū q̄ si aliqd possit declinare ab ordine. p̄uidētē. tūc p̄uidētia diuina de-
ficeret a suo effectu. ⁊ hoc redundaret in impotētia regētis. Et si dicis si oīa subiacent p̄uidētē diuine. q̄ oīa
eueniūt ex necessitate. dicēdū q̄ nō: qz deus p̄uidet res sicut sunt future. quedā p̄uidet necessario euenire. ⁊ q̄
dam p̄tingent. et de hoc videt⁹ magis in q̄nto huius.

Quo fit. Sic pb̄ia oñdit q̄ ea que apparent in reb⁹ cōfusa in diuina gubernatiōe sūt ordinata dicēs. Quo
fit. i. ex hoc q̄ diuina p̄uidētia inēuitabile ordinē reb⁹ p̄stituit. seq̄tur. vt et si vobis minime valentib⁹ p̄sidera-
re hūc ordinē rerū. videant vobis oīa p̄fusa ⁊ p̄turbata. nihilomin⁹ t̄n modus suus. i. ordo. p̄p̄rius diuine p̄ui-
dentie. disponit cūcta dirigēs eas ad bonū nihil. n. ē qd cā mali fiat. nec etiā ab ip̄is improbis. q̄s bonū q̄retēs
prau⁹ error auertit: vt p̄us demonstratū est. nedū. i. in multo min⁹. ordo fatalis pficiscens de cardine summi
boni. i. ab ip̄o deo. reflectat a suo exordio. i. a deo q̄ est finis ⁊ p̄ncipiū oim. Notādū q̄ dicit malos nihil fa-
bonū appetūt. Si aut quis malū opat⁹: hoc cōtingit sub fantasia mali. Nā aliq̄s in magna anxietate existēs
estimāt esse bonū fugere anxietatē. ⁊ nihil aliud ip̄e p̄siderās. seq̄tur hanc estimationē seip̄m interficiēs ⁊ ta-
lis priuans se bono ducit fantasia boni. qz tunc putat bonū esse effugere anxietatem priuatione vite.

Que vō inq̄ies. Sic pb̄ia soluit q̄nē quare bona malis ⁊ mala bonis p̄tingant. et p̄mo ostendit hoc in
generalī. scdo magis in specialī. ibi. Sed si aliq̄s. Primo assignat cām p̄dicti accidētis ex defectuoso iudiciō
bominū. scdo ex p̄trario iudicio dei ⁊ hominū ibi. Nā vt pauca. Primo facit qd dicitū est. secundo declarat p̄
se simile. ibi. Nō em̄ dissimile. Primo dicit. O boeci tū inq̄es que pōt esse vlla iniquior p̄fusio. q̄ vt bonus ali-
quando p̄sp̄era aliq̄n aduersa p̄tingant. i. eueniant: cū semp bonis deberent p̄sp̄era euenire. et malis p̄tra-
rium aliq̄n p̄tingant or tata aliquando odiosa. cum semper malis deberēt odiosa euenire. dicit philosophia.
b 3

Mun qd homines degunt. i. viuunt ea integritate. i. in
tegro iudicio mentis. vt necesse sit eos esse. p. b. os q. s.
ipi censuerint. i. iudicat esse tales. Atq. p. certo in hoc
de pugnat. i. p. trariant iudicio boim. vt quos alij p.
mo alij arbitrant dignos supplicio. s. pcedamus vt
aliquis possit discernere bonos et malos. Nunquid
ip. e. poterit intueri illa intima tēperē. i. interiorē cō-
ditionē et qualitātē aior. velut solet vici in corporib.
quasi dicat. Ego loquor de aig. fm. q. homines p. fue-
uerūt loq. de corpib. Notandū q. ppter defectuosuz
iudiciū boim ptingit q. iudicat eos esse bonos q. ma-
li sunt et cōuerso. Si iudicant malos esse bonos.
et si illis eueniāt mala putāt bonis euenire mala. et
si bonis q. s. iudicat malos eueniant bona. putāt ma-
lis euenire bona. Et ideo sepe putāt bonos deprimi:
cū mali deprimunt iudicantes malos esse bonos. et pu-
tant malos extollī: cū boni extollunt: q. iudicat bo-
nos esse malos.

Mō em̄ dissimile est miraculuz. Hic p. b. ia declarat
hoc p. simile dicēs. Istud miraculū non est dissimile:
imo valde simile ad. p. positū nescienti alicui cur sanis
corporib. his pueniat dulcia bis amara. etiā nesciē-
ti alicui cur qdā egri adiuuant leuib. qdā acerbis.
licet hoc videat mirū nesciēti. tñ medic. de hoc non
mirat: q. cognoscat modū et t. p. amētū sanitatis et egrit-
tudinis. sicut silitur licz hō ignoret qd pueniat ma-
lis et bonis. tñ de q. est scrutator cordium ista cogno-
sat vidēs q. bonis aliqñ pueniūt aduersa. malis qñ
q. p. spera. ideo sic eis distribuit et hoc ē qd subdit ap-
plicando similitudinē ad animū dicēs. Quid. n. aliud vi-
det. i. apparct esse solus aior. q. p. bitas: qd aliud est
egritudo aior. q. vicia. et q. s. ali. p. seruator est bono-
rū. et depulzor maloz. q. de rector et medicator men-
tiū. Qui cū respicit ex alta specula puidētie. ip. e. agno-
scit qd vnicuiq. pueniat. et qd nouit puenire: hoc ac-
comodat. hinc. i. ex hoc qd dictū. s. fit insigne miracu-
lū ordinis fatalis. i. fit illud qd admirant homines in
ordine fatali cū sciente. i. a deo illud gerit. i. fit qd ig-
nantes stupeāt. i. admirant. Notandū q. est bona
cōpario sanitatis et egritudinis corporalis ad medicū
et p. bitatis et vici aior. ad deū. sicut. n. medic. cogno-
scens causas sanitatis et egritudinis: scit qd pueniat
sano et egro alijs ignorantib. et mirantib. sic de. co-
gnoscens qualitātē aior. scit qd bonis pueniat et qd
malis. et vnicuiq. sibi pueniēs tribuit qñq. malis. p.
spera: bonis aduersa: de quo stupent ignorantēs.

Notandū q. specula dicit locus altus apt. ad cir-
cūspiciēdū. et q. deus p. puidētiā oia circūspicit. ideo similitudinarie ip. a puidētia dicit specula. Notan-
dū q. q. boies ignorant q. sunt boni et mali ignorant etiā qd vnicuiq. eueniat. ideo aliqua credunt puenire
bonis q. tñ fm iudiciū dei eis nō conueniūt: et ideo homines mirant qre de. eis nō attribuat q. vident eis at-
tribuenda. Ideo dicit p. b. ia ex dictis ptingit hoc miraculū q. ignorantēs stupent q. sūt a deo sciente.

Itam vt pauca. Hic p. b. ia ostendit q. bonis mala et malis bona ptingūt ex p. trario iudicio dei et boim dicens
Et ego pauca pstringā q. humana rō valet. s. accipe de diuina p. funditate. illud supple. declarabo. Hōccū
de hoc supple. bonie quē tu putas esse iustissimuz et seruatissimū equi. i. equitatis diuersuz videt. i. aliter vide-
tur puidētie scienti oia. i. deo. qd p. firmat autoritate lucani. q. describēs bellū inter pompeiū et Iuliu cēsare
q. quereret ab eo cui? cā est iustior: dicit. victrix cā dñs placuit: s. victa cathoni. An dicit victricem cām. s. iu-
lij cēsaris placuisse dñs. victā nō causam. s. pompeii placuisse Cathoni. admonuit lucan. noster familiaris. ex
q. p. cludit ea q. s. spem boim veniūt esse p. fusionē in opinione boim: nō tñ in re dicens. Quicqd. igit. videas ge-
ri. i. fieri vel euenire. s. spem bois cāz ignorātis id in reb. est rect. ordo. s. opinionioni tue ē p. uersa cōfusio. Mo-
ta q. Catho vticensis. ppter suā sapiam et virtutē maxime autoritatis fuerat in p. plo. Cū aut iulius pugnarct
cōtra pompeiū. Cato iudicauit pompeiū esse iustū attribuit sibi cām victricē. Alij aut iudicabant iuliu eū
sū attribuetes sibi cāz victricē. ex q. p. q. de codē p. rō mō iudicabāt dñ et boies sapientes q. cathonē scq. banē.

Sed sit aliqs. Hic p. b. ia assignat cās speciales quare bonis et malis indifferentē eueniunt nunc p. spe-
ra nunc aduersa. Secdo excusat se de ampliori p. tractōe hui. cāz: scda ibi. Neq. n. p. has. Primo declarat iur-
tētū suū de bonis. scdo de malis ibi. Mā id q. s. Primo assignat cām qre aliqb. bonis nō eueniūt mala. scdo q.
re aliqñ eis ptingunt mala. ibi alijs mixta. Primo ostendit quare bonis nō ptingant mala. scdo quare ptingāt
eis qñq. bona ibi. Fit aut. Primo assignat duas cās: qre bonis nō eueniāt mala. scda ibi. Est ali. Prima cā
est infirmitas animi alicuius boni cui si adueniret aduersitas ip. e. deteriorē. vñ dicit in lra. Sed sit. i. ponam
q. aliqs sit ita bñ morat. i. morigerat. q. diuinū et humanū iudiciū p. sentiat de eo. forsan ip. e. est infirmus vi-
ribus animi non potens resistere aduersitatibus. Cui si eueniat quid. i. aliquid aduersi. forsan desinet cole-
re innocentiam. i. exercere virtutem. per quam non potuit retinere fortunaz. quia imputabit suē innocentie
q. p. speritas sua recessit. quemadmodum legitur de Job. cui vxor sua imp. prosperabat. dicens: Adhuc perma-
neis in simplicitate tua benedic deo et morere.

Mū igit ea mētis integritate hoies degūt:
vt q. s. p. b. os imp. probosue censuerint. eos q. s.
vti existimāt eē necesse sit. Atq. in hoc ho-
minū iudicia de pugāt. Et quos alij p. mio
alij supplicio dignos arbitrant. S. pceda-
mus vt aliqs possit bonos malosue discer-
nere. Mū igit poterit intueri illā intēperi-
em (velut in corpib. dici solet) animoz. nō
em̄ dissimile est miraculū nesciēti: cur sanis
corpib. his qdē dulcia illis et amara pue-
niāt. Cur egri etiā qdā leuib. qdā et acris-
us adiuuant. Ad hoc medicus q. sanitatis
ip. atq. egritudinis modū et t. p. amētūq. di-
noscit mīme mirat. Quid et aioruz aliud
sal. videt esse q. p. bitas: qd egritudo q. vi-
cia: Quis em̄ ali. vel seruator bonoz: vel
maloz depulzor: q. rector ac medicator mē-
tiū de. Qui cū ex alta puidētie specula re-
spicit qd vnicuiq. pueniat agnoscit et qd cō-
ueniri nouit: accommodat. Hinc itaz fit illud
fatalis ordinis insigne miraculū. cū ab sci-
ente gerit qd stupeāt ig. rates. Naz vt pau-
ca q. valet rō hūana et diuina p. funditate
pstringā. et hoc quē tu iustissimū et eq. s.
uāriissimū putas. oia scienti puidētie diuer-
sum videt. Et victricē qdē cām dñs victā
et Cathoni placuisse familiaris noster lu-
canus admonuit. Hic igit qdā citra spem
videas geri reb. qdē rect. ordo est. Opini-
oni nō tue p. uersa cōfusio. S. sit aliqs ita
bene morat. vt et eo diuinū iudiciū pariē
humanūq. p. sentiat. s. est animi virib. infir-
mus. cui si qd eueniat aduersi. desinet cole-
re forsitan innocentiam p. quā non potuit
retinere fortunam.

Liber quartus

Parcat itaq; sapiēs dispensatō ei quē te-
riorē facere possit aduersitas. ne cui nō cō-
uenit laborare patiat. Est alijs cūctis vir-
tutib; absolut. factusq; ac deo primus. hūc
pringi q̄buslibet aduersis nephas puiden-
tia iudicat adeo vt ne corporeis q̄dē mor-
bis agitari sinat. Nā vt q̄dā me q̄ excellen-
tior ait (viri sancti corp⁹ edificauerūt & tu-
tes) Fit autē sepe vti bonis summa rex re-
genda defera. Et exuberās retūdat im-
probitas. Alijs myrta q̄dā p̄ aiorū q̄litate
distribuit. Quosdā remordet. ne longa fe-
licitate luxuriēt. Alios duris agitari vt vir-
tutes animi patie vsu atq; exercitatioe cō-
firmēt. Alij p̄ equo metuūt q̄d ferre p̄nt.
Alij plus equo respiciunt quod ferre non
p̄nt. hos in expimētū sui tristib; ducit. Nō
nulli venerandū seculi nomen gloriose p̄cio
mortis emerūt. Quidā supplicij in expu-
gnabiles exēplū ceteris p̄tulerūt. inuictam
malis esse virtutē. Que q̄ recte atq; dispo-
sita 7 ex eorū bono q̄b; accedere videntē fiant
nulla dubitatio est. Nā illud q̄ q̄d impro-
bis nunc tristitia nūc optata pueniūt. ex eī-
dē ducit causis ac de tristib; q̄dē nemo mi-
ra. q̄ eos malo meritos oēs existimāt. q̄z
q̄dē supplicia: tū ceteros ab scelerib; deter-
rent. tū ipos q̄bus inuehūt emendāt. Ista
vo magnū bonis argumētū loquūt. Quid
de h̄mōi felicitate debeāt iudicare. q̄ famu-
lari sepe improbis cernant: In quā re illō
etiā dispensari credo. q̄ forsitan alicui⁹ tā-
p̄ceps atq; importuna natura est. vt eū in
scelera poti⁹ exacerbare possit reifamiliari
inopia. huius morbo puidētia collate pe-
cuniā remedio medet. Sic sedatā p̄bris cō-

Parcat itaq; illi sapiēs dispensatō. i. puidētia dei.
quē aduersitas possit facere deteriorē. ne patiat euz
laborare aduersitate cui nō puenit. Notandū q̄
q̄dā boni sunt ita imbecilles animi q̄ ex modica te-
ptatione aduersitatis mutarēt: q̄d vidēs deus pat̄
ipsis ne eos aduersitate deiciat. Cū aplius. Fidelis
deus q̄ nō patit vos tēptari: vltra id q̄d potestis.

Est alijs cūctis virtutib; absolut. Nā assignat
aliā cām quare quibusdā bonis nō adueniant mala
dicens. Est ali⁹ bō absolut. i. p̄fectus cūctis virtuti-
bus et sanctus 7 primus deo hūc hoicm. cōtingit. id
est tangi aliq̄b; aduersis. puidētia diuina iudicat
nephas. adeo. i. intātū. vt nec sinat ipm agitari mor-
bis corporeis. q̄d p̄firmat aucte cuiusdā p̄bi dicens
Nā vt ait quidā p̄bs excellentior me cui⁹ aucter po-
nit in greco. que tantū sonat in latino. Corp⁹ viri sa-
cri edificauerunt virtutes supple p̄seruando ipm ab
aduersis. Nota q̄ secūda cā quare aliq̄b; nō adue-
niūt aduersa est excellens sanctitas iporū. sicut. n. de⁹
excellenter malos nō tm̄ punit in futuro. s̄ etiam in
presenti. sic aliquos excellenter bonos nō tm̄ p̄miat
in futuro s̄ in presenti ab aduersitate custodit. No-
tandū quare p̄bia dicat: q̄dā excellentior me dixit. cū
null⁹ sit excellentior p̄bia. Dicendū q̄ ista sic dō expo-
ni. Nam q̄dā p̄bs excellentior alijs p̄bis me. i. p̄ me
p̄biam dixit.

Fit autē sepe. Nā cōdit quare bonis sepe p̄tingāt
bona dicens. Fit autē. i. p̄tingit sepe vt summa rerū
regenda. i. p̄ncipat⁹ regēdi res defera. i. p̄cedat bon-
is. i. p̄bis. nō tm̄ p̄pter vtilitates bonorū hoim. sed
vt improbitas exuberans. i. abūdās malorū retūda-
tur. i. p̄p̄scat vel resp̄nat. Tūc assignat cām quare
bonis q̄nq; contingant mala dicens. Alijs. i. bonis
deus distribuit quedā mixta. i. nūc bona nūc mala. p̄
qualitate aiorū. quosdam. n. bonos de⁹ remordet ad-
uersitatibus. ne luxuriēt. i. sup̄bian: longa felicitate. i.
p̄speritate. Alios bonos patit agitari. i. vexari
duris. i. aduersitatib;. vt virtutes animi iporū con-
firmēt vsu 7 exercitatioe patie. vt patet in Job.
Alij plus equo metuūt q̄d bene ferre p̄nt. sicut Tho-
mas formidauit ingressum indie dicens. Dñe mitte
me quo vis p̄terq; ad indos. Alij plus equo resp̄ci-
ciunt q̄d ferre nō p̄nt. q̄z quasi p̄sumendo resp̄ciunt
tēptationes. quas tm̄ ferre nō p̄nt. Et sanct⁹ pet⁹ q̄
dixit. Et si oportuerit me mori tecuz nō te negabo q̄
ad tēptationē 7 accusationem ancille xp̄m negauit.
hos virosq; deus ducit. i. temptat tristib;. i. aduersi-

tatib;. in expimentum sui. i. in recognitionē sui. vt sciant q̄d possint 7 q̄d nō possint. et nonnulli. i. aliqui. eme-
runt p̄cio mortis venerandū nome seculi sicut martyres. Quidā in expugnabiles supplicij p̄tulerūt ceteris
exemplū. virtutē esse inuictā a malis. que via q̄ recte 7 dispositē fiant ex eorū bono quib; accedere videntē nul-
la est dubitatio. Notandū q̄ quidā plus timēt q̄ timere deberent aliquā aduersitate. de quib; dī in psalmo:
Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Talib; de⁹ immittit aduersitates q̄b; resistūt vt cognoscāt se ḡa dei
posse resistere ei q̄d timebāt. Alij autē p̄sumētēs de p̄ris virib; resp̄ciunt tēptatōes q̄si potētes resistere eis. il-
lis deus tēptationes immittit 7 p̄mittit eos succūbere vt cogiscant q̄ fragilis sit hūana natura sine diuina gr̄a.
Nam illud q̄z. Nā assignat causas q̄re malis q̄nq; bona q̄nq; mala p̄tingant. Et primo cōdit quare ma-
lis p̄tingant mala. scdo quare bona ibi. Ista vō. Primo dicit. Ex eīsdē causis ducit. i. p̄ba. q̄ improbis nūc
pueniūt tristitia. nūc optata. s̄ de tristib; que malis eueniūt ceteros deterrent. i. terrore retradunt a sceleribus. 7 ipos malos
ritos. i. dignos malo. quoz maloz supplicia ceteros deterrent. i. terrore retradunt a sceleribus. 7 ipos malos
emendant q̄b; inuehūt supplicia. Notandū q̄ p̄bia inuit tres cās quare malis eueniūt mala. Prima est
quia omnes homines estimant eos dignos malo. Scdo q̄z p̄ supplicia maloz aliq̄ a malo retrabunt. Tercia
causa q̄z mali supplicij emendant.

Ista vō magnū bonis argumētū loquunt. Nā assignat cās quare malis bona eueniāt. scdo soluit tacitaz
q̄dōne sue obiectionē. ibi. Nā vt p̄bis. Primo dicit. Ista vō. i. p̄s̄pa que malis eueniūt. loquūt. i. iudicant bo-
nis magnū argumētū. quid iudicare debeant de h̄mōi felicitate. quā sepe cernant famulari improbis. Na-
bent. n. probi ex hoc certissimū argumētum q̄ illa nō est vera felicitas que malis aduenit: sed falsa tēptatio.
Tunc assignat primam causam quare deus malis p̄cedit bona 7 p̄spera q̄ quidē mali p̄ p̄spera p̄seruantur
a peioribus sceleribus ne fiant fures vel raptores et dicit. In qua re q̄ malis eueniant. p̄spera illud credo vi-
sp̄sari. id est dispensatione ordinari. q̄ forsitan natura alicuius mali est tam p̄ceps ad malum 7 importu-
na. vt inopia rei familiaris. i. paupertas. possit eū exacerbare. i. puocare. in scelera. i. ad furtum vel ad rapinaz
huius morbo diuina. puidētia medet remedio collate pecunie. Tunc assignat secūda cām talē q̄ ideo ma-
lis eueniūt p̄spera. vt p̄speritate emendent vitā quā timentes ne p̄pter maliciā amittāt p̄speritate. Cū dicit
Nā. i. aliquis malus. spectans. i. p̄siderans p̄scientiam suā sedatam probis. i. maculatā vicis. 7 ipe cōpans

secum fortunam. i. prosperitatem suam. forsitan pertimescit. ut cuius rei. s. prosperitatis iocundus est ei versus illi us. fiat tristis amissio. et dum metuit amittere fortunam. relinquit nequiciam. Tunc ponit terciam causam dicens. Aliis malis aduenit prosperitas ut incidant maiorem miseriam aduersitatis. quod sicut dictum fuit. in libro psalmi. In omni aduersitate fortune infelicissimum genus infortunij est fuisse felicem. Unde dicit in libro. quod felicitas indigne aucta. Alia ratio habet acta. i. inducta. alios malos precipitavit in meritam cladem. i. in miseriam. Et addit quod quibusdam malis permittum est. i. concessum. ius puniendi. i. peccatis ut sit bonis causa exercitij in virtutibus et patia. et malis sit causa supplicij. Nota quod felicitas quam precipitavit in cladem aduersitatis. vnde Samaritanorum. Promouet iniustos fortuna volubiles. ut quis Scadere precipites fecerit ad ima rotet. Nam quicquid ruit turrum tumefacta ruina. Et grauis pulsata alta cyressus bumuz. Et notandum quod boni per aduersitates in virtutibus et patientia exercent. Unde idem pauper benedictus. Aspera ferre decet maturat aspera mentem. Et bene matura plenus vna sapit. Per nimios estus gelidas transit ad vndas. Sicque per oppositum dulcia querit homo.

Nam ut probis. Hic soluit quandam obiectionem. secundum infert quandam conclusionem. ibi. Ex quo sepe. Primo dicit. Aliquis diceret. dixisti quod malis est concessum ius puniendi ut sint causa supplicij aliis malis. hoc non videtur verum: quod malus non punit malum cum sint filii. Hic soluit probis dicens. Sicut probis et improbis nullum est fedus. i. concordia. quod semper inuicem contrariantur. Ita ipsi improbi nequeunt inter se puenire. Quid nunc. i. quod non esset ita. cum quicquid. i. quilibet mali. dissentiant a semetipsis vicij discerpentibus. i. distrabentibus. conscientia ipsorum. et sepe mali faciant. que cum gesserint. fecerint. decernant. i. iudicent. non fuisse gerenda. i. facienda. Notandum quod intantum aliquis est bonus in quantum seruat ordinem in vltimum finem. quod finis est summum bonum. et quod illud finem et ordinem omnes boni seruunt. ideo omnes boni in eo quod boni sunt inuicem concordant. mali autem quod hunc ordinem non obseruant et a semetipsis discordant. mutuo sibi concordare non possunt.

Ex quo sepe summa illa. Hic infert quandam conclusionem dicens. Ex quo mali puniunt malos ex hoc diuina prudentia protulit insigne miraculum. scilicet. mali faciunt malos bonos quod declarat. Nam dum quidam mali videntur propter iniqua a pessimis. ipsi flagrantibus. i. ardentes. odio noxiis. i. damnorum suorum. ipsi redire ad frugem virtutis. i. ad utilitatem. dum tales student esse dissimiles illis malis quos oderant. et addit quod sola diuina vis talis est. cui mala sint bona. i. cedunt in bonum. sicut cum malus facit malum bonum. vnde subdit. Cum deus videret propter magis elicit effectum alicuius boni. Ordo nunc. fatalis cuncta proplectitur. ut quod decesserit ab insignata ratione ordinis. i. mali relabatur in alium ordinem. scilicet. boni. ne in regno prouidentie dei liceat quod. i. aliquid temeritati. i. inordinationi. et ponit auctoritatem in greco quod tantum sonat. Fortissimus in mundo deus omnia regit.

Notandum quod bonum pueniens ex malicia improborum non est imputandum ipsis improbis. sed tantum diuine virtuti quod nouit ex malis efficere bona. et licet deus malum dirigat ad bonum sua intentione et parte. non tamen homo ideo ex ordo naturalis est ut deus et primum diligam. Ordo. puius est temporalis rex dispositio quod fati vocat. et in ordine naturalis sepe dimittamus aliquid plus deo diligendo et primum odiendo. tamen ordinem puius a deo nunquam effugim. quod nunquam aliter puenit quod deus puidet. et si aliquid recedit ab ordine naturali relabit in alium. ut si aliquid est malum quod ad miam ipsum est bonum in operatione ad iusticiam. ita quod in regno diuine prouidentie nihil relinquit temeritati. i. inordinationi.

Neque enim vas est boni. Hic probis excusat se de ampliori indagatioe causarum dicens. Neque enim est probas homini vel ingenio apprehendere vel sermone explicare cunctas machinas. i. causas vel dispositiones opere diuine. i. diuini ad bonum. Et dum ea quod protulit. i. protulit festinat retinere in similitudine sui. i. in bono. ipse eliminat. i. excludit. per se rem. i. per ordinem fatalis necessitatis. omne malum de terminis sue publice rei. i. mundi. quo fit ut mala quod creduntur abundare in terris. si spectes prouidentiam disponentem nihil propendas versus esse mali. Tunc inuocat Boetium ad consolationem metricam dicens. Vides te esse oneratum pondere quoniam que difficilis est. et fatigatum pliritate orationis. expectare aliquam dulcedinem carnis. Ergo accipe haustum dulcedinis metricae. quod refect. i. recreat. firmior contendas. i. pergas in vltiora. Notandum quod dicit malum nusquam esse in comparatione ad diuinam prouidentiam. quod malum non est aliquid natura neque aliqua res. omnis nunc. natura et res appetit suam perfectionem. Cum autem appetibile habeat rationem boni si malum esset natura et res appetens perfectionem. malum esset bonum. Notandum quod nullum est malum simpliciter et tota liter in mundo quoniam in comparatione ad diuinam prouidentiam habeat rationem boni. vnde expedit multos defectos contingere in vniuerso ne multa bona tollunt. Si nunc. non corrumpet aer ignis non seruetur. nec vita leonis seruaret nisi occideret agnus vel asinus. neque laudaret iusticiam nec patia si non esset iniqtas. Ex quo patet quod multa in comparatione ad

sciam spectas et secum fortunam suam compans forsitan pertimescit. ne cuius rei iocundus versus est sic tristis amissio. Mutabit igitur mores. ac dum fortunam metuit amittere nequiciam derelinquit. Alios in cladem meritam precipitavit indigna acta felicitas. Quibusdam permittit puniendi ius. ut exercitium bonis et malis esse causa supplicij. Nam ut probis atque improbis nullum fedus est. ita ipsi inter se improbi nequeunt puenire. Quid nunc. cum a semetipsis discerpentibus vicij quod dissentiant. faciantque sepe quod cum gesserint non fuisse gerenda decernant. Ex quo sepe summa illa prouidentia protulit insigne miraculum. ut malos mali bonos faceret. Nam dum iniqua sibi a pessimis quidem propter videntur noxiis odio flagrantibus ad virtutis frugem redire. dum se eis dissimiles student esse quos oderant. Sola est. nunc. diuina vis. cui mala quod bona sint cum eis propter ter vterdo alicuius boni elicit effectum. Ordo enim quidem cuncta proplectitur. ut quod ab insignata ordinis ratione decesserit. hoc licet in alium tamen ordinem relabatur. ne quod in regno prouidentie liceat temeritati (fortissimus in mundo deus cuncta regit cum omnia secula prouidet ac prospicit) Neque nunc. probas est homini cunctas diuine opere machinas. vel ingenio apprehendere vel explicare sermone. Hoc tamen prosperasse sufficiat. quod naturarum omnium prodeus. idem ad bonum dirigens cuncta disponat. Dumque ea quod protulit in sui similitudine retinere festinat. Ad alium omne de re publice sue terminis per fatalis serie necessitatis eliminat. Quo fit ut quod in terris abundare creduntur. si disponentem prouidentiam spectes nihil versus mali esse propendas. Sed video iam dudum te et pondere quoniam oneratum. et rationis pliritate fatigatum. aliquam carnis expectare dulcedinem. Accipe igitur haustum quo refectus. firmior in vltiora contendas.

Mic
Ceter
Moni
Brid
Nec q
Flect
Moni
Ceter
Lupit
Somp
Selpet
Nueh
Sicet
Blern
Bellun
Dec po
Lumen
Jungu
Pondul
Lerreg
Dildem
Spirat
Ehaat
Remer
Dyeme
Decem
Amiqu
Eadem
Sbiru
Sedet
Neram
Rer d
Ler fa
Et que
Solitr

vntotal
graves p
lo' canu
copenta
niles po
llocem
penora
moce.
ratione
li. te po
virtuti
si fm a
dionem
dionem
Sicut
mit. al
varece
tipean
vntote
nate

Metrum sextum quarti libri.

Vis celsi iura tonantis
Pura solers cernere mente
Aspice summi culmina celi.

Illic iusto federe rerum
Veterem seruant sydera pacem.
Non sol rutilo concitus igne
Solidum phebés impedit axem.
Nec que summo vertice mundi
Flectit rapidos vrsa meatus.
Nunq̄ occiduo lota pfundo.
Cetera cernens sydera mergi.
Cupit oceano tingere flamas.
Semp vicibz temporis equis
Vesper seras nunciat ymbzas.
Reuebitq; diem lucifer alnum
Sic eterno reficit cursus
Alternus amor. sic astringeris
Bellum discors exulat oris.
Nec p̄cordia temperat equis
Elementa modis. vt pugnantis
Uicibz cedant humida liccis.
Jungantq; fidem frigoza flamis.
Pendulus ignis surgat in altum
Terregz graues pondere sidant.
Nisdem caulis vere tepenti
Spirat floxifer annus odozes.
Estas terrerem seruida siccit.
Remeat pomis grauis autumnus.
Hyemem defluus irrigat imber.
Nec temperies alit ac profert
Quicquid vitam spirat in orbe.
Eadem rapiens condit 7 aufert
Obitu mergens orta supremo.
Sedet interea conditor altus.
Rerumq; regens flectit habenas.
Rex 7 dominus: fons 7 origo.
Lex 7 sapiens arbiter equi.
Et que cum motu concitat ire
Sistit retrahens: ac vaga firmat.

vnū totaliter aliud corrupat. et bec p̄cordia facit vt pendul⁹ ignis surgat in altū. i. moueat sursum. et terre graues pondere sidant. i. deorsus resideant. Tūc p̄mendat regimen dei circa tpa dicens. Nisdē caulis. i. similib⁹ caulis p̄ diuinā puidentiā ordinatis ann⁹ floxifer. i. in q̄ abundat flores. spirat odozes ip̄o vere. i. tpe veri. tepente. i. in calefēte. estas seruida siccit. i. maturat. cererē. i. fruges. Autū⁹ remeat. i. reuertit. grauis. i. onerosus. pomis imber defluus irrigat biemē. Tūc p̄mendat regimen dei circa generabilia 7 corruptibilia dicens: Nec temperies. i. t̄pata dispositio. puidētie diuine. alit 7 p̄fert q̄cqd in orbe spirat vitā. i. q̄cqd viuūt. 7 eadē tēp̄ries rapiens ea q̄ fecit. cōdit. i. abscondit. 7 aufert. i. ab esse. mergens orta. i. p̄ducta. supremo obitu. vltima morte. Notādū fm̄ p̄metatorē. viij. p̄bisi. Primū antiquū nihil facit sine sc̄do antiq̄. i. celo. 7 p̄ma cā generationē 7 corruptioez elemētoz 7 oim in mūdo 7 tēpoz distinctioez opat̄ mediātib⁹ corpib⁹ celestib⁹. vñ in li. de pomo aresto. scribit. q̄ creator oim sua sapia p̄pauit speras. 7 in qlibet spera stellas lucidas. 7 dedit ip̄is virtutē dñandi in hoc mūdo faciēdi bonū 7 malū mortē 7 vitā. 7 incedūt stelle fm̄ virtutē ip̄is a creatore datā. fm̄ desiderii 7 voluntatē ei⁹ in ascēdēdo 7 descēdēdo. nūc de oriēte ad occidēs. nūc de occidēte ad oriēs sine d̄ditione. et offis stelle sunt sicut hui dño obediētes. 7 cursus 7 motus earū nō est a seip̄is nec virtute earū. s̄ est creator qui facit eas moueri.

Sedet interea p̄ditor altus. Ndic p̄mendat puidētiā diuinā ex pte dei regentis dicens. Interea dū res sic gerunt. alt⁹ cōditor. i. summi⁹ creator rez de⁹. sedet. i. in se inmutabiliter manet regēs oia. flectit. i. moderaf. babeas rez. i. frenā. et̄ns rex p̄ sapiam gubernatiōis. dñs p̄ potētiā creationis. Fons ois bonitatis. 7 origo oim 7 ip̄e a nullo. lex oia ligans. 7 sapiens arbiter. i. iudex. eq. i. equitatis oibus retribuens fm̄ iusticiam. que. i. lex oia regens. cōditat. i. excitat enia. ire. i. p̄cedere ad esse. motu. i. p̄ motū. et sistit. i. p̄manere facit ad tps in esse retrahens oia ad nō esse. et ip̄e firmat p̄ gratiam. vaga. i. instabilia p̄ naturā.

nos sunt mala q̄ in p̄pationē ad diuinā puidētiā oia disponētē fm̄ q̄ melius p̄petūt vniuerso bona sūt.

Metrum septū quarti libri.

Vis celsi iura tonantis. Istud ē sextū metrum hui⁹ quarti: qd̄ fm̄ q̄sdam dicit adomicū. fm̄ q̄sdaz archiloycū. ab inuētore t̄betrāmētrū. Dactylicū a pede p̄hante. In q̄ metro p̄bia cōmendat diuinā puidētiā in dispositione rez. et primo ex pte rez q̄ diuinā dispositione regūf. sc̄do ex pte dei regentis ibi. Sedet interea. Primo p̄mendat diuinā puidētiā in regimine corpoz celestū. sc̄do in regimine elementoz. tercio in regimie tēpoz. q̄rto in regimine generabiliū 7 corruptibiliū. sc̄da ibi: Nec p̄cordia. tercia ibi. Ndis de caulis. q̄rta ibi. Nec tēpies. Primo dicit. Si tu solers. i. sapiens vis pura mente cernere iura. i. regimina quib⁹ mūd⁹ regif. celsi tonantis. i. dei. aspice culmina. i. altitudines summi celi. Illic sydera seruant veterē pacē. i. antiquam p̄cordiā quā eis diuinā puidētiā indidit iusto federe. qz sol p̄catus. i. p̄mot⁹. rutilo igne. i. calore. nō impedit geliduz axem p̄bebes. i. lune. nec vrsa q̄ flectit rapidos meatus. i. mot⁹ circa polū septētrionālē. nūq̄ lota occiduo pfundo. i. mari occidentali. cupit tingere. i. mergere. flamas oceano. i. mari. cernēs cetera sydera mergi in mare. 7 loq̄tur more vulgari: cre dit. n. vulgus stellas q̄ occidūt descendere in mare. 7 resp. i. ven⁹ semp eq̄s vicib⁹ t̄pis nūciat seras ymbzas noctis. et eadē ven⁹ ex̄ns lucifer reuebit diē almi. i. dariū. Sic altern⁹ amor pueniēs ex diuinā puidētiā. reficit eternos cursus syderū. sic. i. p̄ talē mutā p̄cordiā. belluz discors exulat. i. expellit. ab oriēs astringeris. i. a regionib⁹ celestibus q̄ gerūt astra.

Notandū de hac dictione solers q̄ fm̄ f̄sidoz interpretat̄ quasi sollicitus in arte vel vtilis 7 sic d̄z scribi p̄ duplex. ll. Sed fm̄ buguitionē d̄z a solon qd̄ est totū vel multū. et ars. tis. q̄si totū vel multū in arte. 7 sic d̄z scribi p̄ simplex. l. Notandū q̄ de magis tonat̄ tonans a tēpestate tonandi. q̄ ab alia tempestate. qz maior terror p̄ ea incutit̄ mentib⁹ boim q̄ p̄ aliā. Unde p̄ tēpestatē tonandi boies magis induncunt̄ ad recogitandā diuinā potētiā. Notanduz q̄ vrsa habens septē stellas circa polū septētrionālē mota. nūq̄ occidit s̄ sp̄ nob̄ appet. h̄ alie stelle nob̄ oriunt̄ 7 occidunt. de venere aut̄ q̄ de nocte sequitur solē et de mane lucifer dicta p̄cedit solē visum fuit in primo libro metro sc̄do.

Nec p̄cordia t̄pat eq̄s. Ndic p̄bia p̄mendat regimen diuine puidētie in elementis dicens. Nec cōcordia pueniēs ex diuinā puidētiā. tempat clemēta eq̄s modis. vt humida elementa pugnantis. i. p̄traria cedat. siccis vicib⁹. i. viceversa. ita q̄ q̄nq; p̄ualeāt humida. 7 q̄nq; sicca. 7 q̄ frigoza. i. elemēta frigida. iungant fidē. i. p̄cordiam. flamis. i. calidis elementis. ne

Nam nisi de reuocās rectos itus. i. rectus p gres-
sum. q̄ ē ab esse ad nō esse. cogitat. i. reducat entia in
flexos orbis. i. in q̄sdā circulations. ea q̄ stabilis or-
do diuie. puidētie p̄tinet. ip̄a dissepra. i. separa. a suo
fonte. i. a suo principio qd̄ est deus. fatiscāt. i. deficiāt ⁊
ad nihilū deueniēt. Hic fons ē cōis amor cūctis enti-
bus. et cūcta repetūt. i. appetūt. teneri. i. p̄seruari. si-
ne boni. i. p̄ fine boni. qz res aliter nō queāt durare. i.
in esse p̄petuari. nisi p̄uerso amore. resuāt. i. redeant
cause. i. ad causas p̄mā q̄ dedit eis eē p̄ creationē.

Notandū q̄ entia regunt a deo p̄ quādā circula-
tionē fm̄ quaz quodāmodo p̄petuant in esse. verbi
gr̄a. Deus sic disposuit res vt ex semine proueniat
berba. et ecōuerso ex berba p̄ducat semē. sic in gene-
ratione clementoz fit qdā circul⁹. dū ex aere genera-
tur ignis. et iterū ex igne aer. Itē in creaturis rōnali-
bus q̄ p̄grediūt a deo p̄ductiōe nature. fit iterū re-
flexio ad ip̄m deū p̄ reductionē gr̄e. vt sic nihil p̄ma-
neat in rebus eius ⁊ p̄fectū nisi p̄ quādā circula-
tionē. et hoc innuit p̄bia in s̄ra. Notandū q̄ finis ad
quē oia naturali appetitu tendūt est ip̄m summū bo-
nū qd̄ est deus. hūc finē p̄sequūt rōnales creature p̄
opationē intellectu ⁊ volūtatis. Sed irrōnales cre-
ature p̄sequunt ip̄m soluz p̄ hoc q̄ ip̄m representāt p̄
quādā p̄ticipationē essendi. et ideo eodē appetitu
naturali quo aliqd̄ appetit suū eē. eodē appetitu tē-
dit in suū vltimū finē. et hoc innuit in s̄ra cum dicit.
Hic est cūctis cōmunis amor.

Prosa septima quarti libri

Am ne igit̄ vides. Ista est septima ⁊ vltima
prosa hui⁹ quarti in qua p̄bia dēducit quādā
cōclusionē ex p̄missis. Et p̄mo facit hoc. scdo
subiūgit quādā exhortationē: scda ibi. Quare inq̄t.
Primo ponit cōclusionē intentā. scdo comparat eā ad
opinionē vulgi. scda ibi. S̄z eā. Primo dicit. Vides
ne iam o Boetii qd̄ p̄fatur hec omnia q̄ dixim⁹. dicit
Boetius. Quid inq̄t. et p̄bia. Omnē fortunā p̄sus
esse bonā dicit boetius. et q̄ inq̄t. i. quōd hoc pot̄ fieri
Qui p̄bia. Attende inq̄t. Cū ois fortuna siue iocūda
siue aspa. deferat cā remunerādi vel exercēdi bonos
vel cā puniēdi vel corrigēdi improbos p̄. q̄ omnis
fortuna est bona quā vel p̄stat eē iustā sicut illa q̄ pu-
nit malos. ⁊ p̄miat bonos. v̄ p̄stat eē vtilē. sicut q̄ ex-
erct bonos ⁊ corrigat malos dicit Boetius. nimis. i. val-
de vera est rō. et si puidētiā quā paulante docuisti. ⁊
fatū p̄siderē. tūc s̄ra est nira. i. firmata firmis virib⁹.
id est rōnibus. Notandū q̄ ex quo fm̄ diuinā pui-
dentiā bonis ⁊ malis nūc. p̄spera nūc aduersa eueni-
unt bonis p̄pter remuneratiōē p̄spera ⁊ p̄pter exer-
citationē in virtutibus aduersa. p̄z q̄ p̄spera fortu-
na remunerans ⁊ aduersa exercitans est bona. Itēz
cū p̄spera fortuna malos emēdet vt visum est prius
⁊ aduersa ip̄os corrigat ⁊ iuste puniat p̄z ip̄am etiāz
esse bonam.

Sed eā si placet. Hic p̄pat banc cōclusionē ad opinionē vulgi oñdens eaz vulgo esse inopinabile. ⁊ inq̄rit
qd̄ vulgus sentiat de qualibet fortuna. scdo ex opinōe vulgi cōcludit qdā p̄trariū ip̄i vulgo ibi. Vides igit̄. di-
cit q̄. P̄bia si placet eā opinionē q̄ ois fortuna sit bona. numeremus inter eas opinionēs q̄s paulante po-
suisti inopinabiles. dicit p̄bia. qd̄. i. p̄pter qd̄. Boetius dicit. qz cōis fm̄ boim vsurpat istud. i. in vsu caput
quozūdā fortunā eē malā. quozūdā bonā. ⁊ dicit p̄bia. Vis ne o Boetii accedam⁹ paulisp̄ sermonib⁹ vulgi.
ne nimū videamur recessisse a cōi vsu boim. dicit Boetius. vt placet. ⁊ p̄bia. nōne censet bonū qd̄ p̄dest. dicit
boetius. ita est. ⁊ p̄bia. fortuna que aut exercet aut corrigat p̄dest. dicit boetius. fateor inq̄t. Ideo cōcludit p̄bia
Ois fortuna bona est q̄ exercet et corrigat. dicit Boetius. Quid ni. i. q̄re nō. Et addit p̄bia. Hec fortuna q̄ ex-
erct est eoz boim. q̄ positi in virtute gerūt bellū p̄tra aspa. sed fortuna que corrigat est eoz boim q̄ declinat
tes a vicij arripit iter virtutis. dicit boetius. Megare nequeo. Querit p̄bia. Quid est de fortuna iocūda: q̄
tribuit bonis in p̄mū. nūqd̄ vulgus dēcernit. i. iudicat eā esse malā. dicit boetius. Mequa q̄: s̄ censet. i. iudi-
cat eā esse optimā sicut est. Querit vltcrius p̄bia: Quid est de reliqua fortuna que punit. q̄ cū sit aspa ⁊ coer-
cet malos iusto supplicio. nūqd̄ p̄s. i. vulg⁹ putat eā eē bonā. dicit Boetius. Immo iudicat eā eē miserrimā
oim que excogitari p̄nt. Notandū q̄ ois fortuna vel est ad exercēdū bonos ⁊ corrigēdū malos boies. vel
est ad remunerandū bonos ⁊ puniendū malos. Fortuna q̄ est ad exercēdū bonos ⁊ ad corrigēdū malos
homines vtraq̄ est bona. etiam fm̄ opinionē vulgi. qd̄ p̄bat p̄bia. Illud qd̄ p̄bat est bonū. sed fortuna que
exercet bonos boies. p̄dest bonis. et q̄ corrigat malos. p̄dest malis. s̄ vtraq̄ est bona. Fortuna autē que exer-
cet est bonozū q̄ gerunt bellū cōtra vicia. Fortuna q̄ corrigat est malozū q̄ declinat ad virtutes. Fortuna autē
que remūerat bonos. bona est etiam fm̄ vulgares. sed que punit malos oim pessimā est fm̄ vulgares. ⁊ hāc
opinionē vulgi de vtraq̄ fortuna p̄biologia tangit in litera.

Nam nisi rectos reuocans itus.
Flexos iterum cogat in orbis.
Que nūc stabilis cōtinet ordo.
Dissepra suo fonte fatiscant.
Hic est cūctis cōmunis amor.
Repetūtq̄ boni sine teneri.
Quia nō aliter durare queant.
Nisi conuerso rursus amore
Resuant cause que dedit esse.

Prosa septima libri quarti

Am ne igit̄ vides qd̄ hec oia q̄ dixi-
mus p̄sequat̄. B. Quid nā inq̄t:
P. Omnē inq̄t bonā p̄sus esse for-
tunā. B. Et q̄ inq̄ fieri pot̄: P. Attēde in-
quit cū ois fortuna vel iocūda vel aspera.
tū remunerādi exercēdi bonos. tum puni-
endi corrigēdiq̄ improbos cā deferat. om-
nis bona quā vel iustā p̄stat eē vel vtilē. B.
Nimis qd̄ eē inq̄ vera rō. Et si quā paulo-
ante docuisti puidētiā fatūne p̄siderē. fir-
mis virib⁹ nira s̄ra. Sed eā si placet inter
eas q̄s inopinabiles paulante posuisti nūc
remus. P. Et qd̄ inq̄t: B. Quia id boim
fm̄ cōis vsurpat. ⁊ qd̄ crebro quādā ma-
lā eē fortunā. P. Vis ne inq̄t igit̄ paulisp̄
vulgi fm̄ omib⁹ accedam⁹. Ne nimū velut
ab hūanitatis vsu recessisse videamur. B.
Et placet inq̄t. P. Nōne igit̄ bonū censet
eē qd̄ p̄dest. B. ita est inq̄t. P. Que vō aut
erect aut corriget: p̄dest. B. Fateor inq̄t.
P. Bona igit̄. B. Quid ni: P. S̄z hec co-
rū est. q̄ vel in virtute positi p̄tra aspa bel-
lū gerūt. vel a vicij declinatēs virtutis it
arripit. B. Megare inq̄t nequeo. P. Quid
vō iocūda q̄ in p̄mū tribuit bonis. Num
vulg⁹ malā eē dēcernit. B. Mequa q̄. Cle-
rū vti est ita q̄ esse optimā cēset. P. Quid
reliq̄ cū sit aspa et iusto supplicio malos
cohercet. Nūc bonā p̄s putat. B. Immo
omniū inq̄t que excogitari possunt iudi-
cat esse miserrimam.

Vide igitur. Hic phia ex concessis a vulgo concludit quoddam inopinabile et contrarium vulgo. scilicet malam esse fortunam enim malorum. cum tamen opinetur vulgus ut plurimum malam fortunam evenire bonis et dicit. Vide ne nos sequentes opinionem populi. i. vulgi. profecerim? quoddam valde inopinabile apud vulgum. Quid inquit dicit Boetius. et phia. Ex his. n. quae concessa sunt secundum opinionem vulgarem evenit quod eorum quae sunt in perfecta possessione virtutis. vel in perfectu vel in adeptione virtutis. omnem fortunam esse bonam siue sit. prospera siue adversa. manentibus autem in improbitate omnem fortunam esse pessimam. et dicit Boetius. hoc verum est secundum vulgares. quibus nemo audeat contradicere secundum veritatem. quia in reuerentia omnis fortuna bona est tam bonorum quam malorum. ut probasti. Notandum quod omnis fortuna bona vel est remunerans. vel exercens. vel corrigens. Fortuna remunerans est eorum quae sunt in possessione virtutis. Fortuna exercens est eorum quae sunt in profectu virtutis. Fortuna corrigens est eorum quae incipiunt esse virtuosum. Ex quo relinquitur quod eorum quae permanent in malicia sit fortuna pessima et hoc verum est secundum opiniones vulgares. Nota quod quilibet fortuna potest dupliciter considerari. Uno modo in operatione ad eam vlem que omnia regit et disponit ordinando singula in fine eis convenientem. sic omnis fortuna bona est ut probatum est. Vel potest operari fortuna ad istum cui evenit. et sic solum illa videtur bona que aliquid bonum profert illi cui advenit. et illa mala quae nihil bonum profert.

¶ Vide igitur ne opinionem populi sequentes quoddam inopinabile valde profecerim? B. Quid inquit. P. Ex his. n. ait quae concessa sunt evenit eorum quod eorum quae sunt vel in possessione vel in profectu. vel in adeptione virtutis omnem quecumque sit bonam in improbitate et manentibus omnem pessimam esse fortunam. B. Hoc inquit verum est. tamen si nemo audeat profiteri. P. Quare inquit ita vir sapiens moleste ferre non debet: quatenus in fortune certamine adducatur. ut virum fortem non decet indignari quatenus in crepuit bellum tumultum? vtriusque enim huic quod dicitur glorie propagande. illi vero confirmandi sapientie difficultas ipsa materia est. Ex quo etiam virtus vocatur. quod suis viribus nitens non superat adversis. Neque enim vos in pueru positi et ut diffluere delicias. et emarcescere voluptate venistis plures cum omni fortuna nimis acre consertitis. Ne vos aut tristis opprimat: aut iocunda corrumpat firmis mediis viribus occupate. Quicquid aut infra subsistit: aut ultra progreditur hinc et preceptum felicitatis. Non hinc premium laboris: in vestra est enim situm manu quales vobis fortuna formare malitis. Dis enim quae videtur aspecta: nisi aut exercet: aut corrigit: punit.

Metrum septimum quarti libri.

Ella bis quinis opatus annis.

Ultor atrides. frigie ruinis.

Fratris amissos thalamos piauit

Ille dum graie dare vela classi
Optat et ventos redemit cruore
Exiit patrem miserumque tristis
Federat nate iugulum sacerdos

est quae contra difformes insultus fortune vnanimi mentis constantia militat. Notandum quod virtus consistit in medio inter duo vicia extrema ad quorum unum impellit. prospera fortuna ad aliud adversa. verbigra. Adversitas impellit ad desperationem et timiditatem. prosperitas autem ad presumptionem et audaciam. inter que consistit mediis virtutis. cuius excessus vel defectus est viciosus. et hoc innuit phia in ista. Nota quod in potestate hominis est facere fortunam sibi qualem vult. scilicet bonam vel malam quod declarat phia in adversa fortuna. quia si eam accipimus bono animo per exercitum et correctione ipsa est bona. Si autem eam toleramus malo animo etiam per penam ipsa mala est.

Metrum septimum quarti libri.

b Ella bis quinis. Hic incipit septimum et ultimum metrum huius quarti quod dicitur saphicum ab inventore trochaicum a pede predominantem in quo phia confirmat suam exhortationem exemplo virorum fortium quae spiritus voluntatis magnos subierunt labores spe laudis et gloriae: et primo ponit plura exempla. secundo hortatur nos ad imitationem eorum. ibi. Ite nunc fortes. Prima pars possit dividi in tot partes quot exempla ponit quae patebunt. Primum exemplum est tale. Paris filius priami regis trojanorum in greciam profectus rapuit uxorem helenam Menelaus: et duxit eam in frigia regionem. Menelaus autem per questus fratri suo agamemnoni hoc factum. Menelaon vocatis principibus grecorum transfretavit in frigiam et obsedit troyam. x. annis. quam tandem destruxit et maioribus interfectis populum captivavit. Cum autem agamemnon proficisceret versus troyam deuenit in quadam insula ubi factus est ei venter contrarius. et requisivit vates quod esset faciendum. quod dixerunt quod non haberet ventum. prosperum nisi placaret dianam sacrificando ei suam filiam. Cui licet hoc videre durum propter pietatem paternam. tamen suadente vlixe spe laudis et gloriae super victoria obtinenda pensavit ut eam immolaret. quod factum obtinuit ventum. prosperum ad voluntatem. dicitur in ista. Atrides. i. agamemnon atride filius existens. ultor opatus bella bis quinis. i. decem annis. piauit. i. purgavit. vltiscedo amissos thalamos. i. uxorem preteritam in thalamo fratri menelai. ruinis. i. destructionibus. frigie. i. troye. que sita fuit in frigia. dum ille agamemnon. optat dare. i. exponere vela graie classi. i. naui grecali. et dux redimit venter cruore filie suae. ipse exiit. i. deposuit. patrem. i. pietatem paternam et sacerdos tristis exis. federat. in federe sacrificat. miserum iugulum. i. collum vel guttur. nate. i. filie agamemnonis. Fin. n. buguitidem iugulum est idem quod guttur vel gutturis incisio.

Fleuit amissos ithacus sodales. **Hic** pbia ponit scdm exemplū in q̄ declarat fortia acta ipius vlixis. Intēdēs tale fabulā. Vlixes rediēs de bello traiano: decē annis errauit in mari sustinens multa aduerfa. tandē casualiter venit ad antrum polipbemi q̄ erat maximus gigas habens vnicū oculū in fronte. q̄ so- cios vlixis occidit ⁊ vorauit. sup̄ q̄ vlixes cōtristat? sustinuit vsq; p̄dictus gigas cibo repletus obdormi ret. q̄ dormiēte oculū quē in fronte habuit eruit. qui euigilans furibundus quesuit vlixem: s̄ excecatur eū inuenire nō potuit. **Hic** q̄ in lra. Ithacus. i. vlixes ab ithaca regione. vel ab auo suo ithaco sic dictus. il le fleuit. i. de fleuit amissos sodales q̄s ferus poliphe mus recubās. i. morās in vasto antro. i. magno. mer sit immani aluo. i. magno venere. s̄ tñ vlixes furibū- dus rependit. i. restituit. gaudiū mestis lachrymis. i. suis tristitijs. ore. i. facie polipbemi ceco. i. excecato

Hercule duri rē. **Hic** ponit aliud exemplū in q̄ de scribit acta herculis ⁊ labores eius q̄b? fingit meruisse celū dicēs. Duri labores assumpti. celebrāt. i. ce lebzē reddūt herculem. **Lui?** ponit p̄mū laborē. s̄. w nationē centhauroz dicēs. Iste hercules tomuit cē thauros sup̄bos q̄ cū p̄tempserūt. **Ubi** notandū q̄ centhauri in d̄stra quedā dicta sunt ex medietate boies ⁊ ex medietate thauri. quos p̄ete fingūt genit os ex semine Trionis qd̄ p̄iecit in nubem. q̄ Juno circumdederat se fugiēs a facie eius volentis cū ea cō cubere. bos centhauros hercules tomuit. **Lū. n.** cō uenissent ad ludū palestine in monte foloz. **Hercu- les** p̄gressus cū eis ipos vsq; ad effusionē sanguinis p̄strauit.

Abstulit seuo spoliū. **Hic** ponit scdm laborem herculis dicens. **Hercules** abstulit spoliū. i. pellez se uo leoni. **Ubi** notandū q̄ in silua Menica fuit q̄- dam leo crudelissim? q̄ boies totius regionis inua- sit quem aggressus hercules. p̄ liberationē patrie ipm̄ interemit ⁊ excoziās ipm̄ pellē p̄ spolio abstulit.

Fixit ⁊ certis volucres sagittis. **Hic** ponit terciū laborē dicens. **Hercules** fixit volucres. i. arpias. cer tis sagittis. **Ubi** notādū q̄ rex finius filios suos excecavit q̄ nouercā suā de stupro accusauerat p̄pter quod inuidia teoz ipse se excecatur? ⁊ apposite sunt ei arpie. i. volucres virginēi vultus. rapiētes cibū de mensa ei?

Poma cernenti rapuit draconi. **Hic** tāgit quartū laborē dicēs. **Hercules** rapuit poma draconi cernēti. i. custodiēti illa rapuit aureo metallo. i. cū claua aurea. **Hercules** in q̄ factus grauior. i. fortior leua. i. manu.

Ubi notandū q̄ sepre fuerit filie atblantis habētes ortū aureū cū pomis aureis que draco custodiebat. **Hercules** aut̄ supueniens draconi poma aurea abstulit.

Cerberū traxit triplici cathena. **Hic** ponit quintū laborē dicēs. **Hercules** cerberū. i. canē infernalē traxit ab iferis triplici cathēa. **Ubi** notādū q̄ pirritane? vles sibi desposare reginā iferni. **Hercule** ⁊ theseū ⁊ ali os viros fortes assūpsit. q̄b? vnicūb? ad ifernū cerber? ianitor inferni ipos latratu suo ipediuit. **Hercules** aē ipm̄ trib? cathenis vinxit. vel fm̄ alios ipm̄ traxit de inferno triplici cathena. qz d̄ b̄ie tria capita camina tri- plici cathena vincta. **Victor** immitē. **Hic** ponit sextū laborē dicēs. **Victor**. s̄. hercules ferē. posuisse imi- tē d̄im. s̄. dyomedē. in pabulū seuis q̄d̄. i. eq̄s q̄d̄rigā trahentib? **Ubi** notādū q̄ dyomedes fuit rex tra cie: q̄ eq̄s suos panit hūana carne. que hercules in fecitū dedit suis. p̄p̄is equis deuorādū. **Hydra** cōbu- sto perit. **Hic** ponit septimū laborē dicēs. **Hydra**. i. serpens perit p̄busto veneno suo. **Ubi** notādū q̄ in ler- na palude fuit q̄dā serpens b̄ns plura capita quoz vno p̄ciso succrescebāt tria. que hercules aggressus sagit- tādo cū nō videret se p̄ficere collecta p̄gerie lignoz ipm̄ p̄bussit. **Fronte** turbat? **Hic** ponit octauū la- borē herculis. **Ubi** sciēdū q̄ cū hercules vellet deducere filiā cuiusdā regis q̄ dicebat vxiā mira suū? a che- lous que debebat transire mutauit se in diuersas formas pugnādo p̄ herculē. cū aut̄ vltimo mutass̄ se in spe cie thauri. **Hercules** ipō treiecto abstulit sibi vñū cornū. qd̄ sacrificauit copie. i. de fortie. p̄pter qd̄ achelous verecūdia p̄fusus fugit ⁊ in aqs latuit. vñ dicit in lra: **Achelous** amnis. i. ille flūi? fronte turbat? p̄p̄ ablatio- nē cornū. ipē demersit in ripis ora pudibūda qz latuit p̄ pudore in ripis. **Strauit** antheū li. are. **Hic** p̄tē nonū laborē dicēs. **Hercules** strauit. i. occidit antheū illū gigātē harenis libic? i. harenis libie regionis. **Ubi** notandū q̄ anthe? erat gigas de terra. p̄genitus cui? erat talis virtus. q̄ si aliq̄ ex fatigatione debilitaret ta- ctu terre: statim recupabat vires. Qui cū exerceret magnā tyrannidē in libia aduenit hercules ⁊ p̄gressus cū eo diu siluctabant. **Lū** aut̄ anthe? sentiret se debilitari sponte cecidit in terras. et sic resumpsit vires qd̄ her- cules cogscēs ipm̄ a terra eleuauit ⁊ supra pectus suū ipm̄ tenēdo opp̄sūt q̄usq; sp̄m̄ exalaret. **Lac?** euandri satiauit iras. **Hic** ponit decimū laborē. **Ubi** notādū q̄ ca? fuit monstrū euomēs ignē p̄ os c? p̄ fuit fulcan? manebat aut̄ ca? in mōte auertino spoliās ⁊ occidēs boies ⁊ furto plurimū insitēs. cū aut̄ hercules veniret de byspania ducēs secū multos boues. **Lacus** q̄sdā boues herculis furabāt et traxit eos in antrū suū retroz- sum p̄ caudas ne furtū pateret. cū aut̄ hercules q̄rēt boues p̄ mugitū vni? bouis puenit ad antrū caci. q̄ extra- ctu ipm̄ infecit c? morte placata ē ira euandri. que idē ca? multū offēderat. vñ dicit: **Lac?** suple morte sua quā passus ē ab hercule. satiauit. i. p̄p̄scuit iras euandri que ca? multū offēderat. **Quosq; p̄sur?** **Hic** p̄tē. xj. laborē hercul. **Ubi** notādū q̄ in archadia erat q̄dā aper deuastans totā regionē que cū hercules agitaret. aper sibi insultās būeros herculis spuma macu lauit. que aprum tandē interfecit. **Unde** dicit. **Setiger**. i. ap- gres? setas. notauit. i. maculauit būeros herculis. s̄. spuma vel salina. q̄s būeros alt? orbis fozet. i. erat p̄sur?

Fleuit amissos ithacus sodales. **Quos** ferus vasto recubans in antro. **Aderit** immani polipbemis aluo. **Sed** tamen ceco furibundus ore **Gaudiū** mestis lachrymis rependit. **Herculem** duri celebrant labores. **Ille** centhauros tomuit sup̄bos. **Abstulit** seuo spoliū leoni. **Fixit** ⁊ certis volucres sagittis. **Poma** cernenti rapuit draconi. **Aureo** leua grauior metallo. **Cerberū** traxit triplici cathena. **Victor** immitem posuisse ferē. **Pabulū** seuis dominum quadrigis. **Hydra** cōbusto perit veneno. **Fronte** turbatus achelous amnis. **Ora** demersit pudibunda ripis. **Strauit** antheū libicis harenis. **Lacus** euandri satiauit iras. **Quosq;** pressurus fozet alt? orbis. **Setiger** spumis humeros notauit. **Ultimus** celum labor iure flexo **Sustulit** collo. preciumq; rursus **Ultimi** celū meruit laboris. **Itene** nunc fortes vbi celsa magni. **Ducit** exempli via. cur inertes **Terga** nudatis. supata tellus. **Sydera** donat.

Finit liber quartus.

Liber quintus

quia ut statim patebit. Hercules humeris suis celū sustulit.

Ultim^o celū labor inreflexo. Hic pōit duodecimū & vltimū laborē ei⁹. Vbi notādū q^d atlas fingit fuisse qdā gigas supportās celū hūeris suis. Hic fatigat⁹ rogauit herculē ut celū supportaret hūisq; ipse respiraret: qd & hercules fecit & p hoc celū meruit. Tū dicit. Ultim^o labor herculis fuit q^d sustulit. i. supportauit celū collo inreflexo. i. inclinato: & rursus meruit celū tāq; p cū vltimū sui laboris.

Itē nūc fortes vbi celsa magni. Hic hortat⁹ pbia ad p dicit⁹ fortū viroz. d. Itē nūc fortes resistētes aduer-

Incipit liber quintus. Prosa prima.

Frerat oionisq; cursum ad alia quedaz tractanda & expedienda vertebat. **B.** Tuz ego. Recta quidē in quā exhortatio. tuacq; p rursus autoritate dignissima. **S.** q tu dudū te puidētia qōnē plurib; alijs impli citā eē dixisti re experior. Quero em̄ an esse aliquid oino & quidnaz esse casū arbitrere. **P.** Tū illa festino inquit tebitū pmissiōis absoluere viāq; tibi: q patriā reueharis apire. Dec autē et si pentilia cognitu: tū a ppositi nri tramite paulisp auersa sūt. Uerēdūq; est ne tenuis fatigat⁹ ad emetiēdū rectū iter sufficere nō possis. **B.** Me id in quā p r ve reare. Mā qētis mihi loco fuerit ea q b maxime delector agnoscere sil. cū oē disputatio nis tue lat⁹ indubitata fide cōstitērit. nihil te sequētib; ambigat. **P.** Tū illa. Adorē inqt gerā tibi. silq; sic exorsa est. Si qdem inquit aliq; enētū temerario motu: nullaq; causaz cōnexionē pductū. casū eē refiniat: nihil omnino casum esse confirmo. & preter subiecte rei significatiōnē inanē prolixus eē vocem recerno.

cusat se ab eius determinatione: & Boeti⁹ illā excusationē remouet. Tercio pbia determinat de casu: scdā ibi Tū illa festino: tertia ibi. Tū illa morē. Primo dicit pbia dixerat hec p dicitā: & vertebat cursū oionis. i. sermo nis ad tractāda qdā alia atq; expediēda. Tū ego Boeti⁹ in quā. O pbia recta ē tua exhortatio facta: & p r sus est dignissima autoritate: s q tu dudū dixisti sexta psa quarti libri: qstionē de puidētia implicatā. i. impli catā esse plurib; alijs. i. qstionib; ego experior re. i. realiter: qro eni an arbitreris casū oino aliqd eē supple in re rū natura: & qdā arbitreris eē casū supple in re natura. Notādū p h q dicit Boeti⁹ dixerat inquit pbiaz iā expediuisse q ad sui speculationē spectabāt: & ita determinasse pncipalē hui⁹ libri intētiōnē: pbia vertebat cursū oionis. i. oionē currentē: qz oio pbie nō impediēbat ignorātia docētis: nec tarditate dicētis: hāc oioez vertebat ad qdā alia tractāda: q aut fuerūt illa Boeti⁹ nō exprimit: qz for itan su a opinione min⁹ erāt de side rāda v⁹ forsan qstū ad ppositū extnea. Notādū q dicit exhortatiōnē pbie fuisse rectā: qz pbia hortabat ad virtutes & ad cōtemptū fortuito. talis aut exhortatio q fit ad bonū psequēdū & malū fugiēdū recta ē. & dicit exhortatiōnē pbie esse dignissimā autoritate: qz qd a sapiētib; dicit⁹ autoritate sapiētis dignū reputat.

Tum illa festino inqt. Hic pbia excusat se de h⁹ opinionis vltimū determinatione. Et Boeti⁹ illā excusa tionē remouet. d. Pbia inqt. Ego festino absoluere. i. plicere debitū pmissiōis. & apire tibi viā q reueharis ad patriā. Hec autē q tu qris de casu. et si p qnis. sunt putilia cognitu. i. cognitione. tū paulisp auersa sūt a tra mite. i. via nri ppositi: & dicit paulisp. qz nō sunt totalit auersa: s alioquātulū elucidat pmissa: & est verendū. i. ti mendū. ne tu fatigat⁹ deuis. i. qonib; extraneis. nō possis sufficē ad emetiēdū. i. trāseundū rectum iter. dicit Boeti⁹. O pbia ne illud vereare. i. nō timeas qz h fuerit mihi loco qētis: agnoscere ea q b maxime delector & cū oē latus. i. circūstātia tue dispositiōis mihi pstitērit fide indubitata: nihil ē q ambigat de sequētib;.

Notādū q dicit q via reueharis patriā. hic patriā vocat beatitudinē. quā p r iuenire docuit. Illa autē p q hō puenit ad ipsaz sūt vtutes: de q b Boeti⁹ intēdebat agere nō in h libro sed i vltimis libris mulice sue. agē do de musica humana: intētiōnē autē suā nō cōpleuit: qz a rege Theodorico morte pūctus fuit.

Tum illa morē inqt. Hic pbia determinat de casu soluēdo pmissas causas & qstiones. Primo soluit p mā an casus sit. scdō scdaz. qd sit casus ibilicet igif. Primo ostēdit quid significet p nomē casus: ponēdo opinio nē quozūdā. Scdō improbat illā opinionē ibi. Quis eni. Primo dicit. O boeci ego gerā tibi morē. i. p r firma bo me volūtatē tue. & simul sic ē exorsa. i. sic incepit. si aliq; definiat q ad nomē dicēs casus eē euctū pductum motu temerario. i. improuiso. & nulla cōnexionē causaz. Ego pbia affirmo casum sic oino nihil esse. & decerno iudico vocē casus p r sus eē inanē: pter significatiōnē rei subiecte. sicut hec vox chimera inanis est.

sitatibus ite illic vbi dicit via celsa. i. ardua magni herculis q ē via vtutū & via magni crepli ad aggre diendū fortia: & tūc inuebit s tardos & viciosos. d. Cur vos inertes. i. boies sine arte: sic boies desidio si. cur nudatis terga. i. vosa vestra fugiēdo labores & aduersa. nā tellus. i. terrena pcupiscētia supata do nat homini sydera. i. celū. qz supata terrena cōcupi scētia efficiē hō dign⁹ celo qd ē lo⁹ vroz & spirituz Mā fm Aristotelē pmo celi & mūdi. Dēs eū locū q sursum ē deo attribuit & barbari & greci quicūq; pu tāt deos esse. de quo loco dicit Plato in fedrone. Uī ri speculatiui viuētes fm vitā contēplatiuā. celestes sedes recipiūt in quib; felicitate vroz potiunt: qua fecilitate nos faciat pnceps ihs xpa qui est v⁹ super oia benedictus in secula seculoz. Amen.

Explicit liber quart⁹. Incipit qntus.

Frerat oionisq; cursum. Hic incipit qntus liber Boeti⁹ de p solatiōe pbie cui⁹ hec ē prima psa: in q pbia vult soluere qdā dubia suā determinationē psequen tia de fato & puidētia: videt enim ex di

ctis q casus nō sit: qz si oia sūt puifa ita q nihil eue niat pter ordinē. puidētie diuine: videt q nihil ca sualiter eueniat: qz casus importat euctū inopinātū Itē videt ex dictis q liberū arbitriū nō sit: qz oia disponunt fm ordinē fatalis necessitatis: liber aut arbitriū necessitatē excludit: videt q si ponit puidē tia & fatū q oino excludat liberū arbitriū. Pbia q i pnti libro inquit vtrū casus sit: & qd sit: & inquit vtrū liberū arbitriū sit ponēdo argumēta quib; libe rū arbitriū cū puidētia diuina nō videt posse sta re: post hoc ponit falsaz solutionē quozūdā quā im probat: & ponit p r iā quā rōnib; cōfirmat: & de eter nitate determinat & alia plura sicut patebit. Et diui dit iste liber in vndeim pres: qz sex sunt pte & qnq; metra ei⁹: q ptes & qm ipsis determinant patebunt in pcessu libri. In prima psa determinat de casu: & p mo Boeti⁹ tāgit acta pbie cōmēdas ei⁹ exhortatio nem factā: & mouet qstionē de casu. Scdō pbia ex

Notandū q̄ Quis questio si est p̄cedit quēstionē q̄d est. fm̄ q̄ questio quid est. q̄rit de quidditate rei. q̄z quid est rei nulli debet nisi entit̄i questio quid est querēs de quo quid ē nois est prima cognitio. 7 iō ex quo quid est nois. oportet scire de aliquo si est. p̄ter h̄ pb̄ia. ad querēdū de casu vtrū sit vel nō accipit q̄d q̄d est q̄ significat p̄ nome: 7 dicit. Si aliqui dicūt casum esse euentū temerariū sine omni causa. p̄ductū. ego video vocē casus eē inanem tanq̄ sibi nihil correspondeat in re.

Quis enī cohercete. Hic pb̄ia. improbat op̄inōnē istā oñdēs casū nihil eē fm̄ eā. sc̄do soluit q̄stionē fm̄ re veritate ibi. Aristoteles incus. Primo ponit vnam rōnē. sc̄do aliā ibi. Nam nihil. Antiqui dicebant q̄ casus ē euentus temerariū. i. improuisus. Contra h̄ arguit pb̄ia sic. Abicūq̄ oīa sunt puīsa ibi nihil ē te merariū. sed omnia que sunt puīsa sunt a deo: ergo inter ea q̄ sunt nihil est temerariū. Hāc rōnē breuif inuuit in s̄ra dicens. Quis enī locus vllus p̄t esse reliquus. i. relicto. temeritati. i. improuisioni. deo cohercete cūtra in ordinem scilicet prouisus. quasi dicitur nullus. Notādus q̄ oīa a deo sunt puīsa cui rō est. Quorūcūq̄ deus est causa oīa talia. puīsa sunt a deo. sed de est causa oīs entis. ergo oīa entia a deo sunt prouisa. Quā autē deus sit causa oīs entis patet quia ab ipso dependet celum 7 tota natura. vt patet ex. xij. meth. ap̄b̄ifice.

Nam nihil ex nihilo existere. Hic ponit aliā rōnē pb̄antē q̄ casus nō p̄t esse sine omni causa. p̄ducto licit dicebat antiqui: 7 arguit sic. Quod ē ex nihilo nihil est. sed q̄d est ex nulla cā ex nihilo ē. ergo quod ex nulla causa est: nihil est. Sed fm̄ antiquos casus est ex nulla cā. q̄z est p̄ductus sine omni cōnexionē causarū. ergo casus nihil est. Unde dicit in s̄ra. Vera sententia ē cui nemo vnq̄ veterē refragatus ē. i. contrādit. s̄. ex nihilo nihil existere: quāq̄ illi antiqui illā. p̄ositionē ex nihilo nihil existere iecerint. i. posuerint quasi quoddā fūdāmetū nō de opante p̄ncipio sez de deo creator: q̄z ille ex nihilo aliquid fecit. s̄ in tellerunt hoc de materiali subiecto. i. de tota natura fundata in materia. 7 exponit seipsus dices. Hoc est de nā oīm rōnū. i. de materia q̄ ē subiectū formaz naturalū. Sed si aliq̄d oriā ex nullis causis. id videt esse ortū ex nihilo. sed hoc fieri nequit vt aliquid oriā ex nihilo. s̄ nō est possibile casum esse h̄mōi. id est talē qualē paulante diffinimus fm̄ antiq̄s. q̄ sit euentus temerariū sine cōnexionē causarū. Quid s̄ dicēdū ē de casu querit Boetius. Est ne nihil ire rō natura q̄d iure queat. i. possit appellari casus vel fortuitū vel est aliquid. tamen si p̄ quis. lateat vulgus cui ista vocabula cōueniāt. Notādū q̄ bec p̄positio ex nihilo nihil existere vera ē in cōpatione ad causas particularē. q̄ in sua actione p̄supponit materiā. tñ in cōpatione ad causas vniuersalē q̄ ē cā totius entis nō est vera. Unde dicim̄ deus oīa creasse ex nihilo 7 fide tenem̄. s̄ antiqui de isto modo. p̄ductionis p̄ creationē nō loquebant. sed primo modo Unde Aristoteles primo pb̄ificoz. Impossibile est aliquid fieri ex his que non sunt. de hac enim op̄inōnē cōueniunt omnes qui de natura sunt.

Aristoteles incus id inquit in pb̄ificis. Hic pb̄ia soluit quēstionē de casu: 7 primo ostendit eā esse solutam ab aristotele 7 ostēdit modū ei. sc̄do declarat q̄ h̄ casus nō habeat causas p̄ se: h̄z tñ causas p̄ accidēs ibi. De sunt igit. Primo dicit aristoteles me. i. doctrina mea nutrit̄ 7 dedit̄ definiuit casus in pb̄ificis. i. in sc̄do pb̄ificoz breuif rōnē 7 p̄p̄inqua veri. i. veritati: 7 q̄rit Boetius. Quonā in quā mō. dicit pb̄ia. Quoties aliq̄d genit. i. fit. gr̄a cuiuspiā rei. i. alicui rei: 7 aliud obtingit q̄busdā de causis q̄z q̄d intēdebat illud vocat casus: vt si aliq̄s causa colēdi agri fodiēs humū inueniat pondus auri defossū: bec inuentio auri credit̄ fortuitū. i. a casu accidisse: vtz. p̄ sed talis euentus casualis nō ē de nihilo. i. de nulla cā: sicut dicebat diffinitio antiquoz: nā euet̄ casualis h̄z. p̄p̄ias causas: quarū p̄curfus iopinat̄ 7 improuisus supple ab eo q̄ aliq̄d fecit cā alteri rei: videt op̄ator obruisset. i. abscondisset pecuniā suā: q̄ ē alia cā inuētōnis auri: auri nō esset inuētū. Notādū q̄ casus fm̄ Aristotelē ē q̄n aliq̄d fit. p̄ter aliq̄d finē: vt fossio agri. p̄ter seminationē: si aliq̄d aliud euenit ex q̄busdā causis p̄ter hoc q̄d intēdebat h̄ ē casus: vt inuētio thesauri casualis ē. q̄ nō intēdebat a fossore agri. Ex q̄ patz q̄ inuētio thesauri ē casualis: nō ideo q̄ non ē. puīsa a deo: sed quia non est. puīsa ab hoie: z ita casus nihil ē quo ad deū: sed ē aliquid quo ad hominem p̄ter cuius intētionē 7 p̄uisionē euenit.

De sunt igit. Hic ostēdit pb̄ia q̄ h̄ casus habeat causas non tñ h̄z causas p̄ se: sed p̄ accidēs dices. De igit̄ sit cause fortuitū cōpēdū. i. fortuitū euentus: q̄d fortuitū cōpēdū. puenit ex causis obuis 7 p̄fluētib̄: nō ex intētionē gerētis: nō enim ille q̄ aurū obruit: vel q̄ agrū exercuit. i. fodit: intēdit vt ea pecuniā rep̄ret: s̄ vt dicit p̄ter gerētis intētionē euenit hūc fodere: q̄ ille obruit pecuniā: 7 cōcurrit supple inuētio pecunie. Notādū q̄ cā efficiēs nō agit nisi moueat a fine. Finis autē nō mouet nisi fm̄ q̄ est in intētionē: 7 ideo respectu illi effect̄ qui est in intētionē agēs est cā p̄ se: sed si aliq̄d cōtingat in actione p̄ter intētionē agētis illi agēs ē cā p̄ accidēs: 7 sic casus: q̄z cōtingit p̄ter intētionē agentis nō habet causam agentē p̄ se sed p̄ accidēs.

Quis enī (cohercete in ordinē cūcta deo) locus eē vll̄ temeritati reliqū p̄t. Nā nihil ex nihilo existere vera sn̄ia ē: cui nemo vnq̄ veterē refragat̄ ē. quāq̄ id illi nō de opante p̄ncipio h̄z materiali subiecto (Hoc ē oīuz de natura rōnū) q̄si quoddā iecerint fundamentū. At si nullis ex causis aliq̄d oriā id de nihilo ortū esse videt. Qd si hoc fieri nequit. nec casū q̄dē h̄mōi esse possibile ē q̄lez pauloātē diffinuiim̄. B. Quid igit̄ in quā Nihil ne ē q̄d vel casus vel fortuitū iure appellari queat. An ē aliq̄d (tamen si vulḡ lateat) cui vocabula ista pueniūt. P. Aristoteles me id inq̄t in pb̄ificis 7 breuif 7 veri p̄ p̄inq̄ rōnē definiuit. B. Quonā in quā mō. P. Quoties ait aliq̄d cuiuspiā rei gr̄a geritur. aliudq̄ q̄busdā de causis. q̄ q̄d intēdebat obtingit: casus vocat̄. Et si quis colendi agri cā fodiēs humū defossi auri pondus inueniat. Hoc igit̄ fortuito q̄dē credit̄ accidisse: verū nō de nihilo ē. Nā p̄p̄ias causas h̄z. quaz improuisus inopinatusq̄ p̄curfus casus videt opatus. Nā nisi cultor agri humū foderet. nisi eo loci pecuniā suā deposito obruisset. aurū nō esset inuentū. De sūt igit̄ fortuiti cause p̄p̄edij. q̄d ex obujs sibi 7 p̄fluētib̄ causis. nō ex gerēt̄ intētionē puenit. Neq̄ enī vel q̄ aux obruit. vel q̄ agrū exercuit. vt ea pecuniā r̄p̄ret̄ irēdit. s̄ (vt dicit) q̄ ille obruit. Nūc fodisse puenit atz p̄curit.

Notādū q̄
Quis enī
cohercete
in ordinē
cūcta deo
locus eē
vll̄ temeritati
reliqū p̄t.
Nā nihil
ex nihilo
existere
vera sn̄ia ē:
cui nemo
vnq̄ veterē
refragat̄ ē.
quāq̄ id
illi nō de
opante
p̄ncipio
h̄z materiali
subiecto
(Hoc ē oīuz
de natura
rōnū)
q̄si quoddā
iecerint
fundamentū.
At si nullis
ex causis
aliq̄d oriā
id de nihilo
ortū esse
videt.
Qd si hoc
fieri nequit.
nec casū
q̄dē h̄mōi
esse possibile
ē q̄lez
pauloātē
diffinuiim̄.
B. Quid
igit̄ in quā
Nihil ne ē
q̄d vel casus
vel fortuitū
iure
appellari
queat.
An ē aliq̄d
(tamen si
vulḡ lateat)
cui vocabula
ista pueniūt.
P. Aristoteles
me id inq̄t
in pb̄ificis
7 breuif
7 veri p̄
p̄inq̄ rōnē
definiuit.
B. Quonā
in quā mō.
P. Quoties
ait aliq̄d
cuiuspiā
rei gr̄a
geritur.
aliudq̄
q̄busdā
de causis.
q̄ q̄d
intēdebat
obtingit:
casus
vocat̄.
Et si quis
colendi
agri cā
fodiēs
humū
defossi
auri
pondus
inueniat.
Hoc igit̄
fortuito
q̄dē
credit̄
accidisse:
verū
nō de
nihilo ē.
Nā p̄p̄ias
causas
h̄z.
quaz
improuisus
inopinatusq̄
p̄curfus
casus
videt
opatus.
Nā nisi
cultor
agri
humū
foderet.
nisi eo
loci
pecuniā
suā
deposito
obruisset.
aurū
nō
esset
inuentū.
De sūt
igit̄
fortuiti
cause
p̄p̄edij.
q̄d
ex
obujs
sibi
7
p̄fluētib̄
causis.
nō
ex
gerēt̄
intētionē
puenit.
Neq̄
enī
vel
q̄
aux
obruuit.
vel
q̄
agrū
exercuit.
vt
ea
pecuniā
r̄p̄ret̄
irēdit.
s̄
(vt
dicit)
q̄
ille
obruuit.
Nūc
fodisse
puenit
atz
p̄curit.

Licet igitur definire. Hic pbia soluit scdm questionē ostendendo qd sit casus. Cōcludit qd diffinitionē e7 ex iā dictis dicens. Licet igitur definire casus esse euentū inopinatū ex causis pfluentib7 in his q gerunt ob aliqd aliud. Tūc ostendit quō effect7 casualis cadit sub ordine puidētie. dictū est. n. q casus puenit ex causis pfluentib7. Quā autē cāe pfluant h. puenit ex ordine puidētie: vñ dicit. Causas vō cōcurrere 7 cōfluere facit iste ordo suple fatalis. pcedēs inuitabili cōnexionē. s. cāz. q descēdēs suple ordo de fonte puidētie cūcta disponit suis tēpib7 7 locis. Notandū q diffinitio casus ē bona. qz p eā casus distinguit ab alijs p h qd vñ. casus ē euentus inopinatus. excludit effectus necessario eueniens. vel vt frequēt sicut solē oriri vel hominē nasci cū. v. digitis in vna manu. Talia. n. nō eueniūt casualiter 7 inopinate. p hoc qd dicitur ex cōfluentib7 causis excludit casus pmo mō dicit. q hū antiquos ponebat. pducit ex nulla cōnexionē cāz. Per hoc autē qd dicitur in his q gerunt ob aliqd aliud p hoc excludit a casu casualitas p se. casus. n. et fortuna sunt cause p accidens. et sunt pter intentionem agentis.

Licet igitur definire casus eē inopinatū vt ex pfluētib7 causis i his q ob aliqd gerunt euentū. Cōcurrēt vō atq7 pfluere cās facit ordo ille inuitabili pneriōe pcedēs. q de puidētie fonte descēdēs cūcta suis locis temporib7 disponit.

Metrum primū quinti libri.

Epis achemenie scopulis vbi versa sequentū

Pectorib7 figit spicula pugna fugat

Tigris 7 eufrates vno sese fonte resoluūt. Et moy abiūctis dissociant aq̄s.

Si coeant. cursumq7 itez reuocent in vnū.

Cōfluat alterni qd trahit vnda vadi.

Cōueniāt pupes. 7 vulsi flumine trunci

Aditq7 fortuitos implicet vnda modos

Quos tñ ipa vagos terre declinā casus.

Burgitis 7 lapsi defluus ordo regit.

Sicq7 pmissis fluitare videt habenis

Fors. patit frenos. ipaq7 lege meat.

Prosa scda libri quinti.

Animaduerto inquā. idq7 vti tu dicis ita esse p̄sentio. h in hac herentium sibi serie causaz. est ne vlla nri

arbitriū libertas. an ipos qz humanoz motus aiorū fatalis cathena pstringit. P. Est inq̄t. Neq. n. fuerit vlla rationalis natura qn eidē libertas affit arbitriū. Mā qd rōne vti naturālī p̄t. id hz iudiciū q qd qz discerнат p se igitur fugiēda optandaue dinoscit. Qd vō qz optādū indicat eē petit. Refugit vō qd estimat esse fugiendū.

sis habenis. i. sine regimine. illa patit frenos. i. regimina 7 meatus. Nota q scribit in genesi. Tigris et eufrates sunt flumina quoz ortus ē in paradiso. S3 hieo. auctoritate Salustij dicitur q ortus Tigris 7 eufrates demonstrat in armenia. i. in partia: cui videt boeti p̄sentire. Heatus autē aug. sup Genesim ad literā istā p̄trietate p̄cordat dicens: Illud cōtingit in istis flumib7 qd in alijs expūmur. s. q aliqñ absorbent a terra 7 iterū oriūt: et qz hoc sepe pōt cōtingere: ideo de ortu ipoz flumiozū dicitur vñ dicit. Qñ. n. moyses dicit in Gen. q oriāt in paradiso pōt intelligi de prima origine eoz. s. qd vñ ab alijs qz als oriāt pōt intelligi de ortu eoz scdario. Notandū q partia est regio qdā q alio noie dicitur achemenia vñ dicitur boies partia q vincūt hostes suos fugiēdo: sagittas a tergo mittendo. 7 sic amor vincendus id est venus que colebat in cipro. Et paup Henricus. Proscribas igitur gladius 7 sustitū ipm: suple amorem. Et fugiēdo fuga quem fuga sola fugat.

Prosa secunda quinti libri.

Animaduerto inquā. Hic incipit p̄sa scda hui7 qnti in qua incipit determinare de pueniētia liberi arbitrii ad puidētia diuinā. Et primo querit an liberū arbitriū possit stare cū puidētia diuinā: 7 pbia p̄bat liberū arbitriū esse. scdo ostendit quō diuersificat in diuersis. 7 tercio ostendit ac7 liberi arbitrii cadere sub puidētia diuinā: scda ibi. S3 hāc. tercia ibi. Que tñ. Primo dicit. Animaduerto inq̄s. i. cognosco. quō causa sus stat cū puidētia. 7 ita p̄sentio sicut dixisti. 7 querit boeti. Est ne vlla libertas arbitrii in hac serie causa rū sibi herentū. an fatalis cathena. i. fatalis necessitas pstringit motus. i. affect7 hūanoz aiorū. Tūc pbia p̄bat liberū arbitriū esse dicens. Libertas arbitrii est nō obstante p̄dicta cōnexionē causaz. neq. n. fuerit. i. esse poterit vlla rōnalis natura. qn libertas arbitrii eidez affit. et accipit h rōnalis natura large pro omni eo qd habet cognitiōem intellectiua. p̄bat autē q omni nature rōnali insit liberū arbitriū dicens. Illud qd pōt naturaliter vti rōne: id hz iudiciū quo discernat vñ qd qz. igitur p se dinoscit. i. discernit fugiēda 7 optanda. quod aut quis iudicat optandū id petit. i. psequit. 7 refugit illud quod estimat fugiendū.

Quare quibus inest ratio, illis inest libertas volendi et nolendi. potest sic ratio formari. Omne quod potest uti ratione habet iudicium cognoscendi fugienda et optanda. sed quod quisque iudicat optandum, proficitur, et quod iudicat fugiendum hoc refugit. Omne quod potest uti ratione habet libertatem volendi et nolendi. Notandum quod dicit illud quod uti ratione habet iudicium quod discernat unumquodque, hoc dicit ad differentiam iudicij naturalis, quod est in brutis, quod non iudicat unumquodque agendum, sed aliquid particulare, sicut ovis non iudicat de quolibet fugiendo, sed tantum de lupo, et apes non habent industriam ad faciendum aliquid opus, nisi ad fauos mellis. sed iudicium rationis est de quolibet que agunt. Notandum quod dicit quod habet rationem iudicium per se iudicat, proficendum vel fugiendum. licet enim bruta quodammodo cognoscant fugienda vel proficenda, non tamen per se, quia non sunt causa iudicij. Homo autem non solum cognoscit finem et ordinata in finem, sed cognoscit ea vel per modum collationis et per modum syllogisticum etiam homo suum iudicium iudicat et discernit, quia intellectus est virtus quæ supra se.

Sed hanc non in omnibus. Dico enim philosophia quod libertas arbitrii diversificat in diversis, scilicet in angelis et hominibus dicens. Hanc libertatem arbitrii non officio esse equam, id est equalē in omnibus, quia maior est in substantiis divinis quam in hominibus. Nam supnis et divinis substantiis inest proficitur iudicium, id est infallibile iudicium, et inest eis incorrupta voluntas, id est inflexibilis ad malum, quia non est in eis impedimentum executionis, aias vero humanas necesse est esse liberiores, quia conservant se in speculatione divine mentis, minus vero libere sunt cum dilabuntur ad corpora, id est ad curam rerum corporalium, et adhuc minus libere sunt cum colligantur terrenis artibus, id est affectibus, quibus minus resistere possunt passionibus insurgentibus. Extrema vero, id est maxima est servitus aiarum, quia deditur vicij ceciderunt a possessione proprie rationis, qua regi, id est dirigi debent in agendo. Nam ubi, id est postquam, aie dederunt oculos rationis et intellectu a luce summe veritatis, ad inferiora et tenebrosa, id est ad terrena et carnalia, mox colligantur, id est obscurantur nube inscitie, id est ignorantie, et turbantur perniciosis affectibus, id est passionibus, quibus accedendo et consentiendo adiuvant, id est augmentant servitutem, quam sibi inuenerunt, id est induxerunt, et aie viciosorum sunt quodammodo captivæ, propria libertate. Notandum quod liberum arbitrium est libertas iudicandi et exequendi res. Vel secundum Boetium super primo piarmentias, liberum arbitrium est de voluntate iudicium animi nullo extrinseco aut violento cogente aut violento impediente nullo cogente ad faciendum quod displicet, nullo impediente ne fiat quod placet. Notandum quod liberum arbitrium in duobus consistit in libertate iudicandi, et in libertate exequendi iudicata. Primum, scilicet libertate iudicandi impedit ignorantia, sed libertate exequendi impedit impotentia executionis et corruptio voluntatis. Quibus, enim, possimus bonum proficere tamen voluntate corrupta vicio non proficimur. In substantiis autem separatis non est ignorantia iudicandi nec impotentia proficendi, nec corruptio voluntatis, sed in eis est maxima libertas arbitrii, intelligentie, enim, in nullo fallunt, sed habent proficitur iudicium, et nisi voluntati nisi bonum, sed in eis est incorrupta voluntas et possunt proficere quicquid desiderant, ergo in eis est efficax potestas optatorum.

Notandum quod quidam dixerunt fuisse de intentione platonis aias humanas simul esse creatas in celo, et post ea descendere in corpora et in eis retineri tanquam in vinculis secundum illos gradus libertatis aiaz humanarum, quos ponit in litera sic distinguunt, scilicet quod cum sint in celo create in contemplatione divine mentis sunt maxime libere, cum autem descendunt desiderio corporum incipiunt descendere ad corpus sunt minus libere, cum autem iam sunt colligate corporibus adhuc sunt minus libere, sed minima libertas est in eis quam subdunt vicij, ista tamen expositio non tenet secundum veritates, ideo aliter exponitur quod illas aias necesse est esse liberiores que contemplationi divine inseruiunt ut aie virtuosorum et contemplativorum quorum conversatio in celis est. Ille autem sunt minus libere que dilabuntur ad corpora, id est descendunt ad curam rerum temporalium, sicut sunt practici qui negotiantur circa bona temporalia ad communem utilitatem dispensanda, adhuc minus libere sunt aie que terrenis artibus colligantur, id est que descendunt ad curandum, proprius corpus et propria utilitate, minime autem libere sunt que subdunt vicij ratione amittunt, viciosus, enim, non unius tantum domini est servus, sed tot domini quorum viciosorum secundum beatum augustinum.

Que tamen ille, Dico enim philosophia quod actus liberi arbitrii cadunt sub providentia divina, quia propter hoc quod divina cognitio se extendit ad omnia dicens, Que omnia dicta quo ad diversos gradus libertatis, et quo ad omnes actus inde provenientes, cernit ille intuitus, providentie divina cuncta prospiciens, et queque predestinata disponit suis mentis redendo bonis bona et malis mala, et hoc confirmat autoritate greca que sonat in latino, Oia videt deus et oia audit vel secundum alios sonat, de illustrat omnia claris solis. Notandum quod in divina providentia ab eterno oia prospere nit, non tamen propter hoc necessitas liberum arbitrium ad faciendum bonum vel malum, quia secundum aristotem, in etiam, Homo est dominus suarum operationum a principio usque ad finem, et secundum merita operationum liberi arbitrii recipit penam vel premium.

Adverbum secundum quinti libri.

Tro clarum lumine phebium. Istud est metrum secundum quinti libri quod dicit archiloicus ab inventore, dactylicum a pede predominante, in quo philosophia commendat excellentiam divine cognitionis, in preparatione ad solē materiale dicens, Homerus oris mellisui, id est dulcis eloquentie, canit, id est describit phebium, id est solem clarum puro lumine, forsitan, enim, homerus fecit librum de claritate solis, qui, scilicet, sol non valet prumpere, id est penetrare, intima viscera, id est profunda terre, et pelagi, id est maris.

Quare quibus inest ratio, ipsis etiam inest volendi nolendi libertas. Sed hanc non in omnibus equam esse constituo. Nam supnis divinisque substantijs et proficitur iudicium: et incorrupta voluntas: et efficax optatorum preste est potestas. Humanas vero aias liberiores quod deesse necesse est, cum se in mentis divine speculatione conservant, minus vero cum dilabuntur ad corpora: minusque etiam cum terrenis artibus colligantur, extrema vero est servitus: cum vicij deditur rationis proprie possessione ceciderint. Nam ubi oculos a summe luce veritatis ad inferiora et tenebrosa dederint: mox iusticie nube caligant perniciosis turbant affectibus. Quibus accedendo consentiendoque quam inuenerunt sibi adiuvant servitutem: et sunt quodammodo propria libertate captivæ.

Que tamen ille ab eterno cuncta prospiciens providentie cernit intuitus, et suis queque meritis predestinata disponit omnia videt et omnia audit.

Adverbum secundum quinti libri.

Tro clarum lumine phebium

Mellisui canit oris homerus.

Qui tamen intima viscera terre

Non valet aut pelagi radioz

Infirma prumpere luce.
 Da uel sic magni conditor orbis
 Huic ex alto cuncta tuenti.
 Nulla terre mole resistunt
 Non nox aris nubibus obstat.
 Que sint: que fuerint: veniatq;
 Uno mentis cernit in ictu.
 Que quia respicit omnia solus
 Verum possis dicere solem.

Prosa tertia libri quinti.

Am ego. En inq; difficultiori rur-
 sus ambiguitate pfundor. P. Que
 na inqt ista est. iaz. n. quibus pturbare co-
 lecto. B. Minium inq; aduersari ac repu-
 gnare videt pnoscere vniuersa teū: 7 esse vl-
 lū libertatis arbitriū. Mā si cūcta pspicit
 teus: neq; falli vllō modo pōt: euenire ne-
 cesse est qd̄ puidētia futurū esse puidērit.
 Quare si ab eterno nō facta hoīm modo: s;
 etiā p̄silia volūtatesq; p̄noscit. nulla erit ar-
 bitriū libertas. Neq; n. vel factū aliud vl-
 lū vel quelibz existere poterit volūtas. Mi-
 si quā nescia falli puidētia diuina p̄sen-
 rit. Mā si alio: sum q̄ p̄uisa sunt tētoz que-
 ri valent: nō iaz erit futuri firma p̄ntia: sed
 opinio poti⁹ incerta: qd̄ te teo nephas cre-
 dere iudico. Neq; em̄ illā p̄bo rōnē: qua se
 quidā credūt hūc questionis nodum posse
 dissoluere. Aiūt em̄ nō ideo qd̄ eē euentuz
 qm̄ id puidētia futurū eē p̄p̄erit: s; ecō-
 trario potius. qm̄ qd̄ futurū est id diuinaz
 puidētiā latere nō posse. Eozq; modo ne-
 cessariū est hoc in p̄trariā relabi p̄tē. Neq;
 em̄ necesse est p̄tingere q̄ puidēt: s; necesse
 est que futura sunt puidēri. Quasi vō que
 cuiusq; rei cā sit p̄scia: ne futuroz necessitas
 sit: an futuroz necessitas cā puidētie labo-
 ret. Ac nō illud demonstrare nitamur quo
 quo modo se habeat ordo cāz. Necessariū
 esse euentum p̄scitarum rerum. etiaz si p̄-
 scientia futuris rebz eueniendi necessitates
 nō videat inferre. Et enim si quispiā sede-

ter eueniat q̄ p̄uisa sunt. nō erit iā firma p̄scia dei. s; poti⁹ incerta opinio. qd̄ iudico nefas credere de do.
 Motādū q; ex ista sic format̄ rō. Illa q̄ puidēt infallibiliter de necessitate eueniūt. 7 sic perit libertas arbitriū. Motādū q; scia dei nō ē opinio. qz opinio ē
 eoz q̄ sic 7 alit̄ se p̄nt̄ b̄ie: ex p̄io posteroz. scia aut̄ ē eoz q̄ nō p̄nt̄ se alit̄ b̄ie. s; scia dei nō ē dicēda opinio.

Neq; n. illā p̄bo rationē. Hic p̄bia excludit quāda r̄nsionē q̄ possit vari ad p̄dictā rōnē. Et p̄mo ponit eaz.
 scdo eā excludit. ibi. Quasi vō. Primo dicit. Neq; n. p̄bo. i. approbo illā rōnē. i. r̄nsionē. q̄ qdā credūt se pos-
 se dissoluere nodū. i. difficultatē q̄nis. Aiūt. n. nō ideo qd̄ eē venturū: qm̄ puidētia p̄p̄erit illud eē futurū
 .i. venturū. sed poti⁹ ecōtrario. i. ecōuerso. qm̄ qd̄ futurū est: illud nō posse latere puidētiā diuinā. quali dicat.
 euent⁹ rei ē cā p̄scientie 7 nō ecōuerso. et iō ex euentū debz p̄cludi necessitas p̄scie: nō ecōuerso fm̄ eos. Et isto
 mō necessariū est: hoc. s. qd̄ p̄cludit̄ de euentū. relabi in p̄trariā p̄tē. s. vt qd̄ p̄cludit̄ de euentū: hoc p̄cludat̄ de p̄-
 scia. Neq; n. necesse est p̄tingere q̄ puidēt fm̄ eos. s; q̄ futura sunt necesse est puidēri. Motādū q; p̄o-
 ratio p̄tendebat q; oia futura de necessitate eueniūt: qz deus futura infallibiliter puidet. r̄nsio aut̄ quozdam
 dicit p̄trariū. Dicit em̄. nō ideo qz de p̄uidet futura necessario eueniūt: s; qz ventura sunt iō de? ea puidet.

Quasi vō. Hic excludit istā r̄nsionē dicēs. Ista respōsio p̄cedit q̄si laboraret̄ q̄redo cui⁹ rei cā sit p̄scia. vtz
 sit cā necessitatis futuroz: vel vtrū necessitas futuroz sit cā puidētie. s; nos nitamur. i. laboram⁹ b̄ demōstra-
 re. s. n̄cūū eē euentū rez p̄scitaz. quoq; modo. i. quocūq; mō se habeat ordo cāz. Esti p̄ quis. p̄scia nō videat̄
 inferre necessitatem eueniēdi rebz futuris. Quod declarat in exemplo dicēs. Si aliquis sedeat: necesse est

Infirma. i. debili luceradioz. haud sic. i. nō sic habet
 se p̄ditoz magni orbis. s. deus. s; ip̄e sua cognitione pe-
 netrat oia: cū nihil possit ip̄m latere. huic. s. cōditoz
 tuenti. i. respicienti cūcta. ex alto. s. celo. terre sibi resi-
 stunt. nulla mole. i. magnitudine. sicut obstitunt ra-
 dijs solis. nec etiā nor obscura obstat sibi atr. s. nubi-
 bus immo in vno ictu mentis. i. in vnico mentali in-
 tuitu. cernit que sunt q̄tū ad p̄ntia. que fuerint q̄tuz
 ad p̄terita. que veniūt q̄tū ad futura. que. s. p̄ditoz
 qz respicit oia solus: tu possis dicere verū solē. No-
 tandū h̄z deus oia cognoscēdo p̄uideat etiaz illa q̄ si-
 unt ex libero arbitrio: voluit em̄ quasda creaturas eē
 liberi arbitriū. qz hoc magis decet diuinā bonitatem
 sicut. n. melius 7 nobilius est regnū in quo nō tm̄ ser-
 uif regi a seruis sed etiā a liberis: q̄ vbi tm̄ seruif a
 seruis. Sic melius erit regnuz dei 7 decentius ex hoc
 q; sunt alique creature libere seruientes: sicut homo
 et angelus. q̄ si essent sole creature seruiliter opan-
 tes: cuiusmōdi sunt om̄es creature p̄ter hoīm 7 ange-
 lum. q̄ ex determinatiōe nature necessitat̄ ad sua opa
 Prosa tertia quinti libri.

Am ego. En inq; Hic incipit tertia p̄sa bu-
 ius q̄nti. in qua Boetius abiicit p̄tra p̄di-
 cta: ostēdens nō posse simul stare puidētiā
 7 liberū arbitriū. Et p̄mo p̄mittit q; dicta p̄nt̄ habe-
 re dubitationez. scdo ponit rōnem dubitationis. ibi.
 Minium inq;. Primo dicit. Tū p̄ tūc finitis p̄dictis.
 Ego boetius inq;. P̄bia rursus ego pfundoz diffi-
 cultoz ambiguitate. Et querit p̄bia. quēnā ē ista am-
 biguitas. iā em̄ p̄iecto. i. iudico. quibz tu pturbare. i.
 pturbaris. Motādū q; p̄iectare est ex aliq̄b; signis
 aliqd̄ putare. 7 sic p̄bia p̄iectat p̄ locum a cōiter acci-
 dentibus dubitationē boetiū. qz cōiter q̄cūq; loque-
 ban̄ de puidētia et libero arbitrio dubitabant de
 cōpassibilitate eorum.

Minium inq;. Hic Boetius exprimit suā dubitati-
 onē ostēdens puidētiā et liberū ar. esse incōpassibilia.
 Primo facit hoc. scdo excludit q̄sdā vias q̄b; aliqui
 conabant̄ defendere puidētiā. ibi. Quid igif. Ad
 p̄bādū q; incōpassibilitatē p̄dictoz ponit tres rōes
 scda ibi. Ad h̄. scia ibi. Postremo. Primo ponit p̄-
 mā rōnē. scdo excludit quāda solutionē ei⁹. ibi. Neq;
 em̄. Primo mō dicit. Minium videt aduersari 7 repu-
 gnare teū p̄noscere vniuersa. 7 eē vllū libertatis arbi-
 triū. Oz aut̄ ista repugnāt: p̄bat. Mā si deus p̄spicit
 cuncta: neq; vllō mō falli pōt. necesse ē euenire illud
 qd̄ puidētia puidērit esse futuruz: qd̄ si nō eueniret:
 falleret̄ p̄uidētia. Quare si ab eterno nō modo
 .i. nō tm̄ facta hoīm. sed etiā p̄silia 7 volūtatē p̄no-
 scit. nulla erit libertas arbitriū: s; oia eueniret̄ d̄ neces-
 sitate. Oz aut̄ deus sua puidētia oia p̄cognoscat te
 clarat. Neq; em̄ poterit existere aliqd̄ factū vel aliq;
 voluntas nisi quā p̄senferit. i. p̄scierit. puidētia diui-
 na nescia. i. nō potens falli. nec p̄nt̄ aliter euenire q̄
 p̄uisa sunt. Nam si valēt detorqueri aliozuz. s. vt ali-

opinione esse vera que plectat eñ sedere. z ecōuerso si de aliquo vera sit opinio qz sedet necesse est eñ sedere. igit̃ in vtroqz. s. in opinione z sedente est necessitas. in hoc. s. in sedente est necessitas sedendi. in altero. s. in opinione est necessitas veritatis. sed nō idcirco quisqz sedet supple causalit̃. qm̃ vera est opinio: qz veritas opinio nis nō est cā sessionis. sed bec. s. opinio potius est vera. qm̃ p̃cessit quēpiā. i. aliquē sedere. z ita cū cā veritatis ex altera pte. pcedat: tñ in vtroqz est cōis necessitas. z eodē mō ptingit arguere de puidētia z de bis q̃ puidē tur. vnde dicit. patet. i. manifestū est. ratiocinari de puidētia z de rebus futuris. Nam et si p̃ quis idcirco p̃ uident̃: qm̃ futura sunt. nō tñ ideo eueniunt qm̃ pui dent̃. nihilominus tñ necesse est a deo vel ventura p̃ uideri: vel p̃uisa euenire. ita qz vtriqz pti inest neces sitas: q̃uis alteri causalitas. qd̃ solū satis est. i. suffi cit ad p̃mēdā libertatē arbitrii. Notandū qz rñ sio ista quā innuit in ista videt̃ fuisse ipsius Ougenis. q̃ supra eplam ad r̃so. sic dicit. Non. p̃terea aliquid erit qz illud deus scit futurū: s̃ quia futurū est ideo sci tur a deo anteqz fiat. Qd̃ tñ pōt̃ intelligi dupliciter. Vno mō qz euentus rei sit cā p̃scientie s̃m rōem con sequētiē. z sic responsio est vera. Alio modo pōt̃ intel ligi qz euentus rei sit cā p̃scie s̃m existentia. z sic ē fal sa. z hoc mō improbat̃ bica boetio. Primo q̃ ondit boetius qz ista rñsio nō est ad p̃positū. scdo ondit qz nō includit veritatē. ibi. Jam vō.

Jam vō. Hic p̃bia ondit qz ista rñsio includit falsi tatem. qz ponit qz aliqd̃ tpale sit causa eterni. dicunt eñ qz res future sunt cā p̃uisionis eterne. vnde dicit Bā vō p̃posterū est. i. p̃uersum est. vt euetus rerum tpaliū. dicat̃ esse cā eterne p̃scientie. qd̃ dicit̃ in ista rñsione. vnde subdit. Quid est aliud arbitrari deum: ideo p̃uidere futura qm̃ sunt euentura: qz putare q̃ olim acciderūt. s. ip̃a futura esse cāz summe puidētie q. d. nihil est aliud dicere. Notandū qz nullū tpale est cā eterni sed potius ecōuerso. Indignus. n. non est causa dignior. eo qz cā dignior est effectu. tpale aut̃ indignus est eterno: sicut corruptibile incorru ptibile. ergo zc.

Ad bec. sicuti cū qd̃ esse scio. Hic ponit scdam rñ sionē ad p̃bandū scdam p̃clusionem dicens. Ad bec supple p̃dicta addenda est bec rō. sicuti cū scio eē qd̃ .i. aliqd̃. necesse est ip̃m esse. ita cū noui qd̃ futurū. nec esse est idip̃m esse futurū. sic igit̃ fit. i. p̃tingit. vt eue tus rei p̃scate nequeat euitari. Notandū qz ratō sic pōt̃ formari. sicut se habet scia respectu scibilis p̃ sentis: sic p̃scia respectu effectus futuri. s̃ cū scio in p̃nti aliqd̃ esse: necesse est ip̃m esse. s̃ cū p̃scit̃ aliquid futurū esse: necesse est ip̃m futurū eē. s̃ deus p̃scit̃ oia futura. s̃ necessario eueniūt. z sic iterū tollit̃ libertas arbitrii.

Postremo si qd̃ aliquis. Hic ponit terciā rōnē ad idē dicens. Si q̃s existimet aliqd̃ esse alio: sum. i. aliter qz res se bz. illud nō mō. i. nō tñ nō est scia: s̃ ē fal lax opinio longe diuersa a veritate scie. quare si aliqd̃ ita futurū est: vt eius euentus nō sit certus z necessa rius. quō illud poterit p̃sciri euenturū. q. d. nullo mō Cui rōnē assignat dices. Sicut ip̃a scia ē imp̃mixta falsitati: sic illud qd̃ p̃cipit̃ ab ea nō pōt̃ aliter esse qz p̃cipit̃. qz si posset aliter se habere: tūc scia posset esse falsa. vnde subdit. ista est cā quare scia careat men dacio. qz necesse est vnāquāqz rez ita se habere sicut scia p̃phendit̃ eā sese habere. Notandū qz rō quā intendit̃ est ista. Quicūqz existimat̃ re aliter esse qz est: eius existimatio est falsa z nō est scia: sed fallax opinio. s̃ si deus p̃scit̃ aliquid futurū esse: z si ipsuz nō necessario euenit̃ sicut p̃scit̃ p̃scia dei: nō erit scientia sed fallax opinio. s̃ futura a deo p̃uisa necessario eueniunt. et sic perit liberū arbitriū.

Quid igit̃. Hic p̃bia improbat̃ modos q̃b̃ aliq̃ nitū saluare puidētia. z p̃mo q̃rit quō possit saluari pui dētia diuina. improbando duos modos q̃b̃ aliq̃ conabant̃ ip̃as saluare. Scdo ponit terciū modū: sicut ip̃m improbando. scda ibi. Qz si apud. Primo dicit. Quid igit̃ dicem̃. quonā mō dici pōt̃ qz de p̃renoscat̃ bec futu ra incerta. Primus modus est: vt dicat̃ deū ea q̃ puidet̃ iudicare infallibiliter quīs possint nō euenire. s̃ id ē inconueniens. qz tunc falleret̃ sua puidētia. vnde dicit. Nā si de⁹ cenfer. i. iudicet euenire infallibiliter q̃ etiaz possibile est nō euenire. fallit̃ sup. de⁹. qd̃ nō modo. i. nō tñ nefas est sentire de deo: s̃ etiā nefas est voce p̃ferre. Scds modus est: vt dicat̃ deū puidere futura indeterminata sicut sunt futura. s̃ isto mō puidētia dei nō est certa. vnde dicit. Si deus decernit̃ ista futura esse q̃ puidēt̃ indeterminate sicut sunt. vt. s. cogit̃ ea eq̃ .i. eadē posse fieri vel nō fieri. q̃ ē ista p̃scia q̃ nihil certū nihil stabile cōprehēdit̃: q̃ si dicat̃. talis puidētia nul la est. z qd̃ bec p̃scia refert̃. i. differt̃ ab illo vaticinio ridiculoso Tirelic. q̃ dicebat. Quicūqz dicat̃ hoc erit vel nō erit. Quid etiā. i. in q̃ diuina puidētia. p̃stiterit̃. i. p̃ualebit̃ humana opinione. si iudicat̃ incerta sicut bo mies ea quoz euent⁹ est incertus. q. d. in nullo differt̃. Notandū qz cū tirefia vidisset duos serpentes simul coire. p̃ceto baculo ip̃os sepauit̃ abinuicē. z mutatus fuit in mulierē. Post septennū itez serpētes coeūtes baculo sepauit̃: z mutat⁹ fuit in virū. Cū aut̃ orta fuisset dissensio inter ionē z iunonē an maior esset delectatio

at: opinione q̃ eñ sedere plectat verā eē ne-
cesse est. Atqz ecōuerso rursus si de quopiā
vera sit opinio qm̃ sedet. eñ sedere necesse ē
In vtroqz igit̃ necessitas inest. in hoc qd̃
sedendi: at vō in altero veritatis. Sed nō
idcirco q̃sqz sedet: qm̃ vera est opinio. s̃ bec
potius vera est: qm̃ quēpiāz sedere p̃cessit.
Ita cū cā veritatis ex alia pte pcedat: in-
est tñ cōis in vtroqz necessitas. Sicut de p̃
uidētia futurisqz rebz rōcinari patet. Maz
etiā si idcirco qm̃ futura sunt puidēt̃: non
vō ideo qm̃ puidēt̃ eueniunt. nihilomin⁹
tñ a deo vel ventura puideri vel p̃uisa eue-
nire necesse est. qd̃ ad p̃mēdā arbitriū li-
bertatē solū satis est. Jam vō q̃ p̃posteruz
est vt eterne p̃scie tpaliū rez euetus cā esse
dicat̃. Quid ē aut̃ aliud arbitrari: idō tñ
futura qm̃ sunt euentura puidere: qz puta-
re q̃ olim acciderūt: cām summe illi⁹ eē pro-
uidētie. Ad bec sicuti cū qd̃ eē scio: idip̃m
esse necesse est. ita cū qd̃ futurū noui: idip̃m
futurū esse necesse est. sic fit igit̃ vt euen tus
p̃scate rei nequeat euitari. Postremo si qd̃
aliqs alioruz qz sese res bz existinet. id non
modo scia nō est: s̃ est opinio fallax ab sciē-
tie veritate longe diuersa. Quare si qd̃ ita
futurū est vt eius certus ac necessari⁹ nō sit
euentus: id euenturū esse p̃sciri q̃ poterit. Si-
cut. n. scia ip̃a imp̃mixta est falsitati. ita id
qd̃ ab ea p̃cipit̃: eē aliter qz p̃cipit̃ neqt̃. Ea
nāqz cā est cur mēdacio scia careat: qz se ita
re quāqz h̃re necesse ē: vt i eā sese habere sci-
entia p̃phendit̃. Quid igit̃: Quonā mō
deus bec incerta futurap̃noscat̃: Nā si in-
uitabiliter euentura cenfer̃ q̃ etiā nō eueni-
re possibile est: fallit̃. qd̃ sentire non mō ne-
phas est: s̃ etiā voce p̃ferre. At si ita vt i-
lunt: ita ea futura esse decernit̃. vt eque vel

Liber quintus

fieri ea vel nō fieri posse cognoscat. q̄ ē hec p̄scia que nihil certū. nihil stabile p̄p̄hēdit. aut qd̄ hoc refert vaticinio illo ridiculo ti resie. q̄cqd̄ dicā aut erit aut nō. Quid etiā diuina p̄uidētia hūana opinione p̄stite- rit: si vti hoies incerta iudicat q̄z̄ ē incert⁹ euent⁹. **Q**z̄ si apud illū rez̄ oim̄ certissimū fontē nihil incerti eē p̄ōt: cert⁹ eoz̄ est euen- tus que futura firmit̄ ille p̄scierit. Quare nulla est hūanis p̄silijs actionibusq̄z̄ liber- tas: q̄s diuina mēs sine falsitatis errore cū- cta p̄spiciēs ad vnū alligat ⁊ p̄stringit eue- tū. Quo semel recepto quāt⁹ occasus hūa- nar̄ rez̄ p̄sequat̄ liquet. Frustra em̄ bonis: malisq̄z̄ p̄mia peneue opponū: que nullus meruit liber ac volūtarius mor⁹ aīoz̄. Id q̄ oim̄ videbit̄ iniquissimū qd̄ nūc eq̄ssimuz̄ iudicat̄. vel puniri improbos vel remunera- ri p̄bos: q̄s ad alterutrū nō p̄pria mittit vo- luntas: s̄ futuri cogat certa necessitas. nec vicia igit̄ nec virtutes q̄cqd̄ fuerit: s̄ oim̄ me- ritoz̄ potius mixta atq̄z̄ indiscreta p̄fusio. Quoq̄z̄ nihil scelerat⁹ excogitari p̄ōt. cum ex p̄uidētia reruz̄ oīs ordo ducat̄. nihilq̄ liceat p̄silijs humanis fit̄ vt̄ vicia queq̄z̄ no- stra ad bonoz̄ hoim̄ referant̄ aūtoz̄. Igit̄ nec sperandi aliqd̄ nec tēp̄candi vlla rō est. Quid. n. vel speret quisq̄z̄ vel etiam tēp̄cēt q̄n̄ optanda oia indeflexa series p̄nectit. au- feret̄ igit̄ vnicū illū inter hoies tēq̄z̄ p̄mer- ciū: sp̄andi. s̄. ⁊ tēp̄candi. Si qd̄ de iuste humi- litatis p̄cio inestimabile vicē diuine gratie p̄meremur. q̄ solus modus est: q̄ cū deo col- loq̄ hoies posse videant̄. illiq̄z̄ inaccessē lu- ci prius q̄z̄ q̄ impetrēt ip̄a supplicādi rōne p̄iūgi. que si recepta futuroz̄ necessitate ni- hil viriū habere credant̄. qd̄ erit q̄ summo illi rerū principi p̄necti atq̄z̄ adherere pos- sim⁹: Quare necesse erit hūanū genus (vt̄ paulo ante cantabas) disseptū atq̄z̄ disun- ctū suo fonte fatiscere.

vt̄ vicia nostra referant̄ ad aūtoz̄ oim̄. sup. deū. quo nihil sceleratius excogitari p̄ōt. q̄z̄ deū dicere aūtoz̄ ma- lorū qd̄ tñ̄ necessariū est ablata libertate. Notandū q̄ defectus in opatione q̄ defectus non est in potestate rei vt̄ euitet̄: necesse est ab agente ⁊ a p̄ducēte. Si q̄ actio voluntatis nostre nō est libera: defectus actiōis s̄m̄ voluntatē reduceēt̄ in deū ⁊ sic deus erit cā defectuū nostroz̄ quod est absurdum.

Igit̄ nec sperandi aliqd̄. **H**ic p̄ōt incōueniētia q̄ sequit̄ ex p̄iūctiōe hois ad deū. qz̄ tolleret̄ act⁹ tēp̄cādi ⁊ act⁹ sperandi: q̄bus maxime p̄iūngimur deo: vñ̄ dicit. Igit̄ si tollit̄ liberū arbitriū: nec vlla rō est sperandi aliqd̄ nec tēp̄candi inter deū ⁊ hoies. Quid em̄ quisq̄z̄ tēp̄cēt vel speret. si series indeflexa p̄nectit oia optanda. q. d. fru- stra fieret̄ vtrūq̄z̄. igit̄ aufereēt̄ illud vnicuz̄ cōmerciū. s̄ sperandi ⁊ tēp̄candi inter deū ⁊ hoies. vocat̄ autem sp̄em ⁊ tēp̄cationē cōmerciū: qz̄ istis mercamur oia beneficia. vñ̄ de subdit. si qd̄ p̄cio iuste humilitatis nos ho- mines p̄meremur inestimabile vicē. i. retributionē diuine gr̄e. q̄ modus tēp̄candi solus est: quo hoies videā- tur posse colloq̄ cū deo: ⁊ p̄iūgi inaccessē. i. inaccessibili luci sup. deo p̄usq̄z̄ hoies impetrent qd̄ petūt. prius. n. preces porrigimus q̄s effectū petitiōis p̄sequamur. q̄. s̄. spes ⁊ tēp̄cationē. si nihil credant̄ b̄re viriū. recepta. i. cōcessa necessitate futuroz̄. quid erit quo p̄iūgi possimus illi summo principi rerū. q. d. nihil. quare necesse erit genus humanū disseptū. i. disūctū. suo fonte. i. a suo principio supple a deo. fatiscere. i. deficere. vt̄ paulo an- te cantabas in sexto metro quarti libri. Notandū q̄ actus tēp̄cādi spectat ad intellectū. ⁊ est oīo s̄m̄ Jo- damas. ascensus intellectus ad deū vel in deū. q̄ qd̄ actu insinuam⁹ deo indigentia nostrā. nō q̄ deo p̄ insinua- tionē nostrā aliqd̄ innotescat qd̄ prius ignorauerit. s̄ vt̄ nos ipsa insinuatōe vt̄ deo p̄sideremus in bis esse re- currentū ad diuinū auxiliū. Actus aut̄ sperandi p̄tinet ad voluntatē: qz̄ eius obiectū est bonū futurū. ⁊ istuz̄ actū adheremus deo tanq̄ p̄fecto p̄ncipio bonitatis: immitentis eius auxilie ad p̄sequendū bonū q̄ indigem⁹

in coitu viri q̄z̄ mulieris. Electus fuit t̄resia in iudi- cium: q̄ exptus erat sorte vtriusq̄ sexus. Lū aut̄ dice- ret maiore esse delectationē mulieris. Buno p̄mota excecavit ip̄m. Jupit̄ aut̄ sui miser⁹ in recōp̄ensam amissi v̄sus tēdit sibi sp̄m̄ vaticinādi. Fuit autē bec sua vaticinatio. q̄cqd̄ dicā erit vel nō erit. Si q̄ de⁹ nō alit̄ p̄sceret futura indeflexa. nisi qz̄ erit vel nō erit: nō differret sua p̄scia a p̄scia t̄resie. qd̄ ē ridiculosuz̄.

Qz̄ si apud illū rez̄. **H**ic ponit t̄rciū modū conā- tiū saluare p̄uidētia. Et est vt̄ ponam⁹ oia euenire de necessitate ⁊ auferamus liberū arbitriū. Primo q̄z̄ ponit istū modū. scdo oñdit que incōuenientia sequi- tur ad ip̄m. ibi. Quo semel. **P**rio q̄z̄cludit istū mo- dū dicens. **Q**z̄ si apud illū certissimū fontē oim̄ rerū nihil p̄ōt esse incerti. certus est euentus eoz̄ q̄ ip̄e fir- miter p̄scierit futura. q̄re nulla erit libertas hūa- nis consilijs ⁊ actionib⁹. q̄s diuina mens sine errore falsitatis cūcta p̄spiciēs alligat ⁊ p̄stringit ad vnum euentū. Notandū q̄ nulla mutatio cadit circa fo- tem oim̄ rez̄. qz̄ cognitio eius nō potest esse incerta. etiā si esset incerta esset imperfecta et diminuta. si q̄ est certa respectu futuroz̄: necesse est vt̄ oia futura p̄scia a deo necessario eueniāt.

Quo sel̄ recep. **H**ic ponit incōuenientia q̄ sequit̄ si auferat̄ liberū arbitriū. Et p̄mo oñdit q̄ incōueniē- tia sequit̄ ex pte hoim̄. scdo q̄ ex pte dei. scio q̄ ex pte p̄iūctiōis hoim̄ ad deū. scdo ibi. Quo nihil. t̄cia ibi. Igit̄ nec sperandi. Incōuenientia ex pte hoim̄ sunt: si nō sit liberū arbitriū frustra p̄ponit̄ hoib⁹ p̄ne- ve p̄mia. ⁊ iniuste punit̄ mali ⁊ p̄mianē boni. nec erūt vicia nec virtutes in hoib⁹: sicut nec in alijs q̄ agūt necessitate nature ⁊ nō libertate ai. vñ̄ dicit. Quo se- mel recepto. i. posito. s̄. vt̄ neges libez̄ arbitriū. liquet. i. manifestū ē quāt⁹ occasus. i. quātā destructio hūa- nar̄ rez̄ p̄sequat̄. Frustra. n. p̄ponit̄ bonis p̄mia ⁊ malis p̄ne. ita statuta ⁊ leges humane erūt inutiles que penas ⁊ p̄mia statuit. que nullus mor⁹ animoz̄ liber ac volūtari⁹ meruit. et illud videbit̄ iniquissi- mū oim̄ qd̄ nūc iudicat̄ eq̄ssimū. s̄ puniri improbos. ⁊ remunerari p̄bos. q̄s ad alterutrū. i. ad p̄bitatem vel improbitatē. nō mittit̄ p̄pria volūtās: s̄ cogit cer- ta necessitas futuri. igit̄ virtutes ⁊ vicia non fuerint quicqd̄. s̄ potius erit mixta ⁊ indiscreta p̄fusio oimuz̄ meritoz̄. s̄ bonoz̄ ⁊ maloz̄. Nota q̄ om̄es virtu- tes ⁊ vicia oriunt̄ ex libera electiōe boni ⁊ mali. ⁊ si- militer punitio ⁊ remuneratio sunt p̄pter liberā acti- onē boni vel mali. Si q̄ tollit̄ libertas arbitriū nō erit libera electiō: nec libera actiō bona vel mala. ⁊ p̄ p̄se- que nulla erit virtus ⁊ nullū viciū. ⁊ iniuste mal⁹ pu- niet̄ cū ex necessitate malū opef̄ ⁊ iniuste bon⁹ p̄mi- et̄ cū ex necessitate opef̄ bonū. qd̄ ē absurdū dicere.

Quoq̄z̄ nihil scelerat⁹. **H**ic oñdit incōueniētiā qd̄ sequitur ex pte dei. s̄. q̄ deus erit aūtoz̄ maloz̄. vñ̄ dicit. Lū oīs ordo rez̄ ducat̄ ex p̄uidētia diuina. ⁊ si ni- hil liceat libere fieri ex humanis cōsilijs. fit. i. sequitur.

si hmoi bonū necessario eueniret: vel impossibile esset euenire. vterq; act⁹ tā dep⁹ cādi q̄ spandi eēt inutilis.

Metrum terciū quinti libri.

¶ **Q**uenā discors federa rerū. Hic incipit terciū met⁹ b⁹ quinti qd̄ dicit adonicū: vel fm̄ alios archilogi cū ab inuēto⁹. dactylicū a pede p̄dñante. in quo facit exclamationē sup̄ incōpassibilitate: q̄ apparet inter puidentiā z liberū arbitriū. Et hmo querit q̄re sint incōpassibilia cū p se cōsiderata sint passibilia. scdo ponit rñsionē ad hoc. tercio p̄tra rñsionē obijcit. q̄rto obiectionē soluit. scda ibi. An nulla. tercia ibi. Sed cur tanto. q̄rta ibi. Aut cū mētez. Vnimo dicit. Quenā discors cā resoluit. i. sepat federa. i. cōcordias rerū. i. puidētie diuine. z liberi arbitrii. ne spatiatur se sil. aut q̄s deus tanta bella statuit duob⁹ veris vt singula vera q̄ carptim. i. sigillatim vel diuisim accepta. cōstet. i. pmanēt. eadē tñ mixta. i. p̄iuncta. nolunt iugari. i. copulari seinuicē spatiendo. Tūc ponit rñsionē dices. Qz istis duobus veris. i. puidētie z libero arbitrio nulla est discordia. s̄ apparentia discordie puenit ex debilitate nostri intellect⁹. vnde dicit. An est nota solutionis nulla est discordia veris: s̄ semp certa coherēt sibi. s̄ mens nostra obruta. i. opp̄ssa. mēbris cecis. i. cecantib⁹ aiām. illa neq̄t igne. idē splēdore. opp̄ssi luminis. s̄ intellectus noscere tenues. i. subtiles. nexūs. i. p̄iunctiones rez q̄ vident⁹ discor dare. Notandū si cōsideremus puidentiā diuināz p se: possibile est eā esse. si cōsideremus liberū arbitriū p se: etiā possibile est eū esse. vt patet ex dictis. S̄ si cōsideremus vtrūq; simul: tūc vident⁹ incōpassibilia: sicut p̄ ex rōnibus sup̄iorib⁹. fm̄ veritate aut bene se spatiunt. s̄ nobis nō apparet: qz intellectus noster opp̄ssus mole corpis nō pōt se eleuare i hmoi cognitionē. Nam fm̄ sapiente. Corpus qd̄ corripit aggruat aiāz. et terrena habitatio opprimit sensuz multa cogitantē.

Sed cur tanto flagrat amore. Hic p̄bia obijcit cōtra solutionē. Si. n. aiā ignoret istas subtiles coniunctiones: vnde est q̄ desiderat eas scire: curz nihil ignotū possit desiderari. vnde dicit. Sed cur aiā flagrat. i. ardet. tāto amore. i. desiderio. repire notas tectas. i. notificatiōes latētes. veri. i. veritatis. Scit ne mēs illud qd̄ ip̄a anxia. i. sollicita appetit nosse. q. d. nō: qz nullus appetit scire illud qd̄ scit. z hoc est qd̄ dicit. Quis laborat scire nota. q. d. nullus. oportet igit⁹ dicere q̄ nesciat. et tūc seq̄tur aliud incōueniēs. i. q̄ aiā desideret illud qd̄ nescit. An dicit. Si nescit illud qd̄ petit: qd̄ petit. i. desiderat. mēs ceca. i. ignorās. Quis em̄ nescius optet q̄cūq;. Quis. n. valeat. i. possit sequi nescita. aut q̄s nescius possit noscere q̄ inueniat sup̄. illud qd̄ querit. z q̄s ignarus. i. nescius queat. i. possit noscere formā reptā. q. d. null⁹. Notādū q̄ dictū ē in rñsione q̄ aiā ignorat sp̄passibilitatē puidētie et liberi arbitrii: s̄ desiderat eā scire. Contra hoc arguit sic. Nullus appetit scire quod scit. Si aiā desiderat scire aliquid: vel ignorat illud vel scit. Si scit: s̄ non desiderat ip̄m scire. qz nullus appetit scire qd̄ scit: cū ois appetit⁹ sit rōne carentie. Si aut ignorat illud qd̄ desiderat: quod ignotū desiderat cū volūtas nō querat incognitū. ideo si ignorat nūq̄ cognosceret. Quis. n. ignotū inueniet. Si enim paterfamilias quereret seruū fugitiuū quē ignoraret: posset sibi multotiens occurrere q̄ ip̄m non inueniret. sicut dicit Linconiensis sup̄ primo posteriorum.

An cum mentem cerneret altam. Hic soluit obiectionē. Ubi notandū q̄ plato posuit animas esse in celo creatas z habere cognitionē omnium p̄fectam: sed p̄ lapsum ad corpora eam obliuisci cognitionē rerū in particulari z retineri eam in vniuersali. et postea p̄ exercitium recuperare cognitionem rerum in particulari. vnde dicit sic. An est nota solutionis cū aiā cerneret. i. specularetur. altam mentem. i. p̄fundam mentē dei. ip̄a pari ter. i. simul. nozat. i. nouerat. summā. i. vniuersalē cognitionē. z singula. i. singularē cognitionē rez. sed nūc ip̄a condita. i. tecta nube membrorū. non est oblita sui in totū. i. totaliter. s̄ ip̄a tenet summā. i. cognitionē vniuersalem rez. p̄dens singula. i. singularē cognitionem. igit⁹ quisquis requirit. i. inuestigat cognoscere vera. talis ē neutro habitu supple vt p̄fecte cognoscat vel q̄ omnino ignoret. Unde dicit. Nam neq; nouit. i. in speciali z p̄fecte illud quod querit. nec penitus nescit omnia. sed ip̄e meminit. i. in memoria habet. summā. i. vniuersalem cognitionem. quā retinens p̄sulit supple actuali p̄sideratione retractans. i. reuocans p̄ studiū. alte. i. subtiliter. visa. i. p̄ius in speciali cognita. vt ip̄e queat addere oblitās p̄tes p̄ribus seruatis supple in memoria. Notandum q̄ fm̄ istam viam platonis solueretur ratio prius tacta. vel anima scit quod desiderat: vel nescit. Dico q̄ nescit in speciali et in p̄pria forma: sed scit in vniuersali. Et cū dicitur nullus desiderat notū rez est sicut est notū in vniuersali: tñ desiderat ip̄m vt est ignotū in sp̄ali. Et cū dicitur si ignorat nūq̄ inueniet. z rez est si ignorat tam in generali q̄ in speciali. et si ignorat in potentia z in actu. si tamen scit in potētia z in vniuersali: et ignorat actu et in p̄pria forma. potest ip̄sum inuenire z addiscere.

Prosa quarta quinti libri.

Metrum terciū libri quinti.
Quenam discors federa rerum
Causa resoluit: quis tanta deus
Veris statuit bella duob.

Ut que carptim singula p̄sent
Eadem nolunt mixta iugari:
An nulla est discordia veris:
Sem p̄q; sibi certa coherent.
Sed mens cecis obruta membris
Nequit oppressi luminis igne
Rerum tenues noscere nexūs.
Sed cur tanto flagrat amore:
Veri tectas repire notas.
Scit ne qd̄ appetit anxia nosse.
Sed quis nota scire laborat.
Et si nescit: quid ceca petit:
Quis em̄ quicq; nescius optet:
Aut quis valeat nescita sequi:
Quoue inueniat: quis reptam
Queat ignarus noscere formā.
An cū mentē cerneret altam:
Pariter summā z singula norat:
Nunc membrorū condita nube:
Non in totum est oblita sui.
Summam q; tenet singula p̄dens.
Igit⁹ quisquis vera requirit.
Neutro est habitu. nam neq; nouit:
Nec penitus tam en omnia nescit.
Sed quā retinens meminit summā:
Consult. alte visa retractans:
Ut seruatis queat oblitās addere p̄tes.

Prosa quarta libri quinti.
 Tm illa: vetus inqt hec est de pui-
 dentia querela. a Marco tullio
 (cū diuinationē distribuit) vehemē-
 ter agitata. tibiq; ipi res diu p̄sus multū-
 q; quesita: s̄ haud q̄q̄ ab v̄llo v̄r̄m hacten-
 s̄atis diligenter ac firmiter expedita. Cui-
 caliginis cā est. q; hūane rōinationis mo-
 tus ad diuine p̄scentie simplicitatē non
 p̄t admoueri. Que si v̄llo modo cogitari
 queat: nihil p̄sus relinquet̄ ambigui. Qd̄
 ita temū patefacere atq; expedire tēptabo
 si p̄ ea q̄b; moueris expendero. Que-
 ro em̄ cur illā soluentiū rōnē minus effica-
 cē putes: que q; p̄scia nō esse futuris reb;
 cāz necessitatis existimat nihil impediri p̄-
 scia arbitriū libertatē putat. Num. n. tu ali-
 unde argumentū futuroz nēcessitatis trahis
 nisi q; ea q; p̄sciunt nō euenire nō p̄t. Si
 igit̄ p̄notio nullā futuris reb; adiicit neces-
 sitatē (q̄b; tu etiā pauloante fatebare) quid
 est q; voluntariū exitus rez ad certū cogan-
 tur euentū. Et em̄ positionis gratia vt qd̄
 p̄sequat̄ aduertat. statuamus nullā eē p̄-
 sciam. Mā igit̄ (quātū ad hoc attinet) q; ex
 arbitrio eueniūt ad necessitatē cogunt̄. B-
 Adinime. p̄. Statuam̄ iterū eē: s̄ nihil re-
 bus necessitatis iniungere. manebit vt opi-
 nor eadē voluntatis integra atq; absoluta
 libertas. sed p̄scia inq̄es t̄et si futuris eue-
 niendi necessitas nō est. signū tm̄ est necessa-
 rio ea esse ventura. hoc igit̄ mō etiāz si p̄co-
 gnitio nō fuisset: necessarios futuroz exit-
 esse p̄staret. Om̄e et em̄ signū tm̄ qd̄ sit ostē-
 dit: nō v̄o efficit qd̄ designat. Quare temō
 strandū prius est nō nihil ex necessitate cō-
 tingere: vt p̄notionē signū eē hui-⁹ necessita-
 tis appareat. alioqn̄ si s̄ nulla est: nec illa
 q̄dez eius rei signū poterit esse que non est.

non esse causam necessitatis futuroz. Qz aut̄ p̄ istam r̄n̄sionē impediāt illatō necessitatis futuroz patet ex h-
 qz tu nō trahis aliunde argumentū necessitatis futuroz: nisi q; ea que p̄sciunt nō p̄t nō euenire. Si igit̄ p̄-
 notio. i. p̄scia futuroz. nullā adiicit. i. imponit necessitatē rebus futuris. vt dicit r̄nsio. et tu etiā fatebare pau-
 loante. qd̄ est. i. qd̄ esse poterit. q; voluntariū exitus cogant̄ ad certū euentū. z ita p̄ istam r̄n̄sionē excludit neces-
 sitas futuroz. z manifestat se in exemplo dicens. Et aduertat qd̄ p̄sequat̄ gratia positionis. i. exempli. statu-
 amus. i. ponamus p̄ impossibile nullā esse p̄sciam futuroz. igit̄ hoc posito q̄tū ad hoc. i. q̄tū ad istā illatio-
 nem. qua ex p̄sciam zcludit necessitas futuroz. ea q; eueniūt ex arbitrio cogunt̄ ne ad necessitatē. dicit Bo-
 etius. Adinime. et p̄bia statuamus iterū eē. p̄uidētia: s̄ nihil necessitatis iniungere rebus futuris. manebit vt
 opinor eadē libertas voluntatis integra z absoluta ab oi necessitate. Notandū q; prior solutio improbatā
 fuit bona z mala. in hoc fuit bona: qz posuit p̄sciam nō esse cām necessitatis futuroz. Dixit em̄. Ideo futura
 eueniūt nō qz deus ca p̄uidet. Sed in hoc fuit mala: qz posuit futura eē cām p̄scie dei. Dixit em̄. qz futura
 sunt ideo deus ea p̄uidet. patet ergo ex r̄n̄sione antiquoz q; p̄scia nō est cām necessitatis rebus futuris.

Sed p̄sciam inq̄es. Dic ondit p̄bia q; p̄scia diuina nō sit signū necessitatis reb; futuris. Scdo often-
 dit q; modus p̄bandi ex signo nō est efficit. ibi. It̄ v̄o. Primo dicit. Tu inq̄es. i. dicere poteris. et si p̄ quis.
 p̄scia nō est necessitas eueniēdi reb; futuris. tm̄ est signū ea necessario esse ventura. z ita ex p̄scia p̄t inferri ne-
 cessitas futuroz tanq; ex signo. Hoc igit̄ modo ponēdo p̄sciaz esse signū necessitatis futuroz. p̄staret exit-
 . i. euentus futuroz eē necessarios. etiā si nō fuisset p̄cognitio. qd̄ p̄bat ex natura signi dices. Om̄e nāq; signū
 tm̄ ondit qd̄ sit. i. manifestat illud cuius est signū. sed nō efficit qd̄ designat. quare vt p̄notionē. i. p̄uidētiam
 appareat esse signū necessitatis futuroz. demonstrandū erat prius nihil p̄tingere nō ex necessitate. i. oia eueni-
 re necessario. alioqn̄ si hec necessitas futuroz nulla est. nec illa p̄sciam poterit esse signū eius rei que nō est
 z ita nō valet arguere necessitatē futuroz ex p̄sciam tanq; ex signo. Notandū q; signū nō est causa ei-
 cuius est signū. sed tm̄ manifestat signatū esse. vt circulus nō est causa v̄nditionis vini: sed tm̄ est signū veni-

ditionis. Si ergo prescientia esset signū necessitatis futuroꝝ p̄supponeret futura esse necessaria. & sic ad ostēdendū p̄sciam esse signū necessitatis futuroꝝ oporteret p̄us ostendere futura necessario eē futura: anteq̄ prescientia esset signū necessitatis futuroꝝ. als p̄scia esset signū alicui⁹ rei que nō est. qđ est absurdū.

Jam vō. Hic ostendit modū pbandi ex signo nō esse efficacē: et dicit. Constat. i. manifestū est. rōne subnixaz. i. firmata demonstratione. eā nō esse dicēda ex signis neq; ex argumentis extrinsecus petitis. i. acceptis. s̄ firma ratio ducenda est ex p̄ueniētib⁹. i. ex p̄p̄is & necessarijs causis. Cū ḡ p̄dicta rō. p̄cesserit ex signo: nō est cf̄ficax & demonstratiua: cū sit a posteriori. demonstratio autē que est potissima pbationū ipa est a p̄iori cū sit ex causis p̄ se immediatis p̄ioribus et notioribus & p̄ tanto etiā demonstratio est syllogismus faciens scire efficacē ad pbandū ex p̄mo posteriori.

Sed q̄ fieri pōt. Hic pbia mouet quandā dubitationē & soluit eā. videt. n. ex dictis seq̄ q̄ aliq̄ p̄nt p̄sciri q̄ tñ nō necessario eueniūt. si autē nō necessario eueniūt: p̄nt nō euenire. et sic seq̄ q̄ aliqđ p̄scituz a deo nō eueniat. Primo ḡ pbia dubitādo de b̄ q̄rit dices. Ex q̄ ita est q̄ ea q̄ sunt p̄scita nō sunt necessaria. s̄ p̄nt nō euenire. q̄. i. quō fieri pōt. vt ea que p̄videntur futura esse nō p̄ueniāt. Tūc soluit dubitationem dicens. q̄ nō negat q̄ p̄scita nō eueniāt: imo oportet dicere q̄ p̄scita eueniāt. s̄ tñ nō eueniūt de necessitate. vñ dicit. q̄li vō. quasi diceret. Ista dubitatio. p̄cedit q̄si nō credamus ea q̄ p̄videntia p̄noscat non esse euentura. s̄ hoc nō est verū: s̄ poti⁹ arbitremur illud. i. q̄ licet futura eueniāt: nihil tñ necessitatis habuisse in sui natura vt eueniret. & manifestat in exemplo quō aliqđ certe p̄p̄ndit qđ tñ nō est necessariū dicens. q̄ aliqđ cognitū eueniat & tñ nō necessario. licet bit q̄ tu hoc p̄ndas hinc. i. ex tali exemplo. inuenimur. n. plura exēpla oculis dū fiūt. i. dū sunt in fieri sicut ea q̄ spectant. i. vidēt aurige facere in moderandis & flectendis quadrigis &c. Eidem⁹ ad hunc modū vt que fiūt in alijs actib⁹ voluntarijs. nū qđ vlla necessitas p̄pellit aliqđ illoꝝ ita fieri sicut oculis videt. dicit Boetius. Ad inime. & assignat rōnes. Frustra. n. esset effectus artis si oia mouerent coacta. et frustra esset ars flectēdi q̄drigā si necessario flectere tur. igit̄ illa q̄ cū sunt carēt necessitate existēdi. eadē sunt futura sine necessitate p̄sciq̄ fiant. Et q̄ p̄cludit q̄ quedā sunt euentura q̄z exitus. i. eueniūt sic absolutus ab oī necessitate. Et forsan aliq̄s diceret ea q̄ nūc fiūt nō erant futura anteq̄ essent. hoc excludit dicens. Nullū arbitror esse dictuz q̄ q̄ nūc fiūt euentura nō fuerunt. hoc. n. eff̄z nimis irōnabile. ideo necessario p̄cludit. q̄ hec etiā p̄cognita habent euentus liberos q̄z sicut scia p̄ntiū nihil importat necessitatis his rebus q̄ fiūt in p̄nti. sicut patet in exemplo predicto de regimine quadrigę. Ita p̄ntia futuroꝝ nihil importat necessitatis his q̄ ventura sunt. Notandum q̄ futura in compatione ad diuinā p̄videntiā. sint necessaria necessitate p̄ditionata. nō tñ omnia sunt necessaria necessitate absoluta. Multa. n. habere eueniunt sicut ea que fiūt ab arte & a voluntate. vt regimen quadrigarū. Si. n. regimē quadrigarū necessario eueniret: frustra esset ars regēdi quadrigā. Notandū q̄ sicut res actu fiunt: ita erūt future: sed quedā actu libere fiunt. ḡ erant libere future. & p̄ns non oia sunt necessaria futura: licet necessitate p̄ditionata in q̄stum p̄panē ad p̄videntiā diuinā. nō tamen in sui natura p̄siderata necessario eueniunt necessitate absoluta. sicut postea videbit̄ vbi distinguet duplicem necessitatem. p̄ditionatā & absolutam.

Sed hoc inquis. Hic pbia discutit motiū boetij. vtrū futura incerta sicut sunt p̄tingentia possint certe p̄sciri. et primo mouet dubitationē de hoc. & tangit rōnem dubitationis. sed assignat cam erroris ibi. Cui⁹ erroris causa est. dicit p̄mo. Sed tu inq̄s o boeti bōcipsum dubitat. an possit esse vlla p̄notio. i. p̄scia illarū rerū. que nō habent necessarios exitus. i. euentus. hoc. n. nullo modo videt̄ possibile. Cū. n. vidēt̄ bec dissonare. i. p̄scientia & p̄tingentia. Tu enim putas si p̄uideant̄ p̄tingentia necessitatem ipsa p̄sequi. et si necessitas desit minime ea p̄sciri. et putas nil posse comprehendēdi p̄scia diuina nisi certū. Et si ea que sunt incerti exitus. i. euentus sicut p̄tingentia. si p̄vidēt̄ illa quasi certa. tu putas illud esse caliginē opinionis nō veritatem scie. et in hoc tu deciperis. cuius deceptionis causa est error tuus circa iudiciū cognitiōis. Credis. n. diuersuz esse ab integritate. scie aliter arbitrari rē q̄ se habeat. & in h̄ erras. Notandū q̄ q̄ nos nō possum⁹ futura p̄tingentia certe p̄cognoscere: putamus similiter deū hoc nō posse. res. n. eodem modo se habēs diuersimode a diuersis pōt cognosci. vnde cognoscere rem aliter q̄ se habeat nō posse. res. n. eodem modo se habēs diuersimode a diuersis pōt cognosci. vnde cognoscere rem aliter q̄ se habeat ex parte cognoscentis bene est scientia: et sic futura contingentia licet in se sint incerta: possunt tamen p̄sciri a deo sine errore falsitatis

Jam vō pbationē firma rōne subnixaz cōstat nō ex signis neq; petitis extrinsecus argumentis. s̄ ex p̄uenientib⁹ necessarijsq; causis eē ducendā. S; q̄ fieri pōt vt ea non p̄ueniāt q̄ futura eē p̄uidēt. Quasi vō nos ea q̄ p̄uidētia futura eē p̄noscat: non euentura credamus. Ac nō illō poti⁹ arbitremur lz eueniāt: nihil tñ vt euenirent sui natura necessitatis hūisse. qđ hinc facile p̄p̄das licebit. Plura. n. dū fiūt subiecta oculis inuenimur. vt ea q̄ in q̄drigis moderandis atq; flectēdis facere spectāt aurige. atq; ad hūc modū & cetera. Nū igit̄ q̄c̄q; illoꝝ ita fieri necessitas vlla p̄pellit: B. Ad inime. p̄ Frustra. n. esset artis effectus: si oia coacta mouerēt. Que igit̄ cū fiūt carēt existēdi necessitate. eadē p̄sciq̄ fiant sine necessitate futura sunt. Quare sunt quedā euentura quozū exit⁹ ab oī necessitate absolut⁹ sit. Nā illud qđ nullū arbitror esse dicturū. q̄ q̄ nūc fiunt: p̄sciq̄ fieret euentura nō fuerit. Dec etiā am igit̄ p̄cognita liberos habēt euentus. nā sicut scia presentū rez nihil his q̄ fiūt: ita p̄scia futuroꝝ nihil his q̄ ventura sunt necessitatis importat. S; hoc inq̄s ipm dubitat: an eaz rez q̄ nec̄rios exit⁹ non hnt vlla possit eē p̄notio. dissonare etem vidēt̄ p̄tasq; si p̄uideant̄ p̄sciq̄ necessitatē. si necessitas desit: minime p̄sciri. nihilq; p̄scia p̄p̄hēdi posse nisi certū. Et si que incerti sunt exitus ea q̄si certa p̄vidēt̄. opinionis adesse caliginē nō scie veritatez. Aliter em ac sese res habeat arbitrari ab integritate sciētie credis esse diuersum.

Cuius erroris causa est: quod omnia quae quisque nouit: ex ipsorum tamen vi atque natura cognosci estimat quod sciunt quod totum contra est. Omne enim quod cognoscitur non habet sui vim sed habet cognoscendum potestatem comprehendit facultatem. Nam ut hoc breui liquet at exemplo: eandem corporis rotunditatem aliter visus aliter tactus agnoscit. Ille enim manens: totum simul iactis radijs intuetur. hic vero coherens orbi atque punctus: circa ipsum motus ambitum: rotunditatem partibus apprehendit. Ipse quoque hominem aliter sensus: aliter imaginatio: aliter ratio: aliter intelligentia prouert. Sensus enim figuram in subiecta materia constitutam. Imaginatio vero solam sine materia indicat figuram. Ratio vero hanc quoque transcendit: spiritusque ipsa quae singularibus inest vniuersali consideratione prehendit. Intelligentia vero celsior oculi existit. supergressa namque vniuersitatis ambitum: ipsam illam simplicem formam pura mentis acie prouert. In quo illud maxime considerandum est. Nam superior vis apprehendit amplectitur inferiori. Inferior vero ad superiorem nullo modo conuenit. Neque enim sensus aliquid extra materiam valet: vel vniuersales spiritus imaginatio prouertur: vel ratio capit simplicem formam. sed intelligentia quasi desuper spectans precepta forma que subsunt cuncta diiudicat. hoc eo modo quod formam ipsam quae nulli alij nota esse poterat: comprehendit. Nam et rationis vniuersus: et imaginationis figuram et materiale sensibile cognoscit. Nec ratione utens: nec imaginatio: nec sensibus. hoc illo vno ictu mentis formaliter (ut ita dicam) cuncta percipiens. Ratio quoque cum quod vniuersa-

aliquid sensitivo sit ipsi videntur. de aia. Hic autem loquitur opinio antiquorum: cum dicitur quod visus intuetur totum corpus radijs. Ipse quoque hominem. Hic ponit secundum exemplum in virtutibus cognoscituis subordinatis. Secundo ostendit quomodo iste virtutes se habent ad invicem. In quo illud. Primo declaratur quomodo idem a diuersis potentibus diuersimode comprehenditur: dicitur. Sensus exterior aliter prouert ipsum hominem. aliter imaginatio. aliter ratio. aliter intelligentia diuina. Sensus enim exterior sicut visus iudicat figuram hominis in subiecta materia. id est in sensibili materia. sed imaginatio solam figuram iudicat. id est discernit sine materia. in absentia rei materialis. Ratio vero hanc imaginationem transcendit. et ipsam spiritum. id est naturam specificam hominis inest. prehendit. id est discernit vniuersali consideratione. oculus vero. id est consideratio intelligentie est celsior. quia intelligentia diuina supergressa ambitum vniuersitatis existit in singularibus. illam simplicem formam. id est ydeam hominis que est in mente diuina. prouert pura acie. id est speculatione mentis. Notandum quoque primum exemplum fuit de virtutibus cognoscituis non subordinatis: sicut de visu et tactu. Istud autem exemplum est de virtutibus subordinatis: que sunt quatuor. scilicet sensus exterior que inest omnibus animalibus. imaginatio que tamen inest animalibus perfectis. ratio que tamen est in hominibus. et intelligentia per quam intelligitur diuina cognitionem. Iste virtutes habent diuersum modum cognoscendi eandem rem. scilicet hominem: ut declaratur in litera. quod non esse nisi cognitio fieret habet facultatem virtutum cognoscendum et non rei cognite.

In quo illud maxime. Hic ostendit per hoc quod dicitur virtutes cognoscitue se habent ad invicem. ostendit quoque quod per virtutem inferiori potest etiam et superior et amplius. et primo hoc ostendit de intelligentia respectu aliarum virtutum. Secundo ostendit idem de ratione. secunda ibi. Ratio quoque. Primo dicitur. In quo. id est in ordine istarum virtutum. illud est maxime considerandum quod vis apprehendit superior amplectitur in se inferiori. quia virtus superior cognoscit omne illud quod inferior. Inferior autem non prouert ad superiorem. ita ut apprehendat illud quod superior. quod manifestat in exemplo dicens. Neque enim sensus aliquid prouert ad superiorem. ita ut apprehendat illud quod superior. quod manifestat in exemplo dicens. Neque enim sensus aliquid simplicem. id est vlem formam. Intelligentia autem diuina quasi desuper spectans. cum sit in supremo gradu cognitionis ipsa concepta forma ydeali. diiudicat etiam cuncta que subsunt illi forme. ut cognoscendo ydeam hominis cognoscit omnia que sunt in homine. hoc eodem modo apprehendit ipsam formam que nulli inferiori virtuti nota esse poterit. nam ipsa cognoscit vniuersus. id est vlem formam rationis et figuram imaginationis et materiale sensibile. quod spectat ad sensus exteriori. non utens ratione: nec in inferiori potest et superior et magis. quia modo magis vniuersali comprehendit quod inferiori: modo magis particulari. sed non econuerso. ideo que potest intelligentia humana comprehendere: potest et diuina intelligentia. licet non econuerso.

Ratio quoque cum quod vlem respicit. Hic ostendit idem de ratione. quod sicut intelligentia apprehendit alias tres virtutes

inferiores: sic rō etiā p̄bendit sub se alias duas virtutes. i. imaginationē et sensus dicens. q̄ cū rō respicit. i. cognoscit q̄d vlc. nō vtens imaginatiōe nec sensib? et p̄bēdit imaginabilia et sensibilia vti cōp̄bensionē. hec. n. est rō q̄ ita definit vlc sue cōceptōnis. hō est aial bipes rōnale. q̄ diffinitō cū sit vltis notio. id ē notificatio. tūc null? etiā ignorat rē esse imaginabile et sensibile: que hac diffinitōe explicat. Illa ratiō p̄siderat vniuersale non vtens imaginatiōe vel sensu. s̄ rōnali p̄ceptione. Tūc ostendit q̄ sicut ratiō p̄bendit imaginatiōe et sensum: sic imaginatiō sensus cōp̄bēdit. dices. imaginatiōe q̄z tamēti p̄ q̄uis. sumptit exordiu ex sensib? visendi et formadi figuras. tñ absente sensu exteriori. imaginatiō collustrat. i. coḡscit queq̄ sensibilia: nō sensibili s̄ imaginaria rōne iudicandi. et tūc p̄cludit dicens. Vidēs ne igit̄ quōd cuncta porius vtant̄ sua. i. p̄pria facultate in cognoscendo. q̄z facultate eoz que cognoscunt. Notandum q̄ l3 rō in p̄prehendendo suū vlc nō vtat̄ imaginatiōe et sensu: tñ in actu suo p̄supponit imaginatiōe et sensus. qz nihil ē in intellectu nisi fuerit in sensu. Sicut l3 imaginatiō in sua opatiōe nō vtat̄ sensu: tñ p̄supponit sensū fuisse i actu. qz fantasia quā h̄vocat imaginatiōe ē motus factus a sensu fm actū. ij. de aia.

Neq̄ id iniuria. Hic p̄firmat dictū suū p̄ rōne di. Illud. i. res coḡscat nō fm sui nāz s̄ fm nāz coḡscēt. illud nō p̄tingit iniuria. i. irrōnabiliter. Nā cū oē iudiciū cognitōis sit act? et opatio. iudicātis. i. potētie cognoscitiue. necesse ē vt q̄sc̄ coḡscens p̄ficiat suam opam. i. suā opatiōe coḡscēdi. nō ex aliena p̄tate. s̄ rei coḡnite. s̄ ex p̄pria p̄tate. i. ex vtute coḡscētis.

Notādū q̄ ex ista formā talis rō. Dis act? et opatio sequitur p̄ditionē illius potētie cuius ē act? et opatio. s̄ iudicare siue coḡscere est actus et opatio potētie coḡscētis et nō rei coḡnite. s̄ iudicare et coḡscere seq̄t̄ modū et p̄ditōes potētie coḡscētis et nō rei coḡnite

Adetrum quartū quinti libri.

Quondā porticus attulit obscuros nimium senes: Qui sensus et imagines
 Et corporibus extrinis:
 Credant mentibus imprimi.
 Ut quondam celeri stilo
 Mos est equore pagine
 Que nullas habeat notas
 Pressas figere literas.
 Sed mens si p̄p̄rijs vigens
 Nihil moribus explicat:
 Sed tñ patiens iacet
 Moris subdita corporum.
 Cassasq̄ in speculi vicem
 Kerum redait imagines.
 Unde hec sic animis viget
 Lernēs omnia notio.
 Que vis singula prospicit.
 Aut que cognita diuidit.
 Que diuisa recolligit.
 Alternūq̄ legens iter.
 Nunc summis caput inserit:
 Nunc decidit in infima.
 Tum sese referens sibi:
 Ueris falsa redarguit.

Notādū q̄ ex ista formā talis rō. Dis act? et opatio sequitur p̄ditionē illius potētie cuius ē act? et opatio. s̄ iudicare siue coḡscere est actus et opatio potētie coḡscētis et nō rei coḡnite. s̄ iudicare et coḡscere seq̄t̄ modū et p̄ditōes potētie coḡscētis et nō rei coḡnite

le respicit: nec imaginatiōe nec sensib? vtēs: imaginabilia vel sensibilia cōp̄bēdit. Hec est. n. que p̄ceptionis sue vniuersale ita definit. hō est aial bipes rōnale. q̄ cū vniuersal notio sit: tñ imaginabile sensibileq̄ eē rez nullus ignorat q̄ illa nō imaginatiōe vel sensu: s̄ rōnali p̄ceptione p̄siderat. Imaginatio q̄z tācti ex sensib? visendi formadiq̄z figuras sumptit exordiu: sensu tñ absente sensibilia queq̄ collustrat. nō sensibili sed imaginaria rōne iudicandi. Vidēs ne igit̄ vt in cognoscēdo cūcta sua poti? facultate q̄ eoz q̄ cognoscunt vtant̄: neq̄ id iniuria. Nam cū omne iudiciū iudicantis actu existat: necesse ē vt suā q̄sc̄ opam nō ex aliena sed ex p̄pria potestate p̄ficiat.

Adetrum quartū quinti libri.

**Quondam porticus attulit
 Obscuros nimium senes:
 Qui sensus et imagines**

Et corporibus extrinis:
Credant mentibus imprimi.
Ut quondam celeri stilo
Mos est equore pagine
Que nullas habeat notas
Pressas figere literas.
Sed mens si p̄p̄rijs vigens
Nihil moribus explicat:
Sed tñ patiens iacet
Moris subdita corporum.
Cassasq̄ in speculi vicem
Kerum redait imagines.
Unde hec sic animis viget
Lernēs omnia notio.
Que vis singula prospicit.
Aut que cognita diuidit.
Que diuisa recolligit.
Alternūq̄ legens iter.
Nunc summis caput inserit:
Nunc decidit in infima.
Tum sese referens sibi:
Ueris falsa redarguit.

Notādū q̄ ex ista formā talis rō. Dis act? et opatio sequitur p̄ditionē illius potētie cuius ē act? et opatio. s̄ iudicare siue coḡscere est actus et opatio potētie coḡscētis et nō rei coḡnite. s̄ iudicare et coḡscere seq̄t̄ modū et p̄ditōes potētie coḡscētis et nō rei coḡnite

Hec est efficiens magis
 Longe causa potentior
 Que ma terie modo.
 Impressas patit notas
 Precedit tamen excitans.
 Ac vires animi mouens
 Vivo in corpore passio.
 Cū vel lux oculos ferit.
 Vel vox aurib' instrepit.
 Tum mentis vigor excitus
 Quas intus species tenet
 Ad motus similes vocans.
 Moris explicat exteris
 Introsuinq; reconditis.
 Formis miscet imagines.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corpore sentiēdis quīs
 afficiāt instrumēta sensuū foanse
 cus obiecte q̄litate aīq; agentis vi
 gore passio corpis antecedit. q̄ in se actum
 mētis puocet. excitetq; interim q̄scētes in
 trinsicus formas. si in sentiēdis inq; corpo
 rib' anim' nō passiōe insignit. s̄ ex sua vi s̄
 iectā corpi indicat passiōe quantomagis
 ea q̄ cūctis corpōz affectionib' absoluta s̄.
 in discernēdo nō obiecta extrinsicus sequū
 tur: s̄ actus sue mentis expediūt. Hac itaq;
 rōne multiplices cognitōes diuersis ac dif
 ferentib' cessere substātis. Sensus. n. sol'
 cūctis alijs cognitioib' destituit' imobili
 bus aiantib' cesset. quales sunt conche ma
 ris. queq; alia saxis herētia nutriūt. Ima
 ginatio vo mobilib' beluis. q̄b' iā inesse fu
 giendi appetēdiue aliq; videt affect'. Rō
 vo humani tm̄ generis est sicuti intelligen
 tia sola diuini. Quo fit vt ea noticia ceter'
 prestet q̄ suapte natura nō modo p̄rium s̄
 ceteraz q̄b' noticiarū subiecta cognoscit.

Primo facit qd dictū est. scdo infert duas p̄clusiones. ibi. Hac itaq;. Primo dicit. Si in sentiēdis. i. in cogno
 scēdis corpibus anim' nō tm̄ insignit. i. afficiāt passiōe corpis. s̄ ex sua vi iudicat passiōe subiectā corpōz
 ita q̄ in cognoscēdo seq̄ p̄rium motū. q̄nis qualitates obiecte foansecus afficiant. i. immutēt. instrumēta. id
 est organa sensuū z passio corpis antecedit vigore agentis animi. q̄ passio puocet actū mentis in se. z excitet
 formas intrinsicus q̄scētes. Si hoc est in aio nro multomagis ea q̄ absoluta sunt cūctis affectōib'. i. q̄litate
 corpōz. Sicut intelligētie se pate z p̄cipue deus. illa in discernēdo nō sequūt obiecta extrinsicus. s̄ expe
 diūt. i. p̄ficiūt actū sue mentis. i. opationē intellectuā fm̄ naturā p̄riā. Notandū q̄ ex lra pōt sic argui. Si
 id de q̄ min' vt inesse inest et de q̄ mag. s̄ min' vt q̄ anim' nō in cognoscēdo seq̄ motū suū z nō rei coguite z tam
 seq̄tur facultatem sue cognitionis. s̄ multomagis intelligentia diuina seq̄tur in cognoscēdo. p̄rium motuū
 sue cognitionis q̄ ipsius rei coguite.

Hac itaq; rōe. hic infert duas p̄clusiones ex p̄missis dicens. Ex quo cognitio seq̄tur naturā cognoscētis et
 nō rei coguite. z cū cognoscētia sunt diuersa fm̄ naturā. oz diuersis cognoscētib' puenire diuersas cognitōes
 Unde dicit. Hac itaq; rōe. qz cognitio seq̄ naturā cognoscētis. multiplices cognitōes. cessere. i. cessit dī
 ueris ac differētib' s̄ns. sensus. n. solus destituit' alijs cognitioib'. cessit aiantib' imobilib'. q̄les sunt con
 che maris. z q̄cumq; nutriunt herētia saxis. Imaginatio vo cessit mobilib' beluis q̄ mouent motu p̄ressi
 uo. q̄b' videt inesse affect'. i. appetitus fugiēdi malū vel appetēdi bonū. Rō vo p̄ quā p̄bendimus vte tm̄ ē
 humani generis. sicut intelligentia est diuini generis. Tūc ponit scdam p̄clusionē. q̄ illa cognitio est notior et
 nobilior q̄ nō solū p̄bendit p̄rium obiectū s̄ etiā obiecta aliaz noticiarū. i. cognitioūz. Unde dicit. Quo fit
 vt ea noticia. i. cognitio prestet. i. nobilior sit ceteris. q̄ suapte natura. i. p̄ria natura. nō modo. i. nō tm̄ modo.
 p̄rium obiectū cognoscat. sed etiam cognoscat subiecta ceteraz noticiarū. Nota circa primā cōclusionē q̄ cur
 actus z opationes diuersificēt fm̄ diuersitatē agētū z opantū. seq̄ si agentia z opantia sint diuersa q̄ ba
 beant diuersas opationes z cognitōes. p̄ter qd sensus sine alijs cognitioib' cessit aialib' imobilib'. et aē

Hec est efficiens magis. Hic p̄bia ponit veritatē
 dicens. Hec mens est magis cā efficiens. q̄ est cā lo
 gepotentior q̄ illa que mō materie. i. silitudine ma
 terie. patit notas imp̄ssas. z q̄ aliq; crederet q̄ in
 aia nulla esset passio. Ideo subdit q̄dam passio. p̄ce
 dit opationes anime in viuo corpē. excitās z mouēs
 vires animi ad opandū. vt q̄ lux ferit oculos tūc pa
 tit visus. vel cū vox instrepit. i. insonuit aurib' tunc
 patit auditus. et tandē vigor mentis excitus. i. exci
 tatus vocās spēs q̄s intus tenet ad similes mot' ap
 plicat eas notis exteris. i. silitudinib' exterioribus. et
 miscet. i. applicat imagines exteriores corpōz. for
 mis. i. spēs introrsuz. i. in anima reconditis. Notā
 dū q̄ Boetius hic vtiē s̄nia platonica que ponit spe
 cies rerū a principio naturaliter inditas aie. S̄ aia
 sopita est in corpē. ita q̄ nō intelligit p̄ eas nisi excite
 tur p̄ immutatōne sensuū exteriorū. excitata autē euo
 cat spēm s̄lem illi quā sensus exterior imp̄ssit z appli
 cando eā rei exteriori. sic intelligit p̄ eā. ad hāc inten
 tōne etiā loq̄t̄ lincomētis p̄mo posteriorū. dices. Rō
 in nobis sopita nō agit nisi prius p̄ opationes sensu
 um q̄b' admiscet fuerit expectata. Notanduz q̄ ex
 lra videt q̄ intellect' possibilis intelligēdo etiam sic
 actiuus cū sit cā efficiens vt dicit in lra. Aristo. autē
 in. de aia vult q̄ intelligere sic pati et q̄ intellect' nul
 lā habet naturā nisi q̄ est possibilis vocatus. Ad hoc
 dicit aliq; qz aia p̄bendit tā intellectū possibilem
 q̄ agentē in aia est actiua immo cā effectiua intel
 lectionis rōe intellect' agentis. s̄ est passiuā rōne intel
 lect' possibilis. vel dicit dū q̄ intellect' possibilis ē po
 tētia passiuā saltē q̄ ad p̄mū ei' actū cū intelligere sic
 pati. s̄ ois potētia passiuā de necessitate req̄rit potē
 tiā actiuā q̄ reducat ipam ad actū. Tale autē actiuuz
 nō pōt eē res corpalis extra cū agēs sit p̄stanti' pas
 so. iō tale actiuū ex pte aie erit intellectus agēs cuius
 opatio est facere potentia intellecta actu intellecta.
 ita q̄ a reb' extra virtutē intellectus agentis imp̄mi
 tur aliq̄d intellectui possibili p̄ qd in actū intelligē
 di reducāt. Nō est s̄ intentio boetij negare qm̄ mens
 sit passiuā rōne intellect' possibilis. s̄ vult q̄ mens si
 ue aia magis habeat efficientiā in intellectuone q̄ sit
 passiuā ab ipis corpibus extra. et p̄ p̄ns efficientiā in
 intellectus non debet attribui reb' extra quod erat de
 intentione stoicoz.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corpore sentiēdis. Hec ē q̄nta p̄
 sa bui' q̄nti libri. In q̄ pbat sp̄aliter diuinas
 cognitōne eē fm̄ modū cognoscētis z nō rei co
 gnite. Scdo oñdit insufficiētā eoz q̄ ex nro mō co
 gnoscēdi improbat. puicētā diuinā. ibi. Quid igi.

capit hic sensus stricte p apprehensione sensitiua q solū immutat ad pntia sensiblis. Sic enim distinguit con- tra imaginationē q nō tm apprehendit re presentē. s etia absentem. Notandū circa scdam pclusionē q que- cunq; potētia plura cognoscat videt esse pstantior ea que cognoscat pauciora. Si ergo aliqua potētia cogno- scat ppiū obiectū. z cū hoc obiecta aliarū potētiarū inferiorū. sicut est intelligentia diuina. z nō econuerso. se- quitur q potētia supior plura cognoscens sit nobilior inferiorū.

Quid igit. Hic pbia ondit insufficientiā eoz que ex modo cognoscendi nōo improbant diuinā puidentiā. scdo hortat nos ad pnsiderandū modū diuine cog- nitionis. ibi. Quare in illius. primo manifestat insuffi- cientiam eoz p simile. scdo applicat illud simile ad ppositū. ibi. Simile est. Silitudo aut quā intendit ta- lis est. Sensus et imaginatio sunt cognitiōes inferi- ores q; rō. Si ḡ sensus z imaginatō vellent iudicare modū recognoſcēdi rōnis ex mō cognoscendi. pzio. et dicere q vniuersale nihil esset qd rō apprehendit. vel si vey esset iudiciū rōnis vel esset pticulare z sensi- bile. rō nō diceret pstrariū. Manifestū est q nos qui vigenus vtraz; cognitione poti⁹ assentiremus rati- oni iudicādo motiū sensus z imaginationis scē in- sufficientis. dicit ḡ. Quid igit si sensus z imaginatō re- fragent. i. ptradican rōni. dicētes nihil esse vniuer- sale id qd rō putat esse intueri sic arguendo. Qd em̄ est sensibile aut imaginabile id non posse esse vniuer- sum. i. vniuersale fm iudiciū sensus z imaginatōnis. Aut igit iudiciū rōnis necesse est esse verum. et p se- quens nec quicq; esse sensibile. qd est absurdū. Aut quoniam notū sit sibi sup. sensui z imaginationi plu- ra esse subiecta sensib; z imaginationi. que necesse ē esse sensibilia. crederes ne pceptionez rōnis esse ma- ne. ḡ consideret illud qd sit sensibile et singulare. ḡsi qdā vniuersale. Ad hec si rō rñdeat se pspicere i ra- tione vniuersali qd sit sensibile et imaginabile. Illa nō. s. sensum z imaginationem non posse aspirare. i. puenire. ad cognitionez vniuersitatis. i. vniuersalis. qz notio. i. cognitio eoz non possit excedere figuras corpales. z diceret rō potius esse credendū firmiori z pfectiori iudicio rerū. In hmoi igit lite. s. inter sen- sum z imaginationem ex vna pte. z rōne ex altera p- te. nos qbus inest taz vis ratiocinandi q; imaginādi et sentiēdi. nōne potius pbarem? cam rōnis. z repu- tarem? motiua sensus z imaginationis esse insuffici- entia. q. d. immo. Notandū q iudicio nobilioris potētie potius est astandū q; iudicio potētie igno- bilioris. cū igit rō sit potētia nobilior q; sensus z ima- ginatio. eo q rō pphendit ppiū obiectū. z obiectum sensus z imaginationes et non econuerso. ḡ potius astandū est iudicio rationis q; potētiāz inferiorū.

Simile est. Hic applicat illud simile ad ppositū z dicit. Illud qd est dictū de sensu z imaginatione respec- tu rōnis. sile est ei q humana rō nō putet diuinā in- telligentia intueri. nisi vt rō ipa cognoscat. quod appa- ret ex ipso mō arguendi. Nā ita differis. i. arguis si q nō videant nō habere certos z necessarios euentus. talia nequeunt psciri certo euentura. ḡsi taliū rerū nulla est pscientia. quam scilicet pscientiam si cre- damus esse in bis. nihil erit quod non proueniat ex necessitate. Si igitur sicut sumus participes rationis. ita possemus habere iudiciū diuine mentis. sicut nūc iudicauim⁹ imaginationē et sensum oportere cedere ratio- ni. sic censeremus. i. iudicaremus. iustissimū humanā rōne sese submittere diuine menti. Notandū q simile est de iudicio sensus z imaginatōis respectu rōnis. z rōis respectu intelligentie diuine. Nā sensui z imaginatio- ni videt q ratio aliter non possit pprehendere rem. nisi sicut ipsa pphendit qd tm falsum est. Sic similiter vi- det rationi humane. q intelligentia diuina nō possit res incertas cognoscere aliter q; ipa cognoscat. qd falsū est. Nam que ratio humana incerte cognoscat intelligentia diuina certa comprehendit.

Quare in illius summe intelligentie. Hic pbia hortat vt erigam⁹ nos ad cognitionē diuine intelligentie di- cens. Quare si possumus erigamur p diligentē pnsiderationē in cacumen illi⁹ summe intelligentie sup. diuine. Illic. n. rō videbit qd in se nō pōt intueri. s. quō certa z diffinita pnotio dei cognoscat illa que non habent cer- tos eritus. et illud nō sit opinio. sed potius sit simplicitas summe scie nullis terminis inclusa. qā simplicitas summe sapie est infinita. Notandū q si cognitio sequet facultatē rei coguite. et nō virtutis cognoscentis. tūc sicut ratio humana cognoscat futura contingētia incerte. sic similiter intelligentia diuina ea incerte co- gnosceret. sed qz facultas cognitionū est fm facultatem dētū cognoscentiū. z intelligentia diuina in cognoscenti- do excedit rōne humanā. poterit ipsa certe cognoscere quz rō humana incerte cognoscat.

Adetrum quintū quinti libri.

Quid igit. si rōinationi sensus imagina- tioq; refragent. nihil ē illud vly dicētes q se se intueri ratō putet. Qd em̄ sensibile vel imaginabile est id vniuersum esse nō posse aut igit rōnis verū esse iudiciū. nec ḡc q; ēē sensibile. aut qm̄ sibi notū sit plura sensib; z imaginationi esse subiecta. inanē pcepti- onē esse rōnis que qd sensibile sit ac singu- lare ḡsi quoddā vniuersale pnsideret. Ad h. si rō ptra rñdeat. se ḡdez z qd sensibile z qd imaginabile sit vniuersitatis rōne pspice- re. Illa vō ad vniuersitatē cognitionē aspi- rare nō posse. qm̄ eoz notio corpales figu- ras nō possit excedere. De rez vō cognitio- ne firmiori potius pfectioriq; iudicio esse credendū. In hmoi igit lite nos qbus tā rō- cinādi q; imaginādi etiā sentiēdiq; vis in- est. nōne rōnis potius cam pbarem? Sile est q humana rō diuinā intelligentiā futu- ra nisi vt ipa cognoscat non putat intueri. Nam (ita differis) si qua certos ac necessa- rios hēre nō videant euent⁹. ea certo euentu- ra psciri nequeunt. Harū igit rerū nulla est pscia. quā si etiā in his esse credamus. nihil erit qd non ex necessitate proueniat. Si igit vti rōnis pncipes sum⁹. ita diuine iudiciū mētis hēre possemus. sicut imaginatōne sen- sumq; rōni cedere oportere iudicauim⁹. sic diuine sese mēti humanā summittere rōne iustissimū censeremus. Quare in illi⁹ sum- me intelligentie cacumen si possumus eriga- mur. Illic. n. rō videbit qd in se nō pōt intue- ri. Id aut est. q nā mō etiā q certos eritus nō habent. certa tm videat ac definita pno- tio neq; id sit opinio. sed summe poti⁹ scien- tie nullis terminis inclusa simplicitas.

q Tam varijs terras. Hic incipit quintū metrū huius quinti. qd̄ dicit archiloycū ab inuētoze. dactili-
cū a pede p̄dante. in quo ondit boiem esse dispositū ad p̄tentionē celestiuꝝ et figura corpis sui. et
p̄mo describit figurā corpalem aliaz bestiaz. sc̄do figurā bois. ibi. Unica gens. Pr̄mo dicit. Aialia
p̄meant terras q̄ varijs. i. valde varijs figuris. namq; alia aialia extēto corpe sicut sunt serpentes et reptilia.
illa verrūt. i. vertunt puluerem. et incitata. i. mota vi pectoris. trahunt p̄tinuū sulcū sup. in puluere. Sūt alia
aialia quibus inest vaga leuitas alaz q̄ verberet ventos. et enatet. i. transiet liq̄do volatu spacia longi etheris

Metrum quintum libri quinti.
Tam varijs terras animalia per-
meant figuris.

Namq; alia extēto sunt corpore
puleremq; verrunt.

Cōtinuūq; trahūt vi pectori incitata sulcū
Sūt q̄bo alaz leuitas vaga vberq; ventos
Et liq̄do lōgi spacia ether enatet volatu
Hec p̄fisse solo vestigia gressib; gaudēt.

Et virides cāpos trāsmittē v̄l s̄bire silual
Que varijs videas lz oia discrepare formis
Prona tñ facies hebetes valet iūare sen?
Unica gēs hoim celluz leuat alti cacumē
Etq; leuis recto stat corpe respiciatq; fr̄as
Hec nisi fren? male desipis admonet figura
Qui recto celū vultu pet̄. exerisq; frontez.
In sublime feras aim q̄ ne grauata pessuz
Inferior sidat mens corpe celsi? leuato.

Prosa sexta et vltima.

Quoniam igit vti pauloante monstra-
tum est omne quod scit non ex sua
sed ex p̄prehendentium natura co-
gnoscit. intueamur nūc (quantum fas est)
quis sit diuine substantie status. vt que naz
etiaz scientia eius sit possimus agnoscere.
Deū igit eternū esse. cumctoz rōne regenti
um cōe iudiciū esse. Quid sit igit eternitas
p̄sidere? hec. n. nobis naturā p̄ter diui-
nam sciētiaz patefacit. Eternitas igit est
inimābilis vite tota sil? p̄fecta possessio.

na puidētia. tercio pcludit p̄passibilitatē liberi arbitrii cū puidētia diuina. sc̄da ibi. Quid igit postulas. ter-
cia ibi. Que cū ita sint. p̄mo determinat de statu dei q̄ est eternitas. sc̄do ex hoc declarat modū diuine scien-
tie. ibi. Quoniam igit omne iudiciū. p̄mo p̄mittit q̄ determinādū sit de eternitate. sc̄do determinat ea. ibi. Ef-
nitas igit est interminabilis. Pr̄mo dicit. Qm̄ monstratū est pauloante. q̄ omne qd̄ scit cognoscit. nō ex sua
natura. i. non ex natura rei scate. s̄ ex natura p̄prehendentū. i. cognoscentium. intueamur nūc quantum fas est.
quis sit status diuine essentie vel substantie. vt possimus agnoscere q̄ sit eius scia. et subdit q̄ cōe iudiciū cum-
ctoz regentiū. i. vtentiū rōne est deus esse eternū. ideo p̄sideremus qd̄ sit eternitas. hec. n. nobis patefacit na-
turā et diuinā scientiā. Notandū q̄ viri regentes rōne sunt viri p̄diti luce sapie. et om̄s isti p̄cedūt deum
esse eternū. Nam p̄bs. viij. p̄bificoz. ex eternitate motus ondit eternitatē motoris. et omnes tā greci q̄ bar-
bari putantes deos esse estimant eos immortales. Notandū q̄ q̄ eternitas dei et natura et scientia dei nō
differunt s̄m substantiam. ideo cognita eternitate cognoscit natura et scia dei.

Eternitas igit est. Hic p̄sequit de eternitate. Et p̄mo ponit eius diffinitionē. sc̄do declarat eā. ibi. Quod
ex collatiōe. Pr̄mo dicit. eternitas est possessio vite interminabilis existens tota simul et p̄fecta. Nota s̄m
Albertū sup li. de causis. Aliqd̄ est eternū. et est in eternitate. et est ipsa eternitas sicut deus. Aliqua sunt eter-
na et sunt in eternitate. sed nō sunt ipsa eternitas. sicut substantie sepate. Alia sunt eterna nō in eternitate nec
sunt ipsa eternitas. vt motus tempus et mundus. Notandū cū dicit eternitas est possessio vbi vti? nomie
possessionis ad designandū immutabilitatē et indeficientiam eternitatis. qz ipsa firmiter possidetur et quiete
habetur. et dicit vite ad inuendū q̄ non viuētia non mensurant eternitate. Et dicit interminabilis ad dif-
ferentiā illius vite que habet terminuz a pte ante et a pte post. sicut vita hominis. vel a pte ante tñ sicut vita
angeloz. et dicit tota simul ad differentiam vite angelice. q̄uis. n. esse angeli s̄m substantiam sit totum simul.
non tñ s̄m opationem. cū habeat opationes successiuas et intellectiones. et dicit p̄fecta ad designādū q̄ eter-
nitati nihil deest. p̄fectū enim est cui nihil deest. p̄mo celi et mundi.

Prosa sexta quinti libri.

q Quoniam igit vti pauloante. Hic incipit sexta
prosa et vltima huius quinti. in qua determi-
nat veritatē de p̄passibilitate p̄scientie diuine
et liberi arbitrii. Et primo ponit suam determinatio-
nem. sc̄do subiungit vtilē exhortationē circa finem li-
bri ibi. Quercamini igit. Pr̄mo ondit modū diuine
cognitionis. sc̄do soluit obiectiones factas p̄tra diui-

Quod ex collatiōe. **H**ic declarat diffinitionē. scdo re-
 darguit q̄sdaz q̄ vocabulo eternitatis abutebant. ibi.
 An nō recte. p̄mo q̄ declarat diffinitionē eternita-
 tis in opatiōe ad tps̄ dicens. **E**n̄ dicit̄ ē q̄ eternitas ē
 possessio tota simul inēmiabilis vite. qd̄ liquet clari-
 us ex collatiōe. i. ex opatiōe t̄paliū. **M**ā q̄cqd̄ uiuit
 in t̄p̄ illud p̄ns̄ cr̄ns̄ p̄cedit p̄ successiua mutabilita-
 tem a p̄teritis in futura. 7̄ nihil est in t̄p̄ p̄stitutū. qd̄
 p̄ter possit amplecti. i. p̄p̄bendere totū spaciū vite
 sue. s̄ crastinū nōdū app̄bendit. **B**esternū x̄o t̄ps̄ iam
 p̄didit. 7̄ in hodierna vita nō amplius uiuitis. i. nihil
 plus est p̄ns̄ de hodierna vita. nisi q̄ in isto mobili et
 transitorio momēto p̄tinet̄ de vita. 7̄ d̄r̄ momentuz
 illud indiuisibile instans q̄ futuruz copulat̄ cū p̄terito
 qd̄cqd̄ igit̄ pat̄it̄ p̄ditionē. i. successiōe. **I**3̄ nūm̄ q̄
 cepit esse. nec desinat esse sicut aresto. censuit de mun-
 do. 7̄ 3̄ vita. i. duratio eius. tendat̄. i. extēdat̄ cū infi-
 nitate t̄p̄is. nōdū t̄n̄ tale est vt iure credat̄ esse eternū
 qd̄ nō cōp̄bendit neq̄ p̄plectit̄ simul totū spaciū
 vite. i. sue durationis. **I**3̄ infinite. i. infinito t̄p̄e d̄uret.
 sed futura nōdū habet transacta. i. p̄transita 7̄ p̄teri-
 ta nō h̄z. **Q**uicqd̄ igit̄ p̄p̄bendit 7̄ possidet p̄ter to-
 tā plenitudinē interminabilis vite. cui nihil absit fu-
 turi. nec aliqd̄ fluxerit p̄teriti. illud iure p̄hibet̄ eē et-
 nū. qd̄ illud eternū sui p̄pos̄ co q̄ nihil sibi desit. necesse
 est sp̄ sibi assistere p̄ns̄. 7̄ est necesse p̄ntē habere in-
 finitatem. i. infinitā durationē t̄p̄is. mobilis. i. succes-
 siui. **N**otādū q̄ q̄z p̄ cognitionē t̄p̄is deuenim̄ in
 eternitatis cognitionē. eo q̄ opposita iuxta se posita
 magis elucescūt. iō p̄ naturā 7̄ successiōe t̄p̄is decla-
 rat nobis naturā eternitatis. **S**icut. n. rō t̄p̄is p̄sistit
 in successiōe 7̄ app̄bensiōe p̄oris 7̄ posterioris i mo-
 tu. cuius vna ps̄ p̄terit̄ 7̄ alia est futura. **S**ic rō eter-
 nitatis p̄ oppositū p̄sistit in app̄bensiōe vniformita-
 tis illi? qd̄ oīno est extra motū. p̄p̄bēdēs sil̄ p̄teritū 7̄
 futuruz tāq̄ p̄ns̄. **N**otādū q̄ ip̄ius eterni nil trāsīt
 in p̄teritū. iō sp̄ sibi p̄ns̄ assistit. qz̄ x̄o nū q̄ desicet̄ si-
 cut nec vnq̄ incipit. cū habeat vitā inēmiabilem̄ ne-
 cesse est q̄ assistit̄ ql̄ibet̄ differētie t̄p̄is. etiaz si ponat̄
 t̄ps̄ infinitū et qz̄ eodē mō assistit̄ dr̄ntijs t̄p̄m p̄ quez̄
 modū in se subsistit. mot̄ aut̄ q̄ in se subsistit e p̄sen-
 tar̄. iō etiā assistit̄ d̄ntijs t̄p̄is p̄ motū p̄ntē. iō d̄i-
 cit̄ q̄ necesse est eternū presentem habere infinitatē
 temporis mobilis.

Ande nō recte putat̄. **H**ic p̄bia improbat̄ q̄sdā q̄
 abutebant̄ vocabulo eternitatis. **S**cd̄o doceat̄ p̄p̄riuz
 modū loquēdi. ibi. Ita si digna. p̄mo facit̄ qd̄ dictuz
 est. scdo manifestat̄ quō t̄p̄alia deficiūt a simplicitate
 diuine nature quā n̄t̄it̄ imitari. ibi. **H**ūc. n. **P**rimo
 dicit̄. dictū est q̄ eternitas nō solū dicit̄ inēmiabilita-
 tem. s̄ etiā simplicitatē. vñ nō recte qd̄dā putat̄. q̄ cuz̄
 audiūt̄ visuz esse platonī. mūdū nō habuisse initium
 t̄p̄is. nec habiturū defectū. i. finēz. hoc mō putat̄ mū-
 dū p̄ditū fieri coeternū cōditōri. **E**ā aut̄ q̄re nō recte
 putat̄ est. qz̄ aliud est duci p̄ inēmiabilez vitā cū qd̄dā
 successiōe. qd̄ plato tribuit mūdo. 7̄ aliud est p̄tē. i. sil̄
 esse p̄plexā totā p̄ntiā vite inēmiabilis. qd̄ est p̄p̄riū
 diuine mētis. **E**t qz̄ aliq̄s diceret. **S**i mūdū nū q̄ in-
 cepit̄. vñ esse coeternū deo. **A**d qd̄ r̄ndet̄. **O**z̄ de est p̄or
 mūdo nō antiq̄tate t̄p̄is. s̄ simplicitate nature. **E**n̄
 dicit̄. **N**eq̄. n. deus d̄z̄ videri antiq̄or reb̄? p̄ditis q̄ntitate t̄p̄is s̄z̄ p̄rietate simplicis nature. **N**otādū sicut
 p̄z̄ ex li. thimei. **P**lato voluit mūdū incepisse s̄z̄ finem non h̄re. 7̄ hoc idēz̄ aresto. sibi imponit in li. celi 7̄ mōdi.
 dicens q̄ sol̄ plato ḡnat̄ mūdū. **Q**uid est q̄ qd̄ dicit̄ **H**oetiuz. q̄ plato non posuit mūdū incepisse. **A**d hoc cōz̄
 q̄ dū plato dixit mūdū habuisse initium. intelligit̄ q̄ habuit initium institutiōnis non aut̄ t̄p̄is. sicut p̄nit̄ exēpluz
 de vestigio pedis. vt si pes abeēno stetit̄ in puluere pes est cā vestigiū nālē p̄cedens vestigiū **I**3̄ nō t̄p̄e.

Hūc. n. vite immobilis. **H**ic manifestat̄ quō t̄p̄alia deficiūt a simplicitate diuine nāe quā n̄t̄it̄ imitari d̄i. **I**lle
 infini? mot̄ rez̄ t̄p̄aliū imitat̄ q̄ntū p̄t̄. hūc p̄ntariū statū vite immobilis. i. eternitatis. 7̄ cū eū non possit effinge-
 re. i. exp̄mere 7̄ eq̄re. deficit ab eius immobilitate successiue acq̄redo qd̄ sil̄ h̄re non potuit. 7̄ ex simplicitate p̄-
 sentie decrescit in infinitā q̄ntitatē p̄teriti 7̄ futuri. 7̄ cū nequeat possidere p̄ter totā plenitudinem vite sue. s̄
 ip̄o a liquo mō nū q̄ esse desinit. videt̄ aliquaten? emulari illud qd̄ implere non potest. alligās se. s̄. status tē-
 poralis ad qualēcūq̄ p̄sentia huius momenti. i. instantis. erigui. i. indiuisibilis. 7̄ volucris. i. transitorio. q̄. i. p̄-
 sentia instantis tempis gesta quandam imaginem manentis p̄ntie. i. eternitatis. 7̄ p̄stat̄ q̄buscūq̄ contigerit vt
 illa esse videant̄. **M**ā illa dicimuz esse que sunt in presenti momento. quia x̄o non potuit manere. s̄. p̄sentia

Quod ex collatiōe t̄p̄aliū clarū liquet. nā
 q̄cqd̄ uiuit in t̄p̄e. id p̄ns̄ a p̄teritis in fu-
 tura p̄cedit. **N**ihilq̄ est in t̄p̄e p̄stitutū. qd̄
 totū vite sue spaciū pariter possit amplecti
Sed crastinū qd̄ nōdū app̄bendit. hester-
 nū vō iā p̄didit. **I**n hodierna q̄z̄ vita non
 amplius uiuitis q̄ in illo mobili trāsitorio
 qz̄ momento. **Q**d̄ igit̄ t̄p̄is pat̄it̄ p̄ditionē.
 licet illud (sicut de mūdo censuit arestote-
 les) nec cepit vnq̄ eē nec desinat. vitaḡ ei?
 cū t̄p̄is infinitate tendat̄. nōdū t̄n̄ tale est.
 vt eternū esse iure credat̄. **N**ō. n. totū simul
 infinite licet vite spaciū p̄p̄bendit atq̄ cō-
 p̄lectit̄ s̄ futura nōdū trāsacta iā nō habet
Qd̄ igit̄ interminabilis vite plenitudinez
 totā p̄ter p̄p̄bendit ac possidet. cui neq̄ fu-
 turi q̄cqd̄ absit. nec p̄teriti fluxerit. id eter-
 nū eē iure p̄hibet̄. **I**dēz̄ necesse e 7̄ sui p̄pos̄
 p̄ns̄ sibi sp̄ assistere. 7̄ infinitatē mobilis tem-
 poris h̄re p̄ntē. **U**nde qd̄dā nō recte. q̄ cū au-
 diūt̄ visuz platonī mūdū hūc nec hūisse in-
 itium t̄p̄is. nec habiturū eē defectū. **H**oc mō
 p̄ditōri p̄ditū mūdū fieri coeternū putant
Aliud est. n. p̄ interminabile duci vitā qd̄
 mundo **P**lato tribuit aliud interminabi-
 lis vite totā p̄ter p̄plexā esse p̄ntiā. qd̄ diui-
 ne mentis p̄p̄riū esse manifestū est. **N**eq̄z̄ de
 us p̄ditis reb̄ antiq̄or videri d̄z̄ t̄p̄is quan-
 titate. s̄ simplicis pot̄? p̄p̄rietate nature.
Hūc. n. vite immobilis p̄sentariū statū. infi-
 nitus ille t̄p̄aliū rez̄ motus imitat̄. **C**ūq̄z̄
 eū effingere atq̄ eq̄re nō possit ex immobi-
 litate deficit imotū. **E**t ex simplicitate p̄-
 sentie decrescit in infinitā futuri ac p̄teriti
 quantitatē. **E**t cū totā p̄ter vite sue pleni-
 tudinē nequeat possidere. s̄ ip̄so q̄ aliquo
 modo nū q̄ esse desinit. illud qd̄ implere at-
 qz̄ exp̄mere nō potest. aliq̄tenus videt̄ emu-
 lari. alligās se ad qualēcūq̄ p̄ntiā h̄m? eri-
 gui volucrisq̄z̄ momēti. q̄ qm̄ manentis il-
 li? p̄ntie q̄ndā gestat̄ imaginē. q̄buscūq̄z̄ cō-
 rigerit id p̄stat̄ vt eē videat̄. **Q**m̄ vō manē
 nō potuit. infinitū t̄p̄is iter arripuit. **E**oq̄z̄
 mō factū ē vt p̄tinuaret vitā cundo. **C**ui?
 plenitudinē cōplecti nō valuit p̄manendo

Marginal notes on the right side of the page, including the word "notorno" at the bottom.

instantis. ppter naturā rei mobilis. ideo arripuit infinitū iter tps p successionē. et eodē mō factū est vt cont-
nuaret vitā eundo de vno esse in aliud. cui plenitudinē nō valet. i. potuit pplecti pmanēdo. Nota q infinitus
motus rex tps alii quātū pōt imitat statū eternitatis. qz nō potest eū totaliter exprimere. qz status tps alis
est successiuus. status eternitatis nō. et status tps alis respicit pteritū et futurū: status eternitatis tm pns. tm in
hoc imitat statū eternitatis: qz sicut eternitas nūqz deficit: sic infinitus motus rex tps alii nūqz esse desinit. et
sicut in tpe est dare instans qd̄ habet quandā imaginē cū eternitate. ita qz sicut in eternitate aliqd̄ dicit̄ est. et

Itaqz si digna rebo nomina velimus impo-
nere platonē sequētes. deum quidem eter-
num: mundū vō dicamus esse perpetuum.
Qm̄ igit̄ omne iudiciū fm̄ sui naturā: que
sibi subiecta sunt comprehendit. Est autē
deo semper eternus ac presentarius status
Scientia q̄ eius omnē tps supgressa mo-
tionem in sue manet simplicitate presentie
infinitaqz preteriti ac futuri spacia cōple-
ctens. Omnia quasi iam gerant in sua sim-
plici cognitione p̄siderat. Itaqz si prescien-
tiā p̄sare velis: qua cūcta dinoscit nō esse
p̄scientiā quasi futuri: sed scientiā nūqz de-
ficientis instantie rectius estimabis. Un-
de nō p̄videntia s̄ p̄videntia potius dicit̄
qz porro ab rebus infimis cōstituta: q̄si ab
excelso rerum cacumine cuncta prospiciat.
Quid igit̄ postulas vt necessaria fiant que
diuino lumine lustrent. cū ne hoies quidē
necessaria faciant esse que videant: Num
enim que prescientia cernis: aliquā eis ne-
cessitatē tuā addit intuitus? **H. Adinime. P.**
Arqz si est diuini humaniqz p̄sentis digna
collatio. vti vos vestro hoc temporario pre-
senti quedāz videris: ita ille omnia suo cer-
nit eterno.

presentia. Notandū aliquis diceret. nō ens nō pōt alicui esse p̄sens. sed p̄teritū et futurum est non ens. s̄
nō potest esse p̄sens cognitioni diuine. Dicendū qz duplex est nō ens. Quoddam qd̄ nullo modo est ens. et
talenō est realiter p̄sens alicui cum nihil sit. Aliud est nō ens non simpliciter s̄ qz actu nō est ens. et h̄ bu-
iusmodi nō possit realiter coexistere tempori p̄nti. tm̄ potest coexistere eternitati. qz eternitas cū sit infinita ex-
cedit tempus p̄sens extendendo se ad p̄teritū et futurū. Et sic p̄teritū et futurum sunt eternitati coexi-
stentia p̄sentialiter: qz in eternitate nō est successio. vnde nō sequitur. si aliquid coexistit eternitati: qz p̄ tanto
simpliciter existat. qz eternitas etiā extendit se ad non existens sicut ad p̄teritū et futurū. Notandum qz
deo omnia sunt presentia et sibi nihil est futurū. ideo scientia sua non est dicenda prescientia que sonat aliquid
futurum. nec debet dici p̄videntia ppter eandem causam. sed debet dici p̄videntia. quasi p̄ocul p̄stituta a
rebus inferioribus omnia p̄spiciens.

Quid igit̄ postulas. Hic soluit obiectiones supius factas contra p̄videntiaz. Primo ergo ostendit qualiter
huiusmodi obiectiones soluant. scdo resumit primā obiectionem ipam fortificando vt formalius soluat. Se-
cunda ibi. Hic si dicas. Circa p̄mū notandū qz tres erāt rōnes. quarū prima et secunda fundant sup hoc. qz ni-
hil potest esse p̄sentium a deo nisi id sit necessariū. Tercia fundat sup hoc qz euentus incertus non pōt certi-
tudinaliter cognosci. Facit s̄ duo. Primo ostendit qz prescientia nō imponit necessitatē rei p̄scite. p̄ quod soluit
prima et scda ratio. Scdo ostendit qz scia dei non mutat naturā rei. sed simul stant certitudo a parte scientie:
et incertitudo a parte euentus. p̄ quod soluit tertia rō. scda ibi. Quare hec diuina. Primo dicit. Ex quo deus
cognoscit omnia tanqz p̄ntia: quid igit̄ postulas vt illa fiant necessaria. que lustrent. i. comprehendunt. di-
uino lumine. i. diuina cognitione. cū nec homines faciant ea necessaria que p̄sentialiter videant. verbigr̄a.
Oz homo videt in presenti nō facit esse necessarium. nunquid. n. intuitus tuus addit. i. dabit aliquam necessi-
tatem eis que tu cernis presentia. dicit boetius. Minime. Et p̄bia. Si est digna collatio diuini et humani in-
tuitus respectu p̄ntis sicut vos videris. quedam hoc presenti temporario. i. in presenti tps. ita deus suo eter-
no intuitu oia cernit tanqz presentia. Notandū qz intuitus noster rei p̄ntis nullā imponit necessitatem rei
presenti. quia visio fortis currentis non imponit necessitatem forti currenti. qz pōt fortis currere vel non cur-
rere. Sic etiam intuitus diuinus qui omnia p̄sentialiter cognoscit: nullam imponit rebus necessitates. sed
videt ea p̄sentialiter sicut futura sunt necessario futura. et p̄tingentia videt p̄tingenter futura.

sicut illa dicimus esse que sunt in presenti instanti. iō
status rerū tps alii licet non possint imitari statū eter-
nitatis p̄ntialiter pmanendo: tm̄ ipm̄ imitatur suam
durationē successiue continuando.

Itaqz si digna. In ista pte vobz p̄bia quō p̄riolo
quendū sit de deo et de mundo dicens. Si nos sequē-
tes platonem velimus imponere nomina digna. id
est puenientia rebus. dicamus deū esse eternū: mun-
dū vō dicamus p̄petuū. Et hoc p̄sonat dicto aucto-
ris greci sui. Eternū vō sine principio sine fine. Per-
petuū cui principū sed sine carebit.

Qm̄ igit̄ omne iudiciū. Hic p̄bia ex dictis osten-
dit modū scientie diuine. Primo s̄ ostendit qualis
sit scientia diuina. et qualiter sit notanda dices. Quo-
niam omne iudiciū comprehendit ea que sunt sibi sub-
iecta. i. sua obiecta. fm̄ sui naturā. i. fm̄ naturā virtu-
tis cognoscētis. Natura autē dei talis est. qz semp̄ ipsi
deo est status eternus et presentarius. ex quo sequitur
qz scientia dei supergressa omnem motionē tps. ma-
net in simplicitate presentie. et complectens infinita
spacia p̄teriti et futuri tps. oia p̄siderat quasi iā. i. p̄-
sentialiter gerantur in sua simplici cognitione. Tūc
ostendit quomodo scia dei est nominanda dicens. Itaqz
si velis pensare prescientiā qua cūcta dinoscit. nō
dices diuinam scientiam esse prescientiam quasi fu-
turi. s̄ rectius estimabis diuinam scientiam esse instā-
tie. i. presentie nūqz deficientis. qd̄ p̄firmat p̄ tymo-
logiam huius nominis. p̄videntia. dices. Cū cogni-
tio diuina nō dicit p̄videntia: qz illa importat ordinē
ad futurū. sed dicit p̄videntia. quasi porro. i. p̄ocul
a rebus infimis constituta. ab excelso cacumine rex
cuncta p̄spiciat. Notandū qz cognitio sequit̄ mo-
dū rei cognoscētis ideo cognitio et scientia dei sequi-
tur statū et dispositionem rei. status autē dei est eter-
nus et presentarius: cū esse diuinū mensuret eterni-
tate. s̄ scientia dei erit eterna et presentaria. ita qz om-
nia que sunt p̄terita et futura: cognoscit quasi sunt

Quare hec diuina prenotio. **Hic** ostendit q̄ circa contingētia simul stant cēta cognitio dei z incertus euent⁹ rei dicens. Quare hec diuina prenotio q̄ de nouit futura. illa nō mutat p̄rietatē rez quo ad necessitatē z contingētia. qz nō imponit necessitatē rei que p̄tingens est. s̄ talia apud se spectat p̄ntia qualia olim pueniēt futura. nec p̄fundit rez iudicia vt p̄tingens faciat nō esse p̄tingens. sed vno intuitu mentis dinoscit tam necessarīe q̄ nō necessarīe ventura. i. futura. Qd̄ declarat in exemplo dicens. Sicuti vos homines. q̄ pariter. i. in eodem instanti videtis boiem ambulare in terra: z solem oziri in celo. licz vtrūq; simul sit p̄spectū: t̄n discerni tis hoc esse voluntariū. s̄ boiem ambulare in terra. z illud esse necessariū. s̄ solē oziri. Ita similis diuinus intuitus cūcta respiciēs. i. deorsuz aspiciēs. minime p̄turbat rerū qualitātē. s̄ p̄tingētia z necessitatē rerū. dico apud se presentium ratione eternitatis: sed futuraz ad p̄ditionē t̄pis. Quo fit vt cognitō futurorū dei tan q̄ presentium non sit opinio: sed cognitō veritatē n̄ra. i. firmata. cū cognoscit aliqd̄ esse extitū. i. futurū. qd̄ idem non nesciat. i. bene sciat. care re potest necessitate existendi. Notandū de hoc qd̄ d̄r̄ deū p̄ntialiter oia cognoscere. s̄. p̄terita z futura. p̄ nūt qd̄a exemplū de baculo fixo in aqua: q̄ successiue toti fluuiō presens est: qz p̄tibus ei⁹. sic eternitas simul est cū toto tēpe z cū omnibus que fluunt in tēpore. ita qd̄ totū tempus z q̄qd̄ est successiuū in tēpore. est p̄ns eternitati. vt si ponat̄ eternitas sicut centrū: et totū t̄ps sicut circūferētia. tūc licet circūferētia cōtinne moueat̄ z ps̄ toti succedat: t̄n in cōpatione ad centrū vniformiter se bz. Aliud exemplum ponit de aliquo qui vadit p̄ viam z non videt boies post se venientes. s̄ ille qui de alta turri respiceret: videret totam viā z boies p̄ eā trāscuntes tā p̄cedētes q̄ sequentes. sic deus de speculo sue eternitatis respiciēs oia p̄sentialiter videt tam p̄sentia q̄ futura.

Hic si dicas. **Hic** p̄bia redit ad primam ratio nem supius positā: ip̄sam fortificando vt formalius soluat̄. z fortificat eā. Scdo soluit. Tercio solutionem declarat. scda ibi. R̄ndebo. tercia ibi. Due enim. **Primo** dicit. Si dicas hic. s̄. obijciēdo. illud non posse nō euenire. qd̄ deus videt euenturū: qz tūc deus falleret qd̄ aut nō pōt non euenire id ex necessitate pōt cōtin gere. z sic astringas me ad nomē necessitatis: vt concedam p̄tingens aliquo modo eē necessariū. Ego fa fatebor rē solidissime veritatis cui vix aliqs̄ accesserit eam p̄cedendo. nisi speculator diuini. i. diuine nature. Tūc soluit obiectionez dicens. Si coartaueris me vt concedam aliquā necessitatē futurorū. R̄ndebo idē qd̄ futurū est quo ad nos. cū referē ad diuinā notionē cui ipsūm est presens. dico necessariū esse. s̄. necessitate conditionata. s̄. ratione p̄ntie. cum autez idē futurū p̄pendit in sui natura ratione cui⁹ babz futuritionē z indeterminationē in sui eā. necesse ē videri liberū. Notandū qd̄ sicut illud qd̄ in se est contingens q̄n est nobis p̄ns ratione p̄sentie fortitur quandā necessitatē q̄ necesse est ipsuz eē dū presens sit. qz oia sunt deo p̄sentia. ratione istius p̄sentie in ordine ad ipsam diuinā cognitionē fortitū qd̄ daz necessitatē: s̄ in sui natura p̄ns videt̄ libera.

Due. n. sunt necessitates. **Hic** p̄bia declarat solutionē p̄ quandā distinctionē necessitatis. z eā applicat ad p̄positum. Scdo p̄cludit ex p̄missis simul stare qd̄ aliqua sunt fm̄ se p̄tingentia et incerta: que t̄n eueniunt certitudinaliter inq̄stum a deo p̄reuisa. Scda ibi. Sicut igit̄. p̄culdubio cūcta. **Primo** dicit. Due sunt necessitates. vna simplex que est necessitas nature. sicut omnes homines necesse est ee mortales. Alia est necessitas p̄ditionis. vt si scias boiem ambulare: illū ambulare necesse est. qz qd̄ quisq; nouit: illud non potest aliter esse q̄ notum est. sed hec p̄ditio. i. necessitas conditionata. minime trahit secū simplicē necessitate. qz necessitates conditionis non facit p̄ria natura: s̄ adiectio p̄ditionis. Nulla. n. necessitas cogit incedere. i. ambulare voluntate gradientem. i. ambulatē. Quis necessariū sit ipsuz incedere. i. ambulare. tunc cū gradit̄. i. ambulat. Hāc distinctionē applicat ad p̄positū dicens. Eodē modo si quid p̄uidētia diuina p̄ns videt: illud esse necesse ē. s̄. ea conditione qua p̄ouisum est. z qua ponit sibi p̄ns. Quis nullam habeat necessitates nature s̄ deus ea futura contuet̄ tanq̄ p̄sentia. q̄ ex libertate arbitrii pueniūt. igit̄ hec relata ad intuitū diuinū sūt necessaria p̄ cognitionē diuine notionis. p̄ se vō. i. in sui natura nō habito respectu ad diuinā cognitionē. ipsa non desinūt. i. deficiūt ab absoluta. i. a p̄fecta libertate sue nature. Notandū fm̄ intentionē bocty ista ratio. q̄qd̄ ē p̄uisum a deo necessario euenit: soluit̄ dicēdo. qd̄ p̄ est qd̄ necessario euenit necessitate p̄ditionata. sed nō necessitate absoluta.

Quare hec diuina prenotio naturā rerum p̄rietatēq; nō mutat. Taliaq; apud se presentia spectat: qualia in tpe olim futura puenient. nec rez iudicia p̄fundit. vnoq; sue mētis intuitu tā necessarīe q̄ nō necessarīe ventura dinoscit. Sicuti vos cū parit̄ ambulare in terra boiem: z oziri in celo solē videtis. quāq; sit simul vtrūq; p̄spectū: tamē discernitis. z hoc voluntariū: illud esse necessariū iudicatis. Ita igit̄ cuncta respiciēs diuinus intuit⁹: qualitātē rez minime p̄turbat. apud se quidē presentium: ad p̄ditionē vō t̄pis futuraz. Quo fit vt hec nō sit opinio: s̄ veritate potius n̄ra cognitio euz extitū quid esse cognoscit: qd̄ idē existendi necessitate carere nō nesciat. **Hic** si dicas. Quod euenturū deus videt: id nō euenire nō posse. qd̄ aut nō pōt nō euenire: id ex necessitate p̄tingere. **Atq;** ad hoc nomē necessitatis astringas. Fatebor rem quidē solidissime veritatis: sed cui vix aliqs̄ nisi diuini speculator accesserit. R̄ndebo nanq; idē futurū cū ad diuinā notionē referē necessariū. cū vō in sua natura p̄pendit: liberum p̄ns atq; absolutuz videri. Due sunt em̄ necessitates. simplex vna veluti q̄ necesse est omēs boies esse mortales. Altera p̄ditionis. vt si aliquē ambulare scias: euz ambulare necesse est. Quod em̄ q̄sq; nouit: id esse aliter ac notuz est neq̄t. sed hec conditio minime secum illam simplicem trahit. Hanc enim necessitatem non propria facit natura: sed conditionis adiectio. Nulla enim necessitas cogit incedere voluntate gradientem: quis eum tamen cum graditur incedere necessariuz sit. Eodem igitur

Alij aliter solvunt. q̄ illa p̄positio est vera in sensu p̄posito: sed falsa in sensu diuiso. vñ cū dicit̄. Quicquid p̄sum est necessario euenit. verū est in sensu p̄posito: quia impossibile est. p̄sum a deo nō euenire. tñ in sensu diuiso falsa est: q̄ euentus rei saltem p̄tingentis in se nō est necessarius.

Fuit igit̄ p̄culdubio cuncta que. Hic p̄bia p̄cludit ex p̄dictis q̄ ista simul stant. q̄ aliqua fm̄ se sunt contin̄gentia et incerta: que tñ certitudinaliter eueniūt in q̄tū p̄uisa a deo. Secdo obiicit p̄tra hoc. ibi. Quid igitur refert non esse necessaria cū. Primo dicit. Proculdubio cūcta futura sūt q̄ deus p̄noscat esse: alioq̄m falleret di-

uina p̄uidencia. sed quedā eoz p̄ficiscūt. i. p̄cedunt de libero arbitrio. ita q̄ quātū est de esse ip̄oz p̄nt nō euenire. vñ de subdit. que q̄uis eueniāt tñ non amittunt p̄riā naturā libertatis. q̄ p̄uisq̄ fieret potuissent nō euenire. Nota q̄ tota int̄tō d̄betū fundat̄ sup hoc. q̄ aliqd̄ libere futurū ex sui natura in cōpatione ad p̄sciam diuinā necessario euenit. et talis est necessitas p̄ditionata. q̄ in q̄tū p̄uisuz est sic necessario euenit. sed nō absolute circūscripta p̄uisione.

modo si qd̄ p̄uidencia p̄sensens videt id necesse est eē: tāctū nullā habeat nature necessitatē. Et q̄ tē ea futura q̄ ex arbitriū libertate p̄ueniūt p̄ntia p̄tuet̄. Nec igit̄ ad ituitū relata diuinū necessaria sūt p̄ p̄ditionē diuine notiois: p̄ se vō p̄siderata: ab absoluta nature sue libertate nō desinūt. Fuit igit̄ p̄culdubio cūcta q̄ futura tē esse p̄noscat. S; eoz quedā de libero p̄ficiscūt arbitrio. q̄ q̄uis eueniāt existēdo: tñ p̄riā naturā nō amittūt. q̄ p̄uisq̄ fierent etiā nō euenire potuissent. Quid igit̄ refert non eē necessaria cū p̄pter diuine scie cōditionē modis oibz necessitatis instar eueniāt. Hoc scz q̄ ea q̄ pauloante p̄posui solo oriēs et gradiens homo. q̄ dū fuit nō fieri nō p̄nt. eoz tñ vñ pus q̄ q̄ fieret necesse erat existere alterū vō minime. Ita etiā q̄ p̄ntia tē hz: p̄culdubio existūt. Sed eoz hoc qd̄ tē rerū necessitate descendit. illud vō tē p̄tate faciēntiū. Naud igit̄ iniuria diximus. hec si ad diuinā noticiā referat̄ necessaria: si p̄ se cōsiderent̄ necessitatis eē nexibz absoluta. si cuti omne qd̄ sensibz pater: si ad rōnē referas vniuersale est. si ad seip̄a respiciās: singularē. Sed si in mea inq̄es p̄tate sitū ē mutare p̄positū: euacuabo p̄uidētiā. cū q̄ illa p̄noscat forte mutauero. Respondebo. Propositū te qd̄ tē tuū posse reflectere. h̄ qm̄ et id te posse: et an facias: quoue p̄uertis: p̄ns p̄uidencie veritas intuet̄. diuinā te p̄scias nō posse vitare. sicuti p̄ntis oculi effugere non possis intuitū. quis te in varias actioēs libera voluntate conuertas.

nam p̄scientiam est necessariū p̄ditionaliter. in se aut̄ consideratū habet se contingentem.

Sed si in mea inq̄ies. Hic obiicit p̄tra solutionē iā dictam. et soluit illaz obiectionem. scdo mouet dubitationē. ibi. Quid igit̄. Primo dicit. Tu obiicies p̄tra solutionē sic. Si in p̄tate mea est mutare p̄positū meum. i. currendo vel nō currendo. ego euacuabo. i. frustrabo p̄uidenciam diuinam. cum ego mutauero illa q̄ p̄noscat esse futura. ip̄e soluit dicens. Ego respondebo te posse reflectere. i. mutare p̄positū tuū. sed veritas p̄uidencie illa intuet̄ illud te posse. i. mutare p̄positū. et an facias q̄ p̄positū mutas. et intuet̄ quo p̄uertis tuū p̄posituz ideo scias te nō posse vitare diuinā p̄scientiā. sicuti quis libera voluntate te cōuertas in varias actioēs. tu non possis effugere intuitū p̄ntis oculi. Nota q̄ licet homo possit mutare p̄positū suū: p̄ hoc tñ non effugit p̄scientiam diuinā. q̄ deus illam mutationem p̄noscat posito enim q̄ deus p̄uideret te cras iturū ad forū. quis possis non ire et p̄ponas nō ire: nō tamen non ibis. q̄ deus p̄uideret simul et p̄positū et potestatem nō eūdi: et mutationem p̄positi et actionem eundē. et ideo non potes aliquo mō effugere eius p̄scientiam.

Quid igit̄ refert. Hic obiicit p̄tra solutionē et soluit obiectionē. Secdo p̄tra illaz solutionē obiicit ibi. Sed si inq̄es in mea. Obiectō in hoc p̄sistit. Et q̄ futurū p̄tingens p̄scitū certitudinaliter euenit et necessario nō videt̄ esse differētia inter p̄tingēs et necessariū. vñ de dicit. Quid igit̄ refert p̄tingentia et libere futura nō esse necessaria. cū ip̄a eueniāt instar. i. ad similitudinē necessitatis. Tūc soluit dicens. Quod inter euentū necessariū et p̄tingentē hoc refert. qd̄ manifestū apparet p̄ exempla q̄ pauloante p̄posui. s. q̄ sol oriens et hō gradiēs que dū sūt nō fieri nō possunt. Et ita vtrūq̄ est necessariū sub cōditiōe p̄ntie. p̄ntia enim necesse est esse dū sunt p̄ntia. tñ vñ eoz. i. sol oriens p̄uisq̄ fieret necesse erat existere. alterū vō. s. homo gradiēs minime hz necessitatem fieri ante q̄ fiat. ita etiā illa q̄ deus habet p̄ntia p̄culdubio existunt p̄pter necessitatē p̄ditionis q̄ sunt p̄uisa euenire tanq̄ p̄ntia. Sed eoz que sic sunt p̄uisa hoc de rez necessitate descendit: sicut solē oriū. aliud de p̄tate faciēntiū. scz boiem ambulare. ex quo p̄cludit. ideo nō iniuria diximus hoc p̄rius. q̄ illa que p̄tingent̄ eueniūt si referant̄ ad diuinā noticiā sunt necessaria. i. ex p̄ditione diuine scientie. Si vō p̄ se p̄siderent̄ ip̄a sunt absoluta a nexibz. i. a vinculis necessitatis. qd̄ manifestat p̄ simile. sicuti si id qd̄ patz sensibus: si referas ad rōnē tūc est vniuersale. si aut̄ referas ad sensum tūc est singularē. Notandū q̄ si idē relatu ad diuersa pōt eē vniuersale et singularē. videt̄ sicut̄ q̄ idē p̄patuz ad diuersa possit esse p̄tingēs et necessariū. Itā p̄ticulare hz rōnē p̄tingentis: et vniuersale rōnem necessariū. Sed videmus q̄ humana natura comparata ad intellectū agentē abstrahentē a p̄ditionibus indiuiduantibz. et p̄pata ad intellectū possibilem hz rōnē vniuersalis. h̄ comparata natura humana ad sensuz q̄ p̄ticulaliter p̄prehendit: habet rōnē singularis. Nam vniuersale est dū intelligitur. p̄ticulare vō dū sentit̄. Similiter erit de futuro p̄tingenti q̄ ip̄m p̄patū ad diu-

Quid igitur inquires. **Hic** mouet dubitationem dicens. Tu forte inquires. quid igitur contingat ex ista solutione: mutabitur ne scia diuina ex mea dispositione. i. ex mea variatione. s. cum ego nunc velim hoc nunc aliud videatur. ne presciant diuina ex hoc alternare. i. mutare vices suas noscendi. i. cognoscendi. ipse videt. minime contingit hoc quod diuina scientia mutetur. quod diuinus intuitus prescurrit omnem futurum et retorquet illud ad prescientiam. propter cognitionis cognoscendo omnia simul tanquam presentia. nec alternat. i. mutat vices suas noscendi. i. prescognoscendi nunc hoc nunc illud. s. successiue sicut tu estimas. s. manens liber a mutatione vno ictu puenit et proplectitur tuas mutas

Quid igitur inquires: Ex mea ne dispositione scientia diuina mutabitur: vt cum ego nunc hoc nunc aliud velim: illa quae noscendi vices alternare videat. **H.** Minime. **P.** Omne namque futurum diuino prescurrit intuitu. et ad presentiam propter cognitionis retorquet ac renouat nec alternat (vt tu estimas) nunc hoc nunc illud prescognoscendi vices. s. vno ictu mutatores tuas manens puenit atque proplectitur. Quae comprehendi omnia visendi quae presentia. non ex futura et puentu reuertitur: sed ex propria deus simplicitate sortitus est. Ex quo illud quod resoluitur quod paulo ante posuisti indignum esse: si scientie dei causam futura nostra prestare dicantur. **Hec. n.** scilicet vis presentaria notione cuncta complectens: rebus omnibus modum ipsa constituit nihil vero posterioribus debet. **Que cum ita sint:** manet intemerata mortalibus arbitrium libertas. **Nec inique leges solutis omnino necessitate voluntatibus premia penalesque proponunt.** **Manet etiam spectator deus prescurrit prescians deus visionibus eius presens ipse eternitas. cum nostrorum actuum futura qualitate prescurrit bonis premia: malis supplicia dispensans.** **Nec frustra sunt in deo posite spes prescians. que cum recte sint: inefficaces esse non possunt.** **Auerfamini igitur vicia:** colite virtutes: ad rectas spes animi subleuate. humiles preces in excelsa porrigite. **Magna vobis est (si dissimulata non vultis) necessitas indicta probitatis cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis.**

Que cum ita sint. **Hic** concludit ex premissis passibilitate liberi arbitrii cum prescientia diuina dicens. **Que cum ita sint vt predictum est. manet libertas arbitrii intemerata. i. incorrupta.** **Nec leges proponit bonis penas et premia inique. i. iniuste voluntatibus nostris solutis. i. liberatis ab omni necessitate. manet etiam immobilitate deus prescians cunctorum. et presens eternitas sue visionis prescurrit cum futura qualitate. s. bonitate et malicia nostrorum actuum dispensans. i. distribuens bonis premia et malis supplicia. nec frustra sunt posite preces et spes in deo: que non possunt esse inefficaces cum sint recte.** **Nota** ex quo propter liberum arbitrium prescians sic et aliter euenire: non iniuste bonis premia et malis supplicia proponunt. nec spes et preces frustrantur aut omnia bec: si omnia vinculo necessitatis vterentur. sicut patet ex dictis.

Auerfamini igitur vicia. **Hic** propheta subiungit exhortationem vtilis dicens. Ex quo sic est quod non estis coacti necessitate ad faciendum aliquid. s. manet in vobis libera voluntas. **Ideo auerfamini. i. spernite vicia. ne per ea iuste incurritis penas. colite. i. exercete virtutes. propter quas merita consequamini. subleuate animum vestrum ad rectas spes que in vera beatitudine tendunt. porrigite in excelsa. s. ad deum humiles preces. et hoc merito faciatis: quod si non vultis dissimulare auertendo animum vestrum ab his. tunc magna vobis est indicta necessitas probitatis. i. virtutis. quod illud quod agitis non potest latere illum qui est iudex actuum vestrorum. vnde subdit. **Cum agatis ante oculos. i. cum actiones vestre sint in prospectu iudicis cuncta cernentis. s. dei.** **Nota** vicia sunt spernenda: quod reddunt hominem seruilem. **Nam** qui facit peccatum seruus est peccati. **Et Seneca** dicit. **Si scire deos peccata ignoscituros et homines ignoraturos: ad hoc propter vilitatem peccati peccare erubescere.** **Virtutes autem sunt colende: quod virtus est que habentem proficit et opus eius bonum reddit.** **Recta spes et recte preces sunt deo porrigende: quia** his deo coniungimur et ipsum alloquimur. et si non dissimulamus negligendo predicta: magnam virtutis probitatem nobis indictam et premissam inde consequemur. quoniam omnia que agimus sunt in prospectu dei cuncta cernentis. **Sicut enim** scribitur ad hebreos. **iii.** **Omnia nuda et aperta sunt oculis eius: qui est deus benedictus in secula seculorum Amen.****

Quintus Loquati Seuerini Boetii viri nobis celebritate memorandi: textus de propheta consolatione: cum editione commentaria beati Thomae de aquino ordinis predicatorum: Anthonij Kobergers civis in dylce Murebergen suorum urbis industria fabricatus: finit feliciter. Anno a nativitate christi. Milleesimo. cccclxxxvi. in vigilia sancti Iohannis baptiste.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

